

Píívyéébé ihjyu:
jetsocríjyodítyú
cáátúnuháámi

New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

Pívyéébé ihju: jetsocríjyodítyú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48

Contents

Matéo	1
Mááco	68
Róóca	109
Jóáa	175
Héécho	224
Romááno	281
1 Coríítio	305
2 Coríítio	330
Gáárata	346
Epéétsio	355
Piripéétse	364
Corotséétse	370
1 Tetseronitséétse	376
2 Tetseronitséétse	381
1 Timotéo	384
2 Timotéo	391
Tíító	396
Piremóo	399
Heeberéo	401
Tsajtiágo	419
1 Péédoro	426
2 Péédoro	433
1 Jóáa	437
2 Jóáa	443
3 Jóáa	444
Jóódaá	445
Apocaríhtsi	447

MATÉO

Matéó Jetsóodítyú cáátúnuháámi

Jetsocríjtó ihdé múnáaúvu
(Rc 3.23-38)

¹ Dabíii, Aavaráaa, íjcyámútsiúvúj tsíiménémúhaabéhjáa Jetsocríjtó íjcyáábé ihdé múnáaúvú illuúme:

² Diibyéhjáa Aavaráá tsíimavá Itsáake. Aabéhjáa Itsáá tsíimavá Jacóóboke. Aabéhjáa Jacóóbó tsíimavá Jodáake tsíjtyehji íñahbémuma.

³ Aabéhjáa Jodáá tsíimavá Tamáadívú Pááreé, Tsááraá, íjcyámútsikye. Aabéhjáa Pááre tsíimavá Ejróoke. Aabéhjáa Ejróó tsíimavá Aráake.

⁴ Aabéhjáa Aráá tsíimavá Aminadáake. Aabéhjáa Aminadáá tsíimavá Naatsóoke. Aabéhjáa Naatsóó tsíimavá Tsamóoke.

⁵ Aabéhjáa Tsamóó tsíimavá Bóóke Raáadívú. Aabéhjáa Bóo tsíimavá Obéেকে Róótídivu. Aabéhjáa Obéé tsíimavá Itsaíikye.

⁶ Aabéhjáa Itsaíi tsíimavá ávyéjuube Dabíikye. Aabéhjáa Dabíi tsíimavá Tsaromóoke Oríá táabadívú.

⁷ Aabéhjáa Tsaromóó tsíimavá Roboáake. Aabéhjáa Roboáá tsíimavá Abíake. Aabéhjáa Abíá tsíimavá Áátsákeé.

⁸ Aabéhjáa Áátsa tsíimavá Jotsapáake. Aabéhjáa Jotsapáá tsíimavá Joráake. Aabéhjáa Joráá tsíimavá Otsíake.

⁹ Aabéhjáa Otsíá tsíimavá Joatáake. Aabéhjáa Joatáá tsíimavá Acáake. Aabéhjáa Acáá tsíimavá Etsekíake.

¹⁰ Aabéhjáa Etsekíá tsíimavá Manatséেকে. Aabéhjáa Manatséé tsíimavá Amóoke. Aabéhjáa Amóó tsíimavá Jotsíake.

¹¹ Aabéhjáa Jotsíá tsíimavá Jeconíake tsíjtyehji íñahbémuma. Téjyúhjáa Babiróónía múnáá hójtsiri méihdeejte ijraéemu.

¹² Aaméhjáa diityé hójtsí pañétú íjchívyéné boone Jeconíá tsíimavá Tsaratiéেকে. Aabéhjáa Tsaratiéé tsíimavá Tsorobabéেকে.

¹³ Aabéhjáa Tsorobabéé tsíimavá Abióoke. Aabéhjáa Abióó tsíimavá Eriakíikye. Aabéhjáa Eriakíi tsíimavá Atsóoke.

¹⁴ Aabéhjáa Atsóó tsíimavá Tsadóoke. Aabéhjáa Tsadóó tsíimavá Akíikye. Aabéhjáa Akíi tsíimavá Erióoke.

¹⁵ Aabéhjáa Erióó tsíimavá Ereatsáake. Aabéhjáa Ereatsáá tsíimavá Matáake. Aabéhjáa Matáá tsíimavá Jacóóboke.

¹⁶ Aabéhjáa Jacóóbó tsíimavá Jotséেকে Maaríá tajíi íjcyáábeke. Aanéhjáa diille Maaríá tsíimavá Jetsóoke, 'Pájtyetétsoóbe' nééiyóné 'Críjtoó' némeííbyeke.

¹⁷ Éhduméhjáa Jetsóó ihdé múnáaúvu. Diibyéhjáa muurá Aavaráaúvú tsíimavá tsáapiikye. Aabéhjáa dsíjívénetu dííbyé hajchíyéjuco cámaavéné éhniíñevu. Aabéhjáa idyé dsíjívénetu dííbyé hajchíyéjuco cámaavéne. Ehdúhjáa icyóhbodu 'camácámá' lílyaatehijcyámé 14-ihjyúvá Dabíiúvuke ditye tsíimávanévújuco. Áábeúvudítyúhjáa idyé lílyaatehijcyámé téhdunéré 14-ijyúva. Áijyúhjáa diityéké Babiróónía múnáa méénujcsíttyu

ityáhjámeke tsajtyé iinújuvu. Téjyútúhjáa idyé ditye líyaatéhijcyáné téhdunéré 14-ijyúvá úújeténáa Críjtoréjuco tsíimávámeíñe.

Jetsocríjtoke Maariá tsíimaváne
(Rc 2.1-7)

¹⁸ Íllúhjáa muurá teene Jetsocríjtoke tsáápille tsíimaváne: Díbyej tsiijúhjáa íjcyáille Maariáke Jotséé áábajáa ityáábavaki. Áronáacáhjáa dityétsíi úcújcatsítyúné ihdéré tsúúca Maariá eevá Píívyééberéhjáa ihdyu Ípííchoj téeveri pícyoóne.

¹⁹ Aabéhjáa diibye Jotséé ímiáábé íjcyánéllii tsá ímílléturó ehdu néellema íjcyane. Áánélliihyéhjáa íjtsámeíbyé ílluréjuco díílleke íhvéjtsóiyóné múha wáájácútúnáaaca. Aabéhjáa tsá ímíllétú míamúnáake iwáájácútsóné muhdú dille íjcyane.

²⁰ Ááneríhjáa dibye ítsámeíhijcyánáa níjkyéji múnáajpi ityúwá pañe dííbyedívú bóhówáaveebe nééhií:

—Jótsej, Dabíúvú tsíiménémúhaabe u íjcyáabej, tsá muhdú u íjtsámeítyú dítyáába íjcyáille Maariádityu. Tsá muurá dille éevane ímityúné íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébere Ípííchoj téeveri pícyoone éévalle. Ahdícyane ihdyu wa duucu dííllekej.

²¹ Muurá tsíimáváille wájpiikye. Áábe mémei Jetsóó dibye ihyájkímuke ímítyuháñetu pájtyetésóíñélliihye. Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néé Jotsééke ityúwá pañe.

²²⁻²⁵ Ahdújucóhjáa dibye ipyééne díílleke újcujéné ihjyávu. Áállekéhjáa tsá dibye dómájcotú dille tsíimávátúné hajchóta. Aanéhjáa tsúúca dille tsíimáváabeke meménuube Jetsóodívu. Ehdúhjáa pájtyéné Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpij téeveri íllu néhdújuco:

Wájpiikye úújétné badsíjcaja éevaáhi. Aane tsíimáváille wájpiikye. Áábe mémei Emanoée,

‘íjcyaaabe Píívyéébe méemaá’ nééiyóne.

Ehdúhjáa Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpij téeveri néhdújuco tene pájtyene.

2

Waajácu múnaa Jetsóoke úújeténe

¹ Aanéhjáa Jodéa iinújuvu dííbyeke tsíimavámé Beréé coomívú Heróódé téené iinúji avyéjuube íjcyánáaaca. Áijyúhjáa nuhba tsáhícyánéjcutu tsaate míicúru waajácu múnaa tsáame wajtsí Jerotsaréevu.

² Aaméhjáa técoomí múnáake nééhií:

—¿Kíá diibye ehneva jodíomú avyéjuube íjcyáíbyeke tsáápille tsíimávaabe? Muurá íñe nuhba tsáhícyánéjcuri muha meíjcyame máájtyumí tsúúca dibye íjcyane úúbálléné míicúruwake. Áánéllii muha metsáa dííbyeke medúúruváváme.

³ Aanéhjáa idyé téhdure Heróódé tsúúca waajácuhi. Aanéhjáa dííbyeke tsíwárejcaró pámeere teene Jerotsaréé múnáamájjuco.

⁴ Áánélliihyéhjáa pihjúcuube pámeekéré llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéke. Áámekéhjáa díllóobe kíavú diibye Pájtyetétsoobe íjcyáíbyeke ditye tsíimávaíñe némeíhijcyáne.

⁵ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Beréevu Jodéa iinújiri íjcyácoomívu. Íllúhjáa muurá Píívyéébe íhjú uubálle múnáajpi caatúnúhi:

⁶ Jodéa iinújiri íhtsútú coomíji íjcyánetu tsá íatéréecóomí Beréé íjcyatúne. Muurá ámuha teene Beréé múnaa tahñéjte meíjcyámedítyú tsaapi íjcyáá amúhá avyéjuube amúhake téhméiíbye.

⁷ Ehdúhjáa ditye úúbállénéllii Heróódé píuvá wáájácúratúné diitye míicúru waajácu múnáake. Áámekéhjáa díllóobe ímíñeuvú múijyútújucóhjáa ímichi míicúruwa bóhówaavéne.

⁸ Átsihdyúhjáa teene Beréevu iwállóómeke neébe:

—Cána mepééne ímíñeúvú méwaajácute diibye tsíimekene. Aane ámuha díbyeke maájtyúmícooca oke méúúballeco téhdure o dúúrúvaté díbyeke.

⁹ Ehdúhjáa ávyéjuube Heróóde diityémá íhjuvátshdyu idyé pehíjcyámé diibye mícúruwá tujkévetu. Aaméhjáa tsúuca tétsihvu úújeténaa díbyéwu ijcyátsíi hallúvú mícúruwa táchúúreevéhi.

¹⁰ Ááneríhjáa mítyane ímíjyuuvéme.

¹¹ Aaméhjáa tééjá pañevú úcaavémé úújeté tsíju Maaríama íjcyáábéwúudívu. Áábéwúkéhjáa duurúvámé ímíhmóúbánema. Átsihdyúhjáa bohbanúme díbyéwúuke óoroó, íjtsiétsoo, mííraá, éhdunévu.

¹² Áané boonéhjáa Píívyéébe diityéké ityúwá pañe néé Heróóde íjcyáhullétú ditye íóómíjyúcoótuki. Ahdújucóhjáa ditye óómiñe íiñújivu tsiéllétúréjuco.

Jetsóoma tsíjyumútsí Ejíhtó íiñújivu úmíváne

¹³ Aaméhjáa tsúuca íiñújivu óómiñe déjuvu idyé tsíiñe níjkyéji múnáajpi Jotséedívú ityúwá pañe íbohówáávéne néé díbyeke:

—Maájkyéne méumívá dítyáábá níhyoma Ejíhtó íiñújivu. Aame ámuha méíjcyáa téhulle ámuhakye o néené hajchóta. Muurá Heróóde néhcoó aadi tsíiménéwúuke ídsíjívétsoki.

¹⁴ Ahdújucóhjáa ditye íájkyéne péene tépejcojuco teene Ejíhtó íiñújivu.

¹⁵ Áhulléhjáa ícyahíjcyámé diibye Heróóde dsíjívétúné hajchóta. Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébe íhjuvú uubáalle múnáajpij téeveri íllu néhdújuco:

Ejíhtori íjcyáábeke ó píuvá Hájchíwúuke.

Ávyéjuube Heróóde tsímedívú lííhyánutsóne

¹⁶ Aanéhjáa Heróóde ávyétá íhnáhó cayóbaávaté diitye waajácu múnáa tsiéllétúréjuco óómiñeri. Áánemáhjáa íjcyáabe lííhyánutsó wapímúj tsíimedívú míñéécú pijcyábatu lííñevu íjcyáméhjidípívu, diityéhjáa waajácu múnáa míñéécú pijcyábájuco ípyé mícúruwáke íájtyúmínetu íjcyáne éeveri íjcyáméhjidívu. Teenéhjáa Beréé múnáaj tsíimedívú lííhyánútsoobe técoomí úníuri íjcyáméj tsíimemájjuco.

¹⁷ Ehdúhjáa pajtyéné Píívyéébe íhjuvú uubáalle múnáajpi Jeremía íllu néhdújuco:

¹⁸ Ramáa íjcyátsihyi dsíjívé maatyóbá melleebóhi. Rakyéé muurá tahíjcyá íááchimúhá íjraéémuj tsíimé dsíjíveneri. Aalle tsá ímíletú dílleke mebóhijtsóne.

¹⁹⁻²⁰ Aanéhjáa diibye Heróóde tsúuca dsíjívénéllí níjkyéji múnáajpi tsíiñe Ejíhtovu Jotséedívú ityúwá pañe íbohówáávéne nééhií:

—Maájkyéne wa meóómí ámuha íjraéémú íiñújivu. Tsúuca dsíjívémé tsíiménéwúukée dsíjívétsóllehíjcyáme.

²¹ Ahdújucóhjáa ditye óómiñe íiñújivu.

²² Áronáacáhjáa diibye Heróóde cápáyóóvé íllíyéjuco Akyeráo teene Jodéa íiñújí avyéjuube íjcyane Jotséé iwáajácúne íllityé téhullévú ípyééyóneri. Áánéllíhyéhjáa Gariréa íiñújívúréi péeme Píívyéébe diityéké ityúwá pañe téhullévú ditye péétyúné néénéllíhye.

²³ Aaméhjáa úújeté Natsaréevu diibyhjáa Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyáíñé tsúucajátújuco Píívyéébe íhjuvú uubáalle múnáa néhíjcyádújuco.

3

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mc 1.1-8; Rc 3.1-9; Ja 1.19-28)*

1 Téjyúhjáa Jóáa tsojtsó múnáajpi úwáábohíjcyá míamúnáake Jodéa iññújiri íñnéubará píívyétútsihyi.

2 Íllúhjáa úwáábohíjcyáabe:

—Méihvéjtsó ímityú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámúhá íjtsaméi mecápayóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe íavyéjúejte meíjcyá meke újcuíñé tsúuca méhdivu píihíjucóohí.

3 Diibyéjháa Jóáádityu Píívyéébe ihjyú uubáalle múnáajpi Itsaía néehí:

Méllééboó íñnéubará píívyétúné iññújiri íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne: “Méímibáávyé ímityú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímíyējuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumíivaki.”

4 Aanéjháa diibye Jóáa camééllómú ihjinetu méénúmeíñé wajyámúúnema íjcyáábéj píinétú ócájimííhé chiúcunúhi. Aabéjháa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréjháa ímúhojpacýó ádohíjcyáabe.

5 Áábé uwáábóhjáa illéébúacunú tsáácunúhijcyámé pahúllevátú Jerotsarée múnaaa, pámeere teene Jodéa iññúji múnaa, Joodáaj píihíri íjcyáné iññúji múnaa, íjcyame.

6 Áamedítýúhjáa muhdú íicyahíjcyanéjhí úúbállémeímyekéjuco díbye tsótsohíjcyáné teene Joodáatu.

7 Áijyúhjáa tétsihyi mítyame paritséó imyémé íjcyáha múnáama, tsadotséó imyémé íjcyáha múnaa íjcyame idyé imíllerá téhdure itsójtsótsámeíñé peecútére. Árómekéjháa íllure tsijpájuúbe. Neebéhjapéé:

—Ávyeta ámuha íñnimyémúeméjté meíjcyámeke ¿múha ámúhake néé peecútéré ámuha teene meméénúneri mepájtyetéiyóné Píívyéébe meke méimítyuháñé hallútú ícúbáhraíñé méúmíwari íjcyánetu?

8 Ímiáané ámuha metsójtsótsámeíñé meímílléhajchíi ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne ímiáámerējuco meíjcyá téénerējuco ámúhadítýú íbóhówaúcunúki.

9 Tsá múu néétune: “Muha muurá Aavarááuvúj tsiiménémúhaabe meíjcyámeke tsá íná múúhake pajtyéityúne.” Tsá múu ehdu ihjyúvatúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyáronetu Píívyéébe ípívyéjtsóiyá tsíjtyeke Aavarááuvúj tsiiménémúháábeke.

10 Aabe muurá téhmehíjcyá ímityúmeke íwáágóoíñé ehne múúne tsaapi íbájtsoháñetu ímiñe néévátuhéjhí ííllóne cóvajtsódu.

11 Muurá ihdyu ímiáané ámúhake ó tsótsohíjcyá nújpacýori ámúhá ímityú ámuha meíhvéjtsómé íjtsaméi tsíhdyuréjuco cápáyóóvémeke. Áánetu ihdyu íjcyaaabe táhboone úwáábóiibye ávyeta táehníñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájjubaré o tácoriúcu dííbyedívú o píihívéityúroóbe. Diibye ihdyu ímiáané cáhcújtsómé pañévú pícyoó Píívyéébe Apíícho. Áánetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóoíibye.

12 Aabe muurá míamúnáake ímíbájchómeke dówajcároó ímityúmedítýu. Ááne tsaímíyé pícyoóiibye diitye ímiáámeke. Áánetu ímityúmeke waagóoíibye cúújúwá pañévú ehne múúne tríígotu ímíúhjí meújcuíne íatéréene téjuuhójima mecóvajtsódu. Ehdúhjáa parit-séómuke neebe Jóááa.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mc 1.9-11; Rc 3.21-22)

13 Téjyúhjáa Gariréa iññújitu Jetsóó péé Joodáavu Jóáa téhulle íjcyáabe élleву dííbyedívú itsójtsótsámeíki.

14 Áronáacáhjáa Jóáa néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú cáábyerá uke ó tsójtsoó oke u tsójtsóiyóóbeke?

¹⁵ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Áronáa ihdyu ú méenuú tehdu Píivýéébé ímillédújuco. Ehdúhjáa díbye néenélii Jóáa tsojtsó dííbyeke.

¹⁶ Aabéhjáa itsójtsótsámeitsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píivýéébé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné niityé dííbyedívu.

¹⁷ Áanáacáhjáa idyé téhullétúré cáámetu Píivýéébe néehíí:

—Áánu Hájchíwúuke o wájýúúbedi mítyane ó imíjýúúhíí.

4

Jetsóoke Naavéné mávájchóne

(Mc 1.12; Rc 4.1-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó tsójtsótsámeíñe boone Píivýéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé íñéubá píivýétúné íñújivu téhullévú Naavéné dííbyeke imávájchoki.

² Aabéhjáa téhulle 40 coojívájucó májchótuube íjcyaaabe ajyábáávatéhi.

³ Áábekéhjáa Naavéné imújtátsóro néehíí:

—Bo ímiáané Píivýéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho dípívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré májchó tájpi meíjcyatúne. Muurá téhdure Píivýéébe meke néhdu meíjcyame téene tájpi méijcyáhi.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó áñújcúnélii tsajtyéébé dííbyeke Jerotsarévúréjuco. Áábemáhjáa néríivymútsí cáámevu duurúvájá hallúvu.

⁶ Átsihvúhjáa idyé neebe dííbyeke:

—Áyu cána ímiáané Píivýéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíivýe baavújuco. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píivýéébe wáloó níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme íñá uke ipájtyétuki. Aabe tsá íñéúbatú u wápújúúvéityúne.

⁷ Ehdúhjáa Naavéné néérónáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Téhdure muurá néene dííbyé waajácúháámitu: “Tsá Máavyéjuube Píivýéébeke memávájchóityúne.”

⁸ Ehdúhjáa Jetsóó néérónáa íhvéjtsótuube tsiíñe tsajtyé dííbyeke caméhbaú níjcaúvu. Áhbaú níjcautúhjáa úújétsóobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁹ Áánemáhjáa neébe:

—Páneevúré íñeevu uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúvánhajchííjyu.

¹⁰ Áánéliihyéhjáa Jetsóó dííbyeke néehíí:

—Díhne óhdityu, Náve Naavénej. Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivýéébekéré medúúrúvábéke méíícúvéiyáhi.”

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóó néenetu ílluréjuco díbye íhvéjtsóíñúné dííbyeke. Áané boonéhjáa níjkyéji múnáaréjuco dííbyeke íícuvéne.

Jetsóó úwáábótujkénúne Gariréa íñújji múnáadítu

(Mc 1.14-15; Rc 4.14-15)

¹² Aanéhjáa téijyu tsojtsó múnáajpi Jóáake ditye cúvéhoojánúné uubállé Jetsóó iwáájácúne péé Gariréa íñújivu íhcyóómi Natsaréevu.

¹³ Ácoomíyhjáa wahájchotaré íjcyáne íñeebe Capenaóovu, teene Gariréa íñújiri íjcyané unéúcbá úníuri Tsaboróoo, Netaríi, íjcyané dohjíba múnáa íñújícú úníuri íjcyácoomívu.

¹⁴ Ehdúhjáa pajtyéné Píivýéébé ihjýú uubálle múnáajpi Itsaía íllu néhdújuco:

15 Jodíómú íjcyátúné míamúnaa ijcyá Gariréá unéú ijcyátsihyi Joodáá úníuri, Tsaboróoo, Netaríii, íjcyáné dohjíba múnáá iñújjícuri.

16 Aame ícyahíjcyá idáátsówu éhne múúne cúúvétsihyi meíjcyadu ímiáájú wáájácutúme wágóóóvéiyóme. Árómemá tsúúca ijcyájúcooróné ditye pájtyetéiyóné uwááboju. Ehdúhjáa Itsaía nééhií.

17 Aanéhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií:

—Méihvéjtsó ímítyú ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámúhá íjtsaméi mecápayóóvé ímiánejcúvuréjuco. Muurá tsúúca níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe íavyéjúepte íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwáábótujkénuube nééhií.

4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune

(Mc 1.16-20; Rc 5.1-11)

18 Aabéhjáa Gariréá unéú úníuri péhíjcyaaabe úújeté tsaatétsí iñáhbema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu. Tsáápi méméhjáa Tsimóo Péédoro. Áánetúhjáa tsíjpi mémé Aderée.

19 Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ookéréjuco meúráávyé. Muurá íñe amómé lliñája múnáajtétsí ámuhtsi meíjcyámútsikye ó pícyoó míamúnáakéréjuco Píívyéébedívú ámuhtsi meíbúwáávétsóíñe wákimyéivu.

20 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii teenémáyé íjtsínuuháñé íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

21 Átsihdyúhjáa éhniíñéwúuri ájtyúmíibe tsíjtyetsi iñáhbema Jacóóboo, Jóááá, íjcyamútsí cááni Tsebedéoma íhmííné pañe íjtsínú pájáábohíjcyamútsikye. Áámútsikyéhjáa idyé píúvaábe.

22 Aamútsíhjyáa téhdure íhmíínema cáánikye íhvéjtsóne péé dííbyemáyéjuco.

Jetsóo mítyámeke úwaabóne

(Rc 6.17-19)

23 Páneeree Gariréá iñújjiri muuha ímamyémuma Jetsóó úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake díityé píhcyáávejááné pañévu. Úwáábohíjcyaaabée ímiáájú Píívyéébe avyéjutu íjcyáné uwááboju díityéke. Aabée bóhíitsohíjcyá páhduváré néene chémeháñeri chéméméhjike.

24 Ehdúu díbye méénuhíjcyánéhjáa páneere Tsíriá iñúji múnáa iwáájácúne tsívahíjcyá dííbye éllevu páhduváré néene chémeháñeri chéméméhjike: Avyéháñeri íjcyámeke, naavémú ípañe íjcyámeke, méívatéméhjike, íjpi vááúmeítyúneri chéméméhjike. Áámekée bóhíitsohíjcyaaábe.

25 Ávyetáa pahúllevaré múúhama díbye péhíjcyáhulle mítyame míamúnaa dííbyeke úráávyehíjcyá Gariréaa, Decááporii, Jerotsarée, Jodéa iñújii, Joodáá tsiñéjcuu, íjcyátsíhji múnáa.

5

Cáméhbáu hallúvú Jetsóó úwaabóne

1 Aamée dííbyedívú píhcyáávenéllii cáméhbáu hallúvú ácúúveébe.

2 Áábedívúu muha mepíhcyáávémeke pámeekéré úwááboobe nééhií:

Muhdú néené míamúnaa ímí íjcyane

(Rc 6.20-23)

3 Maímijyu ditye íjcyane ídátso Píívyéébe ícyánéjcú píáábójuri tsúúrámeíhijcyáme. Muurá tehdu néémé wáábyuta dííbyé avyéju.

4 Maímijyu ditye íjcyane ídátsó kímóhcó nénehji pátyehíjcyáme. Muurá Píívyéébe tehdu nénehji pájtyémeke ímíjyúúvetsóhi.

5 Maímijyu ditye íjcyane ‘mityáhmítýá’ néétume ímí tsaííbuwáre ícyahíjcyáme. Píívyéébé diityéké íájcuíñé nééné iíñújí muurá diityé wáabyuta.

6 Maímijyu ditye íjcyane Píívyéébe ímillédú íjcyáíyóneri tsúúrameíhijcyáme. Muurá tehdu néémeke píááboobe díbye ímillédú éhniíñevu ímí ditye íjcyaki.

7 Maímijyu ditye íjcyane pamévakeré ídaatsólléne píáábohíjcyáme. Muurá tehdu néémedi téhdure Píívyéébe ídáátsóvéne píaabóhi.

8 Maímijyu ditye íjcyane panévaturé ímiááméré íjcyáíyóneri tsúúrameíhijcyáme. Muurá tehdu nééme tsaímíyé dííbyema íjcyáhi.

9 Maímijyu ditye íjcyane tsaímíyé pamévamáyé íjcyáíyóneri tsúúrameíhijcyáme. Muurá tehdu néémeke ímiááné Píívyéébe dílló ítsíímedi.

10 Maímijyu ditye íjcyane ímiáájú Píívyéébe néhdújuco ímí iúráávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíhijcyáme. Muurá ehdu néémé wáabyuta dííbyé avyējú íjcyá níjkyėjiri.

11 Maímijyu ámuha méijcyane tahñéjté ámuha méijcyané déjúcotu míamúnaa ámúhadi ícúbáhrámedi iúúhívaténe nehníwu állíuháñé íhjúvuhíjcyáme.

12 Muuráhjáa ehdu nénehji éíjyúúvú téhdure Píívyéébé íhjúu uubálle múnáake patyéhijcyáhi. Ahdícyane tehdu nénehji ámúhake pájtyérónáa íllure méimíjuhíjcyaco. Muurá tehdu ámuha meícúbáhrámeíhijcyáne áhdó ávyeta íné ímíjyaú ámuha méijcyaa níjkyėjiri.

*Píívyéébeke wáájácútúme uwáábojte
(Mc 9.50; Rc 14.34-35)*

13 Aame ííñújiri ámuha méijcyá cánáamadú. Muurá teene cánáama íímúnéllii meke píaabóhi. ¿Aca íímútuca meke píáábóiyóne? Tsáhaá. Muurá tehdu tene nééca mewáágoóné míamúnaa ííteíñuhíjcyáiyáhi. Ahdu ámuha oke meúráávyénetu meíhvetéhajchíí waagóojtéréjuco ámuha méijcyáiñe.

14 Muurá peetédu ámuha méijcyá ííñújiri ímiáájú ámúhadítýú bóhówaúcunúhijcyáme. Muurá tsácoomi cámehbáú níjcáuri íjcyacóómí tsá téévetúne.

15 Áhdure peete tsá múijyú tsíeménevu maávohjácóítýuróne. Muurá íhdyu cáamevu íboohówátsihvu mépicyóó tene íájchúcunúki.

16 Ahdu ámuha menééme íhdyu óví ímiáánéré ámuha meméénúnetu mébóhówaúcunú teene íájtyúmíne tsijtye íávyéjútso dúúrúvaméré níjkyėjiri íjcyaaabe Méécáánikye.

Píívyéébé taúhbaju Jetsóó úwaabóne

17 Állíúúme íhdyu méijtsúcunúdí Píívyéébé taúhbaju, dííbyé íhjúu uubálle múnáape úwáábohíjcyanéhji, íjcyane o tútávajtsóvaabe o tsááneé. Muuráhjáa íhdyu o tsáá muhdú teene taúhbaju néhijcyané ímíñeúvú míamúnáadívú o bóhówájtsoki.

18 Aane ímiááneturé ámúhake o néé muurá Píívyéébé taúhbaju tsá múijyú wágóóóvéityú páneere níjkyėjima ííñuji wágóóóvéronáaáca. Muurá páneere dííbyé waajácúháámitu néhíjcyanéhji pájtyeé muhdú tene néhijcyádújuco.

19 Muurá tsaate dííbyé taúhbajúúnetu íhtsúnéwu íjcyaróné cáhcújtsotúme múhdurá dáríívehíjcyámé tsá ávyejúúllémeítýú dííbyé avyėjuvu. Áánetu panévare dííbyé taúhbajúúné ímí cáhcujtsómé téjijtójuco míamúnáake úwáábohíjcyámé dííbyé avyėjú níjkyėjiri íjcyanévu avyėjúúlléméíhi.

20 Muurá ímiááné ámúhake o néé eene taúhbajúúné uwáábojtémá parítséómú múhdurá ícyahíjcyádú ámuha méijcyáhajchíí tsá múijyú ámuha méijcyáityú Píívyéébé avyėjúejte.

*Cáayóba ímityúné íjcyánetu Jetsóó úwaabóne
(Rc 12.57-59)*

²¹ Muurá ámuha méwaajácú éíjyuúvúu ámúhá ihdé múnáaúvuke íllu némeíñe: “Tsá múu míamúnáake dsíjívetsotúne. Muurá tehdu néemema íhnáhooiñe tene ímíbájchómeíñe.”

²² Áhdure ámúhakye o néé tsaate íñahbéjtedívú cáyobáávatéróné muurá téhdure ápíchó diityé hallúri. Áhdure idyé tsaaté ehdíívá tsijtye néhajchíí diityémá ímityúné ímíbájchojte teene ímíbájchoóhi. Áhdure tsijtyeke ávyéta néhni úhbámé hallúri ápíchó teene cúújúwá pañévú ditye wágóóóváyóne.

²³⁻²⁴ Áánéllii múu díñahbéébema ímityúné ámuhtsi medáráíívécatsíhajchíí ímíbáchójcatsíhi. Áijyu ihdyu Píívyéébeke dúúrúvámehíjcyátsihvu tsíeméné u tsájtyéneri u dúúrúváne ímí íjtsúcunúube.

²⁵ Téhdure múu tsaatémá ámuha ímityunéhjí ditye ímíbájchóhullévú metsátyéjcatsíhajchíí téhullévú iúújetétúné ihde ímíñeúvú cánáájánújcatsí ávyéjuxtédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsíyuki.

²⁶ Ímiááneturé ámúhakye o néé tsá muurá cúvéhóójatu ámuha meíjchívyéítyuró páneere ámuha maáhdótúhajchííjyu.

Ihdícýámema míamúnaa dómácójcatsíñetu Jetsóó úwaabóne

²⁷ Tsúúca muurá ámuha méwaajácú éhnéhjáa éíjyuúvú méihdé múnáaúvuke Píívyéébe íllu úwaabóne: “Tsá múu ihdícýámema dómácójcatsíyúne.”

²⁸ Áhdure idyé ámúhakye o néé muurá tsaapi pevénéré tsáápíledi úmúúpívyérónáa tsúúca dííllema múu dómácójcatsídyú ímityúné méénuube íjtsaméí pañe.

²⁹ Áhdícýane díhyállúuri u íténeri ímityúné u méénúíyóneri u úmúúpívyéhajchíí múu waagóó teéu. Óvíjyucó ihdyu tsau díhyálluu u wájyúrou wágóoovéné u ímíjpyeté tsáijyu múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújúwá pañévú u wágóóóvénáaáca.

³⁰ Áhdure díhyójsiri ímityúné u méénune uke tútávátsóhajchíí múu waagóó téhojtsi. Óvíjyucó ihdyu téhojtsi u wájyúrohójsi wágóoovéné u ímíjpyeté tsáijyu múúne páneere díjpi ímí nééroobe cúújúwá pañévú u wágóóóvénáaáca.

*Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mt 19.9; Mc 10.11-12; Rc 16.18)*

³¹ Áhdure muurá tsúúca ámuha méwaajácú ámúhá ihdé múnáaúvukée Píívyéébe Moítséeúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsaapi múu méwakye íhvéjtsócooca díílleke ajcú teene úúbálléné waajácúhaamívu.”

³² Áronáa ámúhakye o néé muurá tsaapi méwakye ímityunévú méénutsó tsíjpiima ícyahíjcyátúrólleke díbye íhvéjtsolle tsíjpiikye tájíváneri. Áhdure díbye díílleke táábávaabe ímityúné meenú méwamájíí tsíjpi táábama íjcyáneri.

Meíhjuvádújucó meméénúiyóné Jetsóó úwaabóne

³³ Áhdure idyé muurá ámuha méwaajácú éíjyuúvúu ámúhá ihdé múnáaúvuke Píívyéébe Moítséeúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsane múu ímiááneturé imyéénuíñe Píívyéébe lléébónáa dííbye mémé idyómajcóné meenú muhdú íñéhdújucó.”

³⁴ Áronáa ámúhakye o néé téeméné ámuha meméénútuki. Tsá múu néétune: “Bo óví níjkyeji muhdú íjcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe avyéjúrú teéne.

³⁵ Áhdure tsá múu néétune: “Bo óví ííñuji muhdú íjcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe éhnéré idyé teene ííñuji. Áhdure idyé tsá múu néétune: “Bo óví Jerotsaréé muhdú íjcyá o állíhajchííjyu.” Muurá Píívyéébe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábe cóómíyé técoómi.

³⁶ Áhdure idyé díhñíwau íjcyáróutu tsá múu néétune: “Bo óvíi muhdú táhñíwau íjcyá o állíhájchííjyu.” Muurá u nééjuri tsá tsájíubaré llíjcyáítyuró díhñíwácotu. Áhdure tsá tsájíubaré cúúvenúítyuró u nééjuri.

³⁷ Áánéllii múu ímiáánéjuco íjcyane ápáhajchíí nééhií: “Éée ímiááné tehdujúco teéne.” Áánetu ímiááné íjcyatúné múu ápáhajchíí nééhií: “Tsáhaá tehdu néénejíivari.” Ehdu íhhyuváné tsá múu éjkétsotú Píívyéébedítyu. Muurá tehdu meíhhyuváné Naavenedítyuré tsááhií.

Mepíámeíítyuróné Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.29-30)

³⁸ Áhdure muurá ámuha méwaajácú éíjyuúvúu ámúhá íhdé múnáaúvuke tsiiñe Píívyéébe Moitsééúvuj tééveri íllu úwaabóne: “Tsáápiikye íhyállu tsijpi bóhdúcúúbé hállu tehdure bóhdúcúúveéhi. Áhdure tsáápi íhwájí wápíyuúcuúbeéhjí wápíyúúveéhi.”

³⁹ Árónáa íhdyu ámúhakye o nééhií: Tsá múu ámúhakye ímityúné tsaate dáríívéhajchíí píámeítyúne. Áhdure tsaate ámúhakye méénúhajchíí tsá múu píámeítyúne.

⁴⁰ Áhdure idyé tsaate ámúhama tsane íimíbájcho ipíúvamedítyú ámúhá caaméeja dójtúcúhajchíí múu íná néétuméré íhvejsó téhdure hállúeja ámúhá tsuucójá díbye ítsájtyeki.

⁴¹ Téhdure tsaate ámúhakye ‘múúhá pííchutátú múúhakye mépiáábó wahájchotáwu’ néhajchíí múu tsajtyé díityémá ehniíñevújuco.

⁴² Áhdure tsaate ámúhakye tsííñe piáábó táúmeíhajchíí múu píaabóhi. Áhdure tsaate ámúhakye tsíeméné bóónétu íóómíchoíñe táúmeíhajchíí múu ajcúhi.

Meke múnáájsórómeke mewájyune Jetsóó úwaabóne
(Rc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Muurá ámuha méwaajácú míamúnaa íllu úwáábócatsíhijcyáne: “Uke wájyúmemáyé múu wájyújcatsíhi. Áánetu uke múnáátsohíjcyámeke tsá múu wájyutúne.”

⁴⁴ Árónáa ámúhakye o nééhií: Ámúhakye múnáájsórómeke múu wájyúhi. Áhdure ámúhakye múhdurá dáríívérómé hallúvú múu piááboju táúmeí Píívyéébeke.

⁴⁵ Áijyu íhdyu ámuha méíjcyáa ímiááné ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyáábej tsíime. Díbye muurá núhbake ájchutsó pámeere ímityúroméhjima ímiááméllíihye. Áhdure níjyaba állétsohíjcyabe ímiájíjtó úráavyehíjcyámema téjijto úráavyehíjcyátúroméllíihye.

⁴⁶ Muurá ámúhakye wájyúmekéré ámuha mewájyúhajchíí tsá ímiá wájyú tene íjcyatúne. Ehdu ámuha mewájyújcatsíñe tsá Píívyéébe ímí ámúhadívú íjtsúcunútúne. Muurá ímityúmé íjcyarómé téhdure díityéké wájyúmeke wájyúhi.

⁴⁷ Áhdure ámúhakye ímí náhbévahíjcyámemáyé ímí ámuha meíhhyúvánhajchíí tsá ámuha ímiáámé meíjcyatúne. Muurá téhdure Píívyéébeke wáájácúturómé ímí íjcyámema ímí íhhyúvájcatsíhi.

⁴⁸ Áhdícyane ímiááméré múu íjcyá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyabe ímiáábé íjcyadu.

6

Ímiáánéré meméénune Jetsóó úwaabóne

¹ Tsá múu míamúnaa ámúhadi iúllévenúkíyé méénutú ímiájíjtó ámuha meúraavyéne. Muurá tehdu ámuha meméénúhajchíí níjkyéjiri íjcyabe ámúháj Caani tsá ímí ámúhakye íjtsúcunúityúne.

² Áánéllii múu ídáátsómeke ipíaabóné tsá úbálléjcatsítyú eene ímityúmé bañú múnáa íjcyame méénuhíjcyádu. Díitye muurá teene méénuhíjcyá píhcyáávejáané pañévú,

ulléjijtónéj p̄inévú, míamúnaa ímiáámé ditye íjcyane íjtsúcunúkiye. Aane téénetu ámúhake ímiááneturé o néesé apááñéé tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

³ Áánéllii múu tsaatéké píaabó téévéneúvúre.

⁴ Áijyu ihdyu ámúháj Caani pane wáájácuube ímí ámuha meméénuhíjcyáné ííténe tééne áhdó ámúhake píááboóhi.

*Píivyéébema meihjyuvané Jetsóó úwaabóne
(Rc 11.2-4)*

⁵ Áhdure tsá múu Píivyéébema ámuha meihjyúvácooca eene diitye ímiáámeúvúdú bañú múnaa íjcyame méénuhíjcyádú méénutúne. Muurá eene pihcyáávejáané pañévú ulléjijtóné úniúvú Píivyéébema ihjyúvahíjcyámé míamúnaa íítérokíye. Aane ímiááneturé diityédítúyú ámúhake o néesé apááñéé tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityéké dúúrúvahíjcyáne.

⁶ Áánéllii ihdyu múu dííbyema íhjíyúvácooca ímijcóhó pañévú iwátáháávéne íhjíyúvá múha wáájácútúnáaaca. Áijyu ihdyu ámúhake píáábóííbye.

⁷ Áhdure idyé tsá múu íhdícyanéhjíré íhjíyúvatú dííbyema íhjíyúvácooca. Pane tsá múu bíwáánéé wápihtsúcuhíjcyatú dííbyeke wáájácútúmé méénuhíjcyádu. Muurá ítsúcunúhíjcyámé ditye bíwáánéé wápihtsánuhíjcyánetu díbye diityéké illéébóne áñújúyóne.

⁸ Áhdícyané tsá múu diityédú néétune. Muurá ihdyu Méécááni tsúúca waajácú íná méhdityu píhtone dííbyekéi metáúmeítyúrónáaaca.

⁹ Áánéllii múu íllu íhjíyúvá dííbyema:

Múúháj Caani níjkyéjiri u íjcyaaábej, uke muha máavyéjutsó dúúrúvamére.

¹⁰ Aabe ihdyu díavyéjuvu múúhake dúúcúne u ímillédú múúhake túkevétso ííñújiri muha meíjcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyádu.

¹¹ Aabe ihdyu óví múúhake majchóvú ú ácu híjcyá paíjyuvaré tééne tájpi muha meíjcyaki.

¹² Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyáné múúhadi dídáátsóvéne dáabajívé múúhake ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábájívéhíjcyádu.

¹³ Áhdure múúhake íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeítyuki. Muurá íhtsútuube múijyú muhdú u íjcyáítyuube páné avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áyu tehdújuco. Ehdu múu Píivyéébema íhjíyúváhi.

¹⁴ Áhdícyané muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ámúhadi ídáátsóvéne ábájívéé ámuha ímityúné meméénuhíjcyáné tsijtye ámúhama ímityúné méénuhíjcyáné diityédí ámuha meídáátsóvéne maábájívéhájchííjyu.

¹⁵ Áánetu ámuha diityédí meídáátsóvétúhájchíí téhdure tsá díbye ámúhadi ídáátsóvéityúne.

Píivyéébema meihjyúvácooca tsáijyu majcho meáwañe Jetsóó úwaabóne

¹⁶ Áhdure múu ámuha tsáijyu dííbyema meihjyúva majcho maáwácooca tsá kehóvéméhjíúvú íjcyatú eene bañú múnaa íjcyame míamúnaa íúllévenúkiyé ícyahíjcyádu. Muurá ímiááneturé o néesé apááñéé tééne áhdójuco íjcyane míamúnaa diityédí úllévenúhíjcyáne.

¹⁷⁻¹⁸ Áhdícyané dííbyema ámuha meihjyúva majcho maáwácooca tsá múu boohówáneúvú méénutúne. Óví ihdyu dííbyere ámúháj Caani waajácú tehdújuco ámuha meméénuhíjcyáne. Áijyu muurá ámúhake píáábóííbye.

*Ímí níjkyéjiri meíjcyané uwáábo
(Rc 12.33-34)*

19 Tsá múu ííñújiri iéhnéváiyóneri tsúúráméityú múhajchótá téene tájpi ámuha meíjcyáiyónerííñvari. Muurá ámuha téene tájpi meíjcyáronéhjí ámúhadívú tútávááveéhi. Áhdure naní múnaa ámúhadívú ícúbáhraáhi.

20 Áánéllii múu tsúúráméi níjkyejívú Píívyéébe ámúhakye ávyéjuutétsóíñeri. Teene ihdyu tsá mújyú muhdú ámúhadívú íjcyáityúne. Áhdure tsá téhulle naní múnaa íjcyáityú ámúhá avyéjú ámúhadívú tútávájtsóiyóme.

21 Muurá kénejcú éhniíñevu ímí ámúhakye pájtyénéjcuríyējuco ámuha meííjiveíñe.

Méhálluúúcú peetédu nééneé
(Rc 11.34-36)

22 Muurá ámúhá hálluúúné peetédu nééneri ámuha ímiáánéré meííteneri metsúúráméihajchíí teene ámúhadítýú bóhówaúcúnuúhi.

23 Áánetu ímityúnéré ámuha meííteneri metsúúráméihajchíí téenetúré ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Ájyju muurá Píívyéébé icyánéjcuéjte ámuha meíjcyaróné tsáhájjuco wáájácúmeíityú íllurējuco ámuha metútáváávénéllíihye.

Míjijtócú meúraavyéné tsá ímityúne
(Rc 16.13)

24 Tsá muurá tene ímítyuró míityétsikye ámuha maávyéjuubéváne. Muurá tsáápiikyéré ímí ámuha méíícúvéiyá cáábyeké éhniíñevu ámuha mewájuryúubeke. Áánetu tsijpíiyo íícúvérátuube imíchi ámuha mewájuryútuube. Ehdu néénéllii tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúráméíñé mítyane meéhnéváiyóneri.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene
(Rc 12.22-31)

25 Áhdícyane ámúhakye o néé téene tájpi ámuha meíjcyáneríyé meíjyácunútu majchoo, adoo, wájamuu, íjcyáneri. ¿Aca páneere ñná ámúhadi íjcyáne tájpi tsaímíyé ámuha méjcyáiyáhi? Tsáhaá, muurá íjcyané tsane téene tájpi éhniíñevu ímí meíjcyane.

26 Cáhawáá méjtsúcunu wahpéjteke bajtsóubaré mújyú méénútúrómeke diibye ámúháj Caani níjkyejiri íjcyaaabe máchótsohíjcyáne. Aanéjñí muurá diityé ehniíñevu ámuha míamúnaa mewájuryumeíhi. Áámeke ámúhakye Píívyéébe tsá íñnetú píhtótsóityúne.

27 ¿Aca íjcyaaabe tsaapi ámúhadítýú iiye éhniíñevu cáámenútsámeíiyoóbe? Íjcyáábejñívari.

28 Aanéjñí óvíjyacóóné ámuha méjtsámeíhijcyané ámuha mewájamúúváyóneri. Cáhawáá méjtsúcunu wajcóháñé múhdutú píívyehíjcyané pevétaré íjcyaróne.

29 Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóó tsijtye ávyéjute ehniíñevu íjcyaróóbé avyéjú wájamu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

30 Ehdu muurá Píívyéébe tsaímíyé téhmehíjcyá wajcóháñé wahájchotaré ímiñe íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjñí awáá muurá ámúhakye éhniíñevu tsaímíyé téhmeéhi. Ehdu teéne, ámuúha cáhcujtsópityúné míamúnaaj.

31 Ehdu muurá páneere Píívyéébe tájpiyé íjcyáhi. Áánéllii tsá múu néétune: ¿Aca ñná íñe mémájchoóhi? ¿Aca íñnemá íñe mewájamú méújcuúhi? Tsá múu ehdu íjtsámeíityú Píívyéébe íjcyátúcoocájñívari.

32 Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcújtsotúme ehdu íjtsámeíhi. Áánetu tsá ámuha tehdu menéjúcootúne. Muurá ámúháj Caani níjkyejiri íjcyaaabe wáájácú ñná ámúhadítýú píhtone. Aabe ihdyu ámúhakye píááboóhi.

33 Áánéllii múu tsane ámúhadítýú píhtóroneri íícúvetúme tsúúráméihijcyá múhdutú tsaímíyé Píívyéébeke iúráávyéne dííbyé avyéjuvu iúcaáváyóneri. Ájyju muurá tsá ámúhakye díbye íñnetú píhtótsóityúne.

³⁴ Áánéllii tsá múu íjtsámeityú muhdú ámúhá úmíwa íjcyáneri. Múu íjcyájccóójiri muhdú íjcyáneriyé íjtsámeíhi. Muurá Píívyéébe ámúhakye píáábohíjcyáá panévatúré pajccóójiváre.

7

Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhyyúváiityuróne (Rc 6.37-38, 41-42)

¹ Ahdícyane tsá múu tsijtye múhdurá íjcyáneri íhyyúvatú Píívyéébe ámúhakye íñéétu téhdure ímityúmé ámuha meíjcyane.

² Muurá tsijtyeke ámuha ímityúné medáíívéhájchíí téhdure ámúhakye Píívyéébe méénuú muhdú ámuha diityéké meméénuhíjcyádu.

³ ¿Aca íveekí ámuha méijyáacunúhijcyá ámúhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné íjcyáneri ámúhá hálluúúné pañe úménebááné íjcyane wáájácúmeityúme?

⁴ Muura úménebááné ámúhá hálluúúné pañe íjcyame tsá ámúhá nahbémuke ámuha menééityuróne: “Cána muha ámúhakye mebohdo eene wááhyene ámúhá hálluúúné pañe íjcyane.”

⁵ ¡Ávyeta bañú múnaa ámuha meíjcyame pánehjídú ímíáámeúvúdú ámuúha! Tujkénú méwaagóoméí eene úménebááné ámúhá hálluúúné pañe íjcyane botsíi ímí ámuha máájtyumímé mebohdo teene wááhyene ámúhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu néene tsá múu tsaate wahdíívané ímityúwu méénúneri íjyáacunútú tsájyju múu éhniíñevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

⁶ Tsá muurá ámuha ímíáánevu oohímyeke maájccúityuró bóónétu íllure ámúhakye díjúccúiyómeke. Áhdure muurá tsá ícyááve méénímudívú ámuha mepóvíhjúccúityuró íllure téuhji tádííhccóiyómedívu. Ehdu néene tsá múu ímíáájú Píívyéébé uwááboju bañúháñé uwáábotúne.

Píívyéébeke píááboju metáúmeíñe (Rc 11.9-13; 6.31)

⁷ Múu táúmeí Píívyéébeke téene tájpi ámuha meícyahíjcyáné ámúhakye díbye íájccuki. Métsúúraméí ímí ámuha meíjcyáiyóneri ámúhakye díbye ípíááboki. Áhdure metáuméí ámúhakye díbye ityúkévéttsoki.

⁸ Muurá téene tájpi íjcyáne táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáiyóneri tsúúrámeímyeke píááboóbe. Dííbyeke túkevéttsuju táúmeímyeke túkevéttsóobe.

⁹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámúhadítyú íjtsíméné majcho táúmeícyooca nééwayúvúré ájccúiyóme?

¹⁰ Áhdure ¿aca amóóbeke tetsi táúmeíñáa ííñimyédivúré ájccúiyóme?

¹¹ Muurá ímityúmé ámuha míamúnaa meíjcyarómé méimíllé ímíáánevúré ámúháj tsíimeke maájccune. Aanéjji awáá muurá ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe imíllé dííbyeke ámuha metáúmeímyeke ímíáánevúré íájccune.

¹² Muurá ámuha méimíllé míamúnaa ímí ámúhama íjcyane. Áánéllii múu íéhnéjcutu diityémá ímíááméré íjcyá ditye téhdure ámúhama ímíáámé íjcyaki. Ehdu muurá Píívyéébe meke úwaabó Moitséeúvú waajácúháámítu, téhdure tsijtye dííbyé íhyyú uubáalle múnáa waajácúhaamínetu meke úwaabóne.

Ímíájijto (Rc 13.24)

¹³ Múu íhnáhó íuráávye néerojijto úraavyé níjkyejívú meúújetéjijto. Muurá íjcyájijto tsíijjito tsaímíyé meíjcyájijto. Áronáa téjijto meúraávyerómé nihñéetsihvúré méicúbáhrámeíhi. Árojijto muurá mítyame úraavyéhi.

14 Áánetu íhnáhó íuráávyé néérojító meúraavyémé méúújeté mújyú muhdú meíjcyáítyúhullévu. Ájijto uhjéméré úraavyéhi.

Muhdú meíjcyánetu méwaajácúmeí muhdúívame meíjcyane
(Rc 6.43-44)

15 Tsáma téiibúwá meíjcyá állíu múnaa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadi díllómeíhíjcyámeke. Muurá pánehjídú éhne imíwu obééjámú íjcyadu ímiáámeúvúdú ámúhakye nahbévahíjcyá ávyeta bájú oohímyédú néémeé.

16 Muurá téévetúné téeméjté íjcyánetu méwaajácú állíu múnaaré ditye íjcyane. Cáhawáá méjtsúcunuj, tsá muurá mújyú wacyónejke baaco nééváítyuróne. Tsá átéréehé mújyú ímiááné nééváítyuróne.

17 Áhdure ímiááhé tsá mújyú átéréene nééváítyuróne. Ááneturé méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane.

18 Muurá oove íjcyane nééváné uméhé tsá nééváítyuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúné néévahíjcyahé tsá ímiááné nééváítyuróne.

19 Áánéllíi múúne átéréehé meíllóne mécovajtsóhi.

20 Aane muurá úmehééné méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane íñéévatúre. Ahdu íívane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú állíu múnáake muhdú ditye íjcyánetúre.

Píívyéébe íavyéjuvu újcuímye
(Rc 13.25-27)

21 Muurá oke ávyéjuubé vahíjcyárómeke tsá pámeekéré níjkyéjiri íjcyaaabe Méécááni Píívyéébe íavyéjuvu újcuítyúne. Muurá ihdyu díbye ímillédú íjcyámekéré újcuíibye íavyéjuvu.

22 Muurá muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímíbájchómeícyooca mítyame oke avyéjuubévaá íillityénemáye. Aame oke neéhi: “Ávyéjúbej, muurá muha díuwaáboju méúwáábohíjcyáhi. Aame dímyémeri muha méwáámúhíjcyá naavémuke tsaaté pañétu. Ehdu muha dímyémeri méméénuhíjcyá méénúráítyúronéhji.”

23 Ehdu oke ditye néérónáa ó neé díityéke: “Íllure ámuha máallíhi. Keenéiyó ámúhakye o wáájacúne. Muurá ímityúné ámuha méícyahíjcyáhi. Aame meííné óhdityu.” Éhdure ó neé díityéke.

Míítyétsi íahpa ánúmeíñetu íjcyáné uwááboju
(Mc 1.22; Rc 6.47-49)

24 Áhdícyane íñe caabyé o úwaabóné ílléébóne tehdújuco íjcyaaabe muurá éhne múúne wájacúnéjcuube cóhpétsihvu ihjya méénuubédu.

25 Muurá ávyéta cóhpé ihjya díbye méénúnáa kíjyébama níjyaba mítyane álléneri téhiñe íhnáhó cáájávéróneri tsá muhdú teja íjcyatú ávyéta cóhpé nétsihvu díbye méénúnéllíihye.

26 Áánetu íñe o úwaabóné lléébójúcóóroobe ímí íjcyátuube muurá éhne múúne wájacúnéjcuútuube cóhpétútsihvu néwáyúúhá hallúvúré ihjya méénuubédu.

27 Muurá íhdícyátsihvúré díbye ihjya méénúnáa níjyaba ávyétá íhnáhó kíjyébama íjcyáneri téhiñe cáájavéné teeja wááoja cáhvyabáhi.

28 Ehdúu Jetsóó úwáábóneri ullévenúme.

29 Ávyétá ímíi úwáábohíjcyaaabe díityéké tujkévéwu ávyéjuube múúne íhjúvájítójuco. Tsáháa díbye úwáábohíjcyatú taúhbájú uwáábojte úwáábohíjcyádu.

8

Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhítsóne
(Mc 1.40-45; Rc 5.12-16)

¹ Aabée Jetsóó teene cáméhbáutu níítyéébeke mítyame míamúnaa úraavyéhi.

² Áanáacáa tsaapi íjpi chájááveebe dííbye éllevu itsááne dííbyé lliñévu imímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhítsóne?

³ Áánélliihyé neébe:

—Mu ihdyu tehdújucoj. Ehdúu neébere dííbyeke dócárájcóneri tsúúca bóhíbe.

⁴ Áábekée neébe:

—Tsáma tsaatéké dúúballedí íñe muhdú u bóhíne. Tsapéhduré llúúváabe éllevu péene dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúvéé téenetu míamúnaa iwáájacu u bóhíjucóone. Ehdúu Jetsóó néé dííbyeke.

*Tsodáhómú avyéjuúbé únú múnáájpike Jetsóó bóhítsóne
(Rc 7.1-10)*

⁵ Átsihdyúu muha Jetsóoma Capenaóovu meúújeténáa romáánómú tsodáhómú avyéjuube dííbye éllevu itsááne piáábó táúmeíhi.

⁶ Neebépeé:

—Ávyéjuúbej, táúnú múnáajpi chémeebe ávyetá ihnáhó ícúbáhrámeíhi. Aabe tsáhájucu íjpi vááúmeítyúne.

⁷ Áánélliihyé Jetsóó néehí:

—Cána bo o péé o bóhítsó dííbyeke.

⁸ Áánélliihyé neébe:

—Ávyéjuúbej, muurá íñe tsíjtye múnáajpiyé o íjcyaaabe ídátsó o neébe jávú tsá u ááhívéityuróne. Áánéllii ihdyu uke o néé íchihdyuré u íhjuváné tujkéveri díbye íbóhíki. Muurá ó cáhcujtsó díbye bóhííñe.

⁹ Muurá táavyéjute oke táuhbáné ó méénuhíjcyáhi. Áhdure tsodáhómuke o táuhbáné méénuhíjcyáme. Muurá tsáápiikye diityédítýú tsiéllevu o wállóocooca peebe téhullévu. Áhdure tsáápiikye o píúvácooca tsaábe. Áhdure táúnú múnáájpike tsíeménevu o táuhbáné méénuúbe. Áhdícyane ó waajácú u néecooca táúnú múnáajpi bóhííñe.

¹⁰ Ehdúu diibye tsodáhómú avyéjuube néeneri iúllévenútsihdyu neebe tétsihyi íjcyámeke:

—Ímiááneturé o néé tsá muurá tsáápiúbaré tamúnaa íjraémudítýú cáhcújtstotú íñe áánu cáhcujtsódu.

¹¹ Ehdú muurá pahúllevátú tsaaimyé mítyame íjraémú íjcyaturómé íñe áánu romáánómuube cáhcujtsódú ímí Píívyéébeke cáhcújtsoímye. Aame dííbyé avyéjuvu úcaavémé nahbévjácatsíí majchóháñeri Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámema.

¹² Áánetu íjraémudítýú mítyame wágóóóveé ícyuuvétsíí pañévu Píívyéébé avyéjutu ímichi diityé wáabyuta íjcyáronetu. Aame tétsihyi ícúbáhrámeímyé tahíjcyáá íhwáñeene íhdónema.

¹³ Ehdúu íñéené boonétú tsiíñe neebe diibye tsodáhómú avyéjuúbeke:

—Áyu wa dipye dihjávuj. Óví ihdyu u cáhcujtsódú íjcyane úúma díúnú múnáajpi bohííí.

Ehdúu Jetsóó néené tujkéveríhjáa tsúúca bóhíbe.

*Péedoró báabeke Jetsóó bóhítsóne
(Mc 1.29-31; Rc 4.38-39)*

¹⁴ Áhdurée dííbyema muha Péedoró javu mepéénáa diibye Péedoró baabe áíívyeri chémelle ícyuwájá pañe.

¹⁵ Áállekée Jetsóó íhyójtistu ékééveneri tsúúca bóhílle múúhake májchotsóhi.

*Mítyámeke Jetsóó bóhítsóne
(Mc 1.32-34; Rc 4.40-41)*

16 Tépejcoó Jetsóó élleu tsivámé naavémú ípañe íjcyáneri chéméméhjike. Áámé pañétúu ijchívyétsoobe diityéke. Áhdurée tsííñe chémeri íjcyámeke bóhíitsoóbe.

17 Ehdúu Jetsóó méénuhíjcyá téijyu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpíhjáa Itsaía íllu néhdújuco: “Dííbyere méhdityu páhduváre néene chémeháñe waagóóhi.” Ehdúhjáa Itsaía néhdújuco díbye méénuhíjcyáne.

Jetsóoke úuraavyéné ímílleróme
(Rc 9.57-62)

18 Áábedívúu téijyu mítyanéjuco míamúnaa píhcyáávénéllii múúhake neebe muha únéúcóba tsiñéjcuvu mepájtyeki.

19 Áánáacáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbye élleu itsáane néehíi:

—Uwááboóbej, ó ímíllé úúmáye o péhijcyáné kiávú u péhullévújuco.

20 Áánélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá iyámé óówamu íjcyarómé íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté ijcyá icyúwáítsíhjíma. Áánetu muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

21 Áíjyúree idyé tsaapi dííbye déjuri péhíjcyámedítýú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ói o péé llihíyo élleu. Óví ihdyu múijyú óhdivu dsíjívvebe úúmáyéjuco o úllehíjcyaki.

22 Áárónáacáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó úráávyetúmé cúúújcatsí idsíjívvecoóca. Wa ihdyu ookéréjuco duráávyej.

Kíjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne
(Mc 4.35-41; Rc 8.22-25)

23 Átsihdyúu muha mííneri mepéé únéú tsiñéjcuvu.

24 Áánáacáa ávyéta tsíjpa néené kíijyébari mítyane nohji íjcyane múúhake pámaúcuíyáhi. Áíjyúu Jetsóó cuwáhi.

25 Áábekée muha íícúu maákyéjtsóne menéehíi:

—íÁvyéjuúbej, meke pájtyetétso! íTsúúca mémájcánuúhi!

26 Áánélliihyée neebe múúhake:

—¿ííneríami ámuha méíllityé ayájú íhnáhóhajaj? íTsáháikyéha ímí ámuha mecáhjútsotú Píívyéébeke!

Ehdúu múúhake íñétsihdyu kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki. Ahdújucóo tene íhveténé dáíhañéréjuco.

27 Ehdúu téijyu Jetsóó méénúneri muha meúllévenúne ménéjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáábeke muhdú kíjyébama nújpacyo lleéboj?

Tsaaté pañe naavémú íjcyane
(Mc 5.1-20; Rc 8.26-39)

28 Aanée tsúúca muha tsíñejcúeúvú méúújeté Gadáará íiñújívú. Áánáacáa dííbyeke míityétsi cáhdahíró naavémú ípañe íjcyamútsí níjkyénéj píñeréhjáa ícyahíjcyamútsi. Aamútsíhjáa apííchówu néemutsi tétsii ícyahíjcyánéllii tsá múha tétsii úllehíjcyatúne.

29 Aamútsíi Jetsóoke kévadijcyó ílluú:

—íMúhtsikye ihdyu pátsaríjcyodí Píívyéébé Hajchi u íjcyáábe! íTsáhái muurá ícúbáhraméi éévé íjcyatúne!

30 Áíjyúu tétsíj píñhírí mítyame jéémú meenímú majchóri.

31 Áánélliihyée naavémú diityétsí pañe íjcyane Jetsóoke néehíi:

—Múúhakyé íjtyétsí pañétú u wáágóóhajchíí aatyé méénímú pañévuréjuco muha meújcámeíñe.

³² Áánélliihyéé neebe diityéke:

—Wa ihdyu méújcaméí diityé pañévuj.

Ahdújucóo ditye íjchívyéne újcámeíñé diityé pañévuréjuco. Aamée únéú pañévú cáhtsíñibámé májcanúhi.

³³ Ehdúu méénímuke tene pájtyéneri diityé tehmejté ávyétá ihnáhó íllityéhi. Áánemáa íícúí tétsíj pñhírí íjcyáméhji éllevu idsíñéne úúballémé muhdú tene pájtyene.

³⁴ Áánélliihyéé pámeere tsáácunú Jetsóo éllevu. Aamée dííbyeke néé tétsihdyu muha mepéékií.

9

Íjpi vááúmeítyúúbeke Jetsóo ímíjpyetése
(Mc 2.1-12; Rc 5.17-26)

¹ Ahdújucóo muha meóómiñe bñwáhullévúré múúhá coomívu.

² Átsihyíí muha meíjcyánaa Jetsóo éllevu tsaate tsivá íjpi vááúmeítyúúbeke ííbotári. Aamée dííbyeke cáhcujtsóné iwáájácúne dííbyeke ííténe neébe:

—Líhij, wa ílluréjuco díimijyúúvej. Muurá tsúúca úhdi o ídáátsóvéne díimítyú o ábájñvéjucóóhií. Ahdícyane tsáhájucóo ñná díhyallúrí íjcyájúcootúne.

³ Ehdúu Jetsóo nééne tsaate taúhbájú uwáábojte illéébóne ííbuwááné pañe néehíí:

—¿Aca íveekí eene aabye ímityúné ihjyúvá Píívyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejíívari?

⁴ Ehdúu ditye íjtsámeíñé Jetsóo iwáájácúne néé diityéke:

—¿Aca íveekí ámuha ímityúné óhdityu méíjtsámeíhi?

⁵ ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhi? Áánerá o piivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñé diityémá o ímíbajchóne. Áánéllii o piivyeté áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díimítyú úuma o ímíbajchóhi.” Ahdure o piivyeté o nééneé: “Dímíjpyeténe dipye.”

⁶ Ahdícyane cáhawáá óvíí ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípivyééveebe muhdú o méénune.

Ehdúu diityéké íñétsihdyu tsiíñe neebe dííbyeke:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dipye dihjyávu.

⁷ Ahdújucóo díbye pééneé.

⁸ Ehdúu Jetsóo méénúneri míamúnaa íllityéne Píívyéébeke ávyéjutsó dúúrúvaméré dííbyé íhtsúturi díbye ehdu méénúnéllíihye.

Matéoke Jetsóo újcune
(Mc 2.13-17; Rc 5.27-32)

⁹ Tsáijyúu Jetsóo oke Matéoke ájtyumí múúhá íiñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike o áhdótsohíjcyátsihyí o íjcyáábeke. Aabée oke néehíí:

—Ookéréjuco duráávyej.

Ahdújucóo o pééne dííbyemáyéjuco.

¹⁰ Áábemáa téjyju tahjyávú muha mémajchóhi. Áhdurée tsijtye téenere dsíídsí ahdótso múnaa múúhama majchóhi. Áhdurée tsijtye ímityúmé íjcyá múúhama.

¹¹ Áámekée ííténe paritséómú néé múúhakyé:

—¿Aca íveekí eene ámúhá uwááboobe majchó aatyé ímityúmema?

¹² Aanée Jetsóo illéébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhime tsaimíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikéré tááboóbe.

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú meéévé ámuha mewáájácu Píívyéébé waajácúháámitu tsátsii nééneé: “Muurá tsá apááñéré o ímíletú ámuha oke Píívyéébeke iyámedi meíícúvehíjcyáne. Téhdure ó imíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe.” Ahdícyane tsáháa ímiáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímityúme wáábyú o tsáa diityéké téénetu o ímíbaávyétso Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ditye íbúwááveki. Ehdúu Jetsóó néé parit-séómuke.

Jetsóó mamýmú majcho áwatyúne
(Mc 2.18-22; Rc 5.33-39)

¹⁴ Áhdurée tsáijyu tsojtsó múnáajpi Jóáá mamýmú Jetsóó éllevu itsááne dííbyeke dilló tsáijyu Píívyéébema íihjyúvácooca majcho íáwahíjcyánetu. Néémépeé:

—¿Aca íveekí tsáijyu muha parit-séómuma Píívyéébema meíhgyúvácooca majcho mááwahíjcyánáa tsá dímamýmú áwahíjcyatúne?

¹⁵ Áánélliihyée neebe diityéke:

—¿Aca tsaapi ityáábávácooca wáñehjívaténevu dííbyé miñútso múnaa tsááme kímóóvéiyá dííbyedívú iwájtsícooca? Ehdu néene támamýmú tsá kímóóvéityuró diityémá o íjcyáne hajchóta. Árónáa ihdyu ímiááne íjcyaiñe diityédítýú o pééíñe. Áijyu ihdyu óvíi muhdú íñéhajchíí awámye.

¹⁶ Tsá muurá tene ímityú wájyamu tsúúcáaja béhbátu mepájaabóne. Muurá íllure teeja meníjtyúcooca éhniíñevu táváajcároba.

¹⁷ Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpcáyo bíinojpcáyó mepícyoone tsúúcáau míhínevu cahpáyú pañévu. Muurá béjpcáyo íuhtsaráúúvéhulle táváajcó tsúúcáau. Áijyu muurá wágóoovéné tsanéécújuco bíinójpcáyoma cahpáyú. Áánéllii ihdyu béjpcáyo mépicýóó bééú pañévuré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdu néene tsá tene ímityú íhdéené uwááboju béhné uwáábójú pañévú meúacóne.

Tsaatépíke Jetsóó bóhítsóne
(Mc 5.21-43; Rc 8.40-56)

¹⁸ Ehdúu Jóáá mamýmuma Jetsóó íhgyúvánáa tsaapi avyéjuube wajtsí múúhadívu. Aabée dííbyé lliíñevú ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ájyúwa íhyajchíí óhdivu dsíjívéhi. Árónáa ó waajácú dille óóma tsiíñe bóhííñe u péébe díílleke u dócárájcóneri.

¹⁹ Áánélliihyée téhullévú péébema muha mepééhií.

²⁰ Aamée muha téhullévú mepéénáacáhjáa tsáápille 12 pijcyábájuco díílleke ichémé tujpcáyó íhvetépityúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle píihívé Jetsóodívú idyéju éhnéjcutu.

²¹ Aalléhjáa dómájcó dííbyé wajyámú ‘muurá éhne íwajyámú íjcyaróné o dómájcóhajchíí ó bóhííhi’ íñéénema. Éhdúhjáa íjtsámeíñe dómájcólle dííbyé wajyámu.

²² Aanéhjáa iwáájácúne dííledívú iyévóóvéne neébe:

—Ínerí kímóóvedíñe, Wáhaj. Muurá Píívyéébeke ímí u cáhcujtsódújuco íjcyalle íñe tsúúca u bóhííne.

Ehdúu Jetsóó néénemáyé ímiááne tsúúca bóhíílle.

²³ Aamée muha tsúúca méúújeté díibye avyéjuube Jáiró javu. Áánáacáa mítyane tééjá pañe míamúnaa kímóóveri íjcyame máátyóba májtsí méénuhíjcyáhi.

²⁴ Áámekée Jetsóó nééhií:

—Cána méijchívyéi áachívuj. Muurá tsá dille dsíjívétúne. Íllure cúwalle.

Ehdúu Jetsóó nééneri íllure goocómé dííbyedi.

²⁵ Áamekéé tééjá pañétú íjchívyétsóné boone iyéjucu dibye iúcaávéne dílléwúuúvú hójtsitu ékééveténeri tsúuca bóhílle.

²⁶ Ehdúu Jetsóó méénúné uubállé páneere tééné iññúji múnaa waajácúhi.

Hállúvátúmútsikye Jetsóó ímjpyetétsóne

²⁷ Aanée tétsihdyu muha tsúuca meóómíñáa míityétsi hállúvátumútsi múúha déjutu dsinériyé tsáámutsi dílbyedi wánjcyámeíhi. Íllúu neemútsi:

—jMúhtsidi bo dídaatsóvé Dabíúvúj tsiménémúhaabe u íjcyáabej!

²⁸ Aanée muha meícyahíjcyajávú mewájtsítsihvu Jetsóó dilló diityétsikye:

—¿Á amútsi mecáhcujsó amútsikye o ímjpyetétsóiyóné amútsi hálluúúne? Áánéllihyéé neemútsi:

—Ééé Ávyéjuúbej, muhtsi mecáhcujsóhi.

²⁹ Ehdúu dityétsi néénéllii diityétsikye íhyálluúúné idyócarájcóne neébe:

—Ámuhtsi mecáhcujsódújucu íjcyane tsúuca amútsi hálluúúné ímjpyetéhi.

³⁰ Ahdújucóo ímiáané tsúuca íhyálluúúné ímjpyetémútsi tsaimiyéjucu íitene. Áámútsikyéé bójcyuube muucá teene dityétsi iúúbállétuki.

³¹ Áronáacáhjáa tétsihdyu óómimútsi péé úbálléjcatsímútsiyé pámeekéré tétsihji múnáake.

Íhjuvátúúbeke Jetsóó íhjuvatsóne

³² Áámútsi déjuvúu idyé tsaate tsivá íhjuvátúúbeke Jetsóó éllevu naavéné ípañe íjcyáábeke.

³³ Áábé pañétúu diibye naavéneke dibye íjchívyétsóné boone tsúuca íhjuvájúcoóbe. Ááneríi míamúnaa iúllévenúne nééhi:

—Ávyeta tsá mújyú ehdu nééne múha méhdityu méénune maájtyúmitúne.

³⁴ Áronáacáa paritséómú nééhi:

—Aadi muurá eene naavémuke íchívyétsohíjcyá pañétúejpi naavémú avyéjuube píáábóneríye.

Míamúnáadi Jetsóó ídáátsovéne

³⁵ Ehdúu Jetsóó cómíñeri úwááboobéré pehíjcyá míamúnáake Píívyéébé avyéjutu íjcyané uwááboju diityé pihcyáávejáané pañévu. Aabée bóhítsohíjcyá panéva chémeháñeri íjcyáméhjike. Téhdurée íhjáhañévúré tsaatéké úwááboobéré pehíjcyáhi.

³⁶ Aabée ídáátsovehíjcyá míamúnáadi éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyatúme ídáátsowu íjcyadu nééme dílbye éllevu tsáámedi.

³⁷ Áamedítýúu neebe múúhake:

—Ímiáané mítyame míamúnaa íjcyá Píívyéébé avyéjuvu ditye úcaávéiyóné uwááboju úwáábómeíyóme. Áronáa tééné uwáábojte tsá pahdu íjcyatúne.

³⁸ Áánéllii múu táúmeí páné aabájaabéré íjcyáabe Píívyéébeke dibye éhniíñevu uwáábojtéké ipícyo ditye iúwáábo tsíjtyeke dílbye avyéjuvu ditye iúcaáveki.

10

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mc 3.13-14; Rc 6.12-16)

¹ Aanée téjyju Jetsóó muuha ímamyémuke pihjyúcú 12-meva muha meíjcyámeke. Áamekéé múúhake ájcuube íhñáhootu dílbye mémeri tsaaté pañétú naavémuke muha meíjchívyétsohíjcyaki, panéva chémeháñeri íjcyámeke muha mebóhítsohíjcyaki.

²⁻⁴ Aamée muuha ílluúme: Tsimóo Péédooro, íñahbe Áderéee, Tsebedéó hájchimútsi Jacóóboma Jóáámutsii, Perípee, Batoroméee, Tomáaa, íññújí avyéjúúbé wáábyutáa

dsíídsike o áhdótsohíjcyabe oo Matéoo, Apéó hajchi Tadéó dííbyere ‘Rebéó’ némeííbyee, cananíjtámúejpi Tsimóoo, diibyee Jetsóodívú bóónétu méénútsóiiyee Jóóda Ijcaríóótee, éhdume.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wáalloóne
(Mc 6.7-13; Rc 9.1-6)

⁵ Éhdúmekée múúhakye Jetsóó uwáábovu iwáalloómeke íllu pítyajcóhi:

—Tsáma ihdyu mépehdí jodíómú íjcyátúmé iñúñnévu. Áhdure Tsamááriá iñúñjé méúújedííne.

⁶ Ijraéémú pañévuré métsajtyécó íñe uwááboju éhne múúne obééjámú mújtame idáátsówu íjcyadu néémé pañévu.

⁷ Aame méúwáábohíjcyaco níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúííne éévé tsúúca úújeténe.

⁸ Áhdure mébóhíitsohíjcyaco dsííjívéméhjike, íjpi chájááveneri chéméméhjike, páhduvaré nééne chémeri íjcyáméhjike. Áhdure tsaaté pañe naavémú íjcyámeke méwaagóohíjcyaco. Ehdu tamyémeri táíhnhóri ámuha meméénúííñévú ámúhakye ó ajcú pevénére. Áánéllí tsá ámuha maáhdótsóityú ámuha diityéké mepíáábonéhji.

⁹ Aame ihdyu métsajtyédí dsíídsike.

¹⁰ Áhdure métsajtyédí tsíjyahji ámúhá wajyámúúnee, ámuha májchoo, ámúhájtúhápaajínee, éhdune. Ámúhá cuujúí íjcyaróné métsajtyédííne. Ámuha mepíaabóméré ámúhakye píáábohíjcyáá panévatúre.

¹¹ Aame múu tsácoomívú iúújetécooca nehco tsaatéké ámuha tétsii méíjcyané hajchótá ímí ámúhakye pícyóóímyeke.

¹² Aane tsaaté javu ámuha meúújetécooca múu ímííñeúvú ihjyúvá diityéma.

¹³ Aame ímílléhajchíí múu diityémá íjcyá ámúhaj tééveri diityéké Píívyéébe ipíááboki. Áánetu ditye ímíllétúhajchíí tsáhájucó múu íícúvetú diityédi.

¹⁴ Téhdure tsácoomí múnaa ámuha diityéké meúwáábóiyónéhjimáyé ímíllétúhajchíí méíícuvéjúcohdí diityédi. Ílluréjuco ámúhájtuhááñe ííñú mepíchóújcámeícyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámúhakye muha meúwáábóiyóné ámuha meímíletúne’ nééiyóne. Áane tsiéllévúréjuco mépeeco tétsihdyu.

¹⁵ Muurá ímíáánetúré o néé tehdu nééme ícúbáhrámeííñe éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnaa ícúbáhrámeííñe ehnííñevu muhdú míamúnaa ícyahíjcyané diityémá ímíbájchómeícyoóca.

Jetsóoke úraavyémé ícúbáhrámeííñe

¹⁶ Ahdícyané íñe ámúhakye ó wallóo obééjámuke bájú oohímé pañévú mewáalloóiyódu. Aane ihdyu wajácútsi méíjcyaco éhne múúne ííñimé íícúí meke pállójcoíñúdu. Árónáa ihdyu tsá múu muucá tútávájtsotúne. Ímíááméré múu íjcyá íjuumu íjcyadu.

¹⁷ Aame ihdyu tsáma imíchi méíjcyaco. Muurá tsaate ámúhakye túkevjtsojté éllevu itsájtyémeke píhcyáávejáané pañévú wápájcoóhi.

¹⁸ Áhdure ámúhakye tsajtyéimé avyéjúté éllevu óhdityu íjcyané uwááboju ámuha meúwáábohíjcyané hallútu. Áijyu téhdure tétsihvu ámuha diityéké meúwááboó jodíómú íjcyátúrómeke.

¹⁹ Aane ámúhakye ditye ékéévécooca tsá múu áábíméítyú muhdú íihjyúváiñeri. Muurá ihdyu Píívyéébere ámúhakye túkevjtsoó ámuha méihjyúvaki.

²⁰ Tsá ámúhá íjtsaméityu tsááne ámuha méihjyúváiityúne. Muurá ihdyu ámúhájt Caani Píívyéébe Apííchó ámúhá pañe íjcyanére ámúhakye túkevjtsoóneri ámuha méihjyúvaáhi.

21 Aane muurá míamúnaa ávyetá imítýú dáríívécátsíhi. Muurá tsané nahbémú íjcyarómé llihyánújcátsíhi. Áhdure cáánimu íjcyarómema llihyánújcátsímye.

22 Áhdure mítýame ámúhake múnáájtsoó oke ámuha meúráávyéné déjúcotu. Aane ehdu nééronéhjí tsaímíyé nihñéétsihvúré áábucúmé ihdyu pájtyéteéhi.

23 Áhdure tsácoomí múnáa ámúhake imityúné dáríívéhajchíí múu técoomítýú péé tsícoomívuréjuco. Muurá íñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe ímiáánetúré ámúhake o néé tsííñe ó tsááíñe ámuháí pámeekéré ijraéémuke íñe óhdityu íjcyáné uwáábojúvú mewáájácútsótúnááca.

24 Muurá tsaapi mamye tsá íuwáábóóbé ehnííñevu íjcyatúne. Áhdure tsané avyējuúbé únú múnáajpi tsá dííbyé ehnííñevu íjcyatúne.

25 Aane muurá íñe ámúhá avyējuube o íjcyaróobe o ávyējuúllémeítýúhajchíí téhdure tsá ámuha maávyējuúllémeítýúne. Muurá oke Betsebóodívú imyéménúúbeke állíu múnáájpídi díllóhíjcyáme. Aaméjííva muurá ámúhake íávyējuúllétúne téhdure díllóóhi.

Píívyéébedi múu íllityéhi
(Rc 12.2-7)

26 Áronáa ihdyu mááábímyeídí míamúnaa ámúhake méénúíyóneri. Muurá tehdu nénehjí ámúhake pátyehíjcyáné tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá páneere íñá meméénuhíjcyáné bóhówááveéhi.

27 Áánéllíí íñe ámúhake o néhíjcyáné múu tsíjtyeke úúballéhi. Tsá idyé úúbáalletúmé ámuha meíjcyáityúne.

28 Áhdícyane tsá múu áábímyeítýú míamúnaa ámúhake dsíjívétsóíyóneri. Muurá tsá ditye píívyetétú ámúhake iwáágoóíyóné Píívyéébedityu. Apáábyéré ihdyu díibye píívyeté ámúhake iwáágoóné ávyeta múijyú ámuha meíjchívyéityúmé meícúbáhrámeíyóné cuujúwá pañevu. Áánéllíí múu apáábyedíyé Píívyéébedi áábímyeíhi.

29 Muurá coomícomútsí míityétsíwuúcú tsájíhwúuré áhdómeíhi. Ehdu áyá áhdómeíyómedítýú muurá tsá tsaapi ámúháj Caani Píívyéébe wáájácútsúnáa dsíjívéityuróne.

30 Aabe muurá páneere ámúhá níwáájííne íjcyaróné waajácú múhdújívá íjcyane.

31 Áánéllíí tsá íínerí ámuha maáábímyeítýúne. Muurá díitye coomímú wájýúmeíñé ehnííñevu ámuha méwájýúmeí Píívyéébedívu.

Jetsóoke meúraavyéné metóónúityuróne
(Rc 12.8-9)

32 Muurá oke íúraavyéné tóónúmeítýúmeke ó bóhówájtsoó níjkyéjiri íjcyabe Llihíyodívu.

33 Áánetu íllure tóónúmeíhíjcyámé hallúvú ó úúbálléé Llihíyoke tahñéjté ditye íjcyatúne.

Jetsóo hallútú míamúnaa tsárílléjcatsíñe
(Rc 12.51-53; 14.26-27)

34 Aane méjtsúcunúdí ííñújívúu o tsáane míamúnaa tsaímíyé íjcyaki. Muuráhjáa ihdyu o tsáá táhallútú ditye itsárílléjcatsíki.

35 Muurá tsaapi tsarílléé cááníkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure tsáápille tsarílléé tsíjjuke tééné hallútu. Áhdure íbáábeke íaaja tééné hallútúré tsaríllééhi.

36 Ehdu muurá tsamééré múnáátsójcátsíí oke tsaate imúnáadítýú cáhcújtsóné hallútu.

37 Muurá oke iwájýúné ehnííñevu tsamééré cáánímuma íítsíime wájýújcatsíhajchíí tsá ímiááné tahñéjté ditye íjcyatúne.

38 Áhdure oke íúraávyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíllétúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

³⁹ Muurá ííñújiri íimillédúré íjcyáneri tsúúrámeímyé wágóóóveéhi. Áánetu ookéréjuco ímí úúráávyéneri tsúúrámeímyé pájtyéteéhi.

*Tsítjyke ímí meíicuvéné Píívyéébé ímí íjtsúcunúne
(Mc 9.41)*

⁴⁰ Muurá ámuha táwákimyéí meméénúmeke íicuvémé okée wálloobe Llihíyomájucu múhtsikye íicuvéne.

⁴¹ Aame tsaímíyé Píívyéébé wákimyéí méénúmeke íicuvémé tééne áhdo újcuú tsahtúré diityéma. Áhdure idyé tsijtye Píívyéébeke úráávyehíjcyámeke tsaímíyé íicuvémé tééne áhdó újcuú tsahtúré diityéma.

⁴² Aane diitye táuráavye múnáake nújpácyo díívanévú ájcume téhdure újcuú tééne áhdo.

11

*Tsojtsó múnájpi Jóáa Jetsóo éllevu wálloomútsi
(Rc 7.18-35)*

¹ Ehdúu Jetsóo muuha 12-meváké úúwáábótsihdyu péé tsiéllevu tééne ííñújí comíñevu téhulle úúwááboki.

² Áánáacáhjáa cúvéhóójari tsojtsó múnájpi Jóáa íjcyaaabe tsúúca waajácú ehdu Jetsóo méénuhíjcyáne. Áánéllihyéhjáa wálloobe míityétsikye ímamyémudítýú dííbye éllevu.

³ Aamútsíi neevá dííbyeke:

—¿Ava diibyējuco uu Pájtyetétsoobe éhneváa ííñújívú u bóhówáávéííbyeke muha meítsohíjcyaaabey? ¿Mityá tsáhái diibye u íjcyatúnej?

⁴ Ehdúu dityétsi Jetsóoke néérónáa neebe diityétsikye:

—Meóómíñe méuubállé Jóááke íñe muhdú o úwááboobe méénúráítýúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne.

⁵ Méúúbálleco hállúvátuméhjí hálluvájucóóne, úllétuméhjí úlléjucóóne, íjpi chájááveneri chémeméhjí bóhííne, lléébótuméhjí tsúúca lléébone, dsíjívémé tsiíñe bóhííne. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwáábómeíñe. Énehji páneere méúúbálleco dííbyeke.

⁶ Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

⁷ Ehdúu íñéené boone diityétsi déjuvu neebe múúhake diibye Jóáádityu:

—¿Acáa Jóáa íñéubará píívyétúné ííñújiri íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méíjtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méíjtsúcunú éhne múúne úmehe kííjyébári vááúmeídyú páhdúvare dííbyé íjtsaméí nééneé?

⁸ ¿A tsané ímíyée úcámeíhíjcyaaabe? Muuráhjáa tehdu íjycámeícyá tsá íhdícyátsihyi díbye íjcyáítýuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañéiyo diibye. ¿Aané muubá ímíáané díbye?

⁹ ¿Mityá Píívyéébé íhjúyú uubálle múnájpi dííbye? Ímíááné díibyējuco. Áronáacáa tsíjtyé ehnííñevu dííbye.

¹⁰ Dííbyedítýú muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó dííhde tsáápiikye díbye íúúbálle míamúnáake dítye ímíbáávyéne ímí uke íwáátsúcúpéjtsoki.

¹¹ Aane ímíáané tsá dííbyedu tsijtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjúejtédítýú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméí díibye Jóáa ehnííñevu.

¹² Dííbyée muurá Jóáa úwáábótsihdyu íñe ícyoocávú teene Píívyéébé avyéjuvu íúcaavéné ímíllémema ténejcu ímíllétumé múhdurá ícyahíjcyáhi.

13 Muuráhjáa pámeere Píivýéébé ihjyú uubálle múnaa éíjyuúvú íjcyame téijyútújuco íhjúvahíjcyáné dííbyé avyéjuri. Áhdurée Moitséeúvú íhjúvahíjcyá téénetu. Áámé niñhéejpíyée muurá díibye Jóáa bóhówaavéhi.

14 Aane ámuha mecáhcújtsóhajchíí mecáhcújtsó Jóáa Eríá íjcyane éhnée Píivýéébé ihjyú uubálle múnaa tsiíñe díibye bóhówááveíñe néhíjcyáabe.

15 Aane ihdyu óvíí ímiááné lléébome icyáhcújtsóne tehdu ijcyáhi.

16 Ahdícyane ¿aca muutédivú íñe ámuuha ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsímedivuj. Muurá múúne lláhájtsiri íícume úhbácatsíhijcyádú ámuha páhduváré médáríívémehijcyáhi.

17 Muurá múúne íllu úhbácatsíhijcyáme: “Chiiyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíletú mewáhtsine téeneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtsívarónáa tsá ámuha meímíletú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsíime úhbácatsíhijcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

18 Muuráhjáa Jóáa tsá mítyane máchohíjcyatúne. Áhdurée tsá díibye ádohíjcyatú bíinojpácyo. Áánetúu dííbyedítúyú ámuha ménehíjcyá mééííbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllíi ehdu díibye nééneé.

19 Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpidívú o ípívyééveébe. Aabe panévaré o májchoobe téhdure ó adó bíinojpácyo. Áánetu idyé ílluréjuco óhdityu ámuha menéhíjcyáné oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdityu ménehíjcyá oova ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnaa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne. Árónáa tene pánéévénétúí méwaajácuú keená ímiááné íjcyane. Ehdúu neebe Jetsóo.

Lléébópítyúné míamúnaa (Rc 10.13-15)

20 Aabée tsáijyu íhjúvú mítyane méénúráítúronéhjí imyéénuhíjcyá coomíji múnáadítúyú dítye ímítúyú íhvejtsópítyúnetu.

21 Neebépeé:

—¡Máídáátsoju tsáma tene pájtyeíñe Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá íñe méénúráítúronéhjí o méénuhíjcyánée Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyu o méénuca tsúúca téijyuré técoomícyu múnaa ímítúyú íhvéjtsóne ímiánejcúvuréjuco íbúwáávéiyóne. Aamée muurá íatérééjahjívú iújcámeíñe ballíjyuri ávúhcúiyá teene íhvéjtsóné uubálle.

22 Áánéllíi muurá dítye ícúbáhrámeíñe ehnííñevu ícúbáhrámeíimye díitye Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnaa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné Píivýéébe nihñéétsihvúré díityémá ímibájchócoóca.

23 Ahdu muurá téhdure Capenaóo múnáake pajtyeíñe eene múhdumé ‘mityáhmítúyá’ tsíñáávehíjcyámeke. Íjtsúcunúmeúbá íhhtsútúúvéiyóne. Áánerá íllure wágóóóveímýe cúújúwá panévu. Muurá íñe méénúráítúroné o méénuhíjcyánée Tsodóoma múnáama éíjyuúvú o méénuca ímítúyú íhvéjtsóne ímíjpyetéiyóme. Aacáa muurá ícyoocápí íjcyáiyocóómi.

24 Aane muurá díitye Capenaóo múnaa ávyétá íhnáhó ícúbáhrámeíí técoomí múnaápe ícúbáhrámeíñe ehnííñevu Píivýéébe muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímibájchócoóca.

Méimítúyutu meke Jetsóo állíjchutsóne (Rc 10.21-22)

25 Téijyúu Cááníma íllu íhjúvaábe:

—Ayúju Táacááni Píivýéébeéj, níjkyejíi, ííñujíi, íjcyane páné aabájaabéré u íjcyáabej, uke téhdújtsóobéré ó duurúvú ímiáájú idáátsojtédívúré u bóhówátsohíjcyáné hallúvu. Áánetu téhdújuco tsá waajácu múnaa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsotú teéne.

²⁶ Ahdícyane ihdyu, Lli, óví ehdu teene muhdú u ímillédu.

²⁷ Ehdúu Cááníma íhhyúvátsihdyu neébe:

—Muuráhjáa ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútso muhdú diityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútú dííbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré diibye Llihíyó waajácú muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácú muhdú dibye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówajtsóméré waajácúhi.

²⁸ Ahdícyane cáhawáa ookéréjuco méuráavyé ídátso múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu ámúhakye o álljchútsoki.

²⁹ Muurá íñe ídátso tsaííbuwáre o íjcyaaabe ámúhakye o úwaabóné tsáma mewáájáne tehdu méíjcyaco. Ájyu ihdyu íñe imíjyaú ámuha méíjcyaaíhi.

³⁰ Tsáháturo tene íhnáhootú ehdu ámúhakye o néene ámuha méuráavyéiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo.

12

Wáyeéévejcóóji Jetsóo mamýémú méénune

(Mc 2.23-28; Rc 6.1-5)

¹ Áábemáa muha wáyeéévejcóóji úmihéj pínetú mepájtyeme maájyabáávaténéllii ba-jtsóháñetu meújcúne mémajchóhi.

² Aanée paritséómú ííténe nées dííbyeke:

—¿Aca íveekí eene aatye dímamýémú meenu íjcyooji wáyeéévejcóóji meméénúítýuróne?

³ Áronáacáa Jetsóo nées diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íájyabáávaténéllii íñahbéjtema téhdure Dabííúvú méénune Píívyéébé waajácúháámitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévu íúcaávéne imájchóítýuróné Píívyéébé ícúvé páaa tééjá pañévu pícyámeihijcyané apáamyéré llúúvájte máchohíjcyánetu majchóme.

⁵ Áhdure ¿aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Moitséeúvúu téhaamíturé cáátunúné duurúvájá pañé wákimyéi múnaa llúúvájte wáyeéévejcóóji íjcyaróné wáyeéévéítýuróne? Aane muurá dítye téjcooji wáyeéévetúné tsá ímityúné íjcyatúne.

⁶ Aanéjii awáa muurá teene duurúvaja ávyejúúllémeíñe ehnííñevu táavyéju.

⁷ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu néeneé: “Ó ímíllé ámuha pamévamáyé meídaatsólléjcatsíñe. Tsá o ímíllétú apáañére oke ámuha iyámeke mecóvájtsóneri meíícúvehíjcyáne.” Aane muurá ámuha ímí mewáájácuca tsá menéétsóítýuró ímityúné méénútúrómedívu.

⁸ Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébéllii téhdure téjcooji wáyeéévejcóóji. Ehdúu Jetsóo nées paritséómuke.

Tsáápi hójtsi Jetsóo ímíjpyetétso

(Mc 3.1-6; Rc 6.6-11)

⁹ Átsihdyúu dííbyema muha méúcaavé téjcooji píhcyáávéjá pañévu.

¹⁰ Áájá pañée tsaapi tsánejcúehójtsi íhyójtsi múhdurá neébeé. Áanáacáa tsaate tétsihyi íjcyame Jetsóodívú íñéétsóro nées dííbyeke:

—¿A ímí tehdújuco teene íjcyooji wáyeéévejcóóji tsaate chémémeke mebóhíítsóiyóne?

¹¹ Áánélliihyée neebe diityéke:

—¿Aca wáyeéévejcóóji ámuha jéú obééjá wáhyéjú pañévu áákityéébeke tsá ámuha méíjchívyétsóítýuróne? Muurá ámuha méíjchívyétsóiyáhi.

¹² ¡Aanéjii awáa muurá diibye obééjá wájyúmeíñe ehnííñevu míamúnaa wájyúmeíhi! Aane muurá tsá muhdú tene néetu wáyeéévejcóóji ímíáané íjcyane meméénune.

13 Ehdúu diityéké iñétsihdyu neebe díbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucóo díbye cujúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

14 Átsihdyúu paritséómú ipyéénemáhjáa pítyácójcatsí muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe.

Jetsóo méénuíñé tsúúcajátújuco némeíñe

15 Aanée iwáájácúne péjúcoóbe. Áábekée mítyane míamúnaa úráavyémedítyú chéméméhjike bóhíitsoóbe.

16 Áánemáa diityéké bójicyuube ditye muucá iúúbállétuki.

17 Ehdúu diityéké bójicyuube Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíhjáa Itsaía dííbyedítyú íllu néhdújuco:

18 Áánu ímí táwákimyéí méénuhíjcyáa téénevu o pícyoóbe. Áábeke o wáýyúnéllii ó ímíjyúú dííbyedi. Áánéllii Táapííchó dííbyé pañévú ó pícyoó tééne piáábori díbye pámeekéré míamúnáake iúúbáalle muhdú táíjtsaméí íjcyane.

19 Aabe tsá ‘mityáhmítýá’ íhgyúváityú míamúnáama.

20 Áhdure tsá ídáátsóméhjike díbye éhdíiválléityúne. Áhdure íhtsútúnetu cahcújtsótú pañe cáhcújtsórómedítyú tsá díbye ‘óvíjyacóóme’ nééityúne. Ehdú páneere ímíjpyetétsóiiibe íavyéjuutéjyju.

21 Áábedívú pamévá míamúnaaré cátsípááveéhi.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Itsaía Jetsóodítyú nééhií.

Jetsóoke Naavéné piáabóné tsaate nééneé

(Mc 3.20-30; Rc 11.14-23; 12.10)

22 Áábe éllévúu tsáápiikye tsivámé naavéné ípañe íjcyáábeke. Aabée íhgyúvátuube íjcyabe idyé tsá hállúvatúne. Áábekée Jetsóo ímíjpyetétsóobe tsúúca íhgyúváhi. Áhdurée hállúvájúcoóbe.

23 Ááneríi tétsihyi íjcyame iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá diibyéjuco áánu Dabííuvúj tsíménémúhaabe Críjto íjcyatú éhneváa tsááiíbye?

24 Ehdúu tsaate nééne paritséómú ílléébóne néjcatsíhi:

—Aadi muurá naavémuke waagóohíjcyá míamúnáa pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóo piáábóneríye.

25 Aanéhjáa Jetsóo iwáájácúne nééhií:

—Muurá tsané avyéjujete tsajíjtóré íjtsámeityúme ímityúné idyáríívéjcatsíñe ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure tsája múnáa ímityúné idyáríívéjcatsíñe ílluréjuco wáchájánújcatsíñe.

26 Áhdú nééne ¿aca muhdú íívane Naavéné íhyájkíyé íjcyáábeke tsíjpiikye waagóoiyáhi? Muurá tehdu imyéénuca ílluréjuco díbye íavyéjú újówéjtsóiyóne.

27 Aane muurá ámuha menée Betsebóo piááboriyé díbyeéjte naavémuke o wáágóohíjcyáne. Áánétúhaca ¿muúbé piáábori ámúhá mamyé mú waagóohíjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menéeityuró Betsebóo piáábori ditye wáágóohíjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu óhdityu meíhgyúváneri.

28 Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchó oke piáábóneri ó waagóohíjcyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha mewáájácúro tsúúca dííbyé avyéjú ííñújiri ámúhama íjcyájucóóne.

29 Tsá muurá tsáápi éhne dííbyé já pañétú múha tsájtyéityuró dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmére. Muurá ihdyu dííbyeke tujkénú íbóáyoca botsíi tsájtyéiyómé dííbye éhne. Árónáa tsáháubá muurá díbye íhñe múhdivú íhvéjtsóityuróne. Áhdú íívane tsá Naavéné oke piáábóityuró dííbye hájkímuke o wáámíuki.

³⁰ Muurá oke ipíaabóné ímíletúmé táwákimyéí íllure imíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

³¹⁻³² Muurá panévare ímityúné míamúnaa méénuhíjcyáronéhjí Píívyéébe ábájííveé díityédí ídáátsóvéenema. Áhdure íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítýú ímityúné íhjúvárómedi ídáátsóvéíbye. Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjúvahíjcyámedi tsá díbye mújyú ídáátsóvéityúne.

Iñéevatu méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane
(Rc 6.43-45)

³³ Muurá bajtsóháñetu ímiááhé ímí neeváhi. Áánetu átéréehé tsá ímí neévatúne. Ááneturé méwaajácú keehé ímiááhé íjcyane.

³⁴ Ahdu ííivane ¿ímiáámejííva ámuha ímí méihjúváiyá ííñimyéúméméjtéré ámuha meíjcyame? Muurá ímityúné íííbúwá pañe íjcyámedítýú téenere íjchívyéhi.

³⁵ Muurá ímiáábé ímiáánéré ihjúvá ímiá íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco. Áánetu ímityuube ímityúnéré ihjúvá ímityúné íjtsaméí ípañe íjcyanéjuco.

³⁶ Aane muurá pámeere míamúnaa úúballeé Píívyéébeke muhdú íhjúvahíjcyanéhjí díbye páneere muhdú ditye ícyahíjcyáné díityémá ímíbájchócoóca.

³⁷ Muurá tsáápiitsámá ímíbájchóíbye muhdú ditye íhjúvahíjcyádújuco. Ímiáánéré íhjúvahíjcyámé hallúrí tsá ñná íjcyáityúne. Áánetu ímityúné íhjúvahíjcyámé ícúbáhráméíhi. Ehdúu Jetsóó néé paritséómuke.

Míamúnaa Jetsóoke néé díbye méénuráityuróné imyéénuki
(Mc 8.12; Rc 11.29-32)

³⁸ Aamée tsiíñe taúhbájú uwáábojtémá Jetsóo éllevu itsááne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, cána bo méénuráityuróné meenu muha maájtyúmíne menéé ímiááné dííbyéjuco Críjto Pájtyetétsoobe u íjcyane.

³⁹ Áánéllihyéé neébe:

—¿íveekí ámuha méimíllé teene o méénune ámuha mecáhcújtsokííívari? Óví ihdyu Píívyéébe ihjúvú uballe múnáajpíí Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú dííbyéjuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

⁴⁰ Muuráhjáa amóóbé pañe téhí déjúcori íjcyaaabe 3 coojíva. Ahdu muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke ditye cúúuube ííñújí pañe 3 coojívá o íjcyátsihdyu tsiíñe ó bóhíhi.

⁴¹ Aane muurá Níínibé cóomi múnaa ámúhadívú néétsoó íñe ícyooca íjcyáné míamúnaa ámuha mecáhcútsohíjcyátúmedívú Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchócoóca. Muuráhjáa técoomí múnaa dííbye Jonáaúvú úwaabóné ícyáhcújtsóne ímíbaavyé ímityúné íicyahíjcyánetu. Áánáa dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe ámúhake o úwááboróné ¿íveekí tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne?

⁴² Áhdure tsáápille tsiíñe ííñújí múnáalle ámúhadívú néétsoóhi. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó úwaabóné illééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa dííbyeúvú ehnííñevu o íjcyaaabe o úwaabóné ¿íveekí tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne?

Ípyéé íjchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Rc 11.14-26)

⁴³ Muurá naavéné tsaaté pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáitsíí néhcoobére. Aabe íjcyáiyotsíí íájtyúmítúnéllí íllu íjtsaméhi: “Tsiíñe éhne bíwáábé pañévuré ó óómií ópée o íjchívyéébe pañévu.”

⁴⁴ Ahdújuco muurá óómiibye ájtyumíváné diibye ípyée ijchívyéébeke imíwu pevéebé éhne múu jaa líjyahdu néébeke.

⁴⁵ Áánéllii múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké éhniíñevu ímityúmeke diityémá tsiíñe iúcaáve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhrané ehniíñevu ícúbáhraábe. Ehdu muurá ímityúme íjcyame ídátsó ícúbáhráméíhi.

Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mc 3.31-35; Rc 8.19-21)

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó íhjuvánáa íñahbémú tsíjjuma dííbye éllevu tsáame wajtsí tétsihvu áachívu. Aamée imíllé íhjuváné dííbyema.

⁴⁷ Aanée tsaate úúballé dííbyeke. Néémépeé:

—Áátýe éhtsíhyi áachi díñahbémú dítsíjjuma íjcyamévá imíllé úúma íhjuváne.

⁴⁸ Árónáacáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé táátsíjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

⁴⁹ Ehdúu íñétsihdyu múúhakyé úúbacyunúúberé néehí:

—Áánerá téhdure ámuha pámeere waháromú, táñahbémú, táñaallémú, méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha méijcyame.

⁵⁰ Muurá Llihíyó níjkyéjiri íjcyáábeke cáhcujtsómé díbye ímillédú íjcyame ímiáané tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu.

13

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju
(Mc 4.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Ehdúu Jetsóó diityéké nétsihdyu muha dííbyema méijcyáatu mepée únéú úniúvu.

² Átsihyíi muha méijcyánáa idyé mítyane míamúnaa píhcyaavéjucóó dííbyedívu. Aamée téhíwájú hallúrí íjcyánáa míñé pañévu úcaáveébe.

³ Aabée téémí pañétú diityéké mítyane panévatu iúwaabóné úúbállehíjcyá tsíeménéhjitu. Téjyúu tsaapi bájtsónetu úwááboobe íllu úúballéhi:

—Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígoúhá bájtsoobe íllure wávarajcóhi.

⁴ Aanéhjáa díbye wávarajcónetu tsáuhji juuváj píñévu dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhjhjáa néwayúúné raahóvu dójcoúhjí ícúíwuúré iíñé tétsii iíñu imíchi íjcyátúnéllíhye.

⁶ Áróhiibájhjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeriyé tébajkyéjí íjcyanéllíhye.

⁷ Áané tsiúhjhjáa tsuhji íjcyátsihvu dójconé hallúvu tene wáaméneneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhji dojco imíwu ííñu nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píivyénetu tsáhiibáji neevá mítyane. Áané tsihíibájhjáa lííñevúré neeváhi. Áané lííñevuréjucóhjáa tsíhiibáji néévane.

⁹ Aane ihdyu óví lléébome icyáhcuíjtsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóó úwáábó túhútsóhíjcyáne
(Mc 4.10-12; Rc 8.9-10)

¹⁰ Ehdúu díbye nééllii muha dííbyeke menéehí:

—¿Aca íveekí tsíeménetu ú úúbállehíjcyá u úwaabóne?

¹¹ Áánéllíhyée múúhakyé neébe:

—Muurá ihdyu ehdu ó úwáábohíjcyá Píivyéébe ámúhakyé iwáájácútsó muhdú íavyéjú íjcyanévu. Áánetu oke cáhcújtsótúmeke tsá díbye wáájácútsotú téénevu eene ámúhakyé iwáájácútsódu.

12 Muurá ímiáájú imíllémedívú bóhówájtsóiibye éhniíñevu ditye iwáájácuki. Áánetu teene imíllétúmedívú tsá díbye bóhówájcaáyóityúne. Tsáijyu múu áyánéwu ditye wáájácúroné muurá íllure dojtúciíbye diityédítu.

13 Ehdu néénéllii muurá o úwaabóné tsíeménéhjitu ó úúbállehíjcyáhi. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyúmíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu.

14 Ehdu ícyahíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíi Itsaía íllu néhdújuco: Uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

15 Dityé íjtsaméí ímí néétúnéllii tsá ditye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeítu mé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu. Aaméjííva tehdu óhdi íjyáacunúmekéjíí ó ímíjpyetétsóiyáhi.

Ehdúu neebe Itsaía.

16 Áánetu ihdyu ímí ámuha melléébónéllii tsúúca méwaajácú ñná tene nééiyóne. Áhdure muurá ámuha maájtyumíne tsúúca méwaajácú ñná íjcyane. Áánéllii ihdyu méimíjyúú tééneri.

17 Muuráhjáa éjyúvú íjcyame Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáama tsijtye Píívyéébeke úráavyehíjcyámé imíllehíjcyará íájtyumíne íñe ícyooca tsúúca ámuha maájtyumíne. Árónáacáa tsá téijyu diityédívú tene ajtyúmídú néétune. Áhdurée imíllehíjcyarómé illéébone íñe ícyooca ámúhake o úwáábohíjcyáné uwááboju. Árónáacáa tsáhái téijyu tene bóhówáávetúne.

*Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówájtsóne
(Mc 4.13-20; Rc 8.11-15)*

18 Cáhawáa ímíñeúvú meíjtsó bajtsó múnáajpidítu íjcyáné uwááboju ñná nééiyóné o bóhówájtsóne.

19 Muurá níjkyéjiri íjcyabe Píívyéébé avyéjtu íjcyáné uwááboju tsaate lléébójúcooróné Naavéné diityédívú mútátsóhíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj pñnévúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdojéne.

20-21 Áánetu teene illéébone tsúúca ímí úraavyéjúcoorómé páhduváré nééné mávaríjchojúúne íjcyanéhjí íáábucújúcoótúnetu ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcoúhjí ímíwu íñeróné núhba allóócori chémene. Ehdu muurá patyéhíjcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

22 Áánetu tsaate tsúúca ímí téené uwááboju llééborómé mítyane íjí avyéjuriyé it-súúrameíñéllii ténejcu ábájíívehíjcyáhi. Aane nééiyóné eene tsuhjí pañévúhjáa dójcoúhjí íñeróné íllure dúhcúvaténe.

23 Áánetu ihdyu íjcyámé tsaate teene illéébone cáhcujtsómé ímí tehdújuco úráavyehíjcyáme. Aame muurá eene ímíwuúhjáa íñuji nétsihvu dójcoúhjí íñedu. Áámedítu íjcyámé tsaate éhniíñevu ímí Píívyéébeke úráavyehíjcyámé eenéhjáa teene trígóhiibáné ímíwu píívyene mítyane néévadu néémeé. Áánetu íjcyámé tsaate íhtsútáwu ímí Píívyéébeke úráavyehíjcyámé eenéhjáa llííñevúré néévahiibájidú néémeé. Áámedítu ímí muurá íjcyámé tsaate diityé llííñevúréjuco úraavyémé eenéhjáa máíhtsúnéré néévahiibájidú néémeé. Ehdúu Jetsóó bóhówájtsó bajtsó múnáajpidítu íjcyáné uwááboju.

Trígójí pañé bñvatu íjcyáné uwááboju

24 Téhdurée tsiíñe úwááboobe tsaapi ímíhe bájtsónetu. Neebépeé:

—Muurá Píívyéébé avyéjú tsaapíhjáa ímíhe bájtsójedú.

²⁵ Dibyéhjáa ibájtsóje né óómíñe déjuvu tsaapi dííbyeke múnáátsohíjcyaaabe bájtsóje bïva tríigo dibye bájtsóné raahóri.

²⁶ Aanéhjáa keemévé teene ímiááné ikyéémévéne nééváné tujkéveríye.

²⁷ Aanéhjáa diibye tépallí aabájáábé únú múnáa iúújéje néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áaneráhjáa ímiáánéré méúmihe mebájtsónáa ¿kiátú íjcyane bïva ííñe téené raahóri?

²⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsaapiúbá oke múnáátsohíjcyaaabe ehdu meenuhi. Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Cána muha mewáámíuki. ¿Mityá óví íjcyáne?

²⁹ Ehdúhjáa ditye néénéllii neébe:

—Tsáhaá. Muurá ámuha teene metábáhcyóhajchíi bajtsóháñe ámuha métútávájtsóóhi.

³⁰ Áánéllii ihdyu óvíjyucóí meíhvétsoíñe tsanéécú ikyééméveki. Tsanéérei teene ímiááne néévá maááhívétsócooca ámuhákye ó neé ámuha metábahcyóné pájtsuuhóji mechíjchu mecóvájtsoki. Áánetu ihdyu ímiááne maááhívétsóne ímíñeúvú mépícyoóhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi íúmihe bájtsónetu.

*Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyáne uwááboju
(Mc 4.30-32; Rc 13.18-19)*

³¹ Áhdurée tsiíñe úwááboobe ‘mojtáátsa’ némeíñe uméhetu. Neebépeé:

—Téhdure idyé muurá Píívyéébé avyéjú éhne múúne ‘mojtáátsa’ némeíñe neeváúwu tsaapi bájtsone ííne imíjyaú avyétá mityáhé kéémévedu.

³² Muurá panévá neeváúúne líiñevúre íjcyaróúwúutu ííñehe keemévé panévá bajtsóhéene ehniíñevu bájú uméhedúhe. Ááhe pañevú muurá wahpéjé íjcyóváhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó mojtáátsáhetu.

*Pááá ooríchetu íjcyáne uwááboju
(Rc 13.20-21)*

³³ Téhdurée pááá ooríchetu úwááboobe néehíi:

—Muurá tsáápille hariínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu téené ooríchetu pícyooróné páneeréjuco óóríchódú idyé teene Píívyéébé avyéju.

*Jetsóó úwaabóné tsíeménéhjitu úúbállehíjcyáne
(Mc 4.33-34)*

³⁴ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu iúúbállénej téeveri úwáábohíjcyá míamúnáake ímíñeúvú iwáájácútso íná úwááboju nééiyóne. Tsáháa dibye pevénéré úwáábohíjcyatúne.

³⁵ Ehdúu úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpíhjáa íllu néhdújuco:

Muurá tsíeménéhjitu o úúbállénej téeveri ó waajácútsoó táuwaáboju íná nééiyóne. Muurá ó bóhówájtsó íñe ííñújima páneere Píívyéébe ípívyéjtsóijyújuco íjcyáronéhjí múha wáájácútunéhji.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi néhdújuco Jetsóó úwáábohíjcyáne tsíeménéhjitu.

Bïvátú íjcyáne uwááboju Jetsóó bóhówájtsóne

³⁶ Átsihdyúu ílluréjuco míamúnáake ipítýajcóne dibye ááhívu péeneé. Áhullévúu muha dííbyeke menéehíi:

—Áyu cána múúhadívú bóhowájtsó úmíhe pañe bïva íjcyánetu íjcyáne uwááboju íná nééiyóne.

³⁷ Áánélliihyée múúhakyé neébe:

—Eene ímiá bájtsó bájtsóobe muurá oo Míamúnáajpidívúu o ípívyééveébe.

³⁸ Áánetu teene úmihe ‘páneere ííñújiri míamúnaa íjcyane’ nééiyóne. Muurá eene ímiá bájtsó Píívyéébe avyéjújete íjcyane nééiyóne. Áánetu bñva ‘Naavéné icyánéjcuriyé íjcyané míamúnaa íjcyane’ nééiyóne.

³⁹ Áánetu eene tépallí múnáájpkye imúnáájtsóne bñva bájtsoobe muurá pañetu diibye Naavéne. Áánetu ‘íñe ííñújima páneere ílluréjucu níjkévaíñé’ nééiyóné eene bajtsóháñé ááhívétsómeíñe. Áánetu diitye eene bajtsóháñé ááhívétsómé ‘níjkyéji múnáa íjcyane’ nééiyóne.

⁴⁰ Muurá éhne múúne úmihe pañe bñva mepíhñune mecóvajtsoódú pajtyeíñe diitye Naavéné icyánéjcuéjtéma. Aame wágóóóveé cúújúwá pañévú íñe ííñújiri múhdurá míamúnaa ícyahíjcyané diityémá níjkévacoóca.

⁴¹ Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe ó táúhbaá tahñéjté níjkyéji múnáake ditye íhdyúétsihvu ipíhjúcu diitye ímítyúmeke táavyéjújetéke ímítyúnejcúvú íbúwátsohíjcyámeke.

⁴² Áameke cúújúwá pañévú ditye wájojcómé téewá pañe íjcyame íhwañeene íhdóne taá ícúbáhrámeíñeri.

⁴³ Áánetu íhdyu Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé dííbyé avyéjújú pañe íjcyame cádiúcúnuú éhne múúne nuhba cóójíejpi ájchúcunúdu. Aane íhdyu óvíí ámúhadítýú llééboome ícyáhcuútsóne tehdu íjcyáhi.

Imíwu néené tsíeménetu íjcyané uwááboju

⁴⁴ Téhdure idyé Píívyéébe avyéjújú illúu:

—Tsaapíi tsátsii ííñújí pañe ávyetá mityané wájýúmeíñé tsíeméné íájtyumíné tétsihvúré íhvétsoíñúhi. Ááneríi ímíjyúúvéne páneere ítsíeméné íñáhjíhénúne dsíídsíma tétsii ííñúji áhdoobe íiyéjucu téénema íjcyaki.

Imíwu néené neewáyutu íjcyané uwááboju

⁴⁵ Téhdure muurá Píívyéébe avyéjújú éhne múúne tsaapi náhjíhe múnáajpi imíwu néené newáyúúné mítyane áhdótsámeíúhjí néhcohíjcyádu.

⁴⁶ Aabe muurá tsau íájtyúmícooca páneere ítsíeméné íñáhjíhénúne dsíídsíma teeu áhdóhi.

Tsínucóóhotu íjcyané uwááboju

⁴⁷ Téhdure Píívyéébe avyéjújú éhne múúne tsíínúúri amómeke meújcuu.

⁴⁸ Muurá múúne tsínú múnáa ítsínúúmeke técoohóryé téhí úniúvú ítsájtyéne pihcyú ímiá amómeke. Áánetu doorátujtéke ílluréjucu ditye wámíúúne.

⁴⁹ Ehdu muurá pajtyeíñe míamúnáama Píívyéébe páneere ííñúji níjkévátsoóca. Muurá níjkyéji múnáa dówajcároó ímiáamedítýú ímítyúmeke.

⁵⁰ Áameke cúújúwá pañévú ditye wájojcómé téewá pañe íjcyame íhwañeene íhdóne taá ícúbáhrámeíñeri.

Béhnéma tsúúcaanéécú imíwu néenécutu íjcyané uwááboju

⁵¹ Ehdúu Jetsóo íúwáábóné níjcautu néé múúhake:

—¿A ícyooca ámuha melleebójucóo íñá nééiyóné o úwáábohíjcyáne? Áánélliihyée muha menée:

—Éée Ávyéjuúbej, ímí muha melleebó ícyooca íñá tene nééiyóne.

⁵² Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muuráhjáa tujkénúene Píívyéébe taúhbaju úwáábohíjcyámema ícyooca tsúúca íjcyané míñéecu uwáábó íhdéénema béhne Píívyéébe avyéjújú íjcyane. Aane muurá teene íhdéene Píívyéébe waajácúháámí pañe íjcyáhi. Áánetu íñe béhne ámúhadítýú ó bóhówátsohíjcyáhi.

Jetsóó Natsaréeri úwaabóne
(Mc 6.1-6; Rc 4.16-30)

⁵³ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu iúúbállénej tééveri iúwaabóné nǎjkevádú muha mepéé tétsihdyu.

⁵⁴ Aamée muha méúújeté Natsaréevu dibyée píívyécoomívu. Ájyúu idyé úwaabójúcoobe tétsíi múnáake pihcyáávějá pañévu. Áábedíi iúllévenúne néjcatsímye:

—¿Aca kiátú aabye iújcúné waajácuri panévaré méénúráityúronéhjí méénuhíjcyáhi?

⁵⁵ ¿Aca tsá éhne aabye úméhewááné wákimyéi múnáájpi hajchi íjcyatúne? ¿Aca tsá éhne tsíjju Maaría íjcyatúne? Muurá dííbyé nahbémú Jacóóboo, Jotséee, Tsimóoo, Jóódaá, éhdume.

⁵⁶ Áhdure muurá íñaallémú íchihyi. Aabéjǎi muhdú ¿kiátú waajácú ehdu nénehji mú méénune?

⁵⁷ Ehdúhjáa dííbyedítú íñéene tsá ditye cáhcútsohíjcyatú dibye diityéké úwáábohíjcyaróne. Áámekée neébe:

—Tsiytye muurá ihdyu avyéjuullé Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáájpiíkye. Áánetu ihyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúllétú dííbyeke.

⁵⁸ Ehdúu dííbyeke ditye cáhcútsohíjcyatúnéllii tsá éhniíñevu dibye méénújúcootú méénúráityúronéhjí tétsihvu.

14

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne
(Mc 6.14-29; Rc 9.7-9)

¹ Aanéhjáa dííbyedítú tsaate úúballé Gariréa iíñújí avyéjuube Heróódeke.

² Áánélliihyéhjáa neebe iúnú múnáake:

—Tsáijyu múúne tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bohíhií. Téénéllii muurá eene piivyéteebe méénúráityúronéhjí imyéénune.

³ Diibyée muurá Heróódé nééjuri dsíjívetsómé Jóáákeé. Muuráhjáa dííbyedívú iékéévetsóne úwááñéhiyi ichíjchútsóóbedívú cuvéhoojánútsoóbe. Ehdúhjáa méénuube íñahbe Perípé taaba Herodía dííbyemáyéjuco íjcyalle nééjuri.

⁴ Diibyéjháa Heróódeke íllu nehíjcyaaabe Jóáa íñáhbé táábama dibye íjcyánetu:

—Tsá muurá tene ímityú díñáhbé táábake u táábaváne.

⁵ Ehdúhjáa dibye nehíjcyáné hallútú imílléroobe téijyúrjúcoo idsíjívetsóné dííbyeke. Áronáacáhjáa nuhnéveebe Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi dibye íjcyane iwáájácúne míamúnaa dííbyeke ávyejúúllehíjcyánélliihye.

⁶ Ájyúhjáa ítsímávajcójí úújeténéllii diibye Heróódé wáñehjívatéhi. Áané pañéhjáa ídsídúelle Herodía ajoyúwá wahtsí pámeere úúbámyé úmíwávu. Aanéhjáa dííbyeke ávyéta ímí pájtyéneri ímíjyúúveebe mítyane.

⁷ Áánélliihyéhjáa díílleke neebe íná dille dííbyeke táúmeíñevu íájcuíñé ímíáané állítyuubére.

⁸ Áánélliihyéhjáa tsíjju úwaabódújuco dille nééne dííbyeke:

—Ó imíllé oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáa nívaúvú bohtájiri.

⁹ Ehdúhjáa dille nééne kímóhcó dííbyeke pajtyéráhi. Áronáacáhjáa íállítyúné dibye nééne pámeere dííbyé uubámyé lléébójúcoónéllii tehdu méénuúbe.

¹⁰ Aabéhjáa tsúuca tsaatéke wallóo diibye Jóáa cuvéhóójari íjcyáábeke ditye ikípíyúúcuté íhñíwau.

¹¹ Áhdújucóhjáa péeme ikípíyúújújeu tsívane bohtájiri. Ááuvúhjáa ajcúmé dille bádsíjcájake. Ááuvúhjáa ájculle tsíjjuke.

12 Áánélliihyéhjáa dííbyeúvú mamýémú tsááme dííbyeúvú ïtémeho iújcújéne cuuúhi. Átsihdyúhjáa Jetsóo éllevu ipyééne úúballémé ehdu Jóááke tene pájtyene.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mc 6.30-44; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

13 Átsihdyúu muha mepéé mïneri tsíhyullévú múha íjcyátúhullévú múúhaye meíjcyároki. Áronáacáhjáa tsúúca míamúnaa waajácújucóó kiávú muha mepééneé. Áhullévújucóhjáa ditye péécunúné íjchityu pacóómivá múnaáre.

14 Aanée téhullévú muha meúújeténaa mïné pañétú Jetsóó íjchívyeebe ïtéecunú tétsihýijyuco míamúnaácóbaúvú íjcyane. Áámedíi ídáátsóvéne bóhíitsoobe chéméméhjikéhjáa ditye tsájtyemeke.

15 Áijyúu tsúúca cúvéhréjuco tene néénéllii muha menéé dííbyeke:

—Tsúúca cúvéhréjuco teene múubará íjcyátútsihyi meíjcyánaáaca. Ílluréjuco wallo íjtyéke íchíj pïhíri íjcyájáhji múnaadítýú tsíeméné iújcune ditye imájchoki. Muurá tsá imájchoma ditye íjcyatúne.

16 Áánélliihyéé neebe múúhakyé:

—Ívéémekéami ó wáalloój. Ámuháyé bo mémajchótsoj.

17 Áánélliihyéé muha menéé dííbyeke:

—Áronáa méhdi tsáhojtsíhovaré páahóónema míítyétsiye amóóbemútsi.

18 Áánélliihyéé neebe múúhakyé:

—Áyu cána metsívaj.

19 Ehdúu múúhakyé ïnééne diityéké neebe ditye íahcúbaki. Átsihdyúu teene páahóóné amóóbemútsima íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvénema. Áánemáa teene idyóhdáhínunévú múúhakyé dibye ájcune muha méwajtú pámeekére.

20 Aanée muha memájchónetu pámeere méoovéhi. Áánetúu coéváné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

21 Aamée eene diityémá muha memájchome wajpíímuré 5,000-meváubáhjáa wal- léémuháñema tsíime éévemeítýúrónááaca.

Nújpácýó hallúri Jetsóó úllene
(Mc 6.45-52; Ja 6.16-21)

22 Ááné boonétúu Jetsóó múúhakyé néé muha dííbyé ihde mïneri mepájtye tsíñejcúeúvú dibyéi míamúnaáake pítyájcóné hajchóta.

23 Aabéhjáa diityéké ípítyájcótsihdyu péé iye múha íjcyátúhullévú caméhbaúvú Píívyéébema íhhyúvaki. Aabéhjáa újyunú téhullévu.

24 Áánáacáa muha tsúúca pïnééuríjyuco meíjcyánaa ávyétá íhnáhó kíjyébama nohji múúhakyé wájojcóhi.

25 Aaméikyéé muha mepéépíñáa cóójí pañévú diibyéhjáa Jetsóó tsájucóó múúhá tu- jkévetu nújpácýó hallúri úlleebére.

26 Áábekée muha maájtyúmíne meíllityéne menéjcatsíhi:

—ÍÁyúúj, naavénécobáubá bo eene aabye tsáá métujkévetuj!

27 Áronáacáa neebe múúhakyé:

—ÍMéíllityédíñe, oóre!

28 Áánélliihyéé Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áyu cána ímiááné diibyéjuco u íjcyáhajchíi o péé diéllevu ehdu nújpácýó hallúri.

29 Áánélliihyéé neebe:

—Cáhawáá dichaj.

Ahdújucóo Péédoro miiñetu níityeíñúné nújpacýó hallúrí úlleebéré dííbye éllevu.

³⁰ Áronáacáa kíjyeba ávyetá ihnáhó nééneri iíllityéne ílluréjuco díbye búuuvéne. Aabée dííbyedi wáníjcyámeíbyé nééhií:

—¿Ávyéjuúbej, oke ihdyu pájtyetétso!

³¹ Áánélliihyée íhyójtistu iékéévéebeke neébe:

—¿Aca íveekí tsá oke ímí u cáhcújtsotúne?

³² Aamútsíi miiñé pañevú úcáávénáa tsúúca kíjyeba íhvetéhi.

³³ Ájyúu pámeere téemí pañe muha meíjcyame Jetsóo lliiñevú memíhmóubáne menééhií:

—Ímiáánéjucóha ihdyu Píívyéébé Hajchi uú.

Chéméméhjike Jetsóo bóhiitsóné Genetsarée iññújiri
(Mc 6.53-56)

³⁴ Ehdúu muha úneu mepájtyeme méúújeté Genetsarée iññújivu.

³⁵ Aanée tétsii múnaa Jetsóoke iwáájácúne úúballé pahúllevaré téené iññúji múnáake. Aamée tsívahíjcyá chéméméhjike díbye íbóhiitsoki.

³⁶ Aamée dííbyeke neé íwajyámúbávúré díbye idyómájcótso íbóhiiki. Ahdújucóo ímiááné dííbyeke íwajyámutu dómajcóméjuco bóhihíjcyáne.

15

Ímichi ñná míamúnáake tútávajtsóne
(Mc 7.1-23)

¹ Áhdurée tsáijyu Jerotsaréetu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jetsóo éllevu itsááne neé dííbyeke:

—¿Aca íveekí dímamýmú tsá méénuhíjcyatú méíhdé múnááuvúu úwáábohíjcyádu?

² Tsá muurá ditye nítyámeíhíjcyatú imájchóíñé ihde Píívyéébé úmiwávú múúne meímíbájbhómeíñé meméénune.

³ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Áronáa muurá téhdure Píívyéébé taúhbaju neéne tsá ámuha melléébohíjcyatú ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánélliihye.

⁴ Muurá dííbye taúhbaju nééhií: “Ámúháj caanímuke múu iwáájyúne avyéjuulléhi. Áánetu íllure cáánímuke tútávátsohíjcyámé ihdyu óvi dsíjivéhi.”

⁵ Ehdú muurá tene neérónáa ámuha tsíñejcúvúré méúwáábohíjcyáhi. Muurá ámuha ménehíjcyá tsaapívá cáánímútsikye ipíaabóné ímíllétúhajchíí nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámúhtsikye o píaabóne. Muurá ámúhtsikye o píaabóiyódú íívane Píívyéébekéréjuco o íícuvéne.”

⁶ Aanévá ehdu íhjúvvaróóbé hallúrí tsá ñná íjcyatú diityétsikye díbye píáábótúrónáaaca. Ehdú muurá ámuha méúwáábohíjcyáhi. Aame muurá ámuha Píívyéébé taúhbaju íllure méwaagóohíjcyá ámuháyé meípívyéjtsóné uwááboju ámuha meúráávyehíjcyánélliihye.

⁷ Ímiáámeúvúdú ámuha méicyahíjcyá bañú múnaa ámuha meíjcyame. Muuráhjáa ímiáánéjuco Píívyéébé íhjúu uuballe múnáajpi Itsaía ámúhadítyú neéneé:

⁸ Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke ditye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁹ Íllure íállíñe oke duurúvahíjcyáme. Aame iiye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úráávyehíjcyá pánehjídú tátyaúhbajúúné iúráávyéúvúdu.

¹⁰ Ehdúu íñétsihdyu Jetsóo tsiíñe pámeere tétsii íjcyámeke nééhií:

—Ímíñevú mélleebúcunúco ñná nééiyóné ámúhake o nééíñe ámuha mewáájácuki.

11 Muurá panévaré míamúnaa óóvene tsá diityéké tútávajtsotúne. Muurá ihdyu diityé ííbúwá déjúcoturé ímityúné íjtsaméí tsááne diityéké tútávajtsóhi.

12 Ehdúu dibye néénéllii muha dííbyeke menéehíí:

—¿Aca ú waajácurá eene ehdu u nééne aatyé paritséómuke ávyéta tsáríyé pájtyene?

13 Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muurá múúne úmíhé pañétú mépée mebájtsótúné uméhé ííñehe metabahjyúcúne méwaagóóhi. Ehdu muurá níjkyéjiri íjcyabe Llihíyó avyéjúepte íjcyatúmé ímityú ícyahíjcyámé wágóóóveéhi.

14 Áeméjté íjcyámedi tsá meíícúvéityuróne. Muurá éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu tsá ditye wáájácúmeítyúne. Muurá tsahdúré hállúvatúmé íjcyame tsátyéjcatsíyómé tsaméhíjúco áákityéiyóné wáhyéju dííváné pañévu. Ahdu muurá díitye. Ehdúu Jetsóó néehíí.

15 Átsihdyúu Péédoro néé dííbyeke:

—Áyu cána bo múúhadívú bóhowájtsó peíyené u nééne uwááboju ñná nééiyóne.

16 Áánélliihyée neébe:

—¿Aca ihdyu eene ámuha meíjcyarómé tsá mewáájácútu ñná tene nééiyóne?

17 Muurá panévaré meóóvehíjcyanéhjé pevénéré méjpiítyu pajtyéhi.

18 Áánetu ihdyu míamúnáá ííbúwá déjúcoturé ímityúné íjtsaméí tsááne diityéké tútávajtsóhi.

19 Muurá diityé ííbúwá déjúcotu ichívyehíjcyané panévaré ímityúné íjtsaméí illuúne: Ditye dsíjívétsócatsíhíjcyanéhjé, ditye ihdícyámema dómácócatsíhíjcyanéhjé, ditye nánícyatsíhíjcyanéhjé, ditye állícyatsíhíjcyanéhjé, ditye tsíjtyedi néhni íhjúvahíjcyanéhjé.

20 Énehjí ihdyu diityéké tútávajtsóhi. Tsá eene Píívyéébé úmíwávú íímíbájchoméíiyóné íhyójtsine níjtyámeítyúmé májchone diityéké tútávajtsotúne. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

*Tsúñé iññújé múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mc 7.24-30)*

21 Átsihdyúu muha mepée Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyú íjcyané iññújívú.

22 Átsihyíhjá íjcyalle Canáa múnáalle Jetsóo éllevu tsáá illu wáníjcyámeíllére:

—Ávyéjuúbej, Dabííúvúj tsííménémúhaabe u íjcyáabej, óhdi ihdyu dídaatsóve. Ájyúwa naavéné ípañe íjcyalle ávyéta íhnáho ícúbáhrámeíhi.

23 Ehdúu dille néérónáa tsá dibye ñná néétu díílleke. Áánélliihyée muha dííbyeke menéehíí:

—Áálleke píáábó dille íóómiki. Íjyévé medéjtu wáníjcyámeílléré tsááhií.

24 Áánélliihyée neébe:

—Tsáháa tsíjtye múnaa jodíómú íjcyátúmeke o píáábo o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke wallóo íjraéémuke o píáábo éhne múúne obééjámú mújtu néémeke.

25 Ehdúu Jetsóó néérónáa ídátsójkímyeílléré dííbyé lliñévú ímímóúúvéne néehíí:

—¿Ávyéjuúbej, áronáa óvíjyuco ihdyu oke píáábo!

26 Áronáacáa neébe:

—Tsá muurá tsaapi ítsíímedítyú majcho idyójtúcúne oohímyekéréjuco téénevu ájcúityuróne.

27 Áronáacáa neéle:

—Ihdyúhde tehdújúcoóro, Avyéjuúbej. Áronáa muurá múúne oohímyé íjcyarómé majchó íaabájajte májchónetu dójcnéwuújí.

28 Áánélliihyée neebe díílleke:

—Ímíáánéha oke, muulle, u cáhcujtsóhi. Ahdícyane ihdyu óví uke ó píaabóhi.

Ehdúu Jetsóó díilleke néené tujkéveríhjáa tsúuca díillé ajuúwá bohíjucóóhií.

Páhduváré nééne chémeháñeri chéméméhjike Jetsóó bóhítsóne

²⁹ Átsihdyúu muha tsiíñe Gariréa unéuvu mepéeme tétsihvu meúújeténáa páhbaú hallúvú áccúúveébe.

³⁰ Áábedívúu idyé mítyane míamúnaa píhcyavémé tsivácunú páhduváré nééneri chéméméhjike: Úllétúméhjike, hállúvatúméhjike, íhjúvatúméhjike, pevéviiújí néméhjike, tsijtye tsííñeméneri chéméméhjike. Áámécóbaúvukée bóhíitsohíjcyaaábe.

³¹ Ááneríi míamúnaa ullévenúhijcyá eenée íhjúvahíjcyatúmé tsúuca íhjúvájúccóóneri, páviiújíi némehjí ímíjpyeténeri, úllehíjcyatúmée tsúuca úlléjúccóóneri, hállúvatúmé hálluvájúccóóneri. Áánemáa duurúvámé muha mecáání vahíjcyaaabe Píívyéébeke.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mc 8.1-10)

³² Ááné boonétúu Jetsóó múúhake nééhií:

—Mítyane ó ídáátsové íjtye tsúuca pápíhchúúj coojívájucó mééma íjcyámedívú imájchó óúúvéneri. Aane tsá o ímíletú májchótúmeke o wállóóiyóne. Tsáijyu múu juuvávyúré chéméiyómé ájyáháñeri.

³³ Áánélliihyée muha menéé dííbyeke:

—Áronáa ¿kiátú meújccúnetu mémájchótsóiyá áyámekéjívva múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

³⁴ Áánélliihyée múúhake neébe:

—¿Aca múhduná méhdi majcho? Áánélliihyée muha menééhií:

—Íjcyané 7-hova páahóónema áyánéwu amóme.

³⁵ Áánélliihyée neebe ditye íáhcúbaki.

³⁶ Áánemáa teene páahóónema amómeke íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Átsihdyúu idyóhdáhínunévú múúhake ájcuube muha mewájtu diityéke.

³⁷ Áánée imájchóne pámeere tsaímíyé óóvénetu coéváné 7-rujtsíva.

³⁸ Áánée diitye májchome wajpíímúré 4,000-meváubáhjáa walléémuháñema tsiime éévemeítyúrónáaáca.

³⁹ Ehdúu imájchótsóné boonétú botsíi wállóobe diityéke. Átsihdyúu muha mííneri mepéé Máádará cóómí íjcyáhullévu.

16

Paritséómuma tsadotséómú Jetsóoke néé méénúráityuróné díbye imyéénuki
(Mc 8.11-13; Rc 12.54-56)

¹ Áijyúu paritséómuma tsadotséómú tsáá Jetsóó éllevu. Áamée dííbyeke imújtátsóro néé íévéhoowávú méénúráityuróné díbye imyéénuki.

² Áronáacáa neebe diityéke:

—Muurá cuuvé pañe níjkyeji tújpañúnetu ámuha méwaajácú tsíjcyooji ímí nééiñe.

³ Áánetu cúúvénetu teji tújpañúcooca ámuha méwaajácú téjcooji ímítyuj cóójí íjcyaiñe. Ehdu muurá ámuha ímiáámeúvúdu méwaajácú muhdú néijyu muhdíívané cóójí íjcyaiñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáájácú okée iwállóone tsúuca ámúhake Píívyéébe páhduváré nénehjí imyéénúneri úúballéjúcohíjcyaróne?

⁴ Aame ámuha ímiáámejívvi ¿íveekí méimíllé méénúráityuróné o méénune téénetu oke ámuha mecáhcújtsokíjívvari? Óvíi ihdyu Píívyéébe íhjúu uuballe múnáajpíi Jonáake

pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaajácú ímiááné diibyéjuco o íjcyane. Ehdúu Jetsóó diityéké nééne boone muha diityédítýú mepéé tsiéllévúréjuco.

*Paritséómú uwáábójuu Jetsóó ímamyémuke téíbúwajtsóne
(Mc 8.14-21)*

⁵ Aamée únéú tsiñéjcuvu muha meúújetétsihvu méitsaavé múúha májchóhjáa muha maábájivéne.

⁶ Áanáacáa Jetsóó múúhake nééhií:

—Téííbúwá méíjcyaco. Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhne pááá ooríchori.

⁷ Ehdúu múúhake díbye néénéllii muha ménéjcatsíhi:

—Méubáhané médóviyíjcyó páááhóubaré metsívátúnéllii ehdu meke neébe.

⁸ Ehdúu muha méíjtsámeíñe iwáájácúne neebe múúhake:

—¿íveeki ámuha apááñeríyé méíjtsámeí memájchó mééma íjcyátúneri? Áánélliihyéha ihdyu tsá ímí ámuha oke mecáhcújtsotúne.

⁹ ¿Muhdú wáájacúpityúme ámuúha? ¿A tsá ámuha mewáájácútu éhnee 5-hovátúré pááhóónetu 5,000-meváké o májchótsónetu pívárujtsívá pátyeevéne?

¹⁰ Áhdure ¿aca tsá ámuha méitsáávetú éhnee 4,000-meváké 7-hovátúré o májchótsónetu múhdúrujtsívá cóene meújcune?

¹¹ Aane ¿muhdú íivane tsá ámuha mewáájácútu tsííñeríyé ámuháma o íhjúvaróné ámuúhake o nééneé: “Méíícúvedí paritséómuma tsadotséómu éhne pááá ooríchori?”

¹² Ehdúu díbye néénetu botsíi muha mewáájacúuvé ímiááné téénetu díbye múúhake néétune. Ihdyúhacáa paritséómuma tsadotséómú uwáábó múhdurá nééne múúhake mújtátsóiyónetu muha metéhmémeí díbye múúhake nééneé.

*Péédoro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane
(Mc 8.27-30; Rc 9.18-21)*

¹³ Átsihdyúu muha ‘Tsetsaréa Pirípo’ némeí cóómí íjcyané ííñújivu meúújetétsihvu múúhake neébe:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítýu?

¹⁴ Áánélliihyéé muha menééhií:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáava tsííñe bóhíbe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyúuvúu ícyahíjcyámé Píívyéébé íhjúu uuballe múnáadítýú Eríaa, Jeremíaa, íjcyámútsidítýú tsaapi u íjcyane.

¹⁵ Ehdúu muha menéénéllii múúhake neébe:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

¹⁶ Áánélliihyéé Péédoro nééhií:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoobe ímiáábé Piívyéébé Hajchi.

¹⁷ Áánélliihyéé neébe:

—Tehdújuco, maímijyúhde tsáma uu Tsimóó Jonáa hajchi u íjcyáabe. Óví Píívyéébe uke píaabóhi. Tsá muurá míamúnáa uke túkévéjtsóneri ehdu u íhjúvatúne. Muurá ihdyu níjkyéjiri íjcyáabe Llihíyóré uke túkévéjtsóneri ehdu u íhjúváhi.

¹⁸ Áábeke téhdure uke o néé Péédoro dimyémé íjcyane ‘nééwayu’ nééiyóne. Muurá nééwayu íñá wááótuúdu u neébe u íjcyáa múhdumé oke cáhcújtsómedítýú ímichi ídyéjúcóejpi. Áánéllii muurá tahñéjté íjcyámeke tsá íñá muhdú méénúityuróne. Muurá dsíjivéjúcoorómé tsííñe bóhíhi.

¹⁹ Áhdure uke ó pícyóó díjtyéeveri míamúnáa iwáájácu muhdú níjkyéjiri íjcyáabe Píívyéébé avyéjúejte íjcyáíñe. Aane íñe ííñújiri múhdurá ícyahíjcyané míamúnáa

díuwááboju cáhcújtsotúmé tsá téénéejte íjcyatú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe néhdújuco. Áánetu teene cáhcujtsómé ímí ícyahíjcyámé téénéejte íjcyá dííbyere néhdújuco.

²⁰ Ehdúu íñééné boone múúhake neebe muha muuca meúúbállétu ímiááné diibyéjuco Críjto mépájtyetétsoobe díbye íjcyane.

Ídsíjívéíñé Jetsóó úúballéne
(Mc 8.31-9.1; Rc 9.22-27)

²¹ Átsihdyúu múúhake úúballébe muhdú Jerotsaréevu péébeke túkevjtsojtemá llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame ícúbáhrané níjcáutu dííbyeke dsíjívétsoíñe. Ároobe 3 coojívatu tsiiñe íbóhííñé úúballébe.

²² Áánéllihyéé Péédoro múúhadítýú idyówajcáróóbeke nééhií:

—Tsáha Ávyéjuúbej, kiá Píívyéébe íjcyánaa íiná uke pájtyeéhi. Tsá íiná uke pájtyeétyúne.

²³ Ehdúu Péédoro néérónáa Jetsóó íllure dííbyeke uhbáhi. Neebépeé:

—¡Díhne óhdítýu Náve Naavénej! ¡Íijyévéne oke u túhútsohíjcyáne! Muurá míamúnáa íjtsaméiyé dípañe íjcyánéllii tsá u wáájacutú muhdú Píívyéébe óhdítýu íjtsámeíñe.

²⁴ Átsihdyúu neebe múúhake:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé óvíi ímillédú ícyahíjcyánetu íhveténe úraavyé wáiyúmeítyúméré ícúbáhrámeíyóné pañe.

²⁵ Muurá ímillédú ííñújiri íjcyáiyóneriyé tsúúrámehijcyámé tsá pájtyeétyúne. Áánetu teene íhvéjtsóne ookéréjuco ímí iúráavyéíñeri tsúúrámehijcyámé pájtyeééhi.

²⁶ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvnáa mítyane meéhneváne? ¿Mityá íjcyané tsane mepájtyetéiyóné ehniíñevu tsaímíyé meíjcyáiyónej?

²⁷ Muurá oo Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe Llihíyó avyéjuma ó tsaá dííbyeéjté níjkyéji múnáama. Áijyu muurá pámeere újcuú muhdú ícyahíjcyáne áhdo.

²⁸ Muurá ímiááné ámúhadítýú tsáhái tsaate dsíjívétyú táavyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

17

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mc 9.2-13; Rc 9.28-36)

¹ Átsihdyúu 6 coojívatu tsajtyeébé Péédoro, Jacóóboo, íñahbe Jóáaá, éhdúmeke cámeébaúvú múha íjcyátúhullévu.

² Áhullévúhjáa díityédívú tsíhdyúreevébe. Íhyúmíhjáa ajchúcunú cóójíejpi nuhba ajchúcunúdu. Áhduréhjáa íwajyámú ávyeta cádiúcunú peetédu.

³ Áánacáhjáa Moitséee, Eríaa, íjcyamútsí dííbyedívú bóhówáávémútsima ihjyúvaábe.

⁴ Áánéllihyééhjáa Péédoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¡Maímijyu ihdyu mee íchihyij! Áhdícyane u ímílléhajchíí metsu meméenu 3-wava nújuwááné dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Ería éhwaa, éhdune.

⁵ Ehdúhjáa Péédoro íhjúvánáa ojtsó ávyeta ajchúcunúne díityédívú niityéhi. Ááné pañétúhjáa Píívyéébe nééhií:

—Áánu muurá Hájchíwúuke o wáiyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

⁶ Ááneríhjyáa mítyane íllityéne íhvóhobáme.

⁷ Áánéllihyééhjáa Jetsóó díityéké dócárájcoobéré nééhií:

—Méíllityedíñe. Méíjyocúúve.

⁸ Ahdújucóhjáa íjyócuúvéne tsiíne ditye ítérónáa tsáhájucó múha íjcyatúne. Iiyéjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Ehdúhjáa diityédívú itsíhdyúrévéne oomívú diityéké neébe:

—Tsáma méúúballedíñéi muucá íne ámuha maájtyumíné Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe o dsíjiveebe tsiíne o bóhíitúné hajchóta.

¹⁰ Áanélliihyéhjáa néeme díbyeke:

—¿Ácooca muhdú ívane taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Eríava tsiíne bóhówááveíñé míamúnáake pájtyetétsóibye bóhówááveíñé ihdewu?

¹¹ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, ímiáánéjucóhdée tene némeíñé Eríá bóhówááveíñé míamúnáake pájtyetétsóíbyé úmíwari dibye diityéké íhdénu díbyema.

¹² Ahdújucóo muurá dibye bóhówaavéné tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Eríá dibye íjcyane némeíbye. Áróobekée muurá míamúnáa ávyejúúletúme múhdurá dáríivehíjcyá mújyú ookéréjucó Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke idyáíiveídyu.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néenetu botsíi diitye 3-meva waajácú tsojtsó múnáajpi Jóááúvudítýú dibye nééneé.

*Méiváteri chéméébeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mc 9.14-29; Rc 9.37-43)*

¹⁴ Aamée tsúuca tsiíne wajtsí múúhadívu.

¹⁵ Áanáacáa tétsihyi mítyane míamúnáa íjcyámedítýú tsaapi Jetsóó lliíñévu ímímóúúvéne néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyucó hájchíwúudi dídaatsóvej. Mítyane ícúbáhrámeíhíjcyaaabe imyéivaténeri. Aabe ápíchó áákityéhíjcyá cúújúwá pañévu. Tsáijyu áákityéhíjcyaaabe téhí pañévu.

¹⁶ Aane íne íjtye dímamyému éllevu diityévá óóma íbóhíitso o tsívároóbeke tsá ditye bóhíitsotúne.

¹⁷ Áanélliihyéé neébe:

—¿Juhúúj, múhduré míamúnááhana ihdyu ímiááné ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íne ¿múhahjchótá amúhá muhduré o áábúcúne amúhake o úwáábohíjcyáá ímíñéúvú ámuha mecáhcújtsoki? Ehdúu múúhake íñétsihdyu neébe:

—Áyu cána bo íllevu metsívaj.

¹⁸ Ahdújucóo ditye tsájtyéébé pañe naavéné íjcyáábeke dibye úhbánetu dibye íjchivyéne. Áané boonée tsúuca ímíjpyetéébe.

¹⁹ Áané boonétúu muha tsamééré meíjcyátsihvu díbyeke menéehí:

—¿Aca íveekí tsá muha mepíívyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u méénuhíjcyádu?

²⁰ Áanélliihyéé neebe múúhake:

—Ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsótúnéllii tsá ámuha mepíívyetétú tehdívane meméénúiyóne. Muurá ímiááneturé amúhake o néé mojtáátsá neeváúwu áyá néerou muhdú kéémévedú ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsoca muurá cámehbáú íinéiyá tsíhtsihvu ámuha menéejuri. Ehdú ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca tsá íná amúhadívú túhúúityuróne.

²¹ Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúme Píívyéébeke píáábó métáúmeíhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhake.

*Ídsíjiveíñé tsiíne Jetsóó úúballéne
(Mc 9.30-32; Rc 9.44-45)*

22 Áhdurée Gariréá iinújiri muha meíjcyánáa tsiíñe múúhake neébe:

—Míamúnáájpidívúu ípívyéévéébedívú muurá tsaapi ékéévetsoó ímítyúmeke.

23 Áábeke ditye dsíjívétsoobe muurá 3 coojívatu tsiíñe bóhihi. Ehdúu díbye íhjuváné ídátsó múúhake pajtyéhi.

Duurúvájá wáábyuta pamévakéré ditye áhdotsóne

24 Aamée Capenaóovu muha meúújeténáa duurúvájá wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé tsáá múúha éllevu múúhake íáhdótsoki. Aamée Péédoróké née Jetsóodítyu:

—¿Aca tsá ámúhá avyéjuube áhdóityú duurúvájá wáábyuta pamévare áhdohíjcyáne?

25 Áánélliihyée Péédoro née diityéke:

—Ihdyúí áhdóíbye. Ehdúu ditye neéne Jetsóoke iúúbálle Péédoro díbye éllevu tsájá pañévú úcáávérónáa íhdére népéjtssoobe díbyeke:

—¿Aca muhdú ú íjtsúcunúhi, Tsímoj? ¿Muucá múúne áhdótsohíjcyámé avyéjujite? ¿A íiínúji múnáakere? ¿Mityá tsííñe iinúji múnáakej?

26 Áánélliihyée neebe Péédoro:

—Muurá múúne tsííñe iinúji múnáakéré áhdótsohíjcyáme.

Áánélliihyée Jetsóo neehí:

—Aanéjii ¿muhdú tsííñe iinúji múnáájpiubájii ó áhdoóhi?

27 Árónáa ihdyu o áhdótuné múhdurá ditye íjtsúcunútu cáhawáá pijcyuté úneuj. Aane u píjyúcúúbé íhju pañe tsaji dsíídsiji u ájtyúmijívú ú áhdóteé mééma tsamútsimájucu. Ehdúu Jetsóo née Péédoróke.

18

Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé íhtsútuube diityédítyú íjcyáiyóne
(Mc 9.33-37; Rc 9.46-48)

1 Áijyúu muha Jetsóoke menéehí:

—¿Aca caabyé múúhadítyú íhtsútuube íjcyáa níjkyéjiri íjcyáabe Píívyéébé avyéjuri muha meíjcyácoóca?

2-3 Áánélliihyée tsííménéwúuke ipíúváabeke múúháj pñnévú ipícyóóne neébe:

—Ímíáané ámúhake o née íjtye tsíime ínéikyé wáájacutúme íjcyadu ámúhá íjtsaméí cápáyóóvétúhajchíí tsá ámuha meíjcyáítyú Píívyéébé avyéjújite.

4 Muurá Píívyéébé avyéjújite idáátsóméhjiúvú tsííméwuúmú íjcyadu neéme íjcyá íhtsútujte.

5 Muurá íñe áánu ídátsó tsíímene íjcyadu táuráavye múnaa idáátsóméhjiúvú neémeke íícúvehíjcyámé ookéjuco íícuvéne.

Tsaatéké ímítyunévú meíbúwajtsóné apíchó neéneé
(Mc 9.42-48; Rc 17.1-2)

6 Áánetu botsíi oke cáhcujtsómé ídátsó tsííméwuúmúdúrei neémedítyú tsaatéké ímítyunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu apáhajchíí íjkyééháñetu néwáyúcobané íóhbáñumeke wájojco móóá pañévú apíchó diityé úmíwa neéne íhdéu.

7 ¡íveekíami íñe íiínújiri ímityúme íjcyame ténejcúvú tsíjtyeke íbúwátsohíjcyaj! Árómeke ihdyu máidáátsoju tene pájtyéíñe.

8 Áhdícyane ámúhá hojtsíneri ímityúne ámuha meméénuhíjcyáhajchíí múu kípíyújcúmeí téhojtsíji. Áhdure ámúháj tuhááñeri ímityúne éllevu ámuha mepéhíjcyáhajchíí múu kípíyújcúmeí téjtuháji. Muurá ihdyu ímí ámuha méjcyáa ámúháj píityu

tsátsihjítsá ijcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu muurá ídátsó ámuha méijcyaa ímí ámuháj piiháñé néérome múijyú áabatéítyúnéj cuujúwá pañévú ámuha mewágóóóvéhajchííjyu.

⁹ Áhdure ámuhá hálluúneri ámuha maájtyumíné ímityúné meméénuhíjcyáhajchíí méwaagóó téuhji. Muurá ímí ámuha méijcyaa tsánejcúeúhjí ijcyájúcoóturómé ámuha mepájtyetéhajchííjyu. Áánetu ídátsó ámuha méijcyaa tsaúúcuma ámuha meíjcyarómé cúújúwá pañévú mewágóóóvéhajchííjyu.

Obééjá mújtánetu íjcyáné uwááboju
(Rc 15.3-7)

¹⁰ Áhdícyane tsá múu tsiiméwuúmú íjcyadu idáátsóméhjiúvú nééné cahcújtso múnáake éhdiivállétúne. Muurá ijcyámé diityé tehmejté níjkyéji múnaa Llihíyoma dííbyeke diityé hallúvú piááboju táúmeíhijcyáme.

¹¹ Muuráhjáa Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe o tsáá ímítyuháñé mújtátsómeke o pájtyetétsoki.

¹² ¿Aca tsáápí obééjámú 100-meva íjcyámedítýú tsaapi mújtaca tsá díbye ímunáajte 99-meváréjucu íjcyámeke tsátsihvu ípícyóóne néhcóityuró dííbyeke? Muurá néhcóíyoóbe.

¹³ Aane muurá dííbyeke íájtyúmíne mítyane ímíjyúúvéíyoobe pámeeréé íjcyácooca íímíjyúúné ehniíñevu.

¹⁴ Áhdu muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Méécááni tsá ímíletú dííbyé uráávye múnaa ídátsó tsiiméwuúmú íjcyadu néémedítýú tsáápíubaré wágóoovéne.

Tsíjtyema múhdurá meíjcyane meímíbáchójcatsíñe
(Rc 17.3)

¹⁵ Áhdícyane ámuha cahcújtso múnáadítýú ímityúné tsaapi ámuháma méénúhajchíí múu iíye díbye íjcyátsihvu bóijcyú téénetu díbye illéébóhajchíí íímíbáavyeki.

¹⁶ Aane díbye lléébótúhajchíí múu pívámevájucu ímíñeúvú íhjuváné dííbyema.

¹⁷ Aame néérone díbye táhjálléhajchíí múu pámeeréjucu cahcújtso múnaa idyóbéévéne íhjuváné dííbyema. Áámeke idyé díbye táhjálléhajchíí múu ílluréjucu íhvejtsóné íhdícyaabeduréjucu díbye ííjcyaki.

¹⁸ Muurá ímiááné ámuhákye o néé muhdú níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe néhdújucu íñe íñújiri míamúnáake ámuha metúkévétsohíjcyádú ámuha meíjcyaiñe.

¹⁹ Áhdure idyé ámuhákye o néé míítyétsi tsane íjtsámeíñe hallúvú Llihíyó Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáabeke piáábó táúmeíhajchíí muurá piáábóíibye diityétsikyé.

²⁰ Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé píváaturómé tamyémeri píhcyáávéméj píne oo diityéké o piááboki.

²¹ Ehdúu Jetsóó néénéllíi Pééodoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, ¿aanéhaca íñe múhdúijyúvú ó ídáátsóvéiyá óóma ímityúné méénúmedi? ¿A 7-ijyúva?

²² Áánéllíihyéé neébe:

—Tsáhaá, páijyuvaré múu ídáátsové uke ímityúné méénúrómedi.

Ídáátsóvéiyóné ímíllétúúbedítýú íjcyáné uwááboju

²³ Muurá níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó tsané avyéjuubéhjáa íhyájkímú pevénéré dííbyedítýú náhjihénuhíjcyáné diityémá ímíbajchódu.

²⁴ Tujkénúhjáa ímíbájchóroobe mítyane pevénéré dííbyedítýú náhjihénuhíjcyáábema.

²⁵ Áronáacáhjáa tsá díbye píívyetétú teene íínetú íáhdóiyóne. Áánéllíihyéhjáa diíbye íavyéjuube néé tsaatéké dííbyedívú íñáhjihénuíñe páneere íhñénéhjima ítsíímemájucu teene múhdutú díbye áhdóityurónéllíihye.

26 Áánélliihyéhjáa diibye íúnú múnáajpi dííbyé lliiñévú imímóúúvéne dííbyedívú ìdátsójkímyeíñe néehíi: “Ávyéjuubej, cána ehdícyáróné pañéi daabúcú íñe úhdityu o náhjihénuhíjcyáné uke o áhdohíjcyatúne. Ukéi chooco ó áhdoó páneere.”

27 Ehdúhjáa dibye néenélii dííbyedi ìdáátsóvéne tsáhájucó dibye áhdótsotúne. Áábé hallúríhjáa tsá ìná íjcyájúcootúne.

28 Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyema ímíbájchótsihdyu péébe cábuuvé tsaapi íñahbéébedívú téhduréhjáa dííbyedítú áyánéwu íñáhjihénúné áhdohíjcyatúúbedívu. Áábekéhjáa íjkyéetu íéekévéne neébe:

—Ó imíllé ícyoocaré oke u áhdone óhdityúu u náhjihénúne.

29 Áánélliihyéhjáa téhdure dííbyé lliiñévú imímóúúvéne ìdátsójkímyeíñe néeroobe dííbyeke: “Muúbej, cána ihdyu óvíjyucóí daabúcú tsaríyóné pañe teénej. Ukéi ihdyu chooco ó áhdoóhi.”

30 Áronáacáhjáa tsá dibye ímíllétú ìdáátsóvéne dííbyedi. Ílluréjucóhjáa dibye cúvéhoojánúné dííbyeke. Aabéhjáa cúvéhóójá pañe íjcyá dííbyeke íáhdótúné hajchóta.

31 Ehdúhjáa íñahbéébeke dibye dáriivéné tsijtye íñahbéjteke ídátsó pájtyénélii íavyéjúúbeke úúballémé muhdú dííbyeke tene pájtyene.

32 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube píuvá dííbyeke. Áábekéhjáa népéjtsóobe: “Uu táúnú múnáajpi, ¿íveekí ávyetá imítuube uú? Úhdíi muurá o ídáátsóvéne ó íhvejtsó páneere ávyetá mityáné óhdityu u náhjihénúné u áhdohíjcyatúne.

33 Ahdu muurá díñahbéébedi u ídáátsóvéne ú íhvéjtsóiyá páneere úhdíi o ídáátsóvéne o íhvejtsódu.”

34 Ehdúhjáa íavyéjuube dííbyeke íñééne ílluréjucó icyáyobáávaténe icyúvéhoojánúúbedívú ícúbáhratsóné teene dibye áhdótúné hajchóta.

35 Ehdu muurá ámúhake méénúíibye Llihíyó níjkyéjiri íjcyaaabe ámuha ímíáánéjucó ámúhá ííbúuri ámúhá náhbedi meídáátsóvétúhajchíjyu.

19

*Táábávájcatsímyé wáágóójcatsítúyuróné Jetsóó úwaabóne
(Mc 10.1-12; Rc 16.18)*

1 Ehdúu Jetsóó nétsihdyu muha mepéjucóó Gariréatu Jodéa íiñújivu Joodáa tsiñéjucvu.

2 Áhulléé mítyane míamúnaa úráávyehíjcyá dííbyeke. Áámedítúu chéméméhjike bóhítsohíjcyaaabe.

3 Áijyúu tsaate parítséomú dííbyeke imújtátsóro dííbye éllevu itsáane néehíi:

—¿A tehdújucó tsaapi méwakye íhvéjtsóiyóné íhdícyáné hallútúre?

4 Áánélliihyéé neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píívyéébé waajácuháami? Muurá téhaamítú caatúváne dibyéé páné íhdéene ípívyéjtsóné níjcaúvú téhdure ípívyéjtsóné wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújucó.

5 Áánemáa muurá téijyújucó dibye néene wajpi wáleeke ityáábávállema ííneíñe cáánímútsidítú dííllémáyéjucó íjcyá tsahéécoréjucó tsáápiye íjcyáiyódu.

6 Aamútsí muurá mítyétsi íjcyáromútsí tsahéécoréjucó íjcyáíñe Píívyéébéé ípívyéjtsódújucó. Áánélii tsá tsaate ityáábávájcatsícyooca dówáávéítúyuróne.

7 Ehdúu Jetsóó néenélii néeme dííbyeke:

—Áánáacaráhjáa ¿íveekí Moitsééúvú úwáábohíjcyá metáábávárólleke meíhvéjtsóiyóné téené waajácuháamí mecáátúnúhaamívú maájcúnema?

8 Áánélliihyéé neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu ditye cáhcujtsópityúnéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdu tene néétúrónáaáca. Tsáháa Píívyéébe tehdu teene ípívyéjtsotúne.

⁹ Áánéllii ámuhákye o néé tsaapi mewa ímityúné tsíjtyéhjima méénútúrólleke íhvéjtsóne tsíjpíllekéréjuco táábávahajchíi muurá ímityúné méénuube íveekí méwamájíi tsíjpíllema íjcyáneri. Áhdure idyé tsaapi íhvéjtsólleke táábávaabe ímityúné meenuhi.

¹⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii muha menéehíi:

—Ímí tehjúucooro teene táábavajcátsi néérónáa tsíñejcútú múhdurá teéne. Áánélliihyéubá óvíjyácóóiyóné teéne.

¹¹ Áánélliihyéee neebe múúhakyé:

—Árónáa tsá pamévare píívyetétú tehdu íjcyane. Apáámyéré ihdyu Píívyéébe pícyohjújuco íjcyame píívyeté tehdu íjcyane.

¹² Muurá íjcyámé tsaate ípyée ípívyeevédújuco wálleema íjcyáiyóné píívyetétúme. Áhdure íjcyámé tsaate míamúnaaré méénúnetu wálleema íjcyane píívyetétúme. Áánetu ihdyu tsaate imíllé íyeejteré íjcyane íiná túhújtsotúmé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjújte íjcyáneriyé ííjíveki. Áhdícyane ihdyu óví caatyé íyeejteré íjcyane ímillémé tehdu íjcyáhi. Ehdúu Jetsóó néé múúhakyé.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne
(Mc 10.13-16; Rc 18.15-17)

¹³ Áíjyúu tsaate ítsíimeke tsivá dííbye élleву dibye díityé hallúvú piááboju ityáúmeí Píívyéébeke. Áánélliihyéee muha menéé ínevú ditye tsíméké tsívane íllure dííbyeke ityúhújtsoki.

¹⁴ Árónáacáa neebe múúhakyé:

—Óvi ihdyu tsiváme. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá díitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébe avyéjú íjcyá níjkyéjiri.

¹⁵ Ehdúu íñéene díityéké dócárájcoobéré Píívyéébeke piáábó táúmeí díityé hallúvu. Ááné boonétúu tétsihdyu muha mepéé tsíllévúréjuco.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne
(Mc 10.17-31; Rc 18.18-30)

¹⁶ Tsáíjyúu téhdure tsaapi ováhtsá ehnéva múnájpi íjcyaaabe Jetsóó élleву itsááne néehíi:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke díñe muhdú o íjcyáiyóné múijyú o dsíjívéjúcúóóityúne bóhí o újcuki.

¹⁷ Áánélliihyéee neébe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe. Áhdícyane cáhawáá dííbyé taúhbajúúne néhdu díicya múijyú u dsíjívéjúcúóóityúne bóhí u újcune u ímílléhajchíijyu.

¹⁸ Áánélliihyéee neébe:

—¿Aca keená teene dííbyé taúhbajúúne? Áánélliihyéee úúbáleebe teene taúhbaju íllu nééneé:

—Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu íhdícyámema dómacójcatsityúne. Tsá múu nánivatúne. Tsá múu állíuutúne.

¹⁹ Múu avyéjuullé díícyáánimútsikyé. Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.

²⁰ Ehdúu Jetsóó néénéllii neébe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedityúré tehjújuco o ícyahíjcyáne. ¿Mityá íjcyáneí tsííñe íiná o méénúiyónej?

²¹ Áánélliihyéee neébe:

—Ihdyu panévaturé ímiáábé u íjcyane u ímílléhajchíí dítsíméné náhjihénúne ídáátsóméhjike piáábo. Ájyu ihdyu ímiááné ú ávyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

²² Ehdúu Jetsóó nééne kímóhcó pajtyé díbyeke mítyane díbye éhnévánéllíihye. Aabée ílluréjuco pééne kímóóveebére.

²³ Áánéllíihyée Jetsóó nées múúhake:

—Ímiááneturé ámúhake o nées éhnéva múnaa íhtsútúnetu úcáávéiyóné Píívyéébé avyéjuvu.

²⁴ ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye éhnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

²⁵ Ehdúu díbye néeneri muha meúllévenúne menéehíí:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

²⁶ Áánéllíihyée múúhake ííténe neébe:

—Tsá muurá míamúnaa píívyetétú iiye ipájtyetétsámeíñe. Árónáa Píívyéébe piivyeté diityéké ipájtyetétsóné íiná dííbyedívú túhúútúnéllíihye.

²⁷ Áánéllíihyée Pééodoro néehíí:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne ukéréjuco meúraavyéne. ¿Aane muhdúí íñe teéne? ¿íiná muha meújuuú téené hallúvu?

²⁸ Áánéllíihyée múúhake neébe:

—Ímiááneturé ámúhake o nées páneere tsíhdyuréjuco ímíbaávyécooca Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe o ávyéjuutéíñe. Ájyu idyé ámuha téhdure méíjcyaa 12-hava ámuha múnaa íjraéémú íjcyámé avyéjujte.

²⁹ Muurá páneere íjcyátsíhjíma ímúnáake íñahbémuu, íñaallémuu, cáánimuu, méwamyuu, íítsíimee, íjcyárómeke ípícyoíñúne ookéréjuco iúráávyéné wákímyeí méénume éhnííñevu tsáímíyé íjcyaa mújyú muhdú íjcyáityúmeréjuco.

³⁰ Árónáa ihdyu téíibúwá méíjcyaco. Muurá íñe ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téijyu waagóojte íjcyáhi. Ááné lííñévu íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi.

20

Tsaate wákímyeíñetu íjcyané uwááboju

¹ Muurá Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe pámeemáyé íavyéjú ímíbájchoó éhne múúne tsaapi íúmíhé wákímyeí múnáama diityé wákímyeí ímíbajchódu. Tsaapíhjáa muurá íúmíhé pañétú óova dítye íááhívétso cúúvénéturé nehco wákímyeí múnáake.

² Aanéhjáa tsúúca iújcúmeke neebe 10-haamíva tsájcooji íáhdóíñe. Áánemáhjáa wallójucoobe dítye iwákímyeíki.

³ Ááné boonétúhjáa idyé cójírrejuco néénáa tsiíñe tsíjtyeke néhcotéébé úújeté tsaate tsátsii pevétaré íjcyámedívu.

⁴ Áámekéhjáa neébe: “Ámuúhaj, óoma méwákímyeítyé táúmíhé pañe. Ámúhake ímí ó áhdoóhi.” Áhdújucóhjáa dítye wákímyeítyéne.

⁵ Ááné boonétúhjáa idyé tsiíñe cójípíine péébe újcujé tsíjtyeke. Átsihdyúhjáa tsiíñe péébe újcujé tsíjtyeke.

⁶ Ááné boonétúhjáa ávyetá cuuvé pañéjuco péébe úújeté tsaate pevétaré íjcyámedívu. Áámekéhjáa neébe: “¿íveekí wákímyeítyúme ámuha pevétare?”

⁷ Áánéllíihyéhjáa neémeé: “Muhdú múha múúhake táúhbánejíí íiná muha méwákímyeíyáhi.” Áánéllíihyéhjáa neébe: “Ané óoma mepéene méwákímyeítyé táúmíhe. Ámúhake ímí ó áhdoóhi.” Áhdújucóhjáa dítye pééne dííbyema.

⁸ Áané iijyúnuvúhjáa diitye wákimyéi múnáá tehmeébeke neébe: “Áyu illuréjuco wákimyéi múnáake dááhívetsómeke dahdo. Nihñerené úcáávémedítyú ú áhdótujkénúúhi. Áané boonétúí ú áhdoó tujkénuné úcáávémeke.”

⁹ Ahdújucóhjáa díbye eenée ávyétá nihñéejtéré cuuvé pañe úcáávémedítyú áhdótujkénúné tsáápiitsáké 10-haamívá díbye tépallí múnáajpi néhdunéjuco.

¹⁰ Aanéhjáa diitye eenée tujkénú cúúvénetúré úcaavémé ííténe íjtsámeí díbye áhdoíñé éhniíñevu pájcoojíré ditye wákimyéiñélliíhye. Áronáacáhjáa diityéké téhdunéré 10-haamívá áhdoóbe.

¹¹ Aanéhjáa múhdurá diityéké pájtyénéllií tépallí múnáajpidítyú líihcyámeímye.

¹² Áamedítyúhjáa tsaapi neé dííbyeke: “Aca muhdú íívane aatyé ícyoocárené cuuvé pañe úcáávémeke ú ahdó íñe muha cójijhajchótá állócohíváneri mewákimyéímye u áhdodúnére.”

¹³ Áánélliíhyéhjáa neebe dííbyeke: “Muúbej, ¿acáne tsá o neéetu téhdune 10-haamívá ámúhakye o áhdoíñé tsájcoojí wákiméi? Áánerá tsáháturo ímityúné ámúhakye o dáriívetúne.

¹⁴ Ahdícyane wa eene uke o áhdone dékéévéne dípyej. Muurá ihdyu ó imíllé áyanéwu wákimyéíómema tsahdúnéhjírre o áhdone pámeekére.

¹⁵ ¿Aca tsá u wáájácutú o imíllédú o áhdóiyóné tadsíídsidívu? Anéjívva oke ú neéiyá múhdurá o dáriívéne. Áhdure tsá u nómutááváityuró pámeemáyé ímiáábé o íjcyáneri.” Ehdúhjáa neebe tépallí múnáajpi dííbyeke.

¹⁶ Ahdícyane íñe ícyooca iiye íhtsutúmé íjcyane ítsúcunúmeíhijcyámé nihñéétsihvu ídátsó waagóojte íjcyáahi. Áané lliíñevú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi. Muurá mítyámeke táavyéjú wákimyéivu o újcúrómedítyú uhjéméré ímí teene úraavyémé ávyéjúúteéhi. Ehdúu Jetsóó úwaabó tsaapi íwákimyéi múnáama diityé wákimyéi ímíbájchónetu.

Ídsíjívéíñé tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mc 10.32-34; Rc 18.31-34)

¹⁷ Átsihdyúu múúhaye 12-meva Jerotsaréevu dííbyema mepéénáa juuvávyú múúhakye neébe:

—Mepéé íñe Jerotsaréevu.

¹⁸ Ácoomívú muurá Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte avyéjujtemá taúhbájú uwáábojtéké óhdivu ékéévétsoóhi. Aame neé oke ídsíjívétsoíñe.

¹⁹ Áábeke muurá oke íhvétsoímyé jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañevu. Aame óhdi íúúhívaténe oke imyéénúúbeke illuréjuco wátyétyéhcuíñé páwachékevu o dsíjíveki. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu. Ehdúu Jetsóó neé múúhakye.

Jacóóbomútsíj tsiíju Jetsóoma íhjuváne

(Mc 10.35-45)

²⁰ Téijyúu Tsebedéó taaba Jetsóo éllevu itsááne íllímutsi Jacóóboo, Jóáaá, íjcyamútsí múúhama íjcyámútsikye ipíúváne dííbyé lliíñevú mímóuuvé piáábó ityáúmeíki.

²¹ Áálekée neébe:

—¿Íñetú uke o piáabóné ú imílléhi?

Áánélliíhyéee neéle:

—Ó imíllé íjtyetsi hájchíwúumútsí úúma pañétúétsihyi íjcyane díavyéjuri u íjcyácoóca.

²² Áronáacáa neebe díílleke:

—Ávyeta tsá u wáájácutú íñá u táúmeíñe. Ehdúu díílleke íñétsihdyu diityétsikye neébe:

—¿Aca ámuhti ávyétá íhnáhó méícúbáhrámeíiyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

Áánélliíhyéee neemútsi:

—Ééé, muhsti méícúbáhrámeíiyáhi.

²³ Áánélliihyée neebe diityétsikye:

—Ímiáánéhde ámuhtsi méícúbáhráméíhi. Árónáa ihdyu páñétúétsihyi táavyéjuri o íjcyácooca tsá oore ámuhtsikye táúniúvú o pícyóóítyuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré pícyóó caatyéké iwábyújtsómeke.

²⁴ Ehdúu Jetsóoma dityétsi íhjuváné múúhakye diityétsi nahbéjté 10-meva muha meíjcyámeke tsári pajtyéhi.

²⁵ Árónáacáa múúhakye ípíúváne neébe:

—Ámuha muurá méwaajácú íñe íñújiri íjcyáné avyéjute pamévare íhtsutúme íjcyane ímilléne.

²⁶⁻²⁷ Áánetu ihdyu íñe ámuha tsúúca tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Ámúhadítú tsaapi íboohówaabe íjcyane ímíllebe múu íñahbéjteke íícuvé íñe muhdú Míamúnáajpidívú o ípívyéévebe o méénuhíjcyádu.

²⁸ Tsáháa muurá o tsáátu íhtsútuube ávyéjuube o íjcyáábeke míamúnaa oke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa diityéké o píaabódú íjcyaaabe diityé wájyuri o dsíjive teene cáhcujtsómé ípájtyetéki.

Hállúvátúmútsikye Jetsóó ímíjpyetése
(Mc 10.46-52; Rc 18.35-43)

²⁹ Aamée Jericóotu muha mepéemeke mítyane míamúnaa úraavyéhi.

³⁰ Ájyúu hállúvátumútsi juuvá úníuri ácuúacunúhíjcyamútsi tétsihdyu Jetsóoma muha mepájtyene iwáajácúne kéévánécoba néé dííbyeke:

—ÍÁvyéjuúbej, Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyáábej, múhtsidi ihdyu óvíjyuco dídaatsóve!

³¹ Ehdúu dityétsi néénéllii tétsii íjcyame uhbá cúúvéhulléré dityétsi íjcyaki. Árónerí íícúvétumútsi éhniíñevúré tsiíñe néehí:

—ÍÁvyéjuúbej, Dabíiúvúj tsiiménémúhaabe u íjcyáábej, múhtsidi ihdyu óvíjyuco dídaatsóve!

³² Áánélliihyée Jetsóó íjyóúúvéne néé diityétsikye:

—¿Íná ámuhtsi méimílléhi?

³³ Áánélliihyée neemútsi:

—Ávyéjuúbej, muhtsi méimíllé mahálluváne.

³⁴ Ehdúu dityétsi néénéllii mítyane ídáatsóvebe diityétsidi. Áánemáa diityétsikye íhyálluúné díbye dócárájcónetu tsaímíyé íitéjúcoomútsi. Aamútsi dííbyekéréjuco úraavyéne.

21

Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mc 11.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aamée muha méwajtsi Jerotsarée píihíriyéjuco Bepajée cóomí úníuri Oríivo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúu Jetsóó wallóo mítyétsikye múúhadítú técoomívu.

² Áámútsikyée neébe:

—Écoomi ípíihíre cóomityu óoma méujcúté íayáne íjju íllíma íjcyaaabe dóhjinúmeíbyeke. Áábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéemútsikyé ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénélliihye. Ícúiyévané ihdyu óómíchóííbye.” Ehdúu neebe diityétsikye.

⁴ Ehdúu pajtyéné Píívyéébe íhjuú uubálle múnáajpíhjáa íllu néhdújuco:

⁵ Tsióó cóomi múnáake mene: “Ámúha éllevu ámúhá avyējuube tsaá ídaatsóné íayáne íjju hájchí hallúri.”

Ehdúhjáa neebe Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

⁶ Aamútsíi tsúuca újcujé diibye íayáne íjjuke íllíma Jetsóó néhdújuco.

⁷ Áábé hallúu wájyamúúnetu muha meíhbóné hallúvú iñeríívyéne péjúcoóbe.

⁸ Áijyúu mítyane míamúnaa íjcyame íhbó íwajyámuunévú juúva. Tsaatée wájyaúúnevu íhbóhi.

⁹ Aamée dííbyema péé tsuullerí íjcyamee, idyējuri íjcyamee, ehdu. Aamée wáñécohíjcyá: —¡Ñóóooj, máávyejújtsó áánu Dabíiúvúj tsiménémúháábeke! ¡Maímijyu díbye Píivyéébe mémeri tsááneéj! ¡Ñóóooj, máávyejújtsó caame íjcyaa Píivyéébeke! Ehdúu iwáñéjcone nehíjcyáme.

¹⁰ Aabée Jerotsaréevu úcááveneri pámeere técoomí múnáa íbóríbaavémé néehíi:

—¿Múamí tsáma aátyej?

¹¹ Áánélliihyée tsaate néehíi:

—Áánerá aabye Jetsóó Píivyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Gariréa iñjújiri íjcyacóomí Natsarée múnáajpi.

*Duurúvájá pañétú nájhíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mc 11.15-19; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)*

¹² Ááné boonétúu duurúvájá pañévú nájhíhénújcatsímyeke téjá pañétú boáyoóbe. Wájójcoobée dsíidsike cápáyócohíjcyámé metsáwááne. Áhdurée íjjuúmuke nájhíhénuhíjcyámé acúúvéihcyúné wájójcoóbe.

¹³ Áánemáa neebe diityéke:

—Muurá Píivyéébé waajácúháámítu nééneé: “Íjya tahjya tééj lliiñévú míamúnaa óoma íhjuvuhíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyējuco medíllone?

¹⁴ Áijyúu tééj pañe hállúvátúméhjima ímí úllehíjcyátuméhjí íjcyame dííbyeke piáábó táumeímyeke ímíjpyetétsoóbe.

¹⁵ Ehdúu téijyu méénuube méénuráítyúronéhji. Áijyúu tsime wáñécohíjcyá: “¡Ñóóooj! Átsihdyúu nehíjcyáme: ¡Máávyejújtsó aadi Dabíiúvúj tsiménémúháábeke!” Aanée llúúvájte avyējujtémá taúhbájú uwáábojte tsarí íjtsúcunúne Jetsóoke néehíi:

—¿A ú llebo eene aatye nehíjcyánej?

¹⁶ Áánélliihyée Jetsóó néé diityéke:

—Éé. ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píivyéébé waajácúháámí téénetu íhjuváne? Íllu muurá nééneé:

Pámeere dííbyeke duurúvahíjcyá tsime ñohñóríyeyí íjcyarótsíwuújimájucó.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó diityéké nééneé boonétú muha mepéé Jerotsaréetu Betáániávurējuco. Áhullée tépejco muha mécuwáhi.

*Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne
(Mc 11.12-14, 20-26)*

¹⁸ Ááné tsitsíínevúu cúúvénéturé muha tsiiñe Jerotsaréevu meóómíñáa Jetsóó ajoyábáávatéhi.

¹⁹ Aabée juuvá úníutu íjcyaha higyéerahe úújéjerá ‘néévahéubáhaja’ iñéénema. Áronáacáa tsá tehe néévatúne. Áánélliihyée íllurējuco díbye teehe pítyúútsoobe nééneé:

—Níhñécunu íllurējuco u chéméihye ¿íveekí tsá u néévatúne?

Ehdúu díbye néénemáyé tsúuca íjtoíñuhe.

²⁰ Áánérii muha meúllévenúne menéé dííbyeke:

—¿Aca muhdú eene eehe higyéerahe peecúteré tsúuca cheméhi?

²¹ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muurá ímiáané ímíñeúvú ámuha mecáhcújtsoca tsá apááñéré íñe higyéerahe o chemétsónéeméné ámuha meméénúityuróne. Téhdure muurá ámuha menéejuri tsane cámehbáú íñeiyá móááj pñnévu.

²² Ahdícyane muurá páneere íná Píívyéébeke ámuha metáúmeíñe ámúhake ájcúiibye ímiááneturé ámuha ímí mecáhcújtsóhajchíjyu.

Jetsóó ihtsútu

(Mc 11.27-33; Rc 20.1-8)

²³ Átsihdyúu idyé tsiíñe duurúvájá pañévú dibye úwáábónáa páñétúejte llúúvájte avyéjútémá túkevjtsojte dííbye éllevu itsáane néehíi:

—¿Aca múúbé ihtsúturí u íjcyabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

²⁴⁻²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

Áhdure ¿acáa múha néejuri Jóáa tsótsóhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébeé, mityá míamúnaáree néejuri téené wákímyeí méénuhíjcyáabej? Áyu cána oke máañújcuj. Ámuha oke maañújcúhajchíi botsíi ámúhake ó neé múúbé ihtsúturí ténehji o méénuhíjcyáne. Áánélliihyée tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébeé néejuri tsótsóhíjcyáabe’ menéhajchíi meke nééíyoóbe: “¿Áábekéráhhjáa íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?”

²⁶ Áánetu ‘míamúnaáree néejuri’ menéhajchíi meke diitye míamúnaa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píívyéébe ihjyú uuballe múnáajpi díibye Jóááuvu íjcyane.

²⁷ Ehdúu íñéjcatsíñeri íñúhnevéne íllure nééme dííbyeke:

—Maáhuú, tsá muha mewáájácutúne.

Áánélliihyée neebe diityéke:

—Aanéjiva idyé ámúhake ó neé múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

Tsáapí hájchímútsidítú íjcyáne uwááboju

²⁸ Átsihdyúu tsiíñe Jetsóó diityéké néehíi:

—¿Muhdú ámuha méijtsúcunú tsiíñe ámúhake o úúballeíñe? Tsaapíhjáa íllímútsidítú amíáabeke néehíi: “Líhij, cána íhyajchíi méúmihe wákímyeítyej.”

²⁹ Áronáacáhjáa neébe: “Tsá o ímíletúne.” Áronemáhhjáa bóónétu wákímyeítyeébe.

³⁰ Átsihdyúhjáa bóneébeke neebe téhdure. Áánélliihyéhjáa neébe: “Juújuj Líhij, tehdújuco. Óvíi ó wákímyeítyéhi.” Áronáacáhjáa tsá dibye wákímyeítyetúne.

³¹ Aanée ¿caabyé diityétsidítú cáhcujtsó cááníkyeé? Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Tujkénúejpíhjáa cáhcujtsóhi.

Átsihvúu neebe diityéke:

—Ímiááneturé ámúhake o neé muurá múhdurá ícyahíjcyáne walléemuma méiiñújí avyéjúúbé wáabyuta dsíidsike áhdótsóhíjcyámé ímityúmé íjcyarómé ímíjpyéteé ámúhajtane Píívyéébe avyéjúejtéréjuco íjcyaki.

³² Muuráhhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa ámúhake úwáábohíjcyará ímityúné ámuha meícyahíjcyáne meíhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwáávéroki. Áronáacáa tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatú dííbyeke. Áánetúu ihdyu muurá diitye ímiáané ímityúmé íjcyarómé dííbye uwáábó icyáhcújtsóne ímíjpyetéhi. Áánáacáa ¿muhdú íveekí tsá ámuha teene melléébójúcoorómé meímíjpyetétúne?

*Úmihé tehmé múnaa múhdurá dáríívemeíñetu íjcyané uwááboju
(Mc 12.1-12; Rc 20.9-19)*

³³ Cáhawáá melleebúcunu tsiíñe ámúhakye o úúballéne: Tsaapíhjáa íúmihé óóva íbájtstone mijcónúhi. Áánemáhjáa tsátsii ímíbájchoobe tééne néévá dótsúhcúmeítsii. Áhduréhjáa jáhwu méénuube cáámé cóhnaúvú tééjá pañétú tépalli téhmémeíjya. Ápallívúhjáa tsaatéke ityéhmétsóne aahívetéébé tsiíñe iíñúji.

³⁴ Aabéhjáa tsúúca tene néévane iwáájácútsihvu wallóó íúnú múnáake diityémá ditye iwállóóro téénetu dííbye éhné íjcyadúne.

³⁵ Árónáacáhjáa íllure méénúpejtsómé diityéke. Tsáápiikyéhjáa néwayúúnevu aamúme. Áánetúhjáa tsíjpiikye dsíjívetsóme.

³⁶ Ááné boonétúhjáa idyé tsiíñe wálloobe pívámevákéjuco. Árómekéhjáa idyé méénúpejtsóme.

³⁷ Ááné nihñévúréhjáa wálloobe íllíkyeréjuco 'íhya hájchíwu íjcyánéllii dííbyeke avyéjúúlléiyóme' iñéénema.

³⁸ Árónáacáhjáa dííbyeke íájtyúmíne néjcatsímye: "Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áánéllii metsu dííbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki."

³⁹ Áhdújucóhjáa íékéévéébeke ditye tépallítýú ííwávu itsájtyéne dsíjívetsóne.

⁴⁰ Ehdúu íúúbállétsihdyu neebe diityéke:

—¿Aane íñe diibye úmihé aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú diityéké eenéé tépallívú díbye téhmétsoíñúmé ímityúné dáríívemeímyeke?

⁴¹ Áánélliihyé néémeé:

—Íhya ihdyu diityéké ídáátsóvétuubéré ídsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco téhmétsoíñé tépallívú botsíi teene bajtso kéémévécooca tsáneevu dííbyeke ájcúímyeke.

⁴² Ehdúu ditye néérónáa neebe diityéke:

—¿Aca tsá ámuha mújyú meéévetú Píívyéébé waajácúháámi? Muurá tsátsihdyu nééneé: Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnaa íñéhnílléne wáágóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenuú tehdújuco. Ehdu muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé.

⁴³ Aane ámúhakye o néé Píívyéébé avyéjú ámúhá wáábyuta íjcyájúcootúne. Muurá ihdyu tsijtye ímí óóma íjcyámé wáábyutáréjuco tééne.

⁴⁴ Muurá teeu nééwayúdú o néébedítýú íjcyané uwááboju cáhcújtsotúmé mújtaáhi. Áámedívú muurá o cáyobáávatécooca ílluréjuco ditye wágóóveíñe.

⁴⁵ Ehdúu Jetsóó tsíeménéhjitu úwaabóné llúúvájte avyéjujtémá paritséómú waajácújucóó diityéké díbye lléboobóne.

⁴⁶ Áánélliihyé ímíllerómé dííbyeke iwáágoóné tétsihdyu. Árónáacáa nuhnévémé Píívyéébé ihjyú uuballe múnájpi díbye íjcyane míamúnaa néhíjcyáneri íllityénema.

22

*Táábávajcátsí wañéhjitu íjcyané uwááboju
(Rc 14.15-24)*

¹ Áhdurée tsiíñe Jetsóó úúballé muhdú Píívyéébe íavyéjú pámeemáyé ímíbájchoíñe.

² Neebépeé:

—Tsáne avyéjuubéhjáa ílli táábáváné wañéhjivu míñutsó mítyane míamúnáake.

³ Ááme éllévúhjáa wálloobe íúnú múnáake ditye íñééte ditye itsájúcoóki. Aaméhjáa úúbálletérónáa tsá ditye ímíletú itsáanéé.

⁴ Áánélliihyéhjáa tsíjtyeke tsiíñe iwállóómeke neébe: "Méneete táuubámyeke ditye itsááne íñe ocájímú tutácóóné idyóóvaki."

⁵ Ahdújucóhjáa ipyééne ditye úúbállérónáa idyé tsá ditye ímíletú itsááneé. Ícúvetúméhjáa íwákimyéiháñevúré péécunúhi. Tsaatéhjáa péé íúmihénevu. Tsiytyéhjáa péé náhjihévu.

⁶ Áánetúhjáa tsiytye íllure diityedí ícúbáhrámeke dsíjívetsóhi.

⁷ Aanéhjáa íllurjúco diibye ávyéjúubeke mítyane cáyobáávatétsóne. Áánéllihyéhjáa ítsodáhómuke táúhbaabe ditye diityéké ídsíjívetsóne diitye cóómí icyátsuhjáco.

⁸ Ááne boonéhjáa idyé tsiytye íúnú múnáake neébe: “Tsúúca íñe hájchíwu táábáváné wañéhji májchoháñe méénúmeíjyúcoorá téénevu tsáámeke memájchótsóiyóne. Ávyeta ímílléityúmekéhjáa o míñutsójúcoorómé íñe tsá tsáátu meéllevu. Árone ihdyu óvi tehjújuco tsá ditye tsáátune, ímiáámejii tsááiyáhi.

⁹ Ahdícyane cána étsihjívú mepééne ámuha maájtyúmidúmeke méuubállé ditye itsáákií.”

¹⁰ Ahdújucóhjáa ditye pahúllevávú ipyééne pámeekéré íájtyúmidúmeke míñutsóné ímityúrómhjímáye. Aaméhjáa tsúúca tsááme teeja wahpéhi.

¹¹ Áame éllévúhjáa diibye ávyéjuube ipyééne ájtyumí tsaapi ihdícyámáyé íwajyámuma diityéj pñe íjcyáábeke.

¹² Áábekéhjáa neébe: “Muúbej, ¿acáne íveekí íñe átérééjamáyé u tsáá béhjávu úcáávéne tsáátuúbe?” Ehdúhjáa ávyéjuube dííbyeke néénéllii tsá díbye ñná néétune.

¹³ Áábedityúhjáa íúnú múnáake neébe: “Áánúke íjtyúháacyuma íhyójtícu mechíjchúne áachívú peete íjcyátúhullévú mépicyóhje téhulle díbye ityáá íhwáñe ííhdónema.”

¹⁴ Ehdú neéne muurá íñe ímiááné páme wáabyutáréjúcooro Píívyéébe ávyéjú íjcyáronévú uhjéméré úcááveéhi.

*Ííñújí ávyéjúúbe wáabyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mc 12.13-17; Rc 20.20-26)*

¹⁵ Ehdúu Jetsóó úwaabóné paritséomú itsárílléne pítyácócatsí muhdú dííbyedívú íñéetsóíñe.

¹⁶ Áánemáhjáa Heróodé icyánéjcutémá tsaatéke íhdityu wallóomé dííbye éllévu ditye íñéete muhdúhjáa dííbyedityú ípítyácócatsíñe. Aamée itsááne dííbyeke néehíí:

—Ávyéjuúbej, muha méwaajácú ímiáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe muurá ú úwáábohíjcyá ímiááné keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevéelejjító tsiytye múhdurá úhdivu íjtsúcunúroneri ícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsaahdúré ú íjtsúcunú muhdú ditye íjcyane u túhúúllétúnéllííhye.

¹⁷ Aabe ihdyu cána múúhake díñe díicyánéjcutuj: ¿A tehjújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáabyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyónej, mityá tsáhaáj?

¹⁸ Ehdúu íllure dííbyeke imújtátsóro ditye díllone iwáájácúne neebe diityéke:

—Ávyeta mía bañú múnáa ámuha pánehjídú ímiáámeúvúdú mejjcyame ¿íveekí íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi?

¹⁹ Áyu cána oke méuujétsó dsíídsijívuj.

Ahdújucóo ditye tsájñvu úújetsóné dííbyeke.

²⁰ Áájítúu húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe diityéke:

—¿Aca múhúmi náávée eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu?

²¹ Áánéllihyée neéme dííbyeke:

—Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

Áánéllihyée neebe diityéke:

—Áné wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácuhíjcyá dííbyé wáabyuta íjcyanévu.

22 Ehdúu Jetsóó diityéké néeneri iúllévenúne ílluréjuco ditye pééne tétsihdyu.

Dsijivémé muhdú tsiine bóhine tsaate díllone
(Mc 12.18-27; Rc 20.27-40)

23 Áané boonée téjcoojiré tsadotséomú tsáá dííbye éllevu medsjivémé tsiine mebóhine cáhcújtsotúme.

24 Aamée néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbéréjuco díílleke táábávaíñé dííbyeréjuco itsíímáva dííllédívú íñáhbeúvúu tsíímáváiýóne.

25 Aanée ijcyámé múúhadítú 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávárólléjtane dsíjívé tehdu tsíímávátuubére. Áálekée bóneebéréjuco táábaváne.

26 Ároobée idyé dsíjívé téhdure tsíímávátuube díílléjtane. Aanée ehdu pámeere 7-meva tsaapíllekére táábavarómé dsíjívé díílléjtane.

27 Aanée nihñévúré díílleréjuco dsíjívéne.

28 Aane cána múúhake diñe ¿cáábyé taabá ímichi dille íjcyaiñé tsiine ditye bóhícoóca?

29 Áánéllihyée neebe diityéke:

—Íllure ámuha mémujtá Píívyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllíhye.

30 Muurá dsíjívémé tsiine bóhíjyú páneere cápáyóóveé tsíhdyuréjuco. Tsáhájuco muurá míamúnaa táábávácatsítúyúne. Muurá pámeere téjyú íjcyáa níjkyéji múnaáduréjuco.

31 ¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú Píívyéébe waajácuháámi? Muurá téhaamítú nééneé:

32 “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébe ó íjcyáhi.” Ehdu muurá Píívyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééítyuró diityé Píívyéébe íjcyane.

33 Ehdúu Jetsóó diityéké néeneri ullévenúmé muhdú dííbyé tujkéveeju íjcyáneri.

Ímichi páñétúejúúcu taúhbajúúcu
(Mc 12.28-34)

34 Aanée paritséomú iwáájácúne iiyéjuco píhcyaavéné dííbyedívu.

35-36 Áámedítúyú tsaapi taúhbájú uwááboobe Jetsóoke imújtátsóro néehíí:

—Ávyéjuúbej, ¿aca teene Píívyéébe taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

37 Áánéllihyée neebe:

—“Múu wajyú Dípiivyéébe Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.”

38 Eene muurá ímichi páñétúene Píívyéébe taúhbajúúnetu.

39 Áánetu tsiine néehíí: “Pamévakeré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.”

40 Éneecu ímichi páñétúenécú Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri pícyóóné taúhbajúúnetu. Áneecu néhdu méijcyáhajchíí tsúuca méijcyá dííbye íhgyú uuballe múnaápe úwáábohíjcyádu. Ehdúu Jetsóó néé dííbyeke.

Muubá Críjto íjcyane
(Mc 12.35-37; Rc 20.41-44)

41-42 Aamée diitye paritséomúí péétúmeke tsiine neebe:

—¿Aca mújtsííménémúhaabé Críjto íjcyáiýóné ámuha méijtsúcunúhi?

Áánéllihyée néemeé:

—Dabíúvúj tsííménémúhaabéiyó muurá dííbye.

43 Áánéllihyée neebe:

—¿Aanee idyé muhdú íivane diibye Dabíiúvú íjtsiménémúhaabe íjcyáíbyeke dilló íavyéjúúbedi? Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchóré dííbyeke túkévéjtsóneri neebe dííbyedítyu:

⁴⁴ Ávyéjuubée néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúí diicya dímunáake o táhjáne hajchóta.”

⁴⁵ Ehdúu muurá Dabíiúvú néé Críjtodítyú Íavyéjuube díbye íjcyane. Aane muhdú íjcyáíyoobe dííbyeúvúj tsiménémúhaabe.

⁴⁶ Ehdúu Jetsóó diityéké néene íañújcútúnéllii tsáhájucó tsiíne ditye díllójúcootúne.

23

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne (Mc 12.38-40; Rc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ájyúu idyé pámeere tétsii muha meíjcyámeke Jetsóó néehíi:

² —Muurá taúhbájú uwáábojtémá paritséómú íjtsúcunúmeí Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri méénúné taúhbájú uwáábojte íjcyane.

³ Ímiáánéhde tehjújucó ditye úwáábohíjcyáne. Aane melléébone mécahcújtso. Áronáa ihdyu eene múhduhjírá ditye ícyahíjcyánetu tsá múu íívatúne. Muurá ímí úwaabójúcoorómé tsá tehdu íjcyatúne.

⁴ Aame míamúnáama tsíínehjí taúhbájúúné ípívyétsohíjcyá diitye páñetu íjcyarómé teene úráávyénejííva awáá muhdú ditye iúráávyeki.

⁵ Muurá páneere íiná imyéénune méénuhíjcyámé míamúnaa diityéké imítyájtsokiye. Aame muurá eene Píívyéébé ihjyu icyáátúnúné waajácúhaamínevu pícyámeíhijcyá íñéjuwáánetu íumicóónetu. Áhdure eene tsíjtyé wajyámúúné ehnííñevu íwajyámúúné icyáméjtsójacobájívu úcámeíhijcyáme.

⁶ Aame muurá wañéhjíné pañe imíllé íboohówátsihjívúré imájchone. Áhdure pihcyáávejááné pañe íjcyácooca imíllémé ímítsijívúré íacuuvéne.

⁷ Téhdure imíllémé míamúnaa diityéké íavyejuúlléne patsihjívávúré uwáábojtédí díllone.

⁸ Áánetu ámuha tahñéjte meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Tsá múu íjyácunútú míamúnaa ámúhake uwáábojtédí díllóiyóneri. Muurá ámuha tsahdúré tsané nahbémú meíjcyamé uwááboobe apáábyéré oo Críjtoó.

⁹ Ahdícyane tsá ámuha múúbaké mecááníváityú ííñújiri. Muurá níjkyéjiri íjcyaae apáábyéré ámúháj Caáni.

¹⁰ Áhdure tsá múu díllótsámeítyú ávyéjujtedí. Muurá oo apáábyéré ámúhá avyéjuúbe.

¹¹ Muurá ihdyu tsíjtyeke íícuvémé ímiááné íjcyá íhtsutúme íboohówajte.

¹² Aame idáátsóméhjíúvú tsaííbuwáre íjcyame ávyéjúúteéhi. Áánetu iiye íhtsutúme ávyéjujte íjcyane némeíhijcyámé íllure núcójpívetsáméíhi.

¹³ Aane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñé bañú múnaa pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuha taúhbájú uwáábojtémá paritséómú meíjcyámeke. Muurá níjkyéjiri íjcyaae Píívyéébé avyéjujete íjcyáíyómeke íllure ámuha mémáváríchohíjcyá múhdurá ténejcu ámuha meúráávyénéllííhye. Áánéllii tsá ámuha dííbye avyéjujete meíjcyáitúne.

¹⁴ Ááneréi íjcyáíyónáa ¿íveekí ámuha pííbájyujte walléemudítyú médótuhíjcyá ihjyáháñe? Ááne ehdu ámuha meméénuhíjcyánéhjí nucójpí ulléjjtóné úníúúnevu ámuha meíjcyáne Píívyéébema cááménécobájíúvú méihjyúvahíjcyá wáájácúratúne. Ehdu ámuha medáríívémeíhijcyané déjúcotu muurá ávyétá íhnáhó ámuha méícúbáhráméíhi.

¹⁵ Téhdure íveekí ámuha pahúllevá múnáake úwááboméré mépehíjcyá ámúhá uwááboju múhdurá néene ditye iúráávyeki. Muurá imítyúmeke ehnííñevúré ámuha métútávátsohíjcyá

múhdurá meúwáábóneri. Áánéllii diityé hallúrí ápíchó cúújúwá pañévu ditye wágóóóveíñé ímichi ámúha lliíñé íjcyane.

16 Máidáátsoju ámuuha éhne múúne hállúvatúme tsiéllevu tsátyéjcatsíiyódú menéeme tsá mewáájácúmeítyú muhdú Píívyéébeke meúraávyéiyóne. Aame ámuha ménehíjcyá duurúvája mémerívá tsane ámuha meméenuíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánetúvá ihdyu tééjá pañéene óórótu méénúmeíñe mémeri tsane ámuha meméenuíñé menéérone ámuha meméénúúhájchíí ímityúné ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménehíjcyáhi.

17 Aame ímiááné ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeítyúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene tééjá pañéene óórótu méénúmeíñéhjij, mityá teeja duurúvaja ímichi tééja tájpi pañéénéhjí íjcyajaj?

18 Áhdure ámuha ménehíjcyá Píívyéébé ícúvé cówájtso méíñé wáíji mémerívá tsane ámuha meméenuíñé menéérone ámuha meméénúturóné muhdú néétune. Áánetúvá ihdyu dííbyé ícúve mémeri ámuha tsane meméenuíñé menéérone ámuha meméénúúhájchíí ímityúné ámúhá hallúrí íjcyane ámuha ménehíjcyáhi.

19 Aame ímiááné ámuha méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáájácúmeítyúme. ¿Aca keená ímichi máavyéjúúlléiyáhi? ¿A teene Píívyéébé ícúve, mityá teene wáíji ímichi téíjí hallúvú tene cówátsoméíhíjcyáíjij?

20 Muurá téíjí mémeri tsane imyéenuíñé tsaate néene dómajcó páneeréjuco múhduná téíjíene íjcyánéhjimájuco.

21 Áhdure idyé duurúvája mémeri tsane imyéenuíñé ditye néene dómajcó páneeréjuco tééjáene íjcyanéhjí Píívyéébe mémemájuco ímichi dííbyé wáábyuta tene íjcyánéllíihye.

22 Áhdure níjkyéji mémeri tsane imyéenuíñé ditye néene dómajcó Píívyéébekéjuco dííbyé avyéjú tene íjcyánéllíihye.

23 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá tehdújuco ámuha Píívyéébeke meícúveróné ámúha bájtso. Árónáa ámuha mécoévahíjcyá teenéjuco awáá taúhbájutu páñétúetsíí íjcyane Píívyéébeke ámuha meúraávyéene tsaímíyé méijcyame tsíjtyeke mepíáábóiyóne. Ehdu ámuha tsanéhjíjuco meméénúiyóné tsá meméénuhíjcyatúne.

24 Aame muurá ámuha éhne múúne hállúvatúme tsiéllevu tsátyéjcatsíiyódú wáájácúmeítyúme. Muurá éetébáwu íjcyáróóbeke ámúha ádo pañétú ámuha mewáágoómé ¿íveekí caméelloke wáágóotúme dííbyemáyé ámuha máádohíjcyáhi?

25 ¡Máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámúhá lliyíhllóné, ámúhá bohtámú, ámuha ménítuyhíjcyará imíwu. Árónáa ténéhjí pañévu ámuha mépícyohíjcyá ímityúné naníyí ámuha meúcuhíjcyanéhjí.

26 Aame ámuha ímiááné hállúvatúme íjcyadu menéeme tujkénú méímibáávyé ámúhá íbuwááné íjtsaméí ímiááameréjuco ámuha méijcyane ámúhadítyú íbóhówaúcunúki.

27 ¡Árónáa ihdyu máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ámuha pánehjídú ímiáámédú éhne múúne níjkyéné pañe nehniwu néérone pánehjídú hállu imíwu meíítedu.

28 Ehdu ámuha meícyahíjcyá míamúnáama pánehjídú ímiáámeúvúdú tsanééré ímityúné íjtsaméí ámúhá pañe íjcyame.

29 ¡Áameke ámúhake máidáátsoju tene pájtyeíñej! Íveekí ámuha éíjyuúvúu ditye dsíjívétsohíjcyámé Píívyéébé ihjyú uubálle múnáaúvú níjkyéné méícyáávétsohíjcyá ímiááameváa diityéúvú íjcyánéllíihye.

30 Ááne ámuha ménehíjcyáhi: “Éíjyuúvúu méíhdé múnáaúvú íjcyáijyu méijcyaca muurá tsá medsíjívétsoíturó Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake.”

³¹ Ehdu ámuha menéeneri muurá ámuháyé meúúbállémeí diityéúvukée dsíjívétsohíjcyámeúvúj tsíménémúhaabe ámuha meíjcyane.

³² Ahdícyane wa ihdyu oke meméénú ámuha meímillédú ámúhá ihdé múnáaúvúu méénuhíjcyádú diityédúré ámuha menéémeé.

³³ Ávyeta muurá ámuha íñimiyémúeméjte. ¿Aca ámuha méjtsúcunú cúújúwatu ámuha mepállójcóiyóne?

³⁴ Áánéllii ícyooca ó pícyóóroó ámúhama tsíjtyeke Píivyéébé ihjyú uwáábojte pane wáájacúmeke ámúhá uwáábojte íjcyáímyeke. Árómeke muurá ámuha méúráávyehíjcyáá pátsárijcyoméré pacóómiváriye. Áámedítyú muurá tsaatéké ámuha méwátsíhcyuú pihcyáávejáané pañévu. Ááne tsááteke ámuha médsíjívétsoó páwachékevu mewátyétyéhcúneri.

³⁵ Ehdu ámuha menéénéllii ámuha pámé hallúriyé teene éjyúúvúu ímiá uwáábojtéké ditye dsíjívétsohíjcyanéhji. Muuráhjáa Abéé ímiáábé íjcyáábeke íñahbére dsíjívetsóhi. Ááné booné tsijtye Píivyéébé ihjyú uuballe múnáake ámúhá ihdeéjte dsíjívetsóhi. Átsihdyúu nihñéré dsíjívetsómé Berekía hajchi Tsacaríake duurúvájama Píivyéébé ñcúvé cóvátsómeíhíjcyané waijí ráhoúcunútsihvu.

³⁶ Aane ímiááné ámúhakye o nées ehdúu éjyú múnáaúvú dáríívémeíhijcyané muurá ámúhá hallúri íñe ícyooca ámuha meíjcyámé hallúri.

*Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne
(Rc 13.34-35)*

³⁷ Ahdícyane ámuúha Jerotsarée múnáaj, ¿íveekí ámuha mélliihyánúpétsohíjcyá Píivyéébé ihjyú uwáábojtéke? ¿íveekí ámuha diityéké néwayúúnevu mááámuhíjcyáhi? Muurá imílléroobe ámúhakye iújcune éhne múúne cáraca ítsíimeke íhñúwáacyú lliñévu újcuđu. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

³⁸ Ááné déjúcotu muurá ámúhá cóómí ápajyúrjúco íjcyáíñe.

³⁹ Ahdícyane ámúhakye o nées téhdure oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné tsiíñe o tsááiñévujuco. Téjyú muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyú áanu Píivyéébe mémeri tsááneéj.”

24

*Duurúvaja wágóóovéíñe Jetsóó nééneé
(Mc 13.1-2; Rc 21.5-6)*

¹ Aabée Jetsóó duurúvájá pañétú muha meíjchívyénáa múúha tsúúlleríjyúco péébeke muha mépíuvá téjahji imíwu méénúmeíñe muha meííteki.

² Aamée muha meííteke neébe:

—¿A ámuha méíté imíwu duurúvaja méénúmeíñe? Muurá ímiáánetúré ámúhakye o nées ehdu nééroja wácávyáhcámeíñe.

*Jetsóó tsááiñe ihde pájtyeíñéhji
(Mc 13.3-23; Rc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Átsihdyúu muha oríívó bajúvú mepétsihvu ácuúvéébeke áábánéwu muha menéehí:

—Cána múúhakye duubállé mújyú tene pájtyeíñe eene múúhakye u nehíjcyanéhji. ¿Aca íñetú muha méwaajácuú íñujuj níjkévaíñerjúco u tsááiñe píhíjucóóne?

⁴ Áánélliihyée neebe múúhakye:

—Ehdu néeme tsáama wajácútsi méjcyaco ámuha maállítsámeityu állíu múnáadívu.

⁵ Muurá o tsááiñe tsúúca píhícooca íjcyáímyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáá diibyéjuco Críjto íjcyane. Aane mítyame cáhcújtsoó bañúháñe.

⁶ Áhdure íjcyaiñé meénujcatsí pahúlleváre. Áronáa méillityedíñe. Muurá tsáhái téijyu o bóhówáávéityúne. Áronáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

⁷ Muurá tsané iñúji múnaa meénujcatsí tsíñé iñúji múnáama. Áijyu íjcyaiñé ájyabáánema cheméháñe. Áhdure pahúlleváre íñúji vááúméíhi.

⁸ Ehdu déjúcóóveíñé ícúbáhraméí íñújiri.

⁹ Áijyu muurá ámuha tahñéjte meíjcyané hallútú cáhcújtsotúme ámúhake itsárílléne ámúhadi ícúbáhraáhi. Aame ámúhadítú tsaatéké dsíjívétsoóhi.

¹⁰ Áijyu muurá mítyame amúhadítú oke cáhcújtsorómé tsáhájucó oke cáhcújtsóityúne. Aame ámúhake itsárílléne ámúhadívú meénútsoó tsíjtyeke.

¹¹ Áhdure idyé téijyu mítyame állíu múnaa díllóméí Píívyéébe ihjyú uubálla múnáadi. Áámedívú mítyame állítsáméíhi.

¹² Ehdu páhduváre ímityúné íjcyánetu mítyame tsáhájucó wájyúcatsítúne.

¹³ Áánetu ehdu néérónéhjí pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúme tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyeéhi.

¹⁴ Muurá teene dílbyé avyéjutu íjcyané uwááboju ímiáájú pámeekéreí íñújiri íjcyané míamúanáake waajácútsáméíhi. Áijyu ihdyu botsí ó tsaá páneere ílluréjucó iníjkévaki.

¹⁵⁻¹⁶ Muurá duurúvájatu tsátsii ñné ímityúné úújéityútsihvu tsane ímityúné úújeténé Píívyéébeke ávyéta tsaríyé pájtyeéhi. Áhdícyane teene ámuha maájtyúmícooca méwáácunúco cámehábuñevu Jodéa iñúji múnaa ámuha meíjcyame. Ehdúu ímiááné tene pájtyeíñé muurá Daniéré tsúúcajátújucó néene Píívyéébe ihjyú uubálla múnáajpi íjcyáabe. Aane éévehíjcyámé íhya waajácújucó ñná íjcyaiñe.

¹⁷ Áhdícyane téijyu áachi íjcyame íucaavéjúcohdí ímijcóhó pañévú tsíeméné iújcuki.

¹⁸ Áhdure íumíhé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí ihjyávú íwajyámu éllevu.

¹⁹ ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñé téijyu walléémú éévájtema tsijtye ñohñoríyéi ítsííméwuúmú íjcyámeke!

²⁰ Áánéllí ihdyu Píívyéébema méihjyúvaco wáyeéévejcoójí ehdu tene ámúhama ípájtyétuki, áhdure tsúcohíváneri úúníjyáijyu níjyáháñé líine ámuha mewáácunútuki.

²¹ Muurá téijyu íjcyaiñé ávyetá íhnáhó ícúbáhraméí íñe íñúji ípívyéévétsihdyu mújyú ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucó mújyú tehdu néené ícúbáhraméí íjcyáityúne.

²² Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllí ícúí tsííñe oke wállóóibye íhñéjte wájyuri.

²³ Aane tsúuca tene píhícooca íjcyáimyé tsaate íllure íállíñe ‘tsúuca Críjto tsájucóohí’ nééimye. Áámeke tsáma wajácútsi meíjcyáne mécáhcújtsodíñe.

²⁴ Muurá íjcyáimyé állíu múnaa iiye Críjtodi díllómeíimye. Áhdure muurá díllómeíimye Píívyéébe ihjyú uubálla múnáadi. Aame píivyéteé meénúráityúronéhjí imyéénune. Ááneri muurá mújtátsoímyé míamúanáake Píívyéébedítú. Tsáijyu múúne téhdure mújtátsoíyómé ímiááné dílbyéjtuju íjcyáromeke.

²⁵ Aane íñe ámúhake ó úúballé íhdéjucó ehdu tene pájtyeíñé ámuha metéíbúwááveki.

²⁶ Áhdícyane tsaate ámúhake ‘éje, áádi éhllé Críjtoó’ néhajchíí mépehdí téhullévu. Áhdure dítye ámúhake ‘áádi éhjá pañe Críjtoó’ néhajchíí mécáhcújtsodí éhduhji dítye ámúhake néérone.

²⁷ Muurá ihdyu éhne múúne chíjchi ááméjutu níjkéníñévújucó rórihjácodú ámúhake ábájínéjcuíñé Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe tsííñe o bóhówááveíñe.

²⁸ Áábedívú muurá óhdivu táuráavye múnaa píhcyááveé éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaaavédu.

*Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhji**(Mc 13.24-37; Rc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)*

²⁹ Ehdu ícúbáhraméi pájtyéné boone cóójiejpí nuhba ílluréjuco áabatéiñe. Áhdure péjcoejpi tsáhájucó ájchúityúne. Ájyju mícúru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhji íjcyane mujtáraba íjcyaaáhi.

³⁰ Ájyju tsúuca Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi. Ááneri muurá oke cáhcújtsotúmé ííñújiri íjcyame íllityéne taáhi.

³¹ Aabe téjyju níjkyéji múnáake ó táúhbaá ditye kéévánécoba illíjchu írojrócó pámeere múhdumé ííñújiri íjcyané míamúnaa tahñéjté óhdivu ipíhcyááveki.

³² Cáhawáá méjtsúcunu higyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiíñe tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba pííhíjucóóne.

³³ Ahdu nééne íñe ámúhake o nénehji pájtyénetu ámuha méwaajácúú tsiíñe o tsááíñe éévé tsúuca úújeténe.

³⁴ Muurá ímiááneturé ámúhake o néé ehdu nénehji pájtyeíñe íñeí ííñújiri míamúnaa íjcyapííñaáca.

³⁵ Muurá íñe ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhi wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámúhake o néhijcyané tsá mújyju wágóóóvéityúne.

³⁶ Áronáa ihdyu o tsááíñe éévé tsá múha wáájácúúne. Níjkyéji múnaa íjcyarómé tsá wáájácúúne. Téhdure páñetu Píívyéébé Hajchi o íjcyároobe tsá o wáájácúúne. Apáábyéré ihdyu Llihíyó waajácú mújyju tsiíñe oke iwállooíñe.

³⁷ Muuráhjáa Noéé íjcyáijyju íjcyané míamúnáake tene pájtyeduré pájtyeíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsiíñe o tsááíñe.

³⁸ Muuráhjáa téjyju íjcyame ííñuji cáájávéeíñe ihde 'íñéjuú' íñéene ícyahíjcyá íimíllédú wañéhjineri táábávajcátsiyi. Ehdúu ícyahíjcyámé tsúuca Píívyéébe ííñuji cáájávetsóíñéllii Noéé íhmííne pañévú úcáávetsihvújuco.

³⁹ Aamée ehdu ícyahíjcyáneriyé túhuuvémé wáájácúmeítyúnáa tsúuca páneere ííñuji cáájávénetu tsáhájucó ditye píívyetétú muhdú ipájtyeténe. Áhdure ííhvane muurá míamúnaa íimíllénéhjiriyé íjcyánáa Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe tsiíñe o tsááne ábájínéjcuú díityéke.

⁴⁰ Téjyju muurá míityétsi wákímyeíhíjcyámútsidítú tsáápiikye wáájácúratúné o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

⁴¹ Áhdure tsaatépí cáátsohíjcyámúpidítú tsáápílleke o újcúnetu tsíjpílle coévaá tétsihvúre.

⁴² Áánéllii tsáma téibúwá méjicyaco tééne íjtsúcunúre. Muurá tsá mewáájácúú mújyju o tsááíñe ámúhá avyéjuube o íjcyaaábe.

⁴³ Muurá tsaapi ihjya cúwátuube téhmé péjcovéiyá naní múnaa tépejco dííbye éhnénéhji nánííñe iwáájácúca. Aabe muurá tsá náníchóityuró íhñénehjívu.

⁴⁴ Ahdu tsáma téibúwá méjicyaco naní múnáake tsaapi téhméiyódu. Muurá ámuha méjtsótúnáa ó tsaá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe.

*Tsaatétsi wákímyeíñetu íjcyané uwááboju**(Rc 12.41-48)*

⁴⁵ Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúúbema wákímyeíbyeke pícyoobe íhyájkímú tehmeébedívu. Aabe díityéké ímí íícuvé tééne tájpi ditye íjcyáíñéhjitu.

⁴⁶ Ahdícyane maímijyju díbye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁷ Aane ímiááne ámúhake o néé ímiáábé íjcyáábeke íavyéjuube íhñévú téhmetsóne.

⁴⁸ Áánetu íjcyaaabe tsaapi ímítyuube íavyéjuube 'íícúí óómíityúné' íñéene íwákímyeí íbúwá íjcyátuúbe.

49 Ehdu néébe muurá illure ihyájkímuke imyéenúne ímillédú wañéhjineríyé pehíjcyá tsíjtyéhjima llíyícyáveebére.

50 Aabe ehdu ícyahíjcyánáa muurá íavyéjuube óómiibye tuvááová dííbyeke dibye íjtsótúnáaaca.

51 Áábeke muurá illuréjuco dibye íhnáhó ícúbahráné ímityúmé bañú múnaa pánehjídú ímiáámeúvúdú íjcyámeke imyéenudu dibye ityáá íhwáñe íhdónema. Ahdu muurá pajtyeíñe míamúnáama tsiíñe o tsáácoóca.

25

Bádsíjcadítýú íjcyáné uwááboju

1 Muurá idyé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjú tsaatéhjáa 10-meva bádsijca tsáápíllé taji íjcyáííbyeke peetémá téhmehíjcyádu.

2 Diityédítýúhjáa 5-meva ímuhdúrejte. Áánetúhjáa téhduméré 5-meva ímíajte.

3 Aaméhjáa diitye ímuhdúrejte tsá tsájtyetú ícyuujúwájpacyóné ipyéété ipañénuíñe.

4 Áánetúhjáa ihdyu ímíajte tsajtyé ícyuujúwájpacyóne.

5 Aaméhjáa wájtsípítýúúbeke tépejco ityéhmeéhíjcyáróne ícyúwávénéllíi illuréjuco cúwane.

6 Árónaacáhjáa tsúúca pecójpíine tsaate kéévánécoba nééhií: “¡Tsúúca tsaabe ámuha metéhmehíjcyáábe! ¡Wa mécáhdahíroj!”

7 Ahdújucóhjáa ditye íájkyéne íícúí íjcyátsíivyéjucóóné ipyééteháñema.

8 Áánacáhjáa diitye ímuhdúrejte cuujúwajpacyó tsúúca óuuvéhi. Áánéllíihyéhjáa ditye ímíajtéké neeróme: “Cána óvíjyuco múúhakyé amúhá cuujúwajpacyotu tsánéhwuúvú maájcu. Tsúúca múúhadívú múúhá cuujúwajpacyó óuuvéhi.”

9 Árónaacáhjáa néeme diityéke: “Tsáhaá. Muurá ehdu meméénúhajchíí méhdivu óúúveíñe tsaméhjídívújuco. Wa ihdyu tsiíñe máahdótej.”

10 Ahdújucóhjáa ditye ahdóvúi péené hallúrí tsúúca wájtsííbema ditye úcaavéné teeja dibye wáñéhjívátéjyá pañévu. Áámé hallúvúhjáa illuréjuco dibye tééjá lleehówa wátajcóné múha íúcaavéjucóótuki.

11 Ááné boonéréjucóhjáa diitye ímuhdúrejte iwájtsííne llééhowa dibye ipááyúcuóro wátótóhcoméré nééneé: “¡Ávyéjuúbej, Ávyéjuúbej, múúhakyé paayúcu!”

12 Árónaacáhjáa neebe diityéke: “Tsá o wáájacutú amúhakyé.”

13 Ehdúu íúúbálléne múúhakyé Jetsóó nééhií:

—Téhdú amúhakyé tene ipájtyétu tsáma ímíñeúvú meíjcyátsíivyéne oke méítsohíjcyaco. Tsá muurá mewáájacutú mújyú tsiíñe o tsááiñe Míamúnáájpidívúu o ípívyééveébe.

Dsíídsítu íjcyáné uwááboju (Rc 19.11-27)

14 Téhdure níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjú wákímyeí tsáné avyéjuube tsííñé ííñújí íááhíveté íwákímyeí múnáadívú ídsíídsíike téhmétsoíñúdu.

15 Tsáápíhdívúhjáa pícyoíñuube 5,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 2,000-jíva, tsíjpihdívúhjáa 1,000-jíva. Ehdúhjáa diityéké íjtsúcunúdnéhjí iwájtúne peebe diityédítýu.

16 Ááné hallúríhjáa diibye 5,000-jívámá íjcyaaabe náhjihe meenu téénema. Ááneríhjáa llíyaatétsoobe dííbyema tsiíñe éhníñévu 5,000-jíva.

17 Ahduréhjáa idyé tsijpi 2,000-jívámá íjcyaaabe náhjihe imyéenúneri llíyaatétso tsiíñe éhníñévu téhdunéré 2,000-jíva.

18 Áánetúhjáa tsijpi 1,000-jívaré dibye ájcuíñuube illure cuuú teene dsíídsí wákímyeíchótuúbe.

19 Áanáacáhjáa diityé avyējuube tsúuca wajtsí diityédívu. Aabéjháa ímíbajchóvá diityémá teene diityékée ityéhmetsoíñúne dsíídsí muhdú ditye téhmene.

20 Tujkénúhjáa ímíbajchoobe 5,000-jívávúu iájcúúbema. Aabéjháa néé dííbyeke: “Ávyējuubej, okée éhne 5,000-jívávú u ájcune muurá íñéé. Áánetújuco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 5,000-jíva o lííyaatétsóne.”

21 Áánéllihiyhjáa neebe íavyējuube dííbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néerone ímí ú tehméhi. Áánélli ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvétsoó u téhmeki. Ahdícyane óví ílluréjuco u ávyējuuténe.

22 Áábé boonétúhjáa tsijpi 2,000-jívávúu ityéhmetsoóbema idyé ímíbajchoóbe. Aabéjháa idyé néé dííbyeke: “Ávyējuubej, okée éhne 2,000-jívávú u téhmétsoíñúné muurá íñéé. Áánetújuco íñe tsiíñe éhniíñevu téhdunéré 2,000-jíva o lííyaatétsóne.”

23 Áánéllihiyhjáa idyé neebe íavyējuube dííbyeke: “Tehdújuco, ávyeta ímiáábé uu ímí tehdújuco u wákímyeíbye. Muurá múhdurá néerone ímí ú tehméhi. Áánélli ícyooca éhniíñevu íjcyane díhyójtí pañévú ó íhvétsoó u téhmeki. Ahdícyane óví ílluréjuco u ávyējuuténe.”

24 Ehdúhjáa tsaatésima ímíbajchótsihdyu íínebe ípyée 1,000-jívávúré iájcúúbedívu. Aabéjháa íllure néé dííbyeke: “Ávyējuubej, ópée ó waajácú múhdurá u néébe uure u wákímyeíñé hallúvú dsíídsíjike u ékéévehíjcyatúne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o lííyaatétsóné dsíídsíjí ímiátsí páneere úhdivúré ú újcúiyáhi.

25 Áánéllihiyee íllure ó cuuú dídídsídsike. Aane íñe dídídsídsi.”

26 Áánéllihiyhjáa íavyējuube néé dííbyeke: “Íavyeta ímítyuube uu óvéhe múnáajpi táwákímyeí múnáadítyu! ¿A éhdurée ú meenu teene tadsíídsídsike ‘o wákímyeítyúroobe dsíídsíjike o ékéévehíjcyáné’ u néénema?”

27 Aanéhdée ihdyu ditye dsíídsídsike téhmehíjcyájáúbá pañévúré ú pícyóóiyá tene óóma ílíyaatéki. Aacáa muurá ícyooca ó wajtsíiyá éhniíñéwuúvújuco tene lííyaaténáaaca.”

28 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu neebe tsaatéké tétsihyi íjcyámeke: “Áábyedítýú eene 1,000-jíva íjcyane dsíídsi medójtúcúne maájcú áádíkýe eene 10,000-jíva ídsíídsí íjcyáábeke.

29 Muurá múúne íñe lííyaatétsómeke éhniíñevu tsiíñe máajcú ditye íllíyaatétsoki. Áánetu íñe pevénéré pícyohíjcyámedítýú ílluréjuco medójtúcúné páneere diityédí íjcyaróne.

30 Ahdícyane áádíkýe íñeubará óóma wákímyeítyúúbeke méwaagóote peete íjcyátúhullévú díbye ityáá íhwáñe íhdónema.”

Pámeere míamúnáama ímíbajchoju íjcyatíñe

31 Muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyéevebe múijyú tsiíñe o tsáácooca ó tsaá íhtsútuubéréjuco avyējuube o íjcyaaabe tahñéjté níjkyéji múnáama. Áijyu táavyéjú íjyáwá hallúrí ó ácuúcúnuúhi.

32 Áábedívú óhdivu páneere ííñújiri íjcyáné míamúnáa pícyáávémedítýú ó dówajcároó tsaatéké íhdyúétsihvúré éhne múúne obééjámudítýú cáávarámuke ítyehméébé dówajcárodu.

33 Aame diitye obééjámudi o díllome óóma íjcyáahi. Áánetu cáávarámudi o díllome tsiélléré íjcyáahi.

34 Áijyu eene óóma íjcyámé avyējuube o íjcyaaabe diityéké ó neéhi: “Muuráhjáa Líhíyó ámúhake ííñuji ípívyéjtsótúné íhdéjuco ityújkevééllémeke wábyujtsódújuco íñe ámuha óóma táavyéjuri.

35 Muuráhjáa o ájyabáávatéébeke ámuha oke mémáchótsohíjcyáhi. O ádóiyóneríi o íjcyáábeke ámuha oke méíchohíjcyáhi. Wáájácúrátuubée úllebére o péhíjcyáábeke ámuha oke mecúwátsohíjcyá ámuhá jaaháñevu.

³⁶ O wájjamúúvátúúbekée ámuha oke máajcú wájjamúvu. O chéméébekée ámuha oke meúújehíjcyáhi. Cúvéhóójarií o íjcyáábeke ámuha oke meúújehíjcyáhi.”

³⁷ Ehdu o néénéllii muurá diitye ímiájté óóma íjcyame oke neéhi: “Ávyéjuúbej, ¿acáa mújyú u ájyabáávatéébeke uke muha mémájchotsóhi? ¿Mújyúhjáa ádópiyi u íjcyáábeke uke muha méjchóhi?

³⁸ ¿Áhdurée mújyú múha uke wáájácútuube u úlléébeke uke muha mecúwátsohíjcyá múhá jaaháñevu? ¿Mújyúhjáa u wájjamúúvátúúbekée uke muha máajcú wájjamúvu?

³⁹ ¿Acáa mújyú u chéméébeke uke muha meúújehíjcyáhi? Áhdure ¿acáa mújyú cúvéhóójari u íjcyáábeke uke muha meúújehíjcyáhi?”

⁴⁰ Ehdu muurá oke ditye néénéllii ó neé diityéke: “Muuráhjáa ihdyu ehdu ámuha tahñéjteke íítécunútúmeré panévatúré mepíáábohíjcyáneri ookéjuco ámuha meícúvehíjcyáne.” Ehdu ó neé óóma íjcyámeke.

⁴¹ Áánetu óhdityu tsiélléré íjcyámeke ó neéhi: “Méine óhdityu ámuhá imítyú níjcaúvú ámuha méwágóóóveímye. Muurá ámuha méwágóóóveé ihyájkímuma Naavéné wágóóóveíñé cuujúwá pañevú mújyú ámuha méjchívyéítyúhullévu.

⁴² Muuráhjáa tsá ámuha oke memáchótsohíjcyatú o ájyabáávatéébeke. Tsáháa ámuha oke meíchohíjcyatú ádópiyi o íjcyáábeke.

⁴³ Áhdurée wáájácúrátuube o úlléébeke tsá ámuha oke mecúwátsohíjcyatú ámuhá jaaháñevu. O wájjamúúvátúúbekée tsá ámuha oke maájcutú wájjamúvu. Tsáháa ámuha oke meúújehíjcyatú o chéméébeke. Tsáháa ámuha oke meúújehíjcyatú cúvéhóójari o íjcyáábeke.”

⁴⁴ Ehdu o néénéllii muurá oke neeímye: “Ávyéjuúbej, áronáacáa tsá mújyú uke muha maájtyúmitú u ájyabáávatéébé ádópiyi u íjcyáábeke. Tsáháa mújyú úlleebéré u péhíjcyáábeke uke muha maájtyúmitúne. Áhdurée tsá mújyú muha maájtyúmitú wájjamúúvátuube u íjcyáábeke. Áhdurée tsá muha mewáájácútu u chémene. Áhdurée tsá muha mewáájácútu cúvéhóójari u íjcyane. Aanéjívarí muhdú uke muha mépíáábóiyáhi.”

⁴⁵ Ehdu oke ditye néénéllii ó neéhi: “Muuráhjáa tahñéjteke ámuha mepíáábohíjcyatúneri téhdure ookéjuco ámuha meéhdíwállehíjcyáne.” Ehdu ó neé óhdityu tsiélléré íjcyámeke.

⁴⁶ Aame ílluréjuco wágóóóveíñé mújyú níjkéváityúne ícúbáhrámeíhullévu. Áánetu ihdyu ímiáámé pájtyéteé muhdú íjcyáityúmeréjuco íñé imíjyaú íjcyáki.

26

Jetsóoke íekééveíñé ditye pítyácójcatsíñe

(Mc 14.1-2; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Ehdúu Jetsóo íñéené boone tsiíñe múúhake nééhií:

—Muurá míjcyoojícútuúréjuco pajtyéteé wañéhjí lléévaíñe.

² Áané pañe muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ékéévétsoó tsaatéke. Aame oke dsíjívétsoó páwachékevu iwátyétyéhúneri.

³ Aanéhjáa ímiáané téjyú teene wañéhjí tujkéveri pañétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú píhcyaaavémé tsijtye llúúvájte avyéjujtee, túkevjtsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

⁴ Aaméhjáa pítyácójcatsí muhdú díbyé hallúvú íállíñe díbyeke íekééveíñé ídsíjívétsoki.

⁵ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Tsáhái íñe wañéhjí pañe tehdu meméénúityú míamúnáake meíbórínúiyónéllíihye.

Pácúújúpácýori tsáápille Jetsóoke íhñíwau múrijchóne

(Mc 14.3-9; Ja 12.1-8)

⁶ Ájyúu muha Betáániarí Tsimóó díbyere ‘Ahllárho’ némeíbyé jari.

7 Áánáacáa tsáápille tsáá Jetsóo éllevu pácúúcupácyó mítyane áhdómeíjpácyoma. Ájpacyórii múríjcholle íhñíwau majchóri íjcyáábeke.

8 Aanée múúhake tsaríwu pájtyénéllii muha menéehíí:

—¿Íveekíami aalle ícúbahra pácúúcupácyorij?

9 Muurá téjpacyo menáhjihénúne dsíídsiri mépiáábóiyá ídáátsóméhjike.

10 Ehdúu muha menéjcatsíñé illéébóne múúhake neébe:

—¿Íveekí ámuha méihjyúvá áamyédityu? Muurá ihdyu tehújuco dille méénune.

11 Muurá diitye ídáátsojte tsá kiávú ámúhadítýú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámúhama o íjcyáityúne.

12 Áánéllii oke téjpacyórii múríjcholle oke ditye cúúúíñé ihde tájpi íímíbjachóne.

13 Aane ímiáánetúré ámúhake o neé íñe tajtyéeveri míamúnaa pájtyetéíñé uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idyé teene úúballéné pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnaa waajácúhi. Ehdúu Jetsóo neé múúhake.

Jóoda Ijcaríóóté Jetsóodívú ékéévétsoíñe
(Mc 14.10-11; Rc 22.3-6)

14-15 Aanéhjáa téjyu Jóoda Ijcaríóóté tsaapi muuha 12-meva meíjcyáméejpi íjcyároobe mújyúrá llúúvájte avyéjúté éllevu ipyééne neeté diityéke:

—¿Aca múhduná íñe oke ámuha mááhdóiyá ámúhake Jetsóodívú o wáájácútsóne?

Ehdúhjáa dibye neénéllii áhdómé 30-jíva.

16 Aanéhjáa diityémá ipítýácójcatsíñé tsúúca íímíbáchójcatsíñéllii ítsámeíhíjcyaae muhdú dííbyedívú íékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóo májchone
(Mc 14.12-25; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

17 Aanée teene pajtyeté wañéhjí óórityúne pááá májchómeíhíjcyáné wanéhjí tújkévajcójí muha Jetsóoke menéehíí:

—¿Kiávú ú imíllé wañéhjí májchó muha meméénune?

18 Áánélliihyée neebe múúhake:

—Cáhawáa mepe Jerotsaréevu éhne tsúúca wájácú ámuha menéébe jávu. Áábeke méneeco tsúúca muhdú o íjcyáíñe éévé pííhíjúcóónéllii dííbye jávú ámúhama íñe wañéhjí o pájtyeíñe.

19 Ahdújucóo tsaate múúhadítýú ipyééne teene majcho dííbye jávú méénune.

20 Ááné íjyúnúvúu tsúúca muha mémajchó dííbyema.

21 Átsihvúu neebe múúhake:

—Ímiáánetúré ámúhake o neé íjcyaae tsaapi ámúhadítýú óhdivu méénútsóííbye.

22 Ehdúu dibye múúhake neéne ávyétá kimóhcó múúhake pajtyéhi. Áánélliihyée muha pámeere menéé dííbye:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé íñe ehdu uke muha méméénuúhi, a oó?

23 Áánélliihyée múúhake neébe:

—Íñe tsají pañévúré muhcsi dííbyema memájchoobe ehdu oke méénuúhi.

24 Ehdu ímiááné oke pajtyeíñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháámitu néhdújuco. Árónáa ihdyu máídáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méénuúbeke. Tsáháa ihdyu dibye íjcyáityuróne.

25 Ehdúu dibye neénéllii diibye Jóoda eenéhjáa dííbyedívú méénútsóííbye neé dííbye:

—Ávyéjuúbej, ¿a oo tehdu uke ó méénuúij? Áánélliihyée neebe dííbye:

—Éé, uu muurá ehdu oke ú méénuúhi.

26 Ehdúu iñétsihdyu pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáa idyóhdáhínunévú múúhake iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

27 Áhdurée idyé ado iékéévéne téhdújtsoobe. Áánevéu múúhake iájcúne neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane maádo.

28 Aane úúballé íñe muhdú ámuha meícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Áhdícyane tátyujpácyo wágóóóveé páme wájuryíyé múhdumé teene cáhcujtsómé imítýú iábájíívemeíki.

29 Aane ámúhake o nées ícyoocátú tsiíñe ámúhama o ádjúcoóityúne óovajpácyo mújyú Llihíyó avyējjuryéjuco meíjcyácooca tsiíñe maádóíñévújuco. Ehdúu Jetsóó nées múúhake.

Jetsóó úúballé Péédro tóónúmeíñe

(Mc 14.26-31; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)

30 Aamée teene pajtyeté wañéhjí majtsíjyú muha memájtsívátsihdyu mepéé oríívó bajúvu.

31 Átsihvúu múúhake neébe:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñe pahúllevávu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívetsóné boone ílluréjuco ditye mújtaíñe pahúllevávu.” Ehdú muurá néene Píívyéébe waajácúháámitu.

32 Áronáa ihdyu o dsíjíveebe tsiíñe o bóhíine ó peé ámúhá ihde Gariréavu.

33 Áánéllihyée Péédro nééhií:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvéjtsóóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

34 Áánéllihyée neebe dííbyeke:

—Áronáa ímiááneturé uke o nées ípyejcójucó oke u úráávyeróné u tóónuíñe cáracái majtsívátúné ihde 3-íjyúva.

35 Áánéllihyée Péédro nééhií:

—Muurá tsá o tóónúmeítyúne. Óvíjyucó ihdyu néhi oke ditye dsíjívetsóné téené hallútu. Ehdúu pámeere muha méneerá dííbyeke.

Píívyéébema Jetsóó íhjuváne

(Mc 14.32-42; Rc 22.39-46)

36 Aamée tétsihdyu muha mepééme méúújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúu Jetsóó nées múúhake:

—Íchiíyái meíjcyá Píívyéébema o íhjuvátéki.

37 Aabée múúhadítýú tsajtyé Péédro má Tsebedéó hájchimútsikye.

38 Áamedívúhjáa ávyetá íhnáhóré kímóóvémeíbyé nées díityéke:

—Muhdú íhya o dsíjívéiúvúduréjuco oke táííbuwa. Áhdícyane cána íchihdyúrei oke metéhmej. Áronáa ihdyu mécúwadiíñe.

39 Ehdúhjáa íñéene peebe díityédítýú éhniíñéwuúvu. Átsihvúhjáa ímímóúúvéne Píívyéébema íhjuvabe nééhií:

—Ayúju Táácáaníj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa ihdyu muhdú u ímillédú óóma meénuj.

40 Ehdúhjáa íhjuvátshdyu óómiibye wajtsí cuwári íjcyámedívu. Aabéhjáa nées Péédroke:

—¿Aca tsá eene ámuha cuwa maáábúcutú oke metéhmeiki?

41 Imíchi bo meíjcyáne cúwávétumé Píívyéébema méihjuvavahíjcyá ámúhake díbye ípiáábo ímítýunévú ámuha metáhjátsámeítyuki. Muurá ímiááne ámuha meímíllerá tsaímíyé meíjcyane. Áronáa tsá ámuha meíhnháhootú tehdu meíjcyáiýone.

⁴² Ehdúhjáa diityéké iñééne tsiíñe óómiibye bɪwáhullévúre. Áanemáhjáa idyé tsiíñe Píivyéébema ihjyúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácáániíj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa ihdyu óví muhdú u ímillédú óóma ú meenúhi.

⁴³ Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe tsáábe wajtsí bɪwáhdúré cuwári íjcyámedívu. Ávyetáhjáa tsá cuwa ditye áábúcutúne.

⁴⁴ Áámedíhjyáa íícúvétuube tsiíñe oomí bɪwáhullévúre. Áanemáhjáa idyé tsiíñe Píivyéébema ihjyúvaabe piéhdúré tujkénúu íihjyuvádu.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa tsiíñe diityé éllevu itsááne neebe diityéke:

—Áyu ícyooca ihdyu íllurjúco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi ímityúmeke ékéévétsóíñe éévé tsúúca úújetéhi.

⁴⁶ Ahdícyané íllurjúco metsu. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóííbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mc 14.43-50; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsúúca tsaatémá Jóóda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjuktémá túkevjtsojte wállóónéllii tsáámeé. Aamée tsáá ímyéénujcatsiháñé nñtsúmuma cávaájcoháñema.

⁴⁸ Ácoocáhjáa íhdéjuco Jóóda nééne diityéke:

—Cáábyeké o chóhchócuube diibyéjúcoói.

Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

⁴⁹ Ehdúhjáa diityéké ipítajycódújuco dibye Jetsóó éllevu itsááne dííbyeke nééneé:

—Ávyéjuúbej, ¿a áanu úúj? Ehdúu néébere chohchócú dííbyeke.

⁵⁰ Áánélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Muúbej, ¿aca íveekí ehdu oke ú meenúhi? Áronáacáa tsúúca dííbyeke íékéévéébe tsajtyéme.

⁵¹ Ááneréjucóo tsaapi múúhadítúyú ínñtsúwari wállóríhjúcúné llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpi núúmího.

⁵² Áánélliihyée dííbyeke Jetsóó nééhií:

—Pícyo téhbabyá pañévú dínñtsúwa. Muurá nñtsúmuri méénújcatsímýé téwáhjiríyé dsíjívéeéhi.

⁵³ ¿Aca tsá u wáájacutú o ímílleca ícyoocáre Llihíyoke o táúmeíyóné níjkyéji múnaa oke ípájtyetésoki?

⁵⁴ Muurá íllu oke ditye méénútúhajchíí ¿muhdúikyé pajtyéiyóné tsúúcajátújucóo Píivyéébe néhijycáné dííbyé waajácúháámitu cáátuváne?

⁵⁵ Ehdúu dííbyeke iñétsihdyu neebe dííbyeke ékéévémeke:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdú ámuha metsáa taéllevu nñtsúmuma cávaájcoháñema? Áánerá íhyajchótá ámúháj pñne o íjcyaaabe duurúvájá pañévú ámúhakye ó úwáábohíjcyáhi. Áróóbeke keená ámuha oke meékéévéhíjcyáne.

⁵⁶ Áronáa ihdyu tehdújuco ámuha meméénune Píivyéébé ihjyú uubáalle múnaápe tsúúcajátújuco néhijycáné dííbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ípájtyeki. Ehdúu Jetsóó néénáa íllurjúco muha mewááne tétsihdyu dííbyéjtane.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mc 14.53-65; Rc 22.54-55, 63-71; Ja 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Aamée awáa tsajtyéjucóo dííbyeke llúúvájte avyéjuube Caipáa jávú tééjari pañétúejte avyéjute íjcyáme éllevu.

⁵⁸ Áánáacáhjáa Péédoro dííbyeke úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellére. Aabéhjáa úújeté pañétúejpi llúúvájte avyējuúbé já llahájtsivújuco. Aabéhjáa tétsihyi tééjá tehme múnááj pñínévú úújeté tétsihdyu ííte muhdú ditye Jetsóoke méénuíñe.

⁵⁹ Áánáacáhjáa diitye avyējujte íjtsámeí muhdú dííbyé hallúvú iállíñe dííbyeke ídsíjívétsoíñe.

⁶⁰ Árónáacáhjáa tsá ditye píívyetétú muhdú dííbyé hallúvú iállíyóne. Mítaméróhjáa diitye dííbyé hallúvú állihíjcyáme.

⁶¹ Áánéj pñínévúhjáa tsaatésí úúballé dííbyé hallúvú íllúu dibye nééneé:

“Muurá Píívyéébé duurúvaja o wácávyáhcoja ó píivyeté tsiíñe 3 coojívaturé o pánéévetsóne.”

⁶² Ehdúhjáa dityétsí úúballénéllí llúúvájte avyējuube néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí tsá ñná u néétu aatyétsí díhyallúvú úúballénetu?

⁶³ Árónáacáhjáa cúúvéhulléré dííbye. Áánéllíhyéhjáa tsiíñe neebe dííbyeke:

—Ímiá Píivyéébe mémeri uke o néé ímiááneturé múuhakye u úúballeki: ¿A ímiááné dííbyéjuco uu Críjto Píivyéébé Hajchij?

⁶⁴ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Ééé, dííbyéjuco oó. Aane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú Míamúnáájpidívúu o ípívyééveebe íhtsútuube Píivyéébé úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíñe o tsáácooca ó bóhówááveé ojsó pañétu.

⁶⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllí dííbye llúúvájte avyējuube íwajyámú dówaríjcyámeíbyéré nééhií:

—Áánu ¿íveekí Píivyéébedi uuhívatéhi? Ahdícyane íñéllíhyécó tsijtye éhnííñevu dííbyé hallúvú úúballéiyáhi. Muurá íñe ámuha melléébóneríyé uuhívatéébé Píivyéébedi.

⁶⁶ ¿Áábeke muhdú ámuha méjtsúcunúhi?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Muurá ímiááné ímityúné ihjyúvaábe. Áánéllí ílluréjuco dibye dsíjívéíñe.

⁶⁷ Ehdúhjáa íñééne dííbyeke méénuméré íhyúmi úníchihcyúhi.

⁶⁸ Aanéhjáa tsaate dííbyeke imyéénúne nééhií:

—Ehdu idyé Críjto u íjcyaaabe cána waajácú caabyé uke méénune.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mc 14.66-72; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Áánáacáhjáa Péédoro lláhájtsiri ácuúcunúhíjcyáábe élleву tsáápille tééja múnáá úníu múnáalle ípyééne néé dííbyeke:

—Úpée idyé éhne Jetsóoma ú ícyahíjcyá Gariréa múnáájpiíma.

⁷⁰ Árónáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame lléébónáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedíjíí óóma ú ihjyúváhi.

⁷¹ Ehdúhjáa ityóónútsihdyu lláhájtsí lleehówá íjcyáhullévú péébeke idyé tsíjpille íajtyúmíne tétsihyi íjcyámeke nééhií:

—Áánúu muurá idyé ícyahíjcyá Natsarée múnáájpi Jetsóoma.

⁷² Áánéllíhyéhjáa idyé tsiíñe tóónuube nééhií:

—Éje, tsá o wáájácúú dííbyeke. Muurá Píivyéébe waajácú o állityúne.

⁷³ Ááné íllúhwúréhjáa tsijtye dííbyeke nééhií:

—Áánerá ímiááné dííbyéjuco uu Jetsóó mamyémúejpi. Muurá díhjúture muha méwaajácú dííbyéjuco u íjcyane.

⁷⁴ Ehdúhjáa ditye nénéllí tsiíñe ityóónúne llíhcyámeíbyéré nééhií:

—¿ímiááneturé tsá o wáájacutú muubá Jetsóó íjcyáábeke! ¿Muurá Píívyéébe waajacú o állityúne!

Ehdúhjáa dibye néerónáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁷⁵ Áánetúhjáa botsíi ítsááveebe Jetsóópe dííbyeke néene ímiááané dííbyé uráávyé múnáajpi íjcyaróné dibye tóónuíñé cáracámúí májtsívatúné ihde 3-íjyúva. Aabéhjáa áachívú icyájtúcuíñúne ílluréjuco tááne ávyétá íhnáho ímiááané ityóónune ítsáávéneri.

27

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene
(Mc 15.1; Rc 23.1-2; Ja 18.28-32)

¹ Ááné tsitsíívevúhjáa pámeere llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte pítyácójcatsí ímíñeúvú muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe.

² Áábekéhjáa idyóhjinúube tsajtyémé téené íiñújí ávyéjuube Pirááto éllevu dibye muhdú íñéé dííbyedítu.

Jóoda Ijcaríóóté dsíjívéne

³ Áánetúhjáa diibye Jóoda tsúúca dííbyedívú imyéénutsójúcóónéllii botsíi ítsaavé íveekí ímityúné imyéénune. Áánemáhhjaa diitye llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte íjcyáme éllevu peebe dityéé áhdone dsíidsi 30-jíva íjcyane íóómíchoki.

⁴ Aabéhjáa neeté diityéke:

—Íveekí ímityúné ó meenú íñé ímityúné méénútúúbedívú o llííhyánútsóíñeri.

Árónáacáhjáa néeme dííbyeke:

—Máhdúníhyaáj, muhdú idyé muha méméénuú ihdyu díhyallúrí íjcyane.

⁵ Ehdúhjáa dííbyeke ditye néénéllii teene dsíidsi ílluréjuco dibye duurúvájáj pñénevú wácháacároné. Átsihdyúhjáa tsátsihvu ipyééne ílluréjuco dibye íkyéjtúhityu íóhbáyúmeíñeri dsíjívéne.

⁶ Aanéhjáa teene dsíidsi llúúvájte avyéjujte íujcúne nééhií:

—Tsá íñe dsíidsi Píívyéébé wáábyuta mepícyohíjcyané pañévú mepícyóóityú dsíjívétso áhdó tene íjcyanéllííhye.

⁷ Áánemáhhjaa bóónétu íjtsámeímyé téenema íáhdóíñé tsátsii íiñúji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpí íiñúji’ némeítsíi tétsihdyu tsííñé íiñúji múnáa dsíjívémeke icyúúuhíjcyaki.

⁸ Téénéllii muurá ícyoocápi tétsii mémé ‘Tújpácyo hájtsi’.

⁹⁻¹⁰ Ehdúu pajtyéné Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpíhjyáa Jeremía íllu néhdújuco: “Ujcúme íjraéémú dsíidsi dííbyeke idsíjívétsóne áhdó 30-jíva. Áánema áhdómé tsátsii íiñúji ‘Llíyihllóné nijcyó múnáájpí íiñúji’ némeítsíi.” Ehdúhjáa muurá íhdétújuco Jeremía téénetu nééneé.

Piráátó úmíwari Jetsóó íjcyane
(Mc 15.2-5; Rc 23.3-5; Ja 18.33-38)

¹¹ Aanéhjáa tsúúca Jetsóoke tsajtyéjucóómé téené íiñújí ávyéjuube Pirááto éllevu. Aabéhjáa népejtsó dííbyeke:

—¿A uu jodíómú avyéjuúbe? Áánéllííhyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó.

¹² Aanéhjáa tétsihvu idyé diitye llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte tsííñe állíjyucóo dííbyé hallúvu. Árónáacáhjáa tsá dibye íñeubá néétu diityéke.

¹³ Áánéllííhyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿A ú lléébora aatye ímityúné úhdityu íhgyuváne?

14 Áronáacáhjáa tsá díbye añújcutúne. Áijyúhjáa díbye ávyéjuube Piráátó díbyeke ñná néétuube ílluréjuco úllévenúne.

Jetsóoke díbye dsíjívétsoíñe

(Mc 15.6-20; Rc 23.13-25; Ja 18.39-19.16)

15 Aabéhjáa díbye Piráátó paíjyuva teene pajtyété wañéhjí pañe ichívyétsohíjcyá cúvéhóójari íjcyámedítýú tsáápí hallúvú díbye íhjuvúváabekéjuco.

16 Aanéhjáa téijyu ‘Barabáa’ némeíbyé cúvéhóójari ávyeta ímítýuube íjcyáábeke pámeere wáájácuúbe.

17 Aanéhjáa tétsihvu dóbéévemeke díbye Piráátó néehíí:

—¿Cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi? ¿A Barabáake, mityá Jetsóoke díbyere ‘Críjtoó’ némeíbyekej?

18 Ehdúhjáa dítyéké díllóobe íllure Jetsóodi íñómítúáaváne díbye ehdu díbyeke dáriñvéne iwáájácúnema.

19 Aabéhjáa íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábeke tsaate úúballé mewa íllu nééneé: “Állíuube ihdyu tsáma Jetsóoke ímítýúné méénudí íñé ímítýú méénúúbekéjñíva díbyé hallúrí tene íjcyátuki. Ípyejcóne ávyetá apííchó ó tuwá díbyé íhdéhacáneecu.” Ehdúhjáa mewa nééne úúballémé díbyeke.

20 Áronáacáhjáa llúúvájte avyéjútémá túkevjtsojte pámeere tétsihvu píhcyáávemeke néé díbye Barabáa hallúvúré íhjuvúva díbye íjchívyeki. Áánetúhjáa néeme Jetsóó hallúvú díbye íñéé díbye dsíjívéíñe.

21 Áámekéhjáa tsííñe neebe Pirááto:

—¿Aanéhaca ímiááné cáábyeké o ácádsíjcaáyóné ámuha méimílléhi?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Muha méimíllé Barabáakéré u íjchívyetsóne.

22 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Ácooca muhdú ó méénuú Jetsóoke Críjto íjcyáábeke?

Áánéllíhyéhjáa pámeere néehíí:

—¿Díbyedívú ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu!

23 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Aca ñná ímítýúné méénuúbe?

Áronáacáhjáa tsííñe éhñíñevúré kéévánécoba néémeé:

—¿Muúbe wátyétyehcútsó díbyedívú!

24 Ehdúhjáa díbye néénéllí tsáhájuco díbye ímíbájchotú Jetsóó icyánéjcu. Aabéhjáa apííchówuúréjuco díbye íbóriábáávénéllí nújpacyo ityáúmeíjpácyori pámeere ítténáa íhyótsicu nítýámeíbyéré néehíí:

—Árone néhi tsá táhallúrí tene íjcyáítýú eene íñé ímítýú méénútúúbeke ámuha medsíjívétsoíñe. Ámúhá hallúríyei teéne.

25 Áánéllíhyéhjáa nééme díbyeke:

—¿Óvi néhi ihdyu pámeere múúháj tsíménémúháábemájuco múúhá hallúrí teene díbyeke muha medsíjívetsóne!

26 Ehdúhjáa díbye néénéllí tsúúca íjchívyétsoobe Piráátó Barabáakére. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwátsíhcyútsóne dítyédívuréjuco díbye íhvejtsoné dítyéréjuco iwátyétyéhcu páwachékevu.

27 Áábekéhjáa díbyé já pañévú tsodáhómú íááhívétsoóbedívú píhcyaaavéhi.

28 Aaméhjáa díbyé wajyámúúné ityácóríjcone uácó tújpájácoba nééne wajyámuvu.

29 Áhduréhjáa tshj́iuhónetu imyéénúné cháhíiwavu iávohjácóobeke éjejcállómé úméheívu. Áánemáhjáa dííbyé lliiñévu imíhímóúbáne iúúhívaténemáyé wáñejcómé:

—¡Ñóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme: Áánu muurá jodíómú avyéjuúbe.

30 Áhduréhjáa dííbyé hallúvú iúnityójcóne dííbyedi íjcyai úméhéiyi illaáyohíjcyámé ihñíwáutu.

31 Ehdúhjáa dííbyedi iúúhívaténé níjcautu teeja wáýjámúcoba dííbyedítýú ityácóriúúcúne páñétúeja íwajyámuvuréjuco ditye úacóne. Áánemáhjáa tsajtyémé páwachékevu íwatyétyéhcúíhullévuréjuco.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mc 15.21-32; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)*

32 Aaméhjáa péeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóodívu. Áábekéhjáa íhbutsóme Jetsóoke íwatyétyéhcúíwachékevu.

33 Aaméhjáa úújeté tsátsihvu heeberéómú ihjyúrí ‘Niwáupááji’ nééiyóné ‘Góógota’ némeítsihvu.

34 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé bíinojpácýó paapáwu néénetu iúménújpácýotu. Aanéhjáa ípíhjáácúróné tsá díbye ádotúne.

35 Áábekéhjáa tsúuca wátyétyehcúme téwachékevu. Áánemáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé éhjáhjí dííbyé wajyámúúné íjcyaiñé iwátújcatsíki. Ehdúu pajtyéné tsaapíhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi illu néhdújuco: “Táwajyámúúné caatyé éhjáhjí íjcyaiñé íñhcójcatsíñe wátújcatsímeye.” Ehdúhjáa muurá neebe Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi.

36 Aaméhjáa tétsihvuré díitye tsodáhómú iáhcúbáne téhmehíjcyá dííbyeke.

37 Áábé nííwáú caamééhullétúhjáa téwachéketu picyóómé tsíeménetu icyáátunúné illu nééene: “Áánu Jetsóó jodíómú avyéjuúbe.”

38 Téhduréhjáa téijyu tsaatétsí ímítýúmútsikye wátyétyehcúme dííbyé únútu panéjcvátú íjcyáwachékéécútu.

39 Aanéhjáa dííbyeke úújejemé dííbyedi iúúhívaténe ‘wamíwamí’ nehíjcyáhi.

40 Áábekéhjáa néémeé:

—Ehdíívaabée eene ú nehíjcyá duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiíñe u pájáávétsoíñe. Áyu cána bo pájtyetétsaméi eene éwachékevu uke ditye wátyétyéhcúnetu ímiááné dííbyéjuco Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchííjyu.

41 Téhduréhjáa idyé llúúvájte avyéjujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame iúúhívaténemáyé néjcatsíhi:

—Tsíjtyekée ímiááné pátyetétsohíjcyaaábe. Árónáa tsáháhaca díbye píívyetétú iiye ípájtyetétsámeíñe.

42 Aabe cána bo óví ímiááné mee íjraémú avyéjuube íjcyáhajchíí éwachéketu ditye wátyétyehcúné ityábáhcyúmeíñe pájtyeté botsíi dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyeéjteréjuco meíjcyaki.

43 Muurá Píívyéébedívú cátsípáávehíjcyaaábe. Aabe cána bo óví dííbyeke pájtyetétsó ímiááné díbye némeíhíjcyádú dííbyé Hajchi díbye íjcyáhajchííjyu.

44 Áhduréhjáa dííbyé únútu ditye wátyétyéhcumútsí uuhívaté dííbyedi.

*Jetsóó dsíjívéne
(Mc 15.33-41; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)*

45 Téijyúhjáa cójípñétú íjyunúné cuuvé tujkénevújuco.

46 Áijyúhjáa Jetsóó ávyetá íhnáhó wáníjcyámeíbyé néehíi:

—Eriij, Eriij, ¿rama tsabataáni? —Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekíami oke ú íhvejtsoj? Ehdúhjáa neéiyóné ehdu neébe.

47 Aanéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame ehdu dibye wáníjcyámeíñé illéébóne neéhií:

—Éje, aadi Eriadi wáníjcyámeí Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáájpiúvudi.

48 Áanélliihyéhjáa tsaapi íicúí idsíineíñúne wájjámubádú neéne bíinójpácýó kiwátyetu iééníyojéné úméhéí níjcáutu ipícyoonévú cújuuvé dibye ííháróki.

49 Áronáacáhjáa tsijtye neé dííbyeke:

—Óvíjyacóone, dáácudíñe. Bo óví Eriá pájtyetétsová dííbyeke.

50 Áanáacáhjáa tsiíñe ávyétá ihnáhó iwáníjcyámeítsihdyu ílluréjuco dibye dsíjívéne.

51 Áané tujkéverihjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájco wájjámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavújuco panéjcovávú wajítahnécu. Áhduréhjáa téjjyu ííñuji vááúmeíñeri néwáyúcobáné wáhcabáhi.

52 Áhduréhjáa níjkyene wáhcábánetu cahcújtso múnáape dsíjívéhíjcyámé tsiíñe bóhíime ijchívyécunúhi.

53 Aaméhjáa Jetsóó bóhííne boone Píivyéébe cóomí Jerotsaréevu péemeke mítyame ájtyumíhi.

54 Áánetúhjáa eene dííbyeke téhmehíjcyáné tsodáhómú íavyéjúúbemáyé ávyétá mityáné íllityé téjjyu ííñuji vááúmeíñema tsíñehji pájtyene íájtyúmíneri. Áánemáhjáa neémeé:

—¡A ihdyúha ímiáané Píivyéébé Hajchi áánuú!

55 Áíjjúhjáa tsaate walléemú kémuélléturé ítehhíjcyá dííbyeke ditye dsíjívetsóné dííbyemáa Gariréa ííñújitu tsáame dííbyeke íicúvehíjcyáme.

56 Áámemáhjáa íjcyámé Maaría Madarénaa, Jacóóboma Jotséemútsí tsiíju Maaríaa, Tsebedéó hájchimútsíj tsíjjuu, éhdume.

Jetsóó ítémeho ditye cúúne

(Mc 15.42-47; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

57 Áané íjjúnúvúhjáa Jotséé Arimatéa cóomi múnáajpi íhtsútuube íjcyaaabe Jetsóoke úráávyehíjcyaaabe péé Pirááto éllevu.

58 Aabéhjáa táúmeí dííbyeke dííbyeúvú ítémeho icyúúuki. Áanélliihyéhjáa neebe ítsodáhómuke ditye íájcuci.

59-60 Aabéhjáa tééhoúvuke íbíjínúne cuúú béhéjuréhjáa íhllí neéwájitu íbóhdótsóhéjú pañévu. Áánemáhjáa neéwáyúcobávú téheju iwátájcoíñúne péjúcoóbe.

61 Áané boonéhjáa tétsíyé téhejú úníuri Maaría Madarénamúpí tsíjpille Maaríama ácuúacunúhijcyáhi.

Jetsóó níjkye ditye téhmene

62 Áané tsíjcyóójíhjáa teene pájtyeté wañéhjí lléevá tujkénujcoójí díitye llúúvájte avyéjútémá parítséomú péé Pirááto éllevu.

63 Aaméhjáa neé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha méítsaavé téallíjuáupe 3 coojívatu tsiíñe íbóhííñé neéneé.

64 Áanéllí cána cóhpejtsótsó ímíñeúvú dííbyé níjkyévuj. Ááne ímíñeúvú tehmétsó téhajchótá 3 coojívá dííbyé mamýemú pejco íllure íñáníjyéne míamúnáake ‘tsúuca muurá Jetsóó éhnée ditye dsíjívétsoobe tsiíñe bohííhi’ íñéeneri éhníñevu meke íállíúúnútki.

65 Áanélliihyéhjáa Piráátó neé díityéke:

—Aané wa ihdyu aatye tsodáhómuma mepéene mécohpejtsó ámuha meímillédu.

66 Áhdújucóhjáa ditye tsaatémá ípyéene teeu neéwayu icyóhpéjtsóutu cáátunúne múha teene idyómájcoútki. Áánemáhjáa díitye tsodáhómuke téhmetsoíñúme.

28

Jetsóó dsíjiveebe tsiíñe bóhíne
(Mc 16.1-8; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aanéhjáa wáyeééwéjcoójí tsiíjyú tsiíñe tsemáánaréjuco déjúcoóvejcoójí cúúvénetúré Maaría Madarénamúpi tsíjpille Maaríama úújeté teene níjkyeé.

² Áanáacáhjáa ííñuji íhnáhó wááúmeí níjkyéji múnáajpi níityéné tujkéveri. Aabéhjáa teene níjkyé watájcó nééwáyúcoba icyávihiyícyúne tééú hallúvú ácuuvéhi.

³ Áábé wajyámúhjáa ávyeta tsitsíwu néébé ámítsaráhcó éhne múúne chijchi rórihcyódu.

⁴ Áábedíhjáa diitye tsodáhómú ténijkye téhmehíjcyarómé ávyetá íhnáhó íllityéne íjcyaiñú múu dsíjivédu.

⁵ Aabéhjáa néé diityépi Maaríamúpike:

—Méíllityédiñe. Muurá ó waajácú ámuhipi meúújévaróné Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyétyéhócúneri dsíjivéébeke.

⁶ Áronáa tsáhájucó díbye níkyéhéjú pañe íjcyájúcootúne. Tsúuca tsiíñe bohíjúcoobe ípyée íñéhíjcyádújuco. Cáhawáá idyé méuujévá íñe dityée dííbyeke pícyohéjú íévehéjuréjuco íjcyane.

⁷ Ahdícyane íícúí mepééne méuubállé dííbyé mamyé múke tsúuca díbye tsiíñe íbóhíne diityé ihde péjucóóné Gariréavu téhullévú diityémá íájtyúmíjcatsíki. Ééneréne ihdyu ó ímíllé ámúhpíke o úúballéne.

⁸ Ahdújucóhjáa íícúí dityépi dsínériyé pééne múúha éllevu múúhake iúúbálleki. Aamúpihjáa íllityéróne mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áamúpidívúhjáa Jetsóó íbóhówáávéne diityépike díllóhi. Áánéllíhyéhjáa íícúí dííbyej tuháacyuvu waamúpi dííbyeke idyúúruváne.

¹⁰ Áamúpikéhjáa neébe:

—Méíllityédiñe. Wa ihdyu íícúí mepééne méúúballété tsijtye tahñéjteke ditye ípyéé Gariréavu téhullévú muha maájtyúmíjcatsíki.

Múhdurá tsodáhómú úúballéne

¹¹ Aamúpihjáa pééne tujkéveri tsodáhómú dííbyé níjkye téhmehíjcyámedítýú tsaate péé ímunáa coomívu. Aaméhjáa úúballété llúúvájte avyéjútéké muhdú tene pájtyene.

¹² Áané lliíñétúhjáa túkevéjtsojtémá íúcújcatsíñe pítyácójcatsímýe muhdú íñééíñe Jetsóópe bóhíjúcoóityúné íñéhíjcyáneri íñéétsámeítýuki.

¹³ Aaméhjáa mítyane diitye tsodáhómúke íáhdóne nééhií:

—Tsáma ménehíjcyaco “pejcoóhjané muha mecúwaiñúné hallurí ímamyémúré újcuje Jetsóó ítémeho.”

¹⁴ Aane néhi méiíñújí ávyéjuube iwáájácúne ámúhadívú cáyobáávatéhajchíí muha ámúhá hallúvú méihjýúvaá díbye muhdú ámúhake ímyéénútuki.

¹⁵ Ahdújucóhjáa diitye tsodáhómú ditye áhdónéllíí íllure íállíñe néhíjcyané ímamyémúré Jetsóó ítémeho újcuje. Aane muurá ícyocápi ehdu tsaate tamúnaa jodíómú úúballéhíjcyáhi.

Muhdú ditye wákímyeíñe ímamyémúke Jetsóó nééneé
(Mc 16.14-18; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)

¹⁶ Aanée muha 11-mevaréjuco dííbyé mamyé mú meíjcyame mepéé Gariréa ííñújí caméhbaúvú múúhake díbye néhbaúvu.

¹⁷ Aamée muha tétsihvu dííbyedívú meúújetémé méduurúvú dííbyeke tsaate múúhadítýú díbye bóhíne cáhcújtsótúrónáaaca.

¹⁸ Áronáacáa múúhake neébe:

—Muurá Píívyéébe oke picyóó páneere ííñuji, níjkyejí, íjcyáné avyējuube o íjcyaki.

¹⁹ Ahdícyane óví ámuha pahúllevá íñújííne múnáadívú métsújaúccú táuwááboju. Aane cáhcujtsómeke téené uubállé métsótsohíjcyaco Méécááni mémerii, Íapíícho mémerii, tamyémeri, íjcyane.

²⁰ Áámeke ihdyu ímíñeúvú méúwááboco tátyaúhbaju néhdu ditye íjcyaki. Aabe muurá ámúhamáyé ó íjcyaa pájyuvaré ííñuji níjkévanévújuco. Áyu tehdújuco.

MÁACOÓ

Máaco Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Tsojtsó múnáajpi Jóaa úwaabóne
(Mt 3.1-12; Rc 3.1-9, 15-17; Ja 1.19-28)

¹ Íllúu tujkéváné Píívyéébé Hajchi Jetsocrijtó mepájtýetéiñe méénúné uwááboju.

² Píívyéébé ihjýú uubáalle múnáajpíhjáa Itsaiaúvú caatúnú íwaajácúháámitu tsúúcajátújuco tsojtsó múnáajpi Jóaadítýu ílluú:

Ó pícyóó díihde tsáápiikye díbye iúúbáalle míamúnáake dítye ímíbáávyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

³ Aane méllééboó íñéubará píívyétúné iñújiri íjcyaaabe keeváwu íllu úwaabóne: “Méímibáávyé ímítýú ámuha meícyahíjcyánetu tsáimiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íajtyumívaki.”

Ehdúhjáa Itsaia íwaajácúháámitu caatúnú Jóaadítýu.

⁴ Ahdújucóhjáa díbye íñéubará píívyétúné iñújiri úwáábohíjcyáné míamúnáake dítye ímítýúné íicyahíjcyáné íhvéjtsóne ímiánejcúveréjuco íbúwááve díityé ímítýú íábájívémeíki, áané uubáalle dítye itsójtsótsámeíki.

⁵ Pahúllevátúhjáa Jodéa iñújiri múnáadítýú píhcyáávehíjcyámé dííbyedívú dííbyé uwáábó illéébúacunúki. Téhduréhjáa Jerotsarée múnáadítýú mítyame píhcyáávehíjcyáhi. Áamedítýúhjáa ímítýúné imyéenuhíjcyáné úúbállémeke tsótsohíjcyaaabe Joodáatu.

⁶ Aanéhjáa díbye Jóaa camééllómú ihjinetu méénúmeíñe wajyámúúnema íjcyáábéj píinétú ócájimííhé chiúcunúhi. Aabéhjáa tséréémuke dohíjcyáhi. Téhduréhjáa ímúhojpacýó ádohíjcyáabe.

⁷ Aabéhjáa úwááboobe nehíjcyáhi:

—Muurá íjcyaaabe tsijpi táhboone úwáábóiibye táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábeke íjtyúhápáájíubaré o tácoriúcu dííbyedívú o pííhívéityúroóbe.

⁸ Muurá ámúhakye nújpacýori ó tsótsohíjcyáhi. Áánetu ihdyu díbye ámúhá pañévú pícyóó Píívyéébé Apíícho.

Jóaadívu Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mt 3.13-17; Rc 3.21-22)

⁹ Téjyúhjáa Jetsóó péé Gariréa iñújiri íjcyacóomí Natsaréetu díbye Jóaa éllevu Joodáatu dííbyeke díbye itsójtsoki.

¹⁰ Aabéhjáa tsúúca díbye tsójtsótsihdyu íjchívyeebe íténáa cáámetu Píívyéébé Apííchó níityé dííbyedívú íjuuúdu nééneé.

¹¹ Áanáacáhjáa idyé cáámetu Píívyéébe nééhií:

—Uu Hájchíwúuke o wájýúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

Jetsóoke Naavéné máváríjchóne
(Mt 4.1-11; Rc 4.1-13)

¹² Ehdúhjáa díbye tsójtsómeíñe boonétú Píívyéébé Apííchó dííbyeke tsajtyé íñéubá píívyétúné iñújivu.

¹³ Áhulléhjáa íjcyaaabe 40 coojívá apáámyéré iyámé íjcyáhulle. Áábekéhjáa téhullévú Naavéné máváríjchóóbeke níjkyéji múnaa píáábohíjcyáhi.

Jetsóó úwáábótújkenúne
(Mc 4.12-17; Rc 4.14-15)

14-15 Aanéhjáa téjyu tsojtsó múnáajpi Jóáake ditye cuvéhoojánúné boonétú Jetsóó péé Gariréavu. Áhullé múnáakéhjáa Píívyéébé avyéjuvu muhdú meúcaávéeíñé úwááboobe neéhií:

—Tsúúca Píívyéébe íavyéjújte íjcyáímyeke újcúíñe éévé úújetéhi. Ahdícyane ílluréjuco meíhvéjtsó ímityúné ámuha meícyahíjcyáne. Ááne ámúhá íjtsaméí ímiánejcúvuréjuco mecápáyóóvéne mécahcújtsó íñe mepájtyetéíñe uwááboju. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

4-meva ímamyémú íjcyáímyeke Jetsóó újcune

(Mt 4.18-22; Rc 5.1-11)

16 Aabéhjáa Gariréa unéú úníuri péébe úújeté Tsimóomútsí íñahbe Aderéema amómeke tsínuhíjcyámútsidívu.

17 Áámútsikyéhjáa neébe:

—Ámuhtsij, ookéréjuco méuráávyé. Muurá íñe amomé lliíñája múnáajtétsí ámuhtsi meíjcyámútsikye ó pícyóó míamúnáakéréjuco Píívyéébedívu ámuhtsi meíbúwáávetsóíñe wákimyéivu.

18 Ehdúhjáa Jetsóó néenélii teenémáyé íjtsínuuháñé íhvéjtsóne peemútsí dííbyemáyéjuco.

19 Áámútsimáhjáa péébe éhnííñewuúvú úújeté Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboo, Jóááa, íjcyamútsí íhmííne pañe íjtsínuuháñe pájáábohíjcyamútsidívu.

20 Áámútsikyéhjáa idyé díbye píúvánélii íhmííne pañe cááni Tsebedéoma ípiáábojte íjcyámedítýú peemútsí dííbyemáyéjuco.

Tsáápi pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne

(Rc 4.31-37)

21 Éhdúmekéhjáa iújcúmema Jetsóó úújeté Capenaóovu. Aabéhjáa téhulle wáyeéévejcoójí pihcyáávéjé pañévú úwaabóhi.

22 Ááneríhjáa mítyane ullévenúme ávyetá tujkévé ávyéjuube múúne íhjúvavájító díbye íhjúváváni. Tsáháhjáa díbye íhjúvatú taúhbájú uwáábojte íhjúvahíjcyádu.

23-24 Áíjyúhjáa tééjé pañe tsaapi naavéné ípañe íjcyaaabe kévadíjcyó íllu dííbyeke:

—¡Jetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaabej! ¿íveekí múúhake ú pátsárijcyóváhi? ¿Mítýá múúhake ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

25 Áánéliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—¡Cúúvéhulléré díícyá! ¡Díjchivye áadí pañétú!

26 Ááneréjucóhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré íjchivyéne dííbyé pañétú ávyetá íhnáhó dííbyeke íáméjcatsíchónema.

27 Ehdúhjáa Jetsóó méénúneri pámeere íllityéne neéhií:

—¿Múhdutúami aabye ehdu méénuj? Ávyetáha ímiááne tsíhdyure dííbyé uwááboju. Muhdú naavémú íjcyarómé íjchívye díbye néénetu.

28 Ehdúhjáa díbye méénúné uubállé tsújaavé pámeere Gariréa íiñújiri.

Tsimóo Péédoró báábeke Jetsóó bóhítsóne

(Mt 8.14-15; Rc 4.38-39)

29 Átsihdyúhjáa pihcyáávéjé pañétú péeme tsaméhjí Jacóóboo, Jóááa, íjcyame Tsimóoma Aderéemútsí jávu.

30 Áíjyúhjáa Tsimóo baabe áíivyeri chémene úúballémé Jetsóoke.

31 Áánéliihyéhjáa díílle éllevu ípyééne íhyójtsitu díbye íjyócuycárolle tsúúca íbóhííne díityéké májchotsóhi.

Mítýameke Jetsóó bóhítsóne

(Mt 8.16-17; Rc 4.40-41)

32 Aanéhjáa tsúuca meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé dífbye éllevu naavémú ípañe íjcyáméhjima tsíñéhjiri chéméméhjike díbye íbóhíitsoki.

33-34 Mítyméhjáa técoomí múnáa tééjavu tsáámedítýú páhdúváré nénéhji chémeri íjcyámeke bóhíitsohíjcyaaabe. Áhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyaaabe. Aaméhjáa diitye naavémú muubá díbye íjcyane nééíyónáa tsá díbye diityéké íhvéjtsotú dítye íhjyúvaki. Waajácúméhjáa dífbyeke.

Jetsóó úwaabó pahúllevaré Gariréa iññújí pañe
(Rc 4.42-44)

35 Áané tsítsíívenúhjáa pejcójuco técoomítýú díbye péene tsátsihvu Píívyéébema íhjyúvaki.

36 Áábekéhjáa Tsimóó íñahbéjtema néhcotéhi.

37 Aaméhjáa íajtyúmíibeke néehíí:

—Míamúnáa uke néhcohíjcyáhi.

38 Áanéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa metsu éhcóomijívú mepéé técoomíji múnáake idyé o úwááboki. Muuráhjáa ímichi téénéllíi o tsááhíí.

39 Aabéhjáa píhcyáávejaané pañevú pahúllevá múnáa Gariréa iññújíri íjcyámeke úwáábohíjcyá tsaaté pañe naavémú íjcyámeke wáagóoobere.

Íjpi chájáávéébeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mt 8.1-4; Rc 5.12-16)

40 Áábé lliñévúhjáa íjpi chájááveebe ímímóúúveténe néé dífbyeke:

—¿Aca muhdúiyó teene oke u bóhíitsóne?

41 Áanéllihyéhjáa dífbyeke idyó cáraucunúne dífbyedi ídáátsóvéne neebe:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

42 Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúuca bóhíibe.

43 Áábekéhjáa neebe:

—Dúúballedí tsaate juuváyí uke pájtyémeke íñe muhdú u bóhíine.

44 Tsaapéhduré llúuváabe éllevu péene dífbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moitséeúvúu néhdu íñe u ímíjpyeténe hallúvú Píívyéébeke tsíeméneri ú íícúveé téénetu míamúnáa íwáájácu tsúuca u bóhíjucóone.

45 Ehdúhjáa díbye bóíjcyúrónáa pámeekéré juuváyí ípájtyedúmeke úúbáleebe muhdú íbóhíine. Aaméhjáa mítyane Jetsóodívú píhcyáávehíjcyánéllíi tsáhájucó díbye píívyetétú múhdutú cóomí pañevú íucáávéiyóne. Áanéllihyéhjáa pehíjcyaaabe ímichi dítye íjcyátútsihjíriye. Áróné pañéhjáa pahúllevátú dífbyedívú píhcyáávehíjcyáme.

2

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóhíitsóne
(Mt 9.1-8; Rc 5.17-26)

1 Ehdúhjáa tsúcájá tsiéllé íjcyátsihdyu tsiíñe óomíbye Capenaóovu. Áané uubálléhjáa idyé íícúwuúré tsúuca waajácúmé técoomí múnáa.

2 Aaméhjáa dífbyedívú píhcyaaavémé díbye íjcyaja wáhpécunúmeke úwááboobe.

3 Áanáacáhjáa 4-meva tsivá íjpi vááúmeityúúbeke dífbye éllevu.

4 Árónáacáhjáa tsá dítye píívyetétú íúújetétsóné mítyane míamúnáa íjcyánéllíihye. Áanéllihyéhjáa cáámetu díbye íjcyátsíí tujkévetu idyóhejúróné botsíí dífbyeke níityétsóme.

5 Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné íwáájácúne neebe Jetsóó dífbyeke:

—Llíhij, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díímítýú ó ábájíivéjucóohíí.

6-7 Ehdúhjáa dibye néénetu tétsihyi íjcyame taúhbájú uwáábojte néjcatsíhi:

—¿Aca íveekí aabye ehdu ihjyúvá Píívyéébe ímí dííbyedívú íjtsúcunúnejíivari? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe piivyété míamúnáadítú ímítú iwáágoóné diityédí íídáátsóvéne.

8 Ehdúhjáa Jetsóodítú ditye néjcatsííé iwáájácúne neebe diityéke:

—¿íveekí ímítúné óhdityu ámuha méíjtsámeíhi?

9 ¿Aca muhdú ámuha oke méíjtsúcunúhi? Áánerá ó piivyété míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímítuyháñé diityémá o ímíbajchóne. Áánéllíi ó piivyété áánúke o nééneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díímítú úuma o ímíbajchóhi.” Áhdure ó piivyété o nééneé: “Dímíjpyeténe dííhbotámá dipye dihjyávu.”

10 Ahdícyané cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe muhdú o méénune.

11 Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe dííbyeke: Líhij, díímíjpyeténe eene dííhbotámá dipye dihjyávu.

12 Ehdúhjáa dííbyeke Jetsóo néénemáyé tsúúca íímíjpyeténe ííhbotámá péjúcoobe pámeere íiténáaaca. Ááneríhjáa mítyane iúllévenúne Píívyéébeke idyúúrúváne néémeé:

—Ávyeta tsá mújyú ehdíivane maájtyúmitúne.

*Revíkye Jetsóo újcune
(Mt 9.9-13; Rc 5.27-32)*

13 Áané boonétúhjáa tsiíñe Jetsóo péé únéú úníúvú ímamyémuma. Áhullévúhjáa idyé dííbyedívú píhcyáávemeke úwááboóbe.

14 Átsihdyúhjáa péébe úújeté Apéó hajchi Revíi ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsíke íáhdótsóhíjcyátsihyi ácuúcunúúbedívu. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco durááveyej.

Ahdújucóhjáa dibye pééne dííbyemáyéjuco.

15 Áábe jávúhjáa Jetsóo téjyú majchó ímamyémuma. Áámemáhjáa téhdure tsijtye majchó téenere ávyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótsó múnaa. Áhduréhjáa íjcyámé tsijtye ímítúmé diityéma. Mítyaméhjáa dííbyema pehíjcyáhi.

16 Ehdúhjáa dibye diityémá májchone ííténe taúhbájú uwáábojtémá paritséómú néé dííbyé mamyémuke:

—¿Aca íveekí eene ámúhá uwááboobe majchó aatye ímítúméhjima?

17 Aanéhjáa Jetsóo illéébóne néé diityéke:

—Tsá muurá taabóóbé bóhime tsaímíyé íjcyámeke táábotúne. Muurá ihdyu chéméméhjikéré tááboóbe. Ahdícyané tsáháa ímíáámé wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ihdyu ímítúme wáábyú o tsáa diityéké o ímíááváyétso Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki. Ehdúhjáa Jetsóo néé paritséómuke.

*Jetsóo mamyémú majcho áwatyúne
(Mt 9.14-17; Rc 5.33-39)*

18 Tsáijyúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóáa mamyémuma diitye paritséómú mamyémú Píívyéébema íihjyúva majcho áwahíjcyáhi. Aanéhjáa Jetsóo éllevu ipyéene tsaate dííbyeke nééhií:

—¿Aca íveekí díímamyémú majcho áwátúnáa Jóáa mamyémuma paritséómú mamyémú tsáijyú áwahíjcyáhi?

19 Áánéllíihyéhjáa diityéké neébe:

—¿Aca tsaapi táábáváné wañéhjivu tsááme ikímóóvéne majcho áwáiyáhi? Muurá teene wañéhjí aabájaabe diityémá íjcyánáa tsá ditye áwáityuró majcho. Ehdu néene támamyémú tsá majcho áwáityuró diityémá o íjcyáné hajchóta.

²⁰ Muurá ihdyu íjcyaiñé diityédítýú o pééiñe. Áijyu ihdyu óvíi muhdú iñéhajchíí tsáijyu awámye.

²¹ Tsá muurá tene ímityú tsúúcáaja wáiyamu béhbátu mepájaabóne. Muurá teeja meníjtyúcooca éhniñeuvu illure táváajcároba.

²² Áhdure idyé tsá tene ímityú béjpácyo bíinojpácyó mepícyoone tsúúcáau míihéneuh cahpáyú pañévu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúúvéhulle táváajcá tsúúcáau. Áijyu wágóoovéné tsanéécújuco bíinojpácyoma cahpáyú. Áánéllii béjpácyo mépañénú bééú pañévúré muhdú tsanéécú íjcyátuki. Ehdu néene tsá tene ímityú íhdéené uwááboju béhné uwáábójú pañévú meúacóne. Ehdúhjáa Jetsóó néehíí.

Wáyeéévejcóójí Jetsóó mamyémú méénune
(Mt 12.1-8; Rc 6.1-5)

²³ Aabéhjáa tsáijyu ímamyémuma pajtyé úmihéj pñnetú wáyeéévejcóójí. Áijyúhjáa ímamyémú bajtsóháñetu ujcú imájchoki.

²⁴ Áánélliihyéhjáa paritséómú néé dííbyeke:

—¿Aca íveekí aatye dímamyémú meenu íjcyoojii wáyeéévejcóójí meméénúityuróne?

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu íajyabáávaténéllii íñahbéjtema Dabíiúvú téeméné méénune Píívyéébé waajácuháámitu cáátuváne?

²⁶ Muuráhjáa Abiatáa llúúvájte avyéjuube íjcyáijyu duurúvájá pañévú iúcaávéne imájchóítyuróné Píívyéébé ícúvé páaa tééjá pañévú pícyámeíhijcyané majchómé apáámyéree llúúvájte máchohíjcyáne.

²⁷ Áhduréhjáa neébe:

—Muurá wáyeéévejcóójí íjcyá míamúnaa ímí téjcoojii íjcyaki.

²⁸ Áánéllii Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébé wáabyuta téhdure téjcoojii.

3

Tsáapi hójtsi Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 12.9-14; Rc 6.6-11)

¹ Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma tsiñe úcaavé pihcyáávéjá pañévu. Áájá pañéhjáa tsaapi múhdurá íhyójtsi neébeé.

² Aanéhjáa téijyu wáyeéévejcóójí íjcyánéllii tsaate dííbyedívúré íítehíjcyá ‘áádíkye éhne ímíjpyetétsóííbye’ íñéene téenej téeveri dííbyedívú íñéétsóroki.

³ Áanáacáhjáa dííbyeke neébe:

—Muúbej, cána dichaj.

⁴ Áhdújucóhjáa díbye péeneé. Áábedítýúhjáa neebe pámeere tétsii íjcyámeke:

—Ámuúhaj, ¿a tehdújuco tsaatéke mepíáábóiyóné íjcyoojii wáyeéévejcóójij, mityá tsáhaáj?
¿A mépájtyetétsóiyá tsaate dsíjiveri íjcyámeke téjcoojii íjcyaróne, mityá méíhvéjtsóiyá ditye ídsíjive wáyeéévejcóójí íjcyánélliihyej?

Ehdúhjáa Jetsóó díllone tsá ditye añújcutúne.

⁵ Aanéhjáa dííbyeke tsaríwu pajtyeráhi. Áronáacáhjáa idyé ídátsó íjtsúcunúúbé ditye dííbyeke cáhcújtsotúne. Átsihdyúhjáa neebe dííbye múhdurá íhyójtsi neébeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyójtsíí.

Áhdújucóhjáa díbye cujúúvénemáyé téhojtsi ímíjpyeténe.

⁶ Ehdúhjáa Jetsóó méénune paritséomú ííténe tétsihdyu pééme Heróode hájkímuma pítýácójcatsí muhdú dííbyeke idsíjívétsoíñe.

Mítýane míamúnaa Jetsóodívú pílhcyaavéne

⁷ Áronáacáhjáa tétsihdyu ímamyémuma peebe únéú úniúvu. Áábekéhjáa mítýane míamúnaa úraavyé Gariréa íiñúji múnaa.

⁸ Aabéhjáa méénúráityúronéhjí mítýane méénúné uubállé tsújaavé pahúllevávu. Áánéllihyéhjáa mítýame tsáácunú pahúllevátú Jodéa íiñújituu, téené íiñújiri íjcyacóomí Jerotsaréetuu, Idoméa íiñújituu, Joodáa tsiñéjcutuu, Tííroó, Tsidóoo, Íjcyané íiñújjícutuu, Íjcyane dííbyeke íájtyúmiki.

⁹ Ehdúhjáa mítýane míamúnaa Jetsóodívú pílhcyaavéjúcóónéllii neebe ímamyémuke ditye mñine íimíbájcho témí pañévú iúcaáveki.

¹⁰ Mítýanéhjáa díbye chéméméhjike bóhíitsohíjcyanéllii ávyetaréjuco ditye dííbyedívú pílhcyaávehíjcyáne. Aaméhjáa ímíllehíjcyá dííbyeke idyómajcóné íbóhíiki.

¹¹ Áijyúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyame dííbyé lliñévú mímóúúvémé pañétú kéévánécoba néémeé;

—jUu muurá Píívyéébé Hajchi!

¹² Áánéllihyéhjáa díityéké neebe ditye tsiíñe tehdu íihjyúvátuki.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki

(Mt 10.1-4; Rc 6.12-16)

¹³ Átsihdyúhjáa peebe cámeháuvú íjtsúcunúdúmema.

¹⁴ Áámedítýúhjáa meménuube 12-meváké dííbyé uwaáboju úwaáboméré péhíjcyáímyeke.

¹⁵ Áámekéhjáa ájcuube íihnáhootu ditye chéméméhjike íbóhíitsohíjcyaki, naavémú tsaaté pañe íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

¹⁶⁻¹⁹ Aaméhjáa ílluúme: díibyéhjáa Jetsóó Tsimóoke Péédoródívú méménuúbee, Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámútsikyéhjáa dííbyere chíjchí hájchimútsídívú méménumútsii, Aderéee, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, Apéó hajchi Jacóóboo, Tadéoo, cananíjtámúejpi Tsimóoo, díibyéhjáa Jetsóodívú méénútsóiibye Jóóda Íjcyarióótee, éhdume.

Jetsóoke Naavéné píáábohíjcyané tsaate nééneé

(Mt 12.22-32; Rc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Áámemáhjáa Jetsóó tsúúca oomí ípyée íicyahíjcyajávu. Áánáacáhjáa tsúúca mítýane míamúnaa pílhcyaavé tétsihvu. Áámedítýéjúcóhjáa túhuuvémé tsá ímájchóiyónéhjí éllevu íjcyatúne.

²¹ Aanéhjáa iwáájácúne dííbye hájkímú tsáa dííbyeke tétsihdyu itsájtyéroki. Íjtsúcunúméhjáa díbye méívaténe.

²² Téhduréhjáa mítýame tétsihyi taúhbájú uwaábojte Jerotsaréetu tsáame néé dííbyedítýu: —Áadí pañe mía naavémú avyējuube Betsebóo. Téénéllii muurá eene díbye píáábóneri tsaaté pañétú naavémuke waagóohíjcyaaébe.

²³ Áánéllihyéhjáa Jetsóó díityéké nééhií:

—¿Aca múhdutú díibye Naavéné íiye waagóoméíyáhi?

²⁴ Muurá tsané avyējuje tsajíjtóré íjtsámeítýúmé páhdúváré idyáríívéjcatsíhajchíí íllure wáchájánújcatsí íavyéjutu.

²⁵ Áhdure tsája múnaa tsajíjtóré íjtsámeítýúmé páhdúváré idyáríívéjcatsíhajchíí ílluréjuco íhjáyátú wáchájánújcatsííñe.

²⁶ Ahdu íivane muurá Naavéné íhyájkímukéré iwáágóoca íllure pírújtsóiyá díityéjúcooíyó íavyéjúeje íjcyáíyómeke. Tehdu ímyéenuca íllure íavyéjú újónéjtsóiyóóbe.

²⁷ Tsá muurá tsaapi íhtsútúúbé tsíeméné dííbyé já pañétú múha tsájtyéítyuró dííbyeke tétsihdyu bóáyotúmère. Muurá ihdyu dííbyeke tujkénú íbóáyoca botsíi tsajtyéiyómé dííbyé tsíeméne. Áronáa tsáháubá muurá dibye ihñe múhdivú íhvéjtsóítyuróne. Ahdu ííivane tsá Naavéné oke píáábóítyuró dííbye hájkímuke o wáámíuki.

²⁸ Ímiááneturé ámuúhakye o nées panévare ímityúné míamúnaa méénuhíjcyáronéhjí Píívyéébe abájííveíñe diityedí ídáátsóvéne. Áhdure ímityúné óhdityu ditye íhjúvahíjcyáronéhjí abájííveííbye.

²⁹ Áánetu ihdyu dííbyé Apííchotu ímityúné íhjúvahíjcyámedi tsá dibye mújyú ídáátsóvéityúne. Aane tsá mújyú diityemá ímíbáavyéityúne.

³⁰ Ehdúhjáa diityéké neebe dííbyé pañe naavéné íjcyane ditye neénéllííhye.

Jetsóoke tsíjju dííbyé nahbémuma újcutérone
(Mt 12.46-50; Rc 8.19-21)

³¹ Áanáacáhjáa tétsihvu tsíjju dííbyé nahbémuma wajtsí áachí éhnejcúvu. Aaméhjáa tsaatéké nées ditye dííbyeke íñeé dibye íúújéva diityéke.

³² Ahdújucohjáa tsaate dííbyé úníuri íjcyame neéne dííbyeke:

—Díítsííjju díñahbémuma ukévá nehcome éhtsíhyi áachi.

³³ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿Aca caatyé tátsííjuú, táñahbémuu, táñaallémuu, íjcyame?

³⁴ Ehdúhjáa íñéene íúníuri ájújcatyémeke ííténe neébe:

—Áánerá téhdure ámuha waháromú táñahbémú táñaallémú méijcyá íñe múhdumé tahñéjté ámuha méijcyame.

³⁵ Muurá Píívyéébeke cáhcujtsómé dibye ímillédú íjcyame ímiááné tahñéjté táñahbémú, táñaallémú, waháromu. Ehdúhjáa Jetsóo diityéké neéhií.

4

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju
(Mt 13.1-9; Rc 8.4-8)

¹ Aabéhjáa tsííñe únéú úníúvú úwáábóóbedívú idyé mítyane míamúnaa píhcyáávénéllíi mííne pañevú íúcáávéne téemí pañeturéjuco dibye úwaabóné diityéke.

²⁻³ Átsihvúhjáa mítyane tsíeménéhjitu úwááboobe neéhií:

—Ámuúhaj, cáhawáá mélleebúcunuj:

Tsaapíhjáa íwajcyóhá trígouúhá bájtsoobe íllure wávarajcóhi.

⁴ Aanéhjáa dibye wávarajcónetu tsáuhjí juuváj píñevú dójcone coomímú méhdojéhi.

⁵ Áané tsiúhjíhjáa dojco néwayúúné raahóvú ííñu imíchi íjcyátútsihvu. Áuhjíhjáa íícúíwuúré ííñe tétsii ííñu mítyane íjcyátúnéllííhye.

⁶ Áróhiibájíhjáa chemé núhbá allóócori hállúháñeríyé tébajkyéjí íjcyanéllííhye.

⁷ Áané tsiúhjíhjáa dojco tsuhjí pañevú. Áané hallúvúhjáa teene tsuhjí wááménéneri ííñeróné dúhcúvaténé tsáhájucó neévatúne.

⁸ Áánetúhjáa ihdyu tsáuhjí dojco tsátsii imíwu ííñují nétsihvu. Aanéhjáa tsaímíyé píívyene imíwu neeváhi. Tsáhiibájíhjáa uhjénéré neeváhi. Áánetúhjáa tsíhiibájí kémú neeváhi. Áané tsihíibájíhjáa éhniíñevu mítyane neeváhi.

⁹ Ehdúhjáa tsaapi bájtsone íúúbállétsihdyu neebe diityéke:

—Ehdu teéne. Aane ihdyu óví llééboome icyáhjújtsóne tehdu íjcyáhi.

Jetsóo úwáábó túhujtsóne
(Mt 13.10-17; Rc 8.9-10)

10 Aanéhjáa bóónétu iye ijcyátsihvu ímamyémuma tsijtye tétsii ijcyame dilló muhdú nééiyóné teene tsaapi bájtsónetu díbye úwaabóne.

11 Áanélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámuhadívú Píivyéébe bóhówátsohíjcyá ámuha mewáájácu muhdú díbyé avyéjú ijcyane. Áánetu eene tsíeménéhjitu ó úwáábohíjcyá oke cáhcújtsotúmedívú tene íbóhówáávétuki.

12 Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu. Áámé imítyuháñé muurá tsá ímíabáavyéityúne. Ehdu néénéllii ó úwáábohíjcyá tsíeménéhjitu.

*Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóó bóhówajtsóne
(Mt 13.18-23; Rc 8.11-15)*

13 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsá ámuha mewáájácutú tsaapi bájtsónetu o úwaabóné íná nééiyóne? ¿Aca múhdutúrá ámuha méwaajácuú tsiíñe téhdure nénéhjítu ámuhakye o úwaabóne?

14 Muurá eene tsaapíhjyáa trígoúhá wávarajcódú néene íñe tsaapi ímiáájú úwááboobéré pehíjcyáhi.

15 Aane tsaate ímí lléébójúcoórómeke Naavéné téenetu mútátsohíjcyáhi. Aane muurá nééiyóné eene juuváj pñínévúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdojéne.

16-17 Áánetu teene illéébone tsúuca ímí úraavyéjúcoorómé páhduváré néené mávaríjchojúúné íjcyanéhjí íáábucújúcoótúnetu ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aane nééiyóné eene néwayúúnéhjáa íjcyátsihvu dójcoúhjí ímíwu ííñeróné núhbá allóócori chémene. Ehdu muurá patyéhjcyáné ímí cáhcújtsótúmema.

18-19 Áánetu ímiá uwááboju tsúuca ímí llééborómé mítyane íjí avyéjuríyé itsúúrameíñéllii ílluréjuco ténejcu ábájíívehíjcyáne. Aane nééiyóné muurá eene tsuhjí pañévúhjáa dójcoúhjí ííñeróné íllure dúhcúvaténé néévájúcootúne.

20 Áánetu ihdyu ijcyámé tsaate téené uwááboju illéébone cáhcujtsómé ímí tehdújuco úráavyehíjcyáme. Aame muurá eene ímíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhjí ííñedu. Áámedítýú muurá ijcyámé tsaate eenéhjáa uhjénéré nééváhiibájídú néémeé. Áánetu ijcyámé tsijtye eenéhjáa kéémú nééváhiibájídú néémeé. Áánetu ijcyámé tsaate eenéhjáa ávyetá mityáné nééváhiibájídú nééme ímiáánéjuco ímiáájú icyáhcujsóné ímí úráavyehíjcyáme. Ehdúhjáa Jetsóó néé diityéke.

*Peetétú íjcyané uwááboju
(Rc 8.16-18)*

21 Áhduréhjáa neebe diityéke:

—¿A múúne peete mepééétsóne mépicyóó tsíeméné lliíñevu? Tsáhaá. Muurá ihdyu mepééétsóne cáamevu mépicyóó tene íájchúacunúki.

22 Ehdu néene muurá Píivyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meícyahíjcyáne. Muurá íñe teevétari meméénuhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúmííhi.

23 Aane ihdyu óví lléébome icyáhcujsóne tehdu ijcyáhi.

24 Téhduréhjáa tsiíñe neébe:

—Ímíñeúvú tsáma méjtsoco íñe ímiá uwááboju tsúuca ámuha mewáájácújucoóne. Muurá teene ámuha mewáájácújucoorómé múhdurá medáríívémeíhajchíí Píivyéébe tsáhájúco ámuhádi íícúvéityúne. Áánetu tsúuca iwáájácúné ímí úráavyémeke éhnííñevu waajácútsóíilbye.

25 Muurá ímiáájú ímíllémedívú bóhówájtsóiibye éhniíñevu ditye ímíñeúvú iwáájácuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá dibye bóhówájtsóityúne. Ááne tsáijyu múu áyánéwu ditye wáájácuroóné dojtúcúiibye diityédítyu.

Tríigo bájtsómeíñetu íjcyáné uwááboju

26 Téhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá tsaapi bajtsó tríigoúúhá íwajcyóha.

27 Aane íbúwajíí dibye íjcyánáa keemévehíjcyá pajcoójivaré dibye wáájácútúné hallúri.

28 Ehdu muurá ííñújiri ímí bajtsóháñé píivyene ikyéémévéne tsúúca wajcó íñéévá ípívyééveíñéjuco. Aane tsúúca neeváhi.

29 Aane kéémécooca ílluréjuco áábájaabe újcune. Ehdu muurá pajtyéíñe Píivyéébé avyéjújétema. Muurá diityéké dibye újcúíñe éévé úújetécooca újcúiibye diityéke.

Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.31-32; Rc 13.18-19)

30 Téhduréhjáa tsiíñe neebe Jetsóó diityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsiíñe ámuñhake ó úwááboó Píivyéébé avyéju?

31 Muurá díibyé avyéjú éhne múúne ‘mojtáátsa’ némeíñe uméhé neeváú kémúútúróúwu mebjátsou mítyáhécoba kéémévédu. Muurá pahéva neváúúné lliíñévúré tééhé neeváú ávyetá ayáúwu.

32 Áróúwu muurá mebjátsou ííñene keemévé mítyáhécoba pahévare bajtsóhéené ehniíñevu. Ááhé wájcáváné hallúvú muurá wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píivyéébé avyéju.

Jetsóó úúwaabóné tsíeménéhjitu úúballéne

(Mt 13.34-35)

33 Ehdúhjáa Jetsóó míamúnáake úúwaabóné tsíeménéhjitu úúballéhíjcyá muhdú ditye lléébóiyódu.

34 Tsáháhjáa dibye pevénéré úwáábohíjcyatúne. Árónáacáhjáa ihdyu ímamyémuke ímíñeúvú waajácútsohíjcyabe íná tene nééiyóne.

Kííjyébama nohji Jetsóó íhvetétsóne

(Mt 8.23-27; Rc 8.22-25)

35 Áané íjyúnúvúhjáa neebe ímamyémuke:

—Métsu éhnéjcuéúvú mepéékií.

36 Ahdújucóhjáa tétsihíyé tsijtye íjcyánáa ditye péene tsíñejcuéúvú míñeri. Áámemájucóhjáa idyé tsaate íhmínéneri péeneé.

37-38 Aaméhjáa pííneéuri íjcyánáa ávyetá íhnáhó kííjyébari mítyane nújpacyo nóhjine úcaavé diityé mííne pañévu. Aanéhjáa ípamáávéíyóneri íllityéne diitye ímamyémú idyėjuri cúwahíjcyáábeke íákyéjtsóne néehíí:

—¿Ávyéjuúbej, tsúúca mémájcanuúhi! ¿A tsá íñe meke u pájtyetétsóityúne?

39 Áánéllíihyéhjáa íájkyéne úhbaabe kííjyébama nohji íjcyane. Neebéhjapéé:

—¿Íjyévéne, díhvétel!

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

40 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Íveekí ayájú íhnáhorá ámuha meíllityéne? Tsáháhaca bo ámuha Píivyéébeke ímí mecáhcuíjtsotúne.

41 Ehdúhjáa diityéké dibye néerónáa íllure íllityémé néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íjcyáábeke muhdú kííjyébama nújpacyo lleéboj?

5

Tsáápi pañe naavéné íjcyane
(Mt 8.28-34; Rc 8.26-39)

¹ Aaméhjáa tsúuca úújeté tsíñejcúeúvú Gadáára iiñújivu.

² Aanéhjáa ditye cátsúúvénemáyé Jetsóo íjchívyéhi. Áábe éllévúhjáa tsaapi níjkyénéj piine ícyahíjcyaaabe tsáá ípañe naavéné íjcyaaabe.

³ Aabéhjáa ávyéta tsíjpa néébeke tsá múha píivyetétú íekeevéne. Úwááñehíjyáa íjcyaróneri tsá múha dííbyeke chíjchúityuróne.

⁴ Tsáijyúhjáa tsúuca dííbyeke chíjchújúcohijcyarómé íjtyúháacyuma íhyójtšicu. Áronéhjáa távúdócohijcyaaabe. Tsáháhjáa múha dííbyeke muhdú méénúityuróne.

⁵ Aabéhjáa cójáhajchótá pécóhajchótá íhjúcunúúbéré pehíjcyá níjkyénéj piine. Áané tsáijyúhjáa cámevájuneru pehíjcyaaabe néwayúúnetu wápújúhcámeíbyére.

⁶ Aabéhjáa tsíhyulléturé Jetsóoke íajtyúmíbe éllevu dsínériyé ipyééne mímóúúveté dííbyé lliíñévu.

⁷ Áánemáhjáa kéévánécoba neebe dííbyeke:

—¿Íná óhdityu ú imíllé íhtsútuube Píivyéébé Hajchi Jetsóo u íjcyaaabe? Uke Píivyéébe mémeri o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

⁸ Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú néé Jetsóoke díbyéhjáa dííbyeke ‘díjchivye áadí pañétú’ néénéllííhye.

⁹ Áábekéhjáa Jetsóo néehíí:

—¿Aca muubá dimyéme? Áánéllííhyéhjáa neébe:

Tamyémé Pivááneejpi mítyame muha meíjcyánéllííhye.

¹⁰ Aanéhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke díbye diityéké iwáágóotu tsíhyullévú téené iiñújitu.

¹¹ Áihjyúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri.

¹² Áánéllííhyéhjáa dííbyeke néémeé:

—Múúhake ihdyu wallo aatye méénímú pañévuréjuco.

¹³ Ahdújucóhjáa díbye wállóónéllíi dííbyé pañétú íjchívyéne méénímú pañévuréjuco ditye újcámeíñe. Aaméhjáa ditye méívatétsómé 2,000-meváubáhjáa íjcyame cámevájutu únéú pañévú cáhtsíñibámé májcanúhi.

¹⁴ Ááneríhjáa diityé tehmejté íllityéne íícúí tétsíi múnáake úúballéhi. Áánéllííhyéhjáa téhullévú péécunúme íajtyúmí muhdú tene pájtyene.

¹⁵ Aaméhjáa úújeté díbye eené ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe tsúuca íwajyámúúnema íjcyaaabe pevétsíhíjduréjuco ácuúcunúúbedívu. Ááneríhjáa íllityéme.

¹⁶ Aanéhjáa tétsihyi íjcyame úúballé diityéké muhdú tene pájtyene.

¹⁷ Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllíi nééme Jetsóoke díbye téené iiñújitu ipyéé tsiéllévuréjuco.

¹⁸ Áánéllííhyéhjáa Jetsóo ipyéé mííne pañévú úcáávéebeke díbye eené ípañe naavémú ícyahíjcyaaabe néé dííbyemáyéjuco ipyéékií.

¹⁹ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Tsá u pééityú óomaá. Díhyájkímú pañévuré pééne duubállé diityéké muhdú Píivyéébe úhdi ídáátsóvéne uke ímíjpyetétsóne.

²⁰ Ahdújucóhjáa díbye íhyájkímú pañévú ipyééne úúballéné páneere muhdú Jetsóo dííbyeke bóhítsóné Decááporí iiñújiri íjcyácoomíi múnáake. Ááneríhjáa ávyetaré ullévenúme.

Tsaatépíke Jetsóo bóhítsóne
(Mt 9.18-26; Rc 8.40-50)

21 Aanéjháa Jetsóó ímamyémuma biwánejcúvuré úújetenáa idyé tsúúca míamúnaa píhcyaavé dííbyedívú únéú úniúvu.

22 Átsihvúhjáa 'Jáiro' némeíbyé wajtsí píhcyáávéjá avyéjuube íjcyaaábe.

23 Aabéjháa dííbyé lliiñévu ícyánoovévane nééhií:

—Ájyúwa ávyeta dsijíveríjyuco íjcyanéllii uke o néé u dócárájcoté dille óóma íbohíiki.

24 Ahdújucóhjáa Jetsóó dííbyema péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta ráautúne.

25 Áámé pañéhjáa tsáápille 12 pijcyábájuco díílleke ichémé tujpácýó íhvetépítýúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle.

26 Aalléjháa bañúháñé taabójtedívú ityáábótsámeíñé áhdohíjcyá ihñénehjívú 'píruhíjyúuco'. Áróne pañéhjáa íllure ávyetélle.

27 Aalléjháa muubá Jetsóó íjcyane iwáájácúne míamúnáa raahótú dííbye éllevu ipyééne dííbyé wajyámú dómajcó 'muurá dííbyé wajyámú íjcyaróné o dómájcóhájhíí ó bóhíhi' íñéénema.

28 Ehdúhjáa íjtsámeíñe dómájcólle dííbyé wajyámu.

29 Áánetúhjáa ímíááné tsúúca bóhíille tsaímíyéjuco lííñémuúcunúmeíñe.

30 Aanéjháa Jetsóó waajácú tsaate bóhíine dííbyé wajyámú idyómájcóneri. Áanéllíhyéhjáa iyévóóvéne néébe díityéke:

—¿Caatyé ámuha táwajyámutu oke médómajcóhi?

31 Áanéllíhyéhjáa ímamyémú nééhií:

—¿Aca muhdú míamúnaa wahdyuré néétúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

32 Ehdúhjáa dítye néerónáa pahúlleva ííteebe íajtyúmi caatyé dííbyeke dómajcóne.

33 Áanéllíhyéhjáa eenéé dííbyeke dómájcólle íllityéneri úúvécunúlléré dííbyé lliiñévu ímímóúúveténe úúballé dííbyé wajyámú idyómajcóne.

34 Áanéllíhyéhjáa neebe díílleke:

—Wáhaj, ímí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca ú bohíhií. Ahdícyane wa dípye tsaímíyéjucoj.

35 Ehdúhjáa Jetsóó díílleke néénáa tsaate píhcyáávéjá avyéjuube Jáiro jatu tsáame úúballévá dííbyeke ídsíwu dsijívéjucóóne. Nééméhjáa dííbyeke:

—Tsúúca dáájyüwa dsijívéhi. Aane ínéllíhyécó ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

36 Ehdúhjáa dítye néeneri íícúvétuube Jetsóó néé Jáiróke:

—Kímóóvedíñe. Píívyéébekéré cahcújtso.

37 Ehdúhjáa íñééne tsá díbye ímíletú pámeere dííbyema pééneé. Apáamyérehjáa péé dííbyema Péédooro, Jacóóboo, dííbyé nahbe Jóááá, éhdume.

38 Aaméhjáa pééme úújeté mítyane míamúnaa tééjá pañe táhíjcyámedívu.

39 Áámekéhjáa Jetsóó neetéhi:

—¿ííneríami ámuha metaj? Áánerá tsá dille dsijívétúne. Muurá íllure cúwalle.

40 Ehdúhjáa díbye néeneri íllure goocóme. Áámekéhjáa tééjá pañétú íjchívyétsóne íiyéjuco díbye úcaavéné díílléwúúvúj caanímuútsii, díitye 3-meva ímamyémú, íjcyámema.

41 Aanéjháa díílléwúúvúke íhyójtíitu íékéévéne neébe:

—Taríta cómi, 'Wáhaj, dájkyeé' nééiyóne.

42 Ehdúhjáa díbye néénemáyé éhne múu cuwátú maájkyevádú íbohííne tsúúca úlille 12 pijcyábáhjáa íjcyalle. Ááneríhjáa míamúnaa ávyetaré ullévenúhi.

43 Áámekéhjáa Jetsóó bóijcyú muucá dítye teene íúúbállétuki. Átsihdyúhjáa neebe dítye ímájchótso díílleke.

6

Jetsóo Natsaréeri úwaabóne
(Mt 13.53-58; Rc 4.16-30)

¹ Átsihdyúhjáa ímamyémuma óómiibye ípyée ipíívyéné iíñújivu.

² Aabéhjáa wáyeéévejcóójí pihcyáávéjá pañévú úwaabóné mítyame illéébóneri dííbyedi iúllévenúne nééhií:

—¿Kiátúami aabye ehdíívaíñé panévaré wáájacúnej? ¿Aca múhdutú piivyéteebe méénúráityúronéhjí imyéenune?

³ Áánerá úméhewáané wákimyéi múnáajpi diibye Maaría hajchi. Áábé nahbémújuco muurá Jacóóboo, Jotséee, Jóódaá, Tsimóoo, éhdume. Téhdure muurá íñaallémú íjcyá íchihyi méjpiíne. Ehdúhjáa dííbyedítúyú iñééne tsá ditye ávyejúúllétú dííbyeke.

⁴ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhdyújuco tsáma Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpi íjcyáróobeke dííbyé iíñúji múnáa ihyájkímú íjcyarómé tsá ávyejúúllétú tsíjtye múnáa íjcyarómé ávyejúúlléébeke.

⁵ Ehdúhjáa tétsíi múnáa dííbyeke cáhcújtsótúnéllii tsá díbye tétsihvu mítyane méénúráityúronéhjí méénutúne. Apááñéréhjáa chéméméhjike idyócarájcóneri bóhíitsohíjcyáabe.

⁶ Ílluréhjáa ullévenúúbé ditye dííbyeke cáhcújtsótúneri. Áánéllihyéhjáa técoomí úníuri íjcyájáhji múnáakéréjuco díbye úwááboobéré péhijcyáne.

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóo wáalloone
(Mt 10.5-15; Rc 9.1-6)

⁷ Aabéhjáa tsáijyu ímamyémú 12-meva íjcyámeke uwáábovu wallóo míityétsicyutsáké pahúllévavu. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpa dííbye mémeri tsaaté pañe naavémú íjcyámeke ditye iwáágóohíjcyaki.

⁸⁻⁹ Áámekéhjáa neebe ditye itsájtyétu ícyahpáyuu, imájchoo, ídsíídsíi, íjcyane. Apááñéréhjáa neebe ditye ípyée íhyallúejáhjí íwajyámúnee, íjtyúhápaajínee, ícyuujúii, íjcyánema.

¹⁰ Áámekéhjáa neébe:

—Tsátsihvu ámuha tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tsiéllu ámuha mepéétúné hajchóta.

¹¹ Aane tsátsíi múnáa ámuhá uwáábó cátuhtsóhajchíi múu ámuháj tuhááñeri íjcyáne iíñú píchóujcámei diityédívu, ‘tsá múuhá hallúri tene íjcyatú ámuhakye muha meúwáábóiyóné ámuha mecátuhtsóné’ nééiyóné. Ááne múu péé tsiéllévuréjuco. Muurá múhdumé ámuhá uwáábó cátuhtsómé ávyétá íhnáhó ícúbáhráméii muhdú míamúnáa ícyahíjcyáne ímíbájchómeícyooca éhnée Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáa ícúbáhrámeíñé ehniíñevu.

¹² Ehdúhjáa ímamyémuke téíbúwájtsoobe uwáábovu iwáallóomeke. Aaméhjáa úwáábohíjcyá míamúnáake ditye ímityúné íicyahíjcyáné ííhvéjtsóné íjtsaméi ícyápáyóóve ímíánejcúvuréjuco.

¹³ Téhduréhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke waagóohíjcyáme. Chéméméhjikhéhjáa dúúrúbájpácyori íhñíwaúúné ditye pípájchóneri bóhíhíjcyáme.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa dsíjívéne
(Mt 14.1-12; Rc 9.7-9)

¹⁴ Ehdúhjáa Jetsóo méénuhíjcyáné uuballé ávyéjuube Heróodé iwáájacúne nééhií:

—Tsojtsó múnáajpi Jóaa éhnée dsíjívéebeúbá tsiíñe bohííhií. Muurá téenéllii piivyéteebe méénúráityúronéhjí imyéenune.

¹⁵ Áánetúhjáa tsijtye néehíí:

—Tsáhaá, muurá ihdyu Eriá diibye Píivyeébé ihjyú uubálle múnáajpi éjyúuvú ícyahíjcyáábe.

Áánetúhjáa tsijtye néehíí:

—Áánerá ihdyu béébére diibye Píivyeébé ihjyú uubálle múnáajpi éjyúuvú ícyahíjcyáméejpi.

¹⁶ Ehdúhjáa ditye néenélii tsiíne Heróódé néehíí:

—Tsáha bóhoj, muurá ihdyu diibyejuco tsojtsó múnáajpi Jóáa éhnée íhñíwaúvú o kípíyúucútsoobéha tsiíne bóhiíbe.

¹⁷⁻¹⁸ Diibyéhjáa muurá Heróódé táábavá ítyónúllekére íñahbe Perípé taaba Herodíake. Aanéhjáa ímytúné íjcyane Jóááuvu dííbyeke néhíjcyané hallútú cuvéhoojánútsoobe úwáñehííñeri íhíjchútsóóbedívu.

¹⁹ Téhduréhjáa diille Herodíá dííbyeúvuke téené hallútú íñéhnílléne imíllé idsíjívetsóne.

²⁰ Áronáacáhjáa tsá dille píivyetétú muhdú dííbyeke idsíjívetsóiyóné diibyéhjáa Heróódé Píivyeébeéjpi díbye íjcyáneri íllityéne díílleke téhmehíjcyánéliihye. Áánéliihyéhjáa díbyeúvú íhjúvanéhjí tsáryóné pañe lleebúacunúhíjcyáábe.

²¹ Áronáacáhjáa diille Herodíá tsúuca dííbyedívú llihyánútsoóhi. Diibyéhjáa Heróódé ítsímávajcójí úújeténé wáñehjínúhi. Ááne éllévúhjáa pihjúcuube ípiáábojtee, ítsodáhómú avyéjutee, Gariréa íñíjé íhtsútujtee, éhdúmeke.

²² Ááméj pñévúhjáa dííllé ajyúwá bádsíjcaja wáhtsine imíwu íjtsúacunúúbé diibye Heróóde. Áhduréhjáa dííbyeke náhbénúné avyéjute ímí íjtsúacunúhi. Áánéliihyéhjáa díílleke neébe:

—Íná u ímilléné oke táuméí ávyeta ímiáané állítyuube uke o ájcuki.

²³ Ehdúhjáa Heróódé néé díílleke ímiááneturé ñná dille táumeíñevu íájcuíñe. Neebéhjáa ávyeta íavyéjú íjcyáronetu tsahdúnéécú díílleke íájcuíñe teene dille táumeíhájchíjyú.

²⁴ Áánéliihyéhjáa tsíjju éllevu ipyééne neetéle:

—¿Aca Wa ñná íñe ó táumeíyáhi?

Áánéliihyéhjáa neelle díílleke:

—Táuméí tsojtsó múnáajpi Jóáá níwau ikípíyúucúvú uke díbye íájcuki.

²⁵ Ahdújucóhjáa dille dííbye éllevu ipyééne neétene:

—Ó imíllé bohtájiri oke u ájcune tsojtsó múnáajpi Jóáá níwaúvu.

²⁶ Ehdúhjáa dille néene dííbyeke kímóhcó pajtyeráhi. Áronáacáhjáa eene dííbyeke náhbénúné avyéjute lléébónáa díílleke íállítyúné íñéenélii tsá díbye ‘tsáhaá’ neétune.

²⁷ Áánéliihyéhjáa ícúí ítsodáhómudítýú tsáápiikye wálloobe cuvéhóójá pañe íjcyáábeke íhñíwau ikípíyúucúne díbye itsívaki.

²⁸ Ahdújucóhjáa díbye ipyééne ikípíyúucúne bohtájiri itsívaúvú ájcvané díílleke. Aaúhjáa tsajtyéllé tsíjju éllevu.

²⁹ Ehdúhjáa tsojtsó múnáajpi Jóááuvu dsíjívéhi. Ááne uubálléhjáa ímamyémú illéébóne újcujé dííbyeúvuke icyúúuki.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Rc 9.10-17; Ja 6.1-14)

³⁰ Áánáacáhjáa Jetsóó mamýémú úwááboméré ipyéhíjcyátsihdyu tsúuca óómimye tsiíne píhcyavé dííbyedívu. Aaméhjáa úúballé dííbyeke páneere muhdú téhulle ímyéénuhíjcyanéhji.

³¹ Áámekéhjáa neébe:

—Cána metsu múha íjcyátúhullévú mepéé mewáyéééveki. Ehdúhjáa neebe ímamyémuke 'ráaho néétune' míamúnaa tsaate péenetu tsíjtyeréjuco dííbyedívú píhcyáávehíjcyánéllíhíhe. Áámedíyéhjáa íjcyame tsá imájchóíyónéhji éllevu íjcyatúne.

³² Áánéllíhyéhjáa pééme mǎneri múha íjcyátútsíi tujkévetu.

³³ Árómekéhjáa mítyame ájtyumí kiávú ditye pééneé. Áhullévújucóhjáa íícúí ditye pacóómivátúré péécunúné íjchityu. Aaméhjáa diityé íhdéré úújeté kiávú ditye pétsihvu.

³⁴ Aaméhjáa tétsihyíjyuco íjcyámedívú Jetsóó úújeténe. Áámedíhjáa ídáátsóveebe éhne múúne ítyehméébema íjcyatúmé obééjámú íjcyadu ídátsó diityéké ííténéllíhíhe. Áámekéhjáa ímyéénuhíjcyádú úwaabójúcoobe mítyane panévatúre.

³⁵ Aanéhjáa cúvéhréjuco néénéllíi ímamyémú néé dííbyeke:

—Muhdú cúvéhréjuco teene íchii múubará íjcyátútsihyi meíjcyánaáaca.

³⁶ Ílluréjuco wallo aatyéké íchííj píhírí íjcyájáhji múnáadítúú tsíménéuba iújcune ditye imájchoki.

³⁷ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Árónáacáhjáa néémeé:

—¿Aca íhya tsiíne maáhdone pámehdívúré úújetéiyáhi?

³⁸ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—¿Aca múhduná majcho méhdií? Cáná méuvánuj.

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Íjcyánéha 5-hova páahóónema míityétsi amóóbemútsi.

³⁹ Áánéllíhyéhjáa neebe míamúnáake ditye íáhcúba páhadsíji.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa ditye áhcubáne. Tsáhadsíji múnááhjáa 100-mevátsa. Áánetúhjáa tsíhyadsíji múnaa 50-mevátsa.

⁴¹ Aanéhjáa páahóónema amóóbemútsikye íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke cáámevu icyárúúvénema. Ááné boonétúhjáa idyóhdáhínúne neebe ímamyémuke ditye iwájtu pámeekére.

⁴² Aanéhjáa imájchónetu pámeere oové tsaímíye.

⁴³ Áánetúhjáa cóevané 12-rujtsívá úvérujtsíne wáhpe.

⁴⁴ Aaméhjáa diitye eenéé tétsihvu májchome 5,000-meva.

Nújpácyó hallúrí Jetsóó úllene (Mt 14.22-27; Ja 6.16-21)

⁴⁵ Átsihdyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke ditye dííbyé íhde únéú tsiínejcuvu mǎneri ipyééne iúújeté Betsáídávú díbye míamúnáake pityájcóné hajchóta.

⁴⁶ Aanéhjáa diityéké ipityájcóne peebe cámeéhbaúvú Píívyééebema ílhjyúvaki.

⁴⁷ Áánáacáhjáa diitye ímamyémú pééme pííneéúvújuco íjyunúne.

⁴⁸ Áámekéhjáa díbye íténáa kííjyéba nóhjí wájójcómé íhtsútúnetu bóhdámeíhijcyáhi. Ááme déjutúhjáa pejcójuco díbye pééne nújpácyó hallúrí úlleebéré diityéké pájtyeíñúíbyédu.

⁴⁹ Áábekéhjáa íájtyúmíne íllityémé wáníjcyámeí naavénekéré iwáábyúnema.

⁵⁰ Árónáacáhjáa neebe diityéke:

—¡Méíllityédííne, oóre!

⁵¹ Aabéhjáa diityé pañévú úcáávénemáyé kííjyeba íhveténeri ullévenúme.

⁵² Tsáháikyéhjáa ditye ímí dííbyeke cáhcújtsotú díbyeé íhde majcho mítyámedívú úújetétsórónááaca.

*Chéméméhjike Jetsóó bóhíitsóné Genetsarée iññújiri
(Mt 14.34-36)*

⁵³⁻⁵⁴ Aaméhjáa tsíñejcúeúvú Genetsarée iññújivu úújetémeke tétsíi múnaa iáptyúmíne waajácú diityémá Jetsóó íjcyane.

⁵⁵ Áanemáhjáa úbálléjcatsímyé tsúúca dibye téené iññújivu wájtisine. Áanélliihyéhjáa pahúllevátú chéméméhjike tsivámé dííbye éllevu.

⁵⁶ Aabéhjáa patsíhjíváriyé íjcyámeke úwááboobéré pehíjcyá cómíñeri íjcyámeke, íyéesíhjírí íjcyajáhji múnáake, íúmihéneri íjcyámeke. Átsíhji múnááhjáa idyé chéméméhjike pícyohíjcyá dibye pájtyéítsíhjívu. Áanemáhjáa nehíjcyámé dííbyeke dibye diityéké íwajyámúbávúré idyómájcótso ditye íbóhíiki. Áhdújucóhjáa dííbyeke íwajyámú dómajcóméjucó bóhíhíjcyáne.

7

*Ímichi ñná míamúnáake tútávajtsóne
(Mt 15.1-20)*

¹ Aanéhjáa Jetsóodívú tsáijyu paritséómuma taúhbájú uwáábojte Jerotsaréetu tsááme píhcyaavéhi.

² Aaméhjáa íiténáa dííbyé mamyé mudítýú tsaate íhyójtisine níjtyámeítýúmé majchóhi. Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúmé íhdé múnáaúvúu méénuhíjcyádú ditye méénutúne.

³ Diityéhjáa Píívyéébedívú íímíbájchómeíñéjucó imájchóíñé íhde íhyójtisine nítyámeíhíjcyáne. Tsáháhjáa ditye májchóítyuró níjtyámeítýúmé téené uwááboju íúraávyénéllíihye.

⁴ Tsíeménéhjáa íñáhjíhénújétsíhdyu wájtisine íñíjtyámeítýúhájchíí tsá máchohíjcyatúne. Imájchoháñé imyéénuhíjcyanéhjíhjáa nítyuhíjcyáme. Áhduréhjáa icyúwaháñé nítyuhíjcyáme. Áánetúhjáa íjcyané mítyane tsíñehji ditye méénuhíjcyané ítyútávajtsámeíñé íímíjpyetéki.

⁵ Aanéhjáa íúraavyepíñéllii diitye paritséómuma taúhbájú uwáábojte néé Jetsóoke:

—¿Aca íveekí dímamýémú tsá nítyámeíhíjcyatú imájchóíñé íhde íhdé múnáaúvú uwááboju néhduú?

⁶ Áanélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Ámuha pánehjídú ímíáámeúvúdú bañú múnaa ámuha meíjcyame. Ímíáánéhacáa Itsaíaúvú Píívyéébé íhgyú uubáalle múnáajpi ámúhadítýú nééhíí:

Íjtye oke ávyéjútsohíjcyará hállúéjuriye. Tsá ávyeta íííbúuri oke ditye ávyéjútsohíjcyatúne.

⁷ Íllure íállíñe oke duurúvahíjcyáme. Aame íiye ípívyéjtsóné uwáábojúúné úúraávyehíjcyá pánehjídú tátýaúhbajúúné íúraávyéúvúdu.

Ehdúu muurá Itsaíaúvú caatúnú ámúhadítýu.

⁸ Aame ámuha tsá meíícúvehíjcyatú ímichi keená Píívyéébé taúhbaju íjcyáneri eene íhdityuré íújcúné íjtsaméí míamúnáa úwáábohíjcyáneriyé ámuha meíícúvehíjcyanéllíihye. Muurá eene ílyihllóne níjtyú álliuré íjcyane ditye úwaabóné ámuha meúraávyehíjcyáhi. Téhdure tsíñehji álliuré ditye méénune ámuha meúraávyehíjcyáhi.

⁹ Téhduréhjáa tsiíñe neebe Jetsóó diityéke:

—Ámuha míamúnáadítýuré tsáané uwáábó meúraávyéne ¿íveekí tsá Píívyéébé taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne?

¹⁰ Íllúu muurá Píívyéébe néé Moitséeúvuj tééveri: “Ámúháj caanímuke múu iwájýune avyéjuulléhi. Áánetu cáanímuke tútávátsohíjcyámé íhdyu óvi dsíjívéhi.”

11 Ehdu dííbyé taúhbaju néérónáa muurá ámuha méúwáábócatsíhijcyá tsaatévá cáánímútsikye nééiyóne: “Tsá o píívyetétú ámútsikye o píaabóne. Ámútsikye o píáábóiyódú íivane Píívyéébekekéréjuco o íícúvehíjcyáne.”

12 Aanévá ehdu íhjuvvaróobé hallurí tsá íiná íjcyatú diityétsikye díbye píáábótúrónáaáca.

13 Ehdu muurá ámúhá íjtsamétyuré tsáané uwáábó ámuha meúráávyéne tsá Píívyéébé taúhbájuri meíícúvehíjcyatúne. Áánetu íjcyáne mítyane tsiíñe állíunéhjí ámuha meméénuhíjcyáne.

14 Ehdúhjáa íñétsihdyu tsiíñe neebe diityéke:

—Ímíñeúvú mélleebúcunu ámúhakye íiná o nééne ámuha mewáájácuki.

15 Muurá panévare míamúnaa májchoróné tsá diityé ííbúwá íjtsaméi tútávajtsotúne. Áánetu ihdyu diityé íbuwáané déjúcoturé néhnijyu tsááne diityéké tútávajtsóhi.

16 Aane ihdyu óví lléébome icyáhjútsóne tehdu íjcyáhi.

17 Ehdúhjáa diityéké íñéene peebe ímamyémuma tsájaávu. Átsihvúhjáa dííbyeke dillómé íiná nééiyóné ehdu díbye úwaabóne.

18 Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu ámuha meíjcyarómé tsá mewáájácútu íiná tene nééiyóne? Muurá panévare memáchohíjcyanéjí tsá meke tútávajtsotúne.

19 Tehdu teene majchótú ímítyúné íjtsaméi tsááneíívari. Muurá pevénéré méjpiítu pajtyéne. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó panévare majchóháñe dooháñema ímí nééne maáwáíturóne.

20-22 Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe neébe:

—Muurá ihdyu míamúnáa ííbúwá déjúcotu ílluune ímítyúné íjtsaméi tsááne diityéké tútávajtsóhi: ihdícyáméhjimáyé dítye dómácócatsíhijcyáne, dítye dsíjívétsócatsíhijcyáne, dítye nánihíjcyáne, tsíjtye éhneri dítye úmúúpívyehíjcyane, dítye állícyatsíhijcyáne, panévá oove íjcyatúné dítye óóvehíjcyáne, dítye nómiútaávahíjcyáne, dítye tsíjtyedi íhjuvuhíjcyáne, dítye mítyákímyehíjcyáne, dítye múhdurá ítsámeíhijcyáne.

23 Énehjí ihdyu míamúnáa ííbúwá déjúcotu tsááne diityéké tútávajtsóhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

*Tsíñe íiñújí múnáalle Jetsóoke cáhcujtsóne
(Mt 15.21-28)*

24 Átsihdyúhjáa idyé peebe diityémá Tííroó, Tsidóoo, íjcyáoomícyú íjcyáne íiñújívu. Aaméhjáa tsájaavu úújeténáa tsá díbye ímílléturó múha wáájacúné kíá díbye íjcyane. Árónáacáhjáa tsá díbye téévehíjcyatúne.

25 Áánéllíhyéhjáa íícúiyé waajácúmé tétsihvu díbye wájtsine. Aanéhjáa tsúúca tsáápille tsáá dííbye éllevu ídsí pañe naavéné íjcyalle.

26 Aalléhjáa mímóuuvévá dííbyé lliíñévú Tsiropenítsiá íiñújí múnáalle tsíjtye múnáalléré íjcyárolle. Áánemáhjáa Jetsóoke neelle díbye iwáágóo naavéneke ídsí pañétu.

27 Árónáacáhjáa neebe díílleke:

—Tujkénúí tahájkímuke ó píááboóhi. Tsá muurá tsaapi ítsíímedítu majcho idyójtúcúne oohímyeke ájcúíturóne.

28 Áánéllíhyéhjáa neelle dííbyeke:

—Ihdyúhde tehjúcoóro, Ávyéjuúbej. Árónáa muurá múúne oohímyé íjcyarómé majchó tsiime ímájchotu dójcoótsówaahyéjí.

29 Áánéllíhyéhjáa neebe díílleke:

—Tehdújuco, muúllej. Ahdícyane wa dipye dihjyávu. Tsúúca muurá icyooca daájuwa bohíjucóó. Tsáhájucó dííllé pañe naavéné íjcyatúne.

³⁰ Ahdújucóhjáa péelle úújeténé ídsídivu pevétsihjídurejuco icyúwá pañe tódsiúcunúllédívu. Tsáhájucóhjáa naavéné dííllé pañe íjcyájúcootúne.

Lléébótuube ihjyúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

³¹ Aanéhjáa tétsihdyu Tíirótu Jetsóó ímamyémuma péé Tsidóovu. Átsihdyúhjáa Gariréa unéuvuréjuco péeme pajtyé Decááporí iíñújitu.

³² Aaméhjáa tsúúca tétsihyíjuco íjcyánáa tsaate tsivá dííbye éllevu lléébótuube ihjyúvátúúbeke díbye íímíbájkoki.

³³ Áabekéhjáa diityédítýú tsátsihvu itsájtyéébeke íhyójtswari íñúhejúúcú ibóríjcyóne iúúniyi dííbye nííjwa pípájchoóbe.

³⁴ Áánemáhjáa cáamevu icyárúúvéne tsíjpanécoba iállíjchúne dííbyeke neébe:

—¡Epááta! ‘Díñúhejúúcú díímíbaávyéne lleébo’ nééiyóne.

³⁵ Ahdújucóhjáa díbye tsúúca llééboobe tsaímíyējuco íhjuváne.

³⁶ Aanéhjáa ájtyúmímeke bóíjcyuube dítye tsíjtyeke iúúbállétuki. Áronáacáhjáa úúballéme.

³⁷ Ááneríhjáa ávyétá íhnáhó iúllévenúne néémeé:

—Panévárehaca ihdyu ímíáané piivyéteebe. Íñúhejúúné lléébótúmekéha piivyéteebe illéébotsóne. Áhduréha íhjuvátúmeke piivyéteebe íhjuvatsóne.

8

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 15.32-39)

¹ Aanéhjáa idyé mítyane míamúnaa Jetsóodívú píhcyáávemedi tsá íiná íjcyatú dítye májchóiyóne.

² Áánéllíhyéhjáa neebe ímamyémuke:

—Mítyane ó ídáátsové íjtye míamúnaa tsúúca 3 coojívájucó mééma íjcyame ímájchoma íjcyájúcoótúneri.

³ Muurá májchótúmeke íhjáhañévu o wállóhajchíí juuvávyuré chéméiyómé ájyáháñeri. Muurá tsaatétsáhjí tsíhyullé múnaa.

⁴ Ehdúhjáa díbye néénéllí ímamyémú néé dííbyeke:

—Áronáa ¿kiátú meújcúnetu diityéké mémájchótsóiyá múubará íjcyátútsihyi meíjcyame?

⁵ Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca múhduná méhdi majcho?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—Íjcyané 7-hova páahóóne.

⁶ Áánéllíhyéhjáa neebe míamúnaa íáhcúbaki. Áánemáhjáa teene páahóóné íékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunévu ájcuube ímamyémuke dítye iwájtú diityéke.

⁷ Téhduréhjáa amómé íjcyá áyanéwu diityédi. Ááné hallúvúhjáa téhdure ityéhdújtsóne neebe dítye iwájtuki.

⁸ Áánétúhjáa pámeere óóvénetu coéváné 7-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

⁹⁻¹⁰ Aanéhjáa dítye 4,000-meváubáhjáa íjcyámeke ímájchótsóné boone diityéké ípítýájcoíñúne péjucóómé míñeri ímamyémuma Damanóótá iíñújívuréjuco.

Jetsóoke paritséómú néé díbye méénúrátyuróné imyéénuki
(Mt 16.1-4; Rc 12.54-56)

11 Ájyúhjáa idyé paritséómú péé Jetsóo éllevu dííbyema ityáhjájcatsíki. Aaméhjáa dííbyeke imújtátsóro néé iévéhoováú méénúráityuróné díbye imyéénuki.

12 Aanéhjáa múhdurá dííbyeke pájtyénélli neébe:

—¿Íveekí ámuha méimíllé méénúráityuróné o méénune? Tehdu oke ámuha menéénélli o méénúíyónejívari.

13 Ehdúhjáa diityéké iñééne tsiñe ímamyémuma péjúcoobe únéú tsiñéjcvu.

*Paritséómú uwáábójutu Jetsóo ímamyémuke téíbúwajtsóne
(Mt 16.5-12)*

14 Téijyúhjáa ímamyémú ábájíivé majcho itsájtyéiyóne. Áamedíhjáa tsáhoore ípaaáho.

15 Áanáacáhjáa Jetsóo diityéké nééhií:

—Téííbúwá tsáma méíjcyaco. Méíícúvedí eene pááá ooríchó Heróódema paritséómu éhné íjcyáneri.

16 Ehdúhjáa díbye néénélli ímamyémú néjcatsíhi:

—Majchóne metsívátúnéllíhyéubá ehdu meke neébe.

17 Ehdúhjáa majchóré ditye íjtsúcunúne iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú íivane majcho mééma íjcyatúné ámuha ménéjcatsíhi? Ihdyúubá ávyetá muhdurá ámúhá íbuúúné nééme íhyajchótá tsá ámuha mewáájácúpityú táuwaábo.

18 Áánerá ámúhá hálluúúnema ámúhá núhejúúnema ámuha meíjcyaróméubá tsá maatyúmihíjcyatú ínehjí o méénuhíjcyáne. ¿Íveekí tsá ámuha melléébohíjcyatú o úwaabóne? ¿Mityá tsá ámuha meítsaavéjúcootú majchóo muhdú o méénune?

19 Muuráhjáa 5-hovaré páahóóné íjcyaróné ó úújetétsó 5,000-meva íjcyarómedívu. Áánetúu cóevané ¿múhdúrujtsíva wáhpé éhne mépihjúcúhi?

Áánéllíhyéhjáa néémeé:

—12-rujtsíva wáhpé muurá mépihjúcúhi.

20 Áhduréhjáa neébe:

—Ácooca éhné 7-hova páahóóné íjcyaróné 4,000-mevádívú o úújetétsóijyu ¿múhdúrujtsíva tééne pájtyé mépihjúcúhi?

Áánéllíhyéhjáa idyé néémeé:

—Téhdunéree 7-rujtsíva wáhpé mépihjúcúhi.

21 Ehdúhjáa diityéké iñétsihdyu neébe:

—¿A ícyooca tsúúca ámuha méwaajácú íná nééiyóne pááá ooríchetu o íhjuváne?

Hállúvátúúbeke Jetsóo ímíjpyetétsóne

22 Átsihdyúhjáa úújetémé Betsáidávu. Áanáacáhjáa dííbye éllevu tsaate hállúvátúúbeke itsíváne néé díbye íímíbájcho dííbyeke.

23 Áánéllíhyéhjáa dííbyeke íhyójsitu iékéévéne técoomítyú tsátsihvu itsájtyéébeke íhyálluúúcú íúúniyi pípájchoóbe. Áánemáhjáa idyócarájcóne dílloobe dííbyeke muhdújucó díbye íítene.

24 Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muhdú ó íté míamúnaa úllécunúne úmehéénédu.

25 Áánéllíhyéhjáa tsiñe Jetsóo dííbyé hálluúúcú dócarájcónetu botsíi tsaímiyéjuco díbye íítene.

26 Áábekéhjáa íhjávu iwállóone neebe técoomí múnáake díbye íúúbállétuki.

*Pééodoro néé mépájtyetéébé Jetsóo íjcyane
(Mt 16.13-20; Rc 9.18-21)*

²⁷ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóo ímamyémuma péé 'Tsetsaréa Pirípo' némeí cóómí úniúúcuri íjcyáme wáábyu. Áijyúhjáa juuvávyú diityéké dílloobe muubá dibye íjcyane dííbyedítýú míamúnaa néhijcyáne.

²⁸ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bóhiibe u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu ícyahíjcyámé Píívyéébé ihjýú uubáalle múnádítýú Eriá tsiíñe bóhiibe u íjcyane.

²⁹ Ehdúhjáa ditye néénéllii diityékeréjuco dibye díllone:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menéehíí?

Áánélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Muurá uu Críjto míamúnáake u pájtyetétsoóbe.

³⁰ Ehdúhjáa Péédoro dííbyeke néénetu bóíjcyuube ditye muucá iúúbállétuki.

Ídsíjiveíñé Jetsóo úúballéne
(Mt 16.21-28; Rc 9.21-27)

³¹ Téijyúhjáa ímamyémuke úúbáallebe Jetsóo Míamúnáájpídívúu ípívyéévebe muhdú íícúbáhrámeíñe. Úúbáallebéhjáa muhdú túkevétsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame dííbyeke iávyejúúllétúne dsíjívétsoobe 3 coojívatu tsiíñe ibóhiíñe.

³² Ehdúhjáa dibye néénéllii Péédoro dííbyeke ihdyúétsihvu idyówajcáróóbeke néé ehdu dibye íihjyúvátuki.

³³ Áánélliihyéhjáa dííbyedítýú iyévóóvéne tsijtye ímamyémuke ííteebéré dííbyeke uhbáhi. Neebéhjapéé:

—Ídíhne óhdityu Náve Naavénej! Muurá tsá u wáájácutú muhdú óhdityu Píívyéébe íjtsámeíñe. Míamúnáá íjtsaméiyé dípañe.

³⁴ Ehdúhjáa dííbyeke íñéené boonétú pámeere tétsihyi íjcyámeke neébe:

—Tsaate oke iúraavyéné ímillémé múu ímillédú ícyahíjcyánetu íihveténe oke úraavyé wájyúmeítýúmé téené déjúcotu íícúbáhrámeiyóné pañe.

³⁵ Muurá ímillédúré ícyahíjcyámé tsá pájtyetétyúne. Áánetu ihdyu ímillédú ícyahíjcyané íihvéjtsóne ookeréjuco úraavyémé pájtyéteéhi.

³⁶ ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóóvénáa mítyane meéhneváne?

³⁷ ¿Mityá íjcyané tsane mepájtyetétyóné ehniíñevu tsaimíyé meíjcyáiyóné?

³⁸ Muurá oke iúraavyéné núcojípíllémeke téhdure ó nucójpílléé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúúbálléiyóné núcojípíllémeke téhdure ó núcojípílléé níjkyéji múnáama tahñéjté ujcúvavu o tsáácoóca.

9

¹ Téhduréhjáa tsiíñe neebe diityéke:

Muurá ímiáané ámúhadítýú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébé avyéjú íhtsútú ájtyúmitúme.

Jetsóo tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-13; Rc 9.28-36)

² Átsihdyúhjáa 6 coojívatu peebe cáméhbaúvú apáámyemáyé Péédoro, Jacóóboo, Jóááa, éhdúmema. Áámedívúhjáa tsíhdyúréveébe.

³ Íwajyámúhjáa ávyeta tsítsíj íjcyaja ajchúcunúhi. Tsáháubá múha téhdu ímí níjtyúityuró wájyamu.

⁴ Áánáacáhjáa Eriama Moitsémútsí tétsihvu diityédívú bóhówáávémútsima Jetsóo íhjyúváhi.

⁵ Ááneríhjáa Péédoro iúllévenúne néé dííbyeke:

—¿Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchihyij! Ahdícyane métsu méméenu 3-wava nújuwáané ámuhá aha dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

⁶ Ehdúhjáa iíllityéné pañe iñéene tsá Péédoro wáájacutúne. Áhduréhjáa iñahbéjtétsí íllityéhi.

⁷ Áánaacáhjáa ojtso diityédívú níityéné pañétú Píívyéébe néehíi:

—Áánu Hájchíwu mítyane o wájuúbeke tsáma mélléeboco.

⁸ Áánéllihyéhjáa íterómé íñéubará íjcyatúne. Téhduréhjáa Moitséemútsí Eriama tsáhájucó íjcyatúne. Apáábyeréjucóhjáa Jetsóó tétsihyi.

⁹ Átsihdyúhjáa ditye óómíñáa Jetsóó bóijcyú ditye muucá teene iúúbállétu Míamúnáajpidívúu ípívyéévebe idsíjívétsihdyu tsiíñe bóhíítúné hajchóta.

¹⁰ Ahdújucóhjáa tsá ditye muucá úúballetú teéne. Aaméhjáa ihdyu tsamééré díllócatsíhijcyá muhdú dsíjívvebe tsiíñe bóhííñe.

¹¹ Átsihdyúhjáa néeme dííbyeke:

—¿Ácooca muhdú ívane taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Eriá tsiíñe íjcyaiñe míamúnáake pájtyetétsíiibe bóhówááveíñe íhdéwu?

¹² Áánéllihyéhjáa neébe:

—Ééé, ímiáánéjucóhdée tene némeíñe Eriá bóhówááveíñe míamúnáake pájtyetétsíiibe úmíwari díbye diityéké íhdénu dííbyema. ¿Muhdútá néene óhdityu Míamúnáajpidívúu o ípívyéévébedítýú Píívyéébe waajácúháámítuj? Muurá néene míamúnáa oke íavyejuúllétúne óhdi ícúbáhraíñe.

¹³ Aanée muurá ímiááné íjcyájucóóroobe tsojtsó múnáajpi Jóáa eenée Eriá díbye íjcyane ditye nehíjcyáabe. Áróobekée míamúnáa íéhdíiválléne íllure ícúbáhrahíjcyáhi. Áánemáa díbye néerone tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne. Ehdúu Píívyéébe waajácúháámítu tene néhdújuco dííbyeke tene pájtyene. Ehdúhjáa neebe Jetsóó 3-meva ímamyémuke.

*Tsáapíwúú pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mt 17.14-21; Rc 9.37-43)*

¹⁴ Aaméhjáa tsúuca ímunáajtemá tsijtye mítyame íjcyámedívú wajtsíhi. Áánaacáhjáa taúhbájú uwáábojtémá diitye ímamyémú táhjácatsíhijcyáhi.

¹⁵ Aaméhjáa dííbyeke íájtyúmíne ícúí dííbye éllewu ípyééne dííbyeke duurúváhi.

¹⁶ Áámekéhjáa neébe:

—¿íínerí ámuha métáhjácatsíhijcyá támamyémuma?

¹⁷ Ehdúhjáa díbye neerónáa tsaapi néé diityéj píñétú dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, áánu hájchíwúú pañe naavéné íjcyaaabe íhjuvátúúbeke ó tsivá díllewu óoma u ímbájchoki.

¹⁸ Muhdú íhya dííbyeke díbye méénúcooca baavu áákityéébe íhjuvátú uráhtsaba íchívyécooca íhwáñe íhdóne cópenúhíjcyáabe. Áánéllí íñe íjtye dímamyémuke ó neerá dityevá óoma dííbye pañétú iwáágoóroki. Árónáa tsá ditye píívyetétúne.

¹⁹ Áánéllihyéhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—¿Juhúú, múhduré míamúnááami ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhajchótá ámuhá muhduré o áábucúne ámuhakye ó úwáábohíjcyáá ámuha mecáhcújtsoki?

Ehdúhjáa diityéké iñéeróne neébe:

—Áyu cána bo íllewu metsívá dííbyekej.

20 Ahdújucóhjáa díbyewúuke ditye tsájtyene díbye éllevu. Áanáacáhjáa naavéné Jetsóoke iájtyúmíne díbyeke ávyeta wáírohjácoobe áákityé baavújuco. Aabéhjáa baari cávíhyíñúmeíbyeke íhgyútu uráhtsaba íjchívyéhi.

21 Aanéhjáa Jetsóó nées cááníkyeé:

—¿Aca múhajchótájucó íllu díbye íjcyane?

Áanéllíhyéhjáa neébe:

—Tsííménédítyuré ehdu díbye.

22 Tsáíjyu muurá cújúwá pañevú díbye íjcaáyoobe tsúuca dsíjivehíjcyáiyáhi. Áané tsáíjyú téhi pañevú díbyeke wááhíjcyáabe. Aane cána ihdyu u píívyetéhajchíí múúhadi dídáátsóvéne múúhakye piááboj.

23 Áanéllíhyéhjáa Jetsóó nées díbyeke:

—¿A o píívyetéhajchííjyu? Ú eene ihdyu ímíáané oke u cáhcújtsóhajchíí tehjújuco uke o piááboíñe. Tehdu íná óhdivu túhúúnejívari.

24 Áanéllíhyéhjáa neébe:

—Uke muurá ó cáhcujtsóhi. Áanéllí oke piáábó éhníñevu uke o cáhcújtsoki.

25 Aanéhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávénáa Jetsóó naavéneke úhbaabe neéhií:

—¿Nave Naavénej, eene muhdú áádíwúuke u dáríveebe íhgyúvátuube lléébótúúbé pañétú uke o nées u íjchívyeki! ¿Aabe dohmíjyúcohí díbyé pañevú!

26 Áanéllíhyéhjáa naavéné wáníjcyámeíbyéré díbyeke tsííñe ávyetá íhnáhó iwáíróhcóne íjchívyéhi. Áané boonéhjáa coévaabe dsíjiveebédu. Aanéhjáa mítyame íjtsúcunú tsúuca díbye dsíjívécúóone.

27 Áronáacáhjáa Jetsóó íhyójtsítu íjyócujcároobe tsáímíyéjuco.

28 Áané boonéhjáa tsájaavu aahíveebe ímamyémuma. Átsihvúhjáa tsamééré íjcyátsihvu nées díbyeke:

—¿Aca íveekí muhdú nétsihdyu tsá muha mepíívyetétú meíjchívyetsóné naavéneke eene u íjchívyetsódu?

29 Áanéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá ihdyu téeméjpiikye mewáágóo májchotúmé Píívyéébeke piáábó métáúmeíhi. Ehdúhjáa Jetsóó nées ímamyémuke.

Ídsíjiveíñe tsííñe Jetsóó úúballéne

(Mt 17.22-23; Rc 9.43-45)

30 Átsihdyúhjáa péeme pajtyé Gariréa íñújitu. Áíjyúhjáa tsá Jetsóó ímíletú múha wáájacúné ditye téeneri pajtyene.

31 Imílleebéhjáa apáámyekéréi ímamyémuke íúwaabóne. Téjyúhjáa úúbállebe Míamúnáájpidívúu ípívyéévébedívú tsaapi ímítyúmeke ékéévétsóóbeke ditye dsíjívétsoobe 3 coojívatú tsííñe íbóhííñe.

32 Ehdúhjáa díbye dítyéké úúballéné tsá ditye wáájacutú muhdú neéíñe ehdu díbye neéneé. Aanéhjáa díbyeke ímíñeúvú ídílloyóné nuhnévehíjcyáme.

Jetsóoke ímamyémú dílló caabyé íhtsútuube dítyédítýú íjcyáiyóne

(Mt 18.1-5; Rc 9.46-48)

33 Átsihdyúhjáa Capenaóovu péeme úújeté tsájaávu. Átsihvúhjáa Jetsóó dítyéké neéhií:

—¿Íñerí éhne ámuha táhjájcatsímýéré métsahíjcyá juuváyi?

34 Áronáacáhjáa tsá ditye áñújcutú caabyé dítyédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneríhgyáa ítyáhájcatsíñéllíhye.

35 Áanéllíhyéhjáa íacúúvéne neebe dítyéke:

—Ámúhadítýú ìh̄tsútuube ìjcyane ìm̄llebe óví ts̄jtyeke ì̄cuvéhi.

³⁶ Ehdúhjáa diityéké ìñéene ts̄m̄énéwúuke icyájaabúcúne neébe:

—Éje, áánu muurá ts̄m̄ene ìd̄átsóh̄reé.

³⁷ Ahdu muurá táuráavye múnaa ìd̄átsó néémeke ì̄cúveh̄jcyámé ookéjuco ì̄cuvéne. Aane tsá idyé ookére. Téhdure okée wállóóbekéjuco ditye ì̄cuvéne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ìmamyémuke.

*Meke tútávajtsotúme meke píaabóne
(Mt 10.42; Rc 9.49-50)*

³⁸ Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé díl̄byeke:

—Ávyéjuubej, tsáápiikye muha máájtyumí tsaaté pañe naavémú ìjcyámeke dimyémeri wáágóoh̄jcyáábeke. Áábeke muha mébóìjcyuñ̄ú ts̄j̄piye ìjcyaaabe ìveekí tehdu méénúnéll̄ih̄ye.

³⁹ Áronáacáhjáa Jetsóó néeh̄i:

—¿ìveekí ámuha mébóìjcyúhi? Muurá eene tamyémeri méénúr̄áityúronéh̄j̄ méénuh̄jcyáméubá tsá óhd̄ityu ìm̄ityúné ìh̄jyúváityuróne.

⁴⁰ Muurá meke píaabómé tsá meke tútávajtsotúne.

⁴¹ Ahdícyané tsaate ámuha tahñéjté meìjcyámeke núj̄pácyo dí̄ivanévú tamyémeri ìjchome muurá téene áhdó ì̄né im̄ijyaú ìjcyaaahi.

*Tsaatéké ìm̄ityunévú méibúwajtsóné ápichó nééneé
(Mt 18.6-9; Rc 17.1-2)*

⁴² Áánetu botsíi oke cáhcujtsómé ìd̄átsó ts̄m̄éwuúm̄úd̄uréi néémedítýú tsaatéké ìm̄ityunévú ìbúwátsoh̄jcyámekéubá múu apáhajchí ìjkyééh̄añetu néwayúcobáné ìóhb̄añúmeke wájojcó móóá pañévú ditye ìcúbáhr̄ameí̄yóné ìhd̄étu.

⁴³⁻⁴⁴ Ahdícyané ámuhá hojts̄ineri ìm̄ityúné ámuha meméénuh̄jcyáhajchí múu kípyújcúmeì téhojts̄j̄i. Muurá ìm̄i ámuha méìjcyaa ts̄ánejcúéhójts̄ima ìjcyájúcóóturómé ámuha mepájtyetéhajchíijyu. Áánetu ìd̄átsó ámuha méìjcyaa tsahójts̄ícuma ámuha meìjcyarómé múijyú áabatéityúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchíijyu. Áronáa ih̄dyu téewá pañe ìjcyame tsá muhdú ìjcyáityúne.

⁴⁵⁻⁴⁶ Téhdure ámuháj tuháañeri ìm̄ityúne éllewu ámuha mepéh̄jcyáhajchí múu kípyújcúmeì téjtuháj̄i. Muurá ìm̄i ámuha meìjcyaa tsajtúháácuma ìjcyájúcóóturómé ámuha mepájtyetéhajchíijyu. Áánetu ìd̄átsó ámuha meìjcyaa tsajtúháácuma ámuha meìjcyarómé múijyú áabatéityúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchíijyu. Áronáa ih̄dyu téewá pañe ìjcyame tsá muhdú ìjcyáityúne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Áhdure idyé ámuhá hálluúúneri ámuha maájtyumíne ìm̄ityúné meméénuh̄jcyáhajchí méwaagóoméì téuh̄j̄i. Muurá ìm̄i ámuha méìjcyaa ts̄ánejcúéuma ìjcyájúcóóturómé Píivyéébé avyéjuri ámuha meìjcyáhajchíijyu. Áánetu ìd̄átsó ámuha méìjcyaa tsauúcuma ámuha meìjcyarómé múijyú áabatéityúnéj cuujúwá pañévú mewágóóóvéhajchíijyu. Áronáa ih̄dyu téewá pañe ìjcyame tsá muhdú ìjcyáityúne.

⁴⁹ Muurá pámeere téewá pañe ìjcyámedi téewaj cúvá búúúveéhi. Áánetu Píivyéébeke ì̄cúveh̄jcyámeke ìm̄ijpyet̄s̄oibye éh̄ne múúne cánáama heeco ìm̄ijpyet̄s̄ódu.

⁵⁰ Muurá cánáama ìim̄únéll̄i meke píaabóhi. Áánetu ìim̄útuca tsá ì̄netú tene píáábóityuróne. Ahdu teene Píivyéébé uwááboju cánáamadu. Aane ih̄dyu óví ámuhá pañévú ámuha méujcú ts̄aim̄iyé ámuha menáhb̄évajcats̄íki. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ìmamyémuke.

10

Táábávájcatsímyé wáágoójcatsútyuróné Jetsóó úwaabóne (Mt 19.1-12; Rc 16.18)

¹ Aabéhjáa Jetsóó Capenaóotu péé diitye ímamyémuma Jodéa iññújivu Joodáa tsiñéjcuvu. Áhullévúhjáa idyé míamúnaa díbyedívú píhcyáávémeke imyéénuhíjcyádú úwááboóbe.

² Ájyúhjáa paritséomú díbye éllevu itsáane díbyeke imújtátsóro dilló tsáápilleke ihdícyané hallútúré ájyu wáágoóné tehjújuco néhajchíjyu.

³ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútáhjáa Moitséeúvú nehíjcyá téénetuj?

⁴ Áánélliihyéhjáa néemeé:

—Muuráhjáa nehíjcyáábeúvú díllekévá téené waajácúhaamívú maájcuéne meíhvéjtsóiyóne.

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhjáa ihdyu eene ámuha meíjcyadu ditye cáhcujtsópityúnéllii ehdu nehíjcyaaabe tehdu tene néétúrónáca.

⁶ Muuráhjáa Píivyéébe páné ihdeene ípívyéjtsóné nájcaúvú téhdure ípívyejtsó wajpii, wallee, íjcyane muhdú tene íjcyáidyújuco.

⁷⁻⁸ Áánélliihyéé muurá neebe wajpi ityáábávácooca íñneíñé cáánímútsidítýú díllemáyéjuco íjcyá tsahéécoréjuco tsáápiye íjcyáiyódu.

⁹ Aamútsí mítyétsi íjcyáromútsí tsahéécoréjuco íjcyáiñé Píivyéébeé ípívyejtsódújuco. Áánéllii tsá tsaate ityáábávájcatsícyooca dówáávéityuróne.

¹⁰ Ehdúhjáa iñéené boonétú tsájaavu ímamyémuma úújetéébeke tsiñe dillómé teéne.

¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá tsaapi méwakye íhvéjtsóne tsíjpíllekeréjuco ityáábáváhajchíí ímityúné meenú mewa ímíubáané íjcyánáa tsíjpíllemayéjuco íjcyáneri.

¹² Áhdure idyé walle ájyúke íhvéjtsóne tsíjpiikyéréjuco ityájíváhajchíí ímityúné meenú ájyu ímíubáané íjcyánáa tsíjpiimáyéjuco íjcyáneri.

Tsíméké Jetsóó llúúvanúne (Mt 19.13-15; Rc 18.15-17)

¹³ Téjyúhjáa tsaate ítsíimeke tsivá díbye éllevu dibye diityé hallúvú piááboju Píivyéébeke ityáúmeíki. Áronáacáhjáa ímamyémú néé íñnevú ditye ítsíimeke tsívane.

¹⁴ Ehdúhjáa ímamyémú nééne tsári íjtsúcunúne neebe diityéke:

—Óvi ihdyu tsívame. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsíime íjcyadu néémé wáabyuta Píivyéébe avyéju.

¹⁵ Aane ímiáánetúré ámúhakye o néé éhne múúne teetsi tsíimene ímí meke cáhcujtsódú Píivyéébeke cáhcújtsotúmé tsá díbyé avyéjéjte íjcyatúne.

¹⁶ Ehdúhjáa iñééne tsíméké cájáábíñuubéré piáábó táúmeí diityé hallúvu.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuváne (Mt 19.16-30; Rc 18.18-30)

¹⁷ Átsihdyúhjáa dibye pééiyónáa tsaapi díbye éllevu dsínéríyé itsáane díbyé lliñévú ímímóúúvéne néé díbyeke:

—Uwááboóbej, ímiáábé u íjcyaaabe cána oke diñe muhdú ó íjcyáiyóné mújyú o dsíjívéjúcóóityúne bóhí o újcuki.

¹⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca íveekí ímiáábedi oke ú dillóhi? Muurá ihdyu apáábyéré Píivyéébe ímiáábe.

19 Aane muurá tsúuca ú waajácú dííbyé taúhbajúúné illu nééneé: Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítyúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díícyááanimútsikye.

20 Ehdúhjáa Jetsóó nééneéllii neébe:

—Uwááboóbej, tehdújuco muurá ihdyu o ícyahíjcyáné táayáábedítyúre.

21 Ehdúhjáa dibye nééne Jetsóó ímí íjtsúcunúne néé dííbyeke:

—Áronáa íjcyánéi tsane. Dítsíeméné náhjíhénúne piáábó ídáátsóméhjike. Áijyu ihdyu ú ávyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

22 Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé dííbyeke mítyane dibye éhnévánéllíihye.

23 Aabéhjáa kímóóveebéré péeneri Jetsóó iúllévenúne néé ímamyémuke:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyáhi.

24 Ehdúhjáa dibye néeneri ímamyémú úllévenúnéllii tsiíñe neébe:

—Ámuúha Llihíúmuj, íhnáhóóné ímiááné éhnéva múnaa Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyóné ditye téeneriyé tsúúrámeíhíjcyánéllíihye.

25 ¿Aca muhdú caméélló ánéétóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye éhnéva múnaa Píívyéébe avyéjuvu úcáávéiyáhi?

26 Ehdúhjáa dibye néeneri iúllévenúne tsamééré néjcatsíhi:

—¿Aca ihdyu múhdutúrá pájtyetéiyóme?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnaa tsá píívyetétú iye ipájtyetétsámeíñe. Áronáa Píívyéébe píivyeté diityéké ipájtyetétsóné íná dííbyedívú túhúútúnéllíihye.

28 Áánélliihyéhjáa Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne uukéréjuco meúraavyéne.

29-30 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Muurá ímiáánetúré ámúhake o néé tsaate íjcyátsíhjii, íñahbémuu, íñaallémuu, cáánímutsii, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébe wákiméi méénume íñé imíjyaú íjcyaiñé íñe íñújiri. Aame muurá ájtyúmí tsíjtyeke diityémá íñahbéváimeye íñahbé múdú íñaallémúdú cáánímutsídyú ítsímédú nééme téhdure ookéréjuco úráávyémeke. Aame téené déjúcotu ícúbáhrámeíhíjcyaaíhi. Áronáa ihdyu nihnévúré újcuímýé mújyú idsíjívéjúcóóítyúne bóhí tsíjiréjuco íñúji Píívyéébe ípívyéjtsóji hallúri íjcyaki.

31 Muurá íñe ícyooca íhtsutúme íjcyame ídátsó téijyu waagóojte íjcyaaíhi. Áané lliíñévú íñe ícyooca ídaatsómé ávyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

*Ídsíjiveíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 20.17-18; Rc 18.31-34)*

32 Aaméhjáa Jerotsarévu péeme dííbye déjuri pehíjcyá íllityécunúme. Áamekéhjáa tsátsihvu imíjyojcaróne tsiíñe úúbáleebe muhdú técoomívú dííbyeke tene pájtyeíñe.

33 Neebéhjáa diityéke:

—Mepéé íñe Jerotsarévu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívú o ípívyéévéébedívú tsaapi llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojtéké óhdivu ékéévétsoóhi. Aame oke íekéévéébeke jodíómú íjcyátúmé hójtsi pañévú íhvéjtsóo oke ditye idsíjívétsoki.

34 Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájcoóbeke dsíjívétsoóhi. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu.

Jacóóbomútsí Jóáama Jetsóoke táúmeíñe
(Mt 20.20-28)

³⁵ Áábekéhjáa tsáijyu Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáamutsi nééhií:

—Uwááboóbej, muhtsi méimíllé tsane uke metáúmeíñe.

³⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿ñná ámuhtsi méimílléhi?

³⁷ Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Muhtsi méimíllé u ávyéjuutécooca díúniúvú múhtsikye u ácuycároné úuma muhtsi maávyéjuutéki.

³⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyeta tsá ámuhtsi mewáájácúú ñná metáúmeíñe. ¿Aca ámuhtsi méícúbáhrámeíyá muhdú o ícúbáhrámeídyu?

³⁹ Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Éée, muhtsi méícúbáhrámeíyáhi.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéhde ámuhtsi méícúbáhráméíhi.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuhtsikye táúniúvú oore o pícyoóítyuróne. Muurá ihdyu Llihíyóré táúniúvú pícyoó caatyéké iwábyújtsómeke. Éhduréhjáa áñújcuube Jetsóó diityétsikye.

⁴¹ Aanéhjáa ñnahbéjté 10-meva íjcyame illéébóne cayóbáávaté diityétsidívu.

⁴² Áronáacáhjáa Jetsóó diityéké nééhií:

Ámuha muurá méwaajácú íñújiri íjcyané avyéjujte íhnáho ityáúhbájcatsíñe táhjácatsíhijcyáne.

⁴³⁻⁴⁴ Áánetu ihdyu ámuha tahñéjté meíjcyame tsá múu tehdu néétune. Ámúhadítyú íhtsútuube íjcyane ímíllebe múu pamévakeré píaabóhi.

⁴⁵ Muuráhjáa ñne Míamúnáájpidívu o ípívyévebe tsá o tsáátu íhtsútuube ávyéjuube o íjcyáábeke míamúnaa oke íicúveki. Ópée o tsáá diityéké o píaabóné diityé wájuryi o dsíjive múhdumé teene cáhcujtsómé ipájtyeteki.

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímíjpyetétsóne
(Mt 20.29-34; Rc 18.35-43)

⁴⁶ Aabéhjáa Jericóori íjcyátsihdyu diitye ímamyémuma tsiéllévuréjuco péémema mítyame pééhií. Áanáacáhjáa ditye pééjú úníuri Timéó hajchi Batiméó hállúvátuube ácuúcnúúbé táúmeíhijcyá píáábo.

⁴⁷ Aabéhjáa tétsihvu diibye Natsarée múnáajpi Jetsóó píñhine iwáájácúne kéévánécoba nééhií:

—¡Jetsóó Dabíiúvúj tsíménémúhaabe u íjcyabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁸ Ehdúhjáa díbye néénéllii tsaate néé cúuvéhulléré díbye íjcyaki. Áronáacáhjáa éhniíñevuré tsiiñe neébe:

—¡Dabíiúvúj tsíménémúhaabe u íjcyabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

⁴⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó tétsihvu íjyocúúvéne nééhií:

—Méne díbye itsáá taéllévu.

Ahdújucóhjáa dííbyeke ditye nééneé:

—Uke píúvaabe. Wa dichaj.

⁵⁰ Ahdújucóhjáa ícúí íwajyámú hállújea ityácórívéne díbye cátsíñiivyéné dííbye éllévu.

⁵¹ Áábekéhjáa neébe:

¿ñná ú ímílléhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

⁵² Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyaaabe tsúúca ú hallúváhi.

Ahdícyane wa ílluréjuco dipyej. Ehdúhjáa Jetsóó dííbyeke néénemáyé ïtéjúcoóbe. Aabéhjáa dííbyemájuco pééneé.

11

Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Rc 19.28-40; Ja 12.12-19)

¹ Aaméhjáa úújeté Jerotsaréej pïhírí Bepajéema Betáaniá coomícyú úníuri oríivo bájú íjcyátsihvu.

² Átsihdyúhjáa Jetsóó míityétsikye ímamyémudítýú ípïhíré coomívú iwállóómútsikye néehíí:

—Écoomi ípïhíré cóomityu óóma méujcúté íayáne íjjuúwúke. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

³ Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéebeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne néenélii muhtsi méujcúváhi. Ícúiyévané ihdyu óómíchóííbye.”

⁴ Ahdújucóhjáa péémutsi úújeténé dííbyedívú juuvá úníutu tsaaté já llahájtsí míjco lleehówá úmíwatu dóhjíváábedívu.

⁵ Áábekéhjáa dityétsi tsíñaáyórónáa tsaate néjucóó:

—¿Aca ívéebeké ámuhtsi métsíñaáyó kiávú metsájtyeki?

⁶ Áánélliihyéhjáa neemútsi díbyée úwaabódu. Áánélliihyéhjáa íhvejtsómé dityétsi itsájtyeki.

⁷ Áábekéhjáa dityétsi úújetétsóóbe hallu wájamúúnevu ditye íhbóné hallúvú Jetsóó íñérívyéne péehíí.

⁸ Áábé úmíwáhjáa mítyame míamúnaa juuva íhbó wájamúúnema wájuhóónevu.

⁹ Aaméhjáa dííbyema péeme tsuullérii, idyéjurii, íjcyame wáñécohíjcyá:

—¡Ñóóooj, maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj!

¹⁰ ¡Ñóóooj, mááveyjúsó áánúke Dabííúvúj tsiiménémúhaabe ímiá ávyéjuube íjcyáábeke! ¡Maímijyu Píívyéébe mééma íjcyanej! Ehdúhjáa iwáñéjcone nehíjcyáme.

¹¹ Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu úcááveebe duurúvájávú iááhívéne tééj pañe panévare íítéiñúne péjucóó Betáaniávú cúvéhréjuco tene néenéliihye.

Higyéerahe Jetsóó pítyuutsóne
(Mt 21.18-19)

¹² Ááné tsiíjyúhjáa Betáaniátú ditye óomíñáa Jetsóó ajoyábáavatéhi.

¹³ Aabéhjáa tsíhyulléturé ájtyumí higyéerahe juuvá úníutu íjcyaha imíwu háámívahe. Ááhe éllévúhjáa míjyóóveebe ‘néevahéubáhaja’ íñéénema. Áronáacáhjáa tsá téijyu tehe néevatú íñéeváiyó rááhori íjcyátúnéliihye.

¹⁴ Ááné hallútúhjáa ílluréjuco díbye teehe pítyúútsoobe nééneé:

—Óvíárohe tsáma tsiíne u néevahíjcyádú ú neevá níhñécunu ílluréjuco u chéméihye. Ehdúhjáa díbye nééne ímamyémú lleebóhi.

Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóó bóayóne
(Mt 21.12-17; Rc 19.45-48; Ja 2.13-22)

15 Átsihdyúhjáa úújetémé Jerotsaréevu. Áijyúhjáa Jetsóó duurúvájá pañétú boáyó tééjá pañévú náhjihénújcatsímyeke. Dsiídsikéhjáa cápáyócohíjcyámé metsáwáané wájójcoóbe. Áhduréhjáa íjúúmuke náhjihénuhíjcyámé acúvewáané wájójcoóbe.

16 Áánemáhjáa neebe múha tééjá pañévú iñáhjihénújcóótuki.

17 Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééjá lliiñévú míamúnaa óóma ihjyúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyējuco medíllone?

18 Ehdúhjáa Jetsóó méénúné uubállé llúúvájte avyējujtémá taúhbájú uwáábójte iwáájácúne imíllerá dííbyeke idsíjívetsóne. Áronáacáhjáa nuhnévémé míamúnáadi ditye imí dííbye uwáábó íjtsúcunúnélliíhye.

19 Áané iijyúnuvúhjáa tépejcójuco Jetsóó pééne técoomítyú ímamyémuma tsiéllévúréjuco.

Higyéerahe chémene

(Mt 21.20-22)

20 Aaméhjáa tsíjyu cúúvénéturé díbyée pítyúútsóhe higyéerahe íjcyátsihdyu pájtyénáa ímamyémú ájtyumí tehe tsucájaaháñé tébajkyéjimájuco chémene.

21 Átsihvúhjáa Péédro itsaavé tétsihdyúu ditye pájtyénáa Jetsóó teehe úhbane. Áánemáhjáa neébe:

—Éje Uwááboóbej, éhnée u pítyúútsóhéha íhye tsúúca cheméhi.

22 Áánélliíhyéhjáa neebe dííbyeke:

—Ehdu ámuha meméénuhíjcyá ímíñéúvú mécahcújtsó Píivyéébeke.

23 Muurá ámúhadítyú tsaate ímiáané ímí cáhcujtsómé éhbau cámehbáú nééiyá téhbau ííne móóáj pñévu. Áhdújuco muurá téhbau ííneiyóne.

24 Áhdícyane muurá páneere Píivyéébeke ámuha metáúmeíñé piáábojúvú ámúhakye ájcúiibye ímiáané ámuha mecáhcújtsóhajchíjyu.

25 Áronáa ihdyu múu tujkénú ímíbáchójcatsí tsaatémá ímítyú ámuha medáríívécatsíhajchíjyu. Áijyu ihdyu ámúháj Caani níjkyéjiri íjcyaaabe ámúhadi ídáátsóvéne ílluréjuco ábájííveíñé ámuha ímityúné meméénune.

26 Áánetu ímityúné ámúhakye méénúmedi ámuha meídáátsóvétúhajchíí téhdure tsá díbye ámúhadi ídáátsóvéityúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Jetsóó íhtsútu

(Mt 21.23-27; Rc 20.1-8)

27 Aaméhjáa Jerotsaréeri íjcyánáa duurúvájá pañe íjcyáábedívú llúúvájte avyējujtee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame píhcyaavéhi.

28 Aaméhjáa néé dííbyeke:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyaaabe eene ehdu nénehji ú méénuhíjcyáhi?

29-30 Áánélliíhyéhjáa neebe diityéke:

—Áhdure ¿acáa múha nééjuri Jóaa tsótsóhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píivyéébeé, mityá míamúnaaréé nééjuri téené wákimyéí méénuhíjcyáábe? Áyu cána oke máañújcuj. Ámuha oke máañújcúhajchíí botsíi ámúhakye ó neé múúbé íhtsúturí o méénuhíjcyáne.

31 Áánélliíhyéhjáa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píivyéébéé nééjuri tsótsóhíjcyáábe’ menéhajchíí meke nééíyoóbe: “Áábekéráhjáa ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsóúne?”

32 Áánetu ‘míamúnaaréé nééjuri’ menéhajchíí meke míamúnaa téené hallútú méénúiyáhi. Muurá pamévare cáhcujtsó ímiáánéjucóo Píivyéébé ihjyú uuballe múnáajpi Jóaa íjcyane.

³³ Ehdúhjáa néeneri iñúhnévéne néemeé:

—Maáhuúj, tsá muha mewáájácutúne.

Áanélliihyéhjáa Jetsóó néehíi:

—Aanéjiiiva idyé ámúhakye ó neé múúbé ihtsúturí o méénuhíjcyáne.

12

Úmihé tehmé múnaa múhdurá dáríívemeíñetu íjcyáne uwááboju

(Mt 21.33-46; Rc 20.9-19)

¹ Áijyúhjáa Jetsóó tsíménéhjítu úwááboobe néehíi:

—Tsaapíhjáa íúmihé tsanééré óova íbájtsoné mǐjconúhi. Áánemáhjáa tsátsii ímíbájchoobe tééne néévá dótsúhcúmeítsii. Áhduréhjáa tépallíj pǐnénúvú méénuube jáhwu cáámé cóhnaúvú tééj páñétú tépalli téhmémeíjya. Ehdúhjáa imyéénúne tsaatéké tépallívú ityéhmétsoíñúne aahívetéébé tsííñé iñúji.

² Aanéhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájácútsihvu wáalloobe íúnú múnáájpiikye díbyema ditye iwáallóoro díbye éhne íjcyadúne.

³ Ahdújucóhjáa péeróóbeke ditye íllure méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íéveébe.

⁴ Áanélliihyéhjáa tsíjpiikyéréjuco díbye wáallóóbeke téhdure néwayúúneri íhñíwáutu ityúúvátsóóbedi íllure uuhívatéme.

⁵ Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wáallóóbeke ílluréjuco ditye dsíjívétsópejtsóne. Áronáacáhjáa tsííñe wáalloobe pívamevákéjuco. Áámekéhjáa idyé imyéénúpéjtsóne tsaatéké dsíjívetsóme.

⁶ Áané boonéhjáa ílli apáábyeréjuco cóváne mítyane díbye wájyuúbe. Áábekéréjucóhjáa díbye wáalloone ‘íhya hájchíwu íjcyánéllii díbyeke avyéjúúlléiyóme’ íñéénema.

⁷ Aabéhjáa bóhditéébeke íájtyúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áanéllii metsu díbyeke medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

⁸ Ehdúhjáa íñéjcatsíñe ídsíjívétsóóbeke waagóomé ílhyóvé pañévu.

⁹ Ehdúhjáa Jetsóó díityéké íúúbállétsihdyu néehíi:

—¿Aane íñe díibye úmihé aabájaabe itsáácooca muhdú méénuú eenéé tépallívú díbye téhmétsoíñúme ímítyú dáríívemeímye? Muurá díityéké dsíjívétsóíibye téené hallútu. Ááne tsíjtyekéréjuco díbye téhmétsoíñé tépallívu.

¹⁰⁻¹¹ ¿A tsá ámuha mújyú meévetú Píívyéébé waajácúháami? Muurá téhaamítú nééneé: Tsaúu nééwayu jááháñe wákimyéi múnaa íñéhnílléne wáagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu. Muurá ihdyu Píívyéébere ehdu meenuú tehdújuco.

¹² Ehdújáa díitye llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyámeke Jetsóó lléboóbóné hallútú ímíllerómé díbyeke tétsihdyu iwáágoóne. Áronáacáhjáa nuhnévémé Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi díbye íjcyane míamúnaa néhíjcyámedi íllityénema. Aaméhjáa ílluréjuco pééneé.

Íñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne

(Mt 22.15-22; Rc 20.20-26)

¹³ Áané boonétúhjáa parítséomú wallójcatsí Heróódé icyánéjcuéjtemá díbye éllevu ditye íñéete muhdú díbyedítýú ípítyácócatsíhíjcyáne. Ehdúhjáa íjtsámeímyé díbye muhdú añújcúnetu díbyedívú íñéétsóroki.

¹⁴ Aaméhjáa neeté díbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú ímíáábé u íjcyane állíútuúbe. Aabe ú uwáábohíjcyá kéjijtó Píívyéébe míamúnáadívú ímí íjtsúcunújijtó tsíjtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri ícúvétuubére. Árómeke muurá pámeekéré tsaahdúré ú íjtsúcunú muhdú

ditye íjcyane u túhúúllétúnéllíhye. Aabe cána múúhakye diñe díicyánéjcutuj. ¿A tehdújuco ávyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

15 Ehdúhjáa dííbyeke dillómé íllure imújtátsóroki. Aanéhjáa iwáájácúne neebe diityéke:

—¿Íveeki íllure oke ámuha memújtátsóro mémávárijchóhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsijívuj.

16 Ahdújucóhjáa ditye tsájíhcobávú ájcune dííbyeke. Áájítúhjáa húmi náávee, memee, íjcyane ííténe neebe diityéke:

—¿Aca múhúmi náávé íñeé? Áhdure ¿mumémé íñe tééjitu?

Áánéllíhyéhjáa néemeé:

—Ávyéjuube Tséétsá húmi nááve. Áábe méméré eene tééjitu.

17 Áánéllíhyéhjáa neebe diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséétsáke mááhdohíjcyá dííbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píívyéébeke máácu híjcyá dííbyé wáábyuta íjcyanévu.

Ehdúhjáa Jetsóo diityéké nééneri íllure ullévenúme.

Dsijivémé muhdú tsiñe bóhine tsaate díllone

(Mt 22.23-33; Rc 20.27-40)

18 Téijyúrrehjáa idyé tsadotséómú péé dííbye éllevu medsíjivémé tsiñe mebóhine cáhcújtsotúme.

19 Aaméhjáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbérejuco díílleke táábávaíñé dííbyeréjuco itsíímáva dííllédívú íñáhbeúvúu tsíímáváiyoone.

20 Aanée íjcyámé 7-meva tsané nahbému. Áámé amíaabée ityáábávárólléjtane dsíjivé tsíímávátuubére.

21 Ááné boonée bóneebe díílleke táábávároobe idyé dsíjivé dííllédívú téhdure tsíímávátuubére. Áábé bonéebekée idyé téhdure pajtyéne.

22 Ehdúu pámeere tsané nahbému 7-meva íjcyame díílleke ityáábáválledívú tsíímávátúme dsíjivehíjcyáhi. Aanée nihñévúré díílléréjuco dsíjivéne.

23 Aane cána múúhakye diñe ímichi ¿cáábyé taaba dille íjcyaiñé tsiñe ditye bóhícooca?

24 Ehdúhjáa ditye néénelii Jetsóo néehíí:

—Íllure ámuha mémujtá Píívyéébe íhtsútuube íjcyáábé waajácúháámitu muhdú tene úwaabóné ámuha mewáájácútúnéllíhye.

25 Muurá dsíjivémé tsiñe bóhícooca páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Tsáhájuco téijyu míamúnaa táábávácatsíhijcyané íjcyáityúne. Muurá téijyu pámeere íjcyáa níjkyéji múnááduréjuco.

26 ¿Aca tsá múijyú ámuha meéévetú Píívyéébe waajácuháámi? Íllúu muurá Píívyéébe Moitséeke néé úmehéwu péétécunúne pañétú dííbyema íhhyúvacooca: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píívyéébe ó íjcyáhi.”

27 Ehdúu Píívyéébe néénetu muurá méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééityuró diityé Píívyéébe íjcyane. Aanéjívva íllure ámuha mémujtáhi.

Páñétúejúúcu taúhbajúúcu

(Mt 22.34-40)

28 Ehdúhjáa Jetsóo tsadotséómuma táhjácatsíñe tsaapi taúhbajúú uwááboobe lleebúcuúhi. Aabéhjáa ímí diityéké Jetsóo añúcu híjcyanéllíi néé dííbyeke:

—¿Aca teene Píívyéébe taúhbajúúnetu keená ímichi páñétúene?

29 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímichi muurá pañétúene taúhbajúúnetu neéhií: “Ámuúha ijraéémuj, muurá Máavyéjuube Mépiivyéébé apáábyéré íhtsútuube ijcyáhi.

30 Áánéllii múu dííbyeke Dípiivyéébé Díavyéjuube Íjcyáábeke wajyú ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi.” Ehdú neéne ímichi pañétúene teene taúhbajúúnetu.

31 Áánetu tsiiñe neéhií: “Pamévakeré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.” Íñeecu muurá ímichi pañétúenécú taúhbajúúnetu.

32 Ehdúhjáa Jetsóó neénéllii diibye taúhbájú uwááboobe neé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, tehdújuco u neéne ímiáané tsáápiye Píívyéébe Íjcyane apáábyéré íhtsútuube íjcyáabe.

33 Áábeke ímiáané méwájyúiyá ávyeta méííbúutúre páneere muhdú meíjcyáneri méíjtsaméiyi. Áhdure tsíjtyeke méwájyúiyá muhdú mewájyúmeídyu. Ehdú muurá meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé íñe dííbyeke meíícuvéné panévare dííbyé úmíwávú mecóvátsohíjcyané ehnííñevu.

34 Ehdúhjáa díbye tsaímíyé áñújcúnéllii Jetsóó neé dííbyeke:

—Tsúuca muurá Píívyéébé avyéjéjpijyúcooíyó uú.

Ehdúhjáa díbyeke Jetsóó neéne boone tsáhajúco múha díbyeke tsiiñe díllotúne.

Muubá Críjto Íjcyane

(Mt 22.41-46; Rc 20.41-44)

35 Téjyúhjáa duurúvájá pañe íjcyámeke úwááboobe íhdityúré neéhií:

—¿Aca íveekí taúhbájú uwáábojte nehíjcyá Dabííúvúj tsíménémúhaabe Críjto íjcyaiñe?

36 Ááneráhjáa Píívyéébé Apííchóré dííbyeúvuke túkévéjtsóneri neébe:

Ávyéjuube neé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúi diicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

37 Ehdúhjáa muurá neebe Dabííúvú Críjto dítyú Íavyéjuube díbye íjcyane. Aanéjii ¿muhdú íivane Dabííúvúj tsíménémúhaabe íjcyáyoobe Críjtoó?

Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné ímí diityéké pájtyénéllii lleebúacunúme.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne

(Mt 23.1-36; Rc 11.37-54; 20.45-47)

38 Tehduréhjáa tsiiñe úwááboobe neéhií:

—Ámuúhaj, téííbúwá tsáma méíjcyaco. Tsá múu íívatú eene aatye taúhbájú uwáábojte miamúnaa diityéké íavyejuúllekiyé cááméjacobájí úcámeíhíjcyánetu.

39 Muurá pihcyáávejáané pañevú iúcaávécooca imíllémé íboohówátsíhíjívúré íacuuvéne. Áhdure teene pihcyááveháñe májchó májchómeícyooca imíllémé ímítsíhíjívúré imájchone.

40 Aame pííbájyujte walléemudítyú dótu híjcyá diityé jaaháñe. Ehdú muurá imyéénúné nucójpí cááménécóbaúvú ihjyúvahíjcyarómé Píívyéébema. Árome muurá téené déjúcotu ícúbáhráméíhi. Ehdúhjáa Jetsóó neéhií.

Ídátsó neéle pííbájyulle dsíídsike pícyoóne

(Rc 21.1-4)

41 Téjyúhjáa duurúvájá pañe Píívyéébé wáábyuta dsíídsike dítye pícyohíjcyábá úníuri díbye ácuúacunúnáa téhbá pañevú pícyoómé teene dsíídsi. Dsíídsiváméhjáa mítyanéhjí pícyoóhií.

42 Áánaacáhjáa pííbájyulle ídátsó pícyoó mjíhíhwuúcué.

43 Aanéhjáa íítténe ímamyémuke neébe:

—Áámye muurá pííbájyulle ídátsó neérolle pícyoó páme ehnííñevúre.

⁴⁴ Muurá aatye picyóó mítyane idsídsívánetu áyánéwuúji. Áánetu pícyoolle páneere tééne tájpi íjcyáiyóne.

13

Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé

(Mt 24.1-2; Rc 21.5-6)

¹ Aaméhjáa duurúvájá pañétú íjchívyénáa Jetsóoke ímamyémudítýú tsaapi nééhií:

—Uwááboóbej, aca ííne imíjyaú eene duurúvaja néwayúúnetu méénúmeíhi.

² Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿A imíwu ú ítéhí? Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááiñé ihde pájtyeíñéhji

(Mt 24.3-28; Rc 21.7-24; 17.22-24)

³ Átsihdyúhjáa péeme tééjáj piihírí oríivo bájú íjcyátsihvu.

⁴ Átsihvúhjáa Jetsóó ácuúcunúúbeke Péédooroo, Jacóóboo, Jóáaá, Aderéee, íjcyame nééhií:

—Cána múúhake duubállé múijyú tene pájtyeíñé eene múúhake u néhíjcyanéhjji. ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúuca tehdu tene pájtyeíñé?

⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu néeme tsáma wajácútsi méíjcyaco ámuha állíu múnáadívú maállítsámeítýuki.

⁶ Muurá o tsááiñé tsúuca piihícooca íjcyáimyé mítyame óhdi díllómeímeye. Aame neé diibyéjucó Críjto íjcyane. Aane mítyame cáhcújtsóo bañúháñe.

⁷ Áhdure téijyu íjcyáiñé méénujcátsí pahúlleváre. Ááneri méíllityedíñe. Ehdu pajtyeíñé páneere ílluréjucó níjkéváiñé ihde.

⁸ Muurá tsané ííñúji múnáa méénújcátsíí tsííñé ííñúji múnáama. Áijyu ííñúji vááúméíí pahúlleváre. Áhdure ájyaba íjcyáahi. Ehdu déjúcóóveíñé ícúbáhraméí ííñújiri.

⁹ Áánéllii téíbúwá méíjcyaco. Muurá oke ámuha mecáhcújtsóné hallútú pihcyáávejáané pañévú ámúhake imyéénúmeke tsajtyeímeye ávyéjúté éllevu. Aame muurá ámuha méúwááboó diityéke.

¹⁰ Muurá íñe pajtyéteju pámeekéréí ííñújiri íjcyané míamúnáake úwáábóméíhi. Áijyu ihdyu ó tsaá páneere ílluréjucó iníjkévaki.

¹¹ Áhdícyane ávyéjúté éllevu ditye ámúhake icyúvéhoojánu tsájtyécooca tsá múu íjtsámeítýú muhdú íhjíyúváiñeri. Muurá ihdyu Píívyéébere Íapííchoj tééveri ámúhake tükévjtsóneri ámuha méihjíyúvaáhi.

¹² Áhdure téijyu tsané nahbémú íjcyarómé ímityúné dáríívéjcsátsíhi. Aame tsamééré tsíjtyedívú táúhbájcátsíhi. Muurá ítsíime íjcyarómedívú cáánimu táúhbaá tsíjtye dityéké idsíjívétsoki. Áhdure idyé ítsíime íjcyarómé cáánímudívú táúhbaáhi.

¹³ Áhdure cáhcújtsotúmé ámúhake tsarílleé tahñéjté ámuha meíjcyámeke. Aane ehdu néérónéhjí pañe Píívyéébeke íhvéjtsotúmé tsáimíyé nihñéétsihvúré íjcyame ihdyu pájtyeéhi.

¹⁴ Áhdure muurá duurúvájatu tsátsii ííne imítyúné úújéítýútsihvu ímityúné úújeténé Píívyéébeke ávyéta tsarí pájtyeéhi. Aane ihdyu ámuha maájtyúmícooca méwáácunúco cámehábuúnevu Jodéa ííñúji múnáa ámuha meíjcyame. Ehdúu muurá tene pájtyeíñé tsúúcajatújucó Píívyéébe íhjíyú uubáalle múnáajpi Daniéré nééneé. Aane éévehíjcyámé íhya ihdyu waajácújucóó íná íjcyáiñe.

¹⁵ Áhdícyane téijyu áachi íjcyame íucaavéjúcohdí ímíjcóhó pañévú tsíeméné iújcuki.

¹⁶ Áhdure íúmíhé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí íhjíyávú íwajyámu éllevu.

17 ¡Máidaátsoju tsáma tene pájtyeíñé téjyju walléemú éévájtema tsijtye ñohñójtéréi ñtsííméwuúmú Íjcyámeke!

18 Áánéllii Píívyéébema méihjyúvaco tsúcohíváneri úúníjyáijyju tene ipájtyétu níjyáháñé lliñe ámuha mewáácunútuki.

19 Muurá téjyju Íjcyaiñé ávyetá ihnáhó ícúbáhraméi íñee ííñuji ípívyéévetsihdyu mújyju ícyahíjcyatúne. Áané boonétú ihdyu tsáhájucó mújyju téhdú néené ícúbáhraméi Íjcyaitúne.

20 Aane muurá Píívyéébe oke wállóótuca pámeere dsíjívéiyáhi. Áánéllii ícúu tsiíñe oke wállóóiibe ihñéjte wájyuri.

21 Aane tsúuca tene pííhícooca Íjcyaimyé tsaate íllure íállíñe 'tsúuca Críjto tsájucóóhi' nééimye. Áámeke wajácútsi meíjcyáne mécáhcújtsodíñe.

22 Muurá Íjcyaimyé állíu múnaa iiye Críjtodi díllómeímeye. Áhdure díllómeímeye Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáadi. Aame piivyéteé méénuráítyúronéhjí imyéénune. Ááneri muurá míamúnáake mújtátsoímýe Píívyéébedítyu. Tsáijyju múúne téhdure mújtátsoiyómé ímiááne dííbyeéjitéjucó Íjcyarómeke.

23 Aane íñe tsúuca ámúhake o úúballé íhdétújucó ámuha metéíbúwááveki.

*Jetsóo tsáácooca pájtyeíñéhjí
(Mt 24.29-35, 42-44; Rc 21.25-36)*

24 Ehdu ícúbáhraméi pájtyené boone cóójiejpi nuhba ílluréjucó áabatéíñe. Áhdure péjcoejpi tsáhájucó ájchúityúne.

25 Áijyju míicuru dójcoó cáámetu. Ehdu páneere íévéhóowari íhtsútunéhjí Íjcyane mujtáraba Íjcyáahi.

26 Áijyju tsúuca Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

27 Aabe ó táúhbaá níjkyéji múnáake ditye ípíhjúcu óhdivu tahñéjteke pahúllevaré ííñújiri, níjkyéjiri, Íjcyámeke.

28 Cáhawáá méjtsúcunu higyéerahej. Muurá itsóúúvéne tsiíñe tehe béhjívánetu méwaajácú píjcyaba pííhíjucóóne.

29 Ahdu néene íñe ícyooca ámúhake o nénehji pájtyénetu tsúuca ámuha méwaajácú tsiíñe o tsááiñe éévé úújetéjucóóne.

30 Aane ímiááne ámúhake o néé ehdu nénehji pájtyeíñé ííñújirí míamúnaa Íjcyapííñaáca.

31 Muurá íñe ííñújima páneere íévéhóowari Íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámúhake o néhijcyáne tsá mújyju wágóóóvéityúne.

32 Áronáa ihdyu tsiíñe o tsááiñe éévé tsá múha wáajácúne. Níjkyéji múnaa Íjcyarómé tsá wáajácúne. Téhdure páñetu Píívyéébé Hajchi o Íjcyároobe tsá o wáajácúne. Apáabyéré ihdyu Llihíyo waajácú mújyju tsiíñe oke iwállóoíñe.

33 Ahdícyane tsáma téíbúwá téené íjtsúcunuré meíjcyáne méihjyúvahíjcyaco Píívyéébema. Muurá tsá mewáajácú mújyju tsiíñe o tsááiñe.

34 Muurá tsaapi tsííñe ííñújí íááhíveté íúníu múnáake pícyoíñú ihjyávú tsáne wákimyéivu ditye téeneri íjcyá díbye téhulle Íjcyané hajchóta. Áámedívú muurá tsáápiikye ityéhmétsoíñúróobeke tsá díbye néétu mújyju itsááiñe. Ahdu tsá ámúhake o néétu mújyju tsiíñe o tsááiñe.

35 Ahdícyane téíbúwá meíjcyáne téene íjtsóré meíjcyaco. Muurá ávyeta tsá mewáajácú mújyju ámúhá avyéjuube o Íjcyabe o tsááiñe. Tsáijyju múúne tsájcooji o tsáá cuuvé pañe, mityá cúúvénetúrej, mityá pécójpíñej, mityá cóójí pañévuj. Ávyeta tsá mewáajácúne.

³⁶ Áánéllii múu téibúwá téene íjtsóré ijcyá ámúhakye o túvaaóvátu pevétaré iná méenutúme cuwáryé ámuha meíjcyámeke.

³⁷ Ehdú íñe ámúhakye o nées pámeere tahñéjté ámuha íjcyámeke. Ahdícyane tsáma téene íjtsóré méíjcyaco. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

14

Jetsóoke iékééveíñé ditye pítyácójcatsíñe
(Mt 26.1-5; Rc 22.1-2; Ja 11.45-53)

¹ Áijyúhjáa pajtyeté wañéhjí óórityúne pááá máchoméíhjcyané wañéhjí míjcyoojícúturéjuco lléeváíñáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjtsámeí muhdú iállíñe Jetsóoke iékééveíñé idsíjívétsoki.

² Árónemáhjáa néjcatsímýé teene wañéhjí pañéi tehdu imyéénútu míamúnáake ííborínúyónéllíhye.

Pacúúcújpácyori tsáápille Jetsóoke íhñíwau múrijchóne
(Mt 26.6-13; Ja 12.1-8)

³ Áijyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Betáániarí Tsimóó dííbyere ‘Ahlláriho’ némeíbyé jari. Aaméhjáa téejari majchóri íjcyánáa tsáápille tsáá mítyane áhdómeíñé pacúúcújpácyoma. Aalléhjáa téjpacýorí dííbyé níwau múrijchóhi.

⁴ Aanéhjáa ímamyémuke tsaríwu pájtyénéllii néjcatsímýe:

—¿Íveekíami aalle ícúbahra pacúúcújpácyori tsané pijcyábá mewákímýeíñe áhdodúné áhdómeíjpácyorij?

⁵ Muurá téjpacýo menáhhíhénúne dsíídsíri mépíaabóiyá ídáátsóméhjíke.

⁶ Ehdúhjáa dííledítýú ditye néerónáa Jetsóó nées díityéke:

—Óvi íjcyalle. ¿Íveekí ehdu ámuha méihjyúváhi? Muurá tehjújuco dille méénune.

⁷ Muurá díitye ídáátsojte tsá kiávú ámúhadítýú pééityúne. Áánetu tsá múhajchótá ámúhama o íjcyáityúne.

⁸ Áánéllii muurá oke téjpacýorí múrijcholle oke ditye cúúúíñe ihde tájpi ímímbajchóne.

⁹ Aane ímiáané ámúhakye o nées íñe tajtyéeveri míamúnaa pájtyetéíñe uwááboju úwáábohíjcyámé muurá idýé teene úúballéné pámeere ííñújiri íjcyané míamúnaa waajácúúhi. Ehdúhjáa Jetsóó nées ímamyémuke.

Jóoda Ijcaríóóté Jetsóodívú ékéévetsóíñe
(Mt 26.14-16; Rc 22.3-6)

¹⁰ Áijyúhjáa Jóoda Ijcaríóóté dííbyé mamýémú 12-meva íjcyáméejpi íjcyároobe múijyúrá llúúvájte avyéjúté éllevu ipyééne díityéké neeté dííbyedívú iékéévétsoíñe.

¹¹ Ááneríhjyáa mítyane ímíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone. Ehdúhjáa tsúúca díityémá ipítyácójcatsíñe ílluréjuco díbye íjtsámeíñe muhdú dííbyedívú iékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóó májchone
(Mt 26.17-29; Rc 22.7-23; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-25)

¹² Aanéhjáa teene pajtyeté wañéhjí óórityúne pááá ditye máchohíjcyané wañéhjí obééjáuúmuke tsájaatsá múnaa dsíjívétsohíjcyané wañéhjí tújkévajcójí Jetsóoke ímamyémú néehíi:

—¿Aca kiávú ú imíllé wañéhjí májchó muha meméénune?

¹³ Áánéllíhyéhjáa tsaatétsikye neébe:

—Cáhawáá Jerotsaréevu mepej. Ácoomíyí ámuhtsi tsaapi líyííhyori nújpañújéébeke maajtyúmíibema mépeéhi.

14 Aabe tsájá pañévú úcáávéebe déjutu meúcáávéne tééja múnáájpikye méneeco: “Uwááboobéne múhtsikye nées kiáváhjané íchii mójcho íjcyane tééhó pañévú díbye múúhama pajtyété wañéhji májchó májchóihyo.”

15 Áijyu ámuhtsikye úújétsóibye tsaho imíwu córíhócoba néeho cáámééjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévú méméenuco méema majcho. Ehdúhjáa neebe diityétsikye.

16 Ahdújucóhjáa dityétsí péene técoomívu. Aamútsíhjáa ímiáané muhdú díbye néhdújuco iúújeténe tééhó pañévú méenune teene majcho.

17 Áané iijyúnuvúhjáa Jetsóó tétsihyíjyuco pámeemáyé ímamyémuma.

18 Aanéhjáa tsúuca imájchótsihvu neebe diityéke:

—Ímiááneturé ámuhakye o nées íjcyabe tsaapi ámuhadítýú óhdivu méénútsóibye.

19 Aanéhjáa kímóhcó diityéké pájtyénéllii pámeere nées díbyeke:

—¿Aca caabye ehdu uke muha méméenuúhi, a oó?

20 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Íñe tsají pañévúré muhtsi díbyema memájchoobe ehdu oke méenuúhi.

21 Ehdu ímiáané oke pajtyéíñe Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke tsúúcajátújucóo Píívyéébe waajácúháámitu tene néhdújuco. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeíñe ehdu oke méenuúbeke. Tsáháa ihdyu díbye íjcyáityuróne.

22 Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáhínunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho.

23 Áhduréhjáa ado iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánevúhjáa díbye ájcune adóme.

24 Áámekéhjáa neébe:

—Íñe tátyujpácyo náávé íjcyane úúballé muhdú míamúnaa ícyahíjcyané pityájcoju o dsíjíveneri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe múhdumé oke cáhcujtsómé ipájtyeteki.

25 Aane ímiááneturé ámuhakye o nées ícyocátú tsiíñe ámuháa bíinojpácyó o adójucóóityúne Píívyéébe avyéjuri meíjcyácooca tsiíñe maadóíñévújuco.

Péedoro tóónúmeíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 26.30-35; Rc 22.31-34; Ja 13.36-38)

26 Aaméhjáa teene pajtyété wañéhjí majtsíjyú imájtsívátsihdyu péé oríívó bajúvu.

27 Átsihvúhjáa Jetsóó nées diitye ímamyémuke:

—Ípyejco muurá ámuha pámeere ílluréjuco óhdityu metsújááveíñe pahúllévavu. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé: “Obééjámú tehmeébeke o dsíjívetsóné boone ílluréjuco dítye mújtaíñe pahúllévavu.” Ehdu muurá néene Píívyéébe waajácúháámitu.

28 Árónáa ihdyu o dsíjíveebe tsiíñe o bóhííne ó peé ámuhá ihde Gariréavu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke néenéllii Péedoro néehí:

—Íhya ihdyu íjtye uke íhvéjtsóóhi. Áánetu ihdyu tsá uke o íhvéjtsóityúne.

30 Áánéllihyéhjáa neebe díbyeke:

—Ímiááneturé uke o nées muurá ípyejcójucó tahñéébe u íjcyaróné u tóónuíñe 3-ijyúvá cáracái míjyúcú májtsívátúné ihde.

31 Árónáacáhjáa Péedoro néehí:

—Muurá tsá o tóónúmeíityúne. Óvíjyuco néhi ihdyu oke dítye dsíjívetsóné téené hallútu. Ehdúhjáa pámeere neerá díbyeke.

Píívyéébema Jetsóó íhjuváne

(Mt 26.36-46; Rc 22.39-46)

32 Aaméhjáa úújeté ‘Getsemaní’ némeítsihvu. Átsihvúhjáa Jetsóó nées diityéke:

—Íchiíyeyi meijcyá Píivyéebema o ihjyúvatéki.

³³ Áanemáhjáa tsajtyéebé Péedoroo, Jacóóboo, Jóááá, éhdúmekére. Áamedívúhjáa ávyetá ihnáhó kímóóvémeííbye.

³⁴ Áanemáhjáa neébe:

—Muhdú íhya o dsíívéiúvúduréjuco oke táííbuwa. Ahdícyane cána íchihdyúréi oke metéhmej. Áronáa ihdyu mécúwadiñe.

³⁵ Ehdúhjáa iñéene peebe éhniíñéwuúvu. Átsihvúhjáa imímóúúvéne Píivyéebema ihjyúvaabe muhdú tene néhajchíí ícúbáhrámeityuki.

³⁶ Íllúhjáa ihjyúvaábe:

—Ayúju Táácáaniíj, tsá muurá iná u túhúúlletúne. Ahdícyane muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeíñe. Áronáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Óví ihdyu muhdú u ímillédú óóma ú meenúhi.

³⁷ Ehdúhjáa Píivyéebema íhgyúvátsihdyu óómiibye cuwáí íjcyámedívú iwájtsíne néé Péedoróke:

—¿Aca eene ú cuwáhi, Tsímoj? ¿íveekí tsá cuwa u áábúcutú oke u téhmeki?

³⁸ Imíchi bo meijcyáne cúwávetúmé Píivyéebema méihgyúvahíjcyá ímityunévú ámuha metáhjatsámeityuki. Muurá ímiáané ámuha méimíllerá tsaímíyé meijcyane. Áronáa tsá ámuha meíhnáhootú tehdu meijcyáiyóne.

³⁹ Ehdúhjáa diityéké iñéene biwáhullévúré ipyéene tsiíñe Píivyéebema ihjyúvaabe piéhdúré tujkénúu íhgyuvádúre.

⁴⁰ Átsihdyúhjáa tsiíñe péébe úújeté téhdure cuwáí íjcyámedívú. Ávyetáhjáa mítyane cuwa diityéké íjcyame tsá dííbyema íhgyúváiyónéhji éllevu íjcyatúne.

⁴¹ Aabéhjáa diityedí iúlljéróne tsiíñe Píivyéebema ihjyúvatéhi. Átsihdyúhjáa ihdyu óómiibye diityéké nééhií:

—Áyu, ícyooca ihdyu ílluréjuco mecúwáiyóne. Áronáa Míamúnáájpidívúu o ípívyéévébedívú tsaapi ímityúmeke ékéévetsóíñe éévé tsúúca úújetéhi.

⁴² Ahdícyane ílluréjuco metsu mepéekíí. Muurá tsúúca tsaabe óhdivu méénútsóííbye.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Rc 22.47-53; Ja 18.2-11)

⁴³ Ehdúhjáa Jetsóo néenáa tsúúca tsaatémá Jóoda wajtsí tétsihvu llúúvájte avyéjujtee, tauhbjú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame wállóónéllii tsáameé. Aaméhjáa tsáá ímyéénucátsiháñe niitsúmuma, cávaájcoháñema.

⁴⁴ Ácoocáhjáa íhdéjuco diityéké Jóoda nééneé:

—Cáábyeké o chóhchócuube diibyéjúcoói. Áábeke meékéévéne métsajtyéco.

⁴⁵ Ehdúhjáa diityéké ipityajcódújuco Jetsóo éllevu ipyéene díbye néétene:

—‘Uwááboóbej, ¿a áánu uúj?’ nééberéhjáa chohchócú dííbyeke.

⁴⁶ Ááneréjucóhjáa ditye íékéévéébeke tsajtyene.

⁴⁷ Áronáacáhjáa tsaapi dííbyé mamyémudítyú íniitsúwari wállórihjúcú llúúvájte avyéjujte únú múnáájpi núúmiho.

⁴⁸ Áámekéhjáa Jetsóo nééhií:

—¿Aca muhdú ívane éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdu ámuha metsáá taéllevu niitsúmuma cávaájcoháñema?

⁴⁹ Áánerá íhyajchótá ámúháj piíne o íjcyaaabe duurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehdújuco ámuha meméénune Píivyéebé ihjyú uuballe múnáape tsúúcajátújuco néhíjcyáné dííbyé waajácúháámitu néhdújuco tene ípajtyeki.

⁵⁰ Ehdúhjáa Jetsóó néénáa ímamyémú illuréjuco wurúvájá pañe o úwáábohíjcyáábeke keená ámuha oke meékéévehíjcyáne. Áronáa ihdyu tehdújuco ámuha meméénune Píivyééááne dííbyéjtane.

Tsáápiikye ditye ékéévéroobe pállójcóna

⁵¹ Áanáacáhjáa tsaapi ováhtsá íéveho íjcyabe wájyamubávú idyóvíívyéne pehíjcyá diityé déjutu.

⁵² Áábekéhjáa ditye ékévérónáa tehba diityé hójtsí pañévú iwááoiñúne waabe pevéhorejúco.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóó íjcyane

(Mt 26.57-68; Rc 22.66-71; Ja 18.12-14, 19-24)

⁵³ Aanéhjáa tsúuca Jetsóoke tsajtyémé llúúvájte avyéjúube éllevu. Áanáacáhjáa tsijtye llúúvájte avyéjutee, túkevjtsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame píhcyaaavéjucóó tétsihvu.

⁵⁴ Áijyúhjáa Péédoro dííbyeke úráávyeebe pehíjcyá diityé kemúellere. Aabéhjáa úújeté lláhajtsívuré tétsihyi tééjájá tehméjté íjcyuujúwatu píhmiíhíjcyáme éllatu ipíhmiiki.

⁵⁵ Áanáacáhjáa avyéjute ítsámeíhíjcyá muhdú Jetsóó hallúvú iállíñe dííbyeke ídsíjívétsoíñe. Áronáacáhjáa tsá ditye píivyététú muhdú dííbyé hallúvú iállíyóne.

⁵⁶ Ávyetáhjáa mítyame dííbyé hallúvú páhduvaré álliyómé báñúmeíhíjcyáhi.

⁵⁷⁻⁵⁸ Áronáacáhjáa tsaate téhdure dííbyé hallúvú iállíñe néehíí:

—Áánu muurá nehíjcyá míamúnaáváa méénuja duurúvaja iwácávyáhcóne tsíjyaréjuco imyéénuiñe míamúnaa méénútuja. Aajává pánéévétsoíibye 3 coojívatúre. Ehdu ihjyúvahíjcyaaabe.

⁵⁹ Ehdúhjáa ditye néerone tsá cáhcújtsómeítyúne.

⁶⁰ Áronáacáhjáa llúúvájte avyéjuube diityéj píñétú íjyócúúvéne néé Jetsóoke:

—¿íveekí tsá u añújcutú aatye díhyallúvú ímítyunéhjí úúballéne?

⁶¹ Áronáacáhjáa tsá ñná diibye néétune. Áanéllíhyéhjáa tsiíñe neebe dííbyeke:

—¿A ímiááné diibyejúco uu Críjto ímiáábé Píivyéébé Hajchí?

⁶² Áanéllíhyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyejúco oó. Aane méwaajácú íñe Míamúnaájpídívúu o ípívyééveebe íhtsútuube Píivyéébé úníuri o íjcyane. Aabe muurá tsiíñe o tsáácooca o bóhówááveé ojtsó pañe.

⁶³ Ehdúhjáa Jetsóó nééne avyéta tsárí pajtyé diibye llúúvájte avyéjúubeke. Áanéllíhyéhjáa íwajyámúúné dówaríjcyámeíbyéré néehíí:

—Ávyeta tsáhájucó meímíletú tsijtye éhnííñevu dííbyé hallúvú tsiíñe úúballéne.

⁶⁴ Muurá íñe ámuha melléébóneríyé ¿íveekí uuhívatéébé Píivyéébedi? Aane ¿muhdú ámuha méíjtsúcunúhi?

Áanéllíhyéhjáa pámeere néé illuréjuco díbye dsíjíveíñe.

⁶⁵ Ehdúhjáa ditye néénéllí tsaate dííbyé hallúvú úníhíhícyuméré íhyúmi íbíjínúúbeke imyéénúne néehíí:

—Áyu cána waajácú caabyé uke méénune.

Téhduréhjáa duurúvájá tehméjté dííbyeke wábáajcóhi.

Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.69-75; Rc 22.56-62; Ja 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Aanéhjáa Péédoro lláhajtsírí íjcyánaa llúúvájte avyéjúúbé únú múnáadítyú tsáápille tsááhíí.

⁶⁷ Aalléhjáa dííbyeke píhmírí íjcyáábeke íítehíjcyároné néehíí:

—Úpée idyé éhne ú ícyahíjcyá Jetsóoma Natsarée múnáájpiíma.

⁶⁸ Áronáacáhjáa illure ityóónúne neébe:

—Tehdu o wáájácúúbedííí óóma ú ihjyúváhi. Ehdúhjáa iñééne lláhájtsí mijcó lleehówavu íjyóóúúvetéébe.

Áanáacáhjáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

⁶⁹ Aabébjáa tétsihvu úújetéébeke tsiíne ííténe tétsihyi íjcyámeke neéle:

—Áánu muurá idyé tsaapi Jetsóó mamyé múejpi.

⁷⁰ Áronáacáhjáa idyé tsiíne tóónuúbe. Áané illúhwuúréhjáa idyé tsíjtyeréjuco nééne dííbyeke:

—Áánerá ímiááné diibyéjuco uu Jetsóó mamyé múejpi. Muurá eene Gariréa múnaa íhjuvadá u íhjuvánéturé méwaajácú diibyéjuco u íjcyane.

⁷¹ Ehdúhjáa ditye néénelii tsiíne ityóónúne llíhcyámeíbyéré nééhií:

—Éje, ímiáánéturé tsá o wáájácúú dííbyeke eene ámuha óóma dííbyedi meíhjuvávábeke.

⁷² Ehdúhjáa díbye néénáa tsiíne cáraca májtsivá míjyúújuco. Áánetúhjáa ítsááveebe Jetsóópe dííbyeke íllu nééneé: “Muurá 3-íjyúvá ú tóónúméíí tahñéébé u íjcyaróné cáracái míjyúú májtsívátúné ihde.” Ehdúhjáa Jetsóó nééne ítsáávéne ílluréjuco díbye tááne ávyetá íhnáho.

15

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Rc 23.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Áané tsítsíívevúhjáa llúúvájte avyéjutee, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame tsiíne dóbeevéhi. Aamébjáa Jetsóoke dóhjíuri tsajtyé ávyéjuube Pirááto éllevu.

² Aabébjáa díllópejtsó dííbyeke:

—¿A ímiááné uu jodíómú avyéjuúbe?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé, diibyéjuco oó.

³ Áanáacáhjáa llúúvájte avyéjute dííbyé hallúvú mítyane ímityúné úúballéhi.

⁴ Áánélliihyéhjáa Piráátó tsiíne dííbyeke nééhií:

—¿Aca íveekí eene tsá u añújcutú aatye díhyallúvú ímityunéhjí úúballéne?

⁵ Ehdúhjáa díbye Jetsóoke néérónáa tsá díbye añújcutúne. Ááneríhjáa iúllévenúne tsáhájúco díbye íná néétune.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíne

(Mt 27.15-31; Rc 23.13-25; Ja 18.38-19.16)

⁶ Teenébjáa pajtyeté wañéhjí pañe paíjyuvaré ávyéjuube Piráátó tsáápiikye íchívyétsohíjcyá cuvéhóójari íjcyamedítýú dííbyé hallúvú míamúnaa íhjuváváabekéjuco.

⁷ Aanébjáa téjyú íjcyaaabe dsíjívétso múnáajpi ‘Barabáa’ némeíbyé cuvéhóójá pañe tsijtye dsíjívétso múnáama.

⁸ Áanáacáhjáa tsúúca tétsihvu míamúnaa píhcyavémé imyéénuhíjcyádú táúmeíjyucóó Piráátóke díbye íjchívyétso tsáápiikye diityédítýu.

⁹ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Íhya ámuha méimíllé ámuha jodíómú avyéjuúbeke o ácádsíjcaáyóne.

¹⁰ Ehdúhjáa neebe diityéké íllure iñómíutááváne llúúvájte avyéjute ehdu dííbyeke dáriivéné iwáájácúnema.

¹¹ Áronáacáhjáa diitye llúúvájte avyéjute néé tétsihyi íjcyámeke ditye Barabáa hallúvúré íhjuvúva dííbyekéré díbye íjchívyétso cuvéhóójatu.

12 Áánélliihyéhjáa diibye Piráátó néé diityéke:

—¿Ácooca eene jodíómú avyéjuube dibye íjcyane ámuha menéhíjcyáábeke muhdú méméénuúhi?

13 Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Dííbyedívú ihdyu páwachékevu wátyétyehcútso.

14 Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca iiná ímityúné méénuúbe?

Árónáacáhjáa tsiíñe kéévánécoba néémeé:

—¡Muúbe, wátyétyehcútsó dííbyedívu!

15 Áánélliihyéhjáa awáá ijchívyétsoobe cúvéhóójatu Barabáakéré diityémá ímí íjcyane íimíllénema. Áánemáhjáa Jetsóodívú iwápáájcoótsóne íhvéjtsoobe diityédívú diityéréjuco iwátyétyéhcu páwachékevu.

16 Áábekéhjáa tsodáhómú dííbyé já llahájtsívu itsájtyéébedívú píhcyaavéhi.

17 Aaméhjáa dííbyeke uácó wájyamu duujínuúdú nééjavu. Áhduréhjáa tsuhjíuuhónetu imyéénúné chahíwavu ávohjácómé dííbyeke.

18 Áánemáhjáa wáñejcóme:

—¡Ñóóooj, áanu jodíómú avyéjuúbe!

19 Ehdúhjáa íñéene dííbyeke úníchíhcyuméré íllaáyohíjcyá úméhéiyi íhñíwáutu. Áánemáhjáa dííbyé lííñévú ímíhmóúbáne ávyéjútsohíjcyámé íllure dííbyedi íúúhívaténema.

20 Ehdúhjáa dííbyedi íúúhívaténé boone tácoriúcúmé teeja duujínuúdú nééjaá. Áánemáhjáa uácómé páñétúeja dííbyé wajyámuvúréjuco. Átsihdyúhjáa tsajtyémé dííbyeke páwachékevu iwátyétyéhcuíhullévu.

*Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Rc 23.26-43; Ja 19.17-27)*

21 Aanéhjáa téhullévú péeme cábuuvé tsiréene múnáajpi Arejááadorómá Róópómútsíj caani Tsimóó íumihétú tsáábedívu. Áábekéhjáa íhbutsoomé Jetsóoke iwátyétyéhcuíwachékevu.

22 Aaméhjáa úújeté tsátsii ‘Niwáupáájí’ nééiyóné ‘Góógota’ némeítsihvu.

23 Átsihvúhjáa Jetsóoke íjchorómé ‘mííraá’ némeíñé duurúbájpácýoma bíínojpácýó íuménúnetu. Áronéhjáa tsá dibye ádotúne.

24-25 Áábekéhjáa tsúúca wátyétyehcúmé páwachékevu ááméjutúréi nuhba íjcyánaáaca. Ááné boonéhjáa tsodáhómú nehócócatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

26 Aanéhjáa dííbyé nííwáú caamééhullétú téwachéketu picyóómé tsíménetu icyáátunúné íllu nééneé: “Áanu jodíómú avyéjuúbe.”

27 Téhduréhjáa téijyu tsaatétsí ímityúmútsikye wátyétyehcúmé dííbyé úníutu panéjcuvatú íjcyáwachékéécútu.

28 Ehdúhjáa ímityúmútsima dííbyeke wátyétyehcúmé Píívyéébe íwaajácúháámítu íllu néhdújuco: “Ímityúmé raahóri dsíjívéiibye ímityúúbedi ditye dílloóbe.”

29 Aanéhjáa dííbyeke úújéjémé dííbyedi íúúhívaténemáyé ‘wamíwamí’ nehíjcyáhi. Áánemáhjáa néémeé:

—Ehdíívaabéváa eene duurúvaja u wácávyáhcoja 3 coojívatúré tsiíñe ú pájáávétsóiyáhi.

30 Áyu cána bo pájtyetétsaméj.

31 Téhduréhjáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte dííbyedi íúúhívaténe néjcatsíhi: —Tsjtyekée muurá ímíááné pátyetétsohíjcyáabe. Árónáacáha tsá dibye píívyetétú íiye ípájtyetétsámeíñe.

³² Aabe cána óví ímiááné diibyjuco Críjto mee ijraéémú avyējuube ijcyáhajchíí eene éwachékevúne ditye wátyétyehcúné ityábáhcyúmeíñe pájtyeté botsíi dííbyeke mecáhcújtsoki. Téhduréhjáa dííbyé úníutu ditye wátyétyéhcumútsí uuhívaté dííbyedi.

Jetsóo dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Rc 23.44-49; Ja 19.28-30)

³³ Téijyúhjáa cójijpínétú íjyunúné cuuvé tujkévenújuco.

³⁴ Áanáacáhjáa Jetsóo ávyetá ihnáhó illu wánijcyámeíhi:

—Eróij, Eróij, ¿rama tsabataáni? Tápiivyéébej, Tápiivyéébej, ¿íveekíami oke ú ihvejtsoj? Ehdúhjáa nééiyóné ehdu neébe.

³⁵ Aanéhjáa tétsihyi íjcyámedítyú tsaate illéébóne nééhií:

—Éje, aadi Eriadi wánijcyámeí Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáájpiúvudi.

³⁶ Áánéllihyéhjáa tsaapi íícúí wájjámubádú néene bíínójpácýó kiwátyetu iééníyojéné uméhéí níjcáutu ipícyoonévú cújuuvé díbye ííhároki. Áánemáhjáa neébe:

—Bo óví Eriá níityétsová dííbyeke.

³⁷ Áanáacáhjáa tsiiñe ávyetá ihnáhó iwánijcyámeítsihdyu ílluréjuco díbye dsíjivéne.

³⁸ Áané tujkéveríhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wájjámúwácoba dóchéreevé cáámetu baavu panéjcuávú wajítahnécú.

³⁹ Aanéhjáa tsodáhómú avyējuube tétsihyi íjcyaaabe ájtyumí muhdú díbye iwánijcyámeíñe dsíjivéne. Áánetúhjáa neébe:

—Á ihdyúha ímiááné áánu Píívyéébé Hajchi.

⁴⁰ Aanéhjáa tsaate walléémú dííbyeke ditye dsíjívetsóné tsíhyulléturé íítehíjcyáhi. Áámemáhjáa ijcyámé Maaría Madarénaa, tsííñe Maaría Jacóóboma Jotséemútsíj tsíjjuu, Tsaroméee, éhdume.

⁴¹ Diityéhjáa muurá Gariréari díbye íjcyácooca dííbyeke píáábohíjcyámé téhullétú dííbyema tsáá Jerotsaréevu. Áámemáhjáa téhdure íjcyámé tsijtye walléémú dííbyemáa tsáámeé.

Jetsóo íitémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Rc 23.50-56; Ja 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Aanéhjáa wáyeéévéjcoójillí ditye ímíbájkímeyéhíjcyajcoójí pejco íhtsútuube Jotséé Arimatéa cóomi múnáajpi péé Pirááto éllevu, téhdure Jetsóoke cáhcújtssoobe Píívyéébé avyéjú ítsohíjcyáabe. Aabéhjáa díbye Piráátóke táúmeí dííbyeúvú íitémeho icyúúuki.

⁴⁴ Ááneríhjáa íllure Piráátó ullévenú ‘a ímiááné íhya dsíjivéjúcoobe’ íñéénema. Áánemáhjáa tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváne dílloobe ímiááné díbye dsíjivéjúcójahchíí iwáájácuki.

⁴⁵ Aabéhjáa úúballé ímiááné tsúuca díbye dsíjivéne. Áánéllihyéhjáa Piráátó néé díbye Jotsééke díbye íújcúne icyúúuki.

⁴⁶ Ahdújucóhjáa díbye téwachéketu tééhoúvuke íñítyétsóne bííjinúné imíwu néené wájjámuba íáhdóbari. Áánemáhjáa nééwájitu bóhdómeíñe níkyéhéjú pañévú icyúúúne wátájcoobe nééwájúvu.

⁴⁷ Aanéhjáa Maaría Madarénamúpí tsíjpille Maaría Jotséemútsíj tsíjjumá ájtyumí díbye cúúune.

16

Jetsóo dsíjiveebe tsiiñe bóhíne

(Mt 28.1-10; Rc 24.1-12; Ja 20.1-10)

¹ Aaméhjáa wáyeévejcóójí pejco diille Maaría Madarénaa, Jacóóbój tsiiju Maaríaa, Tsaroméee, éhdume ahdó pácúúcújpacyoné Jetsóó itémeho itsójtsootéki.

² Áánemáhjáa tsíjyu tsííne tsemáánaréjuco tújkévajcóójí pejcójuco dííbyé nijkyévú péeme úújeté tétsihvu tsúúca nuhba ájchúnáaaca.

³ Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca múha íñe mééma téhejú watájcó nééwayu íñétsoóhi?

⁴ Áronáacáhjáa itécunúme téhejú úmíwari teu íjcyájúcootúne.

⁵ Aaméhjáa téhejú pañévú úcaavémé ájtyumí tsaapi ováhtsá ímiánéjcuri ácuúcunúúbeke. Áábé wajyámúhjáa cááméjácoba nééja ávyéta tsítsi. Áábedíhjáa íllityéme.

⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ó waajácú ámuha menéhcone Natsarée múnáajpi Jetsóoke éhnée páwachékevu ditye wátyetyéhcuúbeke. Áronáa tsá dibye íchii íjcyájúcootúne. Tsúúca bohíjúcoóbe. Cáhawáa méuujévá íchii dibyee íjcyatsí pevetsíyéjuco íjcyane.

⁷ Ahdícyane méúúballété Péedorómá tsijtye dííbyé mamýémuke tsúúca tsííne dibye bóhíjucóóne. Méneeco dibye péjucóóné Gariréavu diityé ihde téhullévú diityémá iátyúmíjcatsí diityékée íñehijcyádújuco.

⁸ Ehdúhjáa dibye néénemáyé wájucóómé íllityéneri úúvécunúmére. Aaméhjáa tsá muucá úúbáletu mítyane íllityénéllíhye.

*Maaríaa Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne
(Ja 20.11-18)*

⁹ Aanéhjáa íbóhíjcoójí cúúvénetúré Jetsóó bóhówaavé Maaríaa Madarénadívú dííllé pañétúu 7-meváké naavémuke iwáágóólledívu.

¹⁰ Aalléhjáa úúbáleté dííbyé mamýémú dííbyeke kímóóvehíjcyámeke.

¹¹ Áronáacáhjáa tsá díílleke ditye cáhcújtsotúne.

*Ímamyémudítýú míityétsidívú Jetsóó bóhówaavéne
(Rc 24.13-35)*

¹² Aanéhjáa dííllédívú íbóhówáávéne boonétú tsííne bóhówáávebe tsíhdyuréjuco míityétsi ímamyémudítýú juuváyí péhíjcyámútsidívú.

¹³ Aamútsíhjáa idyé tsijtye íñahbéjkeke úúbálleróné tsá ditye cáhcújtsotúne.

*Muhdú ditye wákímyeíñe ímamyémuke Jetsóó nééneé
(Mt 28.16-20; Rc 24.36-49; Ja 20.19-23)*

¹⁴ Átsihdyúhjáa bóhówáávebe pámehdívuréjuco ímamyémudívú 11-mevaréjuco íjcyame majchóri íjcyamedívu. Áámekéhjáa uhbáichoobe ímiááné bóhííbeke íájtyumíné tsijtye úúbálleróné ditye cáhcútsóhíjcyátúné hallútu.

¹⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ahdícyane óvíi ámuha pámeekéré ííñújiri íjcyáné míamúnáake méúwaabó ditye pájtyetéíñe uwááboju.

¹⁶ Aane lléébome ímiááné icyáhcuútsóné uubállé tsójtsoótsámeímyé ihdyu pájtyeteéhi. Áánetu cáhcújtsotúme wágóóóveéhi.

¹⁷ Aane oke cáhcútsómé tamyémeri waagóó tsaaté pañe naavémú íjcyámeke. Téhdure tsíjtyé ihju illéébótúrójuri ihjyúvaímye.

¹⁸ Téhdure ííñimýémuke ditye ékééverómé tsá íñá méénúityú diityéke. Téhdure námijtya ádorómé tsá dsíjivéityúne. Aame chéméméhjike bóhíitsohíjcyáahi.

*Níjkyeíjvú Jetsóó pééneé
(Rc 24.50-53)*

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééné boonétú tsúuca Píívyéébe dííbyeke ujcú níjkyejíwú díbye íávyéjuuté dííbyema.

²⁰ Áábe déjuvúhjáa ímamyémú úwáábohíjcyá pahúllevaré teene dííbyé uwááboju. Aaméhjáa dííbyere píáábóneri méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyá dííbyé uwááboju iwáájácúmeíki. Áyu tehdújuco

RÓOCAÁ

Róoca Jetsóodítyú cáátúnuháami

Íhju tújkeváne

¹⁻² Tsúúca muurá tsaate uwáábojte muhdúhjáa Jetsóó méjpiine úllejéné pañetu ájtyumímé téené uubállé caatúnuhíjcyá ímí tehdujuco.

³ Aane icyooca ó imíllé ooréjuco téené uubállé o cáátunúné uke o wájuube Téóópiró éllevu, diityékée o dílohíjcyánéj piínévú téhdure páneere ímí idyéjucotu tsúúca o wáájácúnéllíhye.

⁴ Aane ó imíllé téené uubállé ditye méénune u lléébohíjcyáné ímíñeúvú u wáájácúne.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa tsímávámeíñe

⁵ Jodéa iñújí avyéjuubéhjáa Heróódé íjcyáijyu íjcyaaabe tsaapi llúúváabe Tsacaría Abíamuúbe. Áábé táába méméhjáa Eritsabée Aróój tsíménémúháábéelle íjcyalle.

⁶ Áamútsikyéhjáa Píívyéébe ímí íjtsúcunú dílbyé taúhbaju néhdújuco dityétsí íjcyánéllíhye. Aamútsíhjáa tsá íñetú néétsámeítýú míamúnáadívu.

⁷ Áronáacáhjáa ihdyu tsá dityétsí tsímávátú mewa Eritsabée ajchíba íjcyánéllíhye. Áané pañévúhjáa idyé tsúúca kéémemútsíjyuco diityétsi.

⁸ Aanéhjáa tsáijyu diibye Tsacaría íjcyáaha múnáake dómajcóné llúúvájte Píívyéébe úmíwávú pácúúcu péététsohíjcyáne.

⁹ Aanéhjáa imyéenuhíjcyádú nehcomé caabyé diitye llúúvájtedítyú pañétúétsihvu úcáaveíñe. Aanéhjáa diibye Tsacaría dómajcóné díbye úcáaveíñe pañétúétsihvu durúvájá pañévú teene imyéwu cúvaane díbye ipyéétsoki.

¹⁰ Aanéhjáa díbye péététsóné tujkéveri tsaate áachi íjcyame Píívyéébema ihjyúváhi.

¹¹ Áánáacáhjáa díbyedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé teene ditye péététsohíjcyané wáíjí íjcyátsihvu.

¹² Áábekéhjáa íajtyúmíne mítyane íllityéébe.

¹³ Áronáacáhjáa neebe diibye Tsacaría:

—Díhllyédíñe. Tsúúca muurá Píívyéébe uke lleebó díbyema u íhjúvahíjcyáne. Áhdícyane muurá dítyáába Eritsabée tsímávaá wájpííkye. Áábeke ú meménuú Jóáádivu.

¹⁴ Ááneri muurá mítyane ú ímíjyúúveéhi. Áhdure tsíjtye ímíjyúúveéhi.

¹⁵ Aabe daachi Píívyéébedívú íhtsútuube íjcyaaabe tsá bíínojpácýó áadóityúne. Áhdure tsííñé avyéjpacýóné tsá díbye áadóityúne. Muurá tsííjú íbúwá pañérei íjcyaróóbé pañe tsúúca Píívyéébe Apííchó íjcyáahi.

¹⁶ Aabe mítyámeke íjraémudítyú Ávyéjuube Píívyéébe icyánejcúvú íbúwáávétsoóhi.

¹⁷ Muurá tsaatéke ítsímémáyé cáánímuke díbye ímbáávyetsómé tsaímíyéjuco íjcyáiñe. Áhdure lléébohíjcyátúróméke ímbáávyetsóííbye. Ehdú muurá Ávyéjuube Jetsóó ihde míamúnáake ímbájchóííbye ditye ímí dílbyeke iwáátsúcúpéjtso Eríáuvmúáa ícyahíjcyané Píívyéébe Apííchóré dílbyeke túkévéjtsóneri.

¹⁸ Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi néénéllí diibye Tsacaría néé dílbyeke:

—¿Aca múhdutú tehdu óoma íjcyáiñe? Muurá tsúúca kéémemútsíjyuco muhtsi átyáábama.

¹⁹ Áánéllíhíyhjáa neebe dílbyeke:

—Muurá Píívyéébe oke wallóó íúníu múnáajpi Gaabriéé o íjcyáábeke díéllevu uke ímíá uubállé o méénuki.

20 Ahdícyané icyoocátú tsáhájucó u píivyetéityú u íhjuváné dááchikye tsíiju tsíimávanévújucó íveekí uke o úúballéné u cáhcújtsótúnéllíihye. Ehdu úúma pajtyeíñe íéévé úújetéijyu.

21 Ehdúhjáa néeneri Tsacariá duurúvájá pañe íjcyáábeke míamúnaa áachítýú ityéhmeróne múhduréjucó íjtsámeíñe íícúí díbye tsáátúnéllíihye.

22 Aabéhjáa íjchivyédú ímiááné tsáhájucó píivyetétú íhjuváne. Íhyótsiríyējucóhjáa díbye úbáhcyohíjcyáné díityémá íhjuvaróne. Aanéhjáa íjtsúcunúmé tsiéméné dííbyedívú bóhówaavéné tééjá pañévu.

23 Aabéhjáa dííbyeke tene dómájcodújcoojívá tééjá pañe iwákímyeíñe péjucóó íhjuvavu.

24 Áané boonétúhjáa ímiááné tsúúca mewa Eritsabéé eeváhi. Aalléhjáa íhjuvátú tsá úlléjúcootú tsáhojtsí nuhbáva.

25 Aalléhjáa nehíjcyáhi:

—Íhya óhdi míamúnaa íhjuvavahíjcyánetu íhveté íñe íllu óóma Píivyeébe meenuhi.

Jetsóó tsíimáváméíñe níjkyéji múnáajpi úúballéne

26 Aanéhjáa tsúúca 6 nuhbávájucó dílle íjcyánáa idyé Píivyeébe tsííñe wallóó níjkyéji múnáajpi Gaabriéke Gariréari íjcyacóómí Natsaréevu díbye íúújeté wájpiikyéi úújéttulle Maariáke.

27 Dííllekehjáa Jotséé áabajáa ítyáábáva Dabíúvúj tsíiménémúhaabe íjcyáabe.

28 Aabéhjáa níjkyéji múnáajpi díílle éllevu ípyééne néé díílleke:

—Maímijyu íhdyu u íjcyanej. Muurá Píivyeébe uke tujkéveellé tsijtye walléémú ehniíñevu.

29 Ehdúhjáa díbye néeneri íllure íúllévenúne íjtsámeíllé íñná nééiyóné ehdu díbye néeneri.

30 Áronáacáhjáa neebe díílleke:

—Díhllityedíñe. Muurá Píivyeébe uke tujkéveelléhi.

31 Ahdícyané ú éévaáhi. Aane u tsíimáváábeke ú meménuú Jetsóodívu.

32 Aabe íhtsútuube íjcyáá Páñétúejpi Píivyeébé Hajchi íjcyáabe. Áábeke Píivyeébe ávyéjútsoó dííbyé íhdé múnáajpi Dabíúvúke íávyéjútsoódu.

33 Aabe íjraémú avyéjuube íjcyáá múijyú cápáyóóvéítyuúbe.

34 Ehdúhjáa díbye néénéllí díille Maariá néé dííbyeke:

—¿Aca muhdú ó éévaá wájpiima o íjcyáallejívvari?

35 Áanéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá íhdyu íhtsútuube Píivyeébere Íapííchoj tééveri ehdu úúma méénuúhi. Áanéllí dííbye u tsíimávaabe dííbyé Hajchíyé íjcyáahi.

36 Téhdure muurá díílle Eritsabéé tsíimávaá tsáápiikye tsúúca kéémelléjucó íjcyárolle. Tsúúca muurá 6 nuhbávájucó dílle éévane ajchíbá íjcyárolle.

37 Tsá muurá íñná Píivyeébedívú túhuutúne. Páneere píivyeébe.

38 Áanéllíihyéhjáa Maariá néehí:

—Muurá dííbyeke ó íícúvehíjcyáhi. Aabe íhdyu óví eene oke u néhdu óóma meenuhi. Ehdúhjáa dílle nétsihdyu ílluréjucó níjkyéji múnáajpi pééneé.

Maariá Eritsabéke ááhívéne

39 Átsihdyúhjáa íícúiyé múhdúj coojívatúra díille Maariá péé Jodéa íiñújiri íjcyáné caméhbáuri íjcyácoomívu.

40 Aalléhjáa Tsacariáke íááhívéne dííbyé taaba Eritsabéke duurúváhi.

41 Áané tujkéveríhjuvátú díille Eritsabéke íjtsíiméné vááúmeí íhbáú pañe. Áanáacáhjáa Píivyeébé Apííchó tsúúca díílle pañe.

42 Aalléhjáa kéévánécoba néé Maariáke:

—Muurá tsijtye walléemú ehnííñevu uke Píívyéébe tujkéveelléhi. Aabe u tsíímáváábeke ímí pícyoó panévátúre.

⁴³ Aalle ¿muhdú ídátsohívalleke oke ú aahívená Táavyéjuube Tápájtyetéébé íjcyáíbyéj tsíju u íjcyalle?

⁴⁴ Muurá oke u dúúruváváné tujkéveri tápañe tsíímene vááúmeí ímíjyúúvénej pééve.

⁴⁵ Ahdícyane ihdyu maímijyu u íjcyane eene uke Píívyéébe tujkévéélléné u cáhcujtsódú íjcyalle. Muurá ímiááné méénúibye úuma muhdú uke íñéhdúú.

⁴⁶ Ehdúhjáa Eritsabéé néénéllii Maaríá nééhií:

Ávyetáre táííbúuri ó duurúvá Píívyéébeke.

⁴⁷ Aabe Tápájtyetsoobe mítyane oke ímíjyúúvetsó táííbuu.

⁴⁸ Muurá íñe dííbyé ícúve múnáalle ídátso o néérólleke oke ítsááveébe. Ahdícyane ícyoocátú pámeere míamúnaa óhdi ímíjyuuvéhi.

⁴⁹ Muurá Píívyéébe ímiáábé íhtsútuube íjcyaaabe tajtyééveri meenu ímí tehdújuco.

⁵⁰ Aabe pámeere míamúnáadítú múhdumé dííbyeke ávyejúúllémeke píaabó diityédí ídáátsóvéne.

⁵¹ Muurá ávyétá íhtsútú nénehji imyéénúneri mítyájkímyeímyeke núcójpívétsoobe.

⁵² Áhdure íhtsútujte ávyéjútédítú íavyéjú idyójtúne ávyéjuutétsoobe ídáátsóméjhikéréjuco.

⁵³ Muurá ímiááneríyé tsúúrámeíhíjcyámedívú éhnííñevu bóhówájtssoobe teéne. Áanetu íhtsutúme éhnéva múnáa téeneríyé tsúúrámeíhíjcyámeke tsá díbye ímiáánevu ájcutúne.

⁵⁴⁻⁵⁵ Muurá íhñéjté íjraémú meíjcyámeke ídaatsólléne íhvéjtsótuubéré meke píáábohíjcyá mújyú níjkéváityúné éhnéhjáa méidé múnáajpi Aavarááuvuke pámeere íjtsíménémúháábema íñéhdújuco.

Ehdúhjáa neelle Maaríá.

⁵⁶ Aalléhjáa pápihchúú nuhbává Eritsabéema íjcyátsihdyu oomí ihjyávu.

Tsojtsó múnáajpi Jóááke tsíju tsíímaváne.

⁵⁷ Aanéhjáa Eritsabéé tsúúca itsíímáváiñe éévé úújetédú tsíímavá wájpiíkye.

⁵⁸ Ájyúhjáa díílle hájkímuma tsijtye téeneri ímíjyúúvéne duurúvá dílle tsíímaváne Píívyéébere díílleke píaabóné iwáájácúnema.

⁵⁹ Aaméhjáa tsúúca íhyojsítú pápihchúúj coojívájucó íjcyáábéwúuke íñamého níjcáúemííhé kíhdyahíróhi. Áánemáhjáa ímíllerómé dííbyéwúuke imyéménúne cááni Tsacaríá déjuri.

⁶⁰ Áronáacáhjáa tsíju nééhií:

—Tsáhaá, Jóáa dííbye mémé.

⁶¹ Áánélliihyéhjáa nééme díílleke:

—Áronáa tsá teene dídyohjíba múnáa mémé íjcyatúne.

⁶² Ehdúhjáa íñééne cááníkye úbahcyómé díbye imyéménu keená ímíllénévu.

⁶³ Áánélliihyéhjáa cááni Tsacaríá tsíeméne ítyáúmeíñetu caatúnú 'Jóáa dííbye mémé íjcyááhi' íñééneé. Ááneríhjáa pámeere ullévenúhi.

⁶⁴ Ájyúhjáa tsúúca íhjúvaabe Píívyéébeke duurúváhi.

⁶⁵ Ááneríhjáa teene Jodéa íiñújí caméhaúne múnáa íullévenúne úbálléjcatsíhi.

⁶⁶ Áánemáhjáa Jóáádítú néémeé:

—¿Aca íhya ííne íhtsútuubéí dííbyéwu? Muurá Píívyéébe ímí dííbyeke íjtsúcunúhi.

Píívyéébeke Tsacaríá dúúruváne

67 Aanéjháa téjyu diibye cáani Tsacaría Píivyéébé Apíichó ípañe íjcyabe dííbyeke dúúrúvaabe néehí:

68 Maímijyu ihdyu mee ijraéémú ávyéjuube Píivyéébe íjcyanej. Muurá meke píááboobe mepájtyeteki.

69-70 Muurá íicúve múnáajpi Dabíiúvúj tsiménémúháábedítýú pícyóiibye tsaapi íhtsútuube meke pájtyetésóíiíbyeke tsúúcajátújucóo íhjú uubálle múnáaj téeveri ínehduú.

71 Aabe meke pájtyetétsoó mémunáadítýu.

72 Muuráhjáa méihde múnáávudi ídáátsóvéne diityéké íhvéjtsótuube píaabó muhdú diityéké ínehdújuco.

73-75 Muuráhjáa téhdure méihde múnáajpi Aavaráávuke ímiááneturé neebe meke mémunáadítýú ipájtyetétsoíñe ínerí íllityétúmé dííbyekéréjuco meícúve mújyú níjkéváityúne.

76-77 Ehdúhjáa íhjúvátshdyu diibye íllíwúuke neébe:

Ahdícyane uu hájchíwu ú íjcyá íhtsútuube Píivyéébé ihjú uubálle múnáajpi. Aabe dííbyeéjteke ú ímíbaávyétsoó Ávyéjúúbé ihde ditye iwáájacu tsúúca diityé ímityuháñe Píivyéébe diityedí ídáátsóvéne ábájíveíñe ditye ipájtyeteki.

78 Muurá meke ídaatsólléne cáámetu wállóoiíbye tsáápiikye meéllevu mepájtyetéíne mééma méénúíiíbyeke.

79 Aabe muurá waajácútsóo ímiájíjtóvú eene iwágóóóvéíyojítóré úráávvehíjcyámé ídátsó cúúvétsii múu íjcyadu wáájacúratúmé ícyahíjcyámeke. Ehdú muurá ímiájíjtóvú meke waajácútsóiiíbye tsaímíyé meíjcyaki.

Ehdúhjáa neebe Tsacaría.

80 Aanéjháa diibye tsímene tsaímíyé píivyebe íjcyá Píivyéébe ímillédu. Aabéjháa ícyahíjcyá ínéubará píivyétúné ííñújiri ímúnaa ijraéémú dííbyeke ímíñeúvú wáájacútsihvújuco.

2

Jetsóoke Maaríá tsímaváne (Mt 1.18-25)

1 Áánetúhjáa Maaríá tsúúca tsímaváiñe pííhínáa páñétúejpi ávyéjuube Tséétsa Aogójtó táuhbá pámeere imyémeháñe icyáátúnútsámeíki.

2 Téjyúhjáa Tsíriá ííñújí avyéjuube Tsiréénio íjcyánáa méénútujkénúmé teene páme méméré cáátúnúmeíñe.

3 Áánéllíihyéjháa pámeere pehíjcyá ímichi íííñújí comíñevu imyémeháñe icyáátúnútsoki.

4-5 Aanéjháa Jotséé diille mewa Maaríá éévállema péé Gariréa ííñújí Natsaréetu Jodéa ííñújiri íjcyacóómí Beréevu Dabíiúvúu tsímávámeítsihvu imyéme icyáátúnútsó dííbyeúvúj tsiménémúhaabe íjcyanéllíihye.

6 Aanéjháa tétsii dityétsí íjcyánáa tsúúca Maaríá tsímaváiñe éévé úújetéhi.

7 Aalléjháa tujkénúejpi íjcyáabeke ítsímáváne wájyámubááneri íbííjínúúbeke tódsíjcaró jéémú éébutawá pañevú kíá dityétsí íjcyáíyotsí íjcyátúnéllíihye.

Jéémú tehme múnaa Jetsóoke ááhivéne

8-9 Áánáacáhjáa técoomí úníuri tsaate obééjámuke téhmehíjcyámedívú tépejco níjkyéjii múnáajpi bóhówáávébedítýú Píivyéébé ámítsaráhcó diityéké ájchúacunúneri mítyane íllityéme.

10 Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Méíllityédíñe. Muurá ímiá uubállema o tsáá ámuha éllevu pámeere mítyane ímíjyúúvéíñe uubállema.

11 Muurá tsúuca ámuhá avyējuube ámuhakye pájtyetéstóíbyeke tsáápille tsíimavá Dabíiúvú coomívu.

12 Aabe wáyámubááneri bííjínúmeíbyé jéémú éébutáwá pañe íjcyáábeke ámuha maájtyúmínetúré méwaajácuú diibyējuco íjcyane.

13 Áanáacáhjáa diibye níjkyéji múnáajpí úniúvú tsijtye mítyame dííbyé nahbéjté bóhówaavéhi. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

14 Maímijyu Píívyéébe níjkyéjiri íjcyáabej. Muurá ííñújiri íjcyáné míamúnaa dibye ímillédú íjcyame tsaímíyējuco íjcyáíñe ñná diityé hallúrí íjcyájúcootúme.

15 Aaméhjáa níjkyéji múnáa tsúuca péené boone diitye jéémú tehméjté néjcatsíhi:

—Cána bo metsu mepéé Beréevu Píívyéébe meke úúballéné maájtyúmiki.

16 Ehdúhjáa íñééne íícúí téhullévú pééme ímiááné ájtyúmité diille Maaríaa, Jotséee, diibye tsíiménéwu jéémú éébutáwá pañe íjcyáabee, íjcyámeke.

17 Aaméhjáa dííbyeke íajtyúmíne úúballé níjkyéji múnáajpí dííbyéwúudítýú nééené.

18 Ááneríhjáa ullévenúme.

19 Aanéhjáa Maaríake ííne ímíjyaú pájtyelle téeneri ítsámeíhijcyáhi.

20 Átsihdyúhjáa diitye jéémú tehméjté oomí Píívyéébeke ávyéjútsuméré diityékée tene némeídyújuco tene íjcyánéllííhye.

Jetsóoke ditye mémenúne

21 Aanéhjáa 8 coojívá íjcyáábéwúuke íñaméhó níjcaúemííhé kíhdyahíróme. Átsihvúhjáa dííbyeke meménúme Jetsóodívú níjkyéji múnáajpíhjáa Maaríake dílléi éévátúné íhdéjuco néhduú.

22 Téijyúhjáa diille Maaríá ímíbájhómeííñe éévé úújeténéllíi pééme Jerotsaréevu Moitsééúvuj téeveríhjáa Píívyéébe néené taúhbaju néhdu imyéénuki. Áhduréhjáa téijyu Jetsóoke Píívyéébe hójtsí pañévú pícyoomútsi.

23 Ehdúhjáa meenúme Píívyéébe taúhbaju íllu néhdújuco: “Tujkénú pamévare wájpíikye tsíimávaabe Píívyéébe wáabyutáábé íjcyááhi.”

24 Aamútsíhjáa tsajtyé Maaríá ímíbájhómeííñe hallúvú Píívyéébeke íícúveíñe míityétsi wahpéjtétsikye dííbyé taúhbaju íllu néhdújuco: “Múu tóómehémútsíúbake íjúúumútsíúbake tsívá ímíbájhómeííñe íícúve.”

25 Téijyúhjáa Jerotsaréeri ímiáábé íjcyáabe Tsimeóó tsaímíyé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyáabe ítsohíjcyá íjraéémuke ímíbáavyétsóíbye tsááiñe.

26 Áábé pañéhjáa Píívyéébe Apííchó íjcyane úúballé dííbyeke dibyéi dsíjívétúnáa Píívyéébe wállooíñe meke pájtyetéstóíbyeke.

27 Aabéhjáa Píívyéébe Apííchóré tükévéjtsóneri péé duurúvajúvu. Áanáacáhjáa Jetsóówúuma tsíijumútsí úcaavé tééj pañévú Píívyéébe taúhbaju néhdújuco dííbyéwúuke imyéénuki.

28 Áhullévúhjáa diibye Tsimeóó dííbyéwúuke ííhbúcúne Píívyéébeke dúúruvaabe nééhií:

29 Ayúju Píívyéébeéj, tsúuca íñe oke ú ájtyúmitsó okée u néénevu dííicúve múnáajpi o íjcyáábeke. Áhdícyane óví íllurējuco o dsíjívéne.

30-31 Tsúuca ó ájtyumí múúhakye pájtyetéstóíbyeke pámeere míamúnáadívú u bóhówáávétsóobeke.

32 Aabe peetédu néébe téhdure íjraéémú íjcyátúróné míamúnáake ímiájijtóvú waajácútsoóhi. Áhdure íhñéjté íjraéémuke ávyéjútsoíbye.

33 Ehdúhjáa Tsimeóó íhjúváneeri tsíijumútsí ullévenúhi.

³⁴ Téhduréhjáa diityétsí hallúvú piáábó táúmeíbyé ímí dityétsí ijcyaki. Átsihdyúhjáa neebe Maariake:

—Áánúdityu ijcyane muurá mítyame memúnaa ijraéémudítýú éhniíñevu tútávááveéhi. Aame illure dííbyeke ehdiíwálleé ávyejúúletúme. Áronáa ijcyaimyé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme.

³⁵ Ehdú dííbyeke tene pájtyécooca waajácúmeíñe muhdú míamúnaa tsáápiitsá íjtsaméi ijcyane. Áijyu teene páneere u íitene uke tsíijuke ávyetá kimóhcó pájtyeé díííbúutu. Ehdúhjáa neebe Tsimeóó Maariake.

³⁶⁻³⁷ Áhduréhjáa ijcyalle tsáápille kéémelle Atséé dohjíba múnáajpi Panoééuvú ajoyúwá Áánaá. Aalléhjáa bádsíjcaja ijcyácooca ityájíváábema ijcyá 7 pijcyábáre. Aanéhjáa tsúuca 84 pijcyábájucó ipííbajyúúvatétsihdyu ijcyalle tsá íínehíjcyatú duurúvájatu. Paíjyuvárehjáa Píívyéébeke dúúrúvalléré ihjyúvahíjcyá dííbyema. Tsáijyúhjáa áwahíjcyalle majcho dííbyema íihjyúvácoóca. Aalléhjáa Píívyéébere tükévétjsóneri íhdéjucó íiná pájtyeíñé úúbállehíjcyalle tétsihvu itsááne duurúvá Píívyéébeke.

³⁸ Áané boonéhjáa úúbállelle Jetsóó Mepájtyetétsoobe íjcyájucóóné pámeere Jerotsarée múnna ipájtyetéíñe ítsohíjcyámeke.

Natsaréevu ditye óomiñe

³⁹ Ehdúhjáa Píívyéébé taúhbaju néhdu Jetsóój tsíijúmútsí imyéénúné boone oomí Gariréa ííñújívú íhcyóómi Natsaréevu.

⁴⁰ Aanéhjáa Jetsóó Píívyéébé piáábójú pañe tsaímíyé píívyeebe panévaré waajácúhi.

Duurúvájá pañe Jetsóó íjcyane

⁴¹⁻⁴² Aabéhjáa tsúuca 12 pijcyábá íjcyáábema tsííjumútsí péé Jerotsaréevu pajtyeté wañéhjívú ténevá pijcyábádú ipyéhíjcyádújucó.

⁴³ Aanéhjáa téené pajtyétavu diityétsidítýú coévaabe Jerotsaréevu dityétsí wáájácútúné hallúri.

⁴⁴ Íjtsúcunúmútsíhjáa díbye péjucóóné tsaatéma. Áánemáhjáa tsájcoojíjucó ipyéérone néhcóromútsí dííbyeke ímúnáá pañe. Téhduréhjáa tsijtye iwáájácúmé pañe néhcóromútsi.

⁴⁵ Áronemáhjáa tsííñe óómimútsí Jerotsaréevu dííbye néhcovu.

⁴⁶ Aamútsíhjáa ájtyumí 3 coojívatu duurúvájá pañe taúhbájú uwáábojtéj píine ácuúcunúúbé dítye íhgyúvájcatsíñe lléébúacunúhíjcyáábeke. Aabéhjáa téhdure díllóhíjcyá íicyánéjcutu diityéke.

⁴⁷ Ááneríhjáa ávyeta ullévenúme muhdú kémúúbejííva wáájácúneri. Téhduréhjáa dííbyeke dítye díllone díbye áñúcuíhíjcyáneri ullévenúme.

⁴⁸ Áhduréhjáa tsííjumútsí dííbyeke íájtyúmíne ullévenúhi. Áábekéhjáa tsíijú nééhií:

—Llíhij, ¿aca íveekí ehdu múhtsikye ú dáríívéhi? Muurá muhtsi díícyáánidyu néébema uke ménéhcohíjcyá tsíínehjírjúco íjtsámeímútsíye.

⁴⁹ Áánéllíihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca muhdú íívane oke ámuhtsi ménéhcohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuhtsi mewáájácútú Llíhíyó wákimyéiyi o íjcyáidyújucó o íjcyane?

⁵⁰ Ehdúhjáa diityétsikye díbye nééne tsá dityétsí wáájácútú íiná íñééiyóné ehdu díbye nééneé.

⁵¹ Aabéhjáa botsí diityétsima oomí Natsaréevu. Aabéhjáa ícyahíjcyá tsaímíyé diityétsima muhdú dityétsí ímillédu. Aanéhjáa ímíwu tsíijú íjtsúcunúneri ítsámeíhíjcyáhi.

⁵² Aabéhjáa tsúuca kéémévebe mítyanéjucó wáájacúúbeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúúbeke téhdure míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

3

*Tsojtsó múnáajpi Jóáa úwaabóne
(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Ja 1.19-28)*

¹ Téijyúhjáa 15 pijcyábájucó Tibéerio páñétúejpi ávyéjuube íjcyánáa Póótsio Piráató Jodéa iiñújí avyéjuube. Áánetúhjáa Heróodé Gariréa iiñújí avyéjuube. Áánetúhjáa íñahbe Perípe Itoréaa, Taraconítee, íjcyané iiñújíꞑcú avyéjuube. Áánetúhjáa Ritsaníá Abiríiniá iiñújí avyéjuube.

² Áánetúhjáa Anáama Caipáamútsí páñétúejtetsí llúúvájte avyéjuttetsi. Téijyúhjáa Tsacariá hajchi Jóáa íñéubará píivyétúné iiñújíri íjcyáabeke Píivyéébe néé dibye iúwááboki.

³ Ahdújucóhjáa dibye úwááboobéré péhijcyané patsíhjívá múnáakéré Joodáa únúri íjcyané iiñújíne múnáake. Nehíjcyabéhjáa ditye ímítuyháñé íhvéjtsóne Píivyéébe icyánejcúvuréjuco íbúwáávéne itsójtsótsámeí Píivyéébe diityedí ídáátsóvéne diityé imítuyú ílluréjuco iábájíveki.

⁴ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyá Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Itsaiaúvú íllu néhdújuco: Méímibáavyé ímítuyú ámuha meícyahíjcyánetu tsaímiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumívaki.

⁵ Méímibáavyé ámuhá íjtsaméí éhne múúne juuva nehníwu nénéhjiri pééroju meímibájchoju ímí tsatújkevérejuco íjcyadu.

⁶ Muurá Píivyéébe wáalloo meke pájtyetetsóííbyeke pámeere míamúnaa íájtyúmiki.”

⁷ Ehdúhjáa Jóáa úwáábohíjcyánéllii tsaate peecútéré dííbyedívú itsójtsótsámeí tsáámeke neébe:

—íÁvyeta mía ííñimyémúeméjté ámuúha! ¿Múha ámuhakye néé peecútéré ámuha metsójtsótsámeíñeri mepállójcóiýóné Píivyéébe meke méímítuyháñé hallútú ícúbáhraíñé méúmíwari íjcyánetu?

⁸ Tujkénúí méuujétsó ímiáané Píivyéébe icyánejcúvuréjuco ámuha meíbúwaavéné mewáájácu ímiáané tehdújuco ámuha meíjcyane. Tsá ámuha menémeítyuró Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe ámuha meíjcyánéllii íñá ámuhakye pájtyéityúne. Muurá íñe néwayúúné íjcyáronetu Píivyéébe ípívyéjtsóiyá tsijtye Aavaráaúvúj tsíménémúháabeke.

⁹ Aabe muurá téhmehíjcyá ímítuyúmeke iwáágooíñé éhne múúne tsaapi íbájtsothu ímiñe néévátuhéhjí úwáájiri íllóne cóvajtsódu.

¹⁰ Ehdúhjáa dibye néénéllii tsaate néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha méíjcyáiyáhi?

¹¹ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Wájyamúúvámé ájcúiyá tsájaavu tsaate wájyamúúvátúmeke. Áhdure majchómá íjcyame ájcúiyá ímájchoma íjcyátúmeke. Ehdúhjáa neebe diityéke.

¹² Téhduréhjáa tsaate ávyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé itsójtsótsámeí dííbye éllevu ípyééne néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú muha méíjcyáiyá ímí Píivyéébema meíjcyaki?

¹³ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Tsá ííñújí avyéjúúbé taúhbaju néené ehnííñevu ámuha maáhdótsohíjcyáityuró míamúnáake.

¹⁴ Áhduréhjáa tsaate tsodáhómú néé dííbyeke:

—¿Ácooca muha muhdú méíjcyáiyáhi?

Áanélliihyéhjáa idyé neébe:

—Tsá tsaaté éhne peecútéré ámuha medótúcuhiŋcyáítyuróne. Áhdure tsá tsaaté hallúvú ámuha maállítyuróne. Áhdure ámuhakye múhduná ditye ámuhá wákimyéi áhdone múu ímí íjtsúcunú tehdújuco.

¹⁵ Ehdúhjáa diityéké Jóáa nénélli díbyedítýú míamúnáa íjtsámeí tsáijyu múu diibyējuco míamúnáake pájtyetétsóiibye díbye íjcyane.

¹⁶ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu ámuhakye ó tsótsohíjcyá nújpacyori. Áanetu íjcyabe tsijpi táhboone úwáábóiibye táehníñevu íhtsútuube íjcyáabeke íjtyúhápáájíubaré o tácoríucu díbyedívú o píihívéityúroobe. Diibye ihdyu ímiáané cáhcújtsómé pañévú pícyoo Píivyéébe Apíícho. Áanetu cáhcújtsótúmeke cúújúwá pañévú waagóóiibye.

¹⁷ Muurá dówajcárováiibye ímityúmedítýú ímiáámeke éhne múúne bñvá pañétú trígo meújcune maááhívetsódu. Muurá ímiáámeke iújcúne ímityúmeke waagóóiibye cúújuwa múijyú áabatéityúwá pañévú éhne múúne trígo néevá meújcúné boone téhiibáji bñvámá mecóvajtsódu.

¹⁸ Ehdúhjáa Jóáa ímiáájú úwáábohíjcyá míamúnáake.

¹⁹ Aabéhjáa ávyējuube Heróódeke néé íveekí ímíñejíí íñahbe Perípé táábake díbye táábaváne. Téhduréhjáa neebe díbye tsíñehji ímityúné méénuhíjcyáne.

²⁰ Ehdúhjáa Jóáa úwaabóné illéébóiyótsihvu íllure díbyedívú téené hallútú cuvéhoojánútsoóbe. Áaneríhjáa éhníñevúré ímityúné méénuúbe.

Jetsóó tsójtsótsámeíñe
(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

²¹ Aanéhjáa Jóáa míamúnáake tsótsohíjcyáábedívú téhdure Jetsóó tsójtsótsámeíhi. Aabéhjáa Jetsóó Píivyéébema íhjúvánáa cáámetu díibyé Apííchó íjuuúdu bóhówaavéné niityé díbyedívu.

²² Áanáacáhjáa Píivyéébe néé cáámetu:

—Uu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó imíjyúúhií.

Jetsóó íhdé múnáaívu
(Mt 1.1-17)

²³ Aanéhjáa Jetsóó 30 pijcyábá íjcyabe botsíi tujkénú íwákimyéi. Aabéhjáa tene némeíhijcyádú Jotséé hajchi. Áanetúhjáa Jotséé Eríí hajchi.

²⁴ Áanetúhjáa Eríí Matáá hajchi. Áanetúhjáa Matáá Revíí hajchi. Áanetúhjáa Revíí Méekí hajchi. Áanetúhjáa Méekí Jááná hajchi. Áanetúhjáa Jáána tsijpi Jotséé hajchi.

²⁵ Áanetúhjáa Jotséé Matatía hajchi. Áanetúhjáa Matatía Amóó hajchi. Áanetúhjáa Amóó Naóó hajchi. Áanetúhjáa Naóó Éerí hajchi. Áanetúhjáa Éerí Nagái hajchi.

²⁶ Áanetúhjáa Nagái Máá hajchi. Áanetúhjáa Máa tsijpi Matatía hajchi. Áanetúhjáa Matatía Tsemeíí hajchi. Áanetúhjáa Tsemeíí Jotséé hajchi. Áanetúhjáa Jotséé Jodáá hajchi.

²⁷ Áanetúhjáa Jodáá Joanáá hajchi. Áanetúhjáa Joanáá Réétsá hajchi. Áanetúhjáa Réétsa Tsorobabéé hajchi. Áanetúhjáa Tsorobabéé Tsaratiéé hajchi. Áanetúhjáa Tsaratiéé Néerí hajchi.

²⁸ Áanetúhjáa Néerí Méekí hajchi. Áanetúhjáa Méekí Áadí hajchi. Áanetúhjáa Áadí Cotsáá hajchi. Áanetúhjáa Cotsáá Emodáá hajchi. Áanetúhjáa Emodáá Ééré hajchi.

²⁹ Áanetúhjáa Éere Jotsoéé hajchi. Áanetúhjáa Jotsoéé Erietséé hajchi. Áanetúhjáa Erietséé Joríí hajchi. Áanetúhjáa Joríí Matáá hajchi. Áanetúhjáa Matáá Revíí hajchi.

³⁰ Áánetúhjáa Revíí Tsimeóó hajchi. Áánetúhjáa Tsimeóó Jodáá hajchi. Áánetúhjáa Jodáá Jotséé hajchi. Áánetúhjáa Jotséé Jonáá hajchi. Áánetúhjáa Jonáá Eriakíí hajchi.

³¹ Áánetúhjáa Eriakíí Meréá hajchi. Áánetúhjáa Meréá Maináá hajchi. Áánetúhjáa Maináá Matátá hajchi. Áánetúhjáa Matátá Natáá hajchi.

³² Áánetúhjáa Natáá Dabíí hajchi. Áánetúhjáa Dabíí Itsaíí hajchi. Áánetúhjáa Itsaíí Obéé hajchi. Áánetúhjáa Obéé Bóó hajchi. Áánetúhjáa Bóó Tsamóó hajchi. Áánetúhjáa Tsamóó Naatsóó hajchi.

³³ Áánetúhjáa Naatsóó Aminadáá hajchi. Áánetúhjáa Aminadáá Aráá hajchi. Áánetúhjáa Aráá Ejróó hajchi. Áánetúhjáa Ejróó Páaré hajchi. Áánetúhjáa Pááre Jodáá hajchi.

³⁴ Áánetúhjáa Jodáá Jacóóbó hajchi. Áánetúhjáa Jacóóbó Itsáá hajchi. Áánetúhjáa Itsáá Aavaráá hajchi. Áánetúhjáa Aavaráá Taréé hajchi. Áánetúhjáa Taréé Nacóó hajchi.

³⁵ Áánetúhjáa Nacóó Tseróó hajchi. Áánetúhjáa Tseróó Ragáó hajchi. Áánetúhjáa Ragáó Perééké hajchi. Áánetúhjáa Perééké Hebéé hajchi. Áánetúhjáa Hebéé Tsáará hajchi.

³⁶ Áánetúhjáa Tsáára Caináá hajchi. Áánetúhjáa Caináá Apatsáá hajchi. Áánetúhjáa Apatsáá Tséé hajchi. Áánetúhjáa Tséé Noéé hajchi. Áánetúhjáa Noéé Raméé hajchi.

³⁷ Áánetúhjáa Raméé Matotsaréé hajchi. Áánetúhjáa Matotsaréé Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Jaréé hajchi. Áánetúhjáa Jaréé Mararéé hajchi. Áánetúhjáa Mararéé Caináá hajchi.

³⁸ Áánetúhjáa Caináá Enóó hajchi. Áánetúhjáa Enóó Tséété hajchi. Áánetúhjáa Tsééte Adáá hajchi. Aabéhjáa diibye Adáake Píívyéébe ípívyéjtsó tujkénú ííñúbatúre.

4

Jetsóoke Naavéné mávárijchóne (Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)

¹ Aanéhjáa Jetsóó pañe Píívyéébé Apííchó íjcyabe Joodáatu óómííbyeke téenere tsajtyé ííneúbá píívyétúné ííñújívu.

² Áhullévúhjáa Naavéné mávárijchó dííbyeke. Áíjyúhjáa 40 coojívájucu májchótuube téhulle íjcyabe ajoyábáavatéhi.

³ Áábekéhjáa diibye Naavéné nééhií:

—Bo ímiááné Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íu nééwáyutu pááaho dípívyéjtsóne majchoj.

⁴ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá apááñéré majchó tájpi meíjcyatúne.”

⁵ Ehdúhjáa Jetsóó nééne boonétú dííbyeke tsajtyéébé cámeháúvu. Átsihdyúhjáa úújétsoobe páneere ííñújí avyéjuvu.

⁶⁻⁷ Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Íñe páneevúre uke ó ájcuú u mímóúúvéne oke u dúúrúvájhajchííjyu. Muurá tahñe páneere íñe imíwu nééne íhtsútunéhjí íjcyane. Áánevu muurá o ímíllémeke ó ájcúiyáhi.

⁸ Áánéllíihyéhjáa idyé neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Máavyéjuube Mépiivyéébekéré medúúrúváabeke méíícúvéiyáhi.”

⁹ Áané boonétúhjáa idyé dííbyeke tsajtyéébé Jerotsaréevu. Áánemáhjáa duurúváj hallúvú cáamevu itsájtyéébeke neébe:

—Áyu cána ímiááné Píívyéébé Hajchi u íjcyáhajchíí íchihdyu cátsiñíívyé baavújuco.

¹⁰⁻¹¹ Muurá dííbye waajácúháámitu nééneé:

Píivyéébe wáalloo níjkyéji múnáake uke ditye ityéhme ìná uke ipájtyétuki. Aabe tsá ìnéúbatú u wápújúúvéityúne.

¹² Ehdúhjáa Naavéné Jetsóoke néénéllii neébe:

—Téhdure muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tsá Máavyéjuube Píivyéébeke memávárijchóityúne.”

¹³ Aanéhjáa tsiíne imávárijchóiyóné ipíivyetéjúcóótúnéllii ìlluréjuco dibye íhvétsoíñúné dííbyeke.

Jetsóo úwáábótujkénúné Gariréa iiñúji múnáadítu
(Mt 4.12-17; Mc 1.14-15)

¹⁴ Átsihdyúhjáa óómiibye Jetsóo Gariréa iiñújivu Píivyéébe Apíichó dííbyé pañe íjcyáabe. Áijyúhjáa dibye méénúné uubállé tsújaavé páneere tééné iiñújiri.

¹⁵ Aabéhjáa tééné iiñújiri íjcyané pihcyáávejááneri úwááboobéré péhíjcyáabeke durúvahíjcyáme.

Jetsóo Natsaréri úwaabóne
(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

¹⁶⁻¹⁷ Átsihdyúhjáa peebe Natsaréevu ípyée ipíivyécoomívu. Aabéhjáa imyéénuhíjcyádú wáyéévejcóójí pihcyáávéjé pañévú eevé Píivyéébe ihjyú uubállé múnáajpi Itsaiaúvú waajácúhaamívú ditye ájcuháámi. Íllúhjáa dibye éévetsíí nééhií:

¹⁸ Píivyéébe Apíichó óóma íjcyáhi. Aabe oke picyóó ímiájíjtó wáajácútúmeke o úubálleki.

Muurá ídátsó ícyahíjcyámé ímityúnéhjí pañe éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu ícubáhrajte. Áánetu diityéké ó íjchívyétsoóhi.

¹⁹ Áámeke ó úubállé Píivyéébe diityémá ditye pájtyetéiíne méénune.

²⁰ Ehdúhjáa nétsii íéévéne boone téhaamívú tééjé wákimyéi múnáajpikye íajcúne ácúúveébe. Áábedívúhjáa pámeere tééjé pañe íjcyame ullévenúhi.

²¹ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ehdú Píivyéébe íwaajácúháámitu nééne éévé tsúúca úújetéhi. Aane muurá tsúúca ámuha mélleebó o éévene.

²² Ehdúhjáa Jetsóo diityéké nééne pámeere ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áánu Jotséé hajchi íjcyatúne?

²³ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Behtyu ámuha oke méneéhi: “Taabóóbé u íjcyáabe bo uure tááboméij.” Ehdú muurá ámuha méneé íllu ámuha oke menééiyóne: “Capenaóó cóómiyi méénúráityúronéhjí u méénuhíjcyádú cána meenu ícyoomíyí awáá úpé u píivyéecóómiyi.”

²⁴ Átsihdyúhjáa tsiíne neébe:

—Cáhawáá ímiáánetúré ámúhake o néékií: Tsá muurá cáábyekéikyé Píivyéébe ihjyú uubállé múnáadítu íiñúji múnáa ávyejúúlléityuróne.

²⁵ Muuráhjáa íjraéémú pañe mítyame píibájyujte walléémú íjcyará Eriaúvú Píivyéébe ihjyú uubállé múnáajpi íjcyácoóca. Téijyúu ájyaba tééné iiñújiri 3 píjcyábáj pínevú daari íjcyánaáca.

²⁶ Áronáacáa tsá Píivyéébe wállóotú Eriaúvúke diityé éllevu díbyéé diityéké nééne ditye lléébóityuróné iwáajácúnema. Áánemáa wállóobe Tsidóo iiñújiri íjcyacóómí Tsarétari íjcyané píibájyúlle élleuvé dííbyeke.

²⁷ Téhdurée íjcyámé mítyame íjpi chajááveri chémeme Eritséouúvú Píivyéébe ihjyú uubállé múnáajpi íjcyáijyu. Árómedítuú tsá tsáápíuba bóhítsámeityúne. Apáábyéree Tsíiriá iiñúji múnáajpi Naamáa bóhítsámeí Eritséodívú ípyée icyáhcujsódújuco íjcyáabe.

28 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu cayóbaávatémé pámeere pihcyáávéjá pañe íjcyame.

29 Áánemáhhjáa dííbyeke íjchívyetsómé técoomi íjcyáné caméhbáutu dííbyeke iwááóroki.

30 Árónáacáhhjáa mújyúrá péjúcoóbe.

Tsáapí pañétú naavéneke Jetsóó wáágoóne
(Mc 1.21-28)

31 Aabéhhjáa péé Gariréa iiñújiri íjcyacóomí Capenaóovu. Átsíi múnáakéhhjáa úwááboobe wáyeéévejcóóji.

32 Aaméhhjáa ullévenúhijcyá muhdícyánéjcurí tujkévéwu díbye úwáábóneri.

33 Ájyúhhjáa íjcyaaabe tsaapí tétsihyi pihcyáávéjá pañe naavéné ípañe íjcyaaabe.

34 Aabéhhjáa kéévánécoba nééhií:

—íJetso Jetsóoj, Natsarée múnáajpi u íjcyaaabej! ¿íveekí múúhake ú pátsárijcyóváhi? ¿Mityá múúhake ú waagóovaj? Muurá uke ó waajácú ímiáábé Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

35 Ehdúhjáa naavéné dííbyé pañétú íhjuvánéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—íCúúvéhulléré díícyá! íDíjchivye áadí pañétú!

Ahdújucóhhjáa díbye íjchivyéne díityéj pñnévú íjcaáyóóbedítýú dííbyeke tútávájsótuubére.

36 Ááneríhjáa pámeere iúllévénúne néjcatsíhi:

—¿Aca múhdutú díbye néhdújuco naavémú íchívyehíjcyáné tsaaté pañétú?

37 Ehdúhjáa díbye méénuhíjcyáné uubállé tsújaavé pámeere téené iiñúji múnáadívu.

Péedoró báábeke Jetsóó bóhñtsóne
(Mt 8.14-15; Mc 1.29-31)

38 Aanéhhjáa pihcyáávéjá pañétú íjchivyédú Jetsóó péé ímamyémuma Tsimóo jávu. Áánáacáhhjáa dííbyé baabe áíivyeri chéménéllii dííbyeke néeme díbye íbóhñtsoki.

39 Ahdújucóhhjáa díbye teene cheme úhbánetu díílleke tene pájtyene. Aalléhhjáa íbóhñne díityéké májchotsóhi.

Mityámeke Jetsóó bóhñtsóne
(Mt 8.16-17; Mc 1.32-34)

40 Ájyúhhjáa meíjyunúrónáa tsívahíjcyámé páhduvaré nééne chémeri chéméméhhjike dííbye éllevu. Áámekéhhjáa idyócarájcóneri bóhñtsohhjycyaábe.

41 Aanéhhjáa tsaaté pañétú díbye naavémuke íjchívyetsómé nehíjcyáhi:

—Uu muurá Píívyéébé Hajchi.

Waajácúméhhjáa ímiááné díibyéjuco Pájtyetétsoobe díbye íjcyane. Áámekéhhjáa neebe tsiíne ditye tehdu íhjuvájúccóótuki.

Jetsóó úwaabóné pahúllevaré Gariréa iiñújí pañe
(Mc 1.35-39)

42 Aanéhhjáa tsitsíívevu Jetsóó péé técoomítýú tsiéllevu múubará íjcyátúhullévu. Árónáacáhhjáa míamúnaa néhcoméré péeme úújeté dííbyedívu. Aaméhhjáa wájyurá dííbyeke díbyéi ipyéetu díityédítýu.

43 Árónáacáhhjáa neebe díityéke:

—Árónáa ó imíllé téhdure tsícyoomíji múnáake o úúballéné Píívyéébé avyéjutu íjcyáné úwááboju. Muuráhhjáa téénéllii Píívyéébe oke wallóóhií.

44 Ahdújucóhhjáa díbye úwááboobéré péhíjcyáné Gariréa iiñújiri pihcyáávejááné pañe.

5

Mityane amómeke ditye újcune
(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

1 Tsáijyúhjáa Jetsóó Genetsaréé unéú úníuri íjcyánáa mítyane míamúnaa dííbyedívú píhcyaavé Píívyéébé uwááboju illéébúacunúné ímíllénema.

2 Áanáacáhjáa ájtyúmíibe míneecu íevemíicú tééú úníuri cátsuhjúacunúmíicú témíicú aabájajtéhjáa ítsínúcoohóné íñíjtyu íjchívyéné boonéemíicu.

3-4 Aanéhjáa Tsimóo éhmí pañévéú iúcaávéne neebe ditye áyánéwu dííbyeke píínehívú icyátújcaáyoki. Aabéhjáa téemí pañétú diityéké iúwáábótsihdyu nées Tsimóoke:

—Áyu cána ílluréjuco ípañétsíí métsínúútej.

5 Áánéliihyééhjáa Tsimóo nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ávyetáne pécohajchótá muha metsínuurómé tsá meújcutú tsáapíúbake. Áronáa ihdyu u néénélii tsííne muha métsínúúhi.

6 Ahdújucóhjáa tsínuume mítyane újcune amómeke. Ávyetáhjáa tsínucóóhó ílluréjuco móhtobané diityé padúúcuri.

7 Áánéliihyééhjáa íhyójtsíneri bómíhcómé íñahbéjté íhdyúémíri íjcyámeke ditye ípíáábotéki. Ahdújucóhjáa péemema ditye íjchívyetsóne. Aanéhjáa ávyeta íhmíneécú buúúvetu.

8 Ááneríhjáa diibye Tsimóo Pééodoro iúllévenúne Jetsóo lííínevú ímímóúúvéne néehíí:

—Ávyéjuúbej, ímítyuube o íjcyaaabe tsá díúníuri o íjcyáítyuróne.

9 Ehdúhjáa neebe ávyetá mítyané amómeke iújcúneri iúllévenúnema.

10 Téhduréhjáa íñahbéjtétsí Tsebedéó hájchimútsí Jacóóboma Jóáámutsi ullévenú téeneri. Áronáacáhjáa Jetsóo nées Tsimóoke:

—Tsájúréévedííne. Muurá íne amómé líííñája múnáajpi u ícyahíjcyaaabe ícyoocátú míamúnáakéréjuco Píívyéébé icyánejcúvú u íbúwáávétsoííne.

11 Áánéliihyééhjáa icyátsúúvétsihvúré páneere ííhvéjtsóne Jetsóomáyéjuco ditye péeneé.

*Íjpi chájáávéébeke Jetsóo bóhítsóne
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)*

12 Aabéhjáa Jetsóo tsácoomíyí íjcyánáa tsaapi íjpi chájááveebe tsáábe dííbyeke íájtyúmííbe lííínevú ímímóúúvéne néehíí:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdúiyó teene oke u bóhítsóne?

13 Áánéliihyééhjáa Jetsóo dííbyeke dócárájcoobéré néehíí:

—Mu ihdyu tehdújucoj.

Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúúca bóhííbe.

14 Áábekéhjáa boíjcyuube díbye muucá iúúbállétu muhdú íbóhííne. Neebéhjáa dííbyeke:

Tsapéhduré llúúváábe éllewu péene dííbyedívú dúhjétsámeityeco. Ááne Moítséeúvúu néhdu Píívyéébeke tsíeméneri ú íicúveé téenetu míamúnaa iwáájácu u bóhíjucóóne.

15 Ehdúhjáa díbye néerónáa tsúúca pámeere téené uubállé waajácúhi. Áánéliihyééhjáa mítyane míamúnaa píhcyáávehíjcyá dííbyé uwáábovu díbye diityéké íbóhíitso ditye chéménéhjitu.

16 Áronáacáhjáa diityédítýú múha íjcyátúhullévú péhíjcyaaabe Píívyéébema ííhjúvaki.

*Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóo bóhítsóne
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)*

17 Aabéhjáa Jetsóo tsáijyu úwáábohíjcyánáa íjcyámé tétsihyi parítséómuma taúhbájú uwáábojte Gariréaa, Jodéaa, íjcyané íñújícutu pahúllevátú tsáámeé. Áhduréhjáa íjcyámé tsaate Jerotsaréetu tsáámeé. Aaméhjáa íténáa Jetsóo Píívyéébé íhnáhoori bóhíitsohíjcyá chéméméhjike.

18 Áánacáhjáa tsaate tsivá ííbotári íjpi vaaúmeityúubeke. Áábekéhjáa imílleromé Jetsóó tsájá pañe íjcyáabe éllevu itsájtjene.

19 Áronáacáhjáa tsá ditye píivyetétú múhdu tú iúcaávéiyóné mítyane míamúnaa íjcyanéllíhye. Áanéllíhyéhjáa cáamevu iñeríivyéne dííbyé tujkévetu idyóhejúróhéjutu niityétsómé dííbyeke míamúnááj pñnévu.

20 Aaméhjáa ímí cáhcujtsóné iwáájácúne neebe Jetsóó dííbyeke:

—Muúbej, tsúuca úhdi o ídáátsóvéne díímítýú ó ábájñvéhi.

21 Ehdúhjáa Jetsóó néene taúhbájú uwáábojtémá paritséómú illéébóne néjcatsíhi:

—¿Muubáami aabye íveekí ímityúné ihjyúvá Píivyéébe ímí íjtsúcunúnejíívari? Tsá muurá míamúnáa ímityuháñe mewáágóóityuróne. Apáábyéré ihdyu Píivyéébe piivyeté teene iwáágoóne.

22 Ehdúhjáa ditye néjcatsíñe Jetsóó iwáájácúne néé diityéke.

—¿Aca íveekí ehdu ámuha méíjtsámeíhi?

23 Áánerá ó piivyeté míamúnáadi o ídáátsóvéne diityé ímityuháñe diityémá o ímíbajchóne. Áanéllí o piivyeté áánúke o néeneé: “Úhdi o ídáátsóvéne díímítýú úúma o ímíbajchóhi.” Áhdure o piivyeté o néeneé: “Dímíjpyeténe dipye.”

24 Ahdícýane cáhawáá óví ámuha máájtyumí Míamúnáájpidívúu o ípíivyéévebe muhdú o méénune.

Ehdúhjáa iñéene diibye íjpi vaaúmeityúubeke neébe:

—Dímíjpyeténe eene dííhbotámá dipye dihjyávu.

25 Ehdúhjáa Jetsóó néenemáyé diityéj pñnétú íjyóócúúvéne péjúcoobe ihjyávu Píivyéébeke dúúrúvaabére.

26 Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame iúllévenúne téhdure duurúvá Píivyéébeke. Aaméhjáa itsájuréévéne néehí:

—¿Aca muhdú aabye meke ullévenútsóhi?

Revíkye Jetsóó újcune

(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

27 Átsihdyúhjáa péébe Jetsóó ájtyúmité Revíkye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike íáhdótsohíjcyátsihyi ácuúcunúubeke. Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, ookéréjuco duráávye.

28 Ahdújucóhjáa díbye páneere imyéénuhíjcyané ííhvéjtsóne dííbyemáyéjuco pééneé.

29 Aabéhjáa Jetsóoma wáñehjívaté ihjyávu. Áánevéhjáa díbye míñutsómé mítyame tsáá tsijtye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnaa. Áhduréhjáa tsíjtyehjí íjcyá tétsihyi diityéma.

30 Áanéllíhyéhjáa paritséómú taúhbájú uwáábojtémá néé dííbyé mamyémuke:

—¿Aca íveekí ámuha ménahbévá aatye ímiáámemájíívari?

31 Áanéllíhyéhjáa Jetsóó néehí:

—Tsá muurá taabóóbé bóhíime tsaímíyé néemeke táábotúne. Muurá ihdyu chémémekéré tááboóbe.

32 Ahdícýane tsáháa ímiááme wáábyú o tsáátune. Muuráhjáa ímityúme wáábyú o tsáá diityéké o ímíbaávýétso Píivyéébe icyánejcúvuréjuco ditye ííbúwááveki.

Jetsóó mamyémú majcho áwatyúne

(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

33 Ehdúhjáa Jetsóó néenéllí néeme dííbyeke:

—¿Aca íveekí Jóáá mamyémuu, paritséómú mamyémuu, íjcyame tsáijyu majcho áwahíjcyá Píivyéébema ííhjúvácoóca? Áronáa muurá dímamyémú tsá tehdu méénuhíjcyatúne.

³⁴ Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca tsaatésí táábávajcatsíñé wañéhjivu tsáameke ámuha majchótú mááwáchóiyáhi? Ehdu néene támamyémú tsá majcho áwáityuró diityémá o íjcyané hajchóta.

³⁵ Muurá ihdyu íjcyaiñé diityédítýú o pééiñe. Áijyu ihdyu óví muhdú iñéhajchíí awámye.

³⁶ Ehdúhjáa iñéene boone diityéké úwáaboobe néehí:

—Tsá muurá tene ímityú béhbátu tsúúcaaja wájamu mepájaabóne. Muurá íllure éhniñevu táváajcároba.

³⁷ Áhdure tsá tene ímityú béjpácyo bíinojpácyó mepícyoone tsúúcaau mííhénéu cahpáyú pañevu. Muurá béjpácyo iúhtsaráúuvéneri táváajcó tsúúcaau. Áijyu muurá wágóoovéné tsanéécújuco bíinojpácyoo, cahpáyuu, íjcyane.

³⁸ Áánéllii béjpácyo mépañénú bééú pañévúre.

³⁹ Muurá tsúúcaajpácyoré iádone ímillémé tsá adóityuró béjpácyo bíinojpácyo tsúúcaajpácyoré ímí diityédívú néenéliihye. Ehdúhjáa neebe Jetsóo dityéke.

6

Wáyeévejcóójí Jetsóo mamyémú majcho újcune (Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)

¹ Aabéhjáa tsáijyu wáyeévejcóójí ímamyémuma úmihéj pínétú pájtyénáa bajtsóháñetu ujcúme ímájchoki.

² Aanéhjáa paritséomú ííténe néé diityéke:

—¿Aca íveekí ehdu ámuha mémeenú íjcyooji wáyeévejcóójí meméénúityuróne?

³ Áánéllihyéhjáa Jetsóo néé diityéke:

—¿Aca tsá ámuha meéévehíjcyatú tsáijyúu iájyabáavaténéllii iñahbéjtema Dabíiúvú téeméne méenune Píivyéébe waajácúháámitu cáátuváne?

⁴ Muuráhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne ímájchóityuróné Píivyéébe íicúvé páaa majchomé apáámyéré llúúvájte máchohíjcyáne.

⁵ Áhduréhjáa neebe diityéke:

—Muurá íñe Míamúnáajpidívúu o ípívyéévéébe wáábyuta téhdure téjcooji wáyeévejcóójí.

Tsáapi hójtsí Jetsóo ímíjpyetése (Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

⁶ Tsáijyúhjáa téenere wáyeévejcóójí pihcyáávéjá pañévú Jetsóo úwaabóhi. Áanáacáhjáa tsaapi tsánejcúehójtsí íhyójtsi múhdurá néébe tétsihyi.

⁷ Áánéllihyéhjáa taúhbájú uwáabojetémá paritséomú Jetsóodívúré íítehíjcyá dííbyeke téjcooji díbye bóhítsóhajchíí téenej téeveri ímítyuube díbye íjcyane iñéeroki.

⁸ Ehdúhjáa ditye íjtsámeíñé iwáajácúne Jetsóo néé díbye múhdurá íhyójtsi néébeke:

—Muúbej, cána dichaj.

Ahdújucóhjáa díbye péene díbye éllevu.

⁹ Áábedítýúhjáa neebe diityéke:

—Ámúhake ó díllóo tsane: ¿Aca tsá íjcyooji wáyeévejcóójí mepíáábóityuró tsaatéke tsíeméne pájtyémeke, mityá méíhvéjtsóiyá ditye idsíjívekij?

¹⁰ Ehdúhjáa iñéene diityéké ííteebéré néé dííbyeke:

—Muúbej, cána íllevu cujúúvé díhyótsíj.

Ahdújucóhjáa díbye cujúúvénemáyé téhojtsí ímíjpyeténe.

¹¹ Ehdúhjáa Jetsóo méenune dííbyeke múnáatsóhíjcyámé ííténe ávyetá ihnáhó cayóbáavatéhi. Áánemáhjáa pítyácóajcatsímé muhdú dííbyeke imyéenuíñe.

12-meváké Jetsóó meménú ímamyémú ditye íjcyaki
(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

¹² Téijyúhjáa Jetsóó caméhaúvú péébe Píívyéébema ihjyúvápéjcovéhi.

¹³ Áané tsitsíivevúhjáa pihjyúcuube dííbyema péhíjcyámeke. Áamedítýúhjáa újcuube 12-meváké páñétúejte ímamyémú íjcyame úwááboméré péhíjcyáímyeke.

¹⁴⁻¹⁶ Aaméhjáa illúume: Tsimóóhjáa íjcyáábeke téhdure Péédoródívú díbye méménuúbee, íñahbe Aderéee, Jacóóboo, Jóááá, Perípee, Batoroméee, Matéoo, Tomáaa, tsijpi Jacóóbó Apéó hajchii, cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, tsijpi Jóóda Ijcarióóté bóónétúhjáa dííbyedívú méénútsóíbyee, éhdume.

Jetsóó mítyámeke úwaabóne
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Aaméhjáa teene caméhbáutu tsááme wajtsí ítyujkévétsihvu. Áijyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóó uwáábó illéébúacunú tsáácunú pahúllevátú teene Jodéá iñújitu Jerot-sarétuu, Tíírótuú, Tsidóotuu, íjcyane. Aaméhjáa tsivá chéméméhjike díbye íbóhíitsoki.

¹⁸ Áamedítýúhjáa tsaaté pañe naavémú íjcyámeke díbye wáágóóné boone tsaímíyējuco ditye ícyahíjcyáne.

¹⁹ Pamévárehjáa chéméméhjí imíllehíjcyará dííbyeke idyómajcóné tsaatéhjáa dííbyeke idyómajcóneríyé bóhíhíjcyáné íajtyúmínéllííhye.

Muhdú nééné míamúnaa ímí íjcyane
(Mt 5.1-12)

²⁰ Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuke ííténe nééhií:

—Maímijyu ihdyu ámuha ídáátsóméhjíúvú menééme meíjcyanej. Muurá tehdu néémé wáábyuta Píívyéébe avyēju.

²¹ Maímijyu ámuha meíjcyane díbye ímillédú ámuha meíjcyáíyóneri metsúúrameíhíjcyáme. Muurá ámúhake píááboobe tehdu ámuha meíjcyaki. Maímijyu ámuha meíjcyane kímóhcó nénehjí ámúhake pátyehíjcyáme. Píívyéébe muurá ámúhake ímíjyúúvetsóhi.

²² Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeéjté ámuha meíjcyané déjúcotu oke cáhcújtótumé ámúhake tsarílleéhi. Aame tsá ámúhake lléébóityúne. Ámúhake átérééjtédí idíllóne nehníwu ihjyúvahíjcyáímyé ámúhadítyu. Árome ihdyu maímijyu ámuha meíjcyanej.

²³ Muuráhjáa téhdure éijyuúvú díityé íhdé múnáaúvú Píívyéébe íhjúu uubálle múnáadi ícúbáhráhíjcyáhi. Ahdu ámúhake ditye dárííveróné pañe óví ámuha íllure méímíjyúúhií. Muurá ámuha meícúbáhrámeíñe áhdó íñe ímíjyaú Píívyéébe ámúhake pícyoóhi.

²⁴ Áánetu ihdyu íhtsutumé ehnéva múnáa tééneríyé tsúúrameíhíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá tééneri ditye ímíjyúúveróné níjkévaá díityéma.

²⁵ Ehdu íñe ímíjyaú panévaturé ícyahíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Muurá ídátsó díityémá níjkévaíñe íñe ímíjyaú ditye ícyahíjcyaróne. Muurá ímíjyuuri íjcyarómema níjkévaíñe kímóóvevúréjuco.

²⁶ Áhdure ditye ávyejúúllehíjcyámeke máídáátsoju tene pájtyeíñej. Ehdúu muurá díityé íhdé múnáaúvú íye Píívyéébe íhjúu uubálle múnáadi díllómeímyeke tsaate ávyéjútsohíjcyáhi.

Meke múnáájtórómeke mewájyune Jetsóó úwaabóne
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ahdícyane ámuha oke melléébúacunúmeke o néé ámuha mewájyune ámúhake múnáájtórómeke. Áhdure ámúhake tsaríllérómeke múu píaabóhi.

28 Téhdure múu ámuhadítú ímityúné íhjúvápómema tsaímíyé íhjúváhi. Téhdure ámuhakye áábohíjcyáromé hallúvú múu táúmeí píáábó Píívyéébeke.

29 Áhdure tsaate ámuhakye méénúhajchíí tsá múu píámeítúne. Téhdure ámuhá wajyámú díívane ditye ámuhadítú újcúhajchíí múu íhvejtsó tsiijya ditye itsájtyeki.

30 Áhdure ámuhakye tsíeméné táúmeímyeke múu ajcúhi. Áhdure tsaate ámuhá éhné náníhajchíí tsá múu díllotúne.

31 Áhdure pamévamáyé ámuha ímí meíjcyane meímílléhajchíí múu íicyánéjcutu ímiááméré íjcyáhi.

32 Muurá ámuhakye wájyúmekéré ámuha mewájyúhajchíí tsá ímiá wájyú tene íjcyatúne. Muurá ímityúné míamúnaa íjcyarómé téhdure díityéké wájyúmemáyé wájyújcatsíhi.

33 Téhdure ámuháma ímiáámé íjcyámemáyé ámuha ímiáámé meíjcyáhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúmé íjcyarómé tehdu meenúhi.

34 Áhdure ámuhakye tsíeménevu ajcúmekéré tééné cápáyóóvére ámuha maájycúhajchíí tsá tene ímityúne. Muurá ímityúmé íjcyarómé tsaatéké tsíeménevu ajcú ditye ípíámeíkiye. Ahdu tsá múu néétune.

35 Ámuhakye múu néhnílléromeke iwájyúne panévaturé ditye píhtónéhjitu píaabó ditye ámuhakye píámeítúyúronáaaca. Ehdu ámuha mepíáábóhajchíí íhtsútuube Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame íné imíjyaú méíjcyaaáhi. Muurá Píívyéébe ímityúmé íjcyáromeke ídaatsólléne píáábohíjcyáhi.

36 Áhdícyane óvíi ámuha pamévakéré méidaatsólléne mépíáábohíjcyá Méécááni Píívyéébe méénuhíjcyádu.

Tsijtye múhdurá íjcyáneri meíhjúvápítyuróne (Mt 7.1-5)

37 Tsá múu íhjúvatú tsijtye múhdurá néémedi Píívyéébe ámuhakye íñéétu téhdure ímityúmé ámuha meíjcyane. Tsá múu tsíjtyedi ícúbáhratú Píívyéébe ámuhádi ícúbáhrátuki. Téhdure ámuhakye ímityúné tsaate méénuróné múu íhvejtsó íná díityéké méénutúmére téhdure Píívyéébe ámuhakye íná imyéénútuki.

38 Múu píaabó múhdurá nééromeke téhdure Píívyéébe ámuhakye ípíááboki. Muurá ímiáámeke píááboóbe. Aabe muurá ámuha muhdú tsíjtyeke mepíáábohíjcyádúre ámuhakye píááboóhi.

39 Téhduréhjáa tsííne Jetsóó úwááboobe néehíi:

—¿Aca tsaapi hállúvátuube tsijpi téhdure néébeke tsajtyeyá tsiéllu? ¿Aca tsá tsamútsíyé áákityéítyuró wáhyéju díívané pañévu?

40 Tsá muurá tsaapi mamye dííbyeke úwáábohíjcyáábé ehníínevu wáájacutúne. Muurá ihdyu páneeréi iníjkévacooca botsíi díbye wáájacúdú wáájacuúbe.

41 ¿Aca íveekí ámuha méijyácunúhijcyá ámuhá nahbémú hálluúúné pañe wááhyéwuúné íjcyáneri ámuhá hálluúúné pañe úménebáané íjcyane wáájacúmeítúme?

42 Muurá úménebáané ámuhá hálluúúné pañe íjcyane tsá ámuhá nahbémuke ámuha menééítyuróne: “Cána muha ámuhakye mebóhdo eene wááhyene ámuhá hálluúúné pañe íjcyane.” ¿Ávyeta bañú múnaa ámuha meíjcyane pánehjídú ímiáámeúvúdú ámuhá! Tujkénú méwaagóoméi eene úménebáané ámuhá hálluúúné pañe íjcyane botsíi ímí ámuha maájtyumímé mebóhdo teene wááhyene ámuhá nahbémú hálluúúné pañe íjcyane. Ehdu nééne tsá múu tsaate wahdíívané ímityúwu méénúneri íjyácunútú tsájyju múu éhníínevu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáme.

*Muhdú meijcyánetu méwaajácúmeí muhdíivamé meijcyane
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Tsá muurá oove néevahíjcyané uméhé néeváityuró átéréene oove íjcyatúne. Áhdure oove íjcyatúne néevahíjcyané uméhé tsá múijyú néeváityuró oove íjcyane.

⁴⁴ Muurá iñéevatúré méwaajácú uméhéené kéeméhéhjí íjcyane. Tsá muurá múijyú tsúhjívahe néeváityuró híigoó. Áhdure tsá múijyú wacyónejke néeváityuró baáco.

⁴⁵ Ahdu íivane muurá ímiáámé ííbúwá pañe ímiá íjtsaméí íjcyanéjuco ditye íhjuváne. Áánetu ímityúmé íhjuvává ííbúwá pañe ímityúné íjtsaméí íjcyanéjuco. Muurá muhdú íibuúúné íjtsaméí íjcyadújuco ditye íhjuváne.

*Míityétsi ánúmeíñetu íjcyané uwááboju
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ ¿iveekí ámuha oke Ávyéjúúbedi médílohíjcyá ámúhake o nééne ámuha melléébóne tehdu meijcyámejívári?

⁴⁷ Cáhawáá ámúhake o úúballe muhdú tahñéjté oke lléébome íjcyane.

⁴⁸ Muurá tsaapi ánúmeíbyé cóhpéj nétsihdyu ávyéta pañe itséhdíhvejújiri íapíhajcúné wáduhcúhi. Aaja tsá nújpabya wááóityuró ávyéta cóhpé teja méénúmeíñéllíhíe. Ehdu muurá tahñéjté oke lléébome íjcyáhi.

⁴⁹ Áánetu o nééne cáhcújtsotúmé íjcyá éhne múúne tsaapi ímíñeúvú íhjá apíhajcúné wáduhcútuja dííbyedívú nújpabya wááóné boone díbye ídátso íjcyadu.

7

*Tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáájpike Jetsóó bóhítsóne
(Mt 8.5-13)*

¹ Ehdúhjáa míamúnáama Jetsóó íhjuvávatsihdyu péé ímamyémuma Capenaóovu.

² Ácoomíyhjáa romáánómú tsodáhómú avyéjúúbé únú múnáajpi díbye wájyú néébe ávyeta chémeebe dsíjiveríjyuco.

³ Áanáacáhjáa díibye íavyéjuube tsúúca waajácú Jetsóó técoomíyí íjcyane. Áánéllíhíéhjáa tsaatéké túkevjtsojtédítýú wálloobe dííbye éllevu díbye íbóhíitso íúnú múnáájpiíkye.

⁴ Ahdújucóhjáa ditye ípyééne néétene:

Ímiáábé díibye tsodáhómú avyéjúúbe. Áábeke íhya íhdyu tehdújuco u píááboíñe.

⁵ Muurá ímí meke wájyuube íjraéémú meijcyámeke. Muuráhjáa díbye nééjuri mépíhcyááveja méénúmeíhi.

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllí Jetsóó péé díityémá téhullévu. Aaméhjáa píhíjúcóónáa tsiíñe tsodáhómú avyéjuube wallóo tsíjtyekéréjuco íñahbévajtédítýú ditye íñééte dííbyeke:

—Ávyéjúúbej, tsáhaváne ávyeta dííbye jávu u úújetéityú ídátso díbye néénéllíhíe.

⁷ Téénéllíhíyévane tsá díbye pañetu úúma íhjuvatétúne. Áánéllíhíyévane íhdyu íchihdyuré ú neé dííbyé únú múnáajpi íbóhíiki.

⁸ Muurévá téhdure tsíjtye íavyéjujte dííbyeke nééne méénuhíjcyáabe. Áhdurévá ítsodáhómuke díbye táuhbánéjuco ditye méénuhíjcyáne. Téhdurévá íúnú múnáajpi díbye néhdújuco méénuhíjcyáne.

⁹ Ehdúhjáa díibye tsodáhómú avyéjuube nééne ditye úúbálléneri Jetsóó ullévenúhi. Áánemáhjáa pámeekéré tétsihí íjcyámeke ííténe neébe:

—Muurá tamúnaa íjraéémú íjcyáromédítýú tsá tsáapíuba ehdu oke cáhcújtsotú eene romáánómuube íjcyároobe cáhcujtsódu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

¹⁰ Aanéhjáa díibye tsodáhómú avyéjuube wálloome téhullétú wájtsime ájtyumívá tsúúca díibye íúnú múnáajpi bóhíibeke.

Dsǰǰívéébeke Jetsóó bóhíitsóné

11 Átsihdyúhjáa Jetsóó ímamyémuma Naíivu péébema tsijtye mítyame pééhií.

12 Aaméhjáa técoomívú úújetémé ájtyumí tsáápille pííbájuúllé hajchi apáábyéré íjcyaae dsǰǰívéébeke cúúutémeke.

13 Áamedíhjáa Jetsóó ídáátsóvéne díílleke nééhií:

—Kímóóvedíñe.

14 Ehdúhjáa íñéene teene íitémeho díbye ékééveténélli teehe íhbume íjyócuuvéhi. Aabéhjáa néé tééhoúvuke:

—Líhi, dácuúve.

15 Ehdúhjáa díbye néenemáyé tsúúca íacúúvéne ihjyúvaabe díityéma. Aanéhjáa Jetsóó tsǰǰíjyuke néé dílle ítsájtye dííbyeke ihjyávu.

16 Ááneríhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ítsájúréevéne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Ícyooca ihdyu Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi íhtsútuube mééma íjcyáhi. Téhduréhjáa néémeé:

—Muurá íñe Píívyéébe píaabó íhñéjteke.

17 Áané uubálléhjáa páneere Jodéa íñúji múnáadi tsújaavéhi. Aanéhjáa téhdure tsííñé íñújíne múnaa waajácúhi.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa Jetsóó éllewu wáalloomútsi (Mt 11.2-19)

18 Ehdúhjáa díbye méénuhíjcyáné tsojtsó múnáajpi Jóáake ímamyémú úúballéhi.

19 Áanéllíihyéhjáa díityédítýú mítyétsikye wáalloobe dítyétsí ídílloté dííbyeke díibyéjuco éhneváa míamúnáake pájtyetétsóiibye tsááiibye íjcyáhajchíí iwáájácuki, áánetu díibyéjuco íjcyátúhajchíí tsǰǰípiikyéi ítyéhmeke.

20-21 Aamútsíhjáa Jetsóodívú úújeténáa bóhíitsohíjcyaae mítyámeke páhduváré néene chémeháñeri chéméméhjike. Naavémúhjáa tsaaté pañe íjcyámeke waagóohíjcyaae. Áhduréhjáa hállúvátúméhjike ímípyetétsohíjcyaae. Áábekéhjáa neemútsi:

—Tsojtsó múnáajpi Jóáa múhtsikye wallóo díéllewu uke muhtsi medílo ¿ava díibyéjuco uu Pájtyetétsoobe éhneváa íñújívú tsááiibye? ¿Mityá tsáhái díibye u íjcyatúne?

22 Áanéllíihyéhjáa Jetsóó néé díityétsikye:

—Wa meóómíñe méuubállé dííbyeke muhdú o úwááboobe méénúráítýúronéhjí o méénune ámuhtsi maájtyumíne. Páneere méúúbálleco hállúvátúméhjí hálluvájucóone, úllétúméhjí úlléjucóone, íjpi chájááveméhjí bóhíine, lléébótúméhjí tsúúca lléébone, dsǰǰívéémé tsiíñe bóhíine. Áhdure méúúbálleco ídáátsóméhjike pajtyéteju tsúúca úwáábómeíñe.

23 Maímijyu ihdyu oke cáhcujtsómé íjcyanej.

24 Ehdúhjáa Jetsóó néé Jóáa wállóómútsikye. Aamútsíhjáa óómíñé boone díibye Jóáadítýu neébe:

—¿Acáa Jóáa íñéubará píívyétúné íñújírí íjcyáábedívú ámuha mepíhcyáávehíjcyácooca muhdú ámuha méjtsúcunú dííbyeke? ¿A ámuháa méjtsúcunú éhne múúne úmehe kíjyébari vááúmeídyú páhduváré dííbyé íjtsaméi nééneé?

25 ¿A tsáimíyee úcámeíhíjcyaae? Muuráhjáa tehdu íújcámeícyá tsá íhdícyátsihyi díbye íjcyáítýuróne. Muuráhjáa ávyéjúté jaaháñe pañéiyo díibye. ¿Aané muubá ímiááné díibye?

26 ¿Mityá Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpíí díibyej? Ímiááné díibyéjuco. Áronáacáa tsǰǰítyé ehníñevu díibye.

27 Dííbyedítýú muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Ó pícyoó dííhde tsáápiikye díbye íúúbálle míamúnáake dítye íímíbbáavyéne ímí uke iwáátsúcúpéjtsoki.

28 Aane ímiáánetúré tsá dííbyedu tsijtye néétune. Áronáa níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébe avyéjúejtédítýú ídáátsoobe íjcyároobe avyéjúúlléméí diibye Jóáá ehniíñevu.

29 Ehdúhjáa Jetsóó néénetu ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáama tsijtye múhdumé Jóáádivu tsótsótsámeímyé waajácú ímiáábé Píívyéébe íjcyaaabe tehdújuco méénune.

30 Áánetúhjáa paritséomuma taúhbájú uwáábojte Jóáádivu tsótsótsámeítyúmé íllure ehdiívallehíjcyá téhdure Píívyéébe diityémá méénúiyóne.

31 Áámekéjháa Jetsóó néehí:

—¿Aca muutédivú íñe ícyoocá múnáake ó meménúiyáhi? Íhya tsímedivuj.

32 Muurá múúne lláhájsiri íícume úhbácatsíhijcyádú ámuha páhduvaré médáríívémehijcyáhi. Muurá múúne íllu úhbácatsíhijcyáme: “Chiiyóro mellíjchúrónáa tsá ámuha meímíletú mewáhtsine téeneri. Áhdure máátyóba májtsí memájtsivárónáa tsá ámuha meímíletú mekímoovéne.” Ehdú múúne tsíime úhbácatsíhijcyámé íjcyadu muurá ámuúha.

33 Muurájháa tsojtsó múnáajpi Jóáa tsá májchópityúne. Áhdurée tsá díbye bíinojpácyó ádohíjcyatúne. Áábedítýúu ámuha ménehíjcyá mééíbye íjcyáábé pañe naavéné íjcyánéllii ehdu díbye nééneé.

34 Áábé boonétúu ó bóhówaavé Míamúnáájpídívú o ípívyééveébe. Aabe panévare ó májchoobe téhdure ó adó bíinojpácyo. Áánetu idyé ílluréjuco óhdityu ámuha menéhijcyané oova majchópíwu adópíwu o nééneé. Áhdure ámuha óhdityu ménehíjcyá oova ávyéjúúbé wáabyuta íjcyáne dsíídsí ahdótso múnáa ímityúmé íjcyámedívú o náhbévahíjcyáne.

35 Áronáa muurá Píívyéébeéjté íjcyámedítýú bóhówaavéné díbye diityémá méénuhíjcyáne. Ehdúhjáa Jetsóó néé paritséomuma taúhbájú uwáábojteke.

Jetsóó paritséomúúbema májchone

36 Aanéjháa tsaapi paritséoméjpi Tsimóo Jetsóoke míñutsó díbye ihjyávú díbyema imájchoki. Ahdújucóhjáa péébema dítyétsí májchone.

37 Áánacáhjáa tsáápille técoomíyí ímityulle íjcyalle Jetsóó tééjari íjcyane iwáájácúne péé tééjavu imyéwu cúváané pacúúcújpácyoma.

38 Aalléjháa dííbyé lliíñévú icyánoovévane tááhií. Aanéjháa imáátyori dííbyéj tuháácýú ípíjchóné íhñíwacoríyé ípáácýúné boone téjtuhácýú ichóhchóne teene pacúúcújpácyoríyéjuco dille múrijchóne.

39 Ehdúhjáa dille Jetsóoke méénune diibye eenée dííbyeke ihjyávú tsájtyeebe ííténe íllu íjtsámeíhi: “Muurá ímiááne Píívyéébe íhjúu uubáalle múnáajpi áanu íjcyaca waajácúiyá aalle muhdíívallé íjcyalle dííbyeke ehdu méénune. Muurá ávyeta múhdurá díílle.”

40 Ehdúhjáa díbye íjtsámeíñe iwáájácúne Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsímo uke ó neé tsane.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Bo ihdyu oke díñe, Ávyéjuúbej.

41 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsaatésíhjáa dsíídsi táúmeí tsáápiíkye. Áámútsidítýúhjáa tsaapi ujcú 500-jíva. Áánetúhjáa tsijpi ujcú 50-jíváre.

42 Aanéjháa íáhdóiyóné dítyétsí píívyetétúnéllii ílluréjuco díbye íhvejtsóné teene díityétsídi ídáátsovénema. ¿Aane caabyé díityétsídítýú éhniíñevu dííbyeke wájyune ú íjtsúcunúhi?

43 Áánélliihyéhjáa neébe Tsimóo:

—Íhya diibye eenéhjáa éhnííñevu dsíídsike táúmeiibyej.

Áánélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Tehdújuco.

⁴⁴ Ehdúhjáa néébere díílleke ííténe néé Tsimóoke:

—Éje, muurá íñe uke o ááhivévárovábema tsá nújpacýóubaré u pícyootú tájtyúhaacyu o níjtyámeiki. Áánáa muurá íñe áámye oke tájtyúhaacyu imáatyori ipípacjchóné paacyú íhñiwácori.

⁴⁵ Áhdure keená oke u dúúruváné u chóhchone. Áánáa muurá áámye oke idyúúruváné chóhchohíjcyá tájtyúhaácyu.

⁴⁶ Áhdure tsá oke táhniwau dúúrúbájpácýóúbari u múríjchotúne. Áánáa muurá oke múríjcholle pácúúcújpácýori tájtyúhaácyu.

⁴⁷ Aane uke o néé mítyane dííllé imítyú íjcyaróné dííllé hallúrí íjcyájúcootúné mítyane oke iwájyune dille úújétsónéllíihye. Muurá wahdííváné imítyú tsaaté hallúrí íjcyane diityédí meídáátsóvéne meíhvéjtsóneri tsá mítyane ditye ímíjyúúvéityuróne. Áánetu ávyétá íhtsútú néené imítyú diityé hallúrí íjcyaróné diityédí meídáátsóvéne meíhvéjtsóneri muurá mítyane ímíjyuvéme. Aame meke wajyú mítyane.

⁴⁸ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe díílleke:

—Ímityúné u méénuhíjcyanéhjí tsáhájucó díhyallúrí íjcyájúcootúne.

⁴⁹ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii tétsihyi tsijtye diibye Tsimóó miñútso múnaa íjcyame nééhií:

—¿Aca muubá aabye íjcyaaabe piivyété míamúnáadítýú ímítyuháñé iwáágoóne?

⁵⁰ Áronáacáhjáa tsiíñe neebe díílleke:

—Oke u cáhcujtsódú íjcyalle tsúúca u pájtyetéllé hallúrí tsáhájucó íná íjcyatúne. Áhdícyane wa dipye tsaímíyéjucoj.

8

Jetsóoke píáábóné walléemu

¹ Ehdúhjáa imyéénúné boonétú idyé pehíjcyaaabe Jetsóó ímamyémuma tsícyoomíjiri patsíhjívárí íjcyájáhjí múnáake iúwáábo muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane.

² Áábekéhjáa téhdure tsaate walléemú nahbénú panévari chémehíjcyámeke dibye bóhítsóme. Áámemáhjáa Maaría Madaréná dííllé pañétúu 7-meváké naavémuke dibye wáágóolle.

³ Téhduréhjáa diityé pañe Heróodé píááboobe Chóótsá taaba Jóáánaá, Tsotsáánaa, íjcyamúpi. Téhduréhjáa íjcyámé tsíjtyehjí panévatu majchó díívánetu dííbyeke píáábohíjcyáme.

Tsaapi bájtsónetu íjcyané uwááboju (Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

⁴ Áhduréhjáa mítyane míamúnaa tétsihyi íjcyácoomíjitu Jetsóodívú píhcyáávémeke tsaapi bájtsónetu úwááboobe íllu úúballéhi:

⁵ —Tsaapíhjáa íwajcyóhá tríígoúúhá bájtsoobe íllure wávarajcóhi. Aanéhjáa dibye wávarajcónetu tsáuhjí dojcó juuváj píñévu. Áuhjíhjáa míamúnaa tádírhcoíñuhíjcyauhjí coomímú méhdojéhi.

⁶ Ááné tsiúhjíhjáa néwayúúné raahóvú dójcoúhjí ííñeróné chemé tétsii píípátúnéllíihye.

⁷ Ááné tsiúhjíhjáa tsuhjí íjcyátsihvu dójcoúhjí hallúvú tene wááménéneri ííñeróné duhcúvatéhi.

⁸ Áánétúhjáa ihdyu tsáuhjí dojcó imíwu ííñuji nétsihvu. Aanéhjáa imíwu píívyene neevá mítyane. Ehdúhjáa iúúbállétsihdyu kéévánécoba neebe diityéke:

—Aane ihdyu óví lléébone icyáhcújtsóne tehdu ijcyáhi.

Jetsóo úwáábó túhútsohíjcyáne
(Mt 13.10-17; Mc 4.10-12)

⁹ Aanéhjáa ímamyémú dilló dííbyeke muhdú nééiyóné ehdu dibye úúballéne.

¹⁰ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Ehdu ó úúballéhíjcyá Píívyéébe ámúhakye iwáájácútso muhdú íavyéjú íjcyanévu. Aane oke cáhcújtsótúmedívú tsá bóhówáávetúne. Muurá o úwaabóné lléébójúcoorómé ícyahíjcyá teene lléébótúmeúvúdu. Áhdure teene ájtyumíjúcoorómé ícyahíjcyá ájtyúmítúmeúvúdu.

Tsaapi bájtsónetu úwaabóné Jetsóo bóhówajtsóne
(Mt 13.18-23; Mc 4.13-20)

¹¹⁻¹² Aane illu nééiyóné ehdu ó úwáábohíjcyáhi: Muurá tríígóuuhádú nééne Píívyéébé uwááboju tsaate ímí lléébone diityé íbuúúné pañévú úcáávéiyóné Naavéné ditye ípájtyetétu diityédívú mútátsohíjcyáhi. Aane nééiyóné eene juuváj pñnévúhjáa dójcoúhjí coomímú méhdone.

¹³ Áánetu tsijtye teene uwááboju illéébone ímí íjtsúcunújúcoorómé páhduváré nééne mávaríjchojúúné íábucújúcóótúne íllurjúco téénetu íhveténé ímí icyáhcújtsótúnéllíihye. Aane nééiyóné eene néwayúúnéj pñnévúhjáa dójcoúhjí.

¹⁴ Áánetu tsijtye uwáábó lléébójúcoorómé muhdú íjcyáneríyé itsúúráméihíjcyánéllii teene ábájíívehíjcyáhi. Aame mítyane íéhnéváiyóneríyé íjcyame tsá úraavyéjúcootú tééne uwááboju illéébójúcooróne. Aane nééiyóné eene tsuhjí íjcyátsihvúhjáa dójcoúhjí.

¹⁵ Áánetu ijcyámé tsijtye teene uwáábó illéébone ímí tehjújuco íííbúuri íjtsúcunúne tsáimíyé úraavyéme. Aane nééiyóné eene ímíwuúhjáa ííñuji nétsihvu dójcoúhjí.

Peetétú íjcyáne uwááboju
(Mc 4.21-25)

¹⁶ Átsihdyúhjáa tsiíne neebe diityéke:

—Tsá muurá peete mepéétetsóné tsíeménevu maávohjácóityuróne. Tsá cuwáíhcyú lliíñévú mepícyóóityuróne. Muurá ihdyu cáámevu mepícyóó tene íájchúcunú já pañe téénej tééveri meíjcyaki.

¹⁷ Ahdu muurá Píívyéébé uwááboju bóhówajtsó páneere muhdú meíjcyane. Muurá páneere téévéneúvú méénúmeíhíjcyaróné tsá wáájácúratúné íjcyáityúne. Muurá páneere waajácúméííhi.

¹⁸ Áhdícyane ímíñeúvú méíjtsoco íñe ímíá uwááboju ámuha tsúúca mewáájácúne. Muurá teene ímíllémedívú éhnííñevu bóhówajtsóíibye ditye ímíñeúvú iwáájácuki. Áánetu teene ímíllétúmedívú tsá dibye bóhówajtsóityúne. Muurá áyánéwu ditye wáájácúroné íllure dojtúcúíibye diityédítyu. Ehdúhjáa Jetsóo úwaabóhi.

Jetsóoke tsíju dííbyé nahbémuma újcutéróne
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)

¹⁹ Téijyúhjáa dííbyé nahbémuma tsíju wajtsí tétsihvu. Aaméhjáa tsá píívyetétú dííbyedívú íúújeténé mítyane míamúnaa íjcyánéllíihye.

²⁰ Aanéhjáa tsaate dííbyeke nééhií:

—Éhtsíhyi áachi díítsíjuma díñahbémú íjcyame ímíllé uke íájtyumíne.

²¹ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá téhdure íñe Píívyéébé uwááboju illéébone ímí tehjújuco úraavyémé waharómú, táñahbémú, táñaallému.

Kííjyébama nohjí Jetsóo íhvetétsóne
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)

²² Tsáijyúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke:

—Métsu mepájtye éhnejcúeúvu.

Ahdújucóhjáa ditye miiñneri pééneé.

²³ Aaméhjáa péhíjcyánáa cúwaábe. Áanáacáhjáa kíjyébari mítyane nújpacyo nóhjne úcaavé diityé miiñe pañévu ápiíchówu diityéké pámaúcúñédu.

²⁴ Áanéllihiyhjáa dííbyeke íákyéjtsóne néémeé:

—ÍÁvyéjuúbej, Ávyéjuúbej! Éje, tsúúca mémájcánuúhi. Áanéllihiyhjáa íacúúvéne teene kíjyébama nohji íjcyane úhbaabe tene íhvetéki.

Ahdújucóhjáa tene íhveténé dáíhañéréjuco.

²⁵ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca ihdyu tsáhái eene ámuha Píívyéébeke ímí mecáhcújtsotúne?

Ehdúhjáa dibye nééneri iúllévenúne néémeé:

—¿Muubáami áánu íjcyáábeke kíjyébama nohji lleéboj?

Tsáápi pañe naavémú íjcyane

(Mt 8.23-34; Mc 5.1-20)

²⁶ Aaméhjáa Gariréa íiñújitu pééme úújeté Gadáará íiñújivu.

²⁷ Átsihvúhjáa Jetsóó íjchívyénáa tsaapi dííbye éllewu tsáa técoomí múnáajpi naavémú ípañe íjcyáabe. Diíbyéhjáa íeveebe wájamúúvátuube ícyahíjcyá níjkyénéj pñíne.

²⁸ Aabéhjáa Jetsóó lliñévu ímímóúúvéne dííbyeke néé kéévánécoba:

—Jétso Jetsóoj, ¿aca íiná ú ímíllé óhdityu íhtsútuube Píívyéébé Hajchi u íjcyáabe? Uke o néé óhdi u ícúbáhrátuki.

²⁹ Ehdúhjáa naavéné néé míamúnáájpi pañétú Jetsóoke díbyéhjáa dííbyeke ‘díjchivye áadí pañétu’ néenéllihiye. Ávyetáhjáa tsáijyu meívatétsohíjcyabe naavéné dííbyeke. Áábekéhjáa tsaate íhyójtscuma íjtyúhaacyu úwáñehíñneri chíjchuróné távárícyohíjcyáabe. Áábekéhjáa díbye naavéné úúpíyíñuube pehíjcyá íñéubará píívyétúné íiñújiri.

³⁰ Aanéhjáa Jetsóó néé naavéneke:

—¿Aca muubá dimyéme?

Áanéllihiyhjáa neébe:

—Tamyémé Píváánéjpi.

Ehdúhjáa neebe mítyame dííbyé pañe íjcyanéllihiye.

³¹ Aaméhjáa diitye naavémú néé Jetsóoke díbye iwáágóótu ditye ícúbáhrámeíyóhullévu.

³²⁻³³ Áijyúhjáa tétsihyi jéémú meenímú majchóri. Áanéllihiyhjáa naavémú néé Jetsóó iwáallo diityéké diityé pañévuújuco. Ahdújucóhjáa díbye wáloome díbye míamúnáájpi pañétú íjchívyéne újcámeíñe méénímú pañévuújuco. Ááneríhjáa úúpíyivyémé téwajútú únéu pañévu cáhpíyubámé májcanúhi.

³⁴ Ááneríhjáa diityé tehmejté íllityéne wáame úúbáalleté técoomí múnáake. Áhduréhjáa técoomítyú kémuéllé íjcyájáhji múnáake úúballéme.

³⁵ Áanéllihiyhjáa míamúnáa téhullévu péécunú íájtyúmi muhdú tene pájtyene. Aaméhjáa úújetémé ájtyumí dííbyeke eené naavémú dííbyé pañétú íjchívyéébeke íwajyámúúnemájucó íjcyabe tsaímíyéjuco Jetsóó lliñe ácuúcunúúbeke. Ááneríhjáa íllityéme.

³⁶ Áámekéhjáa tsaate tétsihyi íjcyame úúbállépejtsó muhdú tene pájtyene.

³⁷ Ááneríhjáa íllityéne nééme Jetsóoke díbye ipyéé tétsihdyu diityé íiñújitu. Ahdújucóhjáa díbye ímamyémuma óómiñe bíwánejcúvúre.

³⁸ Áábekéhjáa díbye eené dííbyé pañétú naavémú íjchívyeebe néé dííbyema ipyéékií.

³⁹ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—Tsáhaá, dihjavúré péene duubállé páneere muhdú Píivyéébe uke bóhiitsóne. Ahdújucóhjáa péébe úúballéné ihcyóomi múnáake páneere muhdú Jetsóó dííbyeke bóhiitsóne.

Tsaatépíike Jetsóó bóhiitsóne
(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)

⁴⁰ Aanéhjáa Jetsóó tsíñejcúeuri ímamyémuma iúlléjétsihdyu wájtsíibeke tsaímíyé míamúnaa waatsúcúpejtsó dííbyeke témehíjcyadúme.

⁴¹ Áanáacáhjáa 'Jáiro' némeíbye tsáá tétsihvu pihcyáávéjá avyējuube íjcyaaábe. Aabéhjáa imímóúúvéne nées Jetsóoke díbye ipyéé dííbye jávú apáálléré ídsi 12 pijcyábá íjcyalle dsíjiveríjyuco íjcyánéllíihye.

⁴² Aanéhjáa téhullévú péébeke mítyane míamúnaa úraavyé ávyeta rááutúne.

⁴³ Áámécóbá pañéhjáa tsáápille péé 12 pijcyábájucóo ichémé tujpácýó íhvetépítýúneri ícúbáhrámeíhíjcyalle. Aalléhjáa ihñénéhjí pírujtsójucóo bañúháñé taabójteke íahdohíjcyáneri.

⁴⁴ Aalléhjáa idyéju éhnéjcutu Jetsóodívú ipíhívéne dííbyé wajyámú dómajcóhi. Áané tujkéveríhjáa tsúuca ichémé díílleke íhvetéhi.

⁴⁵ Aanéhjáa Jetsóó iwáájácúne néehíi:

—¿Múha ámuha oke médómajcóhi?

Áronáacáhjáa néeme dííbyeke idyómajcotúne. Aanéhjáa Péedorómá tsijtye íñahbéjté nées dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú wahdyuré míamúnaa néetúnáa ú dilló múha uke dómajcóne?

⁴⁶ Áanéllíihyéhjáa neebe díítyéke:

—Muurá ó waajácú tsaate bóhiine íllure oke idyómajcóneri.

⁴⁷ Aanéhjáa Jetsóó wáájacújucóónéllíi íllityécunúlléré dííbyé líiñévú míamóúúvetéllé pámeere lléébónáa úúballé muhdú néenéllíi dííbyé wajyámú idyómajcóne tsúuca íbóhiine.

⁴⁸ Áanéllíihyéhjáa neebe díílleke:

—Árone Wa ímí Píivyéébeke u cáhcujtsódújucóo íjcyalle íñe tsúuca u bóhiine. Ahdícyane wa dipye tsaímíyējucoj.

⁴⁹ Ehdúhjáa díbye díílleke néenáa tsaate díibye pihcyáávéjá avyējuube Jáiró jatu tsááme dííbyeke neeváhi:

—Tsúuca dáájyuwa dsíjívéhi. Aane ínéllíihyécó bañú ú tsájtyeé aabye uwáábóóbeke.

⁵⁰ Aanéhjáa Jetsóó illéébóne nées Jáiróke:

—Kímóóvedíñe. Cáhawáa ihdyu Píivyéébeke cahcújtsó dáájyuwa úuma íbóhiiki.

⁵¹ Aanéhjáa tsúuca dííbye jávú dítye úújeténáa Jetsóó tsá ímíletú mítyame úcaavéné dííbyema tééjá pañévu. Apáámyéréhjáa Péedoroo, Jóáaá, Jacóóboo, díityétsí díílléwúúvúj caanímútsii, éhdume úcaavéné ímílleébe.

⁵² Áanáacáhjáa pámeere tétsihyi íjcyame tahíjcyá díílleúvuke. Áámekéhjáa neébe:

—Métahdí dsíjívéllekéjívári. Muurá ihdyu íllure cúwalle.

⁵³ Ehdúhjáa Jetsóó néeneri uuhívatémé dííbyedi tsúuca ímiáané dille dsíjívénéllíihye.

⁵⁴ Áronáacáhjáa díílleúvú hójtsitu íekéévéne kéévánécoba neébe:

—Wáhaj, dájkyeé.

⁵⁵ Ahdújucóhjáa íbóhiine dille ácuuvéne. Átsihdyúhjáa neebe dítye ímájchótso díílleke.

⁵⁶ Ááneríhjáa díityétsí cáanímútsi mítyane úllévenúmútsikye neebe dítyétsí muucá íúúballéte teéne.

9

Ímamyémuke uwáábovu Jetsóó wáalloóne
(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)

¹ Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó pihjyúcú ímamyémú 12-meva íjcyámeke. Áámé pañévúhjáa pícyoobe itsíjpá dííbye mémeri tsaaté pañétú páhduváré néeme naavémuke ditye iwáágóohíjcyaki, chéméméhjike ditye ibóhíitsohíjcyaki.

² Áánemáhjáa wallójúcoobe muhdú Píívyéébé avyéjú íjcyane úwáábotémé téhdure chéméméhjike ibóhíitsohíjcyaki.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Métsajtyedí ámúhá cuujúii, ámúhá cahpáyuu, ámúha májchoo, ámúha dsíídsii, éhdune. Tsájaare ámúhá hallúéjamáyé mépeéco.

⁴ Aame tsaaté javu meúújetéjaríyé méíjcyaco tétsihyi ámuha meíjcyané hajchóta.

⁵ Aane tsátsíi múnaa ámúhadi íícúvétúhajchíi diityedí íícúvetúmé ámúháj tuhááñeri íjcyáne ííñú mépíchóújcámeicyó ‘tsá múúhá hallúrí tene íjcyatú ámúhake muha meúwáábóiyóné ámuha meéhdíivállehíjcyáne’ nééiyóne. Ááne ílluréjuco mépeeco tétsihdyu.

⁶ Ehdúhjáa úwááboobe ímamyémuke. Áhdújucóhjáa ipyééne ditye ímiáájú úwaabóné patsíhjívá múnáake. Aaméhjáa bóhíitsohíjcyá chéméméhjike.

Tsojtsó múnáajpi Jóáa dsíjívéne
(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

⁷ Ehdúhjáa Jetsóó méénuhíjcyané ávyéjuube Heróódé iwáájácúne páhduváré íjtsámeí dííbyedítú ‘tsojtsó múnáajpi Jóáa tsiíñe bóhíibe’ tsaate néhíjcyanéllíihye.

⁸ Áánetúhjáa tsijtye nehíjcyá éjyuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaa dsíjívemedítú tsaapi bóhíibe díbye íjcyane. Tsaatéhjáa íjtsúcunú Eríá díbye íjcyane.

⁹ Áánetúhjáa Heróódé néehíi:

—Ááneráhjáa Jóáádivu ó táuhbá ditye íhñíwau ikípíyuúcuki. Aanéjii ¿muubáami tsáma diibye eene ehdu méénuhíjcyáabej?

Ehdúhjáa íñéene Heróódé imíllé Jetsóoke íajtyúmíiyóne.

Majcho mítyámedívú Jetsóó úújetétsóne
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Ja 6.1-14)

¹⁰ Aanéhjáa ímamyémú Jetsóodívú iwáajtsíne úúballé páneere muhdú téhulle imyéenuhíjcyanéhji. Átsihdyúhjáa Jetsóó péé diityémá múha íjcyátútsihvu Betsáidáj píihívu.

¹¹ Aanéhjáa kiávú ditye péene iwáájácúne tsijtye úraavyé diityéke. Áámekéhjáa úwááboobe Píívyéébé avyéjutu. Áamedítúhjáa bóhíitsoobe chéméméhjike.

¹² Aanéhjáa tsúuca meíjyunúnéllii ímamyémú néé dííbyeke:

—Ílluréjuco walló íjtyéke íchíj píihíri íjcyájáhji múnáadítú tsíeménéuba ditye íñéhcone imájchóne iwáyéééveki. Muurá íñe íñéubará íjcyátútsihyi meé.

¹³ Áronáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ámuháyé bo mémajchótsó diityékej.

Áánéllíihyéhjáa néeme dííbyeke:

—Áronáa méhdi 5-hovaré páahóónema míityétsiye amóóbemútsi. Íhya ihdyu tsiíñe kémúúneúvú maáhdoca úújetéiyóné pámehdívúre.

¹⁴ Ehdúhjáa ditye néérónáa neébe:

—Méne ditye páhadsíjii íáhcúba 50-mevátsa. Áijyúhjáa diitye 5,000-meváubáhjáa wa-jpíímúré íjcyaróme.

15 Áámekéhjáa ditye néhdújuco ditye áhcubáné páhadsíji.

16 Áánáacáhjáa Jetsóó teene páahóónema amóóbemútsikye iékéévéne téhdujtsó Píívyéébeke cáamevu icyárúúvéne. Átsihdyúhjáa idyóhdáhínunévú ájcuube ímamyémuke ditye iwájtu pámeekére.

17 Aanéhjáa pámeere imájchónetu oovéhi. Áánetúhjáa cóevané ujcúmé 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

Péédooro néé mépájtyetéébé Jetsóó íjcyane
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)

18 Áhduréhjáa tsáijyu Jetsóó ímamyémudítýú tsátsihvu ipyééne Píívyéébema ihjyúváhi. Áijyúhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muubá o íjcyane míamúnaa óhdityu nehíjcyáhi?

19 Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Tsaate nehíjcyá tsojtsó múnáajpi Jóáa u íjcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá éíjyuúvúu íjcyame Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáaúvudítýú Eríá tsiíñe bóhííbe u íjcyane.

20 Átsihdyúhjáa diityékeréjuco díbye nééneé:

—¿Ácooca ámuha muubá o íjcyane menééhií?

Áánélliihyéhjáa Péédooro nééhií:

—Muurá, uu, Criíto Píívyéébe uke wáalloobe míamúnáake u pájtyetétsóobe.

Ídsíjívéíñe Jetsóó úúballéne
(Mt 16.21-28; Mc 8.31-9.1)

21 Ehdúhjáa Péédooro néénetu bóíjcyuube ditye muucá iúúballétuki.

22 Átsihdyúhjáa ídsíjívéíñe úúballébe nééhií:

—Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe muurá ó ícúbáhráméíí mítyane. Muurá túkevétsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame oke ehdííváalleéhi. Aame muurá oke dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsiíñe ó bóhííhi.

23 Ehdúhjáa ímamyémuke íñééne boonétú neebe pámeekére:

—Ahdícyane tsaate oke iúraavyéné ímillémé óvíí ímillédú íicyahíjcyánetu íhveténe oke úraavyé wájuumeítýúmé tééne déjúcotu ícúbáhráméíyóné pañe.

24 Muurá ííñújiri ímillédú íjcyáneríyé tsúúrámeímyé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene íhvéjtsóne oke iúráávyéíñeríyéjuco tsúúrámeímyé pájtyéteéhi.

25 ¿Aca íínetú meke píáábóiyóné tsáijyu múu mewágóóóvénaa mítyane meéhneváne?

26 Muurá oke iúraavyéné núcojpillémeke téhdure ó núcojpilléé Míamúnáájpídívúu o ípívyééveébe. Áhdure táuwááboju tsíjtyeke iúwáábóiyóné núcojpillémeke téhdure ó núcojpilléé Llihíyó avyéjuri níjkyéji múnáama tahñéjte éllevu o tsáácoóca.

27 Muurá ímiáané ámuhadítýú tsáhái tsaate dsíjívéityú Píívyéébé avyéjú bóhówaavéné ájtyúmitúme.

Jetsóó tsíhdyúreevéne
(Mt 17.1-8; Mc 9.2-8)

28 Átsihdyúhjáa 8 coojívatu Jetsóó péé caméhbaúvú Píívyéébema íhjyúvaki. Aabéhjáa nahbéva Péédooro, Jacóóboo, Jóáaá, éhdúmedívu.

29 Aabéhjáa Píívyéébema íhjyúvánáa dííbye húmí tsíhdyúreevéhi. Áhduréhjáa íwajyámú tsítsínújá ajhúacunúhi.

30 Áánáacáhjáa Moitséemútsí Eríama bóhówáávemútsí ihjyúvá dííbyema.

31 Aamútsíhjáa téhdure cádiúcunúmútsí ihjyúvá dííbyema muhdú Jerotsaréevu ñícúbáhrámeíñe dibye dsíjívéíñeri.

32 Aanéhjáa Péédoro íñahbéjtétsima íhtsútúnetu cuwáháñema íjcyame ájtyumíhi.

33 Aanéhjáa tsúúca Jetsóodítýú kiávú diityétsí Moitséemútsí Eriama péíñúné boone Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, maímijyu ihdyu mee íchii. Ahdícyane métsu meméénu 3-wava nújuwáané dihñéwaa, Moitsée éhwaa, Eriá éhwaa, éhdune.

Ehdúhjáa Péédoro íñéene tsá wáájácutú íveekí ehdu íñéeneé.

34 Áanáacáhjáa ojtso diityédívú níityéné pañe íjcyáneri íllityéme.

35 Aaméhjáa téené pañe íjcyánaa Píívyéébe nééhií:

—Áánu muurá Hájchíwu mítyane o wájuuúbe. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco.

36 Ehdúhjáa Píívyéébe íhgyúvánaa ñtéecunúme Jetsóo íiyéjuco íjcyáábeke. Aaméhjáa tsá muucá úúbáletú teéne.

Tsáápíwúú pañétú naavéneke Jetsóo wáágoóne
(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)

37 Áané boonéhjáa tsíjcyooji téhbaútú ditye oómíñáa téhbaú déjúcotu mítyane míamúnaa Jetsóoke téhmehíjcyámé dííbyeke waatsúcupejtsóhi.

38 Áamedítýuhjáa tsaapi néé kéévánécoba dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána ihdyu óvíjyucó áánu hájchíwu apáábyéré íjcyáábeke duhjévaj.

39 Muhdú íhya naavéné dííbye pañe íjcyaaabe dííbyedi ícúbáhrahíjcyáhi. Idáátsówu tsáijyu dibye wákyééhcoobe íhgyúccunúcooca íhgyútu uráhtsaba íchívyehíjcyáhi.

40 Áánéllii dímamyémuke ó neerá ditye oóma dííbye pañétú iwáágoó dííbyeke. Árónáa tsá ditye píívyetétú iwáágoóne.

41 Áánélliihyéhjáa Jetsóo néé diitye ímamyémuke:

—Juhúú, muutérahana ihdyu ámuuha Píívyéébeke cáhcujtsópityúme! Aane íñe ¿múhajchótá ámúhá muhdúrá o áábúcuéne ámúhakye o úwááboóhi? Ehdúhjáa diityéké íñéérone neebe dííbyeke:

—Áyu cána íllevu tsiva daáchikyej.

42 Ahdújucóhjáa dííbye élleву dibye tsájtyéébeke tsiíñe naavéné wákyéehcóne. Áánélliihyéhjáa Jetsóo néé dibye íjchívye dííbye pañétu. Ahdújucóhjáa dibye íjchívyéné boone tsúúca ímíjpyetéébe cááníma péé pevétsíhjiduréjuco.

43 Áijyúhjáa pámeere tétsihyi íjcyame ullévenú Píívyéébe íhtsútú íájtyúmíneri.

Ídsíjívéíñe tsiíñe Jetsóo úúballéne
(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)

44 Áanáacáhjáa Jetsóo tsiíñe néé ímamyémuke:

—Ímíñeúvú mélleebúcuúcuó ámúhakye o nééneé. Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívú tsaapi óhdivu ékéévétsoó ímítyúmeke.

45 Ehdúhjáa dibye nééne ímamyémú tsá wáájácutú ñná nééiyóné ehdu dibye nééneé. Tsáháhjáa tene ímíllémeítýú ditye wáájácutúyóne. Aaméhjáa nuhnévehíjcyá teene dííbyeke idíllóiyóne.

Jetsóoke ímamyémú dilló caabyé ñhtsútuube diityédítýú íjcyáiyóne
(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)

46 Téijyúhjáa táhjájcatsímyé caabyé diityédítýú ñhtsútuube íjcyáiyóneri.

47-48 Aanéhjáa iwáájácuéne Jetsóo tsííménéwúuke iúcuéne diityéké nééhií:

—Muurá íjtye tsíiméwuúmú ídátsó néémeke íícuvémé ookéjuco íícuvéne. Téhdure okée wállóobekéjuco ditye íícuvéne. Ahdícyane caabyé ámuhadítýú ídáátsóóbeúvú néébe muurá ííhtsútuúbe. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Meke tútávájtsotúmé meke píaabóne
(Mc 9.38-41)

⁴⁹ Áhduréhjáa tsáijyu Jóáa néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, muha máájtyumí tsaapi dimyémeri naavémuke wáágóohíjcyáné tsaaté pañétu. Áábeke muha menéé dibye tehdu imyéénújúcoótu íveekí tsíjpiye íjcyabe tehdu méénúnéllííhye.

⁵⁰ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—¿íveekí ámuha mébóijcyúhi? Muurá meke píaabómé tsá meke tútávájtsotúne.

Jacóóbomútsikye Jóáama Jetsóó úwaabóne

⁵¹ Aanéhjáa tsúuca níjkyejívú dibye pééíñe éévé píhíjúcoónáa peebe ímamyémuma Jerotsaréevu.

⁵² Áijyúhjáa tsaatéké wállóobe íúmíwari ditye íñéhco tsátsii ditye cúwatéítsíi. Ahdújúcohjáa pééme Tsamááriá ííñújiri íjcyáné jaaháñé néhcoróne.

⁵³ Áronáacáhjáa tétsíi múnaa tsá ímíletú ditye tétsii cúwane Jerotsaréevu ditye péénéllííhye.

⁵⁴ Áánéllíihyéhjáa Jacóóbomútsí Jóáama Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuúbej, éhnéhjáa Píívyéébé ihjýú uubáalle múnáajpi Eriáúvú cúújuwa táúmeídyú metsu metáúmeí Píívyéébeke dibye cúújuwa díityé hallúvú íjcaáyo cáámetu ditye íáíívyeki.

⁵⁵ Áánéllíihyéhjáa díityétsídívú ííténe neébe:

—¿Aca íveekí eene ámuhtsi múhdurá méjtsámeíhi?

⁵⁶ Tsáháa Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe o tsáátu míamúnáake o tútávájtsoki. Ópée o tsáa díityéké o pájtyetétsoki. Ehdúhjáa díityéké íñétsihdyu pééme tsícyoomíwuúvu.

Jetsóoke úraavyéne ímílleróme
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Aaméhjáa péhíjcyánáa tsaapi juuvávyú Jetsóoke nééhií:

—Ávyéjuubej, ó imíllé úúmaye o péhíjcyáné kiávú u péhullévújuco.

⁵⁸ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá iyámé íjcyarómé oówamu íhyéjúnema téhejújí pañe icyúwaki. Áhdure wahpéjté ijcyá icyúwáítsihjima. Áánetu íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe tsá tahjyáúbamáyé o íjcyatúne.

⁵⁹ Ehdúhjáa íñétsihdyu neebe tsáápiíkye:

—Muúbej, óókéréjuco duráávyé.

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, óvíi ihdyu mújyú llihíyó óhdivu dsíjívé botsíi uukéréjuco o úráávyeki.

⁶⁰ Áánéllíihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi ihdyu tsamééré ímiájíjtó wáájácutúmé cúúújcatsí ídsíjívécoóca. Áánetu ú úwááboó Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwáábojúréjuco.

⁶¹ Áánetúhjáa idyé tsijpi néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, téhdure ó imíllé uukéréjuco o úraavyéne. Áánéllíi tujkénú tahájkímuke ó pítyájcóteéhi.

⁶² Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Muurá múúne caajáihcyú tükévétsoobe tsá kiá íitetú caajáhó tsatújkeve pééiyóné ityútávájsóiyónéllíihye. Ehdu nééne tsúuca Píívyéébé avyéjújete íjcyarómé tsíñéhjiríyé íjcyame tsá dííbyé avyéjújete íjcyatúne. Ehdúhjáa diityéké Jetsóó úwaabóhi.

10

70-meváké uwáábovu Jetsóó wálloóne

¹ Áané boonétúhjáa 70-meváké iújcúmeke wálloobe míityétsícyutsáké pacóómivávú dííbyé ihde ditye iúwáábo míamúnáake.

² Áámekéhjáa neébe:

—Ímiáánéjuco ávyétá mityámé míamúnaa Píívyéébé avyéjújete ditye íjcyáiyóné uwááboju úwááboméiyóme. Áronáa téené wákimyéi múnaa uwáábojte áyáhreé. Áánéllíi ihdyu múu táúmeí páné aabájaabéré íjcyabe Píívyéébeke díbye mítyámeke uwáábojtéké ipícyo ditye iúwáábo míamúnáake dííbyé avyéjújete ditye íjcyáííne uwááboju.

³ Ahdícyane íñe ámúhake ó wallóó oohímeye élleву obééjáuúmuке mewállóóiyódú muhdú ámúhake dáríívéímeye élleву.

⁴ Aame tsá ámuha metsájtyéityú ámúhá cahpámyuu, ámúhá dsíídsíi, ámúhá túhápaajínee, éhdune. Áhdure tsá ámuha juuvávú tsaatémá tsíñéhjiri meihjyúváityúne. Tsapéhdúré méúlleco.

⁵ Aame ámuha tsájaavu meúújetécooca múu tééja múnáake néehíi: “A ámuha méíjcyaraj. Óví Píívyéébe ámúhake píaabó ímí ámuha méíjcyaki.”

⁶ Aane tééja múnaa ámúhake ímí wáátsúcúpéjtsóhajchíi Píívyéébe ímí píááboó diityéke. Áánetu ditye ámúhake catúhtsópéjtsóhajchíi múu ihvejtsó diityéké íñá néétumére.

⁷ Áánetu ámúhake ímí wáátsúcúpéjtsómé jari múu íjcyáhi. Tsá múu tsííjyatu, tsííjyatu, péétúne. Aane óví diityéké ámuha me píááabóne áhdó diityéré ámúhake ájcúne tájpi ámuha méíjcyáhi. Muurá wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.

⁸ Aane ámuha tsácoomívú meúújetécóomi múnaa ímí ámúhake iwáátsúcúne májchotsóné mémájchoco panévare ámúhake ditye ájcune.

⁹ Aame mébóhíitsoco técoomí múnáadítyú chéméméhjike. Áhdure méúúbálleco tsúuca Píívyéébe avyéjújete ditye íjcyáiyóne.

¹⁰ Áánetu tsácoomí múnaa ámúhake wáátsúcútúhajchíi múu ulléjijtónéj píínévú íjcyáne néehíi: “Íñe ámúhá cóomi ííñú múúháj tuhááñeri íjcyane ámúhadívú muha mépíchóújcámeí ámúhá hallúrí ímityúné íjcyané uubálle.

¹¹ Aame ihdyu óví muhdú ámuha méíjcyáhi. Muurá Píívyéébé avyéjújete ámúha méíjcyájúccóiyáhi.” Ehdu méneeco diityéke.

¹² Aane ámúhake o neé ehdu ámúhake dáríívémeke muurá Píívyéébe ávyétá íhnáhó ícúbáhraá muhdú míamúnaa ícyahíjcyané ímíbájchócooca Tsodóoma múnádi ícúbáhráííne ehnííñevu.

Lléébópítyúné míamúnaa (Mt 11.20-24)

¹³ ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeííne Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnáake! Muurá íñe méénuráítyúronéhjí o méénuhíjcyáné Tííroó, Tsidóoo, íjcyácoomícyuvu o méénuca tsúuca ímityú íhvéjtsóne ímiánejcúvuréjuco ditye íbúwáávéiyóne. Áánemáa muurá íatéréejahjívú iújcámeíñe bállíjyuri ávúhcúiyómé teene íhvéjtsóné uubálle.

¹⁴ Áánéllíi muurá ditye ícúbáhrámeííne ehnííñevu ícúbáhrámeímeye diitye Coratsíi, Betsáidaa, íjcyácoomícyu múnaa muhdú míamúnaa ícyahíjcyané Píívyéébe nihñéétsihvúré ímíbájchócooca.

15 Ahdu muurá téhdure Capenaáo múnáake pajtyéiñe múhdumé ‘mityámityá’ tsíñáávehíjcyámeke. ¿Íjtsúcunúméubá íjtsútúúvéiyóne? Áánerá íllure wágóóóveímye.

16 Ahdícyane múhdumé ámúhakye lléébome muurá ookéjuco lléébone. Áánetu ámúhakye lléébotúmé téhdure oke tsá lléébotúne. Aane oke illéébótúneri téhdure okée wállóóbeke tsá ditye lléébotúne. Ehdúhjáa Jetsóó diityéké túkëvejtsóhi.

70-meva iúwáábójétsihdyu óómiñe

17 Aanéhjáa diitye 70-meváké dibye uwáábovu wálloome mítyane imíjyúú iúwáábójétsihdyu iwájtsíneri. Aaméhjáa dííbyeke nééhií:

—Ávyéjuúbej, muurá naavémú múúhakye lléébohíjcyá tsaaté pañe íjcyámeke dimyémeri muha meíjchívyétsócoóca.

18 Áánéllihyéhjáa neebe diityéke:

—Éée, tehdújuco teene tsúúca pañétúejpi Naavéné íjcyároobe táhjátsámeíñéllíihye. Muurá ó ájtyumí éhne múúne chijchi rórihcyódú dibye íévéhóowatu áákityéne.

19 Muurá ámúhá pañévú ó picyóó tatsíjpa tamyémeri ámuha diibye mémunáajpi Naavéneke metáhjaki. Áánéllii tsá íiná ámúhakye tútávájtsóityúne. Téhdure ííñimyénuma óóvimu íjcyarómé tsá ámúhakye tútávájtsóityúne.

20 Áronáa ihdyu mémityájkímyeídí téeneri eene naavémú ámúhakye ávyéjuúlléneri. Múu imítyájkímyeíyódú íívane Píívyéébekéré mítyajtsó tsúúca ámuha mémeháñe dííbyé waajácúháámitu cáátúváneíllíihye. Ehdúhjáa diityéké neébe.

Jetsóó Cáánikye dúúruváne

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Aanéhjáa Cááni Píívyéébé Apííchó Jetsóoke ímíjyuuvu ájcuube dííbyeke dúúruvaabe nééhií:

—Ayúju Táácááni Píívyéébeéj, níjkyejíi, ííñujíi, íjcyáné aabájaabe u íjcyáábej, uke téhdújtsóobéré ó duurúvá ímiáájú ídáátsojtédívú u bóhówátsohíjcyáné hallúvu. Áánetu tehdújuco tsá waajácu múnaa íjcyane ítsúcunúmeíhíjcyámedívú u bóhówájtsotú teéne. Ahdícyane ihdyu, Lli, óvíi ehdu teene muhdú u tújkevééllédu.

22 Ehdúhjáa Cáánikye idyúúruvátsihdyu neébe:

—Muurá ihdyu Llihíyó oke picyóó tajtyéeveri míamúnáake iwáájácútso muhdú diityédítýú íjtsámeíñe. Tsá muurá múha wáájácútú dííbyé Hajchi o íjcyáábé íjtsaméi. Apáábyéré diibye Llihíyó waajácú muhdú o íjcyane. Áhdure idyé apáábyéré ó waajácú muhdú dibye íjcyane. Áhdure teene tsaatédívú o bóhówájtsóméré waajácúhi.

23 Ehdúhjáa íñétsihdyu ímamyémuke ííténe neébe:

—Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyane o méénuhíjcyáné ámuha maájtyumíme.

24 Muuráhjáa éíjyúúvú Píívyéébé ihjyú uuballe múnáama íjtsutúmé avyéjujte oke ítsohíjcyará íñe ícyooca muhdú o méénuhíjcyáné ámuha maájtyumídú íájtyúmíroki. Áhduréhjáa imíllerómé o íhjyúváne illéébone. Áronáacáa tsáhái téijyu o bóhówáávetúne. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

Tsamáaría múnáajpi píáábóné uwááboju

25 Tsáijyúhjáa tsaapi taúhbájú uwááboobe dííbyeke imújtátsóro nééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca muhdú ó íjcyáiyá múijyú o dsíjívéjúcóóityúne bóhí o újcuki?

26 Áánéllihyéhjáa neébe:

—¿Muhdútá nééne taúhbajuj?

27 Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá nééneé: “Múu wajyú Dípiivyéébé Díavyéjuube íjcyáábeke ávyeta díííbúutúré páneere muhdú u íjcyáneri dííjtsaméiyi. Áhdure múu pamévakéré wajyú muhdú u wájyúmeídyu.”

²⁸ Ehdúhjáa dibye néénéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—Éée, tehdújuco. Ahdícyane óví tehdu ú íjcyá mújyú u dsíjívájúcoóítyúne bóhí u újcuki.

²⁹ Áánélliihyéhjáa ityáhjátsámeítyu tsiíñe neebe dííbyeke:

—¿Aanéhaca caatyéké ó wájyúiyáhi?

³⁰ Áánélliihyéhjáa idyé Jetsóó néé dííbyeke:

—Tsaapíi Jerotsaréetu Jericóovu péébeke naní múnaa imyéénúne dííbye éhnénéhjí dojtú píruné íwajyámúúnemájuco. Áánemáa péjucóomé dibye tétsiíyé dsíjíveri íjcyánaáaca.

³¹ Áánáacáa llúúváabe tééjuri péébe úújeté dííbyedívu. Áróóbedíi íícúvétuube pajtyeíñúhi.

³² Áhdurée duurúvájá pañe wákímyeíhíjcyaaabe péébe dííbyeke ájtyúmíroobe pajtyé tsapéhdúré dííbyedi íícúvétuúbe.

³³ Áánétúu Tsamááriá múnáajpi péébe dííbyeke íájtyúmíbedi mítyane ídáátsovéhi.

³⁴ Aabée ihdyu dííbyeke ditye túúvátsonéhjí ityáábóne bíjínúhi. Áábekée ííjjudi tsajtyéébé tsaaté javu tépejco ityéhmeki.

³⁵ Ááné tsitsíívenúu tééja múnáajpikye íáhdóne neébe: Áánúke téhmeco. Aane néhi tsiíñe tsíeméné dííbyema u áhdóhájchíi o óómídyu uke ó óómíchoóhi. Ehdúu méénuube Tsamááriá múnáajpi.

³⁶ ¿Aané caabyé diityédítyú tsíjpiye íjcyároobe naní múnaa ícúbáhraíñúúbeke wajyúhi?

³⁷ Áánélliihyéhjáa neebe Jetsóoke:

—Íhya eené dííbyedi íídáátsovéne píááboóbe.

Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Ahdícyane óví tehdu ú meenúhi.

Máátámúpike Jetsóó ááhívéne

³⁸ Ááné boonétúhjáa idyé Jetsóó ímamyémuma péébe úújeté tsácoomíwuúvu. Átsihyíhjáa éjcyalle Mááta tsaímíyé diityéké ihjyávú waatsúcúpejtsóhi.

³⁹ Áijyúhjáa dííllé naalle Maaríá Jetsóó lliíñévú ácuuvé dibye úwaabóné illéébúcunúki.

⁴⁰ Áánáacáhjáa diille Mááta tsíñehjí imyéénúneri íjcyalle Jetsóoke néehíi:

—Ávyéjuúbej, ¿íveekí aalle táñaalle íñe o méénúnéhjitu tsá oke píáábotúne? Díñe bo okéi dille ipíáábokij.

⁴¹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé díílleke:

—¿Aca íveekí eene tsíñehjí u méénúneríyé ú ijyácunú táuwaáabori íícúvétulle?

⁴² Muurá ihdyu tehdújuco Maaríá méénune tsá múha dííllédívú cátúhtsóítyuróne. Ehdúhjáa Jetsóó néé Máátákeé.

11

Píívyéébema meíhjuváné Jetsóó úwaabóne (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Aabéhjáa tsáijyu Píívyéébema íhjuvánénetu níjkévánáa tsaapi ímamyémudítyú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, cána múúhakeye duwaábó muhdú múúne Píívyéébema meíhjuváné éhnéhjáa Jóáa ímamyémuke úwaabódu.

² Áánélliihyéhjáa neébe:

—Íllu múu íhjuváihi:

Múuháj Caani níjkyéjiri u íjcyaaɓej, uke muha máavyéjujtsó dúúrúvamére. Aabe ihdyu díavyéjuvu múuhakye dúúcúne u ímillédu múuhakye túkevéjtsó íñújiri muha meíjcyámeke muhdú níjkyéjiri u méénuhíjcyádu.

³ Aabe óví múuhakye majchóvú ú ácu híjcyá paíjyuváre téene tájpi muha meíjcyaki.

⁴ Áhdure muha ímityúné meméénuhíjcyáné múuhadi dídáátsóvéne dábaǰíívé múuhakye ímityúné méénuhíjcyámedi muha meídáátsóvéne teene maábáǰíívéhíjcyádu. Áhdure múuhakye íhvéjtsótuubéré píáábohíjcyá mávaríjchojúúnevu muha metáhjátsámeityuki.

⁵⁻⁶ Ehdúhjáa diityéké íñétsihdyu tsiíne neébe:

—Muurá tsaapi ámuha menáhbévahíjcyaaɓe tsáijyu pécǰpíne ámuhadítyú tsáápiikye neetéiyáhi: “Muúbej, cána okéi óvi daacu ámuha májchotu táñahbévaabe tahjyávu wáǰtsíibeke o májchótsoki. Ávyeta tsá íñéubamá o íjcyatúne.”

⁷ Ehdú díbye néenélíi ícyuwájá pañétú nééiyooɓe dííbyeke: “Tsáhájucó o píívyetétú uke o ájcune. Tsúúca muha mécuwáhi. Tsúúcaǰáne llééhowa wátáǰcámeíhi.”

⁸ Ehdú muurá ámuhadítyú tsaapi íñahbéváábeke íñéérone ájcúiyá díbye táúmeínevu éhniínevúre díbye ipátsáǰjcyótuki.

⁹ Áhdícyane ihdyu múu táúmeí Píívyéébeke téene tájpi ámuha meíjcyane ámuhakye díbye íájcuki. Métsúúraméi ímí ámuha meíjcyáíyóneri ámuhakye díbye ipíááboki. Áhdure métáuméi ámuhakye díbye ityúkévéjtsoki.

¹⁰ Muurá téene tájpi íjcyane táúmeímyeke ájcuúbe. Ímí íjcyáíyóneri tsúúrameímyeke píááboóbe. Dííbyeke túkevéjtsóju táúmeímyeke túkévéjtsóbe.

¹¹ ¿Aca íjcyámé tsaate ámuhadítyú íjtsíiméné majcho táúmeícyooɓa nééwayúvúre ájcúiyóme? ¿A amóóbeke tetsi táúmeíñáa ájcúiyómé íñimiyédívúre?

¹² Áhdure ¿aca íhyúu táúmeítsike ájcúiyómé óóvihódívúre?

¹³ Muurá ámuha míamúnaa ímityúmé meíjcyarómé méimíllé ámuháǰ tsíimeke ímíáánevúre maájcune. Aanéǰíí awáá muurá ámuháǰ Caani níjkyéjiri íjcyaaɓe Ípííchó pícyóó dííbyeke teene táúmeímyé pañévu. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó ímamyémuke.

Jetsóoke Naavéné píaabóné tsaate nééneé
(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)

¹⁴ Íjcyaabéhjáa tsaapi naavéné ípañe íjcyaaɓe íhjúvátuúbe. Aanéhjáa naavéneke dííbyé pañétú Jetsóó wáágóóné boone tsúúca íhjúváuábe. Ááneríhjúáa míamúnaa ullévenúhi.

¹⁵ Áronáacáhjáa Jetsóodítyú tsaate nééhií:

—Aadi muurá naavémuke waagóohíjcyá tsaate pañétú diitye naavémú avyéjuube Betsebóó píáábóneríye.

¹⁶ Áhduréhjáa tsijtye dííbyeke íllure mávaríjchómé nehíjcyá díbye méénúraítyuróné ívéhoowávú ímyéenuki.

¹⁷ Áronáacáhjáa diityé íjtsaméi iwáájácúne neébe:

—Muurá tsané avyéjujte tsajíjtóre íjtsámeítyúmé ímityúné idyáǰíívéjcatsííne ílluréjuco íhvejtsóné íavyéju. Áhdure muurá tsáǰa múnaa ímityú idyáǰíívéjcatsííne ílluréjuco wáchájánújcatsííne.

¹⁸ Áhdú ííwane muurá Naavéné íhyáǰkímukéré íwáágóoca íllure íavyéjú újónéjtsóiyáhi. Ehdú ííne ámuhakye o néé naavémú avyéjuubéva Betsebóó oke píáábóneríyé diityéké o wáágóohíjcyáné ámuha óhdityu menéénéllííhye.

¹⁹ Áánetúhaca ¿múúbé píááborí ámuhá mámyémú waagóohíjcyá diitye naavémuke? Áyu cána oke menej. Tsá muurá ámuha menééítyuró Betsebóó píáábori dítye wáágóohíjcyáne. Íllure ámuha mémujtá ehdu meíhjúváneeri.

20 Muurá ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri ó waagóohíjcyá naavémuke tsaaté pañétú téénetu ámuha méwáájácu tsúúca dííbyé avyējú ííñújiri ámuháma íjcyájúcooróne.

21 Muurá íhtsútúúbé jatu tsá ñná múha tsájtyéítyuróne.

22 Áronáa dííbyé ehniíñevu íjcyaaabe dííbyedítúyú dójtúiyá páneere dííbyé méénujcatsiháñe. Ááne dííbyé tsíeméné íimillédú méénúyoóbe.

23 Ehdu nééne muurá oke ípíaabóné ímíletúmé táwákimyéí íllure ímíllé óhdivu ityútávajtsóne. Aame tahñéjté íjcyáíyómeke íllure óhdityu mútátsohíjcyáhi.

Ípyée íjchívyémé pañévú tsiíñe naavéné óómiñe
(Mt 12.43-45)

24 Átsihdyúhjáa idyé tsiíñe Jetsóó néehíí: Muurá múúne naavéné míamúnáájpi pañétú íjchívyeebe pehíjcyá íjcyáitsíí néhcoobére. Aabe íjcyáíyotsíí íájtyúmítúnéllíí íllu íjtsámeíhi: “Tsiíñe ó óómií bîwáábé pañévúré ópée o íjchívyéébé pañévu.”

25 Ahdújuco muurá óómiíbye ájtyumíváné diibye ípyée íjchívyéébeke imíwu peevéébé ehne múu jaa llíyahdu néébeke.

26 Áánéllíí múúne nahbévaabe tsijtye 7-meváké ehniíñevu ímítyúmeke diityémá tsiíñe íucááve dííbyé pañévu. Áábeke muurá íhdée ícúbáhráné ehniíñevu ícúbáhraabe.

Ínerí meímíjyuuvéne

27 Ehdúhjáa Jetsóó néénáa tsáápille míamúnááj píínétú kéévánécoba néehíí:

—¡Maímijyu ihdyu diille ukée itsíímáváábeke píívyétsolle íjcyanej!

28 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Éée, tehdújuco. Áhdure ¡maímijyu Píívyéébé uwááboju cáhcujtsómé íjcyanej!

Míamúnaa Jetsóoke néé díbye méénúráítyuróné imyéenuki.
(Mt 12.38-42; Mc 8.12)

29 Téijyúhjáa mítyane míamúnaa píhcyaavé Jetsóodívu. Áámekéhjáa úwááboobe néehíí:

—Ámuha muurá ícyooca íjcyáné míamúnaa ímityúme. Aame ¿íveekí ámuha méimíllé méénúráítyuróné o méénune ámuha oke mecáhcújtsómejñívari? Óví ihdyu Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpií Jonáake pájtyedu nééne oke pájtyénetu ámuha méwaaajácú díibyejuco míamúnáake o pájtyetétsoobe o íjcyane.

30 Muuráhjáa dííbyeke muhdú tene pájtyénetu Níínibé múnáa waajácú ímiáánéjuco Píívyéébe dííbyeke wáalloóne. Ahdu muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke tene pájtyénetu míamúnaa waajácúú dítyée ímíjpyeténe ípájtyeté Píívyéébe oke wáalloóne.

31 Aane muurá Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchócooca tsáápille tsííñe ííñúji múnáalle ámuhadívú néétsoó ámuha mecáhcútsóhíjcyátunévu. Muuráhjáa tsíhyullétú tsaalle Tsaromóó uwáábó íllééboki. Aallée muurá ímí cáhcujtsóhi. Áánáa ¿íveekí dííbyeúvú ehniíñevu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatúne?

32 Téhdure muurá Níínibé múnáaúvú ámuhadívú néétsoóhi. Muuráhjáa Jonáa diityéké úwaabóné icyáhcújtsóne ímíjpyetéme. Áánáa ¿íveekí dííbyeúvú ehniíñevu o íjcyaaabe o úwaabóné tsá ámuha mecáhcútsóhíjcyatúne?

Méhálluúúcu peetédu nééneé
(Mt 5.15; 6.22-23)

33 Tsá muurá peete tsíeménevu maávohjácóítyuróne. Muurá ihdyu cáámevu íboohówátsihvu mépicjóo tene íájchúacunúki.

³⁴ Ahdu muurá ámuhá hálluúné peetédu néeneri ímiáánéré ámuha meííteneri metsúúrámehajchíí tééneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi. Áánetu ímityúnéré ámuha meííteneri metsúúrámehajchíí téhdure tééneturé ámuha mébóhówaúcúnuúhi.

³⁵ Áánéllii téíibúwá méíjcyaco ímiáájú ámuha tsúúca mewáájacúné múhdurá meúráávyétuki.

³⁶ Muurá tenejcu wáájacúme ímityúné méénújúcootúme íné imíjyaúréjucó íjcyane éhne múúne peete ájchúacunéj tééveri méíjcyadu.

Paritséómuma taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 20.45-47)

³⁷ Ehdúhjáa Jetsóó úwáábóné boone paritséómuube dííbyeke tsajtyé ihjyávu imájchótsoki.

³⁸ Aabéhjáa íhyótsi níjtyámeítyuube májchóneri díibye paritséómuube ullévenúhi.

³⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Ámuha muurá ámuhaj pi hállúre méímíbáchómeíhijcyáhi. Árónáa ámuhá íjtsaméí ímityúne.

⁴⁰ ¡Tsá muurá ámuha mewáájacúmeítyúne! ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú téhdure méíjtsaméí metéhmémeíyóné méjpi menítyámehijcyádúre? Muuráhjáa ímiáámé méíjcyá Píívyéébe meke ípívyejtsóhi.

⁴¹ Áánéllii múu íjpií, íjtsaméii, íjcyane tehme ímí íjcyaki.

⁴² ¡Máidáátsoju ámuha paritséómuke tene pájtyeíñej! Muurá tehdújúcooro Píívyéébeke ámuha meíícúvehíjcyáné ámuhá bájtsoháñeri. Árónáa ¿íveekí tsá ámuha méíjtsámeítyú dííbyeke mewájyúyóneri? Áhdure ¿íveekí tsá ámuha míamúnáama ímíñeúvú méíjcyatúne? Tsá muurá tsáneeríyé dííbyeke meúráávyéne tsiíñe meíhvéjtsóítyuróne.

⁴³ ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuhákye tene pájtyeíñej! Muurá ámuha méimíllé píhcyáávejááné pañe íboohówátsihjíríyé méíjcyane. Áhdure ámuha méimíllé míamúnaa ámuhákye ávyejúúlléne.

⁴⁴ ¡Áámeke ámuhákye taúhbájú uwáábojtémá máidáátsoju tene pájtyeíñej! Muurá ímityúme ámuha méíjcyarómeke míamúnaa íítehíjcyá pánehjídú ímiáámeúvúdú éhne múúne níjkyéné pañe nehniwu néerone pánehjídú hallu imíwu meíítedu.

⁴⁵ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii taúhbájú uwáábojtédítýú tsaapi néé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ehdu aatyéké u néeneri múúhadívú ú wáájatsóhi.

⁴⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¡Téhdure ámuhákye idátsó pájtyeíñej! Muurá ámuha íllure métúhútsohíjcyá míamúnáake ámuhá íjtsaméítyuré ámuha meújcúné uwáábori. Muurá ámuha méíjcyaromé tsá tehdu méíjcyatú eene ámuha meúwáábohíjcyádu.

⁴⁷ ¡Ahdícyane máidáátsoju ámuhákye tene pájtyeíñej! ¿íveekí ámuha éíjyuúvúu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake ámuhá íhdé múnáaúvú dsíjívétsohíjcyámé níjkyénetu díityéúvu náávé ménícyohíjcyáhi?

⁴⁸ Ehdu ámuha meméénúnetu muurá méwaaajácú ámuhá íhdé múnáaúvúu ícyahíjcyajíjtóré ámuha meúraavyéne.

⁴⁹ Muurá Píívyéébe néehí: “Ó pícyoó o túkévéjtsóneri íhdétújuco iwáájacúné úúbálléímyeke. Téhdure ó pícyoó uwáábojtéke. Áamedítýú muurá tsaatédí ícúbáhraímye. Tsíjtyeke dsíjívétsoímye.” Ehdúu Píívyéébe néehí.

⁵⁰ Aane muurá téhdure ícyooca íjcyáné míamúnáake dómájcoó ííñují ípívyéévétsihdyu ícyoocávú Píívyéébé ihjyú uubálle múnáake tsaate dsíjívétsohíjcyáné díbye díityémá ímíbájchoíñe.

51 Muuráhjáa Abéeke íñahbére dsíjívetsóné boone tsíjtyeke ámúhá ihdé múnááuvú dsíjívetsóhi. Muuráhjáa Tsacariake dsíjívetsómé duurúvájama Píívyéébé ñcúvé covátsómeíhíjcyáné waijji ráhoúacunútsihvu. Aane ámúhake o nées íñe icyooca íjcyáné míamúnáake téhdure téené ímibájchó dómájcoíñe.

52 ¡Ahdícyane máidáátsoju ámúhake tene pájtyeíñej! Muurá ímiáájú míamúnáa wáájácúiyóné ¿iveekí ámuha métúhútsohíjcyá tsíhdyuréjuco meúwáábóneri? Ditye teene icyáhcújtsóne úráávyéiyóné ámuha métúhútsohíjcyáhi. Aane muurá ámuha meíjcyarómé tsá ímíñeúvú teene meúráávyetúne.

53-54 Ehdúhjáa Jetsóo íhjuváné taúhbájú uwáábojtémá paritséómuke tsaríwu pajtyéhi. Aaméhjáa dííbyeke panévatu dilló tsane díbye múhdurá áñújcúhajchíí dííbyedítú ímityúné íhjuvároki.

12

Ímamyémuke Jetsóo téíbúwajtsóne

1 Téijyúhjáa ávyetá mityáné míamúnáa píhcyaavémé wájócójcatsíñáa Jetsóo nées ímamyémuke:

—Téííbúwá meíjcyaco aatye paritséómú bañú múnáa ímiáámeúvúdú íjcyámeke.

2 Muurá téévéneúvú méénúmeíyóné tsá tétsihvúré níjkéváityúne. Muurá pámeere ñná méénuhíjcyáné bóhówááveéhi.

3 Múha wáájácútúnáa ámuha míjcohó pañevú meíhjuvaróné waajácúméíhi.

Píívyéébedi múu íllityéhi (Mt 10.26-31)

4 Ámuúha táñahbému, tsá múu íllityétú míamúnáadi apáañéré méjpi dsíjívetsóiyómedi.

5 Áánetu ihdyu múu íllityé Píívyéébedi múijyú ámuha meíjchívyéítyuwa cúújúwá pañevú ámúhake wáágóóiyóóbedi.

6 Muurá 5-meva coomímú míjhwuúcúré áhdómeíyómeke téhmeébe.

7 Aabe muurá téhdure waajácú ámúhá níwáujjíné múhdújivá íjcyane. Áánéllí tsá múu íñnerí íllityétúne. Muurá díitye coomímú ehniíñevu ámuha méwajyúmeíhi.

Jetsóoke meúraavyéné metóónútyuróne (Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke iúraavyéné tóónútúmeke ó bóhówájtsóo níjkyéji múnáadívu.

9 Áánetu íllure tóónuhíjcyámeke tsá o bóhówájtsóityúne.

10 Muurá íñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítú ímityúné íhjuváromedi Píívyéébe ídáátsóvéne teene ábájivéhi. Áánetu ihdyu dííbye Apííchotu ímityúné íhjuvámédi tsá díbye múijyú ídáátsóvéityúne.

11 Ehdúhjáa íñétsihdyu neébe:

—Tsaate ámúhake píhcyaávejááné tehmejtéma ámúhá íiñújí avyéjuté éllevu tsájtyécooca tsá múu íjyácunútú muhdú íhjuváiñeri.

12 Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchóré ámúhake túkévjtsoó ámuha meíhjuvaki. Ehdúhjáa Jetsóo nées ímamyémuke.

Tsá múu íjyácunútú mítyane íéhnévátyóneri

13 Téijyúhjáa tsaapi míamúnááj píñevú nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, táñahbeke díñe díbye oke idyówajcáro múhtsí wáábyuta múhtsíj caani pícyohíjcyánetu.

14 Áronáacáhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—¿Aca múha oke picyóó téeméné ímibájchoobe o íjcyabe ámúhtsikye o dówajcároki?

15 Tsá múu mítyane iéhnéváiyóneri úmúúpívyetúne. Tsá muurá mítyane meéhnéváne tájpi tsaímíyé meíjcyáítyuróne.

16 Ehdúhjáa dííbyeke iñéené boonétú pámeekéré iúwaabóné úúbáleebe ehnéva múnáájpídítu. Íllúhjáa neébe:

—Íjcyabée tsaapi ehnéva múnáajpi.

17 Áabe bájtsoháñe mítyane néévánetu íllu íjtsámeííbye: “¿Aca kiávú íñe ó aahívétsoó tabájtsó áyáneíívari?”

18 Áronemáa neébe: “Óubá éhne teene áahívétsámeííhjcyaja o wácávyáhcóne éhniíñevu mítyájácoba o áméjtsójá pañévú ó pícyoóhi.

19 Áane íllu ó íjtsáméííhi: Ícyooca ihdyu tsá ñná óhdítu píhtotúne. Áanéllii pevétaréjuco íbúwajíí o íjcyáíñe óhdítu o májchoíñe, o ádoíñe, píhtójúcótúnéllííhye.”

20 Ehdúu díbye ítsámeííhjcyarónáa Píívyéébe néé dííbyeke: “Tsá mía u wáájácúmeítu. Muurá ípyejco tsúúca ú dsííveéhi. ¿Ácooca eene u éhnévahíjcyánécoba muhdúíhyaja?”

21 Ehdu muurá pajtyéíñe íhdyunéré éhnévahíjcyámema. Aame Píívyéébedívú ídátsohree.

Ihñéjteke Píívyéébe téhmene

(Mt 6.25-34)

22 Ehdúhjáa díityéké iñétsihdyu Jetsóó néé ímamyémuke:

—Tsá múu apááñeríyé íjtsámeítu íñe tájpi íjcyáneri.

23 Tsá apááñeré majchoo, wájamuu, íjcyáne tájpi meíjcyatúne.

24 Cáhawáa méjtsúcunu muhdú wahpéjté íjcyane. Tsá muurá dítye mújyú wákímyeítu téene tájpi íjcyaki. Pane tsá dítye imájchó pícyoótúne. Árome íjcyá Píívyéébe tájpi. Aanéjii muurá díitye éhniíñevu ámuha míamúnaa méwajyúmeíhi. Áámeke tsá ámúhake díbye íñetú píhtótsóityúne.

25 ¿Aca íjcyabe tsaapi ámúhadítu éhniíñevu icyáámenúné ímíleebe iiye cáámenútsámeííyoóbe? Tsáhaá.

26 Muurá tsane túhúúturóné tsá ámuha meméénútyuróne. Aanéjii tsá múu íjtsámeítu tsane imyéénúiyóné ámuháyé mepíívyetéiyónejíívari.

27 Téhdure cáhawáa méjtsúcunu wajcóháñe múhdutú iiye tsaímíyé píívyehíjcyané pevétaré íjcyaróne. Muuráhjáa ávyéjuube Tsaromóóvú tsijtye ávyéjúté éhniíñevu íjcyaróobé avyéjú wajyámu ímí tsá úújetétú teene wajcóháñe ímivu.

28 Ehdu muurá Píívyéébe tsaímíyé téhmehíjcyá wajcóháñe wahájchotaré ímí íjcyane íllúhwuúré tsúúca chémene. Aabéjii awáa muurá ámúhake éhniíñevu tsaímíyé téhmehíjcyáhi. Ehdu teene, ámuúha cáhcujtsópítu né míamúnaaj.

29 Ehdu néene tsá múu áábímyeítu téene tájpi ámuha meíjcyane tsáijyu ámúhadítu píhtórónáaaca.

30 Muurá ihdyu Píívyéébeke cáhcujtsotúme áábímyeí ípíhtócoóca. Áronáa muurá ámúháj Caani Píívyéébe waajácú ñná ámúhadítu píhtone.

31 Áanéllii múu ámuha mepíhtóróneri íícúvetúme tsúúrameí múhdutú tsaímíyé Píívyéébeke iúráávyéne dííbyé avyéjuvu iúcaávéiyóneri. Áijyu ihdyu tsá ámúhake díbye íñetú píhtótsóityúne.

Ímí níjkyéjiri meíjcyane Jetsóó úwaabóne

(Mt 6.19-21)

³² Muurá ámuha tahñéjité ídátsó éhne múúne obééjámú áyáméwu íjcyadu. Árome tsá múú íínerí áábímyeítúne. Muurá ámuháj Caani Píívyéébe imíllé ámuhákye íújcune íavyéjuvu.

³³ Áánéllíi múú ámuhá tsíeméné íñáhjíhénúne píaabó ídáátsóméhjíke. Muurá íñe ííñújiri múhajchótá íjcyáítúné ámuha meéhnéváne tsaímíyé meícyahíjcyádú néene íjcyá níjkyéjiri mújyú muhdú íjcyáítúmé ámuha meíjcyáiñe. Téhulle muurá meíjcyane tsá tútávaávéítúne. Muurá ííñújiri naní múnaa ámuhákye tútávátsohíjcyádú néene tsáhájucu téhulle íjcyáítúne.

³⁴ Muurá kénejcú éhnííñevu ímí ámuhákye pájtyénéjcuríyéjuco ámuha meíjívéíñe.

Jetsó tsááiñe metéhmene

³⁵ Ahdícyane ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne oke météhmeco éhne múúne ávyéjuube tsaatétsí táábávájcatsíñe wañéhjiri íjcyáábeke íúnú múnaa téhmehíjcyádu.

³⁶ Muurá múúne téhmehíjcyámé díbye llééhówatu díllóvácooca íícúí ipááyúcuki.

³⁷ Ehdu muurá íavyéjúube íjtsóré íjcyámedívú díbye wájtsime ííne imíjyaú íjcyá dííbyema. Muurá iwájtsidu tsaímíyé dítyéké ímájchótsómema nahbévájcatsííbye.

³⁸ Maímijyu ihdyu dítye íjcyane tsáijyu múú pécójpíñéuba mityá cóójíháñe pañévú tsáároobe tsaímíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke díbye ájtyumíváme.

³⁹ Muurá tsája múnáajpi mújyú naní múnáajpi tsááiñe iwáájácuca cúwátuube ihjya téhméjá pañévú tsá díbye úcáávéíturó íñániki.

⁴⁰ Ahdícyane meíjcyátsíívyéne méítsohíjcyaco o tsááiñe. Muurá ámuha meíjtsámeítúnáa Míamúnáajpidívú o ípívyéévebe tsiíñe ó tsaáhi.

Tsaatétsí wákímyeíñetu íjcyané uwááboju (Mt 24.45-51)

⁴¹ Ehdúhjáa Jetsó néénéllíi Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjúubej, ¿a múúhakyéré ú úwáábohíjcyaj, mityá pámeekérej?

⁴² Áronáacáhjáa tsiíñe neébe:

—Muurá tsaapi tsaímíyé íavyéjúúbema wákímyeíbyeke pícyoobe ihyájkímú tehmeébedívu. Aabe muurá dítyéké ímí íícuvé ííne tájpi dítye íjcyáíñéhjitu.

⁴³ Ahdícyane maímijyu díbye íjcyane íwákímyeíyi íjcyáábeke íavyéjuube ájtyumívaábe.

⁴⁴ Muurá ímíááné ámuhákye o néé ímíáábé íjcyáábeke íavyéjuube ihñévú téhmetsóne.

⁴⁵ Áánetu íjcyaaabe tsaapi ímítyuube íavyéjuube ‘íícúí óómítyúné’ íñéene íwákímyeí íbúwá íjcyátuube. Ehdu néébe muurá íllure ihyájkímuke imyéénúne ímíllédú wañéhjíneríyé pehíjcyá llíyícyáveebére.

⁴⁶ Aabe muurá ehdu ícyahíjcyánáa íavyéjuube óómíbye tuvááová dííbyeke díbye íjtsótúnáaaca. Áábeke ílluréjuco díbye ícúbahráné tsaate íwákímyeí múnaa ímítyúmeke imyéénudu.

⁴⁷ Ehdu muurá íavyéjuube íúnú múnáake ícúbahrá díbye ímíllédú dííbyé wákímyeí imyéénúiyóné wáájácúromé tehdu méénútúhajchíjyu.

⁴⁸ Áánetu iwáájácútúné halluríyé ímityúné méénúmeke íhtsútáré ícúbáhraábe. Muurá mepíáábómedi méjyácunú ímí dítye íjcyáíyóneri. Áhdure tsíeménevu meníwáávémedi méjyácunú ímí dítye téhméíyóneri.

Jetsó hallútú míamúnaa tsárílléjcatsíñe (Mt 10.34-36)

⁴⁹ Muuráhjáa ííñújívú o tsáá táhallútú míamúnaa ítsárílléjcatsíki. Aane ihdyu múhdutúiyó téene pañéjuco meé.

⁵⁰ Muurá o ícúbáhrámeíñe nájcáutu ó dsíjívééhi. Aane ávyeta múhduúvúrá ó íjtsúcunúhi.

⁵¹ ¿Aca ámuha méjtsúcunú tsaímíyé míamúnaa íjcyá o tsááne ííñujívu? Muuráhjáa ihdyu o tsáá míamúnaa tsajjítóré íjtsámeítýmé táhallútú itsárálléjcatsíki.

⁵² Aane muurá icyoocátú tsané múnaa íjcyarómé tsarílléjcatsíí táhallútu. Muurá tsaatédítú ímunáajte oke cáhcújtsóhajchíí tsaatésí cáhcújtsótumútsí tsaríllé diityéke. Áanetu diityétsíyé cáhcújtsóhajchíí ímunáajte tsaríllé diityétsikye.

⁵³ Muurá cááni tsaríllé íllíkye oke díbye cáhcújtsóné hallútu. Áhdure ílli tsaríllé cááníkyyé. Áhdure ídsi tsaríllé tsííjuke. Áhdure tsáápille íaajaké tsarílléhi. Ehdu muurá panéjcuávú míamúnaa tsarílléjcatsíí táhallútu.

Íná pájtyeíñé úúbállenéhji

(Mt 16.1-4; Mc 8.11-13)

⁵⁴ Téhduréhjáa tsiíñe Jetsóo néé diityéke:

—Muurá ámuha nuhba áabatéhíjcyánéjcutu ojtso bóhówáávécoca menéé maálleíñe. Ahdújucu tene állene.

⁵⁵ Áhdure tsíñejcútú kííjyeba tsáácooca ámuha menéé píjcyaba íjcyaiñe. Ahdújucu tene íjcyane.

⁵⁶ Ehdu muurá ímiáámeúvúdú ámuha méwaajácú muhdú néjyju muhdíivané cóójí íjcyaiñe. Árome ¿íveekí tsá ámuha mewáájácú okée iwáalloone Píívyéébe páhdúváré nénehji ímyéénúneri ámuhákye úúballéjúcohíjcyaróne?

Meke múnáájtsórómeke mewáájyune

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ ¿íveekí tsá ámuha méjtsámeítú ímiáámé ámuha méjcyáíyóneri?

⁵⁸ Tsaate múu ámuháditú ímítunéhjí dítye ímíbájchóhullévú tsíjtyeke tsájtyéhajchíí ímíñeúvú cánáájánújcatsí téhullévú íúújetétúné ihde ávyéjuktédívú ámuha mecúvéhoojánútsójcatsíyuki.

⁵⁹ Tsá muurá cúvéhóójatu ámuha méjchívyéíturó páneere ámuha maáhdótúhajchííjyju.

13

Ímityúné meícyahíjcyáné meíhvejtsóne

¹ Téjyúhjáa tsaate Jetsóo éllevu ipyééne úúballé Píívyéébeke íícúvéné iyámeke dítye dsíjívétsohíjcyáhajtsívú Piráátó tsaate Gariréa múnáadvú llííhyanútsómé tujpácýó iyámé tujpácýoma mújtane.

² Áámekéhjáa neébe:

—¿Aca ámuha méjtsúcunú ehdu diityéké tene pájtyene tsíjtyé ehníñevu ímityúmé dítye íjcyánéllííhye?

³ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméí diityédúré ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchííjyju.

⁴ Ácooca ¿muhdú ámuha méjtsúcunú Jerotsarée múnáadítúú 18-meváké ‘Tsiroée’ némeíñe nupáhyéjú únúri íjcyaja cáámé cóhnaúvú nééja áámune? ¿A dítyéé ehníñevu ímityúmé íjcyánéllíí aamúné diityéke?

⁵ Muurá téhdure ámuha pámeere méícúbáhráméí diityédúré ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvú meíbúwáávétúhajchííjyju.

Higyéerahe néévátúnetu Jetsóo úwaabóne

⁶ Ehdúhjáa Jetsóo íñétsihdyu tsiíñe diityéké úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íúmíhé pañétú higyéerahe íbájtsöhe néévápítuhe úújéjehíjcyaráhi.

⁷ Árónemáhjáa téené tehmeébeke neébe: “Tsúúca 3 píjcyábájucu íhye tsá néévápítu. Áánéllíí ílluréjucu díhlo. Báñú úmíhé pañétú teéhe.”

8 Áronáacáhjáa tépallí tehmeébé néé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, cána óví íñé pijcyábá méijtsoráhi. Óví ó wápíjcoó tehe íñéevaki.

9 Tsáijyu múu tehdu meméenúneri néévahe. Tehe néévátúhajchíí botsíi ílluréjuco meíllóíñe.”

Wáyeéévejcóójí tsáápílleke Jetsóó bóhítsóne

10 Áhduréhjáa tsáijyu wáyeéévejcóójí úwááboobe pihcyáávéjá pañe íjcyámeke.

11 Áanáacáhjáa tétsihyi tsáápille naavéné ípañe íjcyalle 18 píjcyájucóo íbájui ipátúúvétúneri chémehíjcyalle.

12 Áállekéhjáa Jetsóó ipíúváne nééhií:

—Tsúúca ú bohíjucóóhi, muúllej.

13 Ehdúhjáa néébere díílleke dócárájcónetu ímiááné tsúúca íbájui pátúúvelle íjyócuuvé tsatújkevájucóo. Aalléhjáa duurúvá Píívyéébeke.

14 Aanéhjáa pihcyáávéjá tehmeébeke tsáíí pajtyé íveekí wáyeéévejcóójí díbye díílleke bóhítsóne. Aabéhjáa tétsii íjcyámeke nééhií:

—Muurá íjcyáné 6 coojívá wákimyéíjcyoojijí. Ájcoojijí ámuha métsááiyá dííbye éllevu díbye ámúhake íbóhítsoki. Tsá wáyeéévejcóójí ámuha dííbye éllevu metsááityuróne.

15 Ehdúhjáa díbye néénéllii Jetsóó néé dííbyeke:

—Bañú múnáajpi u íjcyaaabe pánehjídú ímiáábeúvúdú uú. ¿Aca tsá wáyeéévejcóójí íjcyaróné ámuha jéémú dóhjívámeke ámuha meijchotéítyuró téhí pañétu?

16 Ehdu nééne muurá áámye téhdure Aavaráaúvúj tsiiménémúháábéelle íjcyalle ídátsó chémehíjcyá 18 píjcyájucóo naavéné ípañe íjcyaabéré díílleke tehdu méénúneri. Áálleke ¿aca tsá mepíáábóityuró wáyeéévejcóójí íjcyaróne?

17 Ehdúhjáa díbye nééneri pámeere dííbyeke múnáátsohíjcyámé núcójpivéhi. Áánetúhjáa ihdyu tsijtye mítyane ímíjyuuvé díbye díílleke píáábóneri.

Mojtáátsá neeváúwúutu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

18 Téhduréhjáa Jetsóó néé díityéke:

—¿Aca íínetú íñe tsiíñe ámúhake ó úwááboó Píívyéébé avyéju?

19 Muurá dííbyé avyéju éhne múúne mojtáátsá neeváú kémúútúróúwu mebájtso mítyáhécoba kéémévédu. Aahe muurá wájcáváné hallúvú wahpéjté píhtobáhi. Ahdu muurá teene Píívyéébé avyéju.

Pááá ooríchetu íjcyáné uwááboju

(Mt 13.33)

20 Téhduréhjáa neébe:

—¿Aca íínetú íñe tsiíñe Píívyéébé avyéju ó úwáábóiyáhi?

21 Muurá tsáápille haríínállíjyutu pááa imyéénúcooca áyánéwu tééné ooríchetu pícyooróné páneeréjuco óórichódú teene Píívyéébé avyéju.

Ímiájijto

(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Aanéhjáa Jetsóó Jerotsaréevu péébe juuváyí íjcyácoomíji múnáake úwááboobéré pehíjcyáhi. Áhduréhjáa patsíhjívárí íjcyájáhji múnáake úwááboobe.

23 Áábekéhjáa tsaate nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿a uhjéméré pájtyéteéhi?

24 Áánélliihýchjáa neébe:

—Ihnáho íuráavyé néerojító múu úraavyé Píívyéébé avyéjuvu ámuha meúújetéijító. Muurá mítyame imíllerá iúcaavéné téénevu. Árome tsá úcáávéityúne.

²⁵ Muurá téiibúwájí néétume áachi iimillédú íjcyámé hallúvú ávyéjuube ihjyá lleehówa wátaahácoóhi. Áané boone lléehowa wátótóhcoméré neéhi: “Ávyéjuúbej, múúhakye paayúcu.” Áronáa nééiíbye: “Tsá ámúhakye o wáájácutúne.”

²⁶ Áánéllii neeímyé dííbyeke: “Áánerá úuma tsaméhjí mémáchohíjcyáhi. Áhdure muurá múúhá comíñeri úwááboobéré ú pehíjcyáhi.”

²⁷ Ehdu ditye néerónáa nééiíbye: “Muuráhjané ámúhakye o néé ámúhakye o wáájácutúne. Áhdícyane méiine óhdityu ímityúmé ámuha meíjcyame.”

²⁸ Ehdu Píívyéébe waagóó dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Aame kémuélléturé ííteé Píívyéébé avyéjuri dííbyé ihjyú uubáalle múnaa Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámeke. Ájyju ílluréjuco ditye tááiñe íhwáñe íhdónema.

²⁹ Ehdu waagóojtéréjuco íjcyánáa pahúllevátú tsijtye ímí Píívyéébeke cáhcujtsómé dííbyedívú píhcyááveé dííbyema íjcyá íavyéjuri.

³⁰ Ájyju muurá íñe ícyooca ídáátsóméhjíúvú nééme avyéjúúteéhi. Áánetu íhtsutúmé ícyooca íjcyarómé téijyú ídáátsónuúhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

Jerotsarée múnáake Jetsóó kímoovéne (Mt 23.37-39)

³¹ Téijyúhjáa paritséómú tétsihvu wájtsime néé dííbyeke:

—Dípye íchihdyu tsiéllévu. Muurá Heróóde imíllé uke ídsíjívetsóne.

³² Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Mepéene dííbyeke ávyétá muubérá íjcyáábeke mene: “Óvíikyévá ihdyu nijkévaabe naavémuke tsaaté pañétú iwáágóone chéméméhjike íbóhíitsohíjcyánetu.”

³³ Tsá muurá Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi dsíjívéítyuró Jerotsarée tsiéllévure. Óví ihdyu múhajchótá ó íjcyáhi.

³⁴ Ámuúha Jerotsarée múnaaj, ihdyújuco tsáma ¿íveekí ámuha íllure melííhyánúpétsohíjcyáné ihjyú uubáalle múnáake Píívyéébe ámuha éllévu wállóórómeke? Uwáábojtéké díbye ámuha éllévu wállóórómedi ¿íveekí íllure ámuha méícúbáhrahíjcyá néwayúúnevu maáámúneri? Muurá ó imíllerá ámúhakye o újcune éhne múúne cáraca íitsíméwuúmuke íhñúwáacyú lliíñévú újcu. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meímíllehíjcyatúne?

³⁵ Áané déjúcotu muurá ámuha cóómí ápajyuréjuco cóévaíñe. Áhdure ámúhakye o néé oke ámuha maájtyumíjúcóóityúné múijyú tsiíñe o tsááiñévújuco. Téijyju muurá ámuha oke maájtyúmíne méneéhi: “Maímijyú áanu Píívyéébe mémeri tsááneéj.”

14

Íjpi óorííbyeke wáyeéévejcóójí Jetsóó bóhíitsóne

¹ Tsáijyúhjáa idyé wáyeéévejcóójí Jetsóó péé paritséómú avyéjúúbe jávú dííbyema imájchoki.

² Áábekéhjáa diitye paritséómú hállúváábohíjcyá tétsihyi íjpi óoríñeri chémeebe íjcyánéllii ‘áádikye éhne íjcyoojii bóhíitsóííbye’ íñéénema.

³ Aaméhjáa taúhbájú uwáábojtémá íjcyámeke neébe:

—¿A wáyeéévejcóójí tsaapi chéméébeke mébóhíitsóiyáhi, mityá tsáhaáj?

⁴ Ehdúhjáa díbye néerónáa tsá ditye íñá néétune. Aanéhjáa awáá tsúúca diibye íjpi óorííbyeke íbóhíitsóne neebe ílluréjuco díbye ípyéekí.

⁵ Átsihdyúhjáa neebe diitye paritséomuke:

—¿Aca ámúhá ocájí ámúha íjújúuba wáyeéévejcóójí wáhyéjú pañévu áákityéébeke tsá ámuha meújucúityuróne?

⁶ Ehdúhjáa dibye néene tsá ditye píivyetétú muhdú iáñujcúne.

Táábávajcátsí wañéhjivu ditye míñutsóne

⁷ Áhduréhjáa tsáijyu wañéhjivu tsaate míñutsómé imíllé íboohówátsihjívuré iácuuvéne. Aanéhjáa Jetsóo múhdurá íjtsúcunúne diityéké úwááboobe néehíi:

⁸⁻⁹ —Tsaate múu ámúhake ityáábávajcátsíñe wañéhjivu míñútsócooca tsá íhdére ácuúvetú íboohówátsihvu tsáijyu múúne tsijtye ámúhá ehniíñevu ávyejúúmé wájsímekéréjuco ditye tétsihvu ácuúcné boone íatéréétsihvuréjuco ámuha maácúúvéneri menúcójpívétuki.

¹⁰ Áánéllii múu tsaate íwañéhjivu ámúhake míñútsócooca úújeté íhdícyátsihvuré diitye wañéhji múnaa ámúhake íájtyúmicoooca íboohówátsihvu iácujcárokí. Áijyu ihdyu tsá íínerí ámuha menúcójpívétsámeityúne.

¹¹ Muurá iye íhtsutúme ávyejúte íjcyane némeíhijcyámé núcójpívétsáméíhi. Áánetu ídáátsóméhjíúvú tsaííbuwáre íjcyame ávyejúútehi.

¹² Ehdúhjáa diityéké úwáábótsihdyu neebe dííbyeké íwañéhjivu míñútsóóbeke:

—Tsá múu majchóvú míñútsotú íhtsutúméhjikéré uke ditye píámeíñe u ímíllé nélliihyére. Téhdure tsá múu míñútsotú dihyákímudúnéré múhdumé tsijtye úuma náhbévahíjcyámekére.

¹³⁻¹⁴ Múu téhdure míñútsó ídáátsóméhjike íjpiítyu tsátsihji íjcyátúróméhjíma hállúvátúméhjike ámúhake ditye píámeíyóné íjtsámeityúmére. Muurá Píivyeébere ámúhake áhdoó dibye ímillédú ámuha meíjcyame medsíjivémé tsiíñe mebóhícoóca.

Wañéhjitu íjcyané uwááboju

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Ehdúhjáa Jetsóo néenéllii tsaapi néé dííbyeke:

—Maímijyu ihdyu diitye Píivyeébé avyéjuvu úcaavémé íjcyanej.

¹⁶ Ehdúhjáa dibye néenéllii Jetsóo tsaapi wañéhjívaténetu úwááboobe néehíi:

—Tsaapíhjáa íwañéhjívaténevu míñútsó mítyámeke.

¹⁷ Ááme éllévúhjáa íúnú múnáájpijye dibye wáloobe neeté diityéke: “Tsúúcajáváné majcho baabáhi. Waávané mepéene mémajchótej.”

¹⁸ Áronáacáhjáa tsá ditye ímíllétú ipyéeneé. Tsaapíhjáa íllure néé dííbyeke: “Ohné tsaatédítú ííñújí o áhdone o imíllé o úújeténe. Áánéllii tsá oke dibye téhméityúne.”

¹⁹ Áánetúhjáa tsijpi néehíi: “10-meváké ocájímuke o áhdómeke ícyooca o imíllé o wáájáculléné muhdú ditye wákímyeíñe. Áánéllii tsá oke dibye íjtsójúcoóityúne.”

²⁰ Áánetúhjáa tsijpi néehíi. “Botsíi o táábávaabe muhdú o péehi. Tsáhái o péétune.”

²¹ Éhduréhjáa ditye népejtsóné íóómíñe úúbáleebe íavyéjúúbeke. Aanéhjáa dííbyeke tsarí pájtyeebe néé diibye íúnú múnáájpiíkye: “Ané cána míñútsoté ídáátsóméhjikéréjuco íjpi ímítyuméhjí ímíñeúvú iúllene píivyetétúméhjíma hállúvátúméhjike.”

²² Áhdújucóhjáa ímíñútsójétsihdyu tsáabe néene dííbyeke: “Ayúju ávyejúúbej, tsúúca o míñútsójéhi. Áronáa íñe jaa tsáhái wáhpétúne.”

²³ Áánélliihyéhjáa íavyéjuube néehíi: “Ané cána tsíjtyekéi míñútsótej.

²⁴ Tsáhájucó tujkénúu o míñútsorómé májchováityúne.” Ehdúhjáa Jetsóo úwaabóhi.

Íhtsutúróné pañe Jetsóoke meúraavyéne

(Mt 10.37-38)

25-26 Aanéhjáa mítyane míamúnaa dííbyeke úráavyehíjcyámeke neébe:

—Muurá oke úráavyerómé oke iwájyúné ehniíñevu méwámyuma ihyájkímukéré wájyúhahjchíí tsá ditye ímiáané tahñéjté íjcyatúne. Áhdure iiye ehniíñevu iwájyúmeíhahjchíí tsá ditye tahñéjté íjcyatúne.

27 Áhdure oke iúráavyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóné ímíletúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

28 ¿Aca ámuha jaa meméenu tsá tujkénú meéévíturó múhduná ámuha dsíídsí íjcyane tene úújetéhajchíí botsíí ámuha meméenuki?

29 Muurá dsíídsí úújetétúnáa ámuha meméénuróné meníjkévátúneri tsijtye uuhívatéiyá ámuhádi.

30 Muurá nééiyóme: “Éje, íjtyemeíhjáa íñe ánúmeíyómé tsá pánéévetsotúne.”

31 Áhdure ¿aca tsané avyéjúúbé tsodáhómú 10,000-mevaré íjcyame tsíjpi tsodáhómú 20,000-meva íjcyámema imyéénújcatsí tsá tujkénú íjtsámeítyuró téhdúmema diityéké ityáhjáítyuróne?

32 Muurá téhdúmema íhnáhóóityúrónéllíí tsíhyulléréi ditye íjcyánáa wállójcatsíiyómé diityé éllevu ditye íñéete imyéénújcatsíyúcóótuki.

33 Ehdu néene muurá tsaate ímíllédú íicyahíjcyané íhvéjtsotúmé tsá tahñéjté íjcyatúne.

Cánáámatu íjcyané uwááboju (Mt 5.13; Mc 9.50)

34 Muurá cánáama íímuma íjcyanéllíí meke píaabóhi. Áánetu íímútuca tsá íínetú tene meke píaabóityuróne.

35 Pane mebájtso ííñuji meúménúiyónéúbatu tsá meke tene píaabóityuróne. Áánéllíí tehdu néene ílluréjuco mewáágóone. Aane ihdyu óví ámuhádítyú llééboime icyáhjújtsóne tehdu íjcyáhi. Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóhi.

15

Obééjá mújtánetu íjcyané uwááboju (Mt 18.10-14)

1 Téijyúhjáa ííñují avyéjúúbé wáabyuta dsíídsíike áhdótsohíjcyámema tsijtye ímityúmé píhcyaaavé dííbyedívú dííbyé uwáábó illéébúacunúki.

2 Áamedítýúhjáa paritséómuma taúhbájú uwáábojte néehíí:

—¿Aca íveekí aadi ímityúmedívú nahbéváhi?

3-4 Ehdúhjáa dííbyedítýú ditye íhjúvánhéllíí obééjá mújtánetu iúwaabóné neébe:

—¿Aca ámuha jéemú obééjámú 100-meva íjcyámedítýú tsaapi mújtaca tsá ámuha 99-mevaréjuco íjcyámeke íúmíháj píñnévú mepícyóóne dííbyeke menéhcóityuróne? Muurá ámuha ménéhcóiyáhi.

5-6 Áábeke muurá ámuha maájtyúmícooca mítyane meímíjyúúvéne ááhívu ámuha mewájtídu mépíhjúcúiyá ámuha menáhbévahíjcyámeke ditye téhdure ímíjyúúve mújtároóbeke ámuha maájtyúmíneri.

7 Ahdu muurá Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe mítyane ímíjyúúvé tsaapi ímityúné pañévú mújtároobe tsííñe ímíjpyetéébedi. Muurá ímí íjcyámedi ímíjyúúvé ehniíñevu ímíjyúúvebe mújtároobe tsííñe ímíjpyetéébedi.

Dsíídsíj; wágóóóvénetu íjcyané uwááboju

8 Téhduréhjáa dsíídsíjitu diityéké iúwaabóné neébe:

—¿Aca tsáápíllédi 10-jíva dsíídsí íjcyánetu tsaji wágóóóveca tsá dille choocówu peetéj tééveri llíjyaalléré néhcóityuróne? Muurá néhcóiyolle.

⁹ Aaji muurá iájtyúmíneri ímíjyúúvéne iñáállévahíjcyámeke pihjyúcúyolle ditye téhdure ímíjyúúveki.

¹⁰ Ehdu muurá ímityúné ícyahíjcyaaabe teene íhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco íbúwáávéebedi níjkyéji múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

Tsaapi cáánídityu mújtáné uwááboju

¹¹ Téhduréhjáa tsiiñe úwááboobe nééhií:

—Íjcyamútsíhjáa míityétsi tsáápi hájchimútsi.

¹² Áamútsidítýúhjáa bóneebe néé cááníkyyé: “Llíhij, u dsíjívéné boone métsíméné múhtsidívuréjuco cóéváiñetu ó imíllé apáhajchíí ícyoocájuco oke tsáneevu u ájcune.” Ahdújucóhjáa díbye íná néétuubéré ájcune diityétsikye tsahtúnéecu.

¹³ Átsihdítýúhjáa wahájchotaré tétsii díbye bóneebe íjcyáróne páneere ihñe nahjíhenúhi. Ááne dsíídsímáhjáa peebe cáánídityu tsíhyullévú tsííñe íiñújivu. Áhullévúhjáa teene ídsíídsí íllure ícúbáhraabe ímityúné íicyahíjcyáneri.

¹⁴ Aanéhjáa tsúúca páneere ídsíídsí átéréénéhjiri díbye pírujtsónáa téené íiñújiri tsá majcho íjcyatúne. Áijyúhjáa ídátso pevéeberéjuco ícyahíjcyané íñe tájpi íjcyájucóótuúbe.

¹⁵ Áánéllihyéhjáa téené íiñúji múnáájpikye táumeíbyé wákiméi. Aabéhjáa dííbyeke téhmetsó ímyeenímudívu.

¹⁶ Aabéhjáa diityéké téhmehíjcyáábeke múha majchóvú ájcútuube áyaba wájyújucóótúnéllii imíllera diityé éebuta imájchone.

¹⁷ Átsihvúhjáa ikímóóvémeíñe íllu íjtsámeíbye: “Ehdíívajúné tsáma áyaturómé llihíyo wákimyéi múnáadítýú majcho píhtótúnáa jíveekí íchihvu ó dsíjívéeíhúbá ájyábari?”

¹⁸ Tsáhaá, oo ehne llihíyo éllevu o oómíñe dííbyeke ó neéhi: Llíhij, jíveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenúhi, áhdure u íjcyaróóbedívú ímíñejíívari?”

¹⁹ Ahdícyane tsáhájucó díjtsíméné o íjcyáityúne. Díwákimyéi múnáájpíyéjuco o íjcyáíñe.”

²⁰ Ehdúhjáa íjtsámeídyújuco díbye oómíñe cááni éllevu. Aabéhjáa téhullévú péébeke tsíhyulléturé cááni iájtyúmíbedi mítyane ídáátsóvéne ícúí icyáhdahíróne ámabúcutéhi.

²¹ Átsihvúhjáa ípyéé íjtsámeídyújuco díbye cááníkyye nééneé:

“Llíhij, jíveekíhyana ihdyu Píívyéébe ímíllénejíí ímityúné ó meenúhi, áhdure u íjcyaróóbedívú ímíñejíívari? Ahdícyane tsáhájucó díjtsíméné o íjcyáityúne.”

²² Ehdúhjáa díbye néerónáa cááni néé íúníu múnáake: “Ícúí áánúke íwajyámúúnema ítyúhápaajívú meújcóne hójtsíwápaajívú maájcú díbye ípícyámeíki.

²³ Átsihdyu íujcávaabe ócájíwúuke médsíjívétsó dííbyeke mewáñehjínuki.

²⁴ Muurá íñe ‘tsúúcajáubáhjáa dsíjívéebe’ o néhíjcyánáa ídátso kiátú bóhdívaabe méhdivu.” Ahdújucóhjáa ditye wáñehjívaténe.

²⁵ Áijyúhjáa íñahbe ámíaaabe úmíhé pañétú oómíbye lleebúcunúvá wañéhjí ihjyáí íjcyane.

²⁶ Ááneríhjáa íullévenúne kémuélléturé íúníu múnáájpikye ípíuváne díllóobe íveekí ditye wáñehjívaténe.

²⁷ Áánéllihyéhjáa neébe: “Muurá díñahbe wajtsíhi. Áánéllihyéne díícyááni lli-ihyánutsó íujcávaabe ócájíwúudívú díbyevané íná pájtyétuube kiátú bóhdívánéllii dííbyeke íwáñehjínuki.”

²⁸ Aanéhjáa ávyéta tsarí pajtyé dííbyeke. Aabéhjáa íhnáho cáyobáávatéébé tsá áyanéwu ímíllétú íááhívéne íhjávu. Áánéllihyéhjáa cááni dííbye éllevu ípyééne cánáajanú díbye íááhíveki.

²⁹ Áronáacáhjáa neebe cááníkyeé: “Llíhij, muurá íñe múhdúné pijcyábá úuma ó wákímyeí uke táhjállétuubére. Áróobeke tsá mújyú oke u ájcutú obéejá hájchíúbadívúré ehdu o wáñehjívaté o náhbévahjycámema.

³⁰ Aabe eene dááchikye ímiáábekéjii ú wáñehjínú íjycáváabeke jeemúdítyú u dsíjívétsóobé hallúrí ímityúné walléémudi didsídsí píjútsojéébeke.”

³¹ Áánélliihyéhjáa cááni néehíí: “Ímiáánéjuco, Lli, óoma tsatsíyé u ícyahjycyáne. Aane muurá páneere tátsíméné dihñe.

³² Áánetu ihdyu tehdújuco mewáñehjínúné díñáhbeke ídátsó kiáhjí múhduháñé íicyahjycyátsihdyu ‘tsúúcajáubá dsíjívéebe’ o néhijcyánáa méhdivu bóhdíváabeke.” Ehdúhjáa Jetsó úwaabóhi.

16

Íavyéjúúbema tsaapi ímityúné wákímyeíñetu íjcyáné uwááboju

¹ Téhduréhjáa ímamyémuke úwááboobe néehíí:

—Íjcyaabéhjáa íhtsútuube ehnéva múnáajpi. Áábé únú múnáajpíhjáa ímityuube íjcyáábé hallúvú tsaate úballé díbye íavyéjúúbeke díbye ímityú téhmehjycyáné dííbyé tsíméne.

² Áánélliihyéhjáa íavyéjuube ípíúváabeke néehíí: “¿íveekí ímityúné míamúnaa díhyallúvú úúballéhi? Ahdícyane oke ímíñeúvú duubállé muhdú tátsíméné u téhmehjycyáne. Átsihdyu tsáhájucó óoma u wákímyeítyúne.”

³ Ehdúhjáa íavyéjuube néénetu íllu íjtsámeííbye: “Aane ¿muhdú íñe ó íjcyáa oke táavyéjuube wáágóoobe? Tsá muurá o píívyetétú tsííñe wákímyeí o méénune. Pane núcójpítsó teene tsíjtyeke píáábó o táúmeíñe tájpi o íjcyáiyóne.”

⁴ Ehdúhjáa íjtsámeíyóne neébe: “Tsúúca ó waajácú muhdú o méénuíñe. Oo éhne ó píááboó táavyéjúúbedítyúu íñáhjíhenúné áhdohjycyátúmeke néhi díbye oke wáágóocooca díityéréjuco oke píááboki.”

⁵ Ehdúhjáa íjtsámeíñe píúvaabe tsáápiitsadí díityéké eenéé íavyéjúúbedítyú íñáhjíhenúné áhdohjycyátúmeke. Áánemáhjáa o méénuíñe. Oo éhne ó píááboó táavyéjúúbedítyúu íñ tujkénú tsáabeke neébe: “¿Acáa múhduná táavyéjúúbedítyú u náhjíhenúné tsáhái u áhdotúne?”

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe: “100-hoojáváa oríívó duurúbájpacyóné ó ujcúhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Éée, íñe muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Áronáa cána íícúí béháámitúréjuco picyo 50-hoojavaréjuco u áhdotúne.”

⁷ Áané boonétúhjáa idyé tsijpi tsáabeke neébe: “¿Ácooca uu múhduná tsáhái u áhdotú ávyéjúúbeke?” Áánélliihyéhjáa neébe: “100-babyáváa tríigo ó ujcúhi.” Áánélliihyéhjáa neébe: “Éée, íñe muurá u cáátunúné téhdunéjuco. Áronáa cána íícúí béháámitúréjuco caatúnú 80-babyavaréjuco u áhdotúne.”

⁸ Ehdúhjáa ávyéjúúbé únú múnáajpi ímityúné meenuíhi. Aanéhjáa bóónétu íavyéjuube iwáájácúneri ullévenú dííbyedi ayájú tujkévé ehdu imyéénuíñe díbye íjtsámeíñeri. Ehdu muurá íñe ímiájíjtó úráávyémé ehnííñevu ténejcu wáájácútmé tujkévééne íjtsámeíñe tsíjtyema íñáhbévájcatsíki.

⁹ Aane ihdyu ámúhake o néé íñe ííñújiri ámuha meéhnevámé tsíjtyeke mepíáábo néhi ámuha medsíjívécooca Píívyéébe ámúhake íúcúpéjtsó mújyú muhdú íjcyáityúme dííbyema ámuha meíjcyáíhullévu.

10 Muurá wahdíiváné wákimyéivu tsaatéké mepícyoome ímí wákímyeíhachíí méwaajácu téhdure éhnííñevu íjcyáné wákimyéí ímí ditye méénúiyóne. Áánetu teene átéréené wákimyéí múhdurá méénuhíjcyámé muurá éhnííñevu íjcyane téhdure dáríivéiyáhi.

11 Aane muurá íñe ííñújiri ámuha meéhnéváneri ímíáánéré ámuha meméénútúhachíí téhdure Píívyéébé wákimyéí múhdurá ámuha médáríivéhi.

12 Téhdure tsíjtye éhné ímíñeúvú ámuha metéhmétúhachíí muurá ámúhá wáábyuta íjcyaróné tsá múha ámúhadívú íhvéjtsóityuróne.

13 Muurá tsá míityétsima tsaapi ímí wákímyeíityuróne. Muurá tsáápiikye éhnííñevu íwájyúúbediyé íícúvéne tsá tsíjpihdi díbye íícúvéityuróne. Áánéllíi tsá tene ímityú Píívyéébeke meúraavyémé metsúúrámeíñe medsíídsíváyóneri.

14 Ehdúhjáa Jetsóó úwaabóné paritséómú illéébone íllure uuhívaté dílbyedi téeneri it-súúrámeíhíjcyánéllíihye.

15 Áámekéhjáa neébe:

—Bañú múnaa ámuha meíjcyámeke míamúnaa itsúcunúhijcyá ímíáámédu. Árónáa Píívyéébe waajácú ámúhá íjtsaméi. Muurá míamúnaa mítyájkímyeíñe tsarílleébe.

Píívyéébé taúhbaju wágóóóvéityúne

16 Muuráhjáa Jóáa bóhówáávétúné hajchótá Píívyéébé taúhbaju íhjuú uubálle múnaaúvú úwáábohíjcyánéréi míamúnaa úráávyehíjcyáhi. Áané boonétúu íhdyu díbye Jóááuvúréjuco úwaabóné ímíáájú Píívyéébe míamúnáake íavyéjuvu újcúné uwááboju. Áánéllíihyée mítyame tsúúrámeíhijcyá téénevu íúcáávéíñeri.

17 Muurá ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu Píívyéébé uwááboju tsá mújyú wágóóóvéityúne. Muurá muhdú tene néhdújuco tene pájtyeíñe.

Táábávájcatsímyé wáágóójcatsíityuróne Jetsóó úwaabóne (Mt 19.1-12; Mc 10.1-12)

18 Muurá tsaapi méwakyé íhvéjtsóne tsíjpiílekéréjuco táábávaabe ímityúné meenú íveekí mewa ímíubááné íjcyánáa tsíjpiílemáyéjuco íjcyáneri. Áhdure tsaapi wáágóólleke táábávaabe ímityúné meenú íveekí ájyu ímíubááné íjcyánáa dííllema íjcyáneri.

Ehnéva múnáajpi ítérónáa Ráátsaro ícúbáhrámeíñe

19 Téhduréhjáa tsííñe Jetsóó úwááboobe neéhií:

—Íjcyaabéhjáa tsaapi íhtsútuube ehnéva múnáajpi tsanééré ímíá wajyámuunévú úcámeíhíjcyaaábe. Áábekéhjáa íná píhtótuube paíjyuvaré wáñehjívatéhíjcyáhi.

20 Áánáacáhjáa Ráátsaro áhllávatéébé ácuúcunúhijcyá dííbyé já lleehówá úmíwari.

21 Aabéhjáa ídátso úmúúpívyehíjcyá díbye májchónetu baavu dójcwáahyéjí ímájchóiyóneri. Áábedívúhjáa oohímyé ípíhcyáávéne píhjahíjcyá dííbye áhllaháñe.

22 Aabéhjáa ílluréjuco dsíjivéne. Áábe ííbuúhjáa níjkyéjí múnaa tsajtyé Píívyéébe éllevu Aavaráa íjcyáhullévu. Áané boonétúhjáa dííbyeréjuco íhtsútuube ehnéva múnáajpi dsíjívéébeke tsáímíyé cuuúme.

23 Áábe ííbuúhjáa úújeté Píívyéébeke cáhcújtsotúmé ícúbáhrámeíhullévú cúújúwá pañévu. Áhulléhjáa ícúbáhrámeííbyé ájtyumí Aavaráake Ráátsaro dííbyemájjuco íjcyáábeke.

24 Áábedíhjáa wáníjcyámeííbyé neéhií: “Múúhá íhdé múnáajpi Aavaráaj, óhdi íhdyu dídáátsóvéne aabye Ráátsaróké díñe oke díbye íhyójtsíwáubaré nújpacýotu ímúriúcúneri táhñíjwa ípípapjchóvaki. Ávyeta íñe cúújúwá allóócó tsáhájjuco o áábúcutúne.”

²⁵ Áánélliihyéhjáa Aavaráá néé dííbyeke: “Cáhawáá, Lli, ditsáávé ííne imíjyaúhjáa u íjcyane u dsíjívétúné ihde. Áánetúu muurá áánu Ráátsaro ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyaaabe ííne ícyooca ííne imíjyaúréjucó íjcyane. Áánetu ihdyu ú ícúbáhráméíhi.

²⁶ Aabe piáábó u táúmeiyónáa íjcyané ííne múúhadítýú ámuha meráhoúcunútsihdyu íeverááhó ápíchó nééne kiátú mepájtyéne meúújéjcatsíiyónejíivari. Muurá íñejcúrí íjcyame tsá píívyetétú énejcúvú ipájtyene. Áhdure énejcúrí íjcyame tsá píívyetétú íñejcúvú ipájtyene.”

²⁷ Ehdúhjáa Aavaráá néénéllii neébe: “Uu muurá Aavaráá múúhá ihde múnáajpi u íjcyaaabe ihdyu óvíjyucó aabye Ráátsaróké wallo ííñujívú llihíyoke pámeere tahájkímuma díbye íúwáábotéki.

²⁸ Íjcyámé 5-meva táñahbému. Áámeke ó imíllé díbye wáájácútsoténe íllúhaca ícúbáhraméí íjcyánáa íveekí ímityúné o ícyahíjcyané níjcaúvú o úújetéébe o ícúbáhrámeídyú dítye ícúbáhrámeítýuki.”

²⁹ Ehdúhjáa díbye néérónáa Aavaráá néé dííbyeke: “Árónáa muurá íjcyané díityédí Píívyéébe waajácúháámí ííne ícúbáhraméítyu úúbálleháámí dííbyé ihjyú uubálle múnáape Moitséémú cáátúnuháámí. Téhaami óví íéévéne cáhcujtsómé ípájtyetéki.”

³⁰ Ehdúhjáa Aavaráá néérónáa neébe: “Ihdyúhde ímiááné íjcyájúcooróné díityémá uwááboju. Árónáa ihdyu mee dsíjíve múnáadítýú tsiííne bóhíbe díityéké úwáábotéébeke botsíi cáhcújtsóiyóme. Aaca ihdyu ímiááné ímityúné ícyahíjcyané ííhvéjtsóne íbúwáávéiyómé ímiánejcúvuréjucó.”

³¹ Áánélliihyéhjáa Aavaráá nééhií: “Árónáa muurá Píívyéébe ihjyú uubálle múnáape Moitséémú cáátúnúné uwááboju icyáhújtsótúhajchíi téhdure tsá dítye cáhcújtsóityuró dsíjívemedítýú tsaapi tsiííne íbóhówáávéne úwááboróne.”

17

Tsaatéké ímityunévú meíbúwajtsóné ápíchó nééneé
(Mt 18.6-7, 21-22; Mc 9.42)

¹ Áhduréhjáa tsiííne ímamyémuke neébe:

—Tsá ííñujírí mávaríjchojúúné píhtóityú míamúnáake tútávajtsoííne. Árónáa ihdyu máidáátsoju tene pájtyeííne ímichi ténehjívú díityéké íbúwátsohíjcyámeke.

² Muurá botsíi oke cáhcujtsómé ídátsó tsiímédúréi néémedítýú tsaatéké ímityunévú íbúwátsohíjcyámekéubá múu íjkyééháñetu néwáyúcobané íóhbáñúmeke wájojco móóá pañévú ápíchó díityé úmíwa nééne íhdétu.

³ Áánéllii téíbúwá meíjcyáne ámúhá nahbe ímityúné méénúúbeke mébóíjcyuco. Aabe teene ííhvéjtsóne ímiánejcúvú tsiííne íbúwáávéhajchíi ílluréjucó máábájíiveco ímityúné díbye méénune dííbyedi meídáátsóvéne.

⁴ Tsáijyu múúne 7-íjyúvú tsájcoojí méénúíyoobe ímityúne. Áhdúijyúvú díbye ámúhadívú ídátsójkímeyéhajchíi múu ídáátsové dííbyedi.

Píívyéébeke mecáhcújtsóneri páneere meméénune

⁵ Áábekéhjáa ímamyémú nééhií:

—Múúhakye piáábó éhniíñevu muha mecáhcújtso Píívyéébeke.

⁶ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mojtáátsá neeváúwúudúné áyánéwu ímí Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsoca eehe úmehe ámuha ménéíyá étsihdyu tehe ityábáavyéne móóáj píinétú íjyócúúvetéki. Áhdújucó muurá tehe íjyócúúvetéiyóné tétsihdyu.

Muhdú tsaaté wákímyéi múnaa íjcyane

⁷ ¿Aca ámuhá únú múnáajpi úmihé pañe caajári tsáijyu ócájimu téh méúbari ijcyátsihdyu ááhívéebeke ámuha mémáchótsópéjtsóiyáhi? Tsáhaá.

⁸ Muurá íllure ámuha ménépéjtsóiyá dííbyeke: “Majchórējuco meénu. Aane u níjkevádú ú pícyoó tujkénú muha memájchoki. Áané boonétúí ú mójchoóhi.” Éhdure muurá ámuha ménééiyáhi.

⁹ Áhdure ¿aca ámuha dííbyeke météhdújtsóiyá ámuha metáuhbánéré díbye méénúné hallúvu? Tsáhaá.

¹⁰ Ehdu téhdure Píívyéébe ámuhakye pícyoóné wákimyéí ámuha meníjkévacooca tsá múu íjyácunútú díbye ámuhakye téhdújtsóiyóneri. Íllure múu néehíí: “Tsá muurá ímiá ñcúve múnaa muha méíjcyatú múuhakye díbye táuhbánéré muha meméénúnéllíihye.” Éhdure múu néehíí. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Íjpi chájáávemeke Jetsóo bóhñtsóne

¹¹ Aabéhjáa Jerotsaréevu péébe pajtyé Tsamááriamá Gariréa iñúñcutu.

¹²⁻¹³ Aabéhjáa tsácoomíwuúvú úújeténáa dííbye éllevu 10-meva tsáa íjpi chájaaveme. Ároméhjáa kémuéllévuré iwájtsíne dííbyedi wáníjcyámeímyé kéévánécoba néehíí:

—jétsoj, Jetsóoj, múúhadi dídaatsóve!

¹⁴ Áánéllíihyéhjáa díityéké íiteebéré néehíí:

—Tsúúca muurá ámuha mébohíjucóóhií.

Aame cáhawáa llúúvájtedívú méúújétsámeítyej. Ahdújucóhjáa dítye pééne tsáimiyējuco néémeé.

¹⁵⁻¹⁶ Áamedítuyúhjáa Tsamáaría iñúñi múnáajpi oomí Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aabéhjáa Jetsóo lliñévu ímímóúúvéne dííbyeke téhdújtsóhi.

¹⁷⁻¹⁸ Áábekéhjáa Jetsóo néehíí:

—¿Aca tsá pámeere ámuha mebohíitúne? Muurá íñe tsííñe iñúñi múnáajpi u íjcyároobe ú oomí Píívyéébeke u téhdújtsoki. Áánetu ¿kiá tsijtye?

¹⁹ Ehdúhjáa iñétsihdyu neebe dííbyeke:

—Wa díjyocúúvéne dípyej. Tsúúca ú bohíí Píívyéébeke u cáhcujtsódú íjcyáabe.

Píívyéébe avyéjú bóhówáaveíñe

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Aanéhjáa Jetsóoke paritséomú dilló mújyú Píívyéébe avyéjú bóhówáaveíñe. Áánéllíihyéhjáa neebe:

—Tehdu Píívyéébe avyéjú bóhówááveroné ámuha maájtyúmíyónejíivari.

²¹ Áánéllíi tsá múha nééítyuróne: “Íñe Píívyéébe avyéju.” Muurá ihdyu íjcyájúcooróné ámúhama.

²² Ehdúhjáa díityéké iñétsihdyu neebe ímamyémuke:

—Muurá ámuha méijyácúnuú Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébeke ámuha maájtyumíjucóóiyóneri. Ehdu ámuha meíjtsámeiyónáa tsáhái ámúhadívú o bóhówáaveítyúne.

²³ Muurá ámuhakye tsaate neéhi: “Tsúúca Mepájtyetétsoobe tsájucóóhií.” Árónáa tsá múu cáhcújtsotúne.

²⁴ Muurá chijchi rórihcyóné maájtyumídú pámeere ájtyúmí Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe o tsáábeke.

²⁵ Árónáa ihdyu iñáhooíñe ícyooca íjcyáné míamúnaa óhdi ícúbahráne. Tsá oke dítye cáhcújtsóityúne.

²⁶ Muuráhjáa Noéé íjcyáijyu íjcyáné míamúnaa íjcyaduré íjcyáimyé o tsááiñe íjtsotúme. Áánáa tsúúca ó tsáa Míamúnáájpídívúu o ípívyéévebe.

²⁷ Muuráhjáa téjyu íjcyáné míamúnaa ímillédúré ícyahíjcyá majchóháñeri, adóháñeri, táábávajcátsiyi. Áanáacáa ihdyu Noéé tsúuca ihmíne pañevú úcáávénaa ííñuji páneere caajávécúóohí. Ááneríi pámeere cáhcújtótumé óuuvé imájanúneri.

²⁸ Áhdurée muurá pajtyéné Róo íjcyáijyu íjcyámeke Tsodóoma múnáake. Muuráhjáa téhdure ímillédú ícyahíjcyámé majchóháñeri, adóháñeri, náhjíheri, úmihéneri, ánuméiyi.

²⁹ Áánéllihyée muurá Píívyéébe dííbyeke néé dibye íjchívye técoomítyu. Áhdújucóo dibye íjchíívyéné boone Píívyéébe cúújuwa íjcaáyóneri técoomi áiivyéne.

³⁰ Ahdu muurá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe ó tuvááóvaá míamúnáake ímillédúré íjcyámeke tsiíne o tsáijyu.

³¹ Áijyu ihjyátú tsiéllé íjcyame tsá ihñénéhji éllevu péjúcúóóityúne. Áhdure íúmihéri íjcyame tsá ihjyávú péjúcúóóityúne.

³² Cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa diibye Róo táábake tene pájtyene idyájú dille révoúcunúné déjúcotu.

³³ Muurá ííñújiri ímillédú íjcyáneríyé tsúúráméíhijcyámé tsá pájtyetéityúne. Áánetu ihdyu teene íhvéjtsóne ookéréjuco úraavyémé pájtyetééhi.

³⁴ Muurá tsiíne o tsáácooca mítyétsi cúwámútsidítýú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi coévaáhi.

³⁵ Áhdure tsaatépí cáátsómúpidítýú tsáápilleke o újcúnetu tsíjpille coévaáhi.

³⁶ Téhdure tsaatétsi íúmihé pañe íjcyámútsidítýú tsáápiikye o újcúnetu tsijpi tétsihvúré coévaáhi.

³⁷ Ehdúhjáa Jetsóo néénéllii ímamyémú nééhií:

—¿Aame kiávú úújéteéhi?

Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá éhne múúne tsíeméjpi dsíjívéébedívú áñumu píhcyaavédú tahñéjté óhdivu píhcyááveéhi.

18

Ímityúnéhjí ímibájcho múnáájpídítýú íjcyáné uwááboju

¹ Áhduréhjáa Jetsóo tsiíne ímamyémuke úwááboobe úúballé ímityúnéhjí ímibájchoobe ímityuube íjcyáábedítýú téeneri diityéké itsápíjtso Píívyéébema íhjuúvahíjcyánetu dítye íóóchévétuki.

² Íllúhjáa neébe:

—Íjcyaabée tsácoomíyí ímityúnéhjí ímibájchoobe ímityuube Píívyéébeke ávyejúúllétuúbe. Aabéhjáa tsá ímí píáábohíjcyatú míamúnáake.

³ Áábekée técoomíyí íjcyalle pííbájuulle néé tsaatémá ímityúné dille dááríívécatsíñé dibye ímibájcho díllema.

⁴ Ehdúu múhajchótájucó dille dííbyeke píáábó táúmeíyóneri tsá dibye íícúvehíjcyatúne. Áánéj píínévúhjáa íllu íjtsámeííbye: “Píívyéébeke o ávyejúúllétúnéllii tsáháturo míamúnáake o píáábóiyóné oke ávyetúne.

⁵ Áronáa aalle pííbájuulle íjyévé éhnííñevúré oke pátsaríjcyónéllii óvíjyuco dílleke o píáábóíñé oke dille ípátsaríjcyójucóótuki.”

⁶ Ehdúhjáa íúúbálléne neébe:

—Ehdúu píínévúí píááboobe ímityúnéhjí ímibájchoobe ímityuube íjcyároóbe.

⁷ Aanéjji ¿aca tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébe ihñéjteke píáábóíñé dííbyeke píáábó táúmeíhíjcyámeke? ¿Mityá ámuha méijtsúcunú dítye píáábó táúmeíñeri dibye íícúvetúne?

8 Tsáhaá. Muurá piáábóibye diityéké teenémáye. ¿Aca íhya míamúnaa ímí cáhcújtsómedívú ó wájtshí Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe tsiíñe ííñújívú o tsáácoóca? Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Tsaatésí Píívyéébema íhjuúvānetu íjcyāné uwááboju

9-10 Téhduréhjáa tsaate ímiáámedi idíllómeíñe tsíjtyeke éhdiivállehíjcyámeke úwááboobe úúballé tsaatésí Píívyéébema íhjuúvānetu. Íllúhjáa neebe:

—Tsáijyúu míityétsi péé duurúvájávú píívyéébema íhjuúvaki. Tsaapíi paritseómuúbe. Áánetúu tsijpi ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyáábe.

11 Aanée paritseómuúbe Píívyéébema íhjuúvaabe néehíi: “Ayúju Tápiivyéébej, uke ó téhdujtsó ímiáábé o íjcyāné hallúvu. Tsá muurá tsíjtyedu ímítyuube o íjcyatú naní múnáajpi. Tsá múijyú íhdícyámema o dómácójcatsítyúne. Pane tsá aabye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyáabe ímítyuube íjcyadu o néétune.

12 Muurá tsáné tsemáánari míjcyoojícú májchótuube úuma ó íhjuúvahíjcyáhi. Téhdure muurá 10-jíva o dsíídsívanetu tsájíhcoba ó dówacárohíjcyá uke o íicuvéne.” Ehdúu Píívyéébema íhjuúvaabe paritseómuúbe.

13 Áánetúu diibye ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyáabe tsá cáámevu icyárúuvéne Píívyéébema íhjuúvatúne. Íllurée kímóóvémeíbyé íjpiújitu íllaáyómeíñe néehíi: “Ayúju Tápiivyéébej, óhdi ihdyu dídáátsóvéne dábajíivé táimítyu. Muurá ímítyuube ó íjcyáhi.” Ehdúu íhjuúvaabe Píívyéébema ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyáabe.

14 Aane muurá díibyeke tsúuca Píívyéébe ímíbájchóóbé hallurí tsáhájucó ímítyú íjcyatúne. Áánetu tsíjpiikye tsá díibye ímíbájchotúne. Ehdú muurá íiye íhtsutúmé íjcyane némeíhíjcyámé núcójpívétsáméíhi. Áánetu ihdyu idáátsóméhjíúvú néeme avyéjúúteéhi. Ehdúhjáa Jetsóo úwaabóhi.

Tsíméké Jetsóo llúúvanúne
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

15 Aanéhjáa díibye éllevu ítsíimeke tsívámé díibye Píívyéébeke piáábó ityáúmeí diityé hallúvu. Áronáacáhjáa ímamyémú diityéké néé íínevú ditye ítsíimeke tsívane.

16 Áronáacáhjáa Jetsóo diitye tsíméké ipíúvāne néé ímamyémuke:

—Óvi ihdyu tsíváme. ¿íveekí ámuha mécatuhtsóhi? Muurá diitye tsíime íjcyadu néémé wáábyuta Píívyéébe avyéju.

17 Aane ímiááneturé ámúhake o néé éhne múúne teetsi tsíimene meke cáhcújtsódú Píívyéébeke cáhcújtsotúmé tsá díibyé avyéjújete íjcyatúne.

Ováhtsá Jetsóoma íhjuvāne
(Mt 19.16-20; Mc 10.17-31)

18 Aanéhjáa tsáijyú tsáné avyéjuube Jetsóoke néehíi:

—Uwááboóbej, ímiáábé ú íjcyáabe cána oke díñe ¿muhdú ó íjcyáiyóné múijyú o dsíjívéjúcóóítyúne bóhí o újcukí?

19 Áánéllíihyéhjáa neebe:

—¿Aca íveekí eene oke ú dilló ímiáábedi? Muurá ihdyu apáábyéré Píívyéébe ímiáábe.

20 Muurá ú waajácú díibyé taúhbajúúné nééneé: “Tsá múu íhdícyámema dómácójcatsítyúne. Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Múu avyéjuullé díicyáánimútsikye.”

21 Ehdúhjáa Jetsóo néénéllíi neebe:

—Muuráhjáa ihdyu táayáábedítýuré tehdújuco o ícyahíjcyáne.

22 Áanéllihyéhjáa Jetsóó néehíi:

—Árónáa ijcyánéi tsane u méénúiyóne. Cáhawáá dítsieméné náhjihénúne piáábó ídáátsóméhjikej. Áijyu ihdyu ú avyéjúúteé níjkyéjiri íjcyaaabe Píívyéébé avyéjuvu. Aane cáhawáá ehdu méénúne ookéréjuco duráávyej.

23 Ehdúhjáa Jetsóó nééne kimóhcó pajtyé dííbyeke mítyane díbye éhnévánéllíihye.

24 Áábekéhjáa ííténe Jetsóó néehíi:

—Muurá mítyane éhnevámé íhtsútúnetu Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi.

25 ¿Aca muhdú caméélló ánéetóhéjutu pajtyéiyáhi? Áhdure ¿aca muhdú diitye ehnéva múnaa Píívyéébé avyéjuvu úcáávéiyáhi?

26 Ehdúhjáa díbye néénéllii tétsihyi íjcyame néehíi:

—¿Aca ihdyu múhdutúra pájtyetéiyóme?

27 Áanéllihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhde míamúnaa tsá píívyetétú iiye ipájtyetétsámeíñe. Árónáa Píívyéébe píivyeté diityéké ipájtyetétsóné íiná dííbyedívú túhúútúnéllíihye.

28 Áanéllihyéhjáa Péédoro néehíi:

—Ávyéjuúbej, muuráhjáa páneere muha meíhvéjtsóne ukéréjuco méúraavyéne.

29-30 Áanéllihyéhjáa Jetsóó néehíi:

—Ímiááneturé amúhakye o néé páneere íjcyátsíhjíma imúnáake cáanimuu, íñahbémuu, méwamyuu, ítsíimee, íjcyámeke tsánejcúvú íhvéjtsóne Píívyéébé wákiméí méénume muurá íiné imíjyaú íjcyaa ííñújiri. Aame újcuú múijyú idsíjívéjúcúóóityúne bóhí tsíjírējuco ííñuji Píívyéébe ípívyéjtsójí hallúrí íjcyaki.

Ídsíjívéíñe tsiíñe Jetsóó úúballéne

(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó ímamyémuke ihdyúétsihvu idyóbeúcémeke néehíi:

—Mepéé íñe Jerotsarévu. Ácoomívú muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedítyú tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaa néhijcyáné oke pájtyeéhi.

32-33 Muurá oke llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íhvéjtsóo jodíómú íjcyátúmé hójtsí pañévu. Aame óhdi iúúhívaténe oke úníchíhcyuméré iwápáájcoóbeke ílluréjuco dsíjívétsoíñe. Ároobe tsiíñe ó bóhí 3 coojívatu.

34 Ehdúhjáa Jetsóó ímamyémuke nééne tsá dítye áyánéwu wáájacutú íínerí díbye íhjjyuváne.

Hállúvátúúbeke Jetsóó ímíbajchóne

(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

35 Aabéhjáa ímamyémuma péébe Jericóój píhíríjyuco íjcyánáa juuvá úníuri hállúvátuube ácuúacunúúbe táúmeí piáábo.

36 Aabéhjáa mítyane tééneri míamúnaa pájtyenéllii dílló íínerí dítye úllene.

37 Áanéllihyéhjáa úúballémé Natsarée múnáajpi Jetsóoma ipyééneé.

38 Áanéllihyéhjáa dííbyedi wáníjcyámeíbyé néehíi:

—jJétsoj, Jetsóoj, Dabíiúvúj tsíménémúhaabe u íjcyaaabej, óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

39 Ehdúhjáa díbye néénéllii tsuullerí pééme dííbyeke uhbá cúúvéhulléré díbye íjcyaki. Árónáacáhjáa éhníínevúré tsiíñe neébe:

—jDabíiúvúj tsíménémúhaabe u íjcyaaabe óvíjyuco ihdyu óhdi dídaatsóve!

40 Áanéllihyéhjáa Jetsóó íjyócuúvéne néé dítye itsíva dííbyeke. Áhdújucóhjáa dítye tsíváábeke díbye nééneé:

—¿íiná ú imílléhi?

41 Áanélliihyéhjáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ó imíllé o hálluváne.

42 Áanélliihyéhjáa neébe:

—Tehdújuco. Oke u cáhcujtsódú íjcyaaabe tsúuca ú hallúváhi.

43 Ehdúhjáa Jetsóó néénemáyé iitéjúcoóbe. Aabéhjáa dííbyemáyéjuco pééne Píívyéébeke dúúrúvaabére. Aanéhjáa tsijtye iájtyúmíne téhdure duurúvá Píívyéébeke.

19

Tsakyéoke Jetsóó ááhivéne

1 Aanéhjáa Jetsóó ímamyémuma úújeté Jericóovu.

2 Ácoomíyíhjáa ehnéva múnáajpi Tsakyéó ííñújí avyéjuúbé wáábyuta dsíídsike áhdótsohíjcyámé avyéjuube íjcyaaabe.

3 Aabéhjáa imíllera Jetsóoke iájtyumíne. Áronáacáhjáa tsá dibye píívyetétú dííbyeke iájtyumíne míamúnááj piine íjcyáabeke báhrí iñéénéllíhye.

4 Áanélliihyéhjáa íícúí dibye pééíhyullévú dsíínéríyé ipyééne néríívyeebe uméheri dííbyeke iájtyúmiki.

5 Áanáacáhjáa Jetsóó tétsihdyu pájtyeebe tééhé níjcáuri íjcyáabeke iájtyúmíne nééhií:

—Tsákej, Tsakyéoj, íícúí niitye úúma o péékií. Muurá ó imíllé dihjárí o cúwane.

6 Áanélliihyéhjáa íícúí iñítyéne tsajtyébé ihjávú dííbyeke.

7 Áaneríhjáa míamúnáa ihjávú Jetsóodi íveekí ímítyuube íjcyáabe jávú dibye pééneri.

8 Áanélliihyéhjáa dííbye Tsakyéó íjyócuúvéne néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, tátsíeménetu tsahdúnéécú ó dówajcároó idáátsóméhjike. Áánetu tsaatéké o állíne pevetsíyé o áhdótsohíjcyané ó óómíchoó éhniínevújuco.

9 Áanélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Tehdújuco, muurá Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe u íjcyáábedívú tsúuca uwááboju wajtsíhi.

10 Muuráhjáa Míamúnáájpidívú o ípívyéévebe o tsáá ímítyúné pañévú mújtámeke o pájtyetétsoki.

Dsíídsítu íjcyané uwááboju (Mt 25.14-30)

11 Ehdúhjáa Jetsóó úwaabó míamúnáake. Aaméhjáa Jerotsaréevu pííhínáa míamúnáa íjtsámeí tsúuca Píívyéébe avyéjú bóhówáaveíne.

12-13 Áámekéhjáa úwááboobe nééhií:

—Tsaapíhjáa íhtsútúméejpi íjcyaaabe tsícyoomívú ipyééíñé ihde 10-meváké íúnú múnáadítú ipíhjúcúmeke dsíídsídívú iwájtúne nééhií: “Ééneri méwákímyeícúó téhulle o íjcyané hajchóta.” Ehdúhjáa díityéké ipítýájcoíñúne técoomívú memévateébé íhcyóómí avyéjuube íjcyaki.

14 Áronáacáhjáa dííbyé cóomi múnáa tsá ímíllétú díityé avyéjuube dibye íjcyane. Áanélliihyéhjáa tsaatéké wallóomé dííbye déjutu ditye iñéé íhcyóómí avyéjuube dibye íjcyane múha ímíllétúne.

15 Áronáacáhjáa tsúuca meménúmé pañétúejpi íhcyóómí avyéjuube dibye íjcyaki. Átsihdyúhjáa óómíbye teene íhcyóómívu. Aabéhjáa iwájtídu píhjúcú íúnú múnáake dsíídsídívú iwájtúñúmeke múhduná ditye líyaatétsóné iwáájacuki.

16 Áábekéhjáa ímí wákímyeíbyé nétujkénúhi: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí ó líyaatétsóhi.”

17 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube néé dííbyeke: “Tehdújuco. Muurá eene múhdurá néérone ímí ú tehméhi. Áánélli uke ó pícyoó 10 coomívá avyéjuube u íjcyá ímiáábé u íjcyánélliíhye.”

18 Áhduréhjáa tsijpi nééhií: “Ávyéjuúbej, éhnée óhdivu u pícyoíñúne dsíídsí téhdure ó llíyaatétsóhi.”

19 Áánélliihyéhjáa idyé neebe dííbyeke: “Tehdújuco. Áánélli téhdure ímiáábé u íjcyáábeke ó pícyoó 5 coomívá avyéjuube u íjcyaki.”

20 Áánetúhjáa tsijpi nééhií: “Ávyéjuúbej, íñe dídssídsí éhnée óhdivu u pícyoíñúne o pícyohíjcyáne.

21 Ópée ó waajácú ímítyuube u íjcyaaabe díwákímyeí hallúvujíí dsíídsíjike ú ékéévehíjcyáne. Muuráhjáa íhtsútúnetu o llíyaatétsóné ímiátsíí ú újcuíyáhi. Aanée o wáajácúne íllure ó pícyoó dídssídsike.”

22-23 Áánélliihyéhjáa íavyéjuube néé dííbyeke: “Aanee idyé ímítyuube o íjcyane wájácú u neébe ¿íveekí tsá u pícyootú dsíídsi téhmémeíhíjcyájá pañévú tétsihvu ditye wákímyeíchóné óoma llíyaatéiyoki? ¿íveekí ímítyuube uú?”

24 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu tétsihyi íjcyámeke neébe: “Áánúdityu eene dsíídsi medójtúcúne maájcu eene ihñe páme ehníñevúré llíyaatétsóóbeke.”

25 Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke: “Ávyéjuúbej, árónáa tsúúca mítyanéjuco dííbye dsíídsi.”

26 Áánélliihyéhjáa neébe: “Ehdu múúne mémeenúhi. Muurá ihñe llíyaatétsómeke ehníñevu tsiñe máajcu ditye illíyaatétsoki. Áánetu pevénéré pícyohíjcyámedítyú médojtúcúhi.

27 Téhdure eene avyéjuube o íjcyane ímíllétúne oke múnáátsohíjcyámeke íllevu metsíváne o ítténáa médsíjívétso.”

Jerotsarée pañévú Jetsóó úcaavéne

(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Ja 12.12-19)

28 Ehdúhjáa diityéké iúwáábóné boone Jetsóó péé ímamyémuma Jerotsaréevu.

29-30 Aaméhjáa úújeté Bepajéema Betáániá coomícyú únúri oríivo bájú íjcyátsihvu. Átsihdyúhjáa míityétsikye ímamyémudítyú ípíhíré coomívú iwáállóómútsikye neébe:

—Cána écoomi ípíhíré cóomityu óoma méujcúté íayáne íjjuwúukej. Múikyé dííbyedi úllétuube dóhjíváábeke metsíñaáyóne métsívaco.

31 Aane tsaate ámuhtsikye ‘ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyó’ néhajchíí méneéco: “Ávyéjuubéne múhtsikye néénélliíhye.”

32 Áhdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco úújeténé dííbyedívu.

33 Áábekéhjáa dityétsi tsíñaáyórónáa áábájajte nééhií:

—¿ívéébeké ámuhtsi métsíñaáyóhi?

34 Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Ávyéjuubéne múhtsikye néénélliíhye.

35 Aamútsíhjáa tsajtyéjucóó dííbyeke. Áábé hallúhjáa wájyamúúnevu íhíbóne Jetsóoke nérijcyáróme.

36 Áijyúhjáa díbye péijyu juuva míamúnaa íhbó íwajyámuunévu.

37-38 Aaméhjáa dííbyeke úraavyémé tsúúca oríívó bajúvú píhíime méénúráityuróné díbye méénuhíjcyané hallúvú Píívyéébeke dúúruvámé kéévánécoba wáñécohíjcyá:

—¡Ñóóooj! Átsihdyúhjáa nehíjcyáme:

—¡Maímijyu áánu Píívyéébe mémeri tsááneéj! ¡Áhdícyane metsu ímíjyuuri Píívyéébeke maávyéjúttsoki!

39 Ehdúhjáa ditye néénáa tsaate paritséomú diityé pañe íjcyame néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, aatye díuráávyé múnáake duhba ditye cúúvéhulléré ijcyaki.

⁴⁰ Áronáacáhjáa neébe:

—Muurá ditye dáívyérónáa néwayúúneréjuco ihjyúcunúiyóne.

⁴¹ Aabéhjáa tsúuca Jerotsaréej piíhívú ímamyémuma úújetéébé tétsihdyu técoomi ííténe kímoovéhi.

⁴² Áanemáhjáa neébe:

—Múhdutú ihdyu ámuha Jerotsarée múnáa méwaajácúiyá Píívyéébema ámuha tsaímíyé mejcyáiyóné íjcyájúcooróne. Áronáa tsá tene ámúhadívú bóhówáávéityú ámuha mecáhcújtsótúnéllíihye.

⁴³ Muurá ámúhake ímityúné pájtyeéhi. Ámúhá munáá ámuha cóomí imícaávéne ámúhake méénuúhi.

⁴⁴ Aame ámúhake idsíjívétsóne páneere ámúhá jaaháñé wácávyáhcoó Píívyéébe ámúhake píaabójúcooróné ámuha metáhjállehíjcyáné déjúcotu. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Duurúvájá pañétú náhjíhe múnáake Jetsóo bóayóne
(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Ja 2.13-22)

⁴⁵⁻⁴⁶ Aabéhjáa duurúvájá pañévú iúcaávéne náhjihénújcatsímyeke téjá pañétu ibóáyóne néehíi:

—Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Íjya tahjya tééj á lliiñévú míamúnaa óoma íhjúvahíjcyáijya.” Aaja ¿íveekí ámuha naní múnáa jaríyéjuco medíllone?

⁴⁷ Aanéhjáa pájtyuvaré tééj á pañévú díbye úwaabóné tsaríllehíjcyámé llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, tsijtye avyéjutee, íjcyame. Aaméhjáa ítsámeíhijcyá íiné hallútú dííbyeke idsíjívétsóiyóne.

⁴⁸ Áronáacáhjáa tsá íiné hallútú ditye dííbyeke méénuútyuró mítyaméhjáa ímí dííbye uwáábó íjtsúcunúnéllíihye.

20

Jetsóo íhtsútu

(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

¹⁻² Aabéhjáa Jetsóo duurúvájá pañévú pájtyéteju úwáabónáa llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, túkevjtsojtee, íjcyame ítsááne dííbyeke néehíi:

—¿Aca múúbé íhtsúturí u íjcyaaabe eene ehdu nénehjí ú méénuhíjcyáhi? Cána múúhake duubállej.

³ Áanéllíihyéháa neebe díityéke:

—Áyu cána téhdure ámúhake ó díllone oke máañújcuj.

⁴ ¿Acáa múha nééjuri Jóááuvu tsótsóhíjcyá cáhcújtsómeke? ¿A Píívyéébépeé, mityá míamúnaáree nééjuri?

⁵ Áanéllíihyéháa tsamééré néjcatsíhi:

—Muurá ‘Píívyéébé nééjuri tsótsóhíjcyaaabe’ menéhajchíi meke nééíyoóbe: “Áábekéráhjáa ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsótúne?”

⁶ Áanetu ‘míamúnaáree nééjuri’ menéhajchíi meke díitye míamúnaa téené hallútú dsíjívétsóiyá néwayúúnevu iáámúneri. Muurá pamévare cáhcújtsó ímíáanéjucóo Píívyéébe íhjú uuballe múnáajpi díibye Jóáa íjcyane.

⁷ Ehdúhjáa nééneri íñúhnévéne nééme iwáájacutúne.

⁸ Áanéllíihyéháa Jetsóo néé díityéke:

—Aanéjíiva idyé ámúhake ó úubálleé múúbé íhtsúturí o méénuhíjcyáne.

Úmihé tehmé múnaa múhdurá dáríivémeíñetu íjcyané uwáábo
(Mt 21.33-44; Mc 12.1-11)

⁹ Téhduréhjáa tsiíñe úwááboobe néehíi:

—Tsaapíhjáa íumihe bajtsó tsanééré óovaá. Ápallívúhjáa tsaatéké ityéhmétsoíñúne peebe tsiéllévu tsúúcaja téhulle íjcyáíhullévu.

¹⁰ Áhullétúhjáa tsúúca tépalli néévane iwáájácútsihvu wáalloobe íuníu múnáájpikeye dííbyema ditye iwáalloóro téénetu dííbye éhne íjcyadúne. Ahdújucóhjáa péeróóbeke ditye méénúpéjtsónetu díbye óómiñe íeveébe.

¹¹ Áánéllihyéhjáa tsíjpiikye díbye wáalloóroóbeke téhdure íúhbáne méénúpejtsóme. Aabéhjáa idyé oomí íveebére.

¹² Ároné pañéhjáa tsíjpiikye díbye wáalloóbeke téhdure ditye túúvátsónetu ílluréjuco díbye wááneé.

¹³ Áánéhjáa diibye úmihé aabájaabe néehíi: “¿Aane muhdúí ñe teéne? Áyu cána hájchíwu mityane o wájuryóobekéréjuco o wáalloókij. Dííbyeke íhya avyéjúúlléiyóme.”

¹⁴ Ehdúhjáa íñéene íllíkyeréjuco díbye wáalloóbeke íájtyúmíne néjcatsímye: “Aabye muurá íllíyéjuco íñe cááníñúiyóne. Áánéllii metsu dííbyekéréjuco medsíjívétso mehnéréjuco tene íjcyaki.”

¹⁵ Ahdújucóhjáa tétsihdyu kémuéllévu itsájtyéébeke ditye dsíjívetsóne. Ehdúhjáa Jetsóó íúúbállétsihdyu néehíi:

—¿Aane íñe diibye tépalli aabájaabe itsáacooca muhdú méenuú diityéké eenéé íumihévú díbye téhmétsoíñúme ímityúné dáríivémeímye?

¹⁶ Muurá diityéké téené hallútú ídsíjívetsóne tsíjtyekéréjuco díbye téhmétsoíñe tépallívu. Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii tétsihyi íjcyame néehíi:

—Óví ihdyu Píívyéébe múúhakye tehmé tehdu muha meíjcyátuki.

¹⁷ Áánéllihyéhjáa Jetsóó diityédívú ííténe néehíi:

—¿Aca muhdú nééiyóné Píívyéébe waajácúháámitu íllu néehíi:

Tsaúpe nééwayu jááháñe wákimyéi múnaa íñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu?

¹⁸ Aane muurá teeu nééwayúdú o néébe uwááboju cáhcújtsotúmé mújtaáhi. Áámedívú o cáyobáávatécooca ílluréjuco ditye wágóóóveíñe.

Ííñújí avyéjúúbé wáábyuta dsíídsike ditye áhdotsóne
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mc 12.12-17)

¹⁹ Ehdúhjáa Jetsóó taúhbájú uwáábojtemá llúúvájte avyéjútéké múu lléboobódú úwaabóné iwáájácúne imíllerómé téijyuré dííbyeke íekeeveéne. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

²⁰ Aaméhjáa ímiáámédú tsaatéké dííbye éllevu wallóo ditye dííbyeke avyéjúúbedítyú díllone díbye múhdurá áñújcúhajchíi téené hallútú dííbye éllevu itsájtyéroki.

²¹ Aaméhjáa neeté dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha muurá méwaajácú tehdújuco u úwáábohíjcyané keená Píívyéébe míamúnáadívú tújkevééllejító tsijtye múhdurá úhdivu íjtsúcunúróneri íícúvétuubére.

²² Aabe cána múúhakye díñe díicyanéjcutuj: ¿A tehdújuco avyéjuube romáánómuube íjcyáábé wáábyuta dsíídsike ditye áhdótsohíjcyané maáhdóiyóne, mityá tsáhaáj?

²³⁻²⁴ Ehdúhjáa ímityúné íjtsámeíñemáyé ditye nééne Jetsóó iwáájácúne néé diityéke:

—¿Íveekí ehdu ámuha oke médáriivéhi? Áyu cána oke méuujétsó dsíídsíjívuj. Ahdújucóhjáa ditye úújétsoji ííténe neébe: ¿Aca múhúmi náávé eéne? Áhdure ¿mumémé eene tééjitu? Áánéllihyéhjáa néémeé:

—Tséetsá húmi nááve. Áábe méméré íñe tééjitu.

²⁵ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Ané wa ihdyu diibye Tséetsáke mááhdojícyá díbye éhnéjuco íjcyanévu. Áánetu ihdyu Píivyéébeke máácu híjcyá díbyé wáábyuta íjcyanévu.

²⁶ Ehdúhjáa díbyeke dárííverómé tsá píivyetétú díbyedívú íñéetsóiyóne. Aaméhjáa ehdu díbye néeneri iúllévenúne tsá ñná íhjuvájúcootúne.

Dsíjívémé muhdú tsiíñe bóhíine tsaate díllone
(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

²⁷ Áané boonéhjáa tsadotséomudítúyú tsaate péé díbye éllevu medsíjívémé tsiíñe mebóhíine cáhcújtsotúme.

²⁸ Aaméhjáa néé díbyeke:

—Uwááboóbej, Moitséeúvúhjáa muurá néé tsaapi méwadívú tsíímávátuube dsíjívéhajchíí íñahbéréjuco díílleke táábávaíñe díbyeréjuco itsíímáva dííllédívú íñáhbeúvúu tsíímáváiyoone.

²⁹ Aanée ijcyámé 7-meva tsané nahbému. Áamedítúúu ámíaaabe ityáábávárólléjtane dsíjívé tehdu tsíímávátuúbe.

³⁰ Áané boonée bóneebe díílleke táábávároobe téhdure dsíjívé tsíímávátuubére.

³¹ Áané boonée tsijtye bónejte díílleke táábávarómé téhdure dsíjívé tsíímávátúme.

³² Ááne nihñévúree díílleréjuco dsíjívéne.

³³ Aane cána múúhakyé díñe ¿cáabyé taabá ímichi dille íjcyaiñé tsiíñe ditye bóhíicoóca?

³⁴ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ihdyu íñíújiri íjcyame táábávácatsíhi.

³⁵ Áánetu ímíáámé dsíjívémé tsiíñe bóhíime níjkyéjiri íjcyácooca tsáhájucu táábávácatsítyúne. Tsíhdyuréjuco ditye íjcyaiñe.

³⁶ Aame tsáhájucu dsíjívéityú Píivyéébej tsíímé íjcyame níjkyéji múnaáduréjuco néémeé.

³⁷ Muurá ímíáané dsíjívémé tsiíñe bóhíhi. Muuráhjáa Moitséeúvú teene úúballé úméhéwu péétécunúne pañétú Píivyéébe díbyeke íllu nééneé: “Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyámé Píivyéébé ó íjcyáhi.”

³⁸ Ehdúu Píivyéébe néénetu méwaajácú ditye íjcyane. Muurá ditye íjcyátuca tsá díbye nééityuró diityé Píivyéébé íjcyane. Muurá díbyedívú tsá múha dsíjívétú tétsíhjí dáíhañe.

³⁹ Ehdúhjáa diityéké díbye néénéllii tsaate taúhbájú uwáábojtédítúyú néehíí:

—Uwááboóbej, tehdújuco u nééneé.

⁴⁰ Aaméhjáa tsáhájucu díbyeke tsiíñe díllotúne.

Muubá Críjto íjcyane
(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

⁴¹ Áijyúhjáa idyé Jetsóó néé diityéke:

—¿Aca muhdú íñvane ámuha ménehíjcyá Críjto Dabííúvúj tsííménémúhaabe íjcyaiñe?

⁴²⁻⁴³ Ááneráhjáa díbyeúvú íjcyároobe díbyedítúyú néé íwaajácuháámitu:

Ávyéjuubée néé Táavyéjúúbeke: “Cána táúniúvúu díicya dímunáake o táhjáné hajchóta.”

⁴⁴ Ehdúhjáa muurá Dabííúvú díbyeke Áavyéjúúbedi díllóhi. Aane ¿muhdú díbyeúvúj tsííménémúhaabe íjcyáiibe Críjtoó? Ehdúhjáa Jetsóó néehíí.

Taúhbájú uwáábojtéké Jetsóó núcójpívetsóne
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40; Rc 11.37-54)

⁴⁵ Aabéhjáa pámeere lléébónáa néé ímamyémuke:

—Téííbúwá tsáma méíjcyaco.

⁴⁶ Tsá múu íívatú eene aatye taúhbájú uwáábojte míamúnaa diityéké iávyejúúllekíyé cááméjácobájívu úcámeíhíjcyánetu. Muurá pihcyáávejááne pañe imíllémé íboohówátsihíjívúré iácuuvéne. Áhdure wañéhji pañe imíllémé íimítsihíjívúré imájchone.

⁴⁷ Aame pííbájyujte walléémudítýú dótuhíjcyá diityé jaaháñe. Áané nucójpí muurá cááménécóbaúvú ihjýúvahíjcyarómé Píívyéébema. Ehdú muurá dáríívémeímyeke Píívyéébe ícúbáhraáhi. Ehdúhjáa Jetsóó néé ímamyémuke.

21

Pííbájyulle dsíídsike pícyóone (Mc 12.41-44)

¹ Aabéhjáa duurúvájá pañe íjcyánáa míamúnaa pícyóócunú dsíídsike Píívyéébé wáabyuta. Ehnéva múnaáhhjáa mítyanéhhjí pícyóóhií.

² Áanáacáhhjáa pííbájyulle ídátsó pícyóó míjíhwuúcúre.

³ Aanéhjáa íítténe neébe:

—Ámuúhaj, muurá áámye pííbájyulle ídátsó néérolle pícyóó pámé ehniíñvére.

⁴ Muurá tsijtye dsíídsívarómé pícyóó uhjénéhjire. Áánetu pícyoolle páneere téene tájpi íjcyáiyóne.

Duurúvaja wágóóóveíñé Jetsóó nééneé (Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

⁵ Téijyúhhjáa tsaate ímamyémudítýú ihjýúvá duurúvaja imíwu néwayúúnetu méénúmeíñeri, ditye bóhbánuhíjcyánéhjitu imíwu teja ícyáávétsámeíñéhjiri.

⁶ Áanélliihyéhjáa Jetsóó nééhií:

—Ároja muurá wácávyáhcáméíhi.

Jetsóó tsááiñé ihde pájtyeíñéhji (Mt 24.3-28; Mc 13.3-23)

⁷ Ehdúhjáa díbye néénéllii dííbyeke néémeé:

—Uwááboóbej, ¿aca múijyú pájtyeíñe eene múúhakye u néhíjcyanéhhji? ¿Aca íínetú muha méwaajácuú tsúúca tehdu tene pájtyeíñe?

⁸ Áanélliihyéhjáa neébe:

—Ehdú néeme tsáma wájácútsi méíjcyaco ámuha maállítsámeítyuki. Muurá o tsááiñe tsúúca pííhícooca íjcyáímyé mítyame óhdi díllómeímye. Aame nehíjcyáa diibyējuco Críjto íjcyane. Árómeke mécáhcújtsodíñe.

⁹ Téhdure pahúllevaré méénujcátsí íjcyané uubállé ámuha mellééboóhi. Áróneri méíllityedíñe. Pane méijtsúcunúdí téijyú tsúúca o bóhówááveíñe. Tsáhái téijyú o bóhówááveítyúne. Árónáa ihdyu ehdu nénehji tujkénú pájtyeéhi.

¹⁰ Muurá tsáne ííñúji múnaa tsííñe ííñúji múnáama méénújcaátsíhi.

¹¹ Áhdure ávyetá íhnáho ííñúji vááúméíhi. Áijyú íjcyáiñé ájyabááne, cheméháñe, pahúllevare. Áhdure íévéhoowávú apííchó nénehji bóhówááveéhi.

¹² Ehdú nénehji pájtyeíñé ihde cáhcújtsotúmé ámúhakye ícúbáhrámeke tsájtyeé pihcyáávejááne pañévú muhdú ámuha méicyahíjcyané ámúhakye idíllóki. Áhdure ámúhakye ííñújí avyéjúté éllevu itsájtyémeke cuvéhoojúanuímye. Ehdú muurá ámúhakye míamúnaa dárííveé oke ámuha meúráávyéné déjúcotu.

¹³ Áané hóowari ámuha táuwááboju diityéké méúwááboóhi.

¹⁴ Árónáa ihdyu tsá ámuha méíjyáacunútyú muhdú ámuha diityémá meíhjúváiñeri.

15 Muurá ihdyu ámúhake ó ájcuú muhdú ámuha diityéké meúwáábóíñé tujkévejúvu. Ájyju ámúhake múnáátsohíjcyámé illure ámuha maállíñe néhijcyámé ámúhadívú táhjátsáméíhi.

16 Muurá ámúháj caanímú, ámúhá nahbémú, ámuha hájkímú, tsijtye ámuha menáhbévahíjcyároméhjí ámúhake téjyju ímityúné dárííveéhi. Muurá tsaatéké ámúhadítyú dsíjívétsoímye.

17 Ehdu muurá oke cáhcújtsotúmé ámúhake tsarílleé oke ámuha mecáhcújtsóné hallútu.

18 Áronáa tsá ámúhá níwájííne íjcyáronetu tsájíubaré wágóóóvéityúne.

19 Ahdícyane ihdyu ámuha panévare maáábúcuhajchíí mepájtyéteéhi.

20 Áhdure tsííñe íñújííne múnáa Jerotsarée mícaavéné ámuha mewáájácúcooca múu néé tsúúca técoomi wágóóóveíñe.

21 Ájyju méwáácunúco cámehábuvevu Jodeá ííñújì múnáa ámuha meíjcyame. Áhdure técoomí múnáa óví néhi wáácunú tsiéllevu. Aane íumihé pañe íjcyame íoomíjyúcohdí técoomívu.

22 Ehdu íjcyaiñe ícúbáhraméí míamúnáama ditye ímityúné dáríívémeíhíjcyané djúcotu Píívyéébe waajácuháámitu tene némeídyújuco.

23 ¡Máidáátsoju tsáma tene pájtyeíñe téjyju walléemú éévájtema tsijtye ñohñójtéréi ítsííméwuúmú íjcyámeke! Muurá ávyetá kimóhcó néené ícúbáhraméí pájtyeé téjyju ííñújiri íjcyané míamúnáadívú Píívyéébe cáyobáávatécoóca.

24 Tsaatéké muurá dsíjívétsoímyé méenujcatsí pañe. Áánetu tsíjtyeke tsajtyéimye tsííñéhjí íñújínévu. Áané boone jodíomú íjcyátúné míamúnáaréjuco teene Jerotsarée cáávacuíñe Píívyéébe diityédívú técoomi íhvéjtsóné hajchótá tétsihyi íjcyaki.

Jetsóó tsáácooca pájtyeíñéhjí

(Mt 24.29-35, 42-44; Mc 13.24-37)

25 Aane ehdu nénehjí pájtyéné boone nuhba cóójíejpii, péjcoejpii, míicuruu, íjcyane múhdurájucó íjcyaiñe. Téhdure ávyetá íhnáhó móañe nóhjíneri cáhcújtsotúmé íllityeéhi.

26 Éhdúcóbaúvú nénehjí ííñújiri íjcyácooca muurá míamúnáa íllityéneri ílluréjuco wájácúrátúúúveíñe. Ehdu páneere íévéhóówari íhtsútunéhjí íjcyane mujtárába íjcyáhi.

27 Ájyju ihdyu Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe páneere táíhtsútú táavyéjuma ojtsó pañétú ó bóhówááveéhi.

28 Ehdu tene pájtyécooca múu íllure ímíjyuvéhi. Muurá téené boone tsúúca ámuha máállíjchuú múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu. Ájyju ihdyu tsaímíyéjuco ámuha meíjcyaiñe.

29 Téhduréhjáa tsííñe diityéké neébe:

—Cáhawáá méjtsúcunu higyéeráhema tsííñe uméhéené muhdú íjcyane.

30 Muurá ténehjí béhjívácooca tsúúca méwaajácú píjcyaba pííhine.

31 Ahdu ííñújiri ténehjí íjcyácooca méwaajácúco tsúúca Píívyéébe avyéjú bóhówááveíñe éévé úújeténe.

32 Aane ímíáané ámúhake o néé ehdu nénehjí pájtyeíñe íñeí ííñújiri páhdure míamúnáa íjcyápííñaáca.

33 Muurá ííñújima páneere íévéhóówari íjcyanéhjí wágóóóveéhi. Áánetu íñe ámúhake o néhijcyané tsá mújyú wágóóóvéityúne.

34 Áánéllí tsáma téíbúwá méíjcyaco tsííñe o tsáábe ámúhake o túvaaóvátu lííyicyáveháñeri, tsííñéhjí, ámuha meíjcyámeke.

35 Muurá ímílléduré íjcyámeke ó ábájínéjcuú éhne múúne iyáábeke dahpe ábájínejcúdu.

³⁶ Áánéllii múu téiibúwá ijcyáne Píivyéébema pajyuvaré ihjyúvá ténehji ámúhake imújtátsótuki. Ájyu ihdyu ámuha meúújéteé óhdivu Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébedívú íínerí núcójpívetúme.

³⁷ Ehdúhjáa Jerotsaréeri íjcyaahe Jetsóo duurúvájá pañévú úwáábohíjcyáhi. Aabéhjáa meíjyunúdu pehíjcyá oríívo báju íjcyátsihvu tétsii icyúwaki.

³⁸ Aanéhjáa pajyuvaré cúúvénetúré míamúnaa pehíjcyá duurúvajávú dííbyé uwáábó illéébúacunúki.

22

Jetsóoke iékéévéíñé ditye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5, 14-16; Mc 14.1-2, 10-11; Ja 11.45-53)

¹⁻² Téijyúhjáa pajtyéte wañéhjí óorítýúne pááá máchómeíhíjcyáné wañéhjí lleevárijyucó íjcyánáa llúúvájte avyéjútémá taúhbájú uwáábojte íjtsámei muhdú Jetsóoke idsíjívétsoíñe. Áronáacáhjáa íllityémé míamúnáadi.

³ Áánáacáhjáa Jóoda Ijcarióóté pañévú tsúuca Naavéné úcaavé tsaapi Jetsóo mamýémúejpi íjcyáábé pañévu.

⁴ Aabéhjáa péé diitye llúúvájte avyéjútémá duurúvájá tehmejte éllevu diityémá ípítyácójcatsí muhdú dííbyedívú iékéévétsoíñe.

⁵ Ááneríhjáa íimíjyúúvéne imíllémé dííbyeke íáhdone.

⁶ Áánélliihyéhjáa íjtsámeijyúcoobe mítyane míamúnaa íjcyátútsihvu dííbyedívú iékéévétsoíñe.

Ímamyémuma Jetsóo májchone

(Mt 26.17-29; Mc 14.12-25; Ja 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Aanéhjáa tsúuca teene pajtyéte wañéhjí óorítýúne pááá máchómeíhíjcyáné wañéhjí pañe tsájaatsá múnaa obééjake dsíjívétsohíjcyáné wañéhjí lleevájucóóhií.

⁸ Ájyúhjáa Péedorómá Jóáámútsikye Jetsóo nééhií:

—Mééma mémeenuté wañéhji májchó memájchoki.

⁹ Áánélliihyéhjáa neemútsí dííbyeke:

—¿Aane kiávú ú imíllé muhtsi meméénune?

¹⁰⁻¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ámuhtsi Jerotsaréevu mepéémutsi tsaapi lílyíhyori nújpañújéébedívú meúújetéébema mepééne tééja múnáájpikye méneéhi: “Múúhá uwááboobéne múhtsikye néé kiává íchii tsaho májcoho íjcyane tééhó pañévú díbye múúhama pajtyéte wañéhji májchó májchóihyo.”

¹² Áánéllii ámútsikye úújétsóiibye córíihócoba néého tsúuca ímíbjáhómeíhyó cáámééjiri íjcyahóvu. Ááhó pañévú méméénucó.

¹³ Ahdújucóhjáa péémutsi díbye néhdújuco íúújeténe tééhó pañévú méénune majcho.

¹⁴ Aanéhjáa tsúuca ditye májchóíñe éévé úújetédu majchójúcoobe ímamyémuma.

¹⁵ Átsihvúhjáa diityéké neébe:

—Ímí ó íjtsúcunú íñe pajtyéte wañéhji májchó ámúhama o májchone nihñéréjuco. Tsúuca muurá ámúhadívú ó dsíjíveéhi.

¹⁶ Aane tsáhájucó tsiíñe ámúhama o wáñehjívatéityú íñe pajtyéte wañéhji. Áronáa ihdyu páneere muhdú óhdityu úúbállémeíhíjcyáné oke pájtyéné boone tsaméhjí Píivyéébe avyéjuríyéjuco meíjcyame mewáñehjívatéíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa íñétsihdyu ado iékéévéne téhdújtsoobe Píivyéébeke. Áánemáhjáa neébe:

—Áju, íñe pámeere maádo.

18 Muurá tsáhájucó tsiíñe ámuháma o ádítyú íñe óóvájpacýó Píívyéébé avyéjuri tsaméhjí meíjcyáiñévújuco.

19 Átsihdyúhjáa idyé pááaho iékéévéne téhdújtsoobe Píívyéébeke. Áánemáhjáa idyóhdáhínunévú diityéké iwájtúne neébe:

—Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu paíjyuvaré méméenuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha meítsaavéne.

20 Téhduréhjáa teene adóvú diityéké iájcúne neébe:

—Íñe tátyujpacýo náávé íjcyane úúballé muhdú ámuha meícyahíjcyané pityájcoju tádsijíveri tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe ámuha mepájtyetéki.

21 Aane muurá íchihyi mééma majchóri diibye óhdivu méénútsóíbye.

22 Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco óhdityu tene némeídyújuco oke tene pájtyeíñe Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébeke. Árónáa ihdyu máídáátsoju tene pájtyeíñe eene óhdivu méénútsóóbeke.

23 Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii díllójcatsímyé caabyé diityédítýú dííbyedívú méénútsóíñe.

Jetsóó mamyémú táhjájcatsí caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri

24 Átsihdyúhjáa táhjájcatsímyé caabyé diityédítýú íhtsútuube íjcyáiyóneri.

25 Árónáacáhjáa Jetsóó néé diityéke:

—Muurá íñújiri ávyéjunte imíllé ityáuhbané ténetu diityéké míamúnaa íhtsútuujtédí idíllóki. Ááne ítsúcunúhíjcyámé téhdújuco imyéénune.

26 Tsá múu tehdu néétune. Muurá ihdyu idáátsóóbeúvú neébe tsaímíyé tsíjtyeke íícúvehíjcyaaabe íhtsútuube íjcyá pámé túkevétsoóbe.

27 ¿Aca caabyé íhtsútuube ávyéjuúbe? ¿A eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsaapi majchótú íícúveébe? ¿Mityá eene dííbyeke íícúveébej? Muurá míamúnaa íjtsúcunú eene tsaímíyé ácuúcunúúbeke tsíjtye íícúveébe íhtsútuube íjcyane. Áánetu ihdyu eene íícúvehíjcyaabédú o neébe ámuháma o íjcyá ámuhákye o píááboki.

28 Muurá ávyetá imítýú nénehjí oke pátyehíjcyárónáa ímí ámuha óóma méijcyá oke íhvéjtsótúme.

29 Áánéllii ámuhákye o pícyóó Llihíyóo oke pícyohdu avyéjunte ámuha meíjcyaki.

30 Áámema muurá íñe imíjyaú ámuháma ménahbévájcatsíí táavyéjuri. Aame ámuha íjraéémú 12-hava íjcyámedítýú cáhcújtsótúmema méímíbjchoó muhdú ditye ícyahíjcyáne.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeíñe (Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Ja 13.36-38)

31 Ehdúhjáa íñétsihdyu Jetsóó Tsimóoke nééhií:

—Tsímoj, Naavéné Píívyéébeke táúmeí ámuhádítyú íñéhco caabyé ímiáábé íjcyáábeke éhne múúne tríígotu ímí menéhcodu.

32 Árónáa tsúúca díhyallúvú o táúmeí píáábó oke u íhvéjtsótuki. Aabe ihdyu óví díñahbémuke ú píaabó téhdure ditye ímí oke iúráávyeki.

33 Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Téhdújuco, Ávyéjuúbej, ímiááné tsá uke o íhvéjtsóityúne. Muura uke ditye cúvéhoojánúcooca oómájucó ditye meke cúvéhoojánúíñe. Áhdure uke ditye dsíjívétsoócooca oómájucó ditye meke dsíjívétsoíñe.

34 Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Árónáa muurá, Tsimo, ípyejcójucó oke u úráávyeróné u tóónúíñe cáracái májtsívátúné ihde 3-íjyúva.

Jetsóó ícúbáhrámeííne p'íhijucóone

³⁵ Átsihdyúhjáa tsiiíne neebe diityéke:

—Éíjyúu muurá ámuhákye uwáábovu o wállóocooca o néé ámuha dsíídsíma tsípaajj'í ámuháj tühápaajiné ámuha metsájtýétuki. ¿A téijyúu tsáneetu ámuha méviióhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tsáháa muha íínetú mevííotúne.

³⁶ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa icyooca métsajtyécó ámuha dsíídsí, ámuhá nñtsúmuu, íjcyane. Áánetu nñtsuwáávatúme óvii hállújeja íwajyámú íñáhjíhénúne íññtsúwá ujcúhi.

³⁷⁻³⁸ Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Ávyéjuúbej, íjcyawáácú míwáácú múúhadi. Áánélliihyéhjáa neébe: Íhya téhduwáácújucó. Muurá tsúuca oke pajtyeííne tsúúcajatújucóo Píívyéébe waajácúháámitu íllu óhdityu tene néhdújucó: “Muurá ímityúme raahórí itsájtýéébeke téhdure ímityúúbedi díllóímye.” Ehdúhjáa óhdityu tene némeídyújucó muurá oke tene pajtyeííne.

Píívyéébema Jetsóó íhjuváne

(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

³⁹ Ehdúhjáa ímamyémuke íñétsihdyu ípyéhijcyádú oríívo bájú íjcyátsihvu pééebema téhdure péémeé.

⁴⁰ Átsihvúhjáa iúújetédú neebe diityéke:

—Píívyéébema méihjyúvaco ámuha mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeítýuki.

⁴¹⁻⁴² Ehdúhjáa íñéene ííneebe diityédítýú éhne múúne nééwayu maáámune úújeténé hajchóta. Átsihvúhjáa ímímóúúvene Píívyéébema íhjuváabe nééhií:

—Ayúju Táácááníj, muhdú u néhajchíí óvíjyacóóné o ícúbáhrámeííne. Árónáa idyé tsá o ímillédú u méénúityúne. Wa íhdyu muhdú u ímillédú óoma meénuj.

⁴³ Áábedívúhjáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyeke ípíááboki.

⁴⁴ Aabéhjáa íhnáhó téeneri ávyevécunúúbé Píívyéébema íhjuváabe tówaane waapé tújpacýoma.

⁴⁵ Átsihdyúhjáa ímamyému éllevu péébe úújeté dííbyeke ikímóóvéne pávyeenúme cuwárí íjcyámedívu.

⁴⁶ Áámekéhjáa neébe:

—¿Muhdúami ííwane ámuha mécuwaj? Maájkyéne méihjyúvá Píívyéébema mávaríjchojúúnevu ámuha metáhjátsámeítýuki.

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Ja 18.2-11)

⁴⁷ Ehdúhjáa díbye néénáa tsúuca mítyame míamúnaa wajtsí tétsihvu. Áámekéhjáa Jóóda tsuullé tsaapi dííbyé mamýémúejpi íjcyáabe. Aabéhjáa dííbyedívú iwájtsíne chohchócú dííbyeke.

⁴⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—¿Aca muhdú eene, Joda, oke u chóhchóneri óhdivu ú méénutsó Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébedívu?

⁴⁹ Aanéhjáa íítténe ímamyémú néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, métsu aatyéké meméenu ménñtsúmuri.

⁵⁰ Árónáacáhjáa tsúuca tsaapi diityédítýú llúúvájte avyéjúúbé únú múnáájpi núúmiího ímíánéjcuého wállóríhjúcúhi.

⁵¹ Áánélliihyéhjáa Jetsóó néé dííbyeke:

—Óvi íjcyaaábe. Óvi ihdyu muhdú oke meenúme.
Ehdúhjáa neébere cámahjácó dííbyé núúmího.

⁵² Átsihdyúhjáa llúúvájte avyéjutee, duurúvájá tehmejtee, túkevjtsojtee, íjcyámeke neébe:

—¿Aca muhdú éhne múúne ímityúné méénuhíjcyáábe éllevu ditye tsáhdú ámuha metsáa taéllevu nñtsúmuma, cávaájcoháñema?

⁵³ Áánerá íhyajchótá ámúhama duurúvájá pañe o íjcyáábeke keená muhdú ámuha oke meméenuhíjcyáne. Áronáa ihdyu ícyooca tsúúca ámúhaj téeveri Naavéné kyéhéjkímeyéhi. Ehdúhjáa neebe Jetsóo.

Péédoro tóónúmeñe

(Mt 26.57-58, 69-75; Mc 14.53-54, 66-72; Ja 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Áábekéhjáa tsúúca iékéevéébeke llúúvájte avyéjúube jávú ditye tsájtyéébeke Péédoro úráávyebe pehíjcyá díityé kemúellére.

⁵⁵ Áijyúhjáa lláhajtsívú tsaate icyújuwáañúnetu píhmiíhíjcyáme élletu téhdure píhmiíbe.

⁵⁶ Áánáacáhjáa tétsíí wákimyéi múnáalle píhmiíí íjcyáábedítýú neéhií:

—Áánúu muurá téhdure Jetsóoma ícyahíjcyáhi.

⁵⁷ Áronáacáhjáa íllure ityóónúne neébe:

—Tehdu, muulle, o wáájácúnejíí dííbyeke.

⁵⁸ Ááné boonéwuúréhjáa idyé tsijpi dííbyeke neéhií:

—Uu éhne téhdure díityéejpi.

Áronáacáhjáa neébe.

—Tsáha muúbej, tehdu díityéejpi o íjcyáábejjívari.

⁵⁹ Ááné boonéhjáa idyé tsíjpiyéjuco neéneé:

—Ímiáané muurá áánu dííbyéjuco Jetsóomáa ícyahíjcyaaabe Gariréa múnáajpi.

⁶⁰ Áánélliihyéhjáa idyé neébe:

—Tehdu, muube, o wáájácúúbedííí óóma ú ihjyúváhi.

Ehdúhjáa díbye neénáa tsúúca cáraca májtsíváhi.

⁶¹ Áánélliihyéhjáa Jetsóo dííbyeke révoúcunúhi. Áánetúhjáa ítsááveebe díbyéé neéneé:

“¿Muurá ípyejco cáracái májtsívátúné ihde 3-ijyúvá ú tóónuú oke u úráávyeróne?”

⁶² Aabéhjáa tétsihdyu áachívú ipyééne ávyétá ihnáhó tááhií.

Jetsóodi ditye úúhívaténe

(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

⁶³ Áánáacáhjáa Jetsóoke téhmeme dííbyedi iúúhívaténe meenúhi.

⁶⁴ Dííbyé hálluúúcúhjáa iwátájcóóbeke iwábáájcóne neémeé:

—¿Cána waajácú múha uke méénunej?

⁶⁵ Áánemáhjáa éhniíñevúré uuhívatémé dííbyedi.

Túkevjtsojté úmíwari Jetsóo íjcyane

(Mt 26.59-66; Mc 14.53-65; Ja 18.19-24)

⁶⁶⁻⁶⁷ Ááné tsítsíívevúhjáa túkevjtsojtee, llúúvájte avyéjutee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame ipítýácócatsíhíjcyátsihvu dííbyeke itsájtyéébeke neéhií:

—¿A ímiáané dííbyéjuco uu míamúnáake pájtyetétsoóbe? Cáná múúhake duubállej.

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá dííbyéjuco o íjcyane ámúhake o neérone tsá ámuha mecáhcújtsóityúne.

⁶⁸ Pane ámúhake o díllone ámuha maáñújcúne oke maácádsíjcaáyokíjííva oke médíllóhi.

⁶⁹ Aane cáhawáá óvíi icyoocátú Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe íhtsútuube Píívyéébé úníuri ó ijcyáhi.

⁷⁰ Ehdúhjáa díbye néénéllii nééme dííbyeke:

—¿Áánélliihyéhaca ihdyu ímiáané Píívyéébé Hajchi uú?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éée, diibyējuco oó.

⁷¹ Ehdúhjáa díbye néénéllii néjcatsímye:

—Ínélliihyécó tsijtye éhniíñevu dííbyé hallúvú úúballéiyáhi. Muurá íñe melléébóneriyé ímityúné ihjyúvaábe.

23

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Ja 18.28-38)

¹ Aanéhjáa páméhcobaré Jetsóoke tsajtyé téené iñújí ávyējuube Pirááto éllevu.

² Átsihvúhjáa dííbyé úmíwávú dííbyedívú iñéétsóro néémeé:

—Áánu míamúnáake íbórínubéré pehíjcyáhi. Nehíjcyabe meeva íveekí ávyējuube Tséétsa romáánómuubéré íjcyáábé wáabyuta dsíídsike ditye áhdotsóné maáhdohíjcyáne. Téhdure nehíjcyabe míamúnáakévá ipájtyetétsoíñe. Áhdure nehíjcyabe muuhává jodíómú avyējuube íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé dííbyeke:

—¿Ava ímiáané uu jodíómú avyējuubej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Éée, diibyējuco oó.

⁴ Áánélliihyéhjáa Piráátó néé llúúvájte avyējuutéma pámeere tétsii tsijtye íjcyámeke:

—Áánerá tsá díbye íñe imítyúné méénúturóne.

⁵ Áronáacáhjáa tsíjpánécoba néémeé:

—Áánerá pámeere Jodéa iñújí múnáake íbórínubéré pehíjcyá múhdurá iúwáábóneri. Muuráhjáa Gariréa iñújí múnáadítú tújkénuube íñe téenema ílléjuco tsááneé.

Heróode éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

⁶ Ehdúhjáa ditye néénéllii Piráátó dilló diityéké ímiáané Gariréa múnáajpi díbye íjcyáhajchíi iwáájácuki.

⁷ Aanéhjáa téhulle múnáajpíjuco díbye íjcyane ditye néénéllii wálloobe dííbyeke téené iñújí avyējuube Heróode éllevu. Téijyúhjáa téhulle Jerotsaréeri dííbye.

⁸ Aabéhjáa mítyane ímíjyuuvé Jetsóoke íajtyúmíneri. Tsúúcajájucóhjáa díbye ímílleróné dííbyeke íajtyumíné dííbyedítú ditye íhjúvahíjcyané illéébónema. Imílléroobéhjáa íajtyumíné díbye méénúráityuróné méénune.

⁹ Áánemáhjáa mítyane panévaré díllóobe dííbyeke. Áronáacáhjáa tsá díbye áñújcutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa idyé tétsihyi llúúvájte avyējuutéma taúhbájú uwáábojte íjcyame ímityúné dííbyé hallúvú úúballéhi.

¹¹ Áábedíhjáa diibye Heróodé ítsodáhómuma iúúhívaténemáyé ujcó ávyéta ímí néené wajyámuunévú ávyējuube múúne úcáávéne wajyámuunévu. Áábekéhjáa tsiíñe wálloobe Pirááto éllevu.

¹² Téijyúhjáa diibye Piráátoma Heróodemútsí wajyújcatsí íhdée néhníllécatsíhíjcyáromútsi.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoñe
(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Ja 18.39-19.16)

13 Aanéhjáa Piráátó pihjyúcú pámeere míamúnáake llúúvájte avyéjujtémá tsijtye avyéjujtéke.

14 Áamekéhjáa neébe:

—Ámuha íñe áánúke taéllevu métsivá díbyevá míamúnáake ímítýú dáríívehíjcyáné ámuha menéénema. Áábeke muurá íñe ámuha meíténeriyé ó dílloráhi. Árónáa tsá díbye ímítýuube íjcyatúne.

15 Muurá Heróódé íjcyároobe tsá wáájacutú íñe ímítýú díbye méénune. Áánéllii muurá íñe óómíchoobe tsiíñe meéllevu dílbyeke. Aabe íñe hallútú dsíjívéiyónejíivari.

16 Áánéllii íllure dílbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

17 Ehdúhjáa Piráátó neé paíjyuvaré tsáápiikye cúvéhóójari íjcyámedítýú pajtyété wañéhjí pañe ííchívyétsohíjcyánéllííhye.

18 Árónáacáhjáa pámeere neé kéévánécoba:

—¡Tsá muha meímíllétú Jetsóoke maácádsíjcaáyóne! ¡Barabáakéré muha méimíllé meíjchívyetsóne!

19 Ácoocáhjáa díbye Barabáake cuvéhoojánúme ávyéjujtéké díbye ímítýúné dáríívehíjcyáné hallútu, téhdure díbye míamúnáake dsíjívétsohíjcyáné hallútu.

20-21 Aanéhjáa Piráátó Jetsóoke íácádsíjcaáyóné ímílléne tsiíñe diityémá íhjuvárónáa éhnííñevúré neémeé:

—¡Wa ihdyu wátyétyehcútsó páwachékevu dílbyekej!

22 Áánélliihyéhjáa tsiíñe neébe:

—¿Aca íñe ímítýúné méénuúbe? Keenéiyó o wáájacúné díbye ímítýúné méénune téené hallútú idsíjívéiyóne. Áánéllii ihdyu íllure dílbyedívú o méénútsóne ó ácádsíjcaáyoóhi.

23 Árónáacáhjáa mítyane imíllémé dílbyedívú díbye wátyétyéhcutsóne.

24-25 Áánélliihyéhjáa awáá díbye Piráátó ílluréjuco dílbyeke íhvejtsóné diityé hójtsí pañevú ditye ímíllédú imyéénuki. Áánemáhjáa Barabáakéréjuco díbye íjchívyetsóné ímítýuube íjcyánéllii ditye cúvéhoojánúróobeke.

Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Ja 19.17-27)

26 Aaméhjáa Jetsóoke páwachékevu iwátyétyéhcutúíhullévú tsájtyeme cábuuvé Tsiréene múnáajpi Tsimóó íumihétú óómílbyedívú. Áábekéhjáa íhbutómé Jetsóoke iwátyétyéhcutúwachékevu.

27 Áijyúhjáa mítyane míamúnaa Jetsóoke úraavyéhi. Mítýaméhjáa walléemú dílbyeke táámere pééhií.

28 Áamekéhjáa ííténe neébe:

—Ámuúha Jerotsarée walléemuj, oke mékímóóvedíñe. Ámuháyé ihdyu mékímóóveméi. Pane ámuháj tsíimekére ihdyu mékímóóve.

29 Muurá ícúbáhraméi íjcyácooca ajchímú íjcyáné walléemú ímíjyúúveé itsíímávátúneri.

30 Muurá teene ícúbáhraméi íjcyácooca muhdú imyéénu míamúnaa neé muhdícyánéjcurí diityé hallúvú cáméhbaúné úhnóbáiyóné apáhajchíí idsíjíve apíchó diityéké tene pájtyéiyóné íhdétu.

31 Muurá íñe íñe ímítýú o méénútúróóbedi óhdi ícúbahráme. Aaméjii mítyaubá ámuhakye ditye méénuíñe awáá múhdurá ámuha menéémeke.

32 Téhduréhjáa téijyú mítýétsi ímítýúmútsikye tsajtyémé tsajyú dílbyema idsíjívétsoki.

33 Aanéhjáa tsúuca ‘Niwáupáaji’ nemeitsihvu iúújetétsóóbeke wátyetyehcúme páwachékevu. Áábé úníutúhjáa panéjcuwátú íjcyáwachékéécutu wátyetyehcúme diityétsí ímityúmútsikye.

34 Áijyúhjáa neebe Jetsóo:

—Íjtyédi, Lli, dídaatsóve. Muurá tsá ditye wáájácutú ñná imyéénune. Áanáacáhjáa tsodáhómú néhcójcatsí caatyé dííbyé wajyámúúné újcuíñe.

35 Aanéhjáa mítyane míamúnaa íítehíjcyánaa ávyéjyte dííbyedi iúúhívaténe néjcatsíhi:

—Tsíjtyeke muurá pátyetétsohíjcyáabe. Aabe cána óví pájtyetétsámeí ímiááné diibyéjuco Críjto míamúnáake pájtyetétsóííbyeke Píívyéébe pícyoobe íjcyáhajchííjyu.

36 Áhduréhjáa idyé tsodáhómú dííbyedi iúúhívaténemáyé bíínójpácýó kiwátyetu dííbyeke íjchoráhi.

37 Aaméhjáa nées dííbyeke:

—Áyu cána bo pájtyetétsámeí ímiááné diibyéjuco jodíómú avyéjuube u íjcyáhajchííjyu.

38 Áánemáhjáa dííbyé níwáú caamééhullétú téwachéketu pícyóomé gríéégomuu, romáánómuu, jodíómuu, éhdúme ihjyúrí illu icyáátunúne: “Áánu jodíómú avyéjuúbe.”

39 Áhduréhjáa dííbyé úníutu ímityumútsí íjcyámútsidítýú tsaapi iúúhívaténemáyé nées dííbyeke:

—Áyu cána bo ímiááné diibyéjuco míamúnáake u pájtyetétsóíiíbye u íjcyáhajchíí meke pájtyetétsoj.

40 Áánéllíihyéhjáa íñahbéébé nées dííbyeke:

—¿Aca tsá eene u illítýú Píívyéébeke? ¿A tsá u wáájácutú máhallúrí ímityúné íjcyane?

41 Muurá ihdyu tehdújuco meícúbáhrámeíñe ímityúné meméénuhíjcyáne déjúcotu. Áánetu muurá áánú hallúrí tsá íñé ímityú íjcyatúne.

42 Ehdúhjáa íñahbéébeke íñétsihdyu neebe Jetsóoke:

—Oke ihdyu dítsááveco díavyéjuri u íjcyácoóca.

43 Áánéllíihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Tehdújuco. Muurá ímiááné uke o nées óóma u íjcyaiñe táavyéjuri.

Jetsóo dsíjívéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Ja 19.28-30)

44 Téijyúhjáa cójípñnétú ííñuji íjyunú cuuvé tujkévevújuco.

45 Tsáhájucóhjáa nuha ájchutúne. Áijyúhjáa duurúvájá pañétú pañétúétsíí watájcó wájyámúwácoba dóchéreev tsahdúnéécú apáhajchíí wajítahnécu.

46 Áanáacáhjáa Jetsóo ávyetá íhnáho illu wáníjcyámeíhi:

—Llíhij, Llíhíjoj, oke duúcu. Ehdúhjáa íñéene dsíjívéebe.

47 Aanéhjáa tétsihvu ditye téhmétsoobe tsodáhómú avyéjuube teene íájtyúmíne Píívyéébeke dúúrúvaabe néehíí:

—Ímiáánéjucóha ihdyu áánu tsá íñé ímityú méénuhíjcyatúne.

48 Téhduréhjáa tsijtye tétsihyi íjcyame téeneri itsájuréévéne ílluréjuco pééneé.

49 Áánetúhjáa dííbyeke náhbévahíjcyámema Gariréatúu dííbyema tsáame walléemú kémuélléturé íítehíjcyáhi.

Jetsóo ítémeho ditye cúúne

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Ja 19.38-42)

50 Téijyúhjáa íjcyáabe ímiáábé Jodéa ííñújri íjcyacóómí Arimatéa múnáajpi Jotséé pítyácojcatsí múnááejpi íjcyáabe.

⁵¹ Aabéhjáa ítsohíjcyá Píívyéébé avyējuri ijcyaiñe. Áánélliihyéhjáa tsá dibye úcáávetú iñahbéjté pítýácojcatsi múnaa Jetsóoke dsíjívétsóné pañévu.

⁵² Aabéhjáa Piráátoke táúmeí dííbyeúvú itémeho icyúúuki.

⁵³ Aabéhjáa téwachéketu iñítyétsóne wáyámúbari ibíjínúne cuuú néewájitu béhéjure bóhdómeíhyéjú pañévu tsaatékei ditye cúúútúhéjú pañévu.

⁵⁴ Dityéhjáa wáyeeévéjcoójí ihde ímíbájkímeíhíjcyajcoójí cúúuúbe.

⁵⁵ Aanéhjáa diitye Gariréatúu dííbyema tsáané walléémú iténáa cúúuúbe.

⁵⁶ Aaméhjáa ihjyáhañévu ipyééne pácúúcújpacyóné iújcúne wáyeeevéhí teene wáyeeévejcóójí Píívyéébé taúhbaju néhdújuco.

24

Jetsóo dsíjívéebe tsiiñe bóhíne.

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Ja 20.1-10)

¹⁻² Aanéhjáa tsíjyu cúúvénetúré tsííñe tsemáánaréjuco déjúcoóvejcóójí tsiiñe péeme itécunú níkyéhéjú watájcó néewayu tsítsiýéjuco ijcyane.

³ Aaméhjáa téhejú pañévu iúcáávéne íterá pevétsiýéjuco Jetsóo itémeho íjcyájúcootúne.

⁴ Ááneríhjáa iíllityéne wájácúráatúuuvémé ájtyumí mítyétsi tsítsíwu íwajyámúúné néémutsi íjyócuuvévámútsikye.

⁵ Áámútsidíhjáa iíllityéne cáhnóbámeke neemútsi:

—¿Aca iiná ámuha níkyehéjú ménehcó tehdu íchii íjcyácoóbekéjívári?

⁶ Tsúúca bóhíbe. Cahawáa méitsáávé Gariréaríi ámúhama íjcyácooca muhdú ámúhakey dibye néhijcyáne.

⁷ Muuráhjáa nehíjcyaaabe Míamúnáájpidívú ípívyéévéébedívú tsaapi ímítyúmeke ájcume dííbyeke páwachékevu dsíjívétsóroobe 3 coojívatu tsiiñe íbóhííñe.

⁸ Ehdúhjáa dityétsi néénetu ítsaavémé ímiááné tehdu dibye néhijcyáne.

⁹ Aaméhjáa íóomíñe úúbáalleté 11-mevaréjuco dííbyé mamyému íjcyámeke. Áhduréhjáa tsíjtyéhjike dííbyekée náhbévahíjcyámeke úúballéme.

¹⁰⁻¹² Aanéhjáa tsá dííbyé mamyému cáhcújtsotúne. Íjtsúcunúméhjáa íllure ditye állíñe. Áánetúhjáa Péédoro dsíínéríyé níkyéhejúvú ipyééne téhejú pañévu iúcáávéne ité ímiááné dííbyekée ditye bíjínúne wajyámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane. Ááneríhjáa iúllévenúne ílluréjuco dibye óomíñe. Ílluméhjáa diityéké úúballé dibye tsúúca bóhíne: Maaría Madarénaa, Jóáánaa, tsííñe Maaría Jacóóbój tsíjjuu, tsíjtyehjíi, éhdume.

Ímamyémudítýú tsaatétsidívú Jetsóo bóhówaavéne

(Mc 16.12-13)

¹³ Aanéhjáa téjyuré Jetsóo bóhíjcoójí dííbyemáa ícyahíjcyámedítýú tsaatétsi péé Jerotsaréetu Emaóovu 11 kiróómetro técoomítýú íjcyácoomívu.

¹⁴ Aamútsíhjáa juuváyí íhjúvamútsíyé pehíjcyá muhdú dííbyeke tene pájtyéneri.

¹⁵ Áánaacáhjáa diityétsidívú bóhówáávebe diityétsimájucó pééneé.

¹⁶ Aanéhjáa Píívyéébe diityétsikye íhyálluúné pívyééjtsomútsi tsá wáájacutú dííbyeke.

¹⁷ Áámútsikyéhjáa neébe:

—¿Aca íínerí íhjúvamútsíyé ámuhtsi metsáhíjcyamútsi muhdú kehóvémútsiúvu?

¹⁸ Áánélliihyéhjáa ‘Créopa’ némeíbyé néé dííbyeke:

—Áánerá pámeere waajácú iiná Jerotsaréri pájtyene. Aane muhdú úhduubéréjuco tsá u wáájacutúne.

¹⁹ Áánélliihyéhjáa Jetsóo néé diityétsikye:

—¿Aca ñiná pajtyéhi?

Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Muurá dsíjívetsómé Natsarée múnáájpi Jetsóoke íhtsútuube Píivyéébe ihjyú uuballe múnáájpi íjcyabe panévare méenuhíjcyáábeke. Áábekée Píivyéébe wáiyúúbeke téhdure tsaate míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

²⁰ Áábekée llúuvájté avyéjútémá tsííñe avyéjute íhvejsó ditye idsíjívétso páwachékevu iwátyétyéhcúneri.

²¹ Muháa méijtsúcunúrá diibyējuco muha ijraémuke pájtyetétsoiibe íjcyane. Aane ñne tsúuca 3 coojívājuco mee dibyée dsíjívétsihdyu.

²²⁻²³ Áronáacáne wallémú cúuvéneturé níkyehéjú úujejémé múúhake née dííbyé ítemehóvané téhejú pañe íjcyájúcootúne. Áamedívuváne níjkyéji múnáajtétsi bóhówaávemútsi diityéké née tsúuca dibye bóhíine. Áaneríñe muha méullévenúhi.

²⁴ Ááné boonétuné idyé tsijtye téheju úújéjerómeváne ímiáané tsá ájtyúmitúne.

²⁵ Áánélliihyéhjáa neebe diityétsikye:

—¿Aca ihdyu eene tsá ámuhtsi mewáájacúpityúne! ¿Aca muhdúikyé ámuhtsi mécáhcújtsoó muhdúhjáa tene pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné Píivyéébe ihjyú uuballe múnáa néhíjcyáne?

²⁶ ¿Aca ámuha méijtsúcunú míamúnáake pájtyetétsoiibe ícúbáhrámeityuubéré avyéjuutéiyóne?

²⁷ Ehdúhjáa diityétsikye íñéne úubállebe ímíñeúvú páneere muhdúhjáa dííbyeke tene pájtyeíñe tsúucajátújuco Píivyéébe waajácúháámitu dííbyé ihjyú uuballe múnáa cáátúnuhíjcyáne. Moitsééhjáa cáátúnúhaamíji pañétú muhdú tene néene úubállétujkénuube diityétsikye.

²⁸ Áánacáhjáa tsúuca úújetémé Emaóovu ípyée ipyécoomívu. Átsihvúhjáa Jetsóo pítyajcó diityétsikye pééiibeđu.

²⁹ Áronáacáhjáa dííbyeke neemútsi:

—Múhtsimáyéi cuwa ípyejcoj. Muurá cúvéhréjuco teéne. Áhdújucóhjáa dibye cóevané diityétsima.

³⁰ Aabéhjáa diityétsima májchoobe pááaho íekéévéne téhdujtsó Píivyéébeke. Áánemáhjáa tsahdúnéécú idyóhdahíróne ájcuube diityétsikye.

³¹ Áánetúhjáa botsíi wájácúméívyemútsi éhne múu cuwátú ájkyevádu. Aamútsíhjyáa bótsíi dííbyeke wáájacúrónáa tsúuca kiávú peíñuube diityétsidítyu.

³² Ááné boonéhjáa néjcatsímútsi:

—¿Áyúú, ehdúhacáne ívane juuváyí dibye meke Píivyéébe waajácúháámitu íjcyanéhji úúballéné íñe imíjyaú méííbúutu meke pajtyéhi!

³³ Aamútsíhjyáa teenémáyé tsiíñe oomí Jerotsaréevu páñétúejte dííbyé mamyémuma tsijtye íjcyáme éllevu.

³⁴ Áamútsíkyéhjáa népejtsóme:

—Ávyéjuubéha Jetsóo ímiáané tsúuca bohíjucóohí. Tsimóodívuvá bóhówaáveébe.

³⁵ Áánélliihyéhjáa úúbállemútsi muhdú téhdure diityétsidívú dibye bóhówaavéné juuvávuyú. Áhduréhjáa úúbállemútsi dibye pááaho idyóhdahíróne diityétsikye ájcúnetu botsíi dííbyeke iwáájacúne.

Ímamyémudívú Jetsóo bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Ja 20.19-23)

³⁶ Aaméhjáa téené úbállejcátsiyi íjcyánáa Jetsóo tsiíñe diityédívú íbóhówaávéne née diityéke:

—Ámuúhaj, o tsájucóohíi. Maímijyu ihdyu ámuha meíjcyanej.

³⁷ Ááneríhjáa itsájúréevéne íllityémé naavénekéré iwáábyúnema.

³⁸ Áronáacáhjáa neebe diityéke:

—¿íveekí ámuha múhdurá meíjtsámeíñe méíllityé oke cáhcújtsotúme?.

³⁹ Éje, cáhawáá oke meííté táhójtsícuma tájtyúhaácyuj. Muurá diibyējuco oo Jetsóo. Cáhawáá oke médomájcoj. Muurá naavéné tsá íjpííma íjcyatúne.

⁴⁰ Ehdúhjáa íñééne úújétsoobe diityéké dityée dííbyeke wátyétyéhacunéhjí íhyójtsícutu, íjtyúháacyutu, íjcyanévu.

⁴¹ Ááneríhjáa ímíjyúúverómé tsá cáhcújtsotúne. Áámekéhjáa neebe.

—¿A íjcyané majcho ámúhadi o májchokij?.

⁴² Áánélliihyéhjáa ajcúmé amóóbevííú wáhhjáameíñema ímúhójpacyóvu.

⁴³ Aanéhjáa ditye ííténeríyé idyóóné hallúvú ádoobe teene ímúhojpácyo.

⁴⁴ Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Éhnée ámúhakye o néhijcyané muurá íñe tsúúca oke pajtyéhi. Ehdúu oke tene pájtyeíñé muurá Píívyéébe ihjyú uubálla múnáajpi Moitséé caatúnúhi. Áhduréhjáa tsijtye dííbyé ihjyú uubálla múnáa caatúnúhi. Áhdure Tsááamóháámitu caatúváne.

⁴⁵ Ehdúhjáa díbye néénetu botsíi waajácúmé ímiáané tehdújuco Píívyéébe waajácúháámitu tene nééneé.

⁴⁶⁻⁴⁷ Átsihdyúhjáa idyé neebe:

—Muuráhjáa óhdityu nééne míamúnáake o pájtyetétsoobe o ícúbáhrámeíñe o dsíjíveebe 3 coojívatu tsiíñe o bóhííbe mémeri táuwaáboju Jerotsaréetu tújkeváné páné íñújíñe múnáake úwáábómeíñe, ditye ímítyú íhvéjtsóne Píívyéébe icyánejcúvuréjuco ííbúwááve diityé imítyú íábájíívemeíki.

⁴⁸ Ááné uwááboju pahúllevávú ámuha métsújaúcuúhi.

⁴⁹ Áánéllii ámuha éllevu ó wáalloó Llihíyóo Íapííchovu ámúhakye íájcuíñé nééneé. Aane íchihdyu Jerotsaréetúréi météhmeco ámúhá pañévú tene iúcaáveki.

Jetsóo níjkyejívu pééneé

(Mc 16.19-20)

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa diityéké ipítýajcótshidyu técoomítyú diityémá peebe Betáaniávu. Átsihvúhjáa íhyójtsícu ííhbúcúne diityé hallúvú piáábo ityáúmeíñe diityédítýú péjúcoobe níjkyejívu.

⁵² Ááné boonéhjáa tsiíñe Jerotsaréevu oomímyé ímíjyuuri dííbyeke dúúrúvamére.

⁵³ Aaméhjáa pájyuvaré duurúvájá pañévú duurúvahíjcyá Píívyéébeke. Áyu tehdújuco.

JÓÁÁÁ

Jóaa Jetsóodítýú cáátúnuháámi

Míamúnáájpídívú Píívyéébe ípívyeevéne

¹ Iíjcyadúréhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube muhdú Píívyéébe íjcyane bóhówájtsoóbe.

² Aabéhjáa dííbyere Píívyéébe íjcyaaabe ícyahíjcyá páné ihdéene íjcyaiñéi íjcyátúnááca.

³ Aabéhjáa ípívyejtsó páneere íñe múhduná íjcyane. Tsáháhjáa ñná iiye ípívyéévetúne.

⁴ Áánéllii dííbyedi íjcyáné mújyú dsíjívéítýúne bóhi. Áhdure íjcyáné ímiá uwááboju dííbyedi pámeere míamúnaa téene tájpi íjcyáiýone.

⁵ Aane peetédú néene muurá bóhówaúcunú ííñújí hallúrí míamúnaa teene wáájácútúme éhne múúne cúúvétsii íjcyadu néemedívu. Aame tsá píívyetétú teene íhvetétsóiyóne.

⁶⁻⁷ Aanée íjcyaaabe tsaapi 'Jóááa' némeííbye. Áábekéhjáa Píívyéébe picyóó Jetsocríjto uwááboju peetétú néene díbye míamúnáake iúúballe dítye icyáhjútsoki.

⁸ Árónáacáa tsá díibye Jóaa Jetsocríjto íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dííbyé uuballe múnáajpíyé dííbye.

⁹ Aane Jetsocríjtodi ímiáájú íjcyane tsá álliu íjcyatúne. Áánevéúu míamúnáake iwáájácútso tsaabe ííñujívu.

¹⁰ Aamée míamúnaa ííñújiri íjcyame díibye páneere ípívyéjtsóóbeke tsá wáájácútúne.

¹¹ Aabée imúnáállii tsááróóbeke tsá dítye wáátsúcúpéjtsotúne.

¹² Árónáacáa íjcyámé tsaate ímí dííbyeke iwáátsúcúpéjtsóóbeke cáhcujtsóme. Aame ihdyu ímiááné Píívyéébej tsíime.

¹³ Árónáa tsá íñe míamúnaa metsíímávahíjcyádú meke díbye tsíímávatúne. Muurá ihdyu meke díbye ímíbajchómé méijcyá dííbyej tsíime.

¹⁴ Muuráhjáa Críjto apáábyéré Píívyéébé Hajchi ímiáábé íjcyaaabe Míamúnáájpídívú ípívyéévéne méjpiíne úlléjeebe míamúnáake wajyúhi. Áábé ámitsaráhcóo muurá máájtyumíhi.

¹⁵ Aabée bóhówáávéébedítýú tsojtsó múnáajpi Jóaa néehíi:

—Áánúdítyu éhne ámúhake ó nehíjcyá táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe íjcyaiñe. Muuráhjáa ihdyu íjcyadúré ícyahíjcyaaabe ipíívyema íjcyátuube ói o íjcyátúné íhdéjuco.

¹⁶ Áábej téeveri Píívyéébe meke píáábohíjcyáhi.

¹⁷ Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri méénuube ítyaúhbaju téenetu míamúnaa iwáájácu muhdú dííbyema íjcyáiýone. Áánetúu Jetsocríjtoj téeveri meke iwáájýúne ímiáájuvu ájcuúbe.

¹⁸ Aane muurá tsá múha ájtyúmitú Píívyéébeke. Apáábyéré Ílli ájtyumí dííbyeke. Aabée múúhake waajácútsó dííbyedívu. Ehdúu Jóaa Jetsóodítýú néehíi.

Jetsocríjtoke tsojtsó múnáajpi Jóaa bóhówajtsóne

(Mt 3.11-12; Mc 1.7-8; Rc 3.15-17)

¹⁹ Téijyúhjáa avyéjute Jerotsaréetu wallóo llúúvájtema ípiáábojtéké tsojtsó múnáajpi Jóaa éllevu dítye idílló dííbyeke muubá díbye íjcyane.

²⁰ Áánélliihyée úúballebe muubá íjcyane. Neebépeé:

—Tsá Críjto o íjcyatúne.

²¹ Áánélliihyée néemeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú, mityá Eriá uu Píívyéébé ihjyú uuballe múnáajpíi u íjcyaaábej?

Áánélliihyée neébe:

—Tsáhaá.

Áánélliihyée tsiíñe neémeé:

—Áánéllii diibyéjuco uu éhneváa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi tsááiíbye.

Áánélliihyée neébe:

—Tsá diíbye o íjcyatúne.

²² Áánélliihyée neémeé:

—¿Aca ihdyu múúberá uú? Muurá muha méimíllé meúúballéné múúhakyéne wállóomeke muubá u íjcyane. Bo ihdyu múúhakyé duubálle muubá u íjcyane.

²³ Áánélliihyée botsíi Jóaa néehíi:

—Oo muurá éhne íinéubará píívyétúné iíñújiri kéévánécóbaúvú o úwááboobe ó nehíjcyáhi: “Méimibáávyé ímityúné ámuha meícyahíjcyánetu tsáimiyéjuco ámuha meíjcyámeke Ávyéjuube íájtyumívakí.” Ehdúhjáa o úwááboíñe muurá tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaía úúballéne.

²⁴⁻²⁵ Ehdúu díbye neénéllii diítye eenée paritséómú dííbye éllevu wállóome neé dííbyeke:

—Aanéhaca ¿múha neéjuri íveekí ú tsótsohíjcyá idyé Críjto u íjcyáábejñíva, pane Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítýú Eriáuba u íjcyáábejñívari?

²⁶⁻²⁷ Áánélliihyée Jóaa néehíi:

—Muurá ihdyu ímiááné nújpacýori ó tsótsohíjcyá míamúnáake. Áánetu táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe tsúúca ámuháma íjcyáróóbeke ámuha mewáájácútuube óhdityu cáamááveé éhnííñevu iúwááboki. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácoríúúútyuróne.

²⁸ Ehdúu pajtyéné Betáábarávú Joodáá ehnejcuvu diíbye Jóaa tsótsohíjcyáhullévu.

Jetsóó obééjádú neébeé

²⁹ Áané tsijcyóójñi diíbye tsojtsó múnáajpi Jóaa Jetsóó dííbye éllevu péébeke íájtyúmíne néehíi:

—Éje ámuúhaj, áánu muurá obééjádú neébe Jetsóoke Píívyéébe wallóo díbye míamúnáá ímítyuháñe íimíbájchoki.

³⁰ Áánúdítyúu muurá éhne ámuhákye ó nehíjcyáhi: “Táhboone íjcyáiíbye táehnííñevu íhtsútuube íjcyaaabe óikyée o íjcyátúné ihdejuco ícyahíjcyáabe.”

³¹ Téhdurée idyé tujkénú tsá o wáájácútuú diibyéjuco meítsohíjcyaaabe díbye íjcyane. Aanée ihdyu ímiááné dííbyé ihde ó tsótsohíjcyá mee íjraéémudítýú cáhcújtsómeke.

³² Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Téhdurée dííbyeke o tsójtsóijyu ó ájtyumí Píívyéébé Apííchó íjuuúdu cáámetu dííbyedívú níityene.

³³ Aanée téhdure tsá o wáájácútyuró diibyéjuco meítsohíjcyaaabe íjcyane. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe o tsótsohíjcyáiíñevú oke pícyoobe oke néehíi: “Tsáápiikye u tsójtsóóbedívú níjkyéjitu Táapííchó níityene u ájtyúmínetu ú waajácuú diibyéjuco míamúnáá pañevú Táapííchó pícyóóíiíbye íjcyane.”

³⁴ Ahdújucóo ímiááné dííbyeke o tsójtsóijyu o ájtyúmíne. Áánéllii o neé diibyéjuco Píívyéébé Hajchi díbye íjcyane. Ehdúu neebe tsojtsó múnáajpi Jóaaá.

Jetsóó úcútyukénú ímamyémú íjcyáímyeke

³⁵ Áané tsijcyóójñi tétsihíyíyé muhtsi ímámyemútsima díbye íjcyánáa téeneri Jetsóó tsiíñe pajtyéhi.

³⁶ Áánélliihyée tsiíñe neébe:

—Éje, aadi muurá obééjádú neébe Jetsóoke Píívyéébe wállóobe.

³⁷ Ehdúu Jóaa dííbyedítýú neénéllii muhtsi dííbyemáyéjuco mepééneé.

38 Áánáacáa idyējú révoúacunúúbé múhtsikye nééhií:

—¿ĩná ámuhtsi ménéhcohi?

Áánélliihyée muhtsi menééhií:

—Uwááboóbej, ¿aca kiá ú ícyahíjcyáhi?

39 Áánélliihyée neebe múhtsikye:

—Cáhawáá óóma mepe ámuhtsi mewáájácu kiá o ícyahíjcyáne.

Ahdújucóo muhtsi cúvéhréjuco néénáa díbyema mepéémutsi téhullévú méííjyunúhi.

40 Muhtsí Jóáadityu Jetsóomáyéjuco mepééne Tsimóo Péedoró nahbe Aderéema.

41 Aanée diibye Aderéé íñahbe Tsimóoke neetéhi:

—Muúbe muhtsi máájtyumíjucóo Críjto míamúnáake pájtyetésóóbeke.

42 Ehdúu íñééne tsajtyéébé díbyeke Jetsóo éllevu. Áábekée Jetsóo népejtsóhi:

—Uu éhne Tsimóo Jonáa hajchi. Áronáa téhdure dimyémé íjcyáa Péedoro ‘nééwayu’ nééiyóne. Ehdúu neebe Jetsóo Tsimóoke.

Tsájtyétsikye Jetsóo újcune

43 Ááné tsijcyóóji Jetsóo imíllé ipyééne Gariréa iññújivu. Aabée téhullévú péébe Betsáidá múnáajpi Perípeke íajtyúmííbeke nééhií:

—Muúbe ookéréjuco duráávyé.

44 Téhdurée diityétsí Aderéema Péedorómútsi técoomí múnáajtsi.

45 Áijyúree idyé diibye Perípe Natanaée éllevu ipyééne neetéhi:

—Muúbej, muha muurá máájtyumíjucóo éhnéhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Moitséeúvú díbyé taúhbaju icyáátúnuhíjcyáahaamíjitu díbyedítýú cáátúnuhíjcyáábeke. Téhduréhjáa muurá tsíjtyehji Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáa caatúnú díbyedítýu. Aabe Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyáabe Jotséé hajchi.

46 Ehdúhjáa Perípe Natanaéeke néénéllii neébe:

—¿A ímiááne? ¿Aca íhya Natsaréeri íjcyámé tsaate ímiááme?

Áánélliihyéhjáa Perípe nééhií:

—Cáhawáá majo u ájtyúmi díbyeke.

47 Aamútsi péémutsi úújeténáa Natanaéeke Jetsóo íajtyúmíne nééhií:

—Áánújuco páñétúejpi íjraéemuube ímiáábé íjcyáabe.

48 Áánélliihyée Natanaée néé díbyeke:

—¿Aca kiátú eene oke ú waajácúhi?

Áánélliihyée Jetsóo nééhií:

—Muuráhjané ihdyu úhdivu Perípe úújetétúné ihdéjuco uke o ájtyumíne higyéeráhé déjúcori u íjcyáábeke.

49 Áánélliihyée Natanaée nééhií:

—Uwááboóbej, uu éhne Píívyéébé Hajchi muuha íjraéémú avyéjuube u íjcyáabe.

50 Áánélliihyée neebe díbyeke:

—Higyéeráhé déjúcoríne u íjcyane uke o néénélliihyéré oke ú cáhcujtsóhi. Mityái éhnííñevu uke o úllévenútsoíñej.

51 Ehdúu íñétsihdyu neebe díbyeke:

—Muurá ímiááne ámuéhakye o néé Míamúnáájpidívúu o ípívyéévéébe éllevu cáámetu níjkyéji múnáa iñítyéne tsiíne nérívyémeke ámuha maájtyúmííñe. Ehdúu Jetsóo nééhií.

2

Canáa cóomiya taabává wañéhjí íjcyane

¹ Áané boonée 3 coojívatu Gariréa iññújiri íjcyacóomí Canáa múnáajpi ityáábaváne wañéhjí meenu técoomívu. Áánevhjáa Jetsóó tsíjúké ditye míñútsolle tétsihyi.

² Áhdurée Jetsóoke míñútsómé muuha ímamyémuma.

³ Ájyúu teene wañéhjí ádó bíinojpácýó óúúvénéllii Jetsóoke tsíju néehíi:

—Éje, tsúuca bíinojpácýó diityédívú óuuvéhi.

⁴ Áronáacáa neebe díilleke:

—¿Aanéha, Wa, muhdú íivane oke ú úúballéhi? Tsáhái muurá ñná o méénúíñe éévé úújetétúne.

⁵ Áároneríi íícúvétulle tétsíi wákimyéi múnáake néehíi:

—Ámúhake dibye néhdu méméenuco.

⁶ Ájyúu íjcyáné tétsihyi 6-hova néwayúúnetu méénúmeíñe lliyíhyóóné téhójí pañévúu tamúnaa íímíbjáchoméíñe nujpácýóóné pícyohíjcyahóhjí.

⁷ Áánacáa tsúuca neebe tétsíi wákimyéi múnáake:

—Cána eene líiyihyóóné nújpátyu méwahpétsoj.

Áhdújucóo ditye wáhpetsóne.

⁸ Átsihdyúu neebe diityéke:

—Áyu cána áyanéwu meújcúne báñéjúúbeke meíjchoj.

Áhdújucóo iújcúne ditye íjchone.

⁹ Aanée adúcuube imyéwu nújpácýóo íjcyaróné bíinojpácýóvú dibye ípívyéévétsojpácýo. Aanée tsá dibye wáájacutú kiátú ditye téjpacýo újcune. Apáámyéree tétsíi wákímyéi múnáa waajácú ípyée iññújpáñújénéllíihye.

¹⁰ Aanée báñéjuube wañéhjí múnáajpikye ipíúváne néehíi:

—¿Acáne, muube, muhdú íivane ímiájpacýóhacáne íjcyánaa peíyé átérééjpacýotu meke ú íjchóhi? Áánerá múúne tujkénú ímiájpacýó meíjchone óuuvédu botsíi íhdícyájpacýotúrējuco meíjchone. Ehdúu neebe íbáñéjuube wañéhjí múnáajpiíkye.

¹¹ Ehdúu Jetsóó méénúráítýuróné méénútujkénú Gariréari íjcyacóomí Canáavu. Ááneríi waajácútsóobe íavyéjú íhtsutúné íjcyane. Áánetúu muha ímamyémú mécáhcujtsó ímiáané diibyējuco Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane.

¹² Áané pajtyétavúu Capenaóovu muha dííbyema mepéémema téhdure pééme tsíjuu, íñahbémuu, íjcyame. Ácoomíyíi tsúcájá muha méíjcyáhi.

*Duurúvájá pañétú nahjíhe múnáake Jetsóó íjchívyetsóne
(Mt 21.12-13; Mc 11.15-18; Rc 19.45-46)*

¹³ Aanée pajtyété wañéhjí lléeváíñéllii muha mepéé dííbyema Jerotsaréevu.

¹⁴ Ájyúu duurúvájá pañévú míamúnáa nahjíhénuhíjcyá ócájímuke, obééjámuke, íjúúmuke. Áánetúu tsijtye dsíídsike cápáyóócátsíhijcyáhi.

¹⁵ Aanée Jetsóó múhdurá íjtsúcunúne watsíhcýuúhó imyéénúneri diityéké boáyó tééjá pañétú páneere íñahjíhemájucó. Dsíídsikée cápáyóócátsíhijcyámedívú teene wácháájcoóbe. Áánemáa diityé metsáwáané wájójcoóbe.

¹⁶ Áánetúu íjúúmú nahjíhe múnáake neébe:

—Íméíjchívyetso íñe páneere íjyá pañétú! ¿Íveekí Táácááni ja ámuha méípívyejtsó nahjíhejavuréjuco?

¹⁷ Ehdúu dibye néénetu muha méítsaavé Píívyéébé waajácúháámitu tene tsátsihdyu nééneé: “Dihjya o wájýúneri ó dsíjívéiyáhi.”

¹⁸ Áané boonétúu tsaate néé dííbyeke:

—¿Aca múha neéjuri ehdu ú meenuhi? Cána méénúráityuróné meenu muha mewáájácu múihtsúturí u íjcyabe ehdu u méénuhíjcyáne.

¹⁹ Áánéllihyée neébe.

—Cáhawáá íjya duurúvaja méwácavyáhcó 3 coojívaturé tsiíñe o pánéévétsoki.

²⁰ Áánéllihyée neéme dííbyeke:

—¿Aca muhdú 46 pijcyábáa ditye wákímyeíjyá ú pánéévétsoó 3 coojívatu? Tsáháubá éhajchótatu u pánéévétsoítyuróne.

²¹ Áronáacáa ihdyu Jetsóo ihjyúvá dííbyeke ditye dsíjívétsoíñéré iñééiyóne. Íjpiíyée meménuube duurúvájávu.

²² Ehdúu dibye neéne muha méítsaavé idsíjívétsihdyu dibye bóhícoóca. Ájyúu muha mecáhcujtsó ehdúhjáa dííbyema tene pájtyeíñé tsúúcajátújuco Píívyéébé waajácúháámitu cáátúnúmeíñé ímiáánéjuco dibye múúhake néhijcyáne.

Míamúnáa íjtsaméi tsá Jetsóo túhúúllétúne

²³ Aabée Jerotsaréeri pajtyeté wañéhí pañe méénúráityúronéhí méénúnetu mítyame cáhcujtsó ímiáané dííbyéjuco Críjto íjcyane.

²⁴ Áronáacáa waajácuube ímiááneturé dííbyeke ditye cáhcújtsotúné diityé íjtsaméi ityúhúúllétúnéllíhye.

²⁵ Tsáháa múha dííbyeke muhdú míamúnáa íjtsámeíñé úúbálléityuróne.

3

Jetsóoma Nicodéémó ihjyuváne

¹ Íjcyabée tsaapi paritséómuube Nicodéémó íhtsútuube íjcyáabe.

² Aabée tsápejco Jetsóo éllevu itsáane neé dííbyeke:

—Uwááboóbej, muha méwaajácú múúhá uwáábovúu Píívyéébe uke wáalloóne. Aabe úuma íjcyánéllí muurá ú méénuhíjcyá méénúráityúronéhí múha méénúityuróne.

³ Áánéllihyée Jetsóo neéhií:

—Ímiááneturé uke o neé béhnétu u tsíímávámeityúhajchíí tsá Píívyéébé avyéjújepi u íjcyáityúne.

⁴ Áánéllihyée neebe dííbyeke: ¿Aca múhdutú keeméjuco meíjcyabe tsiíñe méétsíjújú ííbúwá pañévú méúcaávéiyá dille meke itsíímáva bíwáhduré tsíímene meíjcyaki?

⁵ Áánéllihyée Jetsóo neéhií:

—Ímiááne uke o neé Píívyéébé Apííchoj tééveri ímíbaavyémé béhnétu tsíímávámeityúmé tsá dííbye avyéjújete íjcyáityúne.

⁶ Muurá míamúnáa tsíímávámé pañe diityé íjtsaméiyé ijcyáhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó íjtsaméi cápáyoacómé tenejcuriyéjuco íjtsámeíñe.

⁷ Ahdícyane tsájurévedí tsiíñe metsíímávámeíñé uke o neéneri.

⁸ Muurá íñe uke o neéne kíjyebádu. Tsá muurá ámuha mewáájácutú kíátú kíjyeba tsáane kíávú péhijcyáne. Tehdu muurá Píívyéébé Apííchó maájtyúmíturóné meke ímíbajchóhi.

⁹ Áánéllihyée Nicodéémó neéhií:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

¹⁰ Áánéllihyée Jetsóo neé dííbyeke:

—¿Aca muhdú íjraémú uwááboobe u íjcyabe tsá u wáájácutú uke o neéneé?

¹¹ Muurá ímiáané o ájtyumíné ímí o wáájacúné íñe ámúhake ó úúballéhi. Árone ¿íveekí tsá ámuha mecáhcújtsotúne?

12 Muurá íññújiri íjcyánéhjitu ámúhake ó úwáábohíjcyá ámuha ímíñeúvú mewáájácúroki. Áronáa íllure ámúhake túhútsohíjcyáne. Aanéjii awáá muhdú ámuha méwaajácuú Píivýéébé icyánéjcutu ámúhama o íhjuváne.

13 Tsá muurá múha úújetú díbye íjcyáhulle. Apáábyéré ihdyu Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe téhullé múnáájpi o íjcyánéllii ó waajácú téhulle.

14-15 Muuráhjáa íñnéubará píivýétúné iiññújiri íjcyácooca Moitséeúvú picyóó úmehéi níjcautu íññimyéké úwááñéityu iññjcyóóbeke pañétúejpi íhdome díbyeke ííténe idsíjívétuki. Ahdu muurá oke Míamúnáájpidívúu o ípívyééveébeke páwachéketu pícyooímyé oke cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhí iújcuki.

Míamúnáake mítyane Píivýéébe wájyune

16 Muuráhjáa Píivýéébe mítyane míamúnáake iwájyúnéllii Ílli apáábyéré íjcyáabeke walóo íññujívú díbye idsíjívé diityé wájyuri ditye iwágóóóvétu teene cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhí iújcuki.

17 Tsáháa Píivýéébe oke wálootú míamúnáake ícúbáhraki. Muuráhjáa ihdyu oke wáloobe tajtyéeveri diityéké ipájtyetésoki.

18 Aane oke Píivýéébé Hájchikye cáhcújtsómé hallúrí tsá ñná íjcyatúne. Áánetu apáábyéré díbyé Hajchi o íjcyáabeke cáhcújtsótúmeke ícúbáhráíbye.

19 Ehdu pajtyéíñe peetéduu o néébe íññujívú o tsááne cáhcújtsotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke.

20 Muurá ímityúné méénuhíjcyámé íllure oke tsaríllé ímiáájuvu diityéké o wáájácútsóiyónáaaca. Aame tsá ímíllétú óhdivu ípíhíne diityé ímityú o bóhówajcáróné ímíllétúnema.

21 Áánetu ihdyu ímí íjcyane ímilléméjuco taéllevu tsááne téénetu tsijtye iwáájácu ímiááne Píivýéébe ímillédú ditye íjcyane.

Tsojtsó múnáajpi Jóaa Jetsóo íjcyatúné tsiñne nééneé

22 Ehdúu Jetsóo nééne boonétú muha mepéé Jodéa iiññujivu. Áhullé muha meíjcyánáa díbye úwaabóné cáhcujtsóméjuco tsójtsómeíhíjcyáne.

23 Áané tujkéveríhjáa idyé tsojtsó múnáajpi Jóaa téhdure uwáábohíjcyá Enóori Tsaríí cóómíj píhíí íjcyácóomi. Áábedívúhjáa míamúnáa píhcyáávemedítyú díbyé uwáábó cáhcújtsómeke tsótsóhíjcyaaabe tétsihdyu íjcyáhityu.

24 Téjyúu tsáhái díbyeke ditye cívéhoojánutúne.

25 Aanéhjáa tsáijyu díbyé mamýémudítyú tsaate tsíjtyema táhjácatsíhíjcyá muhdú meímíjpyeténeri.

26 Áánaacáhjáa diibye Jóáake ímamyémú nééhií:

—Uwááboóbej, éhneé Joodáa ehnejcuri maájtyúmííbedítyú múúhake u úúbállehíjcyaaabéha téhdure tsótsóhíjcyáabe éllevu mítyame pehíjcyáhi.

27 Áánéllíihyéhjáa neebe diityéke:

—Muurá ihdyu Píivýéébe díbyeke pícyóóné wákimyéjyucó díbye méénune.

28 Áánetúu oke pícyoobe díbyé ihde míamúnáake o úwáábohíjcyaki. Áánéllíihyée muurá ámúhake ó nehíjcyá Críjto o íjcyatúne.

29 Muurá múúne taabává wañéhjí pañe diibye taabáva múnáajpi méwama íñné imíjyaú íjcyáhi. Ááneri muurá diityétsikye náhbenúme ímíjyuuvéhi. Ahdu ó ímíjyuuvé mítyane tsúuca Críjto míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyáneri.

30 Diibye ihdyu táehníñevu ávyéjúúteéhi. Áánetu ihdyu ídáátsoobéré ó íjcyáhi.

Píivýéébedítyú tsáábeé

³¹ Muuráhjáa Píivýébedítýú díbye tsáánéllii tsá múha dííbyé ihtsútuvu úújetétúne. Áánetu ihdyu íjiejpíyé o íjcyánéllii ó ihjyúvahíjcyá míamúnaa íhjuvádúre.

³² Áánetu ihdyu diibye Píivýéébeke iwáájácúnéllii dííbyé uwááboju míamúnáake úúbálleroné tsá dítye cahcútsohíjcyatúne.

³³ Árónáa íjcyámé tsaate dííbyeke cáhcujtsóme. Aame bóhówátsohíjcyá ímiááné dííbyé ihjyu álliu íjcyatúne.

³⁴ Muuráhjáa Píivýéébe wáalloobe úúbálléhíjcyá dííbyé uwááboju dííbyé pañe Íapííchó íjcyánéllíihye.

³⁵ Aabée diibye Íllíkye iwájyúnéllii dííbyé hójtsí pañévú íhvejtsó páneere íñe múhdúné tsíméné íjcyane.

³⁶ Aabe Píivýéébé Hájchikye cáhcujtsómé újcuú mújyú idsíjivéjúcóóítyúne bóhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsótúmeke Píivýéébe ícúbahrámé tsá téene bóhí újcúityúne. Ehdúhjáa neebe tsojtsó múnáajpi Jóaaá.

4

Tsamáaría múnáállema Jetsóo íhjuváne

¹ Aanée diibye Jóaa ehniíñevu Jetsóoke míamúnaa úráávyehíjcyámedítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeíhijcyáhi.

² Árónáacáa ihdyu tsá díbye pañetu tsótsohíjcyatúne. Múúhayée ímamyémú métsótsohíjcyáhi. Aanéhjáa tsúuca paritséómú waajácúhi.

³ Áánetúu muha méoomí Jodéa íiñújitu bîwáhullévúré Gariréa íiñújivu.

⁴⁻⁵ Aamée muha Tsamáaría íiñújitu mepájtyeme méúújeté téené íiñújiri íjcyacóómí Tsicáa úniúvú Jacóóboúvúhjáa ílli Jotséeke ájcútsihvu.

⁶ Átsihyíi núpahyéjú 'Jacóóbó nupáhyéju' némeíhyéjú úniúvú Jetsóo wáyéeevé juuváyí muha metsáaneri pávyeenúube. Téjyúu tsúuca cójípînéélléjucó meé.

⁷⁻⁸ Áánáacáa muha mepée técoomívú majchó áhdovu. Áané hallúríhjáa teene Tsamáaría múnáalle téhejútú núpahnúvállékévaa Jetsóo néehí:

—Muúlle, oke dijcho.

⁹ Áánélliihyévaa neéle:

—¿Aca muhdú íivane oke núpacyo ú táumeí Tsamáaría múnáalle o íjcyáalleke jodíómuube u íjcyáabe? Muurá jodíómú tsá íhjuvátú Tsamáaría múnáama.

¹⁰ Áánélliihyévaa neebe díilleke:

—Muurá Píivýéébema múhtsikye u wáájácuca téhdure oke ú táumeíyá piáábó íñe uke núpacyo o táumeídyu. Aaca uke ó ájcúiyá bohí nupácýovu.

¹¹ Áánélliihyévaa nelle dííbyeke:

—¿Aca kiátú u úcújpacýóvú oke ú ájcúiyá teene bohí nupácýovu wáábyáúúbamáyé u íjcyáabejívári?

¹² Muurá íñe núpahyéjú pañéwu méíhdé múnáajpíi Jacóóboúvú méhdivu pícyoíñuhéju. Téhejútúhjáa muurá ítsímema iádóhéjutu téhdure íjyéémuke íchohíjcyáabe. Aane ¿aca dííbyeúvú ehniíñevu uú?

¹³ Áánélliihyévaa neébe:

—Árónáa téhejútú ádorómé tsííñe adópívyenúhi.

¹⁴ Áánetu óhdi íjcyané nupácýó adome tsá mújyú adópívyenúityúne. Muurá o ájcúné nupácýó óuuvératu díityé pañe íjcyajpácýó díityéké ímíjpyetétsómé újcuú mújyú idsíjivéjúcóóítyúne bóhi.

¹⁵ Áánélliihyévaa nelle dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané cána oke daacu téjpacýótú múijyú o ádópívyenújúcóótuki, pane íñe núpáhyejúvú tsiíñe o tsájúcóótuki.

¹⁶ Áánélliihyéváa neébe:

—Ané dítyájikéi duucúte.

¹⁷ Áánélliihyéváa neéle:

—Tehdu o tájívállejí kiá íjcyáábeke ó újcúteéhi.

Áánélliihyéváa idyé neebe dílleke:

—Tehdújuco u néérone.

¹⁸ Árónáa muurá 5-mevákéjuco u tájíváne. Muurá ícyooca tsíjpiimáyéjuco u íjcyaaabe idyé tsá ímiá taji íjcyatúne. Áánéllii ímiááné u nées u tájívátúne.

¹⁹ Ehdúváa Jetsóó dílleke néénéllii neelle díbyeke:

—Ávyéjuúbej, úubá mía Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi.

²⁰ Muuráhjáa múúha ihdé múnáaúvú éhbáu cáméhbáutu Píívyéébeke dúúrúvahíjcyátsihdyu muha téhdure méduurúvahíjcyá díbyeke. Aane ámuha jodíómú ¿íveekí ménehíjcyá apááñéveva Jerotsaréetu díbyeke medúúrúváiyóne?

²¹ Áánélliihyéváa neebe dílleke:

—Muurá ihdícyátsihdyúrjúco ámuha díbyeke medúúrúváíñe éévé tsúúca úújetéhi. Áánéllii tsáhájucó ámuha apátsihdyuré eene u nétsihdyuu, Jerotsaréetuu, íjcyane Méécááni Píívyéébeke medúúrúváityúne. Aane cáhawáá oke cahcújtsoj.

²² Muurá ámuha Tsamááriá múnáa ímíñeúvú mewáájácútúúbeke méduurúvahíjcyáhi. Áánetu ihdyu muuha jodíómú ímí mewáájácútúúbeke méduurúvahíjcyá ímiááné múúhaj téeveri míamúnáa pájtyetéíñe muha mewáájácúnélliihye.

²³ Aane muurá ímiááné Méécááni Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámé ícyooca díbyeke durúváá íííbúuri. Tehdu díbyeke medúúrúváne imílleébe.

²⁴ Tsá muurá dibye íjpííma íjcyatúne. Áábeke ihdyu óví múhdumé dúúrúvámé durúvahíjcyá íííbúuri.

²⁵ Ehdúváa Jetsóó néénéllii neéle:

—Tehdújuco, muurá ímiááné ó waajácú Críjto tsááiñe míamúnáake ípájtyetétsoki. Aabe ihdyu óví itsáácooca múúhake ímíñeúvú waajácútsóhi.

²⁶ Áánélliihyé neebe dílleke:

—Muurá díbyéjuco Críjto o íjcyaaabe íñe úúma o íhgyuváne.

²⁷ Ehdúu dílleke dibye néénáa tsúúca muha méwajtsíhi. Aamée muha méullévenú dibye díllema íhgyúváne. Aanée tsá muha tsáápíuba medíllotú íínerí dityétsí íhgyúvájcatsíñe.

²⁸⁻²⁹ Átsihdyúu dílle Tsamááriá múnáalle tétsihvúré íllyííhyó iwááoíñúne dsínéríyé ímunáácoomívú ípyéénemáhjáa neetéhi:

—Ámuúhaj, éhtsíhyi muubáhjáubá íjcyaaabe oke nées páneere muhdú o ícyahíjcyáné kiátúhjáubá iwáájacúne. Tsájyuu múu Críjto díbye. ¡Cáhawáá metsu meúújetékij!

³⁰ Áánélliihyéhjáa tsáácunúme múúha éllevu.

³¹ Ájyúu díbyeke muha méneerá dibyéi ímájchoki.

³² Árónáacáa neébe:

—Tsáhái o mójchotúne. Íjcyáné muurá ihdyu tamájchó ámuha mewáájacútúne.

³³ Áánélliihyé muha ménéjcatsíhi:

—Tsaatéubáhjané tsúúca díbyeke mójchotsóhi.

³⁴ Áánélliihyé neebe múúhake:

—Muurá ihdyu teenéjuco tamájchódú néene okée wáalloobe Píívyéébé wákimyéi o méénune muhdú dibye ímillédú tene óóma ínjékévaki.

³⁵ Áánaa muhdú ámuha ménehíjcyá 4 nuhbávatú bajtsóháñé maááhívétsoíñe. Cáhawáá meííté teene bajtsóháñé múúne kéémedu néeme míamúnaa ídátsó wágóóóvéiyóné ímiájíjtó diityéké pájtyetétsoiyóné meúúbállétuca.

³⁶ Muurá teene bajtsóháñé ááhívétsohíjcyamédú néeme úwááboméré péhijcyámé újcuú téene áhdo. Áhdure ditye úwaabóné cáhcujtsómé újcuú téene áhdó múijyú ídsíjívéjúcóóítyúne bóhi. Ááneri bajtsó múnáama iñéévá ááhívétsohíjcyamédú néeme uwáábojte tsaméhjí ímíjyúúveéhi.

³⁷ Muurá tsaate néehíí: “Tsaate bájtsóne néévá múúne tsíjtyeréjucu ááhívetsóne.”

³⁸ Aanée muurá ámúhakyé ó wallóó tehdu éhne múúne tsaate bájtsóne néévá tsíjtyeréjucu ááhívétsonédú néeme éllevu, tsúúcajáa tsaate úwaabójúcooróné cáhcujtsótúme éllevu ámuha tsiíñe meúwaabóné botsíi tsaímiyéjucu ditye icyáhcujtsoki. Ehdúu Jetsóó néé múúhakyé.

³⁹ Mítyamée téijyu teene Tsamááriátú tsááme cáhcujtsó Jetsóoke eenéhjáa dille ‘páneere muhdú o ícyahíjcyáné oke neébe’ néénéllíihye.

⁴⁰ Aamée néé díbyeke diityémái dibye íjcyaki. Áánéllíihyée muha técoomíyí méijcyá mójcyoojícú.

⁴¹ Ájyúú éhniíñevu mítyame cáhcujtsó díbyeke dibye úwaabóné illéébónema.

⁴² Aamée néé dílle ímúnáálleke:

—Tsá apááñéré múúhakyée u néénetu muha mecáhcujtsotúne. Muurá tsúúca muha páñetu mélleebó dibye úwaabóne. Áánetu ímiááné muha mecáhcujtsó diibyéjucu Críjto íjcyane míamúnáake Pájtyetétsoóbe.

Tsané ávyéjúúbé hájchikye Jetsóó bóhíitsóne

⁴³ Átsihdyúu téhdune mójcyoojícútu muha mepéé Tsamááriá iñújítu Gariréá iñújívú.

⁴⁴ Aanée muha mepéhíjcyánáa Jetsóó néé Píívyéébé ihjyú uuballe múnáájpikye ímúnaa ávyéjúúlléityúne.

⁴⁵ Árónáacáa Gariréá iñúji múnáa ímí díbyeke waatsúcúpejtsó Jerotsaréeríi pajtyété wañéhjiri ditye úlléjénáa dibye méénúráítyúronéhjí méénune íájtyúmínéllíihye.

⁴⁶ Átsihdyúu muha tsiíñe méoomí Canáavu tétsihvúu nújpacyo bíínójpacyóvú dibye ípíívyéévétsooomívu. Áánáacáhjáa tsaapi ávyéjúúbé hájchi Capenaóori íjcyaaabe cheméhi.

⁴⁷ Aanéhjáa tsúúca Jodéá iñújítu muha metsáame teene Gariréá iñújíríjyucu méíjcyane diibye ávyéjuube iwáájácúne tsáá Jetsóó éllevu. Aabée néé díbyeke díbyema ihjyávú ipyééne dibye ílíkye íbóhíitso ávyeta dsíjívéríjyucu íjcyáábeke.

⁴⁸ Áánéllíihyée neebe díbyeke:

—Ámuha muurá tsá oke mecáhcujtsóítyuró méénúráítyúronéhjí o méénuhíjcyátuca.

⁴⁹ Árónáacáa neébe:

—Ávyéjúubej, árónáa ihdyu hájchíwu dsíjívétúné hajchótá íícúí óóma tahjyávú pééne bohíitso.

⁵⁰ Áánéllíihyée neebe díbyeke:

—Tehdújucu, tsúúca muurá ícyooca bohíjúcoobe daáchi.

Áhdícyane wa dipyej. Áhdújucóo dibye óómiñe díbyeke icyáhcujtsónema.

⁵¹ Aabéhjáa ihjyávú úújetéébeke íúníu múnáa népejtsóhi:

—Tsúúca daachi bohíjucóóhíí.

⁵² Áánéllíihyéhjáa díllóobe múijyú dibye bóhiíne. Áánéllíihyéhjáa néémeé:

—Íijyúijyu révóóvéébedi díbyeke pajtyéné áíívyéé.

⁵³ Ehdúhjáa ditye úúbállénetu ítsááveebe ávyetáa téene ééveri Jetsóó díbyeke nééne tsúúca ílli bóhíjucóóne. Áánéllíihyée téhdure pámeere ihyájkímú cáhcujtsó Jetsóoke.

⁵⁴ Ehdúu Jetsóó meénúráityuróné meenú Jodéa iinújitu muha Gariréa iinújivu meóómimye tétsihyi meijcyánaaaca. Téenemáa botsíi tétsihvu míjyúcúréi méenuube meénúráityuróne.

5

Íjpi vááúmeityúúbeke Jetsóó bóhítsóne

¹ Áané boonétúu muha tsiine dííbyema Jerotsaréevu méuubámyenú wañéhjivu.

² Áanáacáa técoomíyí tsátsii 'Obéejámú lleehówa' némeítsíi únúuri nújpacyo páábáwu heeberéomú ihjyúri 'Betéjda' némeííba.

³ Áábá hallúríi 5-wava nújúwáwuúné íjcyáwáhjí pañétú hállúvátuméhjí, úllétuméhjí, íjpi vááúmeityuméhjí, téhmehíjcyá teeba nóhjííne.

⁴ Tsáijyúhjáa níjkyéji múnáajpi iiníityéne téebáwu nóhjihíjcyáhi. Aanéhjáa díbye nóhjiné boone tujkénuré éniivyéméjuco ímípyetéhijcyáne.

⁵ Téijyúu íjcyaaabe díityé pañe ávyetáhjáa 38 pijcyábájuco chémehíjcyaaabe.

⁶ Aabée tódsiúcunúúbeke Jetsóó ííténe waajácú téhajchótájucó díbye chémehíjcyáne. Áábekée neébe:

—Muúbe ¿muhdúami ú ijcyaj? ¿A ú imíllé u bóhííne?

⁷ Áanélliihyée neébe:

Ééero Ávyéjuúbej, áronáa tsá o píívyetéhíjcyatú nújpacyo nóhjícooca íicúu tujkénú o éníivyéiyóne. Íhya ihdyu tsaate oke píááboca o éníivyéne ó bohíjúcúooyáhi. Tehdu o meénúiyónáa tsíjtye táihdéré énívyehíjcyáhi.

⁸ Áanélliihyée Jetsóó néé dííbyeke:

—Ané wa ílluréjuco eene dííhbotámá dípye dihjyávuj.

⁹ Ehdúu dííbyeke díbye néenemáyé tsúúca íbóhííne ííhbotámá péjúcoóbe.

¹⁰ Téijyúu wáyeéévejcóójí íjcyánaa díbye ííhbotámá péene ávyéjute ííténe néé dííbyeke:

—Muúbe, tsá eene dííhbota íjcyooji wáyeéévejcóójí u tsájtyéítyuróne.

¹¹ Áanélliihyée neébe:

—Áronáacáne oke bóhíítsoobe néé téenema o péékií.

¹² Áanélliihyée néémeé:

—¿Aca muubá íjcyaaabe íveekí wáyeéévejcóójí uke táuhbáhi?

¹³ Áronáacáa tsá díbye wáajacújúcootú caabyé dííbyeke bóhíítsóné mítyanéé míamúnaa íjcyámé pañe Jetsóó íjcyánélliihye.

¹⁴ Áané boonétúu Jetsóó dííbyeke duurúvájá pañe íájtyúmííbeke néehíi:

—Muúbej, tsúúca muurá ú bohíjúcúoohíi. Aabe ímiááberéjuco díícyaco. Tsiine ímityúné meenújúcohdí éhniíñevu íjcyane uke ípájtyétuki.

¹⁵ Ehdúu Jetsóó dííbyeke nétsihdyu péébéhjáa botsíi úúballé ímíñeúvú avyéjuteké Jetsóó dííbyeke bóhíítsóne.

¹⁶ Áané hallútúu imíllerómé téijyúré Jetsóoke idsíjívetsóne íveekíváhjáa wáyeéévejcóójí dííbyeke díbye bóhíítsóné hallútu.

¹⁷ Áronáacáa neebe díityéke:

—Muurá Llihíyó pajyuvaré meke píáábohíjcyádújuco o píaabóné íhdícyáijyúre.

¹⁸ Ehdúu díbye néene éhniíñevu díityéké tsárívyetsómé imíllerá dííbyeke idsíjívetsóne. Tsáháa apáañéré taúhbaju néhdu wáyeéévejcóójí díbye íjcyátúné hallútú dítye dííbyeke dsíjívetsóityuróne. Téhdurée Píívyéébeke icyáánívahíjcyáábé tujkévevu íjcyane díbye néhíjcyané hallútú imíllémé dííbyeke idsíjívetsóne.

Iiye íjtsámeídyú Jetsóó méénutúne

¹⁹ Ehdúu éhniíñevúré ditye Jetsóoke pátsárijcyónéllii neebe diityéke:

—Muurá ímiáané tsá Píívyéébé Hajchi o íjcyabe ñná o méénúityuró oore o íjtsámeídyu. Muurá ihdyu Llihíyó méénúiyónéjucu o méénuhíjcyáne.

²⁰ Aabe oke iwájyúnéllii waajácútsohíjcyá pánevúré muhdú imyéénúñévu. Muurá tajtyéeveri éhniíñevu tsíñehji díbye méénúneri ámuha méullévénúhi.

²¹ Muurá Llihíyó dsíjívemeke bóhíitsoóhi o ímíllémeke o bóhíitsoóhi.

²²⁻²³ Tsá muurá Llihíyó míamúnaa muhdú ícyahíjcyáne diityémá ímíbájchóityúne. Muuráhjáa oke neebe teene o méénu pámeere oke íávyéjútso díbyeke íávyéjútsoódúre. Aane oke ávyéjútsoótúmé téhdure tsá díbye okée wállóobeke ávyéjútsoótúne.

²⁴ Muurá ímiáánetúré ámúhake o néé íñe o néhíjcyáne lléébome okée wállóobeke cáhcujtsómé mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhí újcuíñe. Áámé hallurí tsáhájucu ñná íjcyáityúne. Muurá iwágóóóvéiyónetu tsúúca pajtyémé ímí Píívyéébema íicyáíñejúvu.

²⁵ Ahdícyane ímiááané ámúhake o néé wágóóóvéiyómé Píívyéébé Hajchi o íjcyáábé uwááboju lléébóíñe éévé tsúúca úújeténe. Aane ímiááané cáhcujtsómé tsá wágóóóvéiyúne.

²⁶ Muurá Llihíyodityú tsááne mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi. Áánevu oke ájcuube oke cáhcujtsómeke o ájcuki.

²⁷ Muuráhjáa Míamúnáájpidívú o ípívyéévéébeke neebe míamúnaa muhdú ícyahíjcyáne diityémá o ímíbájchoki.

²⁸⁻²⁹ Métsájuréévedí ehdu ámúhake o néeneri. Muurá ímiááané íéévé úújetéijy pámeere dsíjívéhíjcyámé íhñíjkyénetu íjchívyéé pámeekéré o píúvácoóca. Áamedityú ímiánéjcuú úráávyehíjcyámé tsáhájucu muhdú íjcyáityúne. Áánetu ímítyunéjúcúréé úráávyehíjcyámé ícúbáhráméíhi.

Ínetú Jetsóoke mewáájacúne

³⁰ Muurá tsá ñná oore táíjtsaméiyi o méénúityuróne. Okée wálloobe Llihíyóré oke néhdújucu míamúnaa muhdú íjcyanéjucu o néhíjcyáne. Tsá oore o ímíllédú o méénuhíjcyatúne.

³¹ Muurá oore muubá o íjcyane o némeícyá tsá múha oke cahcújtsóityuróne.

³² Muuráhjáa tsojtsó múnáajpi Jóaa óhdityu nehíjcyá ímiáánéjucu muubá o íjcyane.

³³ Áábe éllévúu muurá ámuha tsaatéké méwallóó ditye óhdityu idíillo díbyeke. Áánéllíhyéé úúbáleebe ímiááne muubá o íjcyane.

³⁴ Áronáacáa tsá díbye úúbállénetúré o wáájácúmeityú Píívyéébedityú o tsááneé. Áronáa ihdyu o néé tehjújucóo óhdityu díbye néhíjcyáne ámuha mecáhcújtsóne mepájtyeteki.

³⁵ Muuráhjáa ámúhake waajácútsoobe ímiá uwáábojúvú éhne múúne peetéj téeveri tsíeméné maájtyumíné mewáájacúdu. Aanée díbye úwáábohíjcyáne muurá wahájchotaré ímí ámuha méjtsúcunúráhi.

³⁶ Áronáa díbyéé oke bóhówátsohíjcyáne éhniíñevu páñetu ó bóhówátámeíhíjcyá páneere okée Llihíyó níwaavéné o méénuhíjcyáne. Téénetu muurá ámuha méwaajácújúcoorá ímiááneé oke díbye wálloóne.

³⁷ Aabe ámuha maájtyumítúroobe óhdityu nehíjcyá ímiáánéjucóo oke iwálloóne.

³⁸ Áábé uwááboju tsá ámúhake úcáávehíjcyatú díbyeke ámuha mecáhcújtsótúnéllíhye.

³⁹ Muurá ámuha mééévehíjcyará Píívyéébé waajácuháámí muhdú óhdityu néhíjcyáne ámuha mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhí meújcúroki.

⁴⁰ Áronáa tsá ámuha meímíletú oke mecáhcújtsóne óhdivu meíhvéjtsámeíñé téénevu ámúhake o ájcuki.

41 Áronáa tsá o íjyácunútú míamúnaa oke ávyéjújtsóiyóneri.

42 Muurá ó waajácú múhdurá ámuha menéeme Píivyéébeke mewájutúne.

43 Muuráhjáa diibyéjuco Llihíyó néėjuri ííñujívú o tsáábé uwáábori tsá ámuha meícúvehíjcyatúne. Ááne eene tsijtye íííbúwaríyé ámuha éllevu itsááne íhdityúré újcune úwáábóneríyé ámuha méícúvehíjcyáhi.

44 ¿Muhdú ámuha oke mecáhcújtsóiyá kiá eene ámuha tsamééré maávyéjújtsócatsíhijcyané íjcyánaaáca? Téeneríyé ámuha meíjcyame tsá meícúvehíjcyatú apáabyéré íjcyaaabe Píivyéébe ámúhake ávyéjújtsóiyóneri.

45 Aane méjtsúcunúdí ámúhá imítýú ámúhá hallúvú Llihíyoke o úúballeíñe. Muuráhjáa ihdyu Moitséeúvúré tsúuca ámúhá hallúvú úúballé díbyé uwáábori ámuha mepájtyetéíñe meítsúcunúhíjcyároóbe.

46 Muuráhjáa dibye úwaabóné ímí ámuha mecáhcújtsoca idyé téhdure ímí oke ámuha mecáhcújtsóiyáhi. Muuráhjáa óhdityu íjcyané uwááboju caatúnuhíjcyaaabe.

47 Ááné uwáábóo ámuha ímí mecáhcújtsómejí ¿muhdú mecáhcújtsóiyá ámúhake o néhijcyáne? Ehdúu neebe Jetsóo.

6

Majcho mítyámedívú Jetsóo úújetétsóne (Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Rc 9.10-17)

1 Ááné boonétúu díbyema muha mepéé Gariréa unéu tsaúuré 'Tibéeria' némeíú tsiñéjcvu.

2 Áijyúu mítyane míamúnaa múúhake úraavyé méénúráityuróné chéméméhjike dibye bóhítsohíjcyané íajtyúmínéllíhíe.

3-4 Téijyúu pajtyeté wañéhjí tsúuca lléeváíñáa muha caméhbaúvú mepééme téhbaú déjucóvú meúújetétsihvu ácúúveébe.

5 Áánemáa diitye míamúnáake ííténe neebe Perípeke:

—¿Aca kiátú íñe majcho meújcuú íjtyéke memájchótsoki?

6 Ehdúu neebe muhdú díbyeke dibye íáñujcuki. Waajácúroobé muhdú imájchótsóíñe diityéke.

7 Aanée dibye díllónéllí Perípé néehí:

—Muurá 200-jívamá majcho meújcuróné tsá úújetéityuró diityédívú áyánéwuújí maájcurónáaaca.

8-9 Áánéllíhíyée Tsimóo Péedoró nahbe Aderée néé Jetsóoke:

—Áánúwúdíhya 5-hova tsebáádatu méénúmeíñe paáhóónema míityétsi amóóbemútsi. Áronáacáubá tsá tene úújetéityuró áyámedívujívari.

10 Áronáacáa Jetsóo néehí:

—Méne pámeere íáhcúbaki.

Ahdújucóo muha menéénéllí dítye áhcubáné 5,000-meváubáhjáa íjcyame.

11 Aabée teene páahóóné íekéévéne téhdujtsó Píivyéébeke. Áánemáa múúhake dibye ájcune muha méwajtú pámeekére. Áhdurée amóóbemútsikye muha mewájtune úújeté pámehdívúre.

12 Aanée pámeere tsaimíyé óóvéne boone múúhake neébe.

—Cóeene mepíhcyú tene iwágóóóvétuki.

13 Ahdújucóo pátyeevéne muha mepíhijyucúné 12-rujtsívá úvérujtsíñe wáhpe.

14 Ehdúu méénúráityuróné Jetsóo méénune íajtyúmíne tsaate néjcatsíhi:

—Ímiáánéha diibyéjuco áanu Píivyéébe íhijyú uuballe múnáajpi éhneváa ííñujívú tsááiíbye.

15 Áánemáa imíllerómé peecútéré dííbyeke pañétúejpi ávyéjúúbedívú ipícyoóne. Aanée iwáájácúne múúhadítúyú iíye peebe caméhbaúvu.

Nújpácýó hallúrí Jetsóó úllene
(Mt 14.22-27; Mc 6.45-52)

16-17 Ááné iíjyúnúvúu muha dííbyé mamýémú mepée míneri Capenaóovu tsíñejcúéuri íjcyácoomívu. Áíjyúu tsúúca péjcóhréjucó néénáa tsá Jetsóó múúhama íjcyatúne.

18 Áánáacáa mítyane nohji ávyétá ihnáhó kíjyeba íjcyáneri.

19 Aamée muha píñééuríjyucó meíjcyame máájtyumí díbye tsááne nújpácýó hallúrí úlleebéré múúhá tujkévetu. Ááneríi muha méíllityéhi.

20 Árónáacáa neebe múúhakyé:

—Oóre, méíllityédíñe.

21 Áánéllihyée muha méujcú dííbyeke míñé pañévu. Aamée tsúúca muha méúújeté muháa mepétsihvu.

Jetsóoke míamúnaa néhcóne

22 Ááné tsíjcyóójíhjáa múúha déjuvu ítsaavémé apáámíree míne íjcyámíri muha mepéémema Jetsóó péétune.

23 Áánáacáhjáa tsímíhji Tibéeríá cóomityu tsámíhji wajtsí díbyeé Píívyéébeke ityéhdújtsóne áyaróné majcho mítyámedívú úújetétsótsíj pííhívu.

24 Aanéhjáa tétsihyi dííbyeke íájtyúmitúnéllii témíhjiiri péeme múúha déjutu Capenaóovu dííbye néhcóvu.

Medsíjivéjúcúóóityúne bóhívu meke Jetsóó ájcune

25 Aamée tsúúca múúhadívú úújetémé dííbyeke néehíi:

—Uwááboóbej, ¿acáa múíjyúrá u tsáá íllevu?

26 Árónáacáa neebe díityéke:

—Ímíááné ámúhakyé o néé ámúhakyéé o májchótsónéllihyéré oke ámuha menéhcohíjcyáne. Tsá ámuha oke menéhcohíjcyatú méénúráítyúronéhjí o méénune íná nééiyóné ámuha mewáájácuki.

27 Tsá múu íjyáacunútu majchórí múhajchótá ámuha téene tájpi meíjcyáíñerííívari. Múu táuwaábori íjyáacunú teene majchódú néene múíjyú ámuha medsíjivéjúcúóóityúne bóhí meújcúíñeri. Áánévúu muurá ámúhakyé o ájcu Llíhíyó oke meménuube míamúnáájpidívú ó ípívyeevéhi.

28 Áánéllihyée néeme dííbyeke:

—¿Aanéhaca muhdú muha Píívyéébe ímilléné méméénúiyáhi?

29 Áánéllihyée neebe díityéke:

—Muurá ímíleebe okée díbye wállóónéllii ííñujívú o tsáábeke ámuha mecáhcuíjtsóne.

30 Áánéllihyée néemeé:

—¿Aca íná díwákimyéi? Ané cána méénúráítyuróné meenu uke muha mecáhcuíjtsó dííbyejucó míamúnáake pájtyetétsóíiíbye u íjcyane.

31 Muuréváhjáa múúhá íhdé múnáaúvú manáa májchohíjcyá íñéubará píívyétúné ííñújiri íjcyácoóca. Muurá Píívyéébe waajácúháámítu néeneé: “Píívyéébe díityé éllevu majcho dójcsótsó níjkyéjítu.”

32 Ehdúu Jetsóoke dítye néénéllii neébe:

—Ímíáánéjúcúo Moítséeúvú tsá díityéké ácuíjcyatú majchóvú téíjyu. Muuráhjáa íhdyu Llíhíyóré dócótsohíjcyá díityé éllevu teene ‘manáa’ némeíñe májcho. Aabe muurá ímíllé ámúhakyé íájcune teene majchódú néene múíjyú ámuha medsíjivéjúcúóóityúne bóhívu.

33 Muuráhjáa teene majchódú o néébeke níjkyéjitu oke wálloobe ííñjívú míamúnáake tééne bóhívu o ájcuki.

34 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ané ihdyu múúhake paíjyuvaré dáácuhíjcyá téeméne májchotu.

35 Áánélliihyée neébe:

—Oo muurá teene majchódú o néébe múijyú medsíjívéjúcóóityúne bóhívu ó ajcúhi. Aane ímiáané oke cáhcujtsómé tsáhájucó muhdú éhnííñevu tsaímíyé íjcyáíyóneri íjtsámeítyú éhne múúne memájchóne maádóne tsiíñe maájyabáávatémé memájchóíyóneri maádóíyóneri meíjtsámeídyu.

36 Árónáa ihdyu íñe ámúhake o néhijcyádú ¿íveekí ámuha tsá oke mecáhcújtsotú ímiáané díibyéjucó o íjcyáábeke tsúúca ámuha oke maájtyúmiróme?

37 Muurá Llihíyó nééjuri oke cáhcújtsómeke tsá o catúhtsóityuróne.

38 Tsáháa níjkyéjitu oke díbye wállootú o ímilléné o méénuki. Muuráhjáa ihdyu o tsáa oke díbye táuhbáné o méénuki.

39 Aabe tsá ímilletú ópée o pájtyetétso óhdivu díbye íhvéjtsómedítyú tsaate wágóoovéne. Imíleebe páneere nihñéetsihvuré tsíhdyuréjucó ímíbaávyécooca páneere pájtyeténe.

40 Muurá imíleebe okée díbye wálloóbeke cáhcujtsómé múijyú idsíjívéjúcóóityúne bóhí újcune. Muurá dsíjívemeke ó bóhíitsoó páneere tsíhdyuréjucó ímíbaávyécooca.

41-42 Ehdúu Jetsóó majchódú néébe níjkyéjitu itsááne díityéké néénetu dííbyeke cáhcújtsotúmé dííbyedítyú néehíi:

—Áánerá aabye Jotséé hajchi Jetsóó wájácú cáánímútsikye menéébe ¿muhdú íívane néé níjkyéjitu itsááne?

43 Áánélliihyée neebe díityéke:

—Ayécó óhdityu ámuha meíhjyuváne.

44 Muuráhjáa Llihíyó oke wálloobe míamúnáake óhdivu íbúwájtsótuca tsá múha pájtyetétyuróne. Aane muurá oke cáhcujtsómé dsíjívemeke ó bóhíitsoó páneere tsíhdyuréjucó ímíbaávyécooca.

45 Muurá Píívyéébé ihjyú uuballe múnáájpi waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébere díityéké úwaabóhi.” Ehdú díbye úwaabóné lléébome oke úraavyéhi.

46 Árónáa tsá múha ájtyúmítú dííbyeke. Apáábyéré ihdyu ó ájtyumí dííbyeke dííbyedítyúu o tsáánéllíhye.

47 Aane ímiáané ámúhake o néé oke cáhcujtsómé tsúúca újcune múijyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi.

48 Áánevu majchódú o néébe ó ajcúhi.

49 Muuráhjáa ámúhá íhdé múnáaúvú íñéubará píívyétúné ííñújiri íjcyácooca ‘manáa’ némeíñé májchorómé dsíjívéhíjcyáhi.

50 Áánetu íñe ícyooca ó ihjyúvahíjcyá tsííñere níjkyéjéne íjcyáne májchori, teene májchome múijyú dsíjívéítyúne májchori.

51 Aabe ó íjcyá teené majchódú o néébe níjkyéjitu o tsáábe míamúnáake bohíívú o ájcuúbe. Aane bohíívú o ájcuube míamúnáa ípájtyeté ó dsíjívééhi. Áánéllii táuwááboju majchódú nééne cáhcujtsómé tsá múijyú dsíjívéjúcóóityúne.

52 Ehdúu Jetsóó néénetu tsaate múhdurá íjtsámeíñe néjcatsíhi:

—Ínámami aabye ehdu meke nehíjcyaj. ¿Aca muhdú meke íhyéecovu dóótsóíyoóbe?

53 Áánélliihyée neebe díityéke:

—Muurá ímiáané Míamúnáájpídívúu o ípívyéévéébe héécó dóótume tsá újcúityú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Téhdure tátyujpácýó ádotúmé tsá újcúityú téene bóhi.

⁵⁴ Áánetu ihdyu táhyééco dóóme téhdure tátyujpácýó ádomé újcuú téene bóhi. Muurá oke cáhcujtsómé dsíjívémeke ó bóhítsoó páneere tsíhdyuréjuco ímíbáávyécoóca.

⁵⁵ Muurá tájpi ímiá májcho. Áhdure tátyujpácýó ímiá ádo.

⁵⁶ Áánéllii téneecu óóveme ímí óóma nahbévjácatsíhi.

⁵⁷ Muurá Llihíyó okée wálloobe ímiáané ijcyáhi. Áábe tájpi ó ícyahíjcyáhi. Áánéllii oke cáhcujtsómé tatyájpí ijcyáhi.

⁵⁸ Ehdú íñe ó nehíjcyá tsííñere májchoma níjkyéjitu o tsááneé. Aane májchome újcuú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bohi. Tsá ‘manáa’ némeíñe májchódú tene néétu éhnée méíhdé múnáaúvú teene májchorómé dsíjívéhíjcyáne májchódu.

⁵⁹ Ehdúu Jetsóó úwaabó Capenaóovu pihcyáávéjá pañévu.

Medsíjívéjúcóóityúne bóhí meújcúne uwáábo

⁶⁰ Aanée muha meíjcyarómé mewáájácútúnéllii ménéjcatsíhi:

—Tsáháubá múha llééboítyuró muhdú tuhúwu díbye úwaabóne.

⁶¹ Ehdúu téénetu muha meíhjuváne iwáájácúne neebe múúhake:

—¿A múhdurá ámúhake pajtyéné o úwaabóne?

⁶² Awááréjucóbá Míamúnáájpídívúu o ípívyééveebe ámuha meííteneríyé cáámevu ópée o tsáhullévú o péeca múhduréjuco ámuha meíjcyáiyóne.

⁶³ Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchoj tééveríyé meújcú mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi. Tsá meere teene meújcúityuróne. Aane íñe ámúhake o nehíjcyáne Píívyéébedítyú tsááne ímiáané meke ajcú téene bóhívu.

⁶⁴ Árónáa ijcyámé tsaate ámúhadítyú teene icyáhcuútsóiyóné ímíletúme. Ehdúu neebe Jetsóó íhdéjuco caatyé dííbyeke cáhcújtsóityúné iwáájácúnema. Áhdurée waajácuube íhdéjuco caabyé dííbyedívú méénútsoíñe.

⁶⁵ Áánélliihyée neébe:

—Ehdúu míamúnaa múhdurá néene o wáájácúne ó nehíjcyá Llihíyó óhdivu íbúwájtsótuca múha pájtyetétyuróne.

⁶⁶ Ehdúu díbye nétsihdyu múúhama péhíjcyámedítyú mítyame ílluréjuco dííbyeke ííhvéjtsóne pééneé.

⁶⁷ Áánetúu múúhake neébe:

—¿A téhdure idyé ámuha méimíllé oke meííhvéjtsóne óhdityu mepééneé?

⁶⁸ Áánélliihyée Tsimóo Pééodoro nééhií:

—Ávyéjuúbej, ¿aca múhdivú muha mecátsípáávéne uke meííhvéjtsóiyá apááñéré díuwaáboju mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhívu meke ájcúnáaáca?

⁶⁹ Muurá muha tsúuca uke mecáhcujtsóhi. Aame muha méwaajácú ímiáané díibyéjuco Píívyéébé Hajchi míamúnáake u pájtyetétsoobe Críjto u ijcyane.

⁷⁰ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Muuráhjáa ámúhake ó ujcú ámúhake o mámyénuki. Árónáa íjcyaaabe tsaapi ámúhadítyú ímítyuube ávyétá naavéné íjcyáabe.

⁷¹ Ehdúu Jetsóó néé Tsimóo hajchi Jóódáke íñéerone múúháejpi íjcyároobéhjáa dííbyedívú méénútsoíñe iwáájácúnema.

7

Íñahémú Jetsóoke cáhcújtsotúne

1 Áané boonétúu muha Jetsóoma mépehíjcyá pahúllevaré Gariréa iiñújiri. Tsáháa dibye ímíletú Jodéa iiñújiri íjcyane téhullé ávyéjútée dííbyeke dsíjívétsóllehíjcyánéllííhye.

2-3 Áronáacáa téijyu ‘nújuwáané wañéhji’ némeíñé lleevárijyuco íjcyánéllíi íñahbémú néé dííbyeke:

—Wa bo ihdyu dipye Jodéa iiñújivu ukée cáhcujtsómé téhulle íjcyame íajtyúmi méénuráítyúronéhjí u méénuhíjcyáne.

4 Muurá ehdu nénehji méénuhíjcyaaabe tsá téévénéúvú méénúityuró dííbyeke pame wáájacúné ímílléhajchíjyu. Aanéjívva wa ihdyu méénuhíjcyá uke míamúnaa iwáájacuki.

5 Ehdúu íñahbémú Jetsóoke néé dííbyeke téhdure icyáhjútsótúnéllííhye.

6 Áanéllííhyée neebe diityéke:

—Áronáa téhullévú o pééíñe éévéi tsá úújetétúne. Ámuha ihdyu mépiivyété ihdícyáijyuré téhullévú mepééneé.

7 Muurá ámuha tsamééré íji múnaa meíjcyame tsá metsárílléjcatsítyú tsahtúré ámuha menéénéllííhye. Áanetu oke tsaríllémé dítye ímityúné ícyahíjcyané diityédívú o bóhówátsohíjcyané hallútu.

8 Áanéllíi wái ámuháyé méuubámyenuj. Óví ihdyu taéévé úújeté o péekíi.

9 Ehdúu Jetsóo íñahbémuke íñéene coévá tétsihvúré Gariréa iiñújivu.

Wañéhjiri Jetsóo íjcyane

10 Aabée bóonétúu íñahbému déjutu teene wañéhjivu péébema muha mepééhií. Áronáacáa tsá boohówaneúvu dibye úújetétúne. Wáájacúratúnée tétsii dííbye.

11 Áijyúu ávyéjútje néhcohíjcyá dííbyeke. Díllohíjcyámée pamévakéré caabyé dibye íjcyane.

12 Áábedítyúu míamúnaa ihjyúvahíjcyá páhduváre. Tsaatée nehíjcyá ímiáábé dibye íjcyane. Áronáacáa tsijtye nehíjcyá ímityuube íjcyaaabe íllure míamúnáake állíhíjcyáne.

13 Ehdúu dííbyedi téévénéúvúré ihjyúvahíjcyámé ávyéjútédí íllityénema.

14 Aabée Jetsóo wañéhjí pínéévénaa duurúvájá pañévú úwaabóhi.

15 Aanée imíwu dibye úwáábóneri diitye ávyéjútje iúllévenúne néé dííbyedítyu:

—¿Aca kiátú aadi ehdívvaíñé wáájacúné waajácúháámíubáree ítehíjcyáábejívvari?

16 Áanéllííhyée neebe diityéke:

—Tsá oore táííbúwá íjtsaméityu o újcune o úwáábotúne. Muurá ihdyu okée wállóóbé uwáábóré teéne.

17 Aane cáhawáá óví dibye ímíllédú íjcyame waajácú kiátú tsáané uwáábó o méénuhíjcyáne.

18 Muurá tsaate ihdítyuré iújcune úwaabó diityéké míamúnaa íávyéjútjtsokíye. Áanetu ihdyu okée wállóóbéke íávyéjútjtsóné ímíllémé ímiááné tehdújuco úwáábohíjcyáne.

19 Muuráhjáa Píívyéébe muhdú ámuha meíjcyáiñé taúhbajúvú ámúhake ajcú Moitséeúvuj tééveri. Áronáa muurá tsá ámuha tsaatéubáre tene néhdu meíjcyatúne. Aame ¿ííne hallútú ámuha méimíllé oke mellííhyanúne?

20 Áanéllííhyée tétsii íjcyame néé dííbyeke:

—Naavénéhaca dípañe. ¿Aca múha uke imíllé illííhyanúne?

21 Áanéllííhyée neebe diityéke:

—Ááneráhjáa tsáneere wáyeéévejcoójí tsáápiikye o bóhíitsóné múhdurá ámúhake pajtyéhi.

22 Áronáacáa muurá Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri méénútúróné taúhbaju ámúhá ihde múnáaúvú méénuhíjcyádújuco wápíj tsíméneke ámuha tsáijyu wáyeéévejcoójí íjcyaróné mekíhdyahírótsohíjcyáne.

23 Ehdú muurá téhdure ámuha méméenuhíjcyá tsáijyu wáyeéévejcóójí íjcyaróné teene taúhbaju ámuha mewáágóótuki. Aame ¿íveekí muhdú ámuha menééne óhdi méijyácunúhíjcyá tsáápiikyéree téjcooji o bóhíítsóné hallútu?

24 Tsá múu peecútéré tsáápiikye 'íllu uú' néétune. Ímiáané múu díbye íjcyanéjuco nééneé.

Muubá íjcyane Jetsóó nééneé

25 Ehdúu Jetsóó néénéllii Jerotsarée múnaa néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áábyeke díyte néhcohíjcyatú idsíjívétsoki?

26 Áróóbeke ¿keená tsaatéubaré ñná nééneé? Áanélliihyéubá bo ávyéjute íjcyarómé cáhcujtsó ímiáané díibyejuco míamúnáake pájtyetétsóiibye Críjto díbye íjcyane.

27 Áronáacábá tsá díibye íjcyatúne. Muurá méwaajácú kiá múnáajpí díbye íjcyane. Muurá ihdyu míamúnáake pájtyetétsóiibye tsáácooca tsá múha wáajácúityú kiátú díbye tsááneé.

28 Ehdúu Jetsóodítýú díyte íhjuváné iwáajácúne duurúvájá pañévú iúwáábótsihvu neébe:

—¿A ámuhává éhne méwaajácú kiá múnáajpí o íjcyane? Áronáacáa tsá oore táííbúwaríyé o tsáátune. Muuráhjáa o tsáá ímiáábé íjcyáábeke ámuha mewáajácútuube oke wállóónélliihye.

29 Áánetu ihdyu ó waajácú dííbyeke okée wállóóbeke.

30 Ehdúu Jetsóó nééné hallútú imíllerómé dííbyeke íékeevéne. Áronáacáa tsá díyte ékéévetú íéévéi úújetétúnélliihye.

31 Áróóbekée tsijtye mítyame cáhcujtsómé néjcatsíhi:

—¿Aca íhya tsijpi itsááca áánú ehniíñevu méénúráítyúronéhjí méénúiyáhi?

Paritséomú Jetsóó éllevu ekééve múnáake wállóone

32 Aanéhjáa díbye méénuhíjcyánéhjiri míamúnaa íhjuvahníjcyané paritséomú lleebóhi. Aanéhjáa múhdurá llúúvájte avyéjutéma díityéké pájtyénéllii wallóómé duurúvájá tehmejteke dííbye éllevu díyte íkéévéébeke itsájtyeki.

33 Aamée dííbyedívú wájtsínáa pámeekéré neébe:

—Tsá ámuháma múhajchótá o íjcyáityúne. Muurá wahájchotaré o íjcyátsihdyu ó oomíjyúcoo okée wállóobe éllevu.

34 Áijyu muurá ámuha oke menéhcorómé tsá maájtyúmíityú kiá o íjcyáhullévú ámuha meúújetétyúrónélliihye.

35 Áanélliihyée tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya kiávú péébeke maájtyumíjúcóóityúné eene neébe? Íhya mityá íñe kiáhjí tsííñé ííñúji múnáa pañe memúnaa jodíómú mújtáme éllevéréjuco díbye pééíñe.

36 ¿Aca íhya tsáma muhdú nééíñe eene meke neebe dííbyeke menéhcorómé díbye íjcyáhullévú meúújetétyuróne?

Píivyéébé Apííchó Jetsóoke cáhcújtsómé pañévú úcaavéne

37 Aanée nihñéejcójiréjuco tsúúca teene wañéhjí pájtyéijcyóójí Jetsóó kéévánécoba nééhií:

—Tsaate adópivyémé taéllevu metsa o íjchoki.

38 Muurá Píivyéébé waajácúháámitu nééne oke cáhcújtsómé íbuúúné pañévú téhiñe ípívyééveíñe íñujpácýó bohíívú ájcúnéj tehíñe.

39 Ehdúu nehíjcyaaabe dííbyeke cáhcújtsómé pañévú Píivyéébé Apííchó úcaavéné díityéké tükévétsoíñe íñééiyóne. Áronáacáa tsáhái téijyu tene tsááíñe éévé úújetétú díibyeé Jetsóó teene wállóóiibye íavyéjuvúi óómítyúnélliihye.

Pahdúváré Jetsóodítýú míamúnaa íjtsámeíñe

⁴⁰ Aanée tsaate dibye íhjuváné illéébóne néehí:

—Ímiáánéha diibyéjuco aabye éhneváa Píivyéébé ihjyú uuballe múnáajpi tsááiíbye.

⁴¹ Téhdurée tsijtye néehí:

—Diibyéjuco muurá aabye Crijto éhneváa míamúnáake pájtyetétsóííbye.

Áronáacáa tsijtye néehí:

—Áronáa Gariréa iiñúji múnáajpi tsá Crijto íjcyáítyuróne.

⁴² Muurá Píivyéébé waajácúháámitu néene Dabíúvúj tsiménémúhaabe dibye íjcyáiñé dííbyeúvúhjáa ícyahíjcyacóomí Berée múnáajpi.

⁴³ Ehdúu míamúnaa páhduvaré íjtsámei Jetsóodítyu.

⁴⁴ Áijyúu tsaate imíllerá dííbyeke iékeevéne. Áronáacáa tsá ditye tehdu méénutúne.

Ávyéjujte tsá Jetsóoke cáhcújtsotúne

⁴⁵ Aanée diitye duurúvájá tehmejté dííbyeke iékeéve tsáárome íevejteré oomíhi: Aaméhjáa diitye paritséomuma llúúvájte avyéjujtédívú úújetemeke népejtsóme:

—¿Kíavújuco dííbyej? ¿Íveekí tsá ámuha metsívatúne?

⁴⁶ Áánélliihyéhjáa néemeé:

—¿Muhdú íné hallútú méekéévee túútaváné íhjuvábekéjívvari? Tsá muurá múha múijyú tehdu íhjuvátúne.

⁴⁷ Áánélliihyéhjáa néeme diityéke:

—Áánélliihyéha íllure ámuha dííbyedívú máállítsámeíhi.

⁴⁸ Tsá muurá avyéjujte íjcyárómedítyú tsaatéubaré cáhcújtsotú dííbyeke. Téhdure muha meíjcyarómé tsá mecáhcújtsotúne.

⁴⁹ Apáámyéré ihdyu ímityúmé Píivyéébé taúhbaju wáájacutúmé íjtsúcunú diibyéjuco Crijto íjcyane.

⁵⁰⁻⁵¹ Ehdúhjáa ditye néénéllii diityéejpi Nicodéémó tsápejcóo Jetsóoke ááhívéjeebe néé diityéke:

—Muurá taúhbaju néé tsá peecúteré tsáápihdívú meícúbáhrátsóityú dibye íiná méénune ímíñeúvú mewáájacútúhajchíjy.

⁵² Áánélliihyéhjáa néeme dííbyeke:

—¿Úubá bo téhdure Gariréa iiñúji múnáajpi! Cáhawáa Píivyéébé waajácuháámí dehve u wáájacu tsá muurá Gariréa iiñúji múnáadítyú dííbyé ihjyú uuballe múnáajpi íjcyáiñé némeítyúne.

⁵³ Ehdúhjáa dííbyeke íñéene íhjáhañéevuréjuco ditye pééneé.

8

Ihdícyámema ícyahíjcyáne wáalle

¹ Áánetúu Jetsóoma muha mepéé oríívo bájú íjcyátsihvu.

² Aamée idyé tsíjcyooji tsiiñe muha méoomí duurúvájávu. Átsihvúu míamúnaa dííbyedívú píhcyáávemeke iácúúvéne úwááboobe.

³ Áánaacáa taúhbájú uwáábojtemá paritséomú tsivá ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyáalleke ityúvááólleke.

⁴ Áálekée Jetsóo tééjá pañe íjcyáábe éllevu itsájtyéne dííbyeke néemeé:

—Úwááboobej, áámye ájyúma íjcyárolle tsíjpiima íjcyáalleke muha métuvááóhi.

⁵ Muuráhjáa Moitséeúvú taúhbaju néé ehdu nééné walléémuke medsíjívétsoíñé néwayúúnevu maáámúneri. ¿Ácooca muhdú u néé téénetu?

⁶ Áánélliihyéé íllure icyánóóvéne íhyójtsíwari caatúnuube ííñúji. Ehdúu Jetsóoke néeme muhdú dibye néene dííbyé hallúvú iúúbálléroki.

⁷ Aanée éhniíñevuré ditye dillónélli icyánohjúcunútsihdyu neébe:

—Ané óví ihdyu ámúhadítýú mújyúubá ímityúné méénuhíjcyátuube áámútujkénú díílleke.

⁸ Ehdúu iñéene tsiíñe icyánóóvéne caatúnuube ííñuji.

⁹ Aanée ehdu dibye néérónáa waajácúmé ímityúmé íjcyane. Aamée ílluréjuco tsáápiitsadí péécunúne. Tujkénúu kéémejte péécunúhi. Ááné boonée iyyéjuco dille cóevané tétsihvu Jetsóó úniúvu.

¹⁰ Aanée Jetsóó icyánohjúcunútsihdyu íitécunú iyyéjuco tétsihyi íjcyáalleke. Áálekée neébe.

—¿Aca kiávújuco íñe díhyallúvuné úúballéme? ¿A tsá íñe uke muhdú ditye méénúityúne?

¹¹ Áánéllihyée neéle:

—Íhya tsáhaj.

Áánéllihyée idyé Jetsóó nééhií:

—Téhdure o íjcyároobe tsá muhdú uke o méénúityúne. Ahdícyane wa dipyej. Tsiíñe ihdyu ímityúné meenújúcohdíñe.

Ímiáájuvu míamúnáake Jetsóó wáájácutsóne

¹² Ááné tsiíjyúu tsiíñe míamúnáake úwááboobe nééhií:

—Muurá peetédu o neébe ííñújiri o íjcyáábej tééveri míamúnáa ímiá uwááboju waajácúú peetédu neéne bohííwú diityéké ájcune. Aane oke cáhcujtsómé tsáhájucó ehne múu cúúvétsihyi íjcyadu ímityúné pañe íjcyatúne.

¹³ Áánéllihyée paritséómú neé dííbyeke:

—¿Aca íveekí eene ehdu uure ú némeíhi? Tsá muurá múha uke cáhcújtsóityuróne.

¹⁴ Áánéllihyée neébe:

—Áánerá ímiááné o nééhií. Muurá ó waajácú kiátúhjáa o tsáhullévú o pééiñe. Aane tsá ámuha mewáájácutúne.

¹⁵ Muurá míamúnáa íjtsaméiyé ámuhá pañe íjcyánélli ehdu óhdityu ámuha méjitsámeíhi. Áánetu ihdyu tsáhái icyooca múhdityú o néétu muhdú ditye íjcyane.

¹⁶ Muurá muhdú míamúnáa ícyahíjcyáné diityémá o ímíbájchoca ó nééiyá ímiáánéjuco muhdú ditye ícyahíjcyáne. Árónáa tsá oore o méénúityuróne. Okée wáalloobe Llihíyoma muhtsi méméénúiyáhi.

¹⁷ Muurá ámuhá taúhbaju neé míityétsi íiná pájtyene úúballécooca mecáhcujtsóne.

¹⁸ Ahdu muurá íñe ó némeíhijcyá ímiááné muubá o íjcyane. Áábeke oke Llihíyó waajácú okée wáalloobe.

¹⁹ Ehdúu Jetsóó néénélli neéme dííbyeke:

—¿Aca kiá diibye Díícyáánií?

Áánéllihyée neébe:

—Oke ámuha mewáájácutúmejíí méwaajácúiyá Llihíyoke. Muurá oke ámuha mewáájácuca téhdure méwaajácúiyá dííbyeke.

²⁰ Ehdúu Jetsóó úwaabó duurúvájá pañe Píívyéébé ícúvé dsídsi pícyámeíhíjcyátsihyi íjcyámeke. Áróobekée téjyju tsá múha ékéévetú íéévéi úújéttúnéllihyee.

Jetsóoke cáhcújtsotúme tsá úújetétyú dííbyedívu

²¹ Ááné boonétúu idyé tsiíñe neebe diityeke:

—Tsúuca muurá ámúhadítýú o péjúcoóhi. Áábeke ámuha oke menéhcorómé tsá maájtyúmíityúne. Ámuha médsíjiveé ámuhá imítyuháñe ímíbáávyetúmere. Áánélli o péhullévú tsá óhdivu ámuha meúújetétyúne.

²² Ehdúu Jetsóó néénélli tétsihyi íjcyame néjcatsíhi:

—Dsíjívétsámeíibyeubáhaja. Íjcyátúnélli neebe dííbyedívú meúújetétyúne.

23 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Ámuha muurá míamúnaa íji múnaáre. Áánetu tsá íji múnáajpi o íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu níjkyéjitu o tsááhií.

24 Áánéllii ámuhakye o nées diibyējuco míamúnáake o pájtyetétsóóbeke cáhcújtsotúme ímityú ímbáavyetúmeré dsíjiveíñe.

25 Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—¿Aca muubá uú?

Áánélliihyée neébe:

—Muurá tsúuca ámuhakye ó nehíjcyá muubá o íjcyane.

26 Aane téhdure múhdurá ámuha meícyahíjcyáné ámuhakye ó neéiyáhi. Áronáa okée wálloobe ímiáábé íjcyánéllii oke díbye neénere ámuhakye ó nehíjcyáhi.

27 Ehdúu Jetsóó Cáani Píívyéébedityú diityéké úúbálleroné tsá ditye wáájacutúne.

28 Áámekée idyé neébe:

—Muurá Míamúnáájpidívúu o ipívyéévéébeke páwachékevu ámuha mewátyétyéhcúcooca botsí méwaajácuú muubá o íjcyane. Tsá táíjtsaméityúré o újcune ámuhakye o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó oke neénere ó nehíjcyáhi.

29 Muurá díbye okée wálloobe tsá kiá óhdityu íjcyatúne. Aabe tsá oke íhvéjtsotú díbye ímilléné o méénuhíjcyánélliihye.

30 Ehdúu díbye neénetu mítyame cáhcujtsó dííbyeke.

Naavéneéjte

31 Áámekée neébe:

—Muurá íñe ámuhakye o nehíjcyáné ámuha mecáhcújtsóne tehdu meíjcyáhajchíí ímiááné tahñéjte ámuha méíjcyááhi.

32 Aame ámuha ímiá uwááboju tsúuca mewáájacúme múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu méímíjpyéteéhi.

33 Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Áánerá muha Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe meíjcyámeke ¿íveekí u nées íñnetú muha méímíjpyetéíñe tehdu múhójtsí pañe muha meíjcyámekéjívvari?

34 Áánélliihyée neébe:

—Muurá ímiááné ímityúné méénuhíjcyámé tsá ímí íjcyatú éhne múúne tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame íjcyadu.

35 Muurá tsaaté hójtsíri íjcyaaabe tsá diityéejpi íjcyatúne. Áánetu ihdyu diityé hajchi diityéejpi.

36 Ahdu Píívyéébé Hajchi o íjcyaaabe ámuhakye ímityúnetu o ímíjpyetétsómé ímiááné ámuha méímíjpyéteéhi.

37 Ímiáánéjucóhde ámuha Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe meíjcyarómé méimíllehíjcyá oke medsíjívetsóné íñe ámuhakye o úwaabóné ámuha mecáhcújtsóiyóné méimíllétúnema.

38 Muurá ihdyu Llihíyó oke túkévéjtsóneri ámuháma ó ihjúvahíjcyáhi. Ahdu muurá ámuháj caani ámuhakye túkévéjtsódújuco ámuha meícyahíjcyáne.

39 Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Áánerá ihdyu múúhá íhdé múnáajpi Aavaráaúvú múúháj caani.

Áánélliihyée Jetsóó nées diityéke:

—Muurá ímiááné dííbyeúvúj tsíménémúhaabe ámuha meíjcyaca dííbyeúvúu ícyahíjcyádú ámuha méíjcyáiyáhi.

40 Aaca muurá íñe Píívyéébe oke túkévéjtsóneri ámuhakye o úwáábohíjcyáné hallútú tsá ámuha oke medsíjívetsóityuróne. Tsáháa muurá ehdu Aavaráaúvú neétune.

41 Áronáa ihdyu ámúháj caani íjcyadújuco ámuúha.

Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Áánerá íjcyaaabe tsáápiiye múúháj caani Píívyéébeé. Tsá tsijpi múúháj caani íjcyatúne.

42 Áánélliihyée Jetsóó néé diityéke:

—Muurá ímiááné Píívyéébe ámúháj caani íjcyaca oke ámuha méwájuúiyáhi. Muuráhjáa dííbyedítúyú o tsáá oke díbye wállóónélliihye. Tsáháa táábúwaríyé o tsáátune.

43 Aabe ámúhake o úwaabóné ¿íveekí tsá ámuha melléébohíjcyatúne?

44 Muurá ihdyu ámúháj caani Naavéné íjcyánéllii díbye ímillédú ámuha méméenuhíjcyáhi. Muuráhjáa ípívyeevédujuco ímítuube díbye dsíjívétso múnáajpi. Áábé pañe tsá ímiá íjtsaméí íjcyatúne. Apááñéré álliu dííbyé pañe íjcyáábedítúyú ímichi teene tshíjcyáhi.

45-46 Ahdu ámuha menéénéllii tsá meímíletú ímiááné ámúhake o néhíjcyaróné mecáhcujsóne. Áánetu ihdyu tsá múha oke nééítyuró ímítuube o íjcyane.

47 Muurá ihdyu ímiááné Píívyéébeéjté íjcyame ímíllé dííbyé uwááboju illéébone. Áánetu ámuha dííbyeéjté meíjcyátúnéllii tsá meímíletú teene melléébone.

Aavaráaúvú íjcyátúnáacájuco Críjto ícyahíjcyáne

48 Ehdúu Jetsóó néénéllii nééme dííbyeke:

—Ihdyúha ímiáánéjuco muha menéhíjcyáné Tsamááriá iiñúji múnáajpi u íjcyáábé pañe naavéné íjcyane.

49 Áánélliihyée neébe:

—Áánerá tsá tápañe naavéné íjcyatúne. Muurá ihdyu íiná o méénúneri Llihíyoke ó ávyéjútsohíjcyáhi. Áánetu ámuha tsá oke maávyéjútúllétúne.

50 Aane tsá o íjyácunútú oke ámuha maávyéjútsoíyóneri. Áronáa ihdyu Llihíyó ímíllera oke ámuha maávyéjujsóne. Aabe ihdyu óvíi muhdú néé oke ávyéjútúllétúmeke.

51 Aane ímiááné ámúhake o néé o néhíjcyáné cáhcujtsómé múijyú dsíjívéjúcóóityúne.

52 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Ímiáánéhaca dípañe naavéne. Muurá eene ínehjírécú o íhjuváne. Ááneráhjáa Aavaráaúvuma Píívyéébe íhjuú uubálla múnaa íhtsutúmé íjcyároméhjí dsíjívéhíjcyáhi. Aanáa muhdú ívane u néé u néhíjcyáné cáhcujtsómé múijyú dsíjívéityúne.

53 ¿Aca díbye méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú ehniíñevu uú? Áhdure ¿aca diitye Píívyéébe íhjuú uubálla múnáaúvú ehniíñevu uú? Ááneráhjáa diitye íjcyarómé dsíjívéhi. Aanéjii tehdu múha uke cáhcújtsóíyónejíivari.

54 Áánélliihyée neébe:

—Ihdyu tehdujuco ímiááné oore o ávyéjúttsámeíhíjcyaca tsá múha oke cáhcújtsóítyuróne. Aaca idyé tsá tene ímítuúne. Áronáa ihdyu Llihíyóre oke ávyéjútsohíjcyá eene ámúhá Píívyéébe díbye íjcyane ámuha menéhíjcyáabe.

55 Áróobeke tsá ímí ámuha mewáájacutúne. O ihdyu ó waajácú dííbyeke. Muurá dííbyeke o wáájacutúné o nééca ámuháduíyó oo álliu múnáajpi. Áronáa ímiááné dííbyeke o wáájacúnéllii oke díbye nééne ó cáhcútsohíjcyáhi.

56 Muuráhjáa díbye méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú ímí íjtsúcunú o tsááiñe ímiááné iwáájacúnélliihye. Ááneríi mítyane ímíjyúúveébe.

57 Ehdúu Jetsóó néénéllii néémeé:

—¿Aca muhdú 50 pijcyábá u íjcyáábejii ú waajácú Aavaráaúvuke?

58 Áánélliihyée neébe:

—Ímiáánetúre ámúhake o néé dííbyeúvúikyée íjcyátúnáacájuco o ícyahíjcyáne.

⁵⁹ Ehdúu dibye néénéllii néwayúúné éhkebamé dííbyeke iáámúroki. Áronáacáa diityédítýú duurúvájá pañétú múijyúrá wáájácúratúné ijchívyéébe.

9

Hállúvátúúbe tsijju tsíimaváábeke Jetsóó ímíjpyetétsóne

¹ Téhdurée tsátsihdyu muha Jetsóoma mepájtyénáa ájtyúmiibe hállúvátúúbekéhjáa tsijju tsíimaváábeke.

² Áábedítýúu muha menéé dííbyeke:

—Uwááboóbej, ¿acáa íveekí áánúke íllu tsijju tsíimaváahi? ¿A cáánímútsí imítýú déjúcotu, mityá dííbyé imítýú déjúcotúrej?

³ Áánélliihyéé neebe múúhakyé:

—Tsáháa dííbyé imítýú déjúcotu ehdu dibye íjcyatúne. Áhdurée tsá cáánímútsí imítýú déjúcotu tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu dííbyeke o íttétsónej tééveri Píívyéébe íhtsútuube íjcyane iwáájácúmeí ehdu píívyéébe.

⁴ Aane ó imíllé okée wálloobe níwaavéné o íjcyané hajchótá o méénune. Muurá meíjyunúcooca tsá múha wákímyeíjyúcootúne.

⁵ Muurá peetédu o néébe ííñújiri o íjcyané hajchótá ímiáájú míamúnáadívú ó bóhówátsohíjcyáhi.

⁶ Ehdúu íñééne ííñújí hállúvú iúníñeri ííñuba ityátsájcóneri diibye hállúvátúúbeke íhyálluúúcú tááboóbe.

⁷ Áánemáa neebe dííbyeke:

—Díllójcámeítýé éhne ‘dityéé wálloóne’ nééiyóné ‘Tsiroée’ némeííbawúutu. Áhdújucóo dibye téébatu íllójcámeíjyéne óómiñe tsáimiyéjuco ítteébe.

⁸ Áábekéhjáa wáájácuhíjcyámé iájtyúmíne néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne áanu hállúvátuube ácuúcunúúbé piáábó táúmeíhíjcyatúne?

⁹ Áánélliihyéhjáa tsaate néehí:

—Diibyéjuco.

Áánetúhjáa tsijtye néehí:

—Diibyéíívari. Tsíjpiíye. Áronáa ihdyu paabéjuco diíbye.

Áronáacáhjáa dííbyere pañetu néehí:

—Muurá diibyéjuco oó.

¹⁰ Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke.

—¿Aane múhdutú tsúuca ú íttéhi?

¹¹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóó iúúniyi ííñuba ityátsájcóneri táhálluúúcú ityáábóne wallóo ‘Tsiroée’ némeííbawúutu o íllójcámeítýeki. Áhdújucóo o péébe o íllójcámeíñe tsúuca ó íttéhi.

¹² Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—¿Aane kiá diíbye?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsá o wáájácúcutú kiá ícyooca dibye íjcyane.

Paritséomé dilló hállúvátúúbeke múhdutú dibye íttéjucóone

¹³ Aabéhjáa tsáimiyéjuco íttéébeke tsajtyémé paritséómu éllevu.

¹⁴ Áijyúu Jetsóó dííbyeke ímíjpyetétsó wáyeéévejcóoji.

¹⁵ Áánélliihyéhjáa tsiíñe dillómé dííbyeke múhdutú dibye íttéjucóone. Áánélliihyéhjáa neébe:

—Okée Jetsóó ííñuba iúúrúnúneri táhálluúúcú táábóne o íllójcámeíñe tsúuca ó íttéhi.

16 Áánélliihyéhjáa paritséomudítýú tsaate nééhií:

—Áánélliihyéhaca tsá dibye Píívyéébedítýú tsáátune. Keená dibye wáyeéévejcóójí ávyejúúlléne.

Áánetúhjáa tsijtye nééhií:

—Árónáa ímítýuube tsá méénúítýuró méénúráítýúronéhji.

Ehdúhjáa paritséómú páhduváre Jetsóodítýú íjtsámeíhi.

17 Aaméhjáa diibye hállúvátuubée ícyahíjcyaaabe tsaímiyéjuco íítéébeke tsiíñe nééhií:

—¿Aanéhaca diibye eene uke ímíjpyetétsoobe muubá íjcyane ú íjtsúcunúhi?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ihdyu ó íjtsúcunú Píívyéébe ihjýú uubáalle múnáajpi dibye íjcyane.

18-19 Aanéhjáa tsaate diityédítýú tsá cáhcújtsotú diibyéjuco hállúvátuubée ícyahíjcyaaabe dibye íjcyane. Áánemáhjáa cáánímútsikye ipíúvámútsikye néémeé:

—¿Ava diibyéjuco áanu éhneváa hállúvátúúbeke ámuhtsi metsíímávaabe íñe múhdutú tsaímiyéjuco íítene?

20 Áánélliihyéhjáa neemútsi:

—Éée, diibyéjuco.

21 Árónáa ihdyu tsá muhtsi mewáájacutú múha dííbyeke ímíjpyetétsoone. Aane tsíímenécojii tuhúulleéhi. Cáhawáa ihdyu medílló ámúhake dibye iúúbáalle muhdú ímíjpyeténe.

22 Ehdúhjáa cáánímutsi neé diityéké diibyéjuco Jetsóo Cripto íjcyane neémekéhjáa pih-cyáávájá pañétú iwáágóoíñe ditye pítyájcámeíñe apííchori.

23 Áánélliihyéhjáa neemútsi dííbyekéré ditye idíllóki.

24 Ehdúhjáa cáánímutsi neénéllii tsiíñe ipíúváábeke néémeé:

—Píívyéébekéré tehdujtso, tsá idyé Jetsóoke. Muurá muha méwaajácú ímítýuube dibye íjcyane.

25 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—Árónáa tsáháturo o wáájacutú ímítýuube dibye íjcyane. Apááñéré ó waajácú ímiáánée hállúvátuube o ícyahíjcyáábeke oke dibye ímíjpyetétsoone.

26 Áánélliihyéhjáa tsiíñe nééme dííbyeke:

—¿Acáa muhdú uke ímíjpyetétsoóbe?

27 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muuráhané tsúúca ámúhake ó úúballéhi. ¿Íveekí ámuha méimíllé tsiíñe ámúhake o úúballéne ámuha mecáhcújtsokíjñivari? ¿Mityá ámuha méimíllé dííbyeke meúraavyéne?

28 Ehdúhjáa dibye neénéllii ílluréjuco ditye dííbyeke iúhbáne nééneé:

—Wa ihdyu uure dííbyeke durááveye. Muurá ihdyu muha Moitséeúvú uwáábóre meúraavyéhi.

29 Muurá muha méwaajácú dííbyévumáa Píívyéébe íhjúvahíjcyáne. Áánetu eene u neébeke tsá muha mewáájacutú kiátúhjáa tsáábe muubá íjcyane.

30 Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Aca muhdú íívane tsá ámuha mewáájacúityú kiátúhjáa tsáábe oke ímíjpyetétsoóbeke?

31 Muurá ímítýumé Píívyéébeke piáábó táúmeiyóné tsá dibye lléébóityuróne. Áánetu ihdyu ímiááné dííbyéjté íjcyame dibye ímillédú ícyahíjcyámej téeveri tehdiívanéhji méénuúbe.

32 Tsá muurá mújýú mehdu neéme hállúvátúméhjike ímíjpyetétsoone mewáájacutúne.

33 Aane muurá diibye okée ímíjpyetétsoobe Píívyéébedítýú itsáátuca tsá tehdiívanéhji méénúityuróne.

³⁴ Ehdúhjáa dibye néénéllii nééme dííbyeke:

¿Aca muhdú eene ídaatsónée ímityuube u píívyeebe ú imíllé múúhake u úwaabóne? Ehdúhjáa néémere dííbyeméikye ijchívyetsó pihcyáávéjá pañétu.

Píívyébeke ímí cáhcújtsotúmé ijcyá hállúvatúmé ijcyadu

³⁵ Aanée tsúúca Jetsóo waajácúhi. Áábekée tsáijyu íajtyúmííbe neébe:

—¿Aca ímiááné ú cáhcujtsó Píívyéébé Hájchikye?

³⁶ Áánélliihyée neébe:

—Ávyéjuúbej, oke duubállé caabyé dibye íjcyane o cáhcújtso dííbyeke.

³⁷ Áánélliihyée neébe:

—Diibyéjuco muurá íñe úúma o íhjuváne. Aane tsúúca oke u ájtyumíhi.

³⁸ Áánélliihyée dííbyé lliñévú ímímóúúvéne neébe:

—Ávyéjuúbej, uke ímiááné ó cáhcujtsóhi.

³⁹ Ááné boonée Jetsóo nééhií:

—Muuráhjáa íñujívú o tsáa muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné diityéké o wáájácútsóvaábe. Ópée o tsáa ímiáájú wáájácútmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu néémeke o wáájácútsoki. Áhdurée o tsáa panévare iwáájacúné ítsúcunúhíjcyámeke o néé ímiá uwááboju ditye wáájacútúne.

⁴⁰ Áánélliihyée paritséómú tétsihyi íjcyame nééhií:

—¿Aca muha tehdu hállúvatúmé íjcyadu?

⁴¹ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Árónáa ámuha diityédú menéeca tsá íná ámúhá hallúrí íjcyáítyuróne. Áánetu ámuha páneere mewáájacúné menemeíhíjcyánéllii ámúhá hallúrí íjcyáné ímityúne.

10

Obééjámú mójcotu íjcyáné uwááboju

¹ Muurá naní múnaa obééjámú mójcú pañévú llééhówatu úcaávetúmé íhdícyátsihdyuré úcaavéhi.

²⁻³ Áánetu ihdyu diityé tehmeébé úcaavé lleehówatu tééwá tehmeébé pááyúcucooca. Aabe diityéké píúvácooca íjkyéetu waajácúme. Aamejuco témjco pañétú áachívú dííbye déjutu íjchívyécunúne.

⁴ Aabe kiávú diityéké tsúúlléhullévú úraavyémé dííbyeke iwáájacúnema.

⁵ Áánetu tsíjtyere diityéké píúváhajchíí tsá ditye péetune. Íllure wááme ditye píúvárónáa diityéké iwáájacútúnéllííhye.

⁶ Ehdúu Jetsóo diityéké nééne tsá ditye wáájacútú íná íñééiyóné obééjámú mójcótú dibye íhjuváne.

Jetsóo obééjámú tehmeébédu

⁷ Aanée ditye lléébótúnéllii tsiíñe neebe íboohówájíjtori:

—Oo muurá ímiááné teene obééjámú mójcú lleehówádu.

⁸ Aabéikyée o tsáátúné ihde naní múnaádú nééme úwáábohíjcyá tsíjítóriye. Árómé uwáábóo tsá míamúnaa obééjámúdú nééme cáhcútsohíjcyatúne.

⁹ Aane ímiááné llééhowádú o néébeke cáhcujtsómé tajtyéeveri pájtyetéhi. Aame íñé ímíjyaú íjcyá éhne múúne obééjámú ítyehméébema íjcyame íjcyadu.

¹⁰ Muurá naní múnáajpi íllure ícúbahrá obééjámuke. Áánetúu tsá o tsáatu tehdu míamúnáake o méénuki. Ópée o tsáa diityéké o pájtyetétso ídsíjívéjúcóóityúne bóhí ditye íjçuki.

11 Aabe ímiááné páñétúejpi oo oke cáhcujtsómé obééjámúdú néémé tehmeébe. Muurá obééjámú tehmeébé diityé wájyuri ícúbáhrámeíhi.

12 Áanetu áhdólliihyéré diityéké téhmehíjcyabe tsá ímí téhmetúne. Muurá oohíbyé díívaabe diityéké idyóó tsáábedítúyú díbye wááné boone tsáápiikye díbye tábejcarónetu wáchájaavémé ílluréjuco mújtane pahúllevávu.

13 Ehdú muurá diityéjtane waabe díyte áhdónélliihyéré téhméroóbe. Aabe tsá diityédí íjyácunútú ihñéjté díyte íjcyátúnélliihye.

14 Áanetu ihdyu páñétúejpi diityé tehmeébé íjcyadu tahñéjté tehmeébé o íjcyámema muha méwaajácújcatsíhi.

15 Ahdu téhdure Llihíyoma muhtsi méwaajácújcatsíhi. Aabe tahñéjte wájyuri ó ícúbáhráméí díyte iwágóóóvétuki.

16 Téhdure íjcyámé tsijtye jodíómú íjcyaturómé tahñéjté íjcyáímye. Áámeke ó pihjyúcuú pámeere oke cáhcujtsómé tsamééréjuco íjcyámé tehmeébé o íjcyaki.

17 Muurá Llihíyó oke wajyú diityé wájyuri o dsíjívéebe tsiíne o bóhíííbyeke.

18 Tsá muurá múha oke dsíjívésóíturóne. Muurá ihdyu o ímíllénélliihyéré o íhvéjtsámeíbyé ó dsíjíveéhi. Ároobe tsiíne ó bóhííhi. Ehdú táúmiwa Llihíyóo néhdújuco.

19 Ehdúu Jetsóó néénetu páhduváre íjtsámeímye dííbyedítu.

20 Tsaaté neéhií:

—Muurá áábyé pañe naavéné íjcyáábé íjtsaméí mújtáabeke ¿íveekí ámuha mecáhcútsohíjcyá állíuuháñé díbye íhjuváne?

21 Áronáacáa tsijtye neéhií:

—Tsáháubá ehdu naavéné ípañe íjcyabe íhjuváváityuróne. Pane ¿aca naavéné ípañe íjcyame hállúvátúmeke ímíjpyetétsóiyáhi?

Jodíómú Jetsóoke éhðiválléne

22 Áhdurée tsáijyu Jerotsaréeri muha úúníjyá pañe meíjcyánáa duurúvaja Píívyéébe wáábyuta íjcyaja iwáñehjínuhíjcyajcóójí wáñehjínúme.

23 Áánáacáa Jetsóó patyéíñuhíjcyá tsátsii tééjá llehówá úmiwa ‘Tsaromóo’ némeítsihyi.

24 Áábedívúu imícáavéne néemeé: ¿Aanéhaca íñe múhajchótá múúhadívú tsá u wáájácútsámeíityúne? Bo ihdyu apáhajchíí ímiááné diibyéjuco Críjto u íjcyáhajchíí múúhake duubállej.

25 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Tsúuca muurá ámúhake ó nehíjcyará diibyéjuco o íjcyane. Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatúne. Téhdure muurá Llihíyo mémeri méénúráityuróne o méénúneri ó bóhówátsómeíhíjcyará diibyéjuco o íjcyane.

26 Árone tsá ámuha oke mecáhcútsohíjcyatú táobééjámúdú néeme tahñéjté ámuha meíjcyátúnélliihye.

27 Muurá ihdyu tahñéjté oke waajácú oke icyáhcújtsónélliihye. Áámeke téhdure ó waajácúhi. Aame ímí tehdújuco oke uráávyehíjcyáne.

28 Áánéllii diityéké ó ájcuú múijyú díyte dsíjívéjúcóóityúne bóhíívu díyte iwágóóóvétuki. Áámeke tsá múha óhdítu dójtúcúityúne.

29 Muurá Llihíyó okée diityédívú téhmétsoobe páme ehnííñevu íhtsútuúbe. Áábedítúyú tsá múha diityéké dójtúcúityúne.

30 Muurá muhtsi Llihíyoma tsáápiiyéro.

31 Ehdúu Jetsóó néénéllii tsiíne éhkebámé néwayúúné dííbyeke téúhjiri ídsíjívétsóroki.

32 Áronáacáa neebe diityéke:

—Áánerá Llihíyó oke píáábóneri ámuháma méénúráityuróné o méénuhíjcyáábeke ¿ííné hallútú ámuha méimíllé oke medsíjívetsóné?

³³ Áánélliihyée néeme dííbyeke:

—Tehdu tééné hallútú uke muha medsíjívetsóíñejíivari. Muurá ihdyu íveekí míamúnáajpi u íjcyaaabe Píívyéébedi u díllómeíñé hallútúré uke muha medsíjívétsoóhi.

³⁴ Áánélliihyée neebe diityéke:

—Áánerá ámuhá taúhbaju íjcyáháámitu Píívyéébe nééhií: “Ámuha méijcyá ohdu.”

³⁵ Aane muurá dííbyé uwáábó icyáhcujsóné úráávyémeke ímiáánéjucu díbye íwaajácúháámitu néene dííbyedu ditye íjcyane.

³⁶ Aanéjii muhdú dííbyerée oke ííñujívú wálloobe tehdu oore dííbyé Hajchi o íjcyane o néenejiiivari. Aane ¿íveekí ámuha méijtsúcunú ímityúné Píívyéébedityú o íhjuváne?

³⁷ Ihdyu méénúráityúronéhjí ámuháma o méénuhíjcyáné dííbyedityú tsáátuca tehdújucu ímiááné ámuha tsá oke mecáhcújtsóityuróné.

³⁸ Aane ihdyu okée díbye wálloone ámuha mecáhcújtsótúrónáa mecáhcújtsó o méénuhíjcyanéhjí dííbyedityú tsááne ámuha mewáájacu Llihíyoma muhtsi tsáápihdyuré méijcyane.

³⁹ Ehdúu Jetsóó nééné hallútú idyé imíllerómé dííbyeke íékeevéne. Áronáacáa pállójcoobe diityéke.

⁴⁰ Áábemáa tsiíñe muha mepée Joodáa ehnéjcuvu tsojtsó múnáajpíi Jóááuvu tsótsohíjcyáhullévu.

⁴¹ Áijyúu mítyane míamúnaa dííbyedívú píhcyaaavémé néjcatsíhi:

—Tsáháa muurá áanu méénuhíjcyádú Jóááuvu méénúráityúronéhjí méénuhíjcyatúne. Áronáacáhjáa ihdyu ímiáánéjucu díbyeúvú dííbyedityú úúbállehíjcyáne. Ehdúu néeme Jetsóodityu.

⁴² Áábekée mítyame tétsíi múnaa cáhcujsóhi.

11

Ráátsaro dsíjívéne

¹ Áijyúhjáa ‘Ráátsaro’ némeíbyé Betáaniarí íñáállemúpíma Maaríaa, Máátaá, íjcyámúpíma íjcyaaabe cheméhi.

² Diillée muurá Maaríaa Ávyéjuube Jetsóój tuháácýú pácúújúpácýori imúrjchóne paacyú íhñiwácori.

³ Aamúpihjáa wallóo tsatéké Jetsóo éllevu díbye náhbévahíjcyaaabe íhnáhó chéménéllíihye.

⁴ Aamée úúballévánetu neébe:

—Árone díbye dsíjívéné tsá íiná íjcyatúne. Ihdyu Píívyéébe íhtsútuube íjcyaaabe íávyéjújtsámeíkíyé ehdu dííbyeke pajtyéne. Áhdure dííbyé Hajchi o íjcyaaabe téenej téeveri o ávyéjújtsámeíki. Ehdúu neebe Jetsóo.

⁵ Mítyanée ívámeíbyé diityéké Máátaá, Maaríaa, Ráátsaroo, íjcyámeke.

⁶ Aabée Ráátsaro íhnáhó chémene ditye úúbállérónáa míjcyoojícúu íjcyá tétsihyi.

⁷ Átsihdyúu botsíi neebe múúhakyé:

—Métsu tsiíñe mepée Jodéa ííñújivu.

⁸ Áánélliihyée muha menée dííbyeke:

—Uwááboóbej, muuráhjáa éijyure téhullé múnaa uke imíllerá ídsíjívetsóné néwayúúnevu íáamúneri. Áhullévú muhdú ú imíllé mepééneé.

⁹ Áánélliihyée neébe:

—Muurá cóóji ímí máájtyumíhi. Áánéllii cóóji úllémeke tsá ñná pájtyetúne.

¹⁰ Áánetu pejco úlleme cábóhcámeíhi.

¹¹ Átsihdyúu idyé múúhake neébe:

—Muurá ihdyu ménahbéébé Ráátsaro íllure cuwáhi. Áróóbeke ó ákyéjtsóteé téhullévú meúújetédu.

¹² Áánélliihyée muha menééhií:

—Ávyéjuúbej, áánélliihyéhaca bóhíiibye ehdu idyé íllure cúwaábe.

¹³ Ehdúu muha menéé ímiá cúwáre díbye nééne meíjtsúcunúnema.

¹⁴ Árónáacáa botsíi ímíñeúvú neebe múúhake:

—Muurá ihdyu ímiáané tsúúca Ráátsaro dsíjívéhi.

¹⁵ Árónáa íllure ó ímíjyuuvé díbye dsíjívénáa téhulle o íjcyátúneri éhnííñevu ámuha oke mécáhcújtsoki. Ahdícyane cáhawáá metsu meúújetékij.

¹⁶ Ehdúu Jetsóo múúhake néénéllii Tomáa díbyere ‘Jeméero’ némeíbyé nééhií:

—Ané wa ihdyu metsu pámeere mepéé díbyema téhullévú medsíjíveki.

Dsíjívémeke Jetsóo bóhítsóne

¹⁷ Aanée Betáaniávú muha meúújeténáa úúballémé Jetsóoke tsúúca 4 coojívájucu pájtyene Ráátsaróúvuke ditye cúúúnetu.

¹⁸ Teenée Betáania Jerotsaréetu míñéécú kiróómetrój piínévu.

¹⁹ Aanéhjáa mítyame péé diityepí Máátámúpíke iñáhbénuki.

²⁰ Aanéhjáa díille Mááta tsúúca tétsihyíjyucu muha meíjcyane iwáájácúne cáhdahíro Jetsóoke. Áánetúhjáa Maaría ááhivu coéváhi.

²¹ Aallée Mááta néé díbyeke:

—Ávyéjuúbej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéítyúroobe tsúúca dsíjívéhi.

²² Árónáa ihdyu ó waajácú Píívyéébe uke piááboíñe.

²³ Áánélliihyée neebe díílleke:

—Díñahbe bóhíhi.

²⁴ Áánélliihyée neéle:

—Éée, ímiáané ó waajácú díbye bóhíiíñe páneere tsíhdyuréjucu ímíbaávyéijyu pámeere dsíjívémé bóhícoóca.

²⁵ Áánélliihyée Jetsóo nééhií:

—Muurá dsíjívémeke ó bóhítsóhi. Áánéllii pámeere oke cáhcujtsómé dsíjíverómé bóhíhi.

²⁶ Aame tsá wágóóóvéityúne. ¿A ú cáhcujtsó uke o nééneé?

²⁷ Áánélliihyée neéle:

—Éée Ávyéjuúbej, ó cáhcujtsó diibyéjucu éhneváa íñe íñujívú tsááiibye Críjto Píívyéébé Hajchi u íjcyane.

Ráátsaróúvuke Jetsóo kímoovéne

²⁸ Ehdúu íñééne Mááta íñaalle Maaría éllevu ipyééne áábánéwu neetéhi:

—Muúllej, Uwááboobe éhtsíhyi íjcyabe uke píuváhi.

²⁹ Áánélliihyéhjáa íícúí peelle dííbyeke iúújetéki.

³⁰ Téjyúu tsáhái muha meúújetétú técoomívu. Kémúélléhréikyée muuha Mááta múúhadívú úújetéshiyi.

³¹ Aanéhjáa Maaría diityepíke náhbenúme ííténáa íjchívyéíñú peecútére. Aanéhjáa íjtsúcunúme íñáhbéúvuke ikímóóvéne dílle íjchívyéíñúne. Áánemáhjáa úraavyémé díílleke.

³² Aallée múúhadívú wájtsille Jetsóo líiñévu ímímóúúvéne néé dííbyeke:

—Ávyéjuubej, úpée u íjcyaca táñahbe dsíjívéítyúroobe tsúuca dsíjívéhi.

³³ Ehdúu iñéene taalle. Téhdurée dííllema péeme tááhií. Aanée Jetsóoke kímóhcó pajtyéhi.

³⁴ Aabée néé diityéke:

—¿Kíátúhjáa ámuha méccuú dííbyeúvuke?

Áánélliihyée néémeé:

—Cáhawáá metso meúújeté ténijkye.

³⁵⁻³⁶ Ehdúu ditye nétsiu Jetsóo táánéllii néjcatsímye:

—Mítýané muurá wájuube dííbyeúvuke.

³⁷ Áánetúu tsaate nééhií:

—Áánerá hállúvátúméhjike íítétsohíjcyaabée ¿íveekí tsá múhdúubá méénutú dííbyeúvuke díbye idsíjívétuki?

Ráátsaróké Jetsóo bóhñtsóne

³⁸ Aamée dííbyeúvú níjkyé hállúvú muha meúújetenáa tsiíñe Jetsóo kímoovéhi. Áijyúu teene níkyehéjú wátájcámeí mítyau nééwayúvu.

³⁹ Aanée neebe diityéke:

—Cána eeu nééwayu méñnétsoj.

Árónáacáa dííbyeúvú naalle Mááta nééhií:

—Ávyéjuubej, árónáacáubá tsúuca toocújúcoóbe. Muurá tsúuca 4 coojívájucó mee dííbyeúvúu dsíjívétsihdyu.

⁴⁰ Áánélliihyée neébe:

—Muuráhané idyé uke o néé oke u cáhcújtsóhajchíí Píívyéébé íhtsútú u ájtyúmiíñe.

⁴¹ Ehdúu díbye néénéllii awáá íñnetsómé teeu nééwayu. Áánáacáa cáamevu icyárúuvéne Cááníma íhgyúvaabe nééhií:

—Ayúju Táácáániij, uke ó téhdujtsó páneere uke o nééne oke u lléébohíjcyáné hállúvu.

⁴² Muurá ó waajácú oke u lléébohíjcyáne. Ehdu íñe uke o néé íjtye míamúnaa icyáhcújtso ímiááné oke u wáalloóne.

⁴³ Ehdúu Cááníma íhgyúvátsihdyu tsíjipánécoba neébe:

—¿Rátsa Ráátsarój, díjchivyee eene níkyehéjú pañétu!

⁴⁴ Ehdúu díbye néénemáyé íjchívyéjúcoobe dítyéhjáa bíjínúnéhjimáye. Áánélliihyée neebe diityéke:

—Métsiñu eene íbíjínuháñe.

Jetsóoke íékééveíñé ditye pítyácójcatsíñe

(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Rc 22.1-2)

⁴⁵ Ehdúu díbye méénune íajtyúmínéllii Maaríama péémedítyú mítyame cáhcujtsó dííbyeke.

⁴⁶ Áánetúu cáhcújtsotúmé parítséomu éllevu ipyééne úúbálettéhi.

⁴⁷ Áané lliíñétúhjáa píhcyaavémé pámeere llúúvájte avyéjujtemá tsijtye pañétúejte avyéjujte ipítyácójcatsí muhdú dííbyeke imyéénuíñe. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—¿Aca muhdú íñe méméénuú dííbyeke? Muurá ímiááné méénuhíjcyaaabe méénuráítyúronéhji.

⁴⁸ Muurá éhdure dííbyeke méíhvéjtsóhajchíí pámeere dííbyekéréjuco ávyéjúúlleíñe. Áijyu muurá romáánómú méhdivu icyáyobáávaténe íñe méduurúvaja iwácávyáhcóne méhdi ícúbáhráiyáhi. Ehdúhjáa néjcatsímye.

⁴⁹ Áijyúu téené pijcyábari diityédítyú tsaapi piañétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyaaabe Caipáá néé diityéke:

—Ávyétá muutérá míá ámuha íñnéubará wáájacutúme.

⁵⁰ Muurá ihdyu tehdujúco tsáápiye dsíívéiyóné pámeere meóúúvéiyóné íhdétu.

⁵¹ Ehdúhjáa neebe Caipáa Píivyéébere íjtsámeíchóneri Jetsóo dsíjiveíñe jodíómu wájuryi. Tsáháhjáa íhdityuré iújcune ehdu dibye néétune.

⁵² Áronáacáa tsá apáámye wájuryíyé dibye dsíjivetúne. Téhdurée dsíjiveebe pámeere múhdumé Píivyéébej tsíímé ííñújiri íjcyame dííbyeke cáhcujtsómé ipájtyeteki.

⁵³ Aanée téjyju pítyácójcatsímyé muhdú dííbyeke idsíjívétsoíñe.

⁵⁴ Áánélliihyée tsáhájucó dibye boohówaneúvú péhíjcyatú míamúnááj piíne. Áábemáa muha mepée Jodéa ííñújitu Eeparaíivu íñeubará píívyétúné ííñújí pihírí íjcyácoomívu. Ácoomíyí muha méicyahíjcyáhi.

⁵⁵ Ájyúu lleevárijyucó pajtyeté wañéhjí muháa ténevá pijcyábádú mewañéhjívatéhijcyáne. Áané íhdéjucóo hállúécoomíji múnaa péécunúné Jerotsaréevu muhdú íicyahíjcyáne íímíbájchómeíki.

⁵⁶ Aaméhjáa duurúvájá pañe íjcyame Jetsóoke íájtyúmíyóneri íjcyame néjcatsíhi:

—¿Muhdú ámuha méíjtsúcunúhi? ¿Aca íhya tsááiíbye, mityá tsáhaáj?

⁵⁷ Áánáacáhjáa paritséómú llúúvájte avyéjurtémá pámeekéré néé ditye kiá Jetsóo íjcyane iwáájácúcooca íícúí diityéké iúúballe ditye dííbyeke iékééveki.

12

Tsáápille pácúúcupácyori Jetsóój tuháacyú tsójtsoné
(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

¹ Aanée téjyju íhyojtsítú tsájcoojíturájucó teene pajtyeté wañéhjí lléeváíñáa Jetsóoma muha mepée Betáániávu dibyee bóhítsoobe Ráátsaro íjcyácoomívu.

² Ájyúu diitye Ráátsarómú mítyane majcho meenu dííbyeke idyúúruváne. Áánevuú Mááta ájcune máchohíjcyamútsí diibye Jetsóoma.

³ Áánáacáa 'náádoó' némeíñe pacúúcupácyó mítyane áhdótsámeíjpacýó itsíváne Maaría múrijchó Jetsóój tuháacyu. Áánemáa páacyulle íhñíwacoríyé dííbyeke. Aanée pájá pañéré imyéwu cuváahií.

⁴⁻⁵ Ájpacýó hallútúu múúhadítýú tsaapi Jetsóodívúhacáa méénútsóiibye Tsimóo hajchi Jóoda Íjcarióóté néé múúhake:

—¿Aca íveekí éjpacýo tsá menáhjíhénutú 300-jíva tsané pijcyábá wákimyéi áhdodúné téene dsíídsiri ídáátsojtéké mepíáábóiyoki?

⁶ Áronáacáa tsá ímiáané ídáátsojtéké ipíáábóiyóneri íjyácunúnéllii ehdu dibye néétune. Ihdyúhacáa múúhama dsíídsike ityéhmehíjcyánetu íñáníhíjcyánélliihyéré imílléroobe téjpacýo náhjíhénúmeíñe.

⁷ Áábekée Jetsóo néehíí:

—Óvi ihdyu oke téjpacýorí múrijcholle. Muurá ihdyu oke ditye cúúúcooca oke itsójtsoiyónéjucó dille méénune.

⁸ Tsá diitye ídáátsojte kiávú ámúhadítýú péétyúne. Áánetu tsá páijyuvaré ámúhama o íjcyáityúne.

Ráátsaróké idsíjívétsoiyóné ditye pítyácójcatsíñe

⁹ Aanéhjáa mítyame tsúúca waajácú Betáaniarí dibye íjcyane. Áánélliihyée tsáácunúme dííbye éllevu. Áhduréhjáa imíllémé Ráátsaróké íájtyumíné dsíjiveébekeké dibye bóhítsoóbeke.

¹⁰⁻¹¹ Téjyúhjáa llúúvájte avyéjurté néjcatsí téhdure Ráátsaróké idsíjívétsoiyóné íveekí dííbyeke Jetsóo bóhítsonéllii mítyane míamúnáa dííbyekéréjucó icyáhucújtsoone úráavyéné hallútu.

*Jerotsarée coomívú Jetsóó úcaavéne
(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Rc 19.28-40)*

12-13 Áané tsiíjyúu Jerotsaréevu muha mepéénáa técoomíyí mítyame pahúllevá múnaa teenéhjáa pajtyété wañéhjivu péémeé. Aaméhjáa Jetsóó tsááne iwáájácúne wájuhóónema dííbyeke cáhdahírómé illu wañécohíjcyáhi:

—¡Ñóóooj, maímijyu áanu ijraéémú Piivyéébe mémeri tsááneéj! Ehdúhjáa nehíjcyámé iwáñéjónema.

14 Áijyúu bóhdíbe íayáne íjju hallúrí tsúúcajátújucóhjáa Píivyéébere íwaajácúháámitu illu néhdújuco:

15 Ámuúha Tsióó cóomi múnaaj, méíllityédíñe. Ámuha éllevu ámuhá avyéjuube tsáá íayáne íjju hájchí hallúri.

16 Ehdúu dííbyedítýú némeíñé tujkénú tsá muha mewáájácútu ñná tene nééiyóne. Áronáacáa bóónétu cáámevu díbye íavyéjuuté péénetu muha méítsaavé teenéhacáa nééiyóné ehdu dííbyedítýú tene nehíjcyáne.

17 Aanée tétsihyi íjcyame úúbállehíjcyá muhdúhjáa Ráátsaro dsíjívéeébeke díbye bóhítsóne.

18 Aanée teene méénúrátýuróné díbye méénune iwáájácúnéllii mítyame cáhdahíró dííbyeke.

19 Áámekée ííténe paritséómú néjcatsíhi:

—Ehdíivane, ámuúhaj. Muurá mítyane míamúnaa dííbyekéréjuco úraavyéne. Aane tsá mepíivyététú muhdú meméénune.

Griéégomu imíllé Jetsóoke íajtyumíne

20 Áijyúu Jerotsaréeri pajtyété wañéhjiri muha meíjcyámé pañe íjcyámé griéégomu.

21 Aamée Gariréa íñújiri Betsáida íjcyácóomi múnáajpi Perípe éllevu itsááne néehíí:

—Muúbej, muha méimíllé Jetsóoke maájtyumíne.

22 Aanée Perípe Aderéke úúballéné tsamútsíjyuco úúballéné Jetsóoke.

23 Áánélliihyée neebe díityétsikye:

—Tsúúca muurá Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe o ávyéjuutéíñe éévé úújetéhi.

24 Muurá ímiááné ámuhákye o néé tríígó neeváú mebájtso dsíjívéeúdu íjcyátsihdyu íñne mítyanéjuco llííyaaténe. Ahdu ó dsíjívée mítyame Píivyéébé avyéjúejte íjcyaki.

25 Muurá muhdú íjiri ícyahíjcyajjítóré ímillémé wágóóóveéhi. Áánetu ímityúné imyéenuhíjcyané íhvejtsómé újcuú mújyú ídsíjívécóóítyúne bóhi.

26 Ahdícyane tsaate tahñéjté íjcyane ímílléhajchíí óvíi ookéréjuco úraavyéne. Muurá oke íícúvehíjcyámeke Llihíyó ávyéjújtsoóhi.

Ídsíjívéeíñé Jetsóó úúballéne

27 Ehdúu íñétsihdyu neébe:

—Muhdú íhya múhduúvúrá ícyooca táííbuwa. ¿Aane muhdú íñe teéne? Óubá Llihíyoke ó táúmeíyá ñná oke pájtyénetu díbye oke ípájtyetétsoki. Tsáhaá. Muuráhjáa ímichi téénéllii oke wállóobe.

28 Átsihdyúu neébe:

—Ayúju Llihíyój, óvíi ihdyu ú bóhówájtsooméíhi. Áánélliihyée níjkyéjitu Píivyéébe néehíí:

—Tsúúca muurá ó bóhówájtsooméíhi. Áronáa éhníínevu tsiíñe ó bóhówájtsooméíhi.

29 Aanée tétsihyi íjcyame illéébóne néehíí:

—Chijchi ihjyúváhi.

Áánetúu tsijtye néehíí:

—Níjkyéji múnáajpi dííbyema ihjyúváhi.

30 Áánélliihyée neebe diityéke:

—Áánerá ihdyu ámúhake iñéerone ookéré neébe.

31 Aane tsúúca míamúnaa ímityúme ijcyanévú neétsámeííñe éévé úújetéhi. Téhdure ííñújí avyéjuube Naavéné tsúúca táhjátsáméííhi.

32 Muurá oke cáámetu wátyétyéhcuímyé pámeere óóma ijcyaki.

33 Ehdúu bóhówájtsoobe Jetsóo muhdú ditye dííbyeke dsíjívétsoíñe.

34 Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Áánerá muha mélléébohíjcyá Píívyéébé waajácúháámitu ditye éévehíjcyané míamúnáake pájtyetétsóiibye Críjto muhdú íjcyáityúne. Áánaa muhdú u neé u dsíjívéíñe Míamúnáájpidívúu u ípívyééveébe. ¿Mityá tsíjpiiyéí dííbyej?

35 Áánélliihyée neébe:

—Muurá ihdyu peetédu o neébe wahájchotáwuúré ámúhama ó íjcyááhi. Áánéllii ímiáámeréjuco meíjcyá ámúhama o íjcyáne j téeveri péjcodu neéne ímityúne ámúhake idyómájcótuki, ámuha éhne múúne cúúvétsihyi íjcyame wáájácúmeítyúme íjcyadu meíjcyátuki.

36 Ahdícyane peetédu o neébedi ímiá uwááboju íjcyane mécahcújtsó téeneréjuco ámúhadítýú íbóhówaúcunúki. Ehdúu Jetsóo diityéké iñétsihdyu péébe tsáhájuco tsiíñe diityédívú bóhówáávetúne.

Jetsóoke jodíómudítýú tsaate cáhcújtsotúne

37 Mítýáméj píínévú méénúráityúronéhjí díbye méénuhíjcyárónáa tsaate tsá dííbyeke cáhcútsóhíjcyatúne.

38 Ehdúhjáa ditye cáhcújtsóityúne Píívyéébe neéne dííbyé ihjýu uubáalle múnáajpi Itsaía cáátunúne nééhií:

Píívyéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwaábori íícuvémej? Muurá tsúúca ú úújetsójúcoorá diityéké dííhtsútuvu.

39 Muuráhjáa ímiáané tsá ditye cáhcútsóhíjcyatú dííbyeke. Íllúhjáa idyé tsiíñe caatúnuube Itsaía:

40 Píívyéébere ihdyu diityéké pívyétejtsó hállúvatúme íjcyadu neéme ííbuúúne wáájácúmeítyúme íajtyumíjúcooróné illéébójúcooróné ‘ehdúháaca’ iñéétuki, aame dííbyéjúcooro diityéké ímityúnetu ímíjpyetétsóíyóóbedi ííícúvétuki.

41 Ehdúhjáa neebe Jetsóodítýú Itsaía Píívyéébé ihjýu uubáalle múnáajpi tsúúcajátújuco dííbyé íhtsútú íatyúmihíjcyánéllííhye.

42 Ároné pañée mítýame cáhcujtsó tamúnaa jodíómú Jetsóoke ávyéjujte íjcyáróméhjímájuco. Aamée dííbyeke icyáhcújtsoróné tsá pámehdívúré bóhówáávétsojú paritséómú diityéké píhcyáávéjá pañétú wáágóóíyóné apííchori.

43 Imíllerómée ímí Píívyéébebema íjcyane. Áronáacáa éhniíñevu imíllémé míamúnáamáyé ímí íjcyane.

Jetsóo uwáábó lléébotúme díllómeí ímityúmedi

44 Ájyúu Jetsóo kéévánécoba nééhií:

—Muurá oke cáhcujtsómé tsúúca cáhcujtsó Llihíyoke okée wállóóbeke.

45 Áhdure oke ájtyumímé tsúúca ájtyumí dííbyeke.

46 Muuráhjáa peetédu neéne ímiá uwáábójuma o tsáá ííñujívú teene cáhcujtsómé éhne múu cúúvétsii íjcyadu ímityúne pañe íjcyájúcoótuki.

47 Aane íñe o úwaabóné illéébójúcooróné cáhcújtsótúmeke tsá o neéítyuró ímityúme ditye íjcyane. Tsáháa o tsáátu míamúnáadi o ícúbáhraki. Ópée o tsáá diityéké o pájtyetétsoki.

48 Áronáa ihdyu muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímíbájchómeícyooca íñe o úwáábohíjcyáné íéhdíwáalléne cáhcújtsotúmé téené déjúcotu neétsáméíhi.

49 Aane íñe ámúhake o nehíjcyanéjí tsá táíjtsaméityúré o újcune o nehíjcyatúne. Muurá ihdyu Llihíyó okée wáalloobe oke nehdíjuco ámúhake o úwáábohíjcyáne.

50 Aane ímiáané dííbyé uwááboju lléébome újcuú mújyú ídsíjívéjúcúóóityúne bóhi. Ehdu ámúhake o nehíjcyá Llihíyó oke nehdíjuco. Ehdúu neebe Jetsóo.

13

Ímamyémúy tuhááñé Jetsóo níjtyune

1 Aanée teene pajtyété wañéhjí lleevárijyucó íjcyánáa tsúuca waajácuube míamúnáama ííñújiri íicyahíjcyátsihdyu Cááni éllevu íóomiíñe. Aabée mítyane múúhake iwájyune úújétsohíjcyá múúhadítýú ipyétsihvújuco.

2 Áanáacáhjáa tsúuca Tsimóo hajchi Jóoda Ijcaríóóté ííbúwá pañévú Naavéné úcaavé díbye dííbyedívú méénútsóíñe íjtsaméima.

3 Aabée Jetsóo waajácú Cááni Píívyéébe éllevu tsiíñe íóomiíñe. Téhdurée waajácuube dííbyeke díbye pícyoone páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

4 Aabée majchorí muha meíjcyánáa hállúeja íwajyámú ityácóríívéne ípáácyuméibávú íjpinétú chíaavéhi.

5 Áánemáa lííyíhló pañévú nújpacyo ípícyójpácyori múúháj tuhááñe íñíjtyúne páácyuube eenée íjpinétú ichíaávéhbari.

6 Aanée Tsimóo Péédoróké díbye níjtyúíyónáa neébe:

—Ávyéjuúbej, ¿aca muhdú íívane oke ú níjtyuú tájtyúhaacyu cáábyekérá uke o níjtyúíyóóbeke?

7 Áánéllíihyée neébe:

—Tehdíjuco. Áronáa tsá u wáájacutú íveekí ehdu o méénune. Aane ihdyu cáhawáá óví ú waajácúhi.

8 Áánéllíihyée neebe Péédoro:

—Áronáa tsá oke u níjtyúítyuróne. Muurá ihdyu uke ó níjtyúíyáhi.

Áronáacáa neebe dííbyeke:

—Muurá uke o níjtyútuca tsá u íjcyáítyuró táavyéjúejpi.

9 Áánéllíihyée idyé neebe Péédoro:

—Ávyéjuúbej, aanéjííva tsá apááñéré tájtyúhaacyu u níjtyúityúne. Téhdure oke níjtyu táhníwáuma táhójtšicu.

10 Áánéllíihyée Jetsóo néé dííbyeke:

—Muurá íávúhcútsihdyu íjchivyémé íjtyúhaacyúréjuco níjtyámeíñe íjpi ííñuvájúcoótúnéllíihye. Ahdu muurá ícyooca ímíhyero ámuúha. Áronáa tsá pámeére.

11 Ehdúu neebe múúhadítýúhacáa tsaapi dííbyedívú méénútsóíñe iwáájácúnema.

12 Ehdúu múúháj tuhááñe íñíjtyúne tsiíñe íwajyámuvu íúcáávéne ácuúveebe múúháj pinévú ípyée íacuúacunúhíjcyátsihvu. Áánemáa neebe múúhake:

—¿A ámuha méwaajácú íveekí ehdu ámúhake o méénune?

13 Muurá ámuha oke médílohíjcyá Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyane. Aane dííbyéjuco o íjcyáábeke ihdyu tehdíjuco ámuha oke medílohíjcyáne.

14 Muurá ímiáané Uwáábóóbemáyé Ávyéjuube o íjcyároobe ámúháj tuhááñe ó níjtyúhi. Aane ihdyu óví tehdu ámuha ménítýúcatsíhíjcyáhi.

15 Muurá ehdu ó meenú tehdu ámuha pamévakeré maávyejúúlleki.

16 Muurá ímiááné ámuhákye o néé tsané avyējúúbé únú múnáajpi tsá diibye íavyējúúbé ehniíñevu íjcyatúne. Áhdure tsaate tsáápiikye tsiéllevu wállóobe tsá diityé ehniíñevu íjcyatúne.

17 Ehdú ámuhákye o néhijcyáné ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí muurá íñé imíjyaú ámuha meíjcyááhi.

18 Áronáa tsá pámeere tehdu ámuha meíjcyáityúne. Muurá ó waajácú caatyé ímiááné tahñéjté íjcyane. Áronáa ihdyu tehjújucó tene pájtyeíñé tsúúcajátújucóo Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néhdújucó: “Dííbyema muhcsi memáchohíjcyároobe óhdivu méénútsoóhi.”

19 Ehdú oke tene pájtyeíñé íhdétújucó ámuhákye o úúballéné néhi tene pájtyeíjyu ámuha oke mecáhcújtso ímiááné diibyéjucó o íjcyane.

20 Aane ímiááné o néé íñe ámuhákye o wállóomeke ímí iwáátsúcúpéjtsómedi íícuvémé idyé muurá ookéjucó íícuvéne, áhdure Llihíyó okée wállóobekéjucó ditye íícuvéne.

Jetsóó úúballé dííbyedívú Jóóda méénútsoíñe
(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Rc 22.21-23)

21 Ehdúu Jetsóó múúhakyé íñétsihdyu múhduúvúrá illíñémuúcunúmeíñe tsiíñe néehíí:

—Muurá ímiááné ámuhádytú tsaapi óhdivu méénútsoóhi.

22 Aanée tsá muha mewáájacutú cáábyedítú díbye nééneé. Áánéllihyée muha íllure méíítéjcatsíhi.

23 Téjyúu muha memájchónáa mítyane díbye oke ívámeííbyé dííbyé úníuri ó ácuúcunúhi.

24 Áábekée oke Tsimóo Pééodoro néé o dílló dííbyeke ímichi cáábyedítú ehdu díbye nééneé.

25 Áhdújucóo dííbyeke áábánéwu o nééneé:

—Ávyéjuúbej, ¿aca caabyé ímichi úhdivu méénútsoóhi?

26 Áánéllihyée neébe:

—Pááaho o éeníyohóvú o ájcuúbe.

Ehdúu néébere íeeníyohóvú ajcú Tsimóo hajchi Jóóda Ijcarióóteke.

27 Ájyúu tsúúca dííbyé pañévú Naavéné úcaavéné iwáájacúne Jetsóó néé dííbyeke:

—Wa bo íícúí íñá u méénúíñe meénuj.

28 Ehdúu díbye nééne tsá muha dííbyema majchóri meíjcyámedítú tsáápiubaré wáájacutú íveekí ehdu díbye dííbyeke nééneé.

29 Tsaatée íjtsúcunú dsíídsí tehmeébé díbye íjcyánéllíí ehdu díbye nééne wañéhjí wáábyuta tsíeméné díbye íáhdoki. Áhdurée íjtsúcunúmeé ídáátsojtéké díbye dsíídsítu ájcúiyóné ehdu díbye nééneé.

30 Aanée diibye Jóóda Jetsóó pááahóvú ajcune ímájchóne múúhadítú péjucóo tépejco.

Jetsóó táuhbaju

31 Áábe déjvúu Jetsóó néehíí:

—Ícyooca ihdyu Míamúnáájpidívúu o ípívyéévebe ó ávyéjuúteé Píívyéébe avyéjú iwáájacúmeíki.

32 Aane lléváhréjucó muhcsi maávyéjútsojcatsííñe Píívyéébema.

33 Muurá ámuhákye o pícyoíñúmeé oke ámuha menéhcóromé tsá maájtyúmíityú áátsíméjucó ámuha meíjcyaróme. Aane ámuhá avyéjuktékée o néhdu tsá ámuha ícyooca mepééityú o péhullévu.

34 Áhdícyane ámuhákye ó táuhbá muhdú ámuhákye o wájyudu ámuha mewáájycatsíki.

35 Muurá ímiááné ámuha mewáájycatsíhajchíí téénetu pámeere míamúnaa waajácúu ímiááné tahñéjté ámuha meíjcyane.

Jetsóó úúballé Péédoro tóónúmeíñe
(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Rc 22.31-34)

³⁶ Ehdúu Jetsóó néénéllii Tsimóo Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca kiávú ú peéhi?

Áánélliihyée neébe:

—Ícyooca tsáhái óóma u pééityúne. Árónáa bóónétúu oke ú úráávyeéhi.

³⁷ Áánélliihyée Péédoro néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿Aca íveekí tsá ícyooca úúma o pééityúne? Muurá téhdure ó dsíjívéiyá diwájyuri.

³⁸ Áánélliihyée neébe:

—¿Aca ímiááné u néé tawájyuri u dsíjívéiyóne? Muurá ímiáánetúré uke o néé ípyejco cáracái májtsívátúnáa oke u úráávyeróóné u tóónúñe 3-ijyúva.

14

Jetsóoj tééveriyé Méécáánidívú meúújeténe

¹ Aane ihdyu íñnerí maáábímyeídíñe. Llihíyoma múhtsidívú mécátsípááve.

² Muurá díbye íjcyáhulle íjcyáné meíjcyáiyotsíhji. Muurá tene íjcyátuca idyé ó nééiyá tene íjcyatúne. Árónáa íjcyáne. Áánéllii o péé téhullévú ámúhá ihde o ímíbájchoki.

³ Aane o ímíbáávvyetsódú ámuha tahñéjteke o ujcvúváá tsatsíhyí meíjcyaki.

⁴ Muurá ámuha méwaajácú kiávú o pééíñe. Áhdure ámuha méwaajácú muhdú téhullévú ámuha meúújetéíñe.

⁵ Ehdúu múúhakey Jetsóó néénéllii Tomáa nééhií:

—Ávyéjuúbej, tsá muha mewáájácúcutú kiávú u pééíñe. Téhdure tsá muha mewáájácúcutú muhdú téhullévú meúújetéíñe.

⁶ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Oo muurá téhullévú úújeténe júúvádú o néébedi ímiá uwááboju íjcyane cáhcujtsómé ujcvú mújyú idsíjívéjúcóóityúne bóhi. Aame tajtyééveri úújeté Llihíyodívu.

⁷ Muurá ámuha oke mewáájácúhajchíí tsúúca téhdure méwaajácú Llihíyoke. Tsúúca muurá ámuha máájtyumí dííbyeke.

⁸ Áánélliihyée Perípé nééhií:

—Ávyéjuúbej, cána múúhakey dájtyumítsó Díícyáánidívú muha téeneri meíjyácunújúcóótuki.

⁹ Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿Aca muhdú íhyajchótá ámúhama o íjcyáábeke tsá oke u wáájacúpityúne? Muurá oke ájtyumímé tsúúca ájtyumí Llihíyoke. Aanéjǐ ¿muhdú Llihíyodívú ámúhakey o ájtyumítsóiyóné oke u nééhií?

¹⁰ ¿Aca tsá u cáhcújtsotú dííbyema tsáápihdyuré muhtsi meíjcyane? Muurá dííbyere tajtyééveri ámúhakey úwáábohíjcyáhi. Tsá ñná óhdityuré o újcune o méénuhíjcyatúne.

¹¹ Aane ihdyu mécahcújtsó tsáápihdyuré muhtsi Llihíyoma meíjcyane. Pane eene méénuráítyúronéhjí ámuha meíñténáa o méénuhíjcyanéúbatu bo oke mécahcújtsoj.

¹² Muurá ímiááné ámúhakey o néé oke ímí cáhcujtsómé téhdure o méénuhíjcyádú méénuráítyúronéhjí méénuíñe. Muurá Llihíyodívú o úújetéébé téhullétú diityéké o píaabómé éhñíñevu íjcyanéjǐ méénuúhi.

¹³ Aane panévare ámuha dííbyeke tamyémeri metáúmeímyeke ó píááboó téeneri dííbyé íhtsútú o bóhówájtsoki.

¹⁴ Áhdícyane panévare píáábó tamyémeri ámuha metáúmeíñetu ámúhakey ó píááboóhi.

Jetsóó néé Píívyéébé Apííchó iwállooíñe

15 Aane óvíi ímiááné ámuha oke mewájuryúhajchíí mélleebó muhdú ámuha meíjcyaiñé ámúhake o néhijcyáne.

16 Muurá Llihíyoke ó táúméíi díbye ámuha élleu iwállo Íapííchó ámúhake tene ipííáábohíjcyane panévatúré ímí ámuha meíjcyaki. Aane tsá ámúhadítú kiá íjcyáítúne.

17 Muurá teene ímiájíjtóvú meke waajácútsóhi. Aane tsá úcáávéítú íjíene úráávyehíjcyámé pañévú teene dítye wáájácútúnéllíihye. Áánetu ihdyu ámuha tsúúca méwaajácú ámúhama tene íjcyánéllíihye. Aane ámúhá pañévú úcáávééhi.

18 Ahdícyané tsá ámúhake o íhvéjtsóítúne. Muurá tsiíñe ámuha élleu ó tsaáhi.

19 Aabe lléváhréjucó íjíitu o péébeke tsáhájucó múha oke ájtyúmáítúne. Áronáa ihdyu ámuha oke máájtyúmíi o bóhíhdu ámuha mebóhíííñéllíihye.

20 Aane cáhawáá óvíi ámuha méwaajácú muhdú Llihíyoma muhcsi meíjcyane, téhdure muhdú ámúhama tsame meíjcyane.

21 Aane ihdyu óvíi oke wájuryume lleebó muhdú díityéké o néhijcyáne. Ááneri úújétsóímyé ímiááné oke iwájurye. Áámedívú o wáájácútsámeímyeke muhcsi Llihíyoma méwájuryúhi.

22 Ehdúu Jetsóó néénéllíi tsijpi Jóóda Ijcarióóté íjcyátuube néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿aca íveekí múúhadívúré ú waajácútsáméíi tsíjtyedívú wáájácútsámeítúúbe?

23 Áánéllíihyé neébe:

—Muurá oke wájuryume o nééne lléébotúmé tsá oke wájuryutúne. Áámeke Llihíyó iwájuryúne díityé pañévú Íapííchó pícyoó téénej tééveri ímí tsaméhjí díityémá muha menáhbévájcatsíki.

24 Muurá o nééne lléébotúmé tsá oke wájuryutúne. Ehdú íñe ámúhake o néhijcyáne tsá táíjtsaméí íjcyatúne. Muurá ihdyu oké wálloobe Llihíyóré ehdu ámúhake nehíjcyáhi.

25 Aane íñe ámúhake o nehíjcyá ámúhama o íjcyáne hajchóta.

26 Áronáa bóónétu Llihíyó Íapííchó ámuha élleu wálloonéréjucó ámúhake pííááboíñe panévatúre. Aane ámúhake tükévétsoó muhdú ámuha meíjcyaiñé ámúhake o úwáábohíjcyánetu. Téhdure tsíñehíjívú ámúhake waajácútsóíñe.

27 Aane ámúhake o pícyoíñúmé tadyéjuvu ehdícyároné pañe ímíñeúvú méíjcyaco ííneri íjtsáméítúme. Áronáa tsá ámúhake o néétu míamúnaa ímíjyútsócatsíhijcyádú nééne íjtsaméíma ámúhake o pícyoíñúíñe.

28 Aane muurá ámúhake o nehíjcyá lléváhréjucó ámúhadítú o péébe idyé tsiíñe ámuha élleu o tsááíñe. Aane ímiááné ámuha oke mewájuryúhajchíí méímíjyúúveé Llihíyó táehnííñevu íhtsútuube íjcyáábe élleu o pééneri.

29 Aane ámúhake o úúballé íhdéjucó néhi tehdu tene pájtyéíjyu ámuha mecáhcújtso ímiááné o néhijcyáne.

30 Aane íñe nihñéréjucó ámúhama o íhjuryváne. Tsúúca muurá ííñújí avyéjuube átérééjpyé íjcyároobe tawáábyú tsáábe pííhíjucóóhií.

31 Áábedívú ihdyu o íhvéjtsáméíi Llihíyó ímillédújucó pámeere míamúnaa iwáájácú ímiááné dííbyeke o wájuryúnéllíi díbye oke néhdújucó o íjcyaiñe.

Ahdícyané ílluréjucó metsu mepéekíi. Ehdúu neebe múúhake Jetsóó.

15

Jetsóó néé Óóvahédú íñééneé

¹ Aabé tsiíñe múúhake úwááboobe néehíi:

—Oo muurá óóvahédu. Áánetu Llihíyó tééhé tehmeébédu.

² Aabe dówacárohíjcyá tahñéjté íjcyájúcoóromedítýú táuwááboju bóhówaúcunútúmeke éhne múúne teehe óóváhetu néévahíjcyátúwajcájí tééné tehmeébé wáágóohíjcyádu. Áánetu ihdyu ímiáánéjuco tahñéjté íjcyámedítýú táuwáábó bóhówaúcunúmeke píááboobe éhniíñevu ímí ditye teene iúráávyeki.

³ Muurá tsúúca ámúhakye o úwáábohíjcyáne j tééveri ámuha méimíbaavyéhi.

⁴ Ahdícyane óóma ámuha meíjcyame óhdityu medówáávedíñe. Muurá úméhetu téwajca víúúvewájcá tsá néévájúcootúne. Ahdu muurá óhdityu ámuha medówáávéhajchíí tsá ímiá uwááboju ámúhadítýú bóhówaúcunújúcóóityúne.

⁵ Aane óóvahédú oó. Áánetu ámuha tééhéwajcánédu. Aame óhdityu ámuha medówáávétúhajchíí ímiá uwááboju ámúhadítýú bóhówaúcunúhi. Áánetu óhdityu ámuha medówáávéhajchíí tsá Píívyéébe ímillédú ámuha meíjcyáityúne.

⁶ Aame ílluréjuco ámuha mewágóóóveíñe éhne múúne teene óóváhetu néévahíjcyátúwajcájí mewáhdáhinúné mecóvajtsódu.

⁷ Muurá tahñéjté ámuha meíjcyame óhdityu dówáávetúmeré ímí táuwááboju meíjtsúcunúhajchíí tehdujúco ámuha meíjcyaiñe. Aame ámuha píáábó metáúmeíñevu ámúhakye ó ájcuúhi.

⁸ Muurá ímiá uwááboju ámúhadítýú bóhówaúcunúhajchíí ímiááné Llihíyoke ámuha máávyéjútsoóhi. Aame ámuha méijcyaa ímiááné táuráávye múnaa.

⁹ Muurá ámúhakye mítyane ó wajyú Llihíyó oke wájuryu. Áánéllii oke méihvéjtsodíñe.

¹⁰ Muurá tátyaúhbjajúúné ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí ámúhakye ó píááboó íñe Llihíyó taúhbjajúúné o lléébónéllii oke díbye píáábohíjcyádu.

¹¹ Ehdu íñe ámúhakye ó nehíjcyá tsaméhjí téeneri méimíjyúúveki.

¹² Áánéllii ámúhakye ó nehíjcyá ámúhakye o wájuryu ámuha mewájuryújcatsíki.

¹³ Muurá o dsíjíveneri ámúhakye ó úújétsóo mítyane ámúhakye o wájurye. Tsáhájucu muurá tsiíñe muhdú éhniíñevu mewájurye meúújétsóóityuróne.

¹⁴ Aane íñe ámúhakye o nehíjcyané ámuha melléébóne tehdu meícyáhajchíí ímiááné táñahbévajte ámuha meíjcyáhi.

¹⁵ Áámeke tsá ámúhakye o díllotú táwákimyéi múnáadi. Muurá tsané avyéjúúbé wákimyéi múnaa tsá wáájácutú muhdú íavyéjuube íjtsámeíñe. Áánéllii ihdyu ámúhakye o néé táñahbévajte ámuha meíjcyane íñe páneere muhdú oke Llihíyó úwáábohíjcyané ámúhakye o úúbállehíjcyanélliihye.

¹⁶ Tsáháa oke ámuha menéhcoobe íñe ámúhama o íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu oore ámúhakye ó ujcú tahñéjté ámuha meíjcyámedítýú ímiá uwááboju íbóhówaúcunú mújyú níjkéváityúne. Aame ámuha Llihíyoke tamyémeri panévá píáábó metáúmeícyooca ámúhakye píáábóííbye.

¹⁷ Áánéllii ámúhakye o néé ámuha mewájuryújcatsíki.

Jetsóoke cáhcújtsotúme dííbyeéjteke tsárilléne

¹⁸ Aane ámuha oke mecáhcújtsóné hallútú tsaate ámúhakye tsárílléhajchíí múu ítsaavé okée ítsáríllédújuco ditye ámúhakye tsárilléne.

¹⁹ Muurá ditye íjcyadu ámuha meíjcyaca ámúhakye wájuryúyóme. Áronáacáa diityédítýú ámúhakye o újcúnéllii ámúhakye tsarílleímýé diityédú ámuha menéjúcoótúnélliihye.

²⁰ Aane cáhawáá méijtsúcunu éhneé tsané avyéjúúbé wákimyéi múnáajpi íavyéjúúbé éhniíñevu íjcyáityuróné ámúhakye o nééneé. Aane muurá oke ícúbahrádúré ámúhadi ícúbáhraímye. Muurá táuwáábó illééboca idyé ámuha meúwaabóné lléébóiyóme.

21 Ehdu páhduváre ámuhakye dárííveímyé tahñéjté ámuha meíjcyané hallútú okée wálloobe Píívyéébeke iwáájácútúnéllííhye.

22 Muuráhjáa diityé uwáábovu o tsáátuca tsá oke ditye tsárílléítyuróne. Aacáa tsá diityé hallurí ímityúné íjcyáítyuróne. Áronáa ícyooca diityé hallurí teene íveekí oke cáhcújtsotúme íllure oke tsáríllehíjcyánéllííhye.

23 Tsá idyé apáábyekéré oóke, muurá Llihíyomájucó múhtsikye ditye tsárilléne.

24 Muurá diityej pínévú méénúráítyúronéhjí o méénuhíjcyátuca tsá diityé hallurí ñná íjcyáítyuróne. Áronáa ténehjí múubará méénúítyuróné o méénuhíjcyané ájtyumíjúcoorómé ¿íveekí íllure múhtsikye tsaríllehíjcyá Llihíyoma?

25 Áronáa ihdyu tehdújucó oke ditye tsárilléné dííbyé waajácúháámitu íllu tene néhdújucó: “Íné ímityú o méénútúróobeke oke tsarílléme.”

26 Árone ihdyu óví Píívyéébé Apííchó ámuha éllevu o wáloonéréjucó ámuhakye túkévejsóné táuwáábó ámuha meméénuki.

27 Ahdícyane óví ámuha teene méméénuhíjcyá íñée táwákímyeí o tújkénútsihdyu óómaye ámuha meícyahíjcyádú íjcyame.

16

1 Ehdu íñe ámuhakye ó nehíjcyá ámuha meíjcyátsíívyéne oke meíhvéjtsótuki.

2 Muurá ámuhakye waagóoímyé pihcyáávejáané pañétu. Áhdure tsaatéke ámuhadítyú ídsíjívétstone íjtsúcunúimye tehdújucó Píívyéébe ímillédú imyéénune.

3 Ehdu muurá dáríívémeíimye Llihíyoma múhtsikye iwáájácútúnéllííhye.

4 Aane íñe ámuhakye ó úúballé néhi tene pájtyéijyu ámuha meítsááveki. Tsáháa éjyu ámuhakye teene o úúballétú ámuhamáyéikyé o íjcyánéllííhye.

Píívyéébé Apííchó meke píaabóne

5 Aabe ícyooca tsúúca ámuhadítyú o péjúcoó okée wállóobe éllevu. Áronáa tsá tsáapíuba ámuhadítyú oke díllotú kíávú o pééíñe.

6 ¿Muhdú ámuha kehóvéméhjíúvú ámuhakye o úúballénéllííhye?

7 Áronáa ihdyu tehdújucó ámuhadítyú o pééíñe. Muurá o péétuca tsá Píívyéébé Apííchó ámuha éllevu tsááítyuró ámuhakye ipiááboki. Áánéllíi ó peé ámuha éllevu teene o wállóoki.

8 Muurá téénej téeveri míamúnaa waajácúú ímityúme íjcyane. Téhdure waajácúúmyé ímiájító cáhcújtsómé ímíjpyetéíñe. Téhdure waajácúúmyé teene cáhcújtsótúmema Llihíyó muhdú ditye ícyahíjcyané ímíbájchoíñe.

9 Muurá ímityúme tsá oke cáhcújtsotúne. Aame wágóóveé téené déjúcotu.

10 Aame idyé waajácúú Llihíyo éllevu o péénetu ímiáané apááñéré táuwááboju icyáhcújtsóneri míamúnaa dííbyedívú úújetéiyóne. Aabe ámuhadítyú o péébeke tsáhájucó oke ámuha maájtyúmíityúne.

11 Téhdure waajácúúmyé Píívyéébe míamúnaa muhdú ícyahíjcyané diityémá ímíbájchóijyu dííbyeke cáhcújtsómé pájtyetéíñe tsúúca ííñújí avyéjuube Naavéneke o táhjánéllííhye.

12 Aane íjcyaróné mítyane ámuhakye o nééiyóne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúútyuróne.

13 Muurá ihdyu Píívyéébé Apííchó ímiáané ámuha éllevu itsáácooca ámuhakye waajácútsoó keená ímiáané íjcyanévu. Tsá íhdityuré iújcune tene ámuhakye úwáábóityúne. Muurá ihdyu Píívyéébere nééne ámuhadívú bóhówájtsoíñe panévare muhdú pájtyeíñe.

14 Aane táuwáábojúvú ámuhakye iwáájácútsónej téeveri oke avyéjújtsóhi.

15 Muurá Llihíyóroero oó. Áánéllíi ó nehíjcyá tahñévuré dííbyé Apííchó ámuhakye wáájácútsoíñe.

Kímóove ímíjyuuvu níjkeváne

¹⁶ Aabe muurá lléváhréjuco ámúhadítýú o péébeke tsáhájucó oke ámuha maájtyúmíityúne. Áronáa idyé llévá ámuha oke tsiíne máájtyúmíí Llihíyo éllevu o pééíne ihde.

¹⁷ Ehdúu Jetsóó néénéllii múúhadítýú tsaate néjcatsíhi:

—¿Aca íhya muhdú íñééiyóné ehdu meke neébe?

¹⁸ Tétsii tsá mewáájácúúne.

¹⁹ Aanée dííbyeke muha medíllóiyóné iwáájácúne neebe múúhakye:

—Éhnené ámúhakye ‘lléváhréjuco ámúhadítýú o pééíne, áronáa idyé llévá ámuha oke máájtyúmíí’ o nééne muurá ámuha medíllójcatsíhi.

²⁰ Muurá ímiáané ámúhakye o néé ávyétá ihnáhó ámuha oke mekímóóveíne. Áané tujkéveri muurá oke cáhcújtsotúmé íllure ímíjyúúveéhi. Áronáa ihdyu ámuha mekímoovéne ámúhama níjkévaá ímíjyuuvúréjuco.

²¹ Muurá walle itsíimáváijyu avyerí ícúbáhrámeíhi. Áronáa tsíimene tsúúca íjchívyéné boone tsáhájucó dille ávyevéjúcootúne. Ílluréjuco dille ímíjyuuvéné tsíiméneke iújcúneri.

²² Ahdu muurá ámúhadítýú o pééneri ámuha mekímóóveéhi. Áronáa llévá ámuha oke máájtyúmíneri meímíjyuuvéné tsá múha muhdú méénúityúne.

²³ Aane téijyu piáábó tsáhájucó oke ámuha metáúmeíityúne. Llihíyokéréjuco ámuha tamyémeri metáúmeíne ámúhakye díbye ipiááboki.

²⁴ Aane muurá tsáhái ámuha metáúmeíityúne. Cáhawáá métáuméí ámúhakye díbye piáábóneri ámuha meímíjyúúveki.

Jetsocríjtó íjí imítyú tsúúca táhjane

²⁵ Áhdurée idyé tsiíne neebe múúhakye:

—Muurá ámúhakye ó úúbállehíjcyá tsíeménéhjij tééveri. Aane cáhawáá ícyooca ímííneúvú Llihíyodítýú ámúhakye o úúbálleki.

²⁶ Dííbyekéréjuco ihdyu ámuha metáúmeíne piáábó tamyémeri. Tsáhájucó ámúhama o táúmeíityúne.

²⁷ Muurá mítyane ámúhakye wájyuube oke iwáájyudu dííbyedítýúu o tsááne ámuha mecáhcújtsóne téhdure oke mewáájúnéllíihye.

²⁸ Muuráhjáa dííbyedítýú ííñujívú o tsáábe éllevu tsúúca ó oomíjyúcoóhi.

²⁹ Ehdúu Jetsóó néénéllii muha menéé dííbyeke:

—Ícyooca ihdyu botsíi ímííneúvú múúhakye ú úúballéhi. Tsáhájucó tsíeménéhjij tééveri múúhakye u úúbálletúne.

³⁰ Aane muha méwaajácú ímiáané páneere u wáájácúúbeke tsá múha uke úwáábóityuróne. Áanéllii muha mecáhcujtsó ímiáánéjucóhjáa Píívyéébedítýú u tsááneé.

³¹ Áanélliihyée neebe múúhakye:

—¿A ícyooca botsíi ámuha mecáhcujtsóhi?

³² Áronáa tsúúca óhdityu ámuha metsújááveéhi. Áané boone ooréjuco o cóévaíne. Áronáa tsá oore o íjcyatúne. Muurá Llihíyoma ó íjcyáhi.

³³ Ehdu íne ámúhakye ó nehíjcyá óhdivu ámuha mecátsípáávéne íínerí maáábímyeítyuki. Ihdyúhde tehdújuco ííñújiri ámuha meícúbáhrámeíne. Áronéhjívú métájhátsámeídíne. Muurá tsúúca tééjí imítyú ámúhama ó tahjáhi.

17*Jetsóó ímamyémú hallúvú piáábó táúmeíne*

¹ Ehdúu íñétsihdyu Jetsóó cáámevu icyárúúvéne néehíi:

—Ayúju Táácáániij, wa icyooca oke Dááchikye dávyejútsó díihsútú óhdityu ibóhówaúcunúki.

² Muuráhjáa oke ú picyóó páme avyējuubéré o íjcyaaabe múhdúmekéhjáa u újcúmeke o ájcu mújyú ditye dsíjivéjúcúóítyúne bóhívu.

³ Aane muurá apáabyéré ímiá Piivyéébé u íjcyáábema oke Dááchikye íñée ííñujívú u wállóobeke wáájacúme újcuú tééne bóhi.

⁴ Aabe íñe uke íjitu ó bóhówátsohíjcyá díihsútú okée u níwaavéné o méénuneri. Aane tsúúca ó nijkéváhi.

⁵ Ahdícyané ihdyu, uu Táácááni, óví oke ú ávyéjutsó meíjcyá éhnée ííñujíi íjcyatúnáa meícyahíjcyádu.

⁶ Muurá ííñujiri íjcyamedítýú tahñéjté íjcyáímyeke u újcúmeke tsúúca úhdivu ó waajácútsóhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco dihñéjté íjcyame íñe díuwaáboju o úwaabóné tsúúca cáhcujtsóhi.

⁷ Aame tsúúca waajácú páneere o méénuhíjcyáné úhdityúré tsááneé.

⁸ Muurá okée u níwaavéné o úwáábohíjcyáné imílléme. Aame cáhcujtsó ímiáánée oke u wállóonéllii o tsááneé.

⁹ Ahdícyané uke ó táúmeí piáábó dihñéjtéjuco íjcyame táhójtisiri íjcyámé hallúvu. Áánetu uke cáhcújtótúmé hallúvú tsá o táúmeítyúne.

¹⁰ Muurá pámeere tahñéjté íjcyame téhdure dihñéjté íjcyamedítýú táavyéjú bóhówaúcunúhi.

¹¹ Áamedítýú tsúúca ó peé diéllevu. Áámeke ihdyu, Táácááni ímiáábé u íjcyaaabe, tehme díihsúturi táhójtisiri íjcyame ímí tsaméhjí tsajjítóré íjtsámeí íñe meíjcyadu.

¹² Muurá ííñujiri diityémá o íjcyaaabe dítsíjpari diityéké ó téhmehíjcyáhi. Aame íjcyá pámeere. Árónáa tsáápiye diityédítýú wágóoové tsúúcajátújucoo díwaajácúháámitu tene néhdújuco.

¹³ Áámeke ihdyu ííñujiri diityémá o íjcyáné hajchótá o úwáábohíjcyá ditye ímíjyú íñe o ímíjyúdu. Aabe tsúúca diityédítýú ó oomíjyúcoó diéllevu.

¹⁴ Muurá díuwaáboju diityéké o úwáábómeke íjienéré úraavyémé tsaríllé tééneejpi o íjcyátúúbeke ditye úráávyénéllíhye.

¹⁵ Árónáa tsá uke o néetu diityéké diityédítýú u íínétsoki. Íllure uke o néé Naavéné diityéké mújtátsóiyónetu u téhmeki.

¹⁶ Tsá muurá ííñujíeneri o íícúvetú tééneejpi o íjcyátúnéllíhye. Áhdure tsáhájucó ditye tééneri íícúvetú tsúúca oke úráávyénéllíhye.

¹⁷ Áámeke ihdyu díuwaábójuj tééveri éhnííñevu dímbájchó tsaímíyé uke ditye úráávyeki.

¹⁸ Muurá ó wállóo diityéké uwaábovu íjienéré úráávyémé pañévú íñée diityé pañévú oke u wállóhdu.

¹⁹ Muuráhjáa diityéké ó ímíbaávyetsó ímiájíjtó icyánejcúvú ávyeta diityédí o íjyácunúnéllíhye.

²⁰ Aane tsá uke piáábó o táúmeítyú apáámyéré óóma íjcyámé hallúvu. Téhdure ó táúmeí ditye táuwaáboju úwaabóné lléébome oke cáhcújtsoímyé hallúvu.

²¹⁻²³ Aame diityémá íñe meíjcyadu tsame íjcyame iwáájácu oke u wájyudu diityéké téhdure u wájyune. Áámema ímí menáhbévájcatsí téénetu íjí icyánejcú úraavyémé icyáhújtso ímiáánée oke u wállóone. Muurá oke u bóhówátsohíjcyádúré idyé diityéké ó bóhówátsohíjcyá ditye ímí tsame íjcyá meíjcyadu.

²⁴ Ahdícyané, Lli, uke ó táúmeí dihñéjté táhójtisiri íjcyame óóma táavyéjuri íjcyaki. Muuráhjáa ííñujíi u ípívyéjtótúné íhdéjuco oke u ávyéjutsóhíjcyáné oke u wájyúnéllíhye.

²⁵ Aabe Táacááni ímiáábé u íjcyabeke muurá íjí icyánéjcu úraavyémé tsá uke wáájacutú ñe uke o wáájacúdu. Áánetu ihdyu íjtye tsúuca ímí uke waajácú okée u wállóobeke icyáhcujsónéllíhye.

²⁶ Áámeke tsúuca ó waajácutsó úhdivu. Áánetúrei diityéké éhniíñevu o wáájacútsoíñé pámeere pahúllevávú mewájujcatsíki.

18

Jetsóoke ditye ékeevéne

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Rc 22.47-53)

¹ Ehdúu Jetsóo Cááníma íhjuvátsihdyu muha dílbyema mépajtyé ‘Tsedoróo’ némeíñé téhiwánijke tsíñejcúvu. Ánejcúrii oríivo bájú íjcyané lliíñévú muha méúújetéhi.

² Átsípye Jóoda Jetsóodívú méénútsóiihye waajácú pájyuváree tétsihvu muha dílbyema méúújetéhíjcyanéllíhye.

³ Átsihvúu tsívaabe tsodáhómuma duurúvájá tehmejteke llúúvájte avyéjujtemáhjáa paritéómú wállóomeke. Áámée ímyéénujcátsiháñema, ípyééteháñema, tsááhií.

⁴ Aanée Jetsóo iwáájacúne diityé éllevu ípyééne néé diityéke:

—¿Muucá ámuha ménehcóhi?

⁵ Áánéllíhyée nééme dílbyeke:

—Muha Natsarée múnáájpi Jetsóoke ménehcóhi.

Áánéllíhyée neébe:

—Oo muurá dílbye. Téjyúu diityé pañe diibye Jóoda dílbyedívú méénútsóiihye.

⁶ Aanée ehdu Jetsóo diityéké néénetu idyéjuéhnejcúvú óómíyómé áákityéhi.

⁷ Áámekée tsiíñe neébe:

—¿Ímiáané muucá ámuha ménehcóhi?

Áánéllíhyée néémeé:

—Éje, Jetsóoke muha ménehcó Natsarée múnáájpiíkye.

⁸ Áánéllíhyée neebe diityéke:

—Tsúúcajáne muurá ámúhakyé ó néé diibye o íjcyane. Aane ihdyu ámuha oke meméénúhajchíí médómájcodí íjtyékeé.

⁹ Ehdúu pajtyéne dílbyerée íllu néhdújuco: “Úpée, Lli, u újcume táhójtširi íjcyámedítýú tsá tsáápíuba wágóóóvetúne.”

¹⁰ Áánáacáa Tsimóo Péédroo íniitsúwá iwávítisuúcúne wállórihjícu llúúvájte avyéjuúbé únú múnáájpi ‘Máacoó’ némeíbyé núúmího ímiánéjcuého.

¹¹ Árónáacáa Jetsóo néé dílbyeke:

—Íveekíami ehdu ú meénuj. Pícyo díníitsúwa. ¿Aca tsá u wáájacutú Llihíyóo néhdújuco o ícúbáhrámeíñe?

Llúúvájte avyéjuúbe éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 26.57-58; Mc 14.53-54; Rc 22.54)

¹² Aamée diitye tsodáhómuu, íavyéjuúbee, duurúvájá tehmejteke, íjcyame tsúuca Jetsóoke íekéévébeke dohjinúhi.

¹³ Áánemáa tsajtyémé dílbyeke Caipáa baabe Anáa jávu. Téjyúu téené pijcyábari diibye Caipáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuúbe.

¹⁴ Diibyee muurá diityéké nehíjcyá pámeere óúúvéiyóné íhdétú tehdujuco tsaapi dsíjiveíñe.

Jetsóoke iúráavyeróné Péédroo tóónune

(Mt 26.69-70; Mc 14.66-68; Rc 22.55-57)

15 Aanée Jetsóoke ditye tsájtyéébeke o úráávyéébema idyé Tsimóo Péédoro péé óoma pañétúejpi llúúvájte avyéjuube oke wájácú néébema. Áánélliihyée oke pajtyétsoobe ihjyá llahájtí míhllémeíñetu pañevu Jetsóoma o úcááveki.

16 Áánetúu diibye Péédoro coévá lléehowávúré áachí éhnejcúvu. Áánélliihyée ó ihjyúvá llééhóvá tehmelema dibye téhdure iúcááveki. Áánélliihyée botsíi pajtyétsolle dííbyeke.

17 Aallée nées dííbyeke:

—¿Aca tsá Jetsóo mamyé múejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

18 Téjyúu tsuucówu tene néénéllii llúúvájte avyéjúúbé únú múnáama tehmejté icyújuwáañúwatu píhmíime életu idyé píhmíibe Péédoro.

Llúúvájte avyéjuube Jetsóoke díllone

(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Rc 22.66-71)

19 Áánáacáa llúúvájte avyéjuube Anáa dílló Jetsóoke ñná dibye úwáábohíjcyáne. Áhdurée díllóobe ímamyémú ñná méénuhíjcyáne.

20 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—Muurá duurúvájá pañévú téhdure píhcyáávejáané pañévú míamúnááj píñévú ó úwáábohíjcyáhi. Tsá muurá mújyú téévénéúvú o ihjyúvahíjcyatúne.

21 Aanéjii muhdú oke ú díllóhi. Cáhawáa dílló táuwááboju lléébúacunúhíjcyámeke ditye uke íñéé ñná o úwáábohíjcyáne. Muurá íchihyi íjcyámé tsaate teene lléébúacunúhíjcyáme.

22 Áánélliihyée duurúvájá tehmeébé nées dííbyeke:

—¿íveekí ehdu ú añujcú llúúvájte avyéjúúbeke? Ehdúu néébere wábáajcáro dííbyeke.

23 Áánélliihyée Jetsóo néehíi:

—¿Aca ó allíhi? Cána oke díñej. Muurá ímíáané o néehíi. Aanéjii ¿íveekí oke ú wábáajcóhi?

24 Átsihdyúu Jetsóoke diibye Anáa wallóo dóhjíuri pañétúejpi llúúvájte avyéjuube Caipáa éllévuréjuco.

Tsiiñe Péédoro tóónúmeíñe

(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Rc 22.58-62)

25 Áánáacáa tétsihyéi Péédoro píhmírí díityéj píne íjcyáábeke néémeé:

—¿Aca tsá áadí mamyé múejpi u íjcyatúne?

Áánélliihyée ítyóónúne neébe:

—Tsáhaá, tsíjpiye oó.

26 Áánélliihyée llúúvájte avyéjúúbé únú múnáadítyú dibyee íñúúmího wáhdahíróóbé jééeebe néehíi:

—Ááneráhjané díityémá oríívó bájú lliíne u íjcyáábeke ó ájtyumíhi.

27 Árónáacáa tsiiñe íllure tóónúbe. Áánáacáa tsúúca cáraca májtsiváhi.

Pirááto éllevu Jetsóoke ditye tsájtyene

(Mt 27.1-2, 11-14; Mc 15.1-5; Rc 23.1-5)

28 Aanée tétsihdyu Caipáa jatu tsajtyémé Jetsóoke téené íiñújí avyéjuube Pirááto jávu. Áánáacáa tsúúca métsítsíivéhi. Áijyúu dííbyeke tsájtyeme tsá úcáávetú tééj pañévú tééneríváa ímítyújtsámeímýe teene wañéhji májchó ímájchójúcoítyúrónéllíihye.

29 Áánélliihyée Piráátó díityé éllevu íjchívyéne nées díityéke:

—¿Aca ñná ímítyúné áánu méénune ámuha méúúballé dííbyé hallúvu?

30 Áánélliihyée nééme dííbyeke:

—Muurá dibye ímítyuube íjcyátuca tsá muha metsíváítyuró díéllevu.

31 Áánélliihyée neébe:

—Ané wa ihdyu metsájtyéébeke meméénú muhdú ámuha jodíómú taúhbaju néhduú.

Áánélliihyée neéme dííbyeke:

—Árónáa tsá muha metáúhbáityuró tsaaté dsíjívétsovu.

32 Ehdúu pajtyéné dííbyerée Jetsóó muhdú idsíjiveíñé néhdújuco.

33 Áábekée Piráátó ihjyá pañévú ipíúváábeke nééhií:

—¿A uu jodíómú avyéjuúbe?

34 Áánélliihyée neebe dííbyeke:

—¿A uure ehdu oke u nééhií, mityá tsaate uke néhijcyánéré oke u néé?

35 Áánélliihyée Piráátó nééhií:

—Tsá muurá jodíómuube o íjcyatúne. Muurá ihdyu dimúnaaré llúúvájte avyéjujtemá ¿ííne hallútutá uke tsiva taéllevuj? ¿ínétáhjáa ímityúné ú meénuj?

36 Áánélliihyée neébe:

—Tsá ííñújíene táavyéjú íjcyatúne. Muurá ííñújí avyéjúeipi o íjcyaca támamyémú táhallútú meénúiyá oke ditye iékéévétuki.

37 Áánélliihyée Piráátó néé dííbyeke:

—¿Áánélliihyéhaca ihdyu diibyéjuco uu avyéjuúbe?

Áánélliihyée neébe:

—Éée, diibyéjuco oo ímiáájuvúu míamúnáake o wáájácútso ííñujívú o tsíímávámeííbye. Aane ímilléméjuco táuwaáboju illéébóne cáhcujtsóne.

38 Áánélliihyée Piráátó nééhií:

—¿Aca íná teene ímiááju?

Ehdúu dííbyeke íñéene ihjyá pañétú íjchívyéne neebe dííbyeke tsívámeke:

—Áánerá tsá díbye ímityuube íjcyatúne.

Jetsóoke ditye dsíjívétsoíñe

(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Rc 23.13-25)

39 Muurá ámuha pajyuva pajtyété wañéhjí pañe cúvéhóójari íjcyámedítyú tsáapí hallúvú méihjyúváábeke ó íchívyétsohíjcyáhi. Aane ¿íhya ámuha méimíllé díibye ámuhá avyéjuúbeke o ácádsíjcaáyóné téijyu?

40 Ehdúu Piráátó néérónáa páméhcobáre nééhií:

—¿Tsáhaá, tsá dííbyeke u ácádsíjcaáyóityúne! ¿Barabáakéré u íjchívyetsóné muha méimílléhi!

Ácoocáa diibye Barabáa avyétá ímityuube íjcyabe cúvéhóójari téijyu.

19

1 Aanée ehdu ditye neénéllii awáá Piráátó ílluréjuco Jetsóodívú táuhbané ítsodáhómuke ditye dííbyeke iwátsíhcyuki.

2 Aamée ánetóónetu cháhiwa imyéenuwávú ávohjácó dííbyeke. Áánemáa dííbyeke uácómé wájyamu duujínuúdú neéjácobávu.

3 Áánemáa dííbye úniúvú íjcyáne íllu wañécohíjcyáme:

—¿Nóóooj, maímijyu áánu jodíómú avyéjuúbej!

Ehdúu iwáñéjcone neémere wábáácohíjcyá dííbyeke.

4 Aanée tsiiñe Piráátó dííbyekée tsájtyéme éllevu ipyééne nééhií:

—Cáhawáa íllevu dííbyeke o íjchívyétso ámuha mewáájácu ímiááné díbye ímityuube íjcyatúne.

⁵ Ehdúu iñéene Jetsóoke dibye píúvaabe úujeté diityé úmíwávú ánetóóné chahíwavu ditye ávohjácónema. Téhdurée wájyamu duujínuudú nééjavu ditye úácójama díbye. Áábedityúu neebe Piráátó diityéke:

—Éje, áánu muuráhaja.

⁶ Áábekée llúúvájte avyéjútémá duurúvájá tehméjte iájtyúmíne kéévánécoba nééhií:

—¡Áábyedívú wátyétyehcútsó páwachékevu! ¡Tsáma wátyétyehcútsoco!

Áánélliihyée neebe Piráátó diityéke:

—Wa ihdyu metsájtyéébeke ámuháyé méwátyetyéhcu. Tsá muurá ímityuube dibye íjcyatúne.

⁷ Áánélliihyée néeme díbyeke:

—Árónáa ihdyu múúhá taúhbaju néhdújuco dibye dsíjiveíñé íveekí Píívyéébé Hájchidi dibye díllómeíhíjcyáné déjúcotu.

⁸ Ehdúu ditye néeneri Piráátó mítyane íllityéhi.

⁹ Áánemáa tsiíñe ihjá pañévú itsájtyéébeke neébe:

—¿Aca kíá múnáajpí uú? Aanée tsá díbye áñújcutúne.

¹⁰ Áánélliihyée neebe díbyeke:

—¿Aca íveekí tsá oke u áñújcutúne? ¿Aca tsá u wáájácutú o nééjuri páwachékevu uke ditye wátyétyehcúiyóne? Téhdure ¿a tsá u wáájácutú uke téénetu o pájtyetétsóiyóne?

¹¹ Áánélliihyée neebe Jetsóo:

—Ávyeta muurá tsá muhdú oke u méénúityuró Píívyéébe ímíllétuca. Muurá íñe díllévu oke tsívame díehníñevu ímityúné meenúhi.

¹² Ehdúu Jetsóo néénéllii Piráátó imíllera díbyeke iácádsíjcaáyóne. Árónáacáa néeme kéévánécoba díbyeke:

—Muurá áádikye u ácádsíjcaáyóhajchíí tsá pañétúejpi avyéjuube Tséétsáma ímí u íjcyáityúne. Muurá íye avyéjúúbedi díllómeímyé íllure ehdíívallé díbyeke.

¹³ Ehdúu ditye néénéllii ihjá pañétú ijchívyétsoobe Jetsóoke. Áánemáa ácúúveebe íavyéjú ijyáwá néwayúúnetu níjcyómeíñé hallúvu. Tétsí mémée heeberéómú ihjyúrí Gabááta.

¹⁴ Téijyúu cójijpíne péjcore teene pajtyété wañéhjí llééváiñáaaca. Áijyúu Piráátó néé diityéke:

—¡Aabye ámuhá avyéjuúbe!

¹⁵ Árónáacáa kéévánécoba néémeé:

—¡Wa ihdyu díbyedívú wátyétyehcútsó páwachékevu dibye ídsíjivekí!

Árónáacáa neebe diityéke:

—Árónáa tsáháubá ámuha jodíómú avyéjúúbedívú o wátyétyécútsóityuró páwachékevu.

Ehdúu dibye néérónáa llúúvájte avyéjute néé díbyeke:

—¡Árónáa íjcyaaabe apáabyéré pañétúejpi múúhá avyéjuube Tséétsaá!

¹⁶ Ehdúu éhnííñevúré ditye néénéllii ílluréjuco Piráátó íhvejtsóné diityédívú ditye díbyeke iwátyétyéhcu páwachékevu. Áábekée tsajtyémé iwátyétyéhcúíhullévu.

Páwachékevu ditye Jetsóoke wátyétyehcúne

(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Rc 23.26-43)

¹⁷ Aabée Jetsóo tsajtyé díbyeke ditye wátyétyéhcúíwachéké ‘Niwáupááji’ némeítsíí heeberéómú ihjyúrí ‘Góógota’ némeítsihvu.

¹⁸ Áábekée tétsihvu wátyétyehcúmé téwachékevu. Áhdurée téijyu tsaatétsikye wátyétyehcúmé díbyé úníutu panéjcuváácutu.

¹⁹ Áijyúu Piráátó néé ditye téwachéketu ipícyo íllu nééneé: “Jetsóo Natsarée múnáajpi jodíómú avyéjuúbe.”

²⁰ Aanée mítyame éévehíjcyá pihíre tétsii Jerotsaréetu íjcyánélliíhye. Caatúvánée heeberéomuu, gríéégomuu, romáánómuu, éhdúmé ihjyúri.

²¹ Ehdúhjáa Piráátó cáátúnúnélli dííbye éllevu llúúvájte avyéjunte ipyééne néé dííbyeke:
—Tsáháa u cáátúnúityuro jodíómú avyéjuube díbye íjcyane. Úpée ú caatúnúiyá iye jodíómú avyéjúubedi díbye díllómeíhijcyáne.

²² Áronáacáhjáa neébe:

—Áronáacáa tsúúca o cáátunúné óvi éhduréjuco.

²³ Aanée tsodáhómú dííbyeke iwátyétyehcúné iníjkevádú dííbyé wajyámúúné wátújcatsíhi. Áánetúu tsaja cááméjácoba tsá ditye píívyetétú muhdú iácújcatsíñe.

²⁴ Áanélliíhyée néjcatsímye:

—Íjyáhcoaba tsá medóváájcoityúne. Metsu menéhco muucá tene dómajcómé teeja itsájtyeki. Ehdúu pajtyéné tsúúcajátújcóhjáa Píívyéébé waajácúháámitu illu tene néhdújuco: “Táwajyámúúné wátújcatsímye. Áánetu ícyaméjácóbá hallúvú nehcomé muhnéjá teja íjcyaiñe.”

Ahdújucóo ímiááné tsodáhómú méénune.

²⁵ Áijyúu tétsihyi dííbyej tsíjjuu, díllé naállee, Créopá taaba Maaríaa, Maaría Madarénaa, éhdume.

²⁶ Téhdurée ivámeíwu oke díbye nehíjcyaaabe tsíjjuú úníuri o íjyócunúúbeke ííténe neebe díílleke:

—Wáhaj, aadi muurá tsaapi daáchi.

²⁷ Átsihdyúu oke neébe:

—Aalle, muube, díítsíjjuú.

Áanélliíhyée tahjyávuréjuco díílleke o tsájtyene.

Jetsóo dsíjivéne

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Rc 23.44-49)

²⁸ Aanée téijyu tsúúca páneere pájtyeíñe éévé úújeténé Jetsóo iwáájácúne nééhií:

—Ó ádoiyáhi. Ehdúu neebe tsúúcajátújcóhjáa Píívyéébé waajácúháámitu tene néhdújuco.

²⁹ Áanélliíhyée bíínójpácýo kiwátyé llíyíhlló pañe íjcyánetu wájyámúíhdsídú nééne íéenyóné úméhéí níjcautu ipícyóóne cújuuvémé dííbyeke.

³⁰ Aanée ííhátshidyu neébe:

—Áyu, ícyooca ihdyu páneere níjkéváhi.

Ehdúu íñétsihdyu ílluréjuco díbye dsíjivéne.

Tsodáhó Jetsóoke cáváajcárone

³¹ Áané tsiijyúu pajtyeté wañéhjí lléeváiñélli tsá ditye ímíletú ítemehóóné téwachékéjíturé íjcyane. Áanélliíhyée nééme Piráátóke díbye ityáúhba ítsodáhómuke ditye ityájkíííñe iwáíhyáñu íicúí ditye idsíjive ditye tétsihdyu íñíityétsómeke tsiéllévuréjuco ipícyoóki.

³² Ahdújucóo díbye néénéllií tsodáhómú pééme wáíhyañúné Jetsóo únútu panéjcvatú íjcyámútsí tájkiííñe.

³³ Áánetúu Jetsóoke ditye wáíhyañúíyónáa tsáhájucóo díbye bóhítúne. Áanélliíhyée tsáhájucóo ditye wáíhyañutú dííbyé tájkiíícyu.

³⁴ Áronáacáa tsodáhó dííbyeúvuke íáámíhotu cáváajcáró aamúbari. Áhejútúu tújpácýoma nújpacýo íjchívyéhi.

³⁵ Ehdúu ímiááné tene pájtyene o ájtyumíné íñe ó úúballéhi. Aane ihdyu óvíí ámuha mécáhcujtsóhi.

³⁶ Ehdúu Jetsóoke tsodáhómú ítyájkíícyú tsá wáihyáytú tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néhdújuco: “Tsá dííbyeke tsátsíúba ditye wáihyáoyóityúne.”

³⁷ Téhdure téhaamítú nééneé: “Ditye cáváájcoóbeke ííteímye.”

Jetsóó íitémeho ditye cúúune

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Rc 23.50-56)

³⁸ Áané boonéhjáa Arimatéa cóomi múnáajpi Jotséé ávyéjyjté apííchoríi teevétariyé Jetsóoke úráávyehíjcyaaabe táúmeí Piráátoké dííbyeúvú íitémeho icyúúuki. Ahdújucóo díbye ájcune díbye icyúúuki.

³⁹ Téijyúhjáa dííbye éllevu Nicodéémó tsáá tsáijyúu pejco Jetsóoma íhgyúvájéébe. Aabéhjáa tsivá mííraá, áároe, íjcyané pacúúcuma úméváné duurúbajpácýó 30-áámú íjcyane.

⁴⁰ Ááneríhjyáa wájýámubáané imúríjchóne bííjínúmútsí dííbyeúvuke dityéé íitémeho icyúúu méénuhíjcyádújuco.

⁴¹ Aanéhjáa dííbyeúvuke ditye wátyétyéhcúné úníuri bajtsóháñé íjcyátsihdyu níkyehéjú béhéjure tsaatékéi ditye pícyóótuhéju.

⁴² Áhejú pañévúhjáa dííbyeke cúúumútsí píhíré tétsihdyu téheju néénéllíihye. Ehdúhjáa meenúmé wáyeéévéjcoójí ihde ditye ímbáchómeíhíjcyajcoójí tsíjyú téjcoojí íjcyáíñéllíihye.

20

Jetsóó dsíjívéebe bóhíne

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Rc 24.1-12)

¹ Aanéhjáa teene wáyeéévéjcoójí boonétú tsííñé tsemáánaréjuco déjúcoóvejcoójí Maaría Madaréná péé pejcojuco Jetsóó níjkye úújetéle. Aalléhjáa úújeté téhejú watájcó nééwáyúcoba ínétsámeíñevu.

² Áánéllíihyéhjáa íícúí dsíínériyé tsáalle Tsimóo Péedorómá muhcsi meíjcyámútsikye neeváhi:

—ÍÁvyéjúúbeúvú íitémehóha újcujémé níkyéhéjú pañétu! ¡Aane tsá mewáájacutú kíávú ditye tsájtyene!

³ Áánéllíihyée muhcsi téhullévú mepéé dsíínériye.

⁴⁻⁵ Aanée íícúí o dsííneebe Péedoró íhdéré o úújetéébé téhejú pañévú úcáávétuube íúmíwaturé o dújuúcunú íbíjínubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁶ Áánaacáa botsíi Péedoro tadyéjutu wájtsíibe tsapéhdú úcaavé pañééhéjúvu. Aabée idyé ájtyumí wájýámubááneréjuco téhejú pañe íjcyane.

⁷ Íhdyúbáree íhñíwau bííjínúmeíbá béwánúmeíbá ájtyúmíbe.

⁸ Áábe déjutúu o úcááveebe teene o ájtyúmíne botsíi ó cáhcujtsó ímiáané Jetsóó bóhíne.

⁹ Aanée tsáhái tsíjtye wáájacutú ehdúhjáa díbye bóhííñé tsúúcajátújuco Píívyéébe nehíjcyané dííbyé waajácúháámitu cáátuvané íéévehíjcyaróne.

¹⁰ Ehdúu muhcsi teene maájtyúmíne ílluréjuco meóómiñe.

Maaríá Madarénadívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mc 16.9-11)

¹¹ Áánetúu Maaría Madaréná tsííñe níkyéhéjúvú péélléváa táállere téhejú pañe dújúcohíjcyáhi.

¹² Aalléváa ájtyumí mítyétsi níjkyéji múnáajtsí tsítsíj íwajyámúúné néémutsi ácuúcunúne Jetsóó íitémehó boonééhájsíri panéjcuváacuri íhñíwáú icyánéjcurii, íjtyúháácýú icyánéjcurii, ehdu.

¹³ Aamútsiváa néé díílleke:

—Muúllej, íínerí ú tahíjcyáhi?

Áánélliihyéváa neelle diityétsikye:

—Ávyéjúúbé ñtémehóha kiávú ditye tsájtyéneri ihdyu ó tahíjcyáhi.

¹⁴ Ehdúvúa iñétsihdyu révoucunúllé ájtyumí tsaapi íjyócunúúbeke. Áronáacáváa tsá dille wáájácútú Jetsóó dibye íjcyane.

¹⁵ Aabéváa idyé néé díílleke:

—Muúllej, ¿aca muucá u néhcolle eene ú tahíjcyáhi?

Áánélliihyéváa tétsii íjcyane bajtsó tehmeéebekéré iwáábyúne neelle:

—Tsáijyúne múu uure ítémeho tsítsihvu u íñétsóhajchíi ihdyu oke duubállé kiávúhjané u pícyoone o tsájtyeki.

¹⁶ Áronáacáváa dílloobe imyémeri díílleke. Áánélliihyéváa dííbyedívú iwááne ‘¡Rabónij!’ neelle muuha heeberéomú ihjyúri ‘Ávyéjúubej’ nééiyóne.

¹⁷ Áánélliihyéváa neebe díílleke:

—Oke dáacásíjcaáyo. Tsáhái muurá cáámevu Llihíyo éllevu o péétune. Áánéllii tahñéjte éllevu péene duubállé tsúúca o pééiñe Mépiiivyéébe éllevu.

¹⁸ Ahdújucóhjáa dille múúha éllevu itsááne múúhake úúballéváne dííbyeke íájtyumíne. Áhdurée úúballéle muhdú dibye díílleke nénehji.

Ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Rc 24.36-49)

¹⁹ Aanée téjcoojíré tsemáána tújkévajcójí pejco muha tsatsíhyí tsájá pañe. Aamée cóhpé muha méwátajcó llehówááne tsíjtye apííchori. Áánetúhjáa Jetsóó múhdutú iúcáavéne múúhake néehíi:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méíjcyaraj?

²⁰ Ehdúu múúhake iñéene úújétsoobe íhyójtscítúu ditye wátyétyehcúné añúíhyóhejúcu. Téhdurée tsaapi cávájcaróhejúvú múúhake úújétsoobe. Ááneri mítyane muha méímíjyuuvé Jetsóoke maájtyúmíneri.

²¹ Átsihdyúu neebe múúhake:

—Óvíi ímí ámuha méíjcyáhi. Ókée ííñujívú ámuha éllevu Llihíyó wáallohdu idyé ámuhake ó wallóó táuwaáboju wáájácútúme éllevu.

²² Ehdúu neébere múúhake íbátsúhcúne néehíi:

—Óvíi ámuhá pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéhi.

²³ Muurá tsaate ímityúné méénune diityémá ámuha meímíbájchómé hallúri tsáhájucó tene íjcyáityúne. Áánetu diityémá ámuha meímíbájchótúmé hallúri íjcyaiñé diityé imítyu.

Tomáa Jetsóoke íájtyúmínemáyé cáhcujtsóne

²⁴ Ehdúu Jetsóó múúhadívú bóhówáavénáa tsá Tomáa múúhama íjcyatú dííbyere ‘Jeméero’ némeííbye.

²⁵ Áábekée muha meúúballérónáa neebe múúhake:

—Dííbyé hojtsícútu añúíhyóhejúcú íjcyáneri táhójtswa o úacótúhajchíi tsá o cáhcújtsóityú dííbyeke. Áhdure dityée cávájacóhéjuri o úacótúhajchíi tsá o cáhcújtsóityúne. Ehdúu neebe Tomáa múúhake.

²⁶ Átsihdyúu 8 coojívatú tsiíñe muha tsájá pañe meíjcyánáa tsúúca múúhamájucó diíbye Tomáa. Aanée idyé cóhpé muha llehowááne mewátajcónáa tsiíñe Jetsóó múúha éllevu iúcáavéne néé múúhake:

—¡Ámuúhaj! ¿A ámuha méíjcyaraj?

²⁷ Átsihdyúu Tomáake neébe:

—Ayúwa díhyójtswa duácó íñe añúíhyóhejúcú táhójtscutu íjcyánerij. Téhdure ú uácoó íñe oke ditye cáváajcóhéjuri. Ááne tsá éhniíñevuré cáhcújtsoútuube u íjcyáityúne.

²⁸ Áánélliihyée Tomáá botsíi icyáhcújtso neéhií:

—ímiáánéjuco Tápiivyéébé uu Táavyéjuúbe!

²⁹ Áánélliihyée Jetsóó neé dííbyeke:

—Oke u ájtyúmínemáyé botsíi ú cáhcujtsó o bóhiíne. ¡Maímijyu ihdyu ditye íjcyane íajtyúmíturóné cáhcujtsóme! Ehdúu Jetsóó neéhií.

Íhyaamí pañe cáátuváne íñnetú meke píaabóne

³⁰ Aabée mítyane méénúráityúronéhjí muha ímamyémú meííténáa méénuhíjcyáné tsá páneere o cáátúnutúne.

³¹ Áronáa ihdyu téénetu tsáneetsa ó caatúnú ámuha mecáhcújtso ímiááné diibyéjuco Criíto Píivyéébé Hajchi míamúnáake pájtyetétsoobe íjcyane. Áánéllii dííbyeke cáhcujtsómé tsá wágóóvéityúne.

21

Tsiiñe ímamyémudívú Jetsóó bóhówaavéne

¹ Áané boonétúu tsiiñe Jetsóó bóhówaavé múúhadívú ‘Tibéeria’ némeíñé unéú úníuri muha ílluume meíjcyámedívu:

² Tsimóo Péédooro, Tomáá dííbyere ‘Jeméero’ némeíbyee, Gariréa iiñújiri íjcyacóomí Canáa múnáajpi Natanaéee, Tsebedéó hájchimútsí muhtsii, tsíjtyetsí múúháejtési, éhdúmedívu.

³ Áijyúu Tsimóo Péédooro ‘ói ó tsínuutéhi’ néénéllii muha menéehí:

—Métsu bo tsaméhjí mepéékií. Ahdújucóo muha míñneri mepéeme tépejco metsínuurómé tsá metáávatúne.

⁴ Aanée tsúuca metsítsíívénáa tééú úníuri íjcyáábeke muha máájtyúmíróomé tsá mewáájacutú dííbyeke.

⁵ Aabée múúhake neéhií:

—¿A ámuha métaávaj?

Áánélliihyée muha menéehí:

—Tsáhaá, keenéiyóhaja.

⁶ Áánélliihyée neebe múúhake:

—Cáhawáá tsíñejcu metsínuj. Ahdújucóo ténejcu muha metsínuume meíjcune mítyane amómeke. Aamée ávyetá padúúcú neémeke tsá muha meíhnhootú meíjchívyetsóné míñe pañévu.

⁷ Áánáacáa dííbyeke o wáájacúne Péédooróké o neéhií:

—¡Áánerá Ávyéjuube Jetsóó aábye!

Ehdúu o néénemáyé Péédooro íícúí íwajyámuvu iúcaávéne cátsíñiivyé tééú pañévú dííbye éllevu ipyéékií.

⁸ Áánetúu ihdyu muha choocói tsínucóóhó líicyúhcoméré mepéé 100 éévetá hajchótábájháa muha íúníutu meíjcyame.

⁹ Aamée muha meíjchivyémé máájtyumí tétsihyi cúújúwatu amóóbé wájhámeíñé úníuri pááaho íjcyane.

¹⁰ Áánáacáa Jetsóó neé múúhake:

—Ámúhaj táávatú tsaatéké metsíva.

¹¹ Áánélliihyée Péédooro tsínucóóhó amómema líiúcú íjchivu 153-meva íjcyámema. Árómé padúúcurí tsá técooho móhtóbatúne.

12 Átsihdyúu neebe múúhakye:

—Ayúwa mémajchóvaj.

Aané tsá tsáápíuba díllotú dííbyeke múha dibye íjcyane pámeerée dííbyeke muha mewáájácúnéllíhye.

13 Áámekée múúhakye amóóbeke páááhoma wájtúúbe.

14 Ehdúu Jetsóó tsiíne múúhadívú bóhówaavé tsúúca pápihchúú ijyúvájucu ípyée ıdsıjıvétsihdyu bóhııbe.

Péedorómá Jetsóó ihjyváne

15 Aanée muha memájchóné nıjcautu neebe Tsimóo Péedoróke:

—Tsımoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ıa ímiáané oke ú wajyú íjtye díñahbéjté oke wájyúné ehniíñevu?

Áanéllíhyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájyune.

Áanéllíhyée Jetsóó néehıı:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obéejámuke ditye téhmedu.

16 Átsihdyúu idyé tsiíne neébe:

—Tsımoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ıa ímiáané oke ú wajyúhi?

Áanéllíhyée neébe:

—Éée Ávyéjuúbej, muurá ú waajácú uke o wájyune.

Áanéllíhyée idyé neébe:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obéejámuke ditye téhmedu.

17 Átsihdyúu tsiíne neébe:

—Tsımoj, Jonáa hajchi u íjcyabe, ıa ímiáané oke ú wajyúhi?

Aané Péedoróke ıdátso pajtyé 3-ıjyúvájucu bıwáánéré dibye díllone. Aabée néehıı:

—Ávyéjuúbej, muurá tsá ıná u túhúllétúne. Aabe muurá ú waajácú ímiáané uke o wájyune.

Áanéllíhyée idyé neebe dííbyeke:

—Ané óoma táuráavye múnáake téhmeco éhne múúne obéejámuke ditye téhmedu.

18 Muurá u óváhtsáné hajchótá uure díwajyámuunévú u újcámeíñe ú úllehıjcyá u ímılléhulléhji. Aabe u kéémécooca muurá tsıjtyeréjuco uke díwajyámuunévú újcoóbeke tsájtyeıñe u ímıllétúrohullévu.

19 Átsihdyúu idyé neebe dííbyeke:

—Aabe wa ihdyu ehdu uke o néerónáa oke duráavyej. Ehdúu Jetsóó néé Péedoróke dibye iwáájacu muhdú dííbyeke iúráavyéné nıjcaúvú ıdsıjıvéneri dibye Pııvyéébe ıhtsútú bóhówájtsııne.

Jetsóó ivámeıwu ıñéébedıtyú úúballéne

20 Aanée tétsihdyu Péedoro révoucunú Jetsóo déjutu ivámeıwuúu oke dibye neébe o péébeke. Ópée muurá dííbyé únıuri nihñéré majchóri muha meıjcyánáa o íjcyabe ó dilló dííbyeke caabyé múúhadıtyú dííbyedıvú méénútsoıñe.

21 Áábekée Péedoro oke ııtténe néé Jetsóoke:

—Ávyéjuúbej, ıácooca áánu muhdú íjcyáahi?

22 Áanéllíhyée neébe:

—Muurá o ímılléhajchıı tsá dibye dsıjıvéıtyú múıjyú tsiíne o tsááıñévújuco. Árónáa óvıjyacóóné téeneri u ıjtsámeıñe. Wa ihdyu oke duráavyej.

²³ Ehdúu Jetsóó óhdityu nééné uubállé tsújaavé cahcújtso múnáadi múijyúvánhjáa o dsíjivéjúcóóítyúné uubálle. Áronáacáa ihdyu tsá tehdu dibye néétune. Muuráhjáa ihdyu íllure neebe dibye ímílléhajchíí o íjcyaiñé múijyú dibye tsááiñévújuco. Áánemáa neebe tééneri Pééodoro íjtsámeíjyúcóótuki.

²⁴ Aane íñe tsaapi Jetsóo mámyé o íjcyaaabe íhyaami ó caatúnú muhdúhjáa páneere dibye méénuhíjcyanéhjí o ájtyúmiibe dibye úwáábohíjcyanéhjí o lléébone. Aane méwaajácú íhyaamítú cáátuvané ímiáané íjcyane.

²⁵ Áhdure íjcyaróné mítyane tsíñehjí Jetsóópe íjiri íjcyácooca méénuhíjcyanéhjí. Aane muurá páneere mecáátúnuca ííñujívú tsá waajácúhaamíné úújetéítyuróne. Áyu tehjújuco.

HÉÉCHOÓ

Uwáábojte méénúnéhjí uubálleháámi

Píivyéébé Apííchó tsááiñe némeíñe

¹ Muúbe Téóopiroj, íhdée diéllevu o cáátúnúháámí pañe ó úúballé páneere muhdúhjáa Cáání éllevu níjkyejívú ipyétsihvújuco Jetsóó úwááboobéré méénuhíjcyanéhi.

² Muuráhjáa ímamyémuke iújcúmeke Píivyéébé Apííchoj téeveri níwááveebe ñná ditye méénúíñevu.

³ Áamedívúhjáa muurá ídsijivé boone bóhówáávehíjcyaaabe 40 coojívá hajchótá ímiáánéjuco dibye bóhíne ditye iwáájácuki. Áamekéhjáa Píivyéébé avyéjutu úwáábohíjcyaaabe.

⁴ Aabéhjáa nées diityéke:

—Jerotsarétúí kiávú mépehdíñe. Météhmeçóí tétsihdyu Llihíyóo ámúhake íájcuíñé néhíjcyáne.

⁵ Ímiáánéjuçóo Jóaa tsótsohíjcyané nújpácyori. Áánetu ihdyu lléváhréjuco ámúhá pañevú Píivyéébé Apííçhó úcáaveíñe. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Jetsóó níjkyejívú pééneé

⁶ Aaméhjáa tsiíñe dííbyema idyóbéévetsihvu nées dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ça íçyooça tsiíñe ú ímíbaávýetsoó méíiñújí tsíjtyé hójtsí pañe íjcyájúçóótuki?

⁷ Áánéliihyéhjáa neébe:

—Tsá ámuha teene mewáájácúityuró múúcoocá Llihíyóo tehdu méénuíñe. Óvíi ihdyu mújyú ímílléjyú méénuube páneere dííbyé hójtsíri íjcyaaabe.

⁸ Áánetu ihdyu dííbyé Apííçhó ámúhadívú níityene ámúhá pañevú úcáávéçooça ámuha téené íhnáhoori méúwááboó óhdityu íjcyané uwááboju Jerotsarée múnáakee, Jodéa íiñújí múnáakee, Tsamáaría íiñújí múnáakee, íjcyane. Aane téhdure tsújáaveé pahúllevá múnáadívu.

⁹ Ehdúhjáa diityéké íñetsihdyu Jetsóó ditye ííteneríyé tsúúça cáamevu wátyóhívéhi. Aabéhjáa ojtsó pañevú tsúúça tévééveíñúúbeke tsáhájucó ditye ájtyúmitúne.

¹⁰ Aaméhjáa cáamevu dibye péhullévúré íítehíjcyarónáa míityétsi ávyéta tsítsi íwajyámúúçú néémutsi bóhówaavé diityédívu.

¹¹ Aamútsíhjáa nées diityéke:

—Ámuúha Gariréa íiñújí múnaa, çaca ñná caame ámuha méíítehíjcyáhi? Muurá ámúhama ícyahíjcyaaabe Jetsóó péjucóo ámúhadítyú níjkyejívú. Aabéjuco idyé tsiíñe tsááiñe muhdúhjané ámuha meííténáa ipyéhduú. Ehdúhjáa neemútsi diityéke.

Matíake ditye újcune Jóódáúvú cápayóóve

¹² Aaméhjáa oríívó bájú íjcyátsihyi íjcyátsihdyu oomí Jerotsarévú. Píhíréhrée téçoomítyú téhbaju múhajchótá wáyeévejçóójí meúlléiyóné jodíómú taúhbaju néené hajchóta.

¹³ Aaméhjáa téçoomívú úújeté ípyée ícyahíjcyajávú cáámééjçiri íjcyané mijçóhovu. Ílluméhjáa diitye: Pééçoroó, Jacóóboó, Jóáaá, Aderéee, Perípee, Tomáaa, Baatoroméee, Matéoo, tsijpi Apéó hajchi Jacóóboó, tsáha múnaa cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóódaá, éhdume.

¹⁴ Aaméhjáa pájyuvaré dóbéévehíjcyá tééhó pañevú Píivyéébema íihjyúvaki. Áámemáhjáa íjcyámé Jetsóó nahbémuu, tsíjjuu, tsijtye walléémuu, íjcyame.

15 Ájyúhjáa Péédoro íñahbéjté 120-meva íjcyáméj pñnévú íjyócuúvéne néé diityéke:
—Ámuúha táñahbémut, tsúuca pajtyéné éhnehjáa Píivyéébé waajácúháámitu Jóoda píáábóneri Jetsóoke ditye ékééveíñé cáátúnúmeíñe.

16 Ehdúhjáa muurá díbye díbyedívú méénútsoíñé tsúucajátújuco Píivyéébé Apííchó nehijcyané Dabíúuvuj téeveri.

17 Diibyée muurá Jóoda Jetsóo mamýmú meíjcyáméejpi tsaméhjñ díbyema mewákímyeíhíjcyaaábe.

18 Aabée ímityúné méénune ditye áhdóne dsíídsí díbye wájójcoíñúné iújcúnemma áhdómé tsátsii ííñuji. Áané boonétúhjáa muurá iye dsíjívétsómeíbyé áákityé apáhajchíí íhbáu áachívújuco.

19 Aanéhjáa Jerotsarée múnaa iwáájácúne dityée áhdotsíí meménú Atséédama ‘Tújpácyo Ájtsi’ nééiyóne.

20 Muurá Tsááamóháámitu téénetu nééneé:
Íavajáréjuco díbye ja cóévajari tsáhájucó múha íjcyáityúne.
Téhdure idyé tsiíñe nééneé:

Tsíjpiyéjuco díbyé wákímyéivu cápáyóóveíñe.

21-22 Áhdícyane muurá íjcyámé tsaate éhnee Jóaa Jetsóoke tsójtsoobe cáámevu pétsihvújuco meke náhbénuhíjcyáme. Áamedítú ihdyu óvíi méujcú tsáápiikye díbyée ímiáané idsíjívétsihdyu bóhíne úúbállehíjcyáíbyeke. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

23 Áhdújucóhjáa mítyétsikye ditye pevénéréi méménúné tsáápiikye diityétsidítú iújcuki. Tsáápíhjáa Jotséé díbyere ‘Batsabáa’ némeíbyé téhdure Jójto imyémé íjcyaaábe. Áánetúhjáa tsijpi Matía.

24 Áámútsí hallúvúhjáa íllu Píivyéébema ihjyúváme:

—Ayúju Ávyéjuube Píivyéébeéj, uu muurá páme íbuwáánéré ú waajácúhi.

25 Aabe ihdyu ú waajácú caabyé u tújkevéllebe íjtyétsidítú úcáaveíñé díhjúu uwááboobe íjcyá Jóodáuvúu ímítú níjcaúvú úújetéébé cápáyóóve.

26 Ehdúhjáa Píivyéébema íhjúvátshdyu nehcomé diityétsidítú cáábyeké iújcuíñe. Aanéhjáa úújeté Matíadívu. Aabéjucóhjáa úcaavéné 11-meváréjuco íjcyame Píivyéébé uwááboju úwááboméré péhíjcyáímyé pañévu.

2

Píivyéébé Apííchó níityene

1 Aaméhjáa pámeere tsijtye cahcújtso múnáama ‘Pejtecojtée’ némeíñé wañéhjij cóójí dóbeevéhi.

2 Áanáacáhjáa peecúteré éhne múúne tsíjpané kíjyebá tsááne íhjuvádú néene tsáá cáámetu. Aanéhjáa ávyeta wádóóové pájá pañére.

3 Áronáacáhjáa tsúuca cúújuwaj péetédu ‘níwáhníwá’ tsáápítsá hallúvú bóhówaavéne.

4 Ehdúhjáa diityé pañévú Píivyéébé Apííchó úcaavéné diityéké íhjúvatsó tsíjtyéhjij íhjúháñeri ditye lléébótúrójúhjíri.

5 Téijyúhjáa íjcyámé tsijtye jodíómú tétsihyi Jerotsaréri Méécáánikye muhdú íjtsúcunúdu úráavyehíjcyámé panévá íñújñnetu tsáámeé.

6 Aaméhjáa mítyane tétsii íhjuuba íjcyane illéébóne diityédívú píhcyaavéhi. Aaméhjáa úvánucátsí tsaatésáhjñ ditye íhjúvájúhjíri íhjuváné illéébónema.

7 Ááneríhjáa úváhtúuuvémé néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne íjtye Gariréa múnaa íjcyatúne?

8 ¿Aca muhdú ívane ávyeta meíhjúvájúhjíri íhjúváme?

9-10 Muurá íñe íchii mee panévá iñújíine múnaa Páátiaa, Méédia, Eráaa, Metsopotáámiaa, Jodéaa, Capadóotsiaa, Póotoó, Áátsiaa, Píríjiaa, Pajpíiriaa, Ejíhtoo, Tsiréené tujkéveri íjcyane Áápirícaa, éhdúné iñújíine múnaa. Áhdure ijcyámé Róómátu tsáamedítýú tsaate pañétúejte jodiómu. Téhdure ijcyámé jodiómú íjcyáturómé diityé uwáábó úráávyehíjcyáme.

11 Áhdure ijcyámé Créétama Aráabiá múnaa. Ílluume íñe melleebó muhdú Píivyéébé iñtsútú diityéké íhjuvatsóné meíhjuvájúhjiri.

12 Aaméhjáa téeneri úllévenúme idyé tsiíñe néjcatsíhi:

—¿Muhdúami íhya tsáama teénej?

13 Áronáacáhjáa tsaate diityédí iúúhívaténe néehí:

—Íllure líyícyavéme.

Péedoro íhjuváne

14 Áánéllihyéhjáa diitye 11-mevadítyú Péedoro íjyócuúvéne kéévánécoba néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íñe múhdumé Jerotsarée múnáama tsijtye íjcyamej, cáhawáá amúhama o íhjuváne ímíñeúvú melleebúcunuj.

15 Tsá muha mellíyícyávetú eene ámuha múúhadítýú menéhdú. Muurá líyícyáve múnaa íjcyarómé tsá ícyooca ááméjutúrei nuhba íjcyánaa líyícyávetúne. Aanéjii awáá muhdú muha mellíyícyáveéhi.

16 Muuráhjáa Píivyéébé íhjuvú uubálle múnáajpi Joéé íñe ícyooca pájtyénetu néehí:

17 Muurá nihñéré míamúnáa pañévú Táapííchó ó pícyoóhi. Ááméj tsiiménémúháábé íibúwá déjúcotu táuwááboju íjchívyeeéhi. Ováhtsámú naavédú nénehji íiténé pañe diityémá ó íhjuvúvaáhi. Áánetu kéémémuma ó íhjuvúvaá ityúwaháñe pañe.

18 Ehdú ó ájcuú Táapííchotu pámeere múhdumé táicúve múnaa íjcyámeke wajpíímumáyé walléémuke. Aame táuwáábó méenuúhi.

19 Áijyu caame iévéhoowávú ó úújétsoó páhdúvare nénehji meúllévenúnéhji. Áánetu ííñújiri íjcyaiñe téené uubálleháñe mítyane méénujcátsiháñe pañe tújpacyo wágóóóveíñe. Áhdure íjcyaiñe panévare áíivyéne ójtso.

20 Muurá cóójíejpi nuhba áábáteéhi. Áánetu péjcoejpi íjcyáá tújpacyóduréjuco. Ehdú páhdúvare nénehji pájtyeé Ávyéjuube Jetsóó tsááiñe ávyetá iñtsútú nééíñe úmíwari.

21 Aane pámeere múhdumé dííbyedi tsúúrámehijcyámé ihdyu pájtyéteéhi.

Ehdúhjáa Joéej téeveri Píivyéébe néehí.

22 Áhdícyane, ámuúha tamúnaa íjraéémuj, cáhawáá melleebúcunu tsiíñe amúhake o nééíñe: Muurá amuháyé méwajácú Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyáábej téeveri Píivyéébe panévare méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyané amúháj piínévu. Téeneri muurá meke úújetsójúccóoroobe ímiáané Píivyéébe dííbyeke wáalloone.

23 Áróóbedívúu ámuha ímítyúmeke méméénutsó páwachékevu mewátyétyéhcútsóneri Píivyééberéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco néhdújuco.

24 Áróóbekée muurá dííbyere Píivyéébe bóhítsó tsúúca dsíjívéjúccóoróóbeke. Muuráhjáa tsá muhdú dsíjívé dííbyeke méénúityuróne.

25 Muuráhjáa Dabíúvú dííbyedítýú néehí:

Paíjyuvaree Ávyéjuube óómaye ú ícyahíjcyáhi. Aabe muurá oke ú téhmehíjcyá íñneri o íllityétuki.

26 Ááneri mítyane o ímíjyúúvebe uke ó duurúvahíjcyáhi. Áánéllii o dsíjívécococa tsaímíyé úúma ó íjcyáhi.

27 Muurá tsá tabóhí u íhvéjtsóityú tene iwágóóóveki. Áhdure tsá u íhvéjtsóityú díicúve múnáajpikye mítyane u wájyúúbej pi ícúbáhrámeíñe.

28 Muuráhjáa oke ú waajácútsó ímiájíjtóvu. Aabe mítyane ó ímíjyuuve óóma u íjcyanéllíhye.

Ehdúhjáa Dabííuvú nées Jetsóodítyu.

²⁹ Aabéhjáa muurá díibye Dabííuvú dsíjívéebeke ditye cúúune ícyoocápi dííbyeúvú nijkye ijcyáhi, ámuúha táñahbému.

³⁰ Muuráhjaa Píívyéébe ihjú uuballe múnáajpi íjcyáábeúvú ímiáané waajácú Píívyéébe dííbyeke néhijcyané dííbyeúvú tsiménémúhaabe líyaatémédítýú Críjto ávyéjuutéíñe dííbyeúvú ávyéjuutédu.

³¹ Ehdúhjáa tene pájtyeíñe íhdétújuco iwáajacúdu íjcyáábeúvú nehíjcyá Críjto ídsíjívétsihdyu bóhíbe wágóóóvéityúne. Áhduréhjáa nehíjcyáábeúvú dííbyej pi muhdú íjcyáityúne.

³² Ahdújucóo muurá dííbyeke Píívyéébe bóhítsóne. Aane muha pámeere méwaajácúhi.

³³ Áábekée Píívyéébe ílluréjuco ávyéjujtsóne. Áábej téeveri muurá íñe ícyooca Cááni Íapííchó múúhá pañévú picyóo dííbyekéhjáa íñéhdújuco. Aane íñe páneere ámuha maájtyumíné, melléébone, Pííyéébedítýuré tsáá Ílli Jetsóoj téeveri díbye méénune.

³⁴⁻³⁵ Íllúhjáa muurá tsiíñe Dabííuvú néehí:

Ávyéjuubée nées táavyéjúúbeke: Íchihvu táúniúvú díicya dímunáake úúma o táhjáné hajchóta. Ehdúhjáa néébeúvu. Áronáacáhjáa ihdyu tsá díbye íhdityu íhjúvatúne. Muuráhjáa tsá díbye cáamevu níjkyejívú péétu Críjto péhduú.

³⁶ Aane ihdyu ámuha pámeere tamúnaa íjraéémú méwaajácúiyá Píívyéébe Mépájtyetétsoobe Críjtoke pícyóóbeke ámuha páwachékevu medsíjívétsóóbeke.

³⁷ Ehdúhjáa Péédoro néene díityéké múhdurá pájtyénélli pámeere díitye uwáabojtéké néehí:

—¿Aanéhaca íñe muhdúí muúha, ámuúha múúhá nahbému?

³⁸ Áánéllíihyéhjáa Péédoro nées díityéke:

—Ímityúné ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne ímiáámeréjuco meíjcyá ámúhá ímityú ámúhá hallurí íjcyájúcóótuki. Ááne métsójsótsaméí Jetsocríjto mémeri Píívyéébe ámúhá pañévú ípícyo Íapíícho.

³⁹ Aane muurá íñe íhdétújucoo úúbállémeíhijcyané pámeere ámúháj tsiménémúháábema ámúhá wáabyuta. Téhdure pámeere pahúllevá múnáake Méécááni Píívyéébe wábyújtsómé wáabyuta teéne.

⁴⁰ Ehdúhjáa Péédoro díityéké úwáábótsihdyu néehí:

—Ímiánejcúvuréjuco mepájtyé míamúnaa ímityúné ícyahíjcyánetu.

⁴¹ Ahdújucóhjáa múhdumé dííbye uwáábó cáhcújtsodúmé tsójsótsámeíñe. Áijyúhjáa tsúuca cahcújtsó múnáa líyaatémé 3,000-mevájucó.

⁴² Aaméhjáa díityé uwáábó úraavyémé tsaimíyé náhbévájcatsímé tsatsíhvú idyóbéévéne Píívyéébe íhjúvahíjcyáhi. Téhduréhjáa Jetsóo dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñe máchóhíjcyáhi.

Tujkénújte Jetsóo uráavye múnáa muhdú ícyahíjcyáne

⁴³ Aanéhjáa ímí íjtsúcunúme. Áamemáhjáa uwáabojte méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáhi.

⁴⁴ Aaméhjáa tsaimíyé íñáhbévájcatsíñe panévatúre píáábócatsíhíjcyáhi.

⁴⁵ Ihñéhéhíhjáa íñáhíhénúne píáábohíjcyámé píhtómeke.

⁴⁶ Aaméhjáa pájyuvaré dóbéévehíjcyá duurúvájávú Píívyéébeke idyúúrúvaki. Tsaimíyéhjáa íhjúháñeri íjcyame Jetsóo dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñe máchóhíjcyáhi.

⁴⁷ Ehdúhjáa Píívyéébeke ditye dúúrúvahíjcyané tsijtye ímí íjtsúcunúhi. Aaméhjáa éhníñevu líyaaté Píívyéébe píáábori tsúuca pájtyetéme.

3

Úllehíjcyátube úlléjucóóne

¹ Tsájcuuvéhjáa Péédorómútsí Jóáama péé duurúvajávú Píívyéébema ditye íhjúvahíjcyáne ééveri.

² Áijyúhjáa tsaapi tsíimenedítýújuco úllétúúbeke pícyohíjcyámé tééjá lleehówavu ‘Imíwu’ némeítsihvu dibye ityáúmeíhíjcyá dsíídsike tééjá pañévú úcáávémeke.

³ Aabéhjáa diityétsikye táúmeí dsíídsike tééjá pañévú úcáávémútsikye.

⁴ Áánéllihyéhjáa dííbyedívú ííténe neemútsi:

—Éje, cáhawáá múhtsikye dihtej.

⁵ Aanéhjáa ijtsúcunúúbé dityétsí tsíeménevu ájcuíñe.

⁶ Áronáacáhjáa Péédoro néé dííbyeke:

—Tsá muhtsi medsíídsívatúne. Áronáa ihdyu uke muhtsi mépiááboóhi. Ahdícyane Natsarée múnáájpi Jetsocríjto mémeri díjyócuúvéne duhlle.

⁷ Ehdúhjáa néébere ímiánéjcuéhójsitu iékéévébeke íjyócujárónemáyé tsúúca ímíjpyetéébe.

⁸ Aabéhjáa tsáimiyéjuco úllebe cáhtsíñibaabéré diityétsima úcaavé tééjá pañévú Píívyéébeke dúúruvaabére.

⁹ Aanéhjáa tétsihyi íjcyame ájtyumí ímíhyéjuco úllebe Píívyéébeke dúúruváne.

¹⁰ Aanéhjáa waajácúmé diibyéjuco duurúvájá lleehówarí ‘Imíwu’ némeítsihyi ácuúcunúúbé piáábó táúmeíhíjcyaaabe dibye íjcyane. Ááneríhjáa ávyeta ullévenúmé dííbyedi.

Duurúvájatu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu Péédoro íhjúvávane

¹¹ Aabéhjáa tsúúca ímíjpyetéébé tsá íhvéjtsotú diityétsí Péédorómútsikye. Ááneríhjáa míamúnaa itsájúréevéne dsíínécunú diityé éllevu duurúvájatu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihyi íjcyáme éllevu.

¹² Áámekéhjáa Péédoro íájtyúmíne néehíí:

—Ámuúha tamúnaaj, ¿aca muhdú íivane ámuha meúllévenúne múhtsidyívú méíité tehdu múhtsí íhnáhooríyé muhtsi meméénúneríjívvari? Áhdure ¿aca ímiájtétsí muhtsi meíjcyánéllii tehdu mémeenúhi?

¹³ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáaúvú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, éhdume cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébé Ílli Jetsóoke téeneri ávyéjútsohíjcyá éhnée ámuha ávyéjuté hójtsí pañévú méíhvéjtsóóbeke. Muuráhjáa Piráátó dííbyeke ácádsíjcaáyóíyónáa tsá ámuha meímíllétúne.

¹⁴ Diibyée ímiáábé hallúvú íhjúvatúmé ámuha cáábyerá dsíjívétso múnáájpi hallúvúré méihjúvává dibye íjchívyeki.

¹⁵ Ehdúu ámuha méllihyánutsó diibyéjuco meke bohíívú ájcuúbedívu. Áróóbekée muurá Píívyéébe bóhíítsóhi. Aane muha méwaajácúhi.

¹⁶ Áábeke muhtsi mecáhcújtsónéllii muurá íñe áánu ímíjpyeté dííbye mémeri dííbyé íhnáhoori ámuha meííténeríye.

¹⁷ Ahdícyane, ámuúha tamúnaaj, muurá ó waajácú ímiáánéjucóo ámuha pámeere ámúhá avyéjuté má dííbyeke medsíjívetsóné ámúhá íbuúúné aabáte.

¹⁸ Áronáacáa ihdyu tehdújuco dibye ícúbáhrámeíñe tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjúuubáalle múnáaj tééveri néhdújuco.

¹⁹ Áánéllii ímityúné ámuha meícyahíjcyané méíhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco méíbuwáávé ténehji ámúhama íábájívemeí ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

20 Muurá meéllevu wállóoiibye Ílli Jetsocrijtóke tsúúcajátújucóo meke dibye pájtyetétsoíñe íñéébeke meke dibye iújcúvaki.

21 Aabe muurá níjkyéjiri íjcyáá páneere muhdúhjáa Píívyéébe íhjúyú uubálle múnáaj téeveri tsúúcajátújucó íñéhijcyáné ímíbaávyétsóné hajchóta.

22-23 Íllúhjáa muurá Moitséeúvú néé méihde múnáaúvuke: “Ávyéjuube Píívyéébe méhdityu pícyoó tsaapi íhjúyú uubálle múnáajpi íjcyáííbyeke íñe oke ipícyohdu. Áábeke ihdyu tsáma mélléeboco. Muurá dííbyeke cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.”

24 Áhduréhjáa tsijpi Píívyéébe íhjúyú uubálle múnáajpi Tsamoééúvú íhjúvahíjcyá íñe ícyooca muhdú pájtyénéhjitu. Áábeúvú boonéhjáa idyé tsijtye íjcyáméhjúvú íhjúvahíjcyá téénetu.

25 Ehdúhjáa muurá Píívyéébe íhjúyú uubálle múnáaj téeveri nehíjcyá meeke pámeekére. Muuráhjáa méihde múnáaúvuma pámeekéré meke ipíááboíñe Aavaráaúvuke íllu neébe: “Pámeere ííñújí cuwáábema íjcyáíñe píáábó díjtsíménémúháábej téeveri.”

26 Muuráhjáa Píívyéébe Íllíkye wallóo tujkénú mee íjraéémuke dibye ipíáábo méimítyuháñe méihvéjtsoki. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

4

Péedorómútsí Jóáama ávyéjute úmíwari íjcyane

1 Aanéhjáa Péedorómútsí Jóáama míamúnáama íhjúvahíjcyárónáa tsáacunúme llúúvájteé, duurúvájá tehméjte avyéjuúbee, tsadotséomuu, íjcyame.

2 Aaméhjáa cayóbaávaté Jetsóope dsíjíveebe bóhíhdu idyé tsijtye dsíjívémé bóhííñe dityétsí úwáábónetu.

3 Aaméhjáa iékéévémútsikye cuvéhoojánú cuvéhrejuco tene néenéliihye. Aamútsíhjáa téhulléré tsítsíivéhi.

4 Áronáacáhjáa diityétsí uwáábó lléébúacunúhíjcyámedítyú mítyame cáhcújtsómemaúbáhjáa tsúúca úújetémé 5,000-mevájucó tsamééré wajpíímu.

5 Aanéhjáa awáá tsíjcyooji píhcyaaavéjucóomé Jerotsaréevu ávyéjutee, túkevétsojtee, taúhbájú uwáábojtee, íjcyame.

6 Áamemáhjáa íjcyámé llúúvájte avyéjute Anáaa, Caipáaa, Jóáaa, Arejáadoroo, éhdume. Téhduréhjáa íjcyámé diityéjééjete.

7 Aaméhjáa diitye ávyéjute néé Péedorómútsikye ditye íjchívyétsóne itsíva diitye éllevu. Áhdújucóhjáa ditye tsájtyémútsikye ditye nééneé:

—¿Aca íñe íhtsúturí ámuhtsi méénúraítyuróné méméénuhíjcyáhi, pane mumémeríhyaja?

8-9 Áánéliihyéhjáa Péédoro Píívyéébe Apííchó ípañe íjcyaaabe néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraéémú avyéjutej, ámuha íñe múhtsikye médilló éhnée íayáábedítyújucó úllétuube áanu muhdú ímíjpyeténé ámuha mewáájácuki.

10 Áánélii ícyooca muhtsi ámúhake méúúballeé teéne. Muurá ihdyu Píívyéébere ímíjpyetétso dííbyeke éhnée ámuha páwachékevu Natsarée múnáajpi Jetsóoke medsíjívétsóobeke íbóhítsóobe mémeri.

11 Muuráhjáa diibyéjucó éhne múúne ímichi nééwáyutu jaa éjkeđu néébeke ámuha meéhdíiválléroobe ícyooca íjcyá páñetúejpi teene jaa ímichi páñetúétsihdyu éjkeđu néébeé.

12 Tsá tsijpi íjcyatú meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa muurá tsíjpiikye Píívyéébe méménutú míamúnáake pájtyetétsoííbyeke.

13 Ehdúhjáa dityétsí íhjúváneeri diitye ávyéjute ullévenúhi. Aaméhjáa waajácú dityétsí ídátsó nééméjétsí íjcyane tsáijyúubaré waajácúhaamíné ítehíjcyátumútsi. Áronáacáhjáa ítsaavémé Jetsóomáa dityétsí ícyahíjcyáne.

14 Aanéhjáa dityétsí ímíjpyetétsoobe tétsihyi íjcyánéllii tsáhájucó ditye ìiná néetu diityétsidítu.

15 Áanélliihyéhjáa ílluréjucó ditye wáloone diityétsikye tétsihdyu. Áané boonéhjáa tsamééréjucó íhgyúvájcatsíñé muhdú diityétsikye imyéénúyóneri.

16 Néjcatsímyéhjáapéé:

—¿Aanéhaca íñe muhdú méméénúiyá diityétsikye? Muurá pámeere Jerotsarée múnaa waajácú méénúráityuróné dityétsí méénune. Aane muhdú metóónúyónejívari.

17 Áronáa ihdyu metsu meíllívyéébo diityétsikye dityétsí éhnííñevu Jetsóodítu íjcyané uwááboju pámehdívúré tsújaúcutúné ihde.

18 Ahdújucóhjáa tsiíñe ípíúvámútsikye ditye ávyeta bóijcyúné dityétsí iúwaabójucóótuki.

19 Áronáacáhjáa neemútsí diityéke:

—Cáhawáá méíjtsaméí keená ímí Píívyéébe íjtsúcunúne. ¿A ámúhakyéré muhcsi meléébóne dííbyeke tsá melléébóitúne?

20 Tsáháubá muhcsi méíhvetéityuró Jetsóodítu íjcyané uwááboju meúwáábohíjcyánetu díbyeé iúwáábóne méénuhíjcyanéhjí muhcsi maájtyúmínéllíihye.

21 Ehdúhjáa dityétsí néénéllii íbóijcyúróné ílluréjucó ditye íhvejtsóné diityétsikye. Tsáháhjáa ditye píívyetétú muhdú diityétsikye imyéénúyóné tsáápiikyéhjáa dityétsí ímíjpyetétsonéllii mítyame Píívyéébeke ávyéjútsonéllíihye.

22 Aanéhjáa dííbye dityétsí ímíjpyetétsoobe 40 pijcyábá éhnííñevújucó.

Cahcújtso múnaa píáábó táúmeíñe

23 Aamútsíhjáa tsúuca ditye ácádsíjcaáyomútsí íñahbéjte élleву ípyééne úúballé páneere muhdú llúúvájte avyéjútémá túkevétsojte diityétsikye nééneé.

24 Áanélliihyéhjáa tsaméhjí íllu Píívyéébema íhgyúváhi:

—¿Ayúju múúhá Avyéjuube Píívyéébeéj, uu muurá ú ijcyá páneeréé iévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyane, u ípívyéjtsoóbe!

25 Aabée muurá dííicúve múnáajpi Dabííúvudi Díapííchó íjcyáne jteeveri u nééhií:

¿Íveekí tsííñe íñújíine múnaa páhduvaré idyáríívéjcatsíñe ítsáméhijcyá íínetú diityéke píáábóityúnéhjiri?

26 Muurá ávyéjute pítyácócatsíhijcyá Ávyéjuube Críjtoke imyéénuki. Ehdúhjáa muurá u néé Dabííúvuj teeveri.

27 Aanée muurá téénéllii ícyoomívú píhcyáávehíjcyámé Heróódee, Póótsio Piráátoó, tsííñe ííñuji múnaa, muuha íjraéémú avyéjutee, íjcyame Daachi Jetsóoke imyéénu múúhakyéé pájtyetétsoóíbyeke u wállóóbeke.

28 Áábekée meenúme tsúúcajátújucóhjáa ihdyu u néhdújucó.

29-30 Aame muurá u ííténáa téhdure múúhakyé méénúllehíjcyáhi. Áanéllii ihdyu óví múúhakyé ú túkévejtsó dííhtsútuuri muha meúwáábohíjcyá díuwaáboju íínerí íllityétúme. Áhdure múúhakyé píáábó muha méénúráityúronéhjí chéméméhjike mebóhíitsohíjcyá Daachi Jetsóo mémeri.

31 Ehdúhjáa Píívyéébema íhgyúvánetu ditye níjkévánáa tétsii diityémá uuvécunúhi. Aanéhjáa Píívyéébe Apííchó diityé pañe íjcyame íínerí núhnévetúme úwáábohíjcyá dííbye íhgyu.

Pámé wáábyutáre íjcyane

32 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama tsajíjtóre íjtsáméimyé tsá néhíjcyatú íhñénéhjí íhgyúnenéhjí íjcyane. Tsáápiitsá éhnéhjáa páme wáábyutáre íjcyáhi.

³³ Aaméhjáa diitye uwáábojte úúbálléhjycyá Ávyéjuubée Jetsóó idsíjívetsihdyu bóhíine. Áamekéhjáa Píivyéébe mítyane píáábohíjycyáhi.

³⁴ Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama ímí píáábócatsíhijcyá íinetú píhtótsójcatsítyúme. Tsaatéhjáa íiñújínema, ihjyáháñema, íjcyame ténehji íñáhjíhénúne dsídsí pihjyúcuhijycyá uwáábojtédívu.

³⁵ Áánetújucóhjáa dítye ácuhijycyáné tsaate diityédítýú píhtómeke.

³⁶ Áijyúhjáa íjcyaaabe diityédítýú Revítámuube Jotséé Chíperévúhjáa dítye tsíimávaabe. Áábekéhjáa uwáábojte iúúhinúné meménú Benabéedívú ‘ímijyújtsoóbe’ nééiyóne.

³⁷ Aabéhjáa íiñújí íñáhjíhénúne áhdovu ajcú diitye uwáábojtéke.

5

Ananíamútsí mewa Tsapíírama ímityúné méénune

¹⁻² Áhduréhjáa Ananíamútsí mewa Tsapíírama íiñújí íñáhjíhénúne áhdotu tsane iújcúnéj coéénevu diitye uwáábojtéké ajcú pánéhjíjtaráhdú. Aanéhjáa mewa waajácú díbye muhdú méénune.

³ Áábekéhjáa Ananíake Péédoro néehíí:

—¿Aca íveekí Naavéné uke íbúwájtsonej péévé muhdú ú meenú díiñújí áhdo? ¿Ááne pánéhjídú ú tsivá coééne? Ú ímíllé múúhake u álliñe tehdújuco Píivyéébé Apííchó ímillédú u méénune muha meíjtsúcunúroki.

⁴ ¿Aca muhná teene íiñuji? Ááneráa dihñe teéne. Ááne áhdóo dihñereíyo. Tsáháa tsane u újcúnéj coééné u tsiváityuró pánéhjíjtaráhdú. Aanéhaca idyé múúhakeyé u álliñejívari. Muurá téhdure Píivyéébeke ú allíhi.

⁵ Ehdúhjáa Péédoro néénemáyé Ananíá ílluréjuco dsíjíveebe áákityéné baavújuco. Ááne uubálléhjáa lléébome mítyane íllityéhi.

⁶ Ááhoúvukéhjáa ováhtsámú íbíjínúne tsajtyé icyúúuki.

⁷ Áané boonétúhjáa mewa wajtsí íná ájyúke pájtyene wáájácútulle.

⁸ Áállekéhjáa idyé Péédoro népejtsóhi:

—¿A téhdunéjucoó ílluunéré ámuhtsi menáhjíhénúné ámuhtsi íiñújí?

Áánéllihyéhjáa neéle:

—Ééé, téhdunéjucopeé.

⁹ Áronáacáhjáa Péédoro néé dílleke:

—¿íveekíhjáa ehdu ámuhtsi mémeenúhi? ¿Aca ámuhtsi méjtsúcunú Píivyéébé Apííchó wáájácúityuróne? Éje, aatye muurá tsáá dítyájúúvuke icyúújétsihdyu. Aame muurá icyooca ukéréjuco cúúutéíne.

¹⁰ Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsúúca dsíjívelle áákityé díbyé lliñévu. Ááledívúhjáa diitye ováhtsámú wajtsí íitémehóvuréjuco. Ááleúvukéhjáa idyé itsajtyéne cuuúmé ájyú úníutu.

¹¹ Ehdúhjáa Ananíamútsikye méwama tene pájtyéneri cahcújtso múnáa mítyane íllityéhi. Áhduréhjáa tsijtye teene iwáájácúne íllityéhi.

Méénuráityúronéhjí méénúmeíñe

¹² Aanéhjáa diitye uwáábojte dóbéévehíjycyá duurúvájá pañévú tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu. Aaméhjáa méénuhíjycyá mítyane méénuráityúronéhjí míamúnááj píñévu.

¹³ Áamekéhjáa cáhcújtsotúme diityémá náhbévahíjycyáturómé ímí íjtsúcunúhi.

¹⁴ Téijyúhjáa idyé tsijtye wajpíímumáyé walléemú cóbéévehíjycyá duurúvájá pañeahcujtsó Píivyéébeke. Aaméhjáa éhniñévu mítyaméjuco lílyaaténe.

15 Áanetúhjáa chéméméhjike íhbotáháñeri ijchívyetsómé hulléjijtónéj pñnévú tééneríváa Péédoro pájtyéébe náávéubaré diityé hallútú pájtyéneri ditye ibóhíiki.

16 Téhduréhjáa idyé iúníúécoomíji múnáa Jerotsaréeri íjcyáábe éllevu tsívahíjcyá chéméméhjike. Áhduréhjáa tsívahíjcyámé naavémú ípañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke díbye íbóhíitsoki.

Uwáábojtéké ditye ícúbahráne

17 Aanéhjáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuúbema tsadotséomú nomíutáává diitye uwáábojtédi.

18 Áanélliihyéhjáa diityéké cuvéhoojánúme.

19-20 Áronáacáhjáa tépejco níjkyéji múnáajpi cuvéhoojá llehówáané ipááyúnetu íjchívyétsómeke néé ditye míamúnáake duurúvájá pañévú iúwááboté muhdú Píívyéébeke meúraavyéne.

21 Ahdújucóhjáa ditye cúúvénetúré tééjá pañévú ipyééne úwaabóne. Áanáacáhjáa diibye páñétúejpi llúúvájte avyéjuube íñahbénu múnáama pihjyúcú túkevjtsojtéke. Áánemáhjáa tehme múnáake wallóomé diityé éllevu cuvéhoojá pañétú ditye iújcutéki.

22 Aaméhjáa péeme úújeté íávajávuréjuco.

23 Áanélliihyéhjáa íóómíñe néémeé:

—Muha méúújeterá cúúveja cóhpé wátájcámeíjyá tehme múnáa llehowáané téhmeíjcyámedívu. Áronáa muha llehowáané mépaayú dáíháhñeréjuco tsaatéubaré pañe íjcyájúcootúne.

24 Ehdúhjáa ditye úúbálléneri diibye páñétúejpi llúúvájte avyéjuúbee, duurúvájá avyéjuúbee, tsijtye llúúvájteé, íjcyame iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca kíávú pééiyóme?

25 Áronáacáhjáa tsaapi téhullétú tsáábe néé diityéke: Áánerá éhnéijyu ámuha mecúvéhoojánúmé éhllé duurúvájá pañe uwááboríjyuco.

26 Áanélliihyéhjáa tehme múnáa avyéjuube péé tsaaté má diityé éllevu. Aaméhjáa diityéké ícúbáhratúmé tsajtyé míamúnáa néwayúúnevu diityéké áámúíyóné apííchori.

27-28 Aaméhjáa diitye avyéjujtédívú wájtsítsómeke páñétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—Ááneráhjáa muha ámúhakey mébóijcyú ámuha meúwaabójúcoótu eene ámuha meíhjúvahíjcyáábedítúyú íjcyáné uwááboju. Áronáa ¿íveekí éhnííñevúré ámuha méúwaabóhi? ¿íveekí ámuha Jerotsaréeri dííbyé uwááboju metsújaúcúne méimíllé díbyeé dsíjívéné múúhá hallúvú mewátyanúne?

29 Áanélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Áronáa ihdyu Píívyéébe múúhakey néhdújuco muha meméénune míamúnáa múúhakey bóijcyúrónáaaca.

30 Muuráhjáa téhdure méihde múnáaúvú dííbyeke cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébé Jetsóoke bóhíitsó éhnéé páwachékevu ámuha mewátýétyéhcútsoobe dsíjívéébeke.

31 Áábekée muurá díbye avyéjuutétsoobe ícyooca íjcyá dííbyé úníuri Ávyéjuube Pájtyetétsoobe íjcyáábej tééveri mee íjraéémú ímityúné meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne ímíánejcúvuréjuco meíbúwááve ténehji máhallurí íjcyájúcoótuki.

32 Aane muurá Píívyéébé Apííchó múúhadívú bóhówajtsóné íñe muha meúúbállehíjcyáhi. Muurá ímíáané dííbyeke mecáhcújtsómé pañe dííbyé Apííchó íjcyáhi.

33 Ehdúhjáa Péédoro nééne diityéké cáyobáavatétsómé imíllerá diityéké ídsíjívetsóne.

³⁴ Áronáacáhjáa paritséomuube ‘Gamariée’ némeíbyé taúhbájú uwááboobe íjcyáabeke míamúnaa ávyejúúllehíjcyabe diityéj pínétú íjyócuúvéne nées dityéi íjchívyétso áachívú wahájchotáwu diitye uwáábojtéke.

³⁵ Áané boonéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúhaj, téibúwá tsáma méijcyaco. Ááne ímíñeúvú meíjtsámeitsihdyu aatyéké méméénuco ámuha meméénúhájchíjyu.

³⁶ Muuráhjáa ‘Téoda’ némeíbyé itsúcunúmeíhijcyá íhstútuube íjcyane. Áábemáhjáa muurá íjcyámé míamúnaa 400-meva. Áróobekéhjáa tsaate dsíjívetsóné boone pámeere dííbyema íjcyarómé pahúllevávú tsújaavé tétsíhjí daihañéréjuco.

³⁷ Téhduréhjáa Gariréa múnáajpi Jóódake pajtyéné míamúnáake ditye éévehíjcyáijyu. Áábemáhjáa muurá téhdure mítyame íjcyaróobeke idyé dsíjívetsóme. Áané boonéhjáa dííbyema íjcyarómé ílluréjuco wáhchájabáne.

³⁸ Áánéllii ámúhake o nées diityéké éhniñevu ámuha mepátsárijcyójúcoótuki. Muurá ihdyu ímiáané míamúnáadityuré tsáané uwááboju ditye úwáábohíjcyáhájchíí diityémá níjkévaíñé muhdú ámuha diityéké meméénúturónáaca.

³⁹ Áánetu Píívyéébedityú tsáané uwááboju íjcyáhájchíí tsá ámuha muhdú meméénúityúne. Áánéllii téibúwá méijcyá.

Tsá tene ímityú Píívyéébeke ámuha ímityúné medáriivéne.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa dííbyeke ditye lléebone. Áronáacáhjáa ihdyu diitye uwáábojtéké ipíúvámeke wátsihcyúme. Áámekéhjáa iácádsíjcaáyo tsiíñe bóijcyúmé ditye iúwaabójúcoótu Jetsóodityú íjcyané uwááboju.

⁴¹ Aaméhjáa péé imíjyúwu Píívyééberéhjáa ihdyu íhvejtsódújuco Jetsóodityú íjcyané uwáábójú hallútú núcójpítsó ícúbáhrámeiyónnáaca.

⁴² Aaméhjáa íhvéjtsotúmé éhniñevúré pajcoójiívaré úwáábohíjcyá duurúvájá pañevu. Téhduréhjáa tsíjtyeke ihjyáhañevúré úwááboméré pehíjcyáhi.

6

Uwáábojté piáábojte íjcyáímyeke ditye mémenúne

¹ Aanéhjáa téijyu tsúuca mítyaméjuco cahcújtso múnáa líyaaténe. Áánáacáhjáa tsaate jodíómú íjcyarómé gríéégómú ihjyúrí íhjuvámé imúnáadityú nehíjcyá dityéváa pííbájyujtéke panévatúré piáábohíjcyatúne.

² Áánélliihyéhjáa diitye méjtúhatyu míityétsi íjcyame uwáábojte pámeere cahcújtso múnáake ipíhjujúmeke néehíí:

—Muurá íñe Píívyéébé uwááboju muha meúwaabómé tsá tsíñéhjiri metúhújkímyeítyuróne.

³ Áhdícyane, ámuúha múúhá nahbému, ámúhadityú tsaate ímiáámé 7-meváké menéhcóne téénevu mepícyó Píívyéébé Apííchó diityéké túkévétsohíjcyámeke.

⁴ Áánetu ihdyu muha dííbyeke piáábó metáúmeíñe dííbyé uwááboju meúwáábohíjcyáahi.

⁵ Ehdúhjáa ditye néene ímí tehdújuco íjtsúcunúnéllii meménújucóomé Ejtéébake Píívyéébé Apííchó túkévéjtsóneri ímí dííbyeke úráavyehíjcyáabeke. Áábé hallúvúhjáa meménúme íllúúmeke: Perípee, Próócoroo, Nicanóoo, Timóoo, Paméénaa, Ajtiokíia múnáajpi Nicoráa jodíómuube íjcyátúroobé diityé uwááboju tujkénú iúráavyehíjcyátsihdyu Jetsóokéréjuco cahcújtsoóbee, éhdúmeke.

⁶ Áámekéhjáa tsajtyémé diitye uwáábojté éllevu. Áámé hallúvúhjáa íhyójtsine ipícyóóne táúmeímye piáábo.

⁷ Ehdúhjáa Píívyéébe uwááboju Jerotsaréevu tsújaavéné mítyame cáhcujtsómé éhnííñevu líyaatéhi. Áhduréhjáa mítyame llúúvájtedítýú cáhcujtsóhi.

Ejtéébate ditye ékevéne

⁸ Ájyúhjáa Ejtééba méenuhíjcyá méenúráítýúronéhjí Píívyéébe píáábóneri.

⁹ Áábemáhjáa táhjácatsíhijcyámé tsaate pihcyááveja ‘íicúve múnaa íjcyájúcootúme’ némeíjya múnáama Tsirééne múnaa, Arejadríia múnaa, Tsiríítsiá iiñúji múnaa, Áátsiá iiñúji múnaa, íjcyame.

¹⁰ Ároméhjáa tsá dííbyeke táhjatú Píívyéébe Apííchóré túkévéjtsóneri dibye íhgyúvahíjcyánéllíihye.

¹¹ Áánéllíihyéhjáa ahdómé tsaatéké ditye dííbyé hallúvú iállíñe iñéé dibyévaa Píívyéébeé, Moitséeúvuu, íjcyámútsidítýú ímityúné íhgyuváne.

¹² Ehdúhjáa ditye néene túkévéjtsójtémá taúhbájú uwáábojtéké muhdú dáríivémé awáá díibye Ejtéébate iékéévéébeke tsajtyé ávyéjúté éllevu.

¹³ Áábéllíihyéhjáa nehcomé tsíjtyeke dííbyé hallúvú ditye iálliki. Aaméhjáa néé dííbyedítýu:

—Áánu ímityúné íhgyúvahíjcyá duurúvájatuu, Píívyéébe taúhbájutuu, íjcyane.

¹⁴ Áhdure nehíjcyaaabe Natsarée múnáajpívá Jetsóó duurúvaja iwáchájánúne Moitséeúvú uwáábó cápáyoácoíñe.

¹⁵ Ehdúhjáa ditye néénéllíi ávyéjútémá tsíjtye tétsihyi ácuíjcatyémé ítéecunú díibye Ejtééba húmí amítsárahcówu níjkyéji múnáajpí humídu.

7

Íhyallúvú Ejtééba íhgyuváne

¹ Áábekéhjáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—¿Ava ímiááné ehdu teénej?

² Áánéllíihyéhjáa neebe díityéke:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá amúhake o néene melleebúacunuj. Muuráhjáa Mépiivyéébe íhtsútuube íjcyaaabe bóhówaavé méíhdé múnáajpi Aavaráaúvudívú Haráavú díbye péétúné ihde Metsopotáamia iiñújiri íjcyáábedívu.

³ Áábekéhjáa neébe: “Pámeere dihyájkímuke dííiñújima díhvéjtsóne peeco uke o wállóóné iiñújivu.”

⁴ Ahdújucóhjáa muurá díbye íiñújí Caadéatu péébe úújeténé Haráavu. Áané boonétúhjáa cááni dsíjívétsihdyu Píívyéébere tsivá dííbyeke íñe ícyooca meíjcyané iiñújivu.

⁵ Aanéhjáa ímiááné dííbyeúvuke íajcuíñe iñéerónáa tsáhái díbye dííbyeke ájcutú téené iiñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu neebe díbye dsíjívéné boone íajcuíñe dííbyej tsíménémúháabekéréjuco díbyeúvúí tsímávátúrónáaaca.

⁶ Áhduréhjáa neebe dííbyeúvudítýú líyaaténéj tsíménémúhaabe tsííñe iiñújiri tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame ícúbáhrámeíñe 400 píjcyá hajchóta.

⁷ Téhduréhjáa Píívyéébe néé díityédítýu: “Eene kéené iiñúji múnáá hójtsíri ditye íjcyámema teene ó ímíbájchoóhi. Áané boone ó íjchívyétsoó téhullétú díityéké ookéréjuco ditye íicúve íchihvu.”

⁸ Muuráhjáa Píívyéébe Aavaráaúvuma muhdú díbye íjcyáíñe pityájcoju imyééne néé pámeere dííbyej tsíménémúhaabe ikíhdyahírótsámeíki. Ahdújucóhjáa díbye méénune ílli Itsáake ítsímáváábeke 8 coojívá díbye íjcyátsihvu. Áhduréhjáa díibye ílli Itsáaréjuco

meénune illíkye Jacóóboke. Aabéhjáa idyé Jacóóbó meenu téhdure ítsíimeke 12-nevá dohjíba múnaa mee ijraémú ihdeéjtéké itsíimávámeke.

⁹ Aaméhjáa diitye méihdé múnaa Jacóóboúvuj tsíimé nomíutáavahíjcyá íñahbe Jotséedi. Áanemáhjáa díbyedívú tsaatéké ditye náhíhenúmé tsajtyé díbyeke Ejíhtó iñújuvu. Áróobekéhjáa ihdyu Píivyéébe píáábohíjcyá panévaré díbyeke pátyehíjcyánéhjitu.

¹⁰ Aanéhjáa díbyeke díbye túkévéjtsónej péévére teene Ejíhtó iñújuí avyéjuube Paraóó ímí díbyeke pícyohíjcyáhi. Muuráhjáa díbyeke pícyoobe íiñújuí túkévéjtsóobe íjcyaaabe téhdure páneere díbyé tsíeméné tehmeébé díbye íjcyaki.

¹¹ Áijyúhjáa muurá mítyane míamúnaa ícúbáhrámeí ájyábari Ejíhtó iñújuí, Canaáá iñújuí, íjcyájíicu múnaa. Tsáháhjáa téjyuu méihdé múnáaúvudi majcho íjcyatúne.

¹² Áronáacáhjáa Jacóóboúvú Ejíhtó iñújiri tsátsii majcho íjcyane iwáájácúne wallóó ítsíime méihdé múnáaúvuke ditye téhullétú tsane iújcutéki.

¹³ Áané hallúvúhjáa tsíiñe péemedívú botsíi Jotséé waajácútsámeí diitye íñahbé mudívu. Átsihdyúhjáa díbye Ejíhtó iñújuí avyéjuube waajácújucóó caatyé múnáajpi díbye íjcyane. Áanéllihyéhjáa neebe díbye ípíúva pámeekéré imúnáake.

¹⁴ Ahdújucóhjáa Jotséé píuvané cáani Jacóóboke pámeere ihyájkímú 75-meva íjcyámema.

¹⁵ Aaméhjáa téhulle ícyahíjcyámé pámeere dsíjivé 12-nevá dohjíba múnaape mee ijraémú ihdeéjte íjcyame díbye cáani Jacóóbomájucu.

¹⁶ Áámeúvukéhjáa tétsihdyu icyúúúrómeke tsúúcajátú tsíiñe iáábyúne tsajtyémé Tsikyéevu díbyéhjáa Aavaráaúvú Hamóóúvú tsíimedítýú áhdóné nijkyénetu icyúúuki.

¹⁷ Aanéhjáa Píivyéébe Aavaráaúvuke pítyájcóne éévé tsúúca píhínáa memúnaa éhniíñevu líyaaté mítyáméjucu teene Ejíhtó iñújuvu.

¹⁸ Áijyúhjáa tsíjpiiyéjucu úcaavéné téené iñújuí avyéjúúbedívú Jotsééúvuke wáájácútuúbe.

¹⁹ Aabéhjáa iáallíñe ícúbáhráhíjcyá diityédi. Áanemáhjáa nehíjcyaaabe ditye ítsíiméwuúmuke iwáámíuhíjcyá béhnere itsíimáváméwuújike.

²⁰ Téjyúhjáa Moitsééúvú tsíimávámeíbyeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áábéwúukéhjáa cáánímutsi téhmehíjcyá pápihchúú nuhbáva.

²¹ Áábéwúukéhjáa tsúúca dityétsí wáágoójúcóóróobeke Ejíhtó iñújuí avyéjúúbé ajoyúwá iújcutúbeke keemévetsóhi.

²² Áábekéhjáa ditye úwááboobe waajácú páneere diityé múnaape wáájácuhíjcyanéhji. Aabéhjáa ávyétá tujkévebe íná imyéénúnetu, ílhjyúvúnetu, panévatúre.

²³ Aabéhjáa 40 píjcyábájucu íjcyaaabe íjtsámeí imúnáake iááhívetéíñe.

²⁴ Aabéhjáa téhullévú péébe cábuuvé Ejíhtó múnáajpi memúnáajpidi ícúbáhráhíjcyáábedívu. Áábekéhjáa líihyánuúbe.

²⁵ Áijyúhjáa íjtsúcunúúbé memúnáaúvú tsúúca wáájacúné díbyej téeveri Píivyéébe diityéké ditye ícúbáhrámeíhíjcyánetu íjchívyétsoíñe. Áronáacáhjáa ihdyu tsáhái ditye wáájacutúne.

²⁶ Áané tsíjcyóóhíhjáa idyé úújetéébé tsamútsíyé memúnáajtétsí méénújcatsímútsídívu. Áámútsikyéhjáa imílléroobe idyówajcárone. Áronemáhjáa neebe diityétsikye: ¿íveekí ámuhtsi tsané múnáajtétsíyé méíjcyamútsí méméénújcatsíhi?

²⁷ Áronáacáhjáa ímichi cáábyedítýú tene tújkévaabe díbye Moitsééke néehíi: “¿Múha uke pícyóó ímítýúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki?

²⁸ ¿Mítýá oke ú líihyánuú éhnéijyu Ejíhtó múnáajpikye u lííhyanúdu?”

²⁹ Ehdúhjáa díbye néénetu ílluréjucu Moitséé wááneé. Aabéhjáa úújeté Madiáá iñújuvu. Aabéhjáa téhulle tsííñe iñújiri íjcyaaabe tsíimavá mítyétsikye téhullétú ityáábáválledívu.

³⁰ Aanéhjáa 40 pijcyábájuco dibye ínéubará píivyétúné iñújiri íjcyánáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyedívú úméhéwu péétécunúné pañe ‘Tsinaí’ némeíhbaúj piíhívu.

³¹⁻³² Áaneríhjáa mítyane ullévenúúbe. Áanéllihyéhjáa ímíñeúvú ííte dibye pííhívérónáa Píivyéébe dííbyeke néehí: “Oo ámuhá Píivyéébé ó íjcyá dííhdé múnáaúvú Aavaráa, Itsáa, Jacóóboo, íjcyame oke cáánivahíjcyáabe.” Áaneríhjáa íllityéne úúvcunúúbé tsáhájucó tsiíne íitetúne.

³³ Áábekéhjáa tsiíne neébe: “Díjtyúhápaajiné tácoríjco íñe úhdivu o bóhówaávénéllihye.

³⁴ Muurá ó waajácú tahñéjté Ejíhtori íjcyame wánícyámeíhijcyáné ícúbáhrámeíñeri. Áámeke díjtyééveri o íjchívyétso íñe úhdivu ó bóhówaavéhi. Ahdícyane uke ó wallóó téené iñújivu.”

³⁵ Ehdúhjáa Píivyéébe néé Moitséeke éhnéhjáa memúnáajtétsiúvú ‘¿múha uke pícyoó ímityúnéhjí ímbájchoobe u íjcyaki?’ néeróóbeke. Píivyééberéhjáa ihdyu néé úméhéwu péétécunúné pañe níjkyéji múnáajpi dííbyedívú bóhówaávéebej téeveri dibye memúnáaúvuke íjchívyétsoki.

³⁶ Ahdújucóhjáa méénuráítyúronéhjí imyéénúnej téeveri dibye íjchívyetsóné méíhdé múnáaúvuke Ejíhtó iñújitu. Aaméhjáa ínéubará píivyétúné iñújivu péeme Tújpañe Móóa pajtyé nújpacyo dówáavéjítori. Aabéhjáa téhulle 40 pijcyábá íjcyáabe méénuhíjcyá méénuráítyúronéhjí.

³⁷ Aabéhjáa mee imúnáadítýú néehí: “Píivyéébere muurá pícyoó méhdityu íhjú uubálle múnáajpikye íñe o íjcyadu nééíbyeke. Aabe ihdyu nééne méllééboco.” Ehdúhjáa néébeúvu.

³⁸ Aabéhjáa muurá ínéubará píivyétúné iñújiri méíhdé múnáaúvuma íjcyáábedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú. Áábemáhjáa íhjúváne ájcuube dííbyeke Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñevu dibye íajcu méíhdé múnáaúvuke.

³⁹ Áróobekéhjáa tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne. Ílluréhjáa dííbyeke ityáhjálléne tsiíne imíllerómé íóómiñe Ejíhtó iñújivu.

⁴⁰ Áánemáhjáa dííbyé nahbe Aróoke néémeé: “Mééma meenu Píivyéébedu néméhjike piéhullévúré meóómícyooca meke ditye ityúkévéjtsoki. Kiávú íñe díñahbe Moitséé úújeté meké Ejíhtó iñújitu íjchívyétsónema.”

⁴¹ Ahdújucóhjáa ditye níjcyone jééú ocájíwuúdu néébeke. Áábekéhjáa íícúvehíjcyámé iyámeke illííhyánúméhjidi. Áaneríhjáa mítyane ímíjyuuvémé iye iñíjcyoóbeke íícúvehíjcyáneri.

⁴² Áanéllihyéhjáa ílluréjuco Píivyéébe díityéké íhvejtsóné ditye awáá idyúúrúvahíjcyacaame íévéhóowari íjcyáméhjike. Muurá dííbyé ihjú uubálle múnáajpi waajácúháámitu nééneé:

¿Acáa ámuha íjraéémú oke méíícúvehíjcyá iyámeke mellííhyánúmedi 40 pijcyábá ínéubará píivyétúné iñújiri ámuha meíjcyácoóca?

⁴³ Tsáhaá. Muuráhjáa oke íícúvetúme ámuha méíícúvehíjcyá ámuháyé meméénúméhjike. Áánemáa ámuha métsatyéhíjcyá níjcyotáábé Moróoke íhjáwúuma. Áhdurée ámuha métsatyéhíjcyá níjcyotáábé méíícúruwa Rejpáake Píivyéébedi ámuha medíllónema. Áanéllii ámúhake ámuhá iñújitu o íjchívyétsómeke ó wállóó Babiróóniá iñújí ehnííñevu. Ehdúhjáa muurá Píivyéébé íhjú uubálle múnáajpi caatúnúhi.

⁴⁴ Aanéhjáa muurá téhulle ínéubará píivyétúné iñújiri méíhdé múnáaúvudi íjcyaja iyámé míhénetu méénúmeíjyá duurúvaja dítyéhjáa Píivyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñe newáyuwáané pícyohíjcyaja. Ehdúhjáa méénuube Moitsééúvú Píivyéébe dííbyeke néhdújuco muhdúhjáa íajtyumídu.

⁴⁵ Aajájucóhjáa dityéúvú ínetsóné tsííñé iíñújivu Píívyéébéhjáa Jotsoéeúvuma tééji múnáake ibótoácóne dííbyeke ájcujiúvu. Áájaréikyéhjáa ícyahíjcyá Dabíiúvú íjcyané hajchóta.

⁴⁶ Aanéhjáa diibye Dabíiúvú waajácú ímí Píívyéébe dííbyeke píaabóne. Áánéllihyéhjáa imílléroobe imyéénune béhja Jacóóboúvúu téhdure cáánivahíjcyaaabe Píívyéébe wáabyuta teeja iyámé miihénetu méénúmeíjyá cápayóóve.

⁴⁷ Áronéhjáa íllíyējuco Tsaromóóvú méénune teéja.

⁴⁸ Áronáa Píívyéébe tsá íjcyatú apáañéré duurúvaja míamúnaa méénújá pañe. Muurá ihdyu ihdícyátsihjíriyé diibye. Muurá íllu dííbyé ihjyú uubálle múnáajpi nééhií:

⁴⁹ Níjkyéjiri táavyéjyú iyyáwá hallúrí o íjcyaaabe ó ejécunú páneere ííñuji. Aanéjííva ¿muhdíiváne já ámuha óoma méméénuú tétsihyi o íjcyaki?

⁵⁰ Aanéjucóo páneere múhdúné tsíeméné íjcyane o ípívyejtsóne.

Ehdúhjáa neebe Píívyéébe íhjyú uubálle múnáajpij téeveri.

⁵¹ Áronáa ámuha ávyétá nuuhéjyute meíjcyámé íbuúúné éhne Píívyéébeke wáajácútúme íbuúúnédu. Aame ámuha Píívyéébe Apíichó néené tsihdyuré méícyahíjcyá méíhdé múnáaúvúu ícyahíjcyádúre.

⁵² ¿Acáa cáábyeké Píívyéébe íhjyú uubálle múnáadítyú méíhdéejtéúvú pevénéré ítéecunúhijcyáhi? Muuráhjáa lliihyánuhíjcyámé ímiáábé Crijóto ííñujívú tsááiñe úubállehíjcyarómeke. Aabée muurá Crijóto tsáaróobeke ámuháyējuco mellíihyanúne.

⁵³ Muuráhjáa tsúúca ámúhama níjkyéji múnáaj téeveri Píívyéébe taúhbaju íjcyájúcooróné tsá ámuha melléébohíjcyatúne.

Ejtééba dsíjívéne

⁵⁴ Ehdúhjáa Ejtééba néenéllii dííbyedívú cayóbaávatémé íhwáñeene íhdónema.

⁵⁵ Aanéhjáa diibye Ejtééba Píívyéébe Apíichó ípañe íjcyaaabe ájtyumí níjkyéjiri Píívyéébe íavyéjuri íjcyáábé úníuri Jetsóo íjcyáabeke.

⁵⁶ Aabéhjáa nééhií:

—Muurá ó ájtyumí Míamúnáajpidívúu ípívyéévebe níjkyéjiri Píívyéébe úníuri íjcyáabeke.

⁵⁷ Ehdúhjáa diibye néerónáa íllure íñúhejúúné iwátájcóne dííbyé tujkévetu túruuvémé íhjúcunúme.

⁵⁸ Aaméhjáa técoomítyú tsiéllevu itsájtyéébeke áamuhíjcyá néwayúúnevu. Aaméhjáa íwajyámúúné ityácórijcámeíyahjívú téhmetsó tsaapi ováhtsá ‘Tsáoro’ némeííbyeke.

⁵⁹ Aabéhjáa Ejtééba ditye áámúroobéré Píívyéébema íllu íhjúvúváhi: “Ávyéjuúbej, tabóhí duúcu.”

⁶⁰ Átsihdyúhjáa imímóúúvéne kéévánécoba neébe: “Ávyéjuúbej, díícúvedí íñe íjtye ímityúné méénúróneri.” Ehdúhjáa íñétsihdyu dsíjívéébe. Aanéhjáa Tsáoro ímí íjtsúcunú ditye dííbyeke lííhyanúne.

8

Cahcújtso múnáake Tsáoro ímityúné dárívéne

¹ Téijyúhjáa Jerotsaréeri cahcújtso múnáa ícúbáhrámeíñe tujkéváhi. Áánetúhjáa tsújaavémé Jodéa iinújiri. Tsaatéhjáa péé Tsamáaría íñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu uwáábojte tsá kiávú péétune.

² Aanéhjáa ímí Píívyéébeke úraavyémé diibye Ejtéébaúvuke kímóóveméré cuuúhi.

³ Áané tujkéveríhjáa diibye Tsáoro cahcújtso múnáake wajpíímumáyé walléémuke ícúbáhraabéré íhjáháñetu tsajtyé icyúvéhoojánuki.

Tsamáaría ííñújiri ímiáájú uwáábómeíñe

⁴ Áronáacáhjáa Jerotsaréetu pehíjcyámé pahúllevaré úwáábomé.

⁵ Áánetúhjáa Perípe Tsamáaría iinújiri íjcyácoomívú ipyééne téhdure úúbállehíjcyá díbyéjuco Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Áábedívúhjáa mítyane míamúnaa píhcyaavémé lleebúacunúhíjcyá díbye úwaabóne. Aaméhjáa ítehíjcyá méénúráítyúronéhjí díbye méénune.

⁷ Tsaaté pañétúhjáa naavémuke díbye wáágoomé ihjyúacunúmeré diityé pañétú íchívyehíjcyáhi. Áhduréhjáa íjpi vááúmeítyúméhjíma úllétúméhjíke ímípyetétsohíjcyáabe.

⁸ Ááneríhjáa técoomí múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

⁹ Áíjyúhjáa íjcyáabe tétsihyí ‘Tsimóo’ némeíbye apííchoóbe. Aabéhjáa álliibyéré pehíjcyá teene Tsamáaría múnáake. Nehíjcyáabéhjáa pane iwáájácúne.

¹⁰⁻¹¹ Áábedítúhjáa ícyátújtsiméné íllure diityéké díbye íapííchori álliñéhjí ícyáhjújtsóne nehíjcyáhi:

—Áánúhaca ihdyu Píívyéébe íhnáhoóma.

¹² Áánetúhjáa ihdyu Perípe Píívyéébe avyéjutu íjcyané uwááboju Jetsocríjtodítújúco pájtyene úwaabóne cáhcujtsómé tsójtsótsámei wajpíimuu, walléemuu, íjcyame.

¹³ Áhduréhjáa díbye apííchoobe Tsimóo íjcyároobe ícyáhjújtsóne ílluréjuco tsójtsótsámeíne. Aabéhjáa Perípema íjcyáabe ullévenúhíjcyá méénúráítyúronéhjí díbye méénúneri.

¹⁴ Aanéhjáa diitye Tsamáaría iinúji múnaa tsúuca Píívyéébeke cáhcujtsóné uwáábojte Jerotsaréeri íjcyame iwáájácúne wallóo diityé éllewu Péedorómútsikye Jóáámaá.

¹⁵ Aamútsíhjáa téhullévú ipyééne diityé hallúvú piáábó táumei Píívyéébeke dííbyé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

¹⁶ Tsáháikyéhjáa diityé pañévú tene úcaávetú ditye Jetsóo mémeri tsójtsótsámeíjyúcoóronáaaca.

¹⁷ Áánéllíhyéhjáa diityé hallúvú íhyójtsicu ipícyóóne dityétsí Píívyéébeke piáábó táumeíne tujkéveri botsíi dííbyé Apííchó úcaavé diityé pañévu.

¹⁸ Ehdúhjáa dityétsí méénune díbye Tsimóo íajtyúmíne néé diityétsikye íáhdóiyóné dsíídsídvu.

¹⁹ Neebéhjápeé:

—Cána oke maájcu éénevu ooréjuco tsaaté hallúvú táhójtsicu o pícyóóne tujkéveri Píívyéébe Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

²⁰ Áánéllíhyéhjáa Pééodoro néé dííbyeke:

—¿íveekí múhdurá dííjtsaméi? Muurá teene díídsíímáyé ú wágóóóvéiyáhi. Úubá ú íjtsúacunú Píívyéébe téénevu meke ájcune maáhdóiyóné dííbyeke.

²¹ Muurá tsá díwáábyuta tene íjcyatú Píívyéébe uke tujkévééllétúnéllíhye.

²² Ahdícyane eene ímityúné u íjtsámeíne díhvéjtsóne dííbyeke piáábó táumei. Tsáijyu múúne úhdi ídáátsóvéne ábájííveebe ímityúné u íjtsámeíne.

²³ Muurá ó waajácú ímityúné dípañe íjcyane éhne múúne iyáábé nijpáyú nehníwu néhdu nééneé.

²⁴ Ehdúhjáa Pééodoro díbye Tsimóoke néénéllíi neebe dííbyeke:

—Ané táhallúvú Píívyéébeke piáábó métáumei eene oke u néhdu tene oke ipájtyétuki.

²⁵ Ehdúhjáa Píívyéébe íhju Tsamáaría iinújiri patsíhjívá múnáake iúwáábótsihdyu óómimútsí Jerotsaréevu.

Perípemútsí Etiopía múnáájpi

²⁶ Átsihdyúhjáa níjkyéji múnáajpi díbye Perípeke nééhií:

—Dípye Jerotsaréetu Gáátsávu pééju ínéubará píívyétúné iinújitu pájtyéjuri.

²⁷ Ahdújucóhjáa téhullévú péébe cábuuvéné Etiopííá múnáajpi eonóocodívú tééné íiñújí avyéjuulle ‘Cadaátse’ némeílle dsíídsí tehmeébedívu.

²⁸ Aabéhjáa Píívyéébeke Jerotsaréevu idyúúrúvájétsihdyu íjchíémíri íiñújívu óómiibye ééveebéré pehíjcyá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Itsaíáúvú waajácuháámí.

²⁹ Áánáacáhjáa Píívyéébé Apííchóré diibye Perípeke néehíí:

—Éhmi íjchíemi duhjéte.

³⁰ Ahdújucóhjáa péébe lléébúacunúné díbye éévene. Áábekéhjáa neébe:

—¿A ú waajácú ñná nééiyóné u éévehíjcyáne?

³¹ Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Tsáhaá. Múhdutú ó waajácú múha oke úwáábónejíívari.

Ehdúhjáa íñéene píúvaabe dííbyeke íjchíémí pañévu.

³² Aanéhjáa Píívyéébé ihjyú cáátúnúmeíñé díbye éévehíjcyané íllu néehíí:

Obééjake múúne illííhyánu ditye tsájtyedu tsajtyémé dííbyeke. Aabe pevétsihjídú íjcyáábeke dsííjivetsómé éhne múúne obééjáwu pevétsihjídú íjcyáábeke ditye níitsudu.

³³ Áábeke idátsó meenúme. Aabe íiñújíri tsá íjcyájúcootúne. Aane íñe ¿múha téijyú múnáadítýú úúbálléiyá muhdúhjáa téijyú míamúnaa ícyahíjcyáne?

Ehdúhjáa nééne éévehíjcyaaábe.

³⁴ Átsihdyúhjáa neebe Perípeke:

—Cána oke ímíñéúvú duubállé múhdityúhjáa ehdu Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi nééneé. ¿A íhdityu, mityá tsíjpihdítýúpeé?

³⁵ Áánéllíihyéhjáa teene díbye éévehíjcyánetu úwááboobe dííbyeke ímíáájú Jetsóodítýú íjcyané uwááboju.

³⁶ Aamútsíhjáa péhíjcyamútsí úújeté tsátsii nújpacyo íjcyátsihvu. Átsihvúhjáa diibye eonóócó néé Perípeke:

—¿Éje, íchííhya nújpacyo! ¿Aca tsá oke apáhajchíí u tsójtsóítýuróne?

³⁷ Áánéllíihyéhjáa Perípé néé dííbyeke:

—Íhdyu tehdújucó ímíááné u cáhcújtsóhajchííjyú. Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá ímíááné ó cáhcujtsó Jetsocríjtó Píívyéébé Hajchi íjcyáábeke.

³⁸ Áánéllíihyéhjáa Perípé néé díbye íjchíemi idyáíívyétsoki. Áámitúhjáa íñíítyéne peemútsí teene nújpácýó pañévu Perípé dííbyeke itsójtso.

³⁹ Átsihdyúhjáa dityétsí íjchívyénáa Píívyéébé Apííchóré tsajtyéjucóó Perípeke. Áábekéhjáa tsáhájucó eonóócó ájtyúmitúne. Átsihdyúhjáa íiyéjucó díbye péhíjcyané tsáimijyúúre.

⁴⁰ Áánáacáhjáa diibye Perípé Atsóótó cóómijyúuco. Aabéhjáa pacóómiváryé úwááboobéré péhíjcyaaabe úújeté Tsetsaréavu.

9

Tsáoro Jetsóoke cáhcujtsóne (Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Áané tujkéveríhjáa Tsáoro líihyánúllehíjcyá cahcújtsó múnáake. Aabéhjáa péé llúúvájte avyéjúúbe éllevu waajácuháámí ityáúmeíki.

² Aanéhjáa díbye ájcúháámíma peebe Damájcori íjcyané pihcyáávejááné avyéjújte éllevu néhcoobéré Críjtodítýú íjcyané uwááboju úráavyehíjcyámeke Jerotsaréevu itsájtye wajpíímumáyé walléémuke.

³ Aabéhjáa téhullévú juuváyí péébe tsúúca técoomívú pííhírónáa dííbyedívú peete cádiivyé cáámetu.

4 Aanéhjáa díbyeke baavu íjcaáyóobeke Jetsóo díbye ájtyúmituubéré néehíi:

—¡Tsáoj, Tsáaoroj! ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?

5 Áanélliihyéhjáa neébe:

—¿Múha uu Ávyéjuúbej?

Áanélliihyéhjáa neébe:

—Oo Jetsóo oke u pátsáricyohíjcyaaábe. Áronáa muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóo íñúbíjcóne iye tútávájtámeídyu.

6 Ááneríhjáa Tsáoro íllyyéébe úúvécunúúbére néehíi:

—Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca ñná ú imíllé o méénune?

Áanélliihyéhjáa Jetsóo díbye ájtyúmituubéré néehíi:

—Wa ihdyu dipye kiávúhjané u péhullévu. Téhullévúu uke neeímyé ñná u méénuíñe.

7 Ááneríhjáa díbyema péeme mítyane íllyyé dítye ájtyúmituubéré díbyema íhjuváne.

8 Aabéhjáa baatu íjyócúúvétsihdyu tsáhájucó hállúvatúne. Áábekéhjáa patóhcoríyējuco dítye úújetétsóné teene Damájcovu.

9 Aabéhjáa téhulle pápihchúúj coojívá hállúvátuube íjcyaaabe tsá majchóubáre, adóubáre, méénutúne.

10 Áijyúhjáa tétsii tsaapi cahcújtso múnáajpi Ananíá íjcyáábedívú Jetsóo naavédú nééne íbóhówajcárótsihvu dilló díbyeke. Áanélliihyéhjáa neébe:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

11 Áanélliihyéhjáa neébe díbyeke:

—Cáhawáá ‘ímiánéjcu’ némeíñe ulléjijtóvú péene Jóoda ja dillo Táátsó múnáajpi ‘Tsáoro’ némeíbyekej. Muurá téjari íjcyaaabe piáábó táúmeíhijcyá Píívyéébeke.

12 Aabe téhdure naavédú nééne ííténé pañe ájtyumí díbyé hallúvú díhyójtšicu u pícyoone díbye tsiíñe íhállúvaki.

13 Ehdúhjáa Jetsóo néenélii Ananíá néehíi:

—Ávyéjuúbej, mítyame oke úúbállehíjcyá díbyevá Jerotsaréeri díuwaáboju cáhcújtsómeke ímityúné méénuhíjcyáne.

14 Aabe muurá eene íllevu tsáá llúúvájte avyéjunte neéjuri cahcújtso múnáake itsájtyeki.

15 Áronáacáhjáa Jetsóo néehíi:

—Wa ihdyu dipye díbye éllevuj. Muurá téhdure óhdityu íjcyáné uwaáboju úwaáboobéré pehíjcyáá tsiíñe íñújñe múnáake íavyéjutehjimájucó. Áhdure ámuha imúnaa íjraéémuke úwaábóíbye.

16 Áábeke ó waajácútsóo muhdú díbye téené déjúcotu ícúbáhrámeíñe.

17 Ehdúhjáa Jetsóo néenélii péjúcoobe Ananíá díbye Tsáoro íjcyajávu. Aabéhjáa tééj pañevú íúcaávène díbyé hallúvú íhyójtšicu ípícyóóne néé díbyeke:

—Muúbej, Ávyéjuube Jetsóo éhneváa juuváyí u tsáánaa úhdivu bóhówáávebe oke wallóo díéllevu uuva tsiíñe u hállúváábé pañevú Píívyéébe Apííchó íúcaáveki.

18 Ehdúhjáa Ananíá néenemáyé íhyalluúúcú pañétú amóóbé mñhédú nééne áákityéné boone hállúvájucóobe. Aabéhjáa ílluréjuco tsójtšótsámeíñe.

19 Átsihdyúhjáa botsíi ímájchóne tsíjpanúúbe. Aabéhjáa teene Damájcori íjcyáné cahcújtso múnáama múhdúj coojívará íjcyáhi.

Tsáoro Damájcotu úwáábótujkénúne

20 Átsihdyúhjáa tsúuca úwáábótujkénuube díityé píhcyáávejáané pañevu. Aabéhjáa nehíjcyá ímiáané Jetsóo Píívyéébe Hajchi íjcyane.

21 Ááneríhjáa pámeere íullévenúne néjcatsíhi:

—¿Acáa tsá áanu éhne cahcújtso múnáake ímityúne dáriívehíjcyatú Jerotsaréeri? Di-ibyéjuco muurá íñe íllevu tsáane llúuvájté avyéjujté éllevu tsaatéké itsájtýeki.

²² Ehdúhjáa ditye néjcatsiyónáa éhniínevúré iúwáábóné pañe nehíjcyabe ímiáané di-ibyéjuco Jetsóo Criíto íjcyane. Ááneríhjyáa íllure tsájúréévétsoobe imúnaa jodíómuke teene Damájciori íjcyámeke.

Tsáoro pállójcöne

²³ Átsihdyúhjáa diitye imúnaa íjcyarómé pítyácójcatsí dííbyeke illííhyánúroki.

²⁴ Áánemáhjáa pécóhajchótá cójijhajchótá téhmehíjcyarómé técoomí llehówáané dííbyeke illííhyánuki. Áronáacáhjáa waajácújúcoobe teéne.

²⁵ Áábekéhjáa cahcújtso múnáa úvérújtí pañévú iúácóobeke pejco niityétsó técoomí míhletátú áachívújuco. Ehdúhjáa pállójcoobe Tsáoro ditye llííhyánúyónetu.

Tsáoro Jerotsaréeri

²⁶ Aabéhjáa Jerotsaréevu úújetéébé imíllerá íñáhbévájcatsíñe técoomíyí íjcyané cahcújtso múnáama. Áróóbedíhjyáa íllure ílityéme. Tsáháikyéhjáa ditye wáájácutú díbye téhdure cáhcujtsójucóóné Jetsóoke.

²⁷ Áábekéhjáa Benabéé uwáábojté éllevu itsájtýéébedívú waajácutsó diityéké ímíñeúvu. Úúbállebéhjáa diityéké muhdú Jetsóo juuváj piñévú dííbyedívú bóhówáávéeébema íhgyúvátsihdyu péébe dííbyedítýú íjcyané uwááboju Damájco múnáake íñnerí ílityétuube úúbállehíjcyáne.

²⁸ Aabéhjáa Jerotsaréeri íjcyabe diityémá úwááboobéré pehíjcyá tsijtye imúnaa cáhcújtsótúmeke íñnerí ílityétuube.

²⁹ Aanéhjáa tsaate imúnaa íjcyarómé gríéégómú ihgyúriyéjuco íhgyuvámé dííbyema ityáhjácatsíñe lliihyánúllehíjcyá dííbyeke.

³⁰ Aanéhjáa íñáhbéjté cahcújtso múnáa iwáájácúne tsajtyé dííbyeke Tsetsaréavu. Átsihdyúhjáa wallóómé dííbyeke Táátsóvuú.

³¹ Áijyúhjáa Jodéaa, Gariréaa, Tsamááariaa, íjcyané íñújíñneri íjcyané cahcújtso múnáa tsaimiyéjuco íjcyane Píívyéébé Apííchóré diityéké píáábóneri. Aaméhjáa éhniíñevu llíyaatéhi.

Enéa ímíjpyeténe

³² Téhduréhjáa Pééodoro pahúllevaré ááhíveebéré pehíjcyabe úújeté Ríídári íjcyané cahcújtso múnáadívu.

³³ Aabéhjáa téhulle ájtyúmité ‘Enéa’ némeííbyeke 8 pijcyábájucóo íjpi vááúmeítýúneri chémehíjcyáábeke.

³⁴ Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, tsúuca Jetsocríjtó uke bóhítsóhi. Ahdícyane dácúúvéne ílluréjuco dicyúwá díimibájcho.

Ahdújucóhjáa díbye téjyuré ácuuvéne.

³⁵ Aanéhjáa Ríídaa, Tsaróoo, íjcyácoomícyu múnáa íajtyúmíne muhdúhjáa íicyahíjcyanéhjí íhvéjtsóne Jetsóokéréjuco cáhcujtsóne.

Dóóca bóhíine ídsíjívétsihdyu

³⁶ Téjyúhjáa íjcyalle cahcújtso múnáalle Jóópéri Tabítá gríéégómú ihgyúrí ‘Dóócaá’ némeílle. Aalléhjáa ávyetá ímiáállé íjcyalle píáábohíjcyá ídáátsóméhjike.

³⁷ Aalléhjáa téjyú chémelle dsíjívéhi. Áalleúvukéhjáa íñíjtyúne pícyóómé cáámééjiri íjcyané májcohó pañévu.

³⁸ Ájyúhjáa diibye Péédroo íjcyacóomí Ríída pihíre teene Jóópétuú. Aanéhjáa cahcújtso múnaa dibye kiá íjcyane iwáájácúne wallóo míityétsikye dííbye éllevu. Aamútsíhjáa neeté dííbyeke:

—Uuva ú peé íicúí múúha éllevu.

³⁹ Ahdújucóhjáa dibye péene diityétsimájucóo técoomívu. Aabéhjáa úújetéébeke tsajtyémé teene míjcóhó pañévú kiá tééhoúvú íjcyáhullévu. Áanáacáhjáa tétsihyi pííbájujute walléémú máátyóri íjcyame úújétsópejtsó dííbyeke dílleúvúhjáa dsícohíjcyané wajyámuunévu.

⁴⁰ Áané boonétúhjáa pámeekéré áachívú íjchívyétsóne Píívyéébema ihjyúvaabe ímímóúúvénema. Aabéhjáa dílleúvudívú íiteebéré néehíí:

—Tabítaj, múúhama dacúúve.

Ehdúhjáa dibye néenemáyé íitéjúcoólle. Aalléhjáa dííbyeke íajtyúmíne tsúúca ácuuvéhi.

⁴¹ Áállekéhjáa íhyójtscútu íékéévéne íjyócujcároóbe. Áánemáhjáa cahcújtso múnáama pííbájujteké ípíúváne úújétsóobe tsúúca bóhííledívu.

⁴² Aanéhjáa teene Jóópé múnaa mítyame iwáájácúne cáhcujtsó Jetsóoke.

⁴³ Átsihdyúhjáa Péédroo coéváhíi tsúcájá técoomívu ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbyé Tsimóo jávu.

10

Péédroomútsí Conéeríoma

¹ Íjcyaabéhjáa Tsetsaréari ‘Conéerio’ némeííbyé tsáha múnaa ‘Itariáno’ némeííñé tsodáhómú avyéjuube íjcyáabe.

² Aabéhjáa paíjuvare Píívyéébeke píáábó ityáúmeííñe ícyahíjcyá muhdú dibye ímillédu. Pámeemáyéhjáa íhyájkímuma duurúvahíjcyámé dííbyeke. Áhduréhjáa jodíómuke píáábohíjcyaaabe panévátúre.

³ Aabéhjáa tsájcuuve naavédú néene ííténé pañe ájtyumí níjkyéji múnáajpi dííbye éllevu tsááneé.

⁴ Aabéhjáa dííbyeke díllónéllíi ílityécunúúbéré dííbyedívú íiteebéré néehíí:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú píáábó dííbyeke u táúmeíhijcyáne. Áhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u píáábohíjcyáne.

⁵ Ahdícyané Jóópévu tsaatéke wallo ditye íújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédroo’ némeííbyeke.

⁶ Téhulle muurá diibye tsijpi Tsimóo ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbye ja únéú úníuri íjcyájari. Diibye uke neé íná u méénuííñe.

⁷ Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi Conéeríoke íñéene péené boone píúvaabe míityétsi íúníu múnáajtétsikye. Áhduréhjáa píúvaabe tsaapi tsodáhó ímí Píívyéébeke úráavyehíjcyáábeke ityújkevéélléébeke.

⁸ Áamekéhjáa ímííñeúvú íúúbálléne wálloobe teene Jóópévu.

⁹ Aaméhjáa péhijcyámé tsíjyu tsúúca técoomíj píihííjyuco íjcyánáa Péédroo nériivyé já hallúvú Píívyéébema íhhyúva cójípíínéjucóo íjcyáííñáaaca.

¹⁰ Téjyúhjáa mítyane ajoyábáavatéébe. Áábemáhjáa ditye majcho méénúné hajchótá tétsii íjcyáábedívú naavédú néene bóhówaavéhi.

¹¹ Áané pañéhjáa ájtyúmííbe cáámetu wájyamúbácobádú néene téjtyóhjitú dóhjívané dííbyedívú níityene.

¹² Áhbácóbá pañéhjáa pañévámé pamévá jodíómú dóótúné iyáme.

13 Áámedívúhjáa díbye úllévenúrónáa Píívyéébe dííbyeke nééhií:

—Aatyédítýú bo tsaatéké llííhyánúmeke tsájtyéne didyoj.

14 Árónáacáhjáa neébe:

—Tsáha, Avyéjuúbej, tehdúí mújyú ehdííváméhjike o dóónejíí doorátujéke.

15 Árónáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿íveekí doorátujtédívú ú meménú ímiáámé íjcyámeke?

16 Ehdúhjáa dííbyeke Píívyéébe néé pápihchúújyúva. Áané boonéhjáa tsiíne piéhullévúré pééne cáamevu.

17 Ááneríhjáa díbye ítsáméhíjcyánáa tsúúca llééhowávú wajtsíjucóomé Conéerío walló múnaa díbye íjcyaja dílloméré péhijcyáme.

18 Aaméhjáa dílló tééjari díbye íjcyáhajchííjyu.

19 Aabéhjáa téené íjtsaméiyíyéi íjcyánáa tsiíne Píívyéébe Apííchó néé dííbyeke:

—Pápihchúúmeva uke nehcóhi.

20 Díityémá peeco ñná néétuubére. Muurá oore ó wallóó díityéké díéllevu.

21 Ahdújucóhjáa díbye díityé éllevu ipyééne nééneé:

—¿A oke ámuha ménehcóhi? ¿Aca muhdú néénéllii ímichi ámuha metsáa taéllevu?

22 Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Ihdyu muha metsáa tsodáhómú avyéjuube Conéerío ímiáábé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyáabeke ámuha múnaa jodíómú ímí ítsúcunúhíjcyaaabe nééjuri. Dííbyekévaa níjkyéji múnáajpi néé dííbye jávú u pééne dííbyema u íhjúvaki.

23 Ehdúhjáa dítye néénéllii Pééodoro díityéké néé dítyéi icyúwa tépejco tétsii. Átsihdyúhjáa botsíi tsíjcyooji díityémá péébeke tsaate cahcújtso múnaa nahbénúhi.

24 Aaméhjáa tsíjyu úújeté Tsetsaréavu eenéé Conéerío íhyájkímuma íñahbévajtéké ípíúvámema dííbyeke téhmehíjcyátsihvu.

25 Aanéhjáa Pééodoro dííbye jávú ááhívéiyóné íhdéré íjchívyéíñúne dííbyé úmíwávú mímóúúvetéébé dííbyeke idyúúrvaki.

26 Árónáacáhjáa Pééodoro dííbyeke nééhií:

—Díjyocúúve. Muurá úhdure oo míamúnáajpi.

27 Ehdúhjáa dííbyema íhjúvaabéré tééjá pañévú úcááveebe úújeté mítyane míamúnaa tétsihvu píhcyáávémedívu.

28 Áámekéhjáa neébe:

—Amúháj, muurá ámuha méwaajácú tsá mújyú jodíómuube tsííne íiñúji múnáajpiima íñahbévájcatsíne dííbyé já pañévú úcáávéityuróne. Árónáa Píívyéébe oke néé tsaatéké átéréejtédí o díllótuki.

29 Ahdújucó muurá íne o tsááne ‘tsíjyu’ néétuubéré oke ámuha mepíúvánélliihye. Aane ícyooca ó ímíllé o wáájacúné muhdú néénéllii ímichi ámuha oke mepíúváne.

30 Áánélliihyéhjáa Conéerío néé dííbyeke:

—Ícyoocáa cuuve íchihyi tahjyáí májchótuube Píívyéébema o íhjúvahíjcyáábedívú tsaapi óhdivu bóhówaavé ávyeta íwajyámú áchaúcunúúbe. Áánetu tsúúca mee píínéehójtíj coojívájucó.

31 Aabée oke nééhií: “Píívyéébe muurá lleebó dííbyema u íhjúvahíjcyáne. Téhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u píáábohíjcyáne.

32 Áánéllii walló tsaatéké Jópévu dítye íújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Pééodoro’ némeííbyeke. Téhulle muurá díibye tsijpi Tsimóó ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeííbye ja únéú úníuri íjcyájari. Aabe ihdyu óvíi ítsáácooca úúma íhjúváhi.”

³³ Ehdúu oke dibye néénéllii diéllevu ó wallóo uke ditye iújcutéki. Aabe ihdyu tehdújuco u tsááne ímí tsame meijcyá Píívyéébema. Aane icyooca muha méimíllé Píívyéébé uke níwaavéné múúhake u úúballéne.

Péédoro Conéeríómuke úwaabóne

³⁴ Áanélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Ícyooca ihdyu ímiááné ó waajácú Píívyéébe pámeekéré tsahdúré wájuone.

³⁵ Muurá tsííñé iñújíne múnáadítyú múhdumé dibye ímillédú íjcyámeke ímí ijtúcunúúbe.

³⁶ Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbyere Píívyéébe muuha ijraéémú ihdéjitéúvuke néhijcyáné tsaímíyé díbyema meijcyáíñé uwááboju méema íjcyáíñé páme Avyéjuubéré íjcyaae Jetsocríjtoj tééveri.

³⁷ Aane muurá ámuha páneere méwaajácú muhdúhjáa múúhá iñújí Gariréatu tene tújkeváné éhneé Jóááuvu iúwáábóne tsótsohíjcyáné boonétu.

³⁸ Muuráhjáa Jetsóo Natsarée múnáajpi íjcyáábé pañévú Píívyéébe Apííchó picyóo dibye téené ihnáhoori ibóhítsóhíjcyá naavéné túkevéjtsójú pañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke. Ehdúu muurá ímiáánéjuco dibye méenuhíjcyáné Píívyéébe díbyema íjcyánélliihye.

³⁹ Aane muurá muha méwaajácú páneere muhdúhjáa dibye méenuhíjcyáné Jodéa iñújírii, Jerotsaréerii, íjcyane. Áané boonétúu díbyeke llihyánúmé páwachékevu.

⁴⁰ Áróobekée Píívyéébe 3 coojívatu tsiíñe ibóhítsóóbeke bóhówajcáro múúhadívu.

⁴¹ Áronáacáa tsá pamévadívúré dibye bóhówáávetúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe múúhake díbyé uubállé muha meméénúímyeke méménúmedívúré bóhówááveébe. Áabemáa muurá muha mémajchóhi.

⁴² Áijyúu múúhake níwááveíñuube muha meúwáábo ímiáájú pámeekéré míamúnáake. Áhdurée neebe muha meúúballe Píívyéébé díbyeke néhdújuco pámeere dsíjívéjúcóóróméhjíma muhdú ditye ícyahíjcyáné dibye ímíbájchoíñe.

⁴³ Téhduréhjáa muurá tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uuballe múnaa néhijcyáné díbyeke cáhcújtsómé ímítyuháñe ábájíívemeíñe. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

Jodíómú íjcyátúmé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéne

⁴⁴ Aabéhjáa íuwaábó pínéevénáa tsúúca Píívyéébé Apííchó úcaavé pámeere múhdumé dibye úwaabóné cáhcújtsómé pañévu.

⁴⁵ Ááneríhjáa imúnaa díbyemáa péeme ullévenú jodíómú íjcyátúrómé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaáveneri.

⁴⁶ Aaméhjáa lleebúcunú Píívyéébeke ditye dúúruváné tsíjtyéhjí ihjyúháñe iwáájácútúrójúhjiri.

⁴⁷ Áamekéhjáa neebe Péédoro:

—Tsúúca muurá díityé pañe íjcyáné Píívyéébé Apííchó íñe mépañe íjcyadu. Áanéllii tsúúca piivyétémé itsójtsótsámeíñe.

⁴⁸ Ehdúhjáa íñéene neebe ílluréjuco ditye itsójtsótsámeí díbyedívú Jetsocríjto mémeri. Áábekéhjáa néeme dibyéi díityémá íjcyá tsuucájááneúvu.

11

Muhdú tene pájtyene Péédoro úúballéne

¹ Aanéhjáa Jodéari íjcyáné uwáábojtémá tsijtye cahcújtsó múnaa waajácújucoó jodíómú íjcyátúrómé tsúúca Píívyéébé uwááboju cáhcújtsóne.

² Áanáacáhjáa Péédoro oomíjyucóo Jerotsaréevu. Áábedítýúhjáa tsaate cahcújtsó múnaa íjcyájúcoorómé ihdéené taúhbaju úraavyémé ihjyúvahíjcyáhi.

³ Aaméhjáa néé dííbyeke:

—¿Acáa íveekí memúnaa jodíómú íjcyátúmeke ááhíveebéré u péébe diityémá ú máchohíjcyáhi?

⁴ Áánélliihyéhjáa úúbállebe páneere ídyéjúcotu muhdúhjáa dííbyema tene pájtyene.

⁵ Neebéhjapéé:

—Muuráhjáa ihdyu Jóópéri o íjcyaaabe Píívyéébema o íhjúvahíjcyánáa óhdivu naavédú nééne bóhówáávéne pañe ó ájtyumí wájyamúbácobádú nééne téjtyóhjitú dóhjívané cáámetu óhdivu níityene.

⁶ Áánevéú o úllévenúróné botsíi ímíñeévú o ííteebe ó ájtyumí téené pañe paméva iyámé doorátujte íjcyane.

⁷ Áámedívú o íítehíjcyárónáa Píívyéébe oke néehíi: “Aatyédítýú bo tsaatéké llííhyánúmeke tsájtyéne dídyoj.”

⁸ Árónáacáa o néehíi: “Tsáha, Ávyéjuubej, tehdui múijyú ehdííváméhjíke o dóónejíi doorátujtéke.”

⁹ Áánélliihyéé oke neébe: “¿Íveekí doorátujtédívú ú mémenúné ímiáámé íjcyámeke?”

¹⁰ Ehdúu oke pápihchúúijyúvá díbye néené boone piéhullévúré pééne cáámevu.

¹¹ Áané tujkéveríhjáa tsúúca o íjcyajávú wajtsíjucóomé pápihchúúmeva Tsetsaréatu dítye taéllevu wáalloóme.

¹² Áámemájucóo o pééne Píívyéébé Apííchóré oke túkévéjtsóneri ñná néétuubére. Áábemájucóo idyé íjtye 6-meva óoma úújeténé oke píúváabe jávu.

¹³ Aabée múúhake úúballé níjkyéji múnáajpíváa idyé dííbyedívú ihjávú íbóhówáávéne dííbyeke nééneé: “Jóópévu tsaatéké walló dítye íújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeííbyeke.

¹⁴ Díibye ihdyu uke neé muhdú ámuha dihyájkímuma mewágóóóvéíyónetu mepájtyetéíñe.” Ehdúu múúhake úúbálleébe.

¹⁵ Áané boonétúu diityéké o úwáábómé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavé éhnée mépañévú íúcaavédu.

¹⁶ Téijyúu ó ítsaavé éhnée Ávyéjuube Jetsóó íllu nééneé: “Ímiáánéjucóo Jóáa tsótsóhíjcyané nújpacýori. Áánetu ihdyu ámúhá pañévú Píívyéébé Apííchó úcááveéhi.” Ehdúu Jetsóó nééne ó ítsaavé téénetu.

¹⁷ Muuráhjáa dííbyeke dítye cáhcújtsónéllii Píívyéébé Apííchó díityé pañévú úcaavé éhnée mépañévú íúcaavédu. Ehdúu Píívyéébe ímillédú méénune tehdu muhdú o méénúíyónejíivari.

¹⁸ Ehdúhjáa Péédoro Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáake néénéllii tsáhájucó ñná dítye néétú dííbyeke. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé néehíi:

—Píívyéébéhaca téhdure jodíómú íjcyátúrómeke wajyúhi. Muurá eene muhdúhjáa íicyahíjcyané íhvéjtsóne ímiánejcúvú pajtyémé múijyú idsíjívéjucóóítyúne bóhí íújcuki. Ehdúhjáa néeme Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnaa.

Ajtiokíari íjcyané cahcújtso múnaa

¹⁹ Muuráhjáa Ejtéebaúvuke dítye dsíjívétsóné boone téhdure tsijtye cahcújtso múnáake ímityúné dáriivéme. Áánetúhjáa tsaate wáá Peníitsiávuu, ‘Chíípere’ némeííne caapáhovuu, Ajtiokíiávuu, íjcyane. Aaméhjáa téhulle úwáábohíjcyá Crijtodítýú íjcyané úwááboju apáámyekéré ímúnaa jodíómuke. Tsáháhjáa tsíjtyeke dítye úwáábohíjcyatúne.

²⁰ Árónáacáhjáa tsijtye Chííperétú tsáané cahcújtso múnáama Tsirééne múnaa Ajtiokíiavu wájtsime úwaabóvá jodíómú íjcyátúrómeke.

²¹ Áámekéhjáa Píívyéébe píaabómé muhdú íicyahíjcyanéhjí íhvéjtsóne dííbyekéréjucó cáhcújtsóne.

²² Aanéhjáa Jerotsaréeri ijcyané cahcújtso múnaa iwáájácúne wallóó Benabéeke téhullévu.

²³ Aabéhjáa téhullévu úújetéébe waajácú muhdú ímiáané Píívyéébe diityéké píaabóne. Ááneríhjáa mítyane ímíjyúúveebe diityéké tükévétsohíjcyá ditye ímíñeúvú Jetsóoke iúráávyeki.

²⁴ Ehdúhjáa diityéké neebe ímí Píívyéébe cáhcújtsóóbeke dííbye Apííchó tükévétsohíjcyáabe. Aabéhjáa úwáábóneri tsijtye cáhcujtsóhi.

²⁵ Átsihdyúhjáa Táátsóvu peebe Tsáoró néhcovu. Áábekéhjáa téhullétú iújcújéebema tsiíñe óómimútsí Ajtiokííavu.

²⁶ Aamútsíhjáa tétsí cahcújtso múnáama tsané pijcyábá íjcyamútsí úwáábohíjcyá diityéke. Áijyúhjáa botsí cahcújtso múnáake dillómé 'Crijiánómudi' Críjtó uráávye múnáake.

²⁷ Áánáacáhjáa uwáábojtedítyú tsaate Píívyéébe ihjyú uuballe múnaa íjcyame péé Jerotsaréetu Ajtiokííavu.

²⁸ Áamedítyúhjáa 'Agáábo' némeíbyé diityéj píínévu íjyócuúvéne néé ájyaba íjcyáíñe ííñújiri Píívyéébe Apííchó tükévétsohíjcyá iwáájácúne. Ahdújucóhjáa tene íjcyane Cáráóódio ávyéjuube íjcyáijyu.

²⁹ Áánéllihyéhjáa Ajtiokííari íjcyané cahcújtso múnaa íjtsámeí muhdú tsáápiitsa ipíááboíñe Jodéari íjcyané cahcújtso múnáake.

³⁰ Ahdújucóhjáa ditye méénune. Áánemáhjáa diityétsí Benabéemútsikye Tsáorómá walóomé téhulle íjcyané cahcújtso múnáa tükévétsojté éllevu.

12

Jacóóboke illíhyánúne Péédoróké ditye cívéhoojánúne

¹ Áijyúhjáa ávyéjuube Heróódé ímityúné dáriivé tsaate cahcújtso múnáake.

² Díibyéhjáa muurá nééjuri Jóáá nahbe Jacóóboke llihyánúmé icyáváájconeri.

³ Aanéhjáa ímí pajtyé imúnaa jodíómú Jetsóoke cáhcujtsótúmeke. Átsihdyúhjáa neebe Péédorókeréjuco ditye iékééveki. Ehdúhjáa meenúmé pajtyété wañéhjí pañe óorítýúne pááá máchoméíhíjcyáijyu.

⁴ Áábekéhjáa icyúvéhoojánúúbedívú téhmétsoobe tsodáhómú 16-meva íjcyámeke ditye ityéhme píínéehójtímevátsáhjidi. Áánemáhjáa íjtsámeíbyé téené pajtyétavúí íjchívyétsóóbedívú iúújétsóíñe tsíjtyeke ditye muhdú íñéekíí.

⁵ Áábé hallúvúhjáa cahcújtso múnaa píáábó táúmeíhíjcyá Píívyéébeke.

Píívyéébe Péédoróké cívéhóójatu íjchívyetsóne

⁶ Aanéhjáa tsitsíívevu díibye Heróódé dííbyedívú tsíjtyeke úújétsóíyo péjco cúwaabe panéjcuváácutu úwááñéhityu tsodáhomútsidítyú dóhjívaábe. Áánétúhjáa tsijtye ímyéenuhíjcyádú téhme péjcové tééjá lleehówa.

⁷ Áronáacáhjáa níjkyéj múnáajpi dííbyedívú úújetéébedítyú peete cádiúacunú páneere teene cívéhóójá pañe. Aabéhjáa dííbyeke cávíhyiñú 'muúbe, dájkyeé' néébere. Ehdúhjáa díbye néenemáyé úwááñehi córííveíñú dííbyé hótíjkejícútu.

⁸ Áábekéhjáa neebe díbye íwajyámúúné ímíbájkímyeíñe íjtyúhápaajínevu iújcámeíki. Ahdújucóhjáa ímíbájkímyeíbye neébe:

—Ayúwa díwajyámú hállúejávú dávoóveíñúne dícha tadyéjurij.

⁹ Ahdújucóhjáa dííbye déjutu péébe íjtsúcunú ímiáané íjcyátúneúvúdu. Íjtsúcunúúbéhjáa naavédú néenere ííténé pañe íajtyumíne.

¹⁰ Áronáacáhjáa tsúuca pajtyémútsí tujkénúetsíí, hállúvúetsíí, téhmehíjcyámútsikye. Átsihdyúhjáa úújetémútsí ulléjijtóvuréjuco meíjchívyené lleehówa úwáñewáánetu

méénúmeíwavu. Aawáhjáa iiye diityétsima páyúúvénetu íjchívyemútsí tsamútsí peerá teene ulléjítori diibye níjkyéji múnáájpiíma. Aabéhjáa tétsihdyu ílluréjuco dííbyedítýú pééneé.

11 Átsihvúhjáa botsíi ímiááné íjcyane iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú íñe ímiááné Píívyéébe níjkyéji múnáájpiikye taéllevu wallóo oke dibye ipájtyetétso Heróóde hójtsí pañétu? Áhdure oke pájtyetétsoobe tamúnaa íjcyarómé oke íimillédú méénúíyónetu.

12 Ehdúhjáa néeneri íjtsámeíbyéré péé Jóaa dííbyere ‘Máacoó’ némeíbyéj tsíju Maaría jávu. Ájyúhjáa tééjavu cahcújtso múnaa ipíhcyáávéne Píívyéébema íhjúvahíjcyáhi.

13 Áanáacáhjáa llééhówatu áachí éhnéjcutu díllóhíjcyaaabe diityéke. Áánéllíhyéhjáa bádsíjcaja ‘Róódeé’ némeíllé íjchívyéíñúne úújeté múha íjcyane iwáájácuki.

14 Aalléhjáa Péedorój ké illéébóne mítyane ímíjyuuvéhi. Áánemáhjáa dííbyekéi pááyúcutulléré íicúí tsiíñe íóomíñe úúbáalleté diityéke.

15 Áronáacáhjáa díílleke népejtsóme:

—Ílluréubá ú meívatéhi. Tsáháubá diibye íjcyatúne. Níjkyéji múnáájpiyéubá dííbyé uubállema tsáabeke ú nééhií.

16 Áanáacáhjáa Péedoro éhnííñevúré díllóhíjcyá llééhówatu. Áábekéhjáa botsíi ipááyúcutúbedi mítyane ullévenúme.

17 Áamekéhjáa íhyójtíiríyé neebe ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa úúbáleebe diityéké muhdú Píívyéébe dííbyeke cúvéhóójatu íjchívyetsóne. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Aane tsáma méúúbálleco Jacóóbóke tsijtye cahcújtso múnáama.

Ehdúhjáa íñéene tsiéllévuréjuco dibye péene diityédítýu.

18 Aanéhjáa tsitsíívevu tsodáhómú eenée dííbyeke téhmehíjcyámé úvánujcátsí múhdutú kiávú dibye péeneri.

19 Ááme éllévúhjáa diibye Heróóde wallóo tsaatéké ditye teene cúvehóójá iúújeté dííbyeke. Aaméhjáa ájtyúmitúnéllí ímíñeúvú diitye tehme múnáake idíllórone ílluréjuco dibye lííhyánutsóné diityédítýu. Áánemáhjáa teene Jodéa íñújítu peebe Tsetsaréavu.

Heróóde dsíjivéne

20 Aabéhjáa tsaríllehíjcyá Tííróma Tsidóo coomícyu múnáake. Ároméhjáa dííbyé íñújíturé majcho iúcuhíjcyánéllí ímíllé dibye diityémá ímíjyuuvéne. Áánéllíhyéhjáa tsaméhjí ímíñeúvú ipítýácójcatsíñe péé dííbyé piááboobe Bárájto élleu. Áábekéhjáa néeme dibye Heróódeke íñéé dibye diityémá ímíjyúúveki. Aanéhjáa ímí íjtsúcunúnéllí neetéébé dííbyeke dibye diityémá ímíjyúúveki.

21 Áánéllíhyéhjáa diityéké éevebe kéjcoojí diityémá íhjúvaíñe. Ájcoojíhjáa úújetédú íavyéjú wajyámuvu iúcaávéne íavyéjú íjyáwá hallúvú ácúúvebe diityémá íhjúvaki.

22 Ááneréjucóhjáa tsaate kéévánécoba nééneé:

—Aabye muurá eene íhjúvaabéubá tsá míamúnáajpi íjcyatúne. ¡Píívyééberéubá dííbye!

23 Ehdúhjáa ditye néenemáyé níjkyéji múnáajpi Heróódeke baavu íjcaáyóóbeke chémetsóhi. Aabéhjáa ílluréjuco dsíjivéné iúúvaténeri. Ehdúhjáa dííbyeke pajtyéné íveekí Píívyéébeke ávyéjújtsotúmé míamúnaa dííbyekéré ávyéjutsóné ímí dibye íjtsúcunúné déjúcotu.

24 Ájyúhjáa Píívyéébé uwááboju éhnííñevu tsújaavé pahúllevá múnáadítýu.

25 Áánétúhjáa Benabémútsí Tsáorómá oomíjyucóo Ajtiokííavu tétsíi cahcújtso múnaa Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnáake piáábóne dsídsídítýu diityéké íajcújétsihdyu. Aamútsíhjáa tsajtyé Jóáake dííbyere ‘Máacoó’ némeíbyeke.

13

Benabémútsí Tsáorómá uwáábótújkenúne

¹ Ájyúhjáa Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáama íjcyámé Píivyéébé ihjyú uwáábojte ílluúme: Diibye Benabéee, Tsimóó dííbyere ‘Cúuvéébeé’ némeííbyee, Tsirééne múnáajpi Róótsioo, Manaéé Gariréa iiñújí avyéjuube íjcyabéhjáa Heróódema tsaijyú píivyeébee, Tsáoroo, éhdume. Áamedítúhjáa tsaate uwáábohíjcyá Jetsóoke cáhcújtsótúmeke. Áanetúhjáa tsijtye uwáábohíjcyá tsúúca dííbyeke cáhcújtsómeke.

² Aaméhjáa tsájcooji májchotúme Píivyéébeke dúúrúvameke dííbyé Apííchó néehíí:

—Óóma mémeménú Benabémútsikye Tsáorómá tsúúcajátújucóo diityétsidyítú o íjtsámeííne wákimyéí diityétsí imyéénuki.

³ Ahdújucóhjáa diityétsí hallúvú íhyótsine ipícyóone ditye táúmeííne piáábó Píivyéébeke. Átsihdyúhjáa ipítýajcómútsikye ílluréjuco ditye wáalloóne.

Benabémútsí Chííperéri úwaabóne

⁴ Aamútsíhjáa Píivyéébé Apííchó tükévjtsoneri péé Tsereóótsiávu. Átsihdyúhjáa tsaííyí peemútsí ‘Chíípere’ némeííne caapáhovu.

⁵ Aamútsíhjáa ‘Tsaramína’ némeí mujcónú úújetémútsí úwaabójucóo Píivyéébé ihjyu imúnaa jodiómú pihcyáávejááne pañévu. Áamútsímáhjáa ípiááboobe Jóáa péé dííbyere ‘Máácoó’ némeííbye.

⁶ Aaméhjáa teene caapáhori péhijcyámé Páápó coomívú úújetémé tétsii ájtyumí tsaapi imúnáajpi Bajetsóoke apííchoobe íjcyáabeke. Diibyéhjáa íllure iállííne nehíjcyá Píivyéébé icyánéjcu uubállé imyéénuhíjcyáne.

⁷ Aabéhjáa ícyahíjcyá ávyéjuube Tsééjio Páorómá ímí dííbyema iñáhbévácatsíhíjcyánéllííhye. Diibyéhjáa ávyéjuube píuvá Benabémútsikye Píivyéébé uwááboju illéébúacuné ímíllénéllííhye.

⁸ Aamútsíhjáa dííbyeke uwáábórónáa diibye apííchoobe dííbyere ‘Eriíma’ némeííbyé tsá ímíllétú díbye cáhcujtsóné Píivyéébé ihjyu. Áánemáhjáa íllure téénetu bóíjcyuube dííbyeke.

⁹ Áánéllíihyéhjáa Tsáoro dííbyere Páávoró íjcyáábé pañe Píivyéébé Apííchó íjcyabe dííbyedívú ííténe néehíí:

—Muúbej, uu muurá állíu múnáajpi Naavénéj tsiiméné u íjcyabe átéréejpi.

¹⁰ Aabe ¿mújyúikyé ú íhvéteé eene Ávyéjúúbedítú íjcyáné uwááboju ímíáájú u tútávátsohíjcyánetu?

¹¹ Ahdícyane ícyooca Píivyéébere nééjuri tsáhájucó u hállúváityúne. Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsáhájucó díbye állúvatúne. Áánemáhjáa tsaatéké neebe ditye itsájtýe dííbyeke.

¹² Aanéhjáa ávyéjuube Tsééjio Páoro íajtyúmíne ílluréjuco cáhcujtsóné Píivyéébeke.

Páávorómútsi Ajtiokííari

¹³ Átsihdyúhjáa Páávoró íñáhbénujtetsima Páápótu péé tsaííyí Pajpííríá iiñújiri íjcyacóomí Pééjévuú. Áamútsidítúhjáa tétsihdyu Jóáa oomí Jerotsaréevu.

¹⁴ Áané boonéhjáa iiyéjuco péémútsi úújeté Ajtiokííavu Pitsíídiá iiñújiri íjcyácoomívu. Aamútsíhjáa téhulle wáyeéévejcóojí íjcyamútsi péé imúnáa pihcyáávejávu.

¹⁵ Áanáacáhjáa tééjá avyéjujte Píivyéébé ihjyu iéévene iníjkevádú néé tsaatéké ditye idílló dityétsí íhjúváiíhajchííjyu. Áánéllíihyéhjáa nééme diityétsikye:

—¿Ava tsá ámuhtsidi tsané túkevéjtsoju íjcyatú múúhakyé ámuhtsi menééiyóne? Tenévá íjcyáhajchíí múúhakyé mene.

¹⁶ Áánéllíihyéhjáa diibye Páávoró íjyócuúvéne íhyójtýsiri néé ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ámuúha tamúnaa ijraéemuj, cáhawáá ímíñeúvú melleebúcunu ámúhake o nééiñe íñe múhdumé Píivyéébeke ámuha maávyejúúllémeke.

¹⁷ Muuráhjáa méihde múnáaúvú Piiivyéébe idyé íjcyaaabe ihñéjté Ejihtó iññújiri íjcyámeke llyaatétsó diityékée iñéhdújuco. Áamekéhjáa muurá ihñáhoori ijchívyétsoobe téené iññújitu.

¹⁸ Aaméhjáa múhdurá ícyahíjcyáronéhjí íáábúcúne diityéké píáábohíjcyaaabe panévatúré 40 píjcyá hajchótá ditye íñéubará píivyétúné iññújiri íjcyácoóca.

¹⁹ Áané boonéhjáa Canaáa iññújivúréjuco péémeke idyé dibye píáábónej téeveriyé tájhahíjcyámé 7 coomíva múnaa téené iññújiri íjcyámeke. Diityékéhjáa íbóáyóné boone iiyéjuco ditye cáávácuhíjcyáné diityé iññújine. Ehdúhjáa muurá méenuhíjcyámé Píivyéébe píááboríye.

²⁰ Áamekéhjáa tükévétsohíjcyaaabe ímityúnéhjí ímibájcho múnáaj téeveri 450 píjcyá hajchótá íhjuu uubálle múnáajpi Tsamoéeréjuco íjcyájcoojívu.

²¹ Aaméhjáa idyé táumeí Píivyéébeke dibye imyéménu tsáápiikye diityé avyéjuube íjcyáíbyeke dibye diityéké ityúkévétjsoki. Ahdújucóhjáa dibye mémenúné ‘Bejamí’ némeíñe dohjíba múnáajpi Tsíí hajchi Tsaóoke dibye íjcyá avyéjuube 40 píjcyá hajchóta.

²² Áabekéhjáa íjchívyétsóné boone Dabíkyéréjuco dibye tsiíñe pícyoone diityé avyéjuube dibye íjcyaki. Dílbyedítúhjáa muurá neébe: “Ópée o tújkevéléébeke ó ájtyumí Itsaíí hajchi Dabíkye.”

²³ Diibyéhjáa muurá Dabíj tsiiménémúháábedítú Píivyéébe meménú Jetsóoke mee ijraéemuma páme Pájtyetétsoobe íjcyáábeke tsúúcajátújucóhjáa iñéhdújuco.

²⁴ Áábé íhdéhjáa Jóáa úwáábohíjcyá memúnaa ijraéemuke. Aabéhjáa nehíjcyá ímityú ícyahíjcyánéhjí íhvéjtsóné ditye ímiánejcúvuréjuco ípájtyéne ílluréjuco itsójtsótsámeiki.

²⁵ Aabéhjáa teene íuwáábó níjkévaríjyucó íjcyaaabe néehí: “Tsá muurá o íjcyatú eene ámuha méítsúcunúhíjcyáabe. Táhboonétú íhdyu úwáábóíbye. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácoríúcutúyuróne.”

²⁶ Ehdúhjáa iñétsihdyu Páávoró néehí:

—Ámuúha, Aavaráaúvúj tsiiménémúháábema múhdumé tsíjtye múnaa Píivyéébeke cáhcujtsómej, muurá pajtyeté uwááboju méwáábyuta.

²⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri íjcyame memúnaa íavyéjujtemáyé tsá wáájacutú diibyéjuco Mepájtyetétsoobe Jetsóo íjcyane ténevá wáyeéevéjcoojívadúné Píivyéébe íhjuu uubálle múnáa uwááboju dílbyedítú íhjuvúné éévehíjcyaróme. Aamée muurá íllure ícúbahrá dílbyedi tsúúcajátújuco tene dílbyedítú némeidyújuco.

²⁸ Tsáháturóhjáa íñé ímityúné dibye méenutú téené hallútú ditye dílbyeke lílhyánúiyóne. Áronáacáhjáa néeme Piráátóke dibye íllíhyánútso dílbyedívu.

²⁹ Ehdúhjáa dílbyedítú tene cáátúnúmeidyújuco ditye méenune dílbyeke. Áábeúvú ítémehóhjáa tsíjtyeréjuco páwachéketu iñítyétsóné cúúne.

³⁰ Áróobekée muurá Píivyéébere bóhítsóhi.

³¹ Aabéhjáa píváijyúvú bóhówáávehíjcyá Gariréatúhjáa Jerotsaréevu dílbyema péhíjcyámedívu. Aame muurá íñe úúbállehíjcyá míamúnáake dílbyedítú.

³² Aane íñe ámúhake muha méúúbállehíjcyá ímiá uwááboju tsúúcajátújucóhjáa méihde múnáaúvuke úúbállemeíhijcyáne.

³³ Muuráhjáa meke diityeúvúj tsiiménémúháábeke iñéhdújuco Píivyéébe bóhítsóné Jetsóoke. Muurá Tsááamóháámítu néeneé: “Uu Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó bóhítsóhi.”

³⁴ Ehdúhjáa Píivyéébe néé dílbyeke íbóhítsóíñé dílbyej pí ícúbáhrámeítuyuki. Áhdure idyé tsiíñe neébe: “Ámúhake ó píáábo panévatúré Dabíúvukée o néhdújuco.”

35 Téhdure idyé tsiíne Tsááamóháámitu nééneé: “U íjcyátúcoocájíiva néhi díicúve múnáajpi íjcyáábej pi tóócuúhi.”

36 Aanéhjáa muurá diibye Dabííuvuke Píívyéébe íñéhdújuco ímí íicúvehíjcyané míamúnáake dibye íjcyáijyu íjcyámeke. Aabéhjáa muurá dsíjívéébeke cááníúvú úníutu ditye cúúúbej pi ícúbáhrámeíhi.

37 Áánetúu Jetsóoke Píívyéébe bóhíitsóóbej pi tsá ícúbáhrámeítu.

38 Aane ihdyu ámuha tamúnaa méwajácúiyá diibyeé dsíjívénej téeveri tsúuca pámeere míamúnáa ímítyuháñé Píívyéébe ábájíívéné uwááboju.

39 Aane muurá íne múhdumé díibyeke cáhcújtsómé ímítyuháñé tsúuca ábájíívemeíhi. Áánetu teene cáhcújtsotúmé Píívyéébéhjáa Moitsééúvuj téeveri méénúné taúhbjúré úráavyehíjcyámé ímítyuháñé tsá ábájíívemeítu.

40 Ahdícyané téíbúwá méíjcyaco. Ámúhake pajtyedííne éhnéhjáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnaa íllu nééneé:

41 Ámuúhaj, múúnedi íllure úúhívatéhíjcyámej, wa ihdyu méwagóóóvecoj. Muurá íhtsútuube Píívyéébe o íjcyabe panévare o méénune tsaate ámúhake úúballéjúcooróné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatúne.

42 Ehdúhjáa Páávoró pihcyáávájá pañévú úwáábóné tsujáávevu tsaate díibyeke néé tsiíne dibye wáyeévejcóójí itsáane íúwááboki.

43 Áánemáhjáa diityétsima nahbévahíjcyámé Píívyéébeke ímí úráavyehíjcyámé jodíómuu, tsijtye jodíómú íjcyátúmedítu, íjcyame. Áámekéhjáa túkévétsohíjcyamútsí Jetsóodítu íjcyané uwááboju dityétsí úwáábóné ímí diityéké búuuvémé diityétsikye náhbévameke. Aamútsíhjyáa nehíjcyá diityéké Píívyéébe piáábori ímí ditye íúráavye díibyeke.

44 Átsihdyúhjáa tsííne tsemáánaréjuco déjúcóóvéneri wáyeévejcóójí íllúhwu pácoomí múnaaré dóbéeverá Píívyéébe uwááboju illéébúcunúki.

45 Ááneríhjyáa avyéjute mítyane íñómíutááváne Páávoródítu íhjúvú díibye uwáábó icyátúhtsónema.

46 Áámekéhjáa núhnévetumútsiyé diibye Páávorómá Benabémútsí néehí:

—Muurá ihdyu tehdújúcooro íne Píívyéébe uwááboju Jetsóodítu íjcyane mee jodíómudítu úwááboméí tujkénújúcooróné tsá ámuha meímíletú mecáhcújtsóne meímíbaavyéné mújyú medsíjívéjúcúoítu bóhí ámuha meújcuiki. Áánélli muhtsi mepéé jodíómú íjcyátúme éllevu diityékeréjuco muhtsi meúwááboki.

47 Muurá Píívyéébe íhjúvú uubálle múnáaj téeveri néehí:

Ukéé ó picyóó peetédu u néébedítu pajtyeté uwááboju itsújááve pámeere ííñújiri íjcyané míamúnáadívu.

48 Ehdúhjáa dityétsí néeneri jodíómú íjcyatúmé ímíjyuuvéhi. Aaméhjáa nehíjcyá Jetsóodítu íjcyané uwááboju ímíáané íjcyane. Áánemáhjáa cáhcújtsómé eené múhdumé mújyú ídsíjívéítu bóhí íjcuííñejcúvuréjuco pájtyeme.

49 Ehdúhjáa téené ííñújiri úwááboméíne Ávyéjúúbedítu íjcyané uwááboju.

50 Árónáacáhjáa pihcyáávájá túkevétsojtémá íhtsutúmé íjcyané walléemú néé técoomí avyéjutéké diityémá tsaméhjí íjchívyétso diityétsikye tétsihdyu. Ahdújúcúhjáa ditye íjchívyetsóné diityétsikye téené ííñújitu páhduvare idyáíívémútsikye.

51 Áánéllíhyéhjáa ílluréjuco dityétsí diityédívu íjtyúháñe ííñú ípíchóújcóne péene Icóníóvu.

52 Árónáacáhjáa ihdyu tétsí múnaa múhdumé tsúuca Jetsóoke cáhcújtsómé pañe Píívyéébe Apííchó íjcyame mítyane ímíjyuuvéhi.

14

Páávorómútsí Benabéema Icóóníori

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Benabéema teene Icóóníori íjcyáné pihcyáávéjá pañévú úwáábohíjcyáné mítyame cáhcujtsó imúnaa jodíómu. Áhduréhjáa tsíjtye múnaa íjcyarómé cáhcujtsóhi.

² Áronáacáhjáa tsaate jodíómú cáhcújtsotúmé bóijcyú jodíómú íjcyátúmeke ditye icyáhcújtsótuki. Aaméhjáa ditye néhdújuco tsárillehíjcyáné cahcújtsó múnáake.

³ Ároné pañéhjáa tsúucajái tétsii íjcyamútsí úwáábohíjcyá Píívyéébedívú icyátsípáávéne íínerí núhnévétumútsi. Áamútsikyéhjáa píááboobe dííbyé íhnáhoori dityétsí méénúráityúronéhji imyéénuki.

⁴ Áanáacáhjáa técoomí múnaa ílluréjuco dówaavéne. Tsaatéhjáa pajtyé uwáábojté icyánejcúvu. Áánetúhjáa tsijtye coévá cáhcújtsótúmema.

⁵ Áanélliihyéhjáa jodíómuu, tsijtye jodíómú íjcyátúmee, íjcyame íavyéjyémá pítyácójcatsí diityétsikye páhduvaré idyáíívémuútsikye néwayúúnevu íáámuííne.

⁶ Aanéhjáa iwáájácúne úmívamútsí Ricaóóniá ííñújivu. Aamútsíhjáa úwáábohíjcyá téené ííñújiri Ríítaraa, Déébeé, íjcyácoomícyuri.

⁷ Téhduréhjáa úwáábohíjcyamútsí hállúcuri íjcyámeke.

Páávoróké néwayúúnevu ditye áámune

⁸ Aanéhjáa Ríítarári íjcyaaabe tsaapi ítsíímávámeítsihdyújuco úllétuúbe.

⁹ Aabéhjáa lleebúacunúhijcyá Páávoró úwaabóne. Áábekéhjáa Páávoró íájtyúmíne waajácú díbye ímiáané cáhcujtsóné Píívyéébe dííbyeke ímíjpyetétsoííne.

¹⁰ Áanélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Díjyocúúve. Áhdújucóhjáa íjyocúúvénemáyé díbye úllene.

¹¹ Ááneríhjáa teene Ricaóóniá ííñúji múnaa íúllévenúne néé íhjúríi:

—jPíívyéébemútsíhya ííne méhdivu níityé míamúnáajtétsídívú ípívyéévéneema!

¹² Ehdúhjáa ííééne Benabéeke meménúmé 'Jóópíte' némeííne mîícúruwake icyáánivahíjcyáabe déjutu. Áánetúhjáa Páávoróké meménúmé tsijpi 'Meecóorio' némeííne mîícúruwa déjutu ímichi díbye íhjúvuhíjcyánéllííhye.

¹³ Áíjyúhjáa díbye 'Jóópíte' némeííne mîícúruwake cáánivahíjcyaaabe llúuváábé duurúvaja técoomí lleehówá úníuríye. Aabéhjáa tsivá ócájimútsikye wajcóháñetu íicyáávétsómútsikye. Áamútsikyéhjáa tsaméhjí ímíllará íllííhyanúné téeneri Páávorómútsikye íícúveki.

¹⁴ Aanéhjáa iwáájácúne íwajyámúúné dóváríjcyómeímútsí tsárí ehdu ditye méénúiyóné diityétsikye pájtyénéllííhye.

¹⁵ Áánemáhjáa íícúí diityé éllevu ipyééne neemútsi:

—¿Aca íveekí ámuha ehdu mémeenúhi? Áánerá ámuháduré muhtsi míamúnáajtétsi. Aamútsíi muurá ííne ámuha éllevu muhtsi metsáá ámuhákye meúwáábo ehdu nénehji ámuha meúráávyehíjcyáné meíhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco ámuha meúráávye páneeréé íévéhóówari íjcyánéhjíma ííñúji tééjí hállurí íjcyáméhjíímájucó nújpacýó pañe íjcyámeke ípívyéjtsóóbeke. Díbye íhdyu meke bohíívú ajcúhi.

¹⁶ Dííbyeréé muurá éjyuuúvú míamúnáake íhvejtsómé ícyahíjcyá ímíllédu.

¹⁷ Áronáacáa ííhnáhoovu diityéké úújétsoobe panévaturé diityéké ípíáábóneri. Dííbyere muurá mééma níjyáhañe állétsóneri mebájtsoháñe tsáímíyé píívyene meóóvéne méícyahíjcyá tsáímijyúúre.

¹⁸ Ehdúhjáa dityétsí néerónáa ímílléromé diityétsikye íícúvéne ócájimútsikye icyóvájtsóneri. Áronemáhjáa íhvejtsóme.

19 Áanáacáhjáa tétsihvu wajtsímé tsijtye jodíómú Ajtiokííaa, Icóónioo, Ijcyácoomícyutu tsáameé. Aaméhjáa diityétsí hallúvú diityéké állívánéllii Páávoróké aamúmé néwayúúnevu. Áábekéhjáa 'tsúúca dsíjiveébe' iñééne lliúcuíñúmé técoomítyú ñwávuú.

20 Áábé hallúvúhjáa tétsí cahcújtso múnaa mícaavérónáa iácúúvéne tsiíne peebe diityémá técoomívu. Áané tsiíjyúhjáa Déébévurējuco dityétsí pééneé.

21 Aamútsíhjáa téhulle úwaabóné mítyame cáhcujtsóhi. Átsihdyúhjáa óómimútsí úwáábomútsíyé Ríítaraa, Icóónioo, Ajtiokííaa, éhdú coomívari ijcyáné cahcújtso múnáake.

22 Diityékéhjáa tsápítohíjcyamútsí ditye ímíñeúvú iúráávye Jetsóoke icyáhcujsóne. Áhduréhjáa nehíjcyamútsí diityéké ímiáánējuco mítyane meícúbáhrámeíñé nįcáutu meúcaavéné Píívyéébe avyéjuvu.

23 Téjyúhjáa meménuhíjcyamútsí pacóómivári ijcyáné cahcújtso múnáa túkevjtsojte ijcyáímyeke. Áané boonéhjáa tsaméhjí mįchotúmé Píívyéébema ihjyúvá dííbyerējuco diityéké ityúkévjtsoiki.

Páávorómútsí Ajtiokííavu óómiñe

24 Aamútsíhjáa Pítsíídiá iññújtu péémutsi úújeté Pajpííriá iññújvu.

25 Aamútsíhjáa Pééjéri úwáábohíjcyátsihdyu idyé péé Atááriá coomívu.

26 Átsihdyúhjáa íwákimyéí inįjkévátsihdyu tsahíiyiyējuco dityétsí óómiñe Ajtiokííavu, tétsihdyúu teene Píívyéébe wákimyéivu diityétsikye ditye wállótsihvu.

27 Aamútsíhjáa cahcújtso múnáake úúballé muhdú Píívyéébe diityétsikye panévatúré píáábohíjcyáne. Áhduréhjáa úúballémútsí dibye píáábóneri jodíómú Ijcyáturómé cáhcujtsóné Jetsóodítyú Ijcyáné úwááboju.

28 Áámemáhjáa tsúcájá Ijcyamútsi.

15

Jerotsaréevu ditye dóbeevéne

1 Áijyúhjáa tsaate Jodéa iññújtu teene Ajtiokííavu pééme tétsí cahcújtso múnáake úwáábohíjcyá Moitséeúvú úwááboju néhdu kíhdyahírótsámeityúmé pájtyetéityúne.

2 Ááneríhjáa diityémá Páávorómútsí táhjájcatsíhi. Áané boonétúhjáa tsaméerējuco cahcújtso múnaa ihjyúvájcatsíñé dityétsí Jerotsaréevu tsaatémá ipyééne idyé íhgyúva téeneri técoomí cahcújtso múnáa túkevjtsojtémá úwáábojte Ijcyámema.

3 Aaméhjáa pééme pajtyé Penútsiámá Tsamááriá iññújcutu. Aaméhjáa úúballé imúnáake jodíómú Ijcyatúmé Píívyéébeke cáhcujtsóné muhdú ícyahíjcyanéhjí íhvéjtsónema. Ááneríhjáa tétsí cahcújtso múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

4 Aaméhjáa Jerotsaréevu úújetémeke tétsí cahcújtso múnaa tsaímíyé waatsúcupejtsóhi. Áámekéhjáa úúballémé páneere muhdú Píívyéébe diityéké píáábohíjcyáné panévatúre.

5 Áijyúhjáa tsaate paritséomudítyú tsúúca Crįjtoke cáhcújtsorómé nééhií:

—Múu eene jodíómú Ijcyatúmé cáhcújtsómedívú íkíhdyahírótsóne táuhbá ditye Moitséeúvú úwááboju iúráávyeiki.

6 Áánélliihyéhjáa pámeere úwáábojtémá túkevjtsojte dóbeevé téeneri íhgyúvaki.

7 Aaméhjáa mítyane téeneri táhjájcatsíñé nįcáutu Pééodoro íjyócuúvéne nééhií:

—Ámuúha táñahbémut, muurá ámuha méwaajácú tsúúcajátújucóhjáa oke Píívyéébe ámúhadítyú imyéménúubeke pícyoone o úúballehíjcyá ímiáájú pajtyéteju jodíómú Ijcyáturómeke ditye téhdure icyáhcujsóki.

8 Aabée muurá Píívyéébe íñná túhúúllétuube téhdure diityé pañévú pícyóó Íapííchó mépañévúu ipícyohdu. Ááneríi úújétsóobe téhdure diityéké íwájyune.

⁹ Áamekéé ímíbájchoobe Críjtoke ditye cáhcújtsónéllii muhdúhjáa meke ímíbajchódu.

¹⁰ Ehdúu Píívyéébe diityéké ímíbajchó Críjtoke ditye cáhcújtsónéllíhye. Áameke ¿íveekí ámuha méimíllé íllure metúhujtsóné méihdé múnáaúvúu íjcyarómé ímí úráavyehíjcyánejjíva ditye iúráavye Moitséeúvú uwááboju, pane meíjcyarómé tene néhdu meíjcyáíyónejjivari?

¹¹ Aame muurá tsaméhjí diityémá tsúuca mepájtyetējucóó apááñéré Críjtóo méhdi ídáátsóvéne mééma méénune mecáhcújtsónéllíhye. Tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetétúne.

¹² Ehdúhjáa Péédoro néénéllii cúuvéhulléréjuco ditye lléébúacunúne Páávorómútsi úúballéné muhdúhjáa Píívyéébe méénúráityúronéhjí diityétsij tééveri méénuhíjcyané jodíómú íjcyátúrómé pañe.

¹³⁻¹⁴ Aamútsíhjáa íhveténé boone Jacóóboréjuco nééneé:

—Ámuúha táñahbému, cáhawáá idyé táicyánéjcutu ámúhake o néé peíyene Tsimóo Péédoro meke úúballéjucóóné muhdúhjáa Píívyéébe téhdure jodíómú íjcyátúrómédívú íuááboju úújetétsóné múhdumé teene cáhcujtsómé dííbyeéjté íjcyaki.

¹⁵ Muuráhjáa dííbyé ihjúu uubáalle múnáa cáátunúne íllu néehí:

¹⁶⁻¹⁷ Bóónétu tsiíne ó tsaá Dabííúvú avyéjúu tútávaavéné dííbyéj tsiíménémúháábemáyéjuco o ímíbájcho téénetu pámeere míamúnáa iwáájácúne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ííbúwááve múhdumé dííbyé wáábyutájté íjcyame.

¹⁸ Ehdú neebe Píívyéébe tsúúcajátújucóo íjtsámeíñe. Ehdúhjáa Píívyéébé ihjúu uubáalle múnáa caatúnúhi.

¹⁹ Áánéllii ámúhake o néé tsáháubá menééítyuró jodíómú íjcyáturómé Píívyéébeke úráavyémeke ditye Moitséeúvú uwááboju iúráavye diityéké téeneri metúhújtsótuki.

²⁰ Árónáa ihdyu íllure mécaatúnuú diityémá ditye ílluune imyéénújucóótuki: Tsá ditye dóóityú níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjíma dómácójcatsítityúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye dóóityú tújpacyo.

²¹ Muuráhjáa tsúúcajátújuco pacóómivaráiyé tsaate úwáábohíjcyané téénetu Moitséeúvú uwááboju néhdújuco. Aanéjuco muurá ténevá wáyeéévéjcoojívádú éévéméhíjcyané pihcyáávejááné pañevu.

²² Ehdúhjáa Jacóóbó néénéllii pámeere tétsí cahcújtso múnáa, uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame néé tsaatéké íhdityu iwállóoíñe Ajtiokííavu Páávorómútsima. Áánemáhjáa meménúmé Tsíírámútsikye Jóódáma dííbyere ‘Batsabáa’ némeíbyema ityújkevéeíllémútsikye.

²³ Áámútsímáhjáa waajácuháámí iwállóháámí pañe néémeé:

“Muha ílle pámeere cahcújtso múnáa meíjcyame ámúha éllevu íhju méwallóó jodíómú ámuha meíjcyatúme Tsííríá íiñújiri íjcyacóómí Ajtiokííari ámuha meíjcyáme éllevu, áhdure hállúcu múnáa éllevu. Áhdure idyé Tsiríítsiá íiñújí múnáa wáábyuta téhaami.

²⁴ Aame muha méwaajácújucóó muha mewállóótúmeré ámúha éllevu ipyééne íllure ámúhake máváríchohíjcyáne. Ámúhakevává muurá nehíjcyámé Moitséeúvú uwááboju néhdu ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

²⁵ Áánéllii muha ímíñeúvú meíjtsámeíñe múúhadítýú meméménúmútsikye méwallóó ámúha éllevu muha maávyejúúllehíjcyamútsí Páávorómútsima.

²⁶ Diityétsí muurá Páávorómútsí ápíchó nééronehíjívú pájámeíhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjtoke iwájyúnéllíhye.

²⁷ Áámútsima muha méwallóó ámúha éllevu Tsíírámútsikye Jóódámaá. Aamútsí ihdyu óvíi ímíñeúvú ámúhake néé muhdú téhaami pañe íjcyané túkevétsoju nééneé.

²⁸ Aane mítyane ámúhake muha metúhújtsótu apáhdyuré Píívyéébé Apííchó múúhake túkévéjtsóneri ámúhake muha menéehí:

29 Tsá múu dóótu níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke. Áhdure tsá múu dóótu dótsohcáorii, majcánurii, dsijívéné iyámeke. Tsá múu tsíjtyéhjima dómácójcatsítýúne. Áhdure tsá múu tújpacyo dóótune. Aane tehdu ámuha meíjcyáhajchíí ímí tehjújuco ámuha meíjcyaiñe. Áyu wái meíjcyaj.” Ehdúhjáa íñéhaami wallóomé Ajtiokíari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu.

30 Aanéhjáa tsúuca técoomívú iúújeténe ipíhjuúcúmeke ájcumútsí téhaamívu.

31 Áhaamíhjáa iéévéne mítyane ímíjyuuvéme.

32 Áané boonétúhjáa diityéké úwáábomútsí Píívyéébé ihjyu diityéké tééneri éhniíñevu itsápíjtsoki. Piivyétemútsíhjáa iúwaabóne.

33 Aamútsíhjáa tsúcájáhréjuco diityémá íjcyátsihdyu úúballé diityéké ílluréjuco ióómiíñe. Áanéllihyéhjáa pítyajcómé dityétsí tsaímíyé ióómiki.

34 Áronáacáhjáa Tsíira tétsihvúré cóévánáa Jóóda iiyéjuco oómiíñe.

35 Áhduréhjáa Páávorómútsí coévá tétsihvúré Ajtiokíavu. Aamútsíhjáa tétsíi múnáama úwáábohíjcyá Píívyéébé uwááboju.

Páávoró tsiíñe uwáábovu pééneé

36 Átsihdyúhjáa píwájcoojívájjuco pájtyénetu Páávoró Benabéke nééhií:

—Cána majo ááhívemútsíyé mepéé éhnée Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju úwáábomútsíyé mepéhíjcyá coomíjiri íjcyáné cahcújtso múnáake mewáájácu muhdújuco ditye úraavyéne.

37 Áijyúhjáa Benabéé imíllérá tsiíñe Jóáa pééne diityétsima dííbyere ‘Máácoó’ némeííbye.

38 Áronáacáhjáa Páávoró tsá ímíllétú díbye pééne diityétsima díbyéhjáa Pajpíiriá coomívú diityétsidítýú cóévánéllihye.

39 Áané hallútúhjáa itsápájújcatsíñe ílluréjuco dityétsí dówaavéne. Áané boonéhjáa Benabéé díbye Máácoóke iújcuúbema péé tsaííyí Chííperévu.

40 Áánetúhjáa Páávoró Tsírákeréjuco újcune dííbyema ipyéékií. Áámútsí hallúvúhjáa tétsíi cahcújtso múnáa Píívyéébeke piáábó táúmeí ímí dityétsí ipyéékií.

41 Aamútsíhjáa pehíjcyá Tsíríamá Tsíríútsiá íñújícuri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsomútsíyé.

16

Páávorómútsikye Tsíráama Timotéó náhbenúne

1 Aamútsíhjáa Páávorómútsí Tsíráama úújeté Déébeé, Ríítaraa, íjcyácoomícyuvu. Átsííhjáa ájtyúmímútsí tsaapi cahcújtso múnáajpi Timotéoke. Dííbyéj tsiíjúhjáa jodíómulle íjcyalle idyé cahcújtso múnáalle. Áánetúhjáa cááni gríéégómuube.

2 Áábedítýúhjáa Timotéodítýú tétsíi cahcújtso múnáa nehíjcyá ímiáábé díbye íjcyane.

3 Áábekéhjáa Páávoró imíllé itsájtyene díbye íñáhbénu dííbyeke. Áronáacáhjáa pámeere waajácú cááni gríéégómuube íjcyánéllii díbye kíhdyahírótsámeítýúne. Áanéllihyéhjáa tujkénúí dííbyedívú kíhdyahírótsóobe imúnáa jodíómú méénuhíjcyádú tééne hallútú diityémá ímityúné íjcyátuki.

4 Aaméhjáa ipyéhíjcyátsíhji múnáake úúbállehíjcyá muhdú Jerotsaréeri íjcyáné uwáábojte túkevjtsojtémá diityéké úwáábohíjcyáné muhdú cahcújtso múnáa íjcyáiýóne.

5 Aanéhjáa illéébéne Píívyéébeke cáhcujtsómé lílyaaté éhniíñevu mítyaméjuco.

Naavédú nééne pañe Matsedóónia múnáajpi Páávoródívú bóhówaavéne

6 Aaméhjáa Píívyéébé ihjyu Áátsiá íñújí úwáábóiyónáa dííbyé Apííchóré diityéké túkevjtsonej péévé tsá ditye úwáábotú tééne íñújí múnáake. Áanéllihyéhjáa Pírííjiamá Garáátsiá íñújícuturé pajtyéme.

7 Aaméhjáa Míítsiá iĩńújí watsíivyevu úújetémé imíllera ipyééne Bitíiniá iĩńújivu. Arónáacáhjáa téenere Píivyeébé Apííchó Jetsóope diityéké ájcune túkévětsónej péévé idyě tsá ditye téhullévú péétune.

8 Áánělliihyéhjáa tsapéhdú Míítsiá iĩńújitu pájtyeme úújeté ‘Tóróóáá’ némeí mujcóvújuco.

9 Átsihvúhjáa Páávoródivú pejco naavédú néene bóhówáávéne pañe Matsedóóniá iĩńúji múnáajpi dííbyeke néehi: “Muúbej, Matsedóóniá iĩńújivu metsááne múúhakyéréjuco méuwáábo.”

10 Ehdúu néene dííbyedívú bóhówáávéne boonétú muha mepéé téhullévú Píivyeébere múúhake wállóhullévú muha méuwááboki.

Páávorómú Pírípori

11 Aamée Tóróóatu muha tsahíiyí mepéé tsapéhdú Tsamotaráátsiá caapáhovújuco. Ááne tsiíjyúu muha méúújeté Néááporívu.

12 Átsihdyúu muha mecóhbaavémé méúújeté romáánómúhjáa Matsedóóniá iĩńúji pañévú íhcyóomi ípívějtsocóomí Pírípovu téené iĩńúji avyějú coomívu. Ácoomíyíkyé tsúcájá muha méicyahíjcyáhi.

13 Aamée muha wáyeéévejcoóji mepéé Píivyeébéma ditye íhgyúvahíjcyátsihvu téhí úniúvu. Átsihvúu muha méúwaabó walléémuke múúhadívú píhcyáávémeke.

14 Áámé pañeé íjcyalle Tiatíirá cóomi múnáalle Ríidia ímiá wajyámúúné duujínuúdú néjáhji nahjíhe múnáalle. Aalléhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píivyeébeke úráavyehíjcyárolle botsíi dííbyere píáábóneri cáhcujtsó Jetsóodítyú íjcyáne uwááboju Páávoró úwaabóne.

15 Aallée ílluréjuco tsójtsótsámeíñe pámeemáyé íhyájkímuma. Ááne boonétúu múúhake neéle:

—Áyu cána tahjyávú mepe ímiááne Píivyeébeke o cáhcujtsóné ámuha menéhajchíjyju. Ehdúu múúhake íñéene íhgyávú itsájtyémeke tétsihvúrei coévátsolle.

16 Áhdurée tsáijy Píivyeébéma ditye íhgyúvahíjcyáhullévú muha mepééme méúújeté bádśíjcájadívú naavénéhjáa ípañe íjcyáábej téeveríyé ñná pájtyeíñe wáájacuhíjcyáalledívu. Aalléhjáa tsaaté hójtsí pañe íjcyalle mítyane dsíisike úcuhíjcyá diityémá téené hallúvu.

17 Aallée múúha déjutu tsáalle nehíjcyáhi:

—Íjtye muurá íhtsútuube Píivyeébé wákimyéi múnáa amúhake pajtyéteju úwáábohíjcyáhi.

18 Ehdúu múúhake nehíjcyalle píváijyúvájucu. Ááněj taíchoríi Páávoró ílluréjuco úhbane dííllé pañe íjcyaaabe naavéneke. Íllúu neébe:

—Uke o nées Jetsocríjto mémeri áállé pañétú u íjchívyeki.

Ahdújucóo díbye íjchivyéné teenémáyé dííllédítyu.

19 Áánělliihyéé íavyéjute ííne hallúvucó ídsíídsivájucóoítyúné maatyóbá diityétsí Páávorómútsikye íékéévéne tsajtyé técoomí avyéjute éllevu.

20-21 Áámútsikyeé diityédívú iúújetétsóne néemeé:

Íjtyetsi jodíomútsí ¿íveekí méhcóomí pañe páhduvaré nénehji úwáábohíjcyá tehdu mee romáánómú teene mecáhcújtsóiyónejíivari?

22 Ááneréjucóo pámeere néene ímiááne tehdu dityétsí méénuhíjcyáne. Áánělliihyéé awáá ávyéjute diityéké táuhbá ditye íwajyámúúné ityácórijcómútsikye íwápáájcoki.

23 Ahdújucóo ditye diityétsikye imyéénúne icyúvéhoojánúmútsidívú téhmetsóné tééjá tehmeébeke.

24 Áánělliihyéhjáa tsíhyooja pañe íjcyáhóojá pañévú iúácómútsikye úméhewávú íhdótsoobe ítyújkejínetu.

25 Aamútsíhjáa téhoojá pañe íjcyamútsí Píivýéebema ihjyúvahíjcyá pécójpñnéjuco meíjcyárónááca. Téhduréhjáa dííbyeke idyúúruváné dityétsí májtsiváné tsijtye teene cúvéhóójari íjcyame lleebúcunúhijcyáhi.

26 Áronáacáhjáa peecútéré tétsii úúvécunúneri lléhowáané páhyúbáné tujkéveri pámeere tééjari íjcyamedítýú úwáñehííñé cóhribáhi.

27 Áanáacáhjáa tééjá tehmeébé icyúwátsihdyu ájkyeebe itécunú páneere lléhowáané páyújcatýene. Aanéhjáa íjtsúcunúúbé tsúúca ditye úmíváne. Áánélliihyéhjáa ícyávaájco újcuube illííhyánúmeíki.

28 Áronáacáhjáa Páávoró néesíi:

—Ehdu bo méénúmeídíñej, íjtyérero muúha.

29 Áánélliihyéhjáa peete ipiúváne íícúú diityétsi éllevu peebe illityécunúúbere. Áánemáhjáa mímóúúvetéébé diityétsi lliíñévu.

30 Áánemáhjáa illuréjuco díbye íjchívyétsómútsikye nééneé:

—¿Aca muhdú ó pájtyeteyáhi?

31 Áánélliihyéhjáa dííbyeke neemútsi:

—Ávyéjuube Jetsocríjtoke pámeere dihyájkímuma mécahcújtsó ámuha mépájtyetéki.

32 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu úwáábomútsí dííbyeke pámeere ihyájkímumájuco.

33 Aabéhjáa tépejco nijtyú diityétsikye ditye túúvátsonéhji. Áánemáhjáa illuréjuco díbye diityétsidívu tsójtsótsámeíñé diitye ihyájkímumájuco.

34 Átsihdyúhjáa diityétsikye ihjyávú itsájtyémútsikye májchotsóme. Aaméhjáa mítyane ímíjyuuvé Píivýéébeke tsúúca icyáhcújtsóneri.

35 Áané tsitsíínevúhjáa técoomí avyéjujte wallóo tehme múnáake ditye íñéete díbye cúúvéjá tehmeébeke illuréjuco díbye íjchívyétso diityétsikye.

36 Ahdújucóhjáa ditye dííbyeke nééténéllii neebe Páávoróke:

—Ávyéjujtévá néé ámúhtsikye o íjchívyétsoki. Ahdícyane wa illuréjuco mepej.

37 Áronáacáhjáa Páávoró néesíi diityéke:

—Muurá íñe múhtsikye ñná néétuméré míamúnááj pñnévú iwápáájcomútsikye cuvėjaanú romáánómúejtetsí téhdure muhtsi meíjcyáné waajácúháámima meíjcyámútsikye. Aame ¿íveekí imíllé múhtsikye íjchívyetsóné teevétariye? Aane tsá muhtsi áyánéwu meímíletúne. Óvíi ihdyu íye itsááne múhtsikye íjchívyetsóvame.

38 Ehdúhjáa dityétsí néene úúballetémé avyéjujteke. Ááneríhjáa mítyane illityémé romáánómúejtetsí íjcyáné waajácúháámima dityétsí íjcyáneri.

39 Áánélliihyéhjáa diityétsi éllevu ipyéene ídátsójkímyeímyé diityétsidívu. Áánemáhjáa choocóréjuco ditye wálloone técoomítyu.

40 Aamútsíhjáa teene cúúvéjatu íjchívyemútsí Ríídiá javu úújetémútsí cahcújtsó múnáake itsápítsohíjcyátsihdyu illuréjuco pééneé.

17

Tetsaróonicári ditye úborívaténe

1 Aaméhjáa Páávoró, Tsííraá, Timotéoo, éhdume péhijcyámé pajtyé Ajpííporii, Aporóoniaa, íjcyácoomícyutu. Átsihdyúhjáa péeme Tetsaróonicávú úújetétsihyi íjcyaja imúnaa jodíómú pihcyááveja.

2 Áájá pañévúhjáa wáyeévejcóójí Páávoró imyéenuhíjcyádú úwaabóhi. Ehdúhjáa ténevá wáyeévéjcoojívádú úwáábohíjcyaaabe pápihchúújyúva.

3 Úúbállehíjcyaabéhjáa diityéké Píívyébé ihjyú uuballe múnaáhjáa cáátúnuhíjcyáné néhdújuco Críjto íícúbáhrámeítsihdyu dsíjívéebe tsiiñe bóhíne. Téhduréhjáa nehíjcyaaabe diityéke:

—Muurá diibyéjuco Jetsóo Mépájtyetétsoobe íjcyáábedítýú ámúhake o úúbállehíjcyáne.

4 Ehdúhjáa Páávoró néénéllíi tsaate imúnáadítýú tsúúca cáhcujtsómé diityémá nahbévahíjcyáhi. Téhduréhjáa mítyame gríéégómudítýú cáhcujtsó ímíáámé íjcyame tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráávyehíjcyáme. Áhduréhjáa diityédítýú walléémú avyéjúméhjíúvú nééme cáhcujtsóhi.

5 Ááneríhjáa tééjá túkevétsojte cáhcújtsotúmé iñómíutááváne juváñeri átéréejte óvéhe múnaa péhíjcyámeke iújcúmema técoomí múnáake ííbórínútsihdyu Jatsóo jávú péé Páávorómútsi néhcovu diityétsikye itsájtýe técoomí avyéjúté éllevu.

6-7 Aaméhjáa diityétsikye íájtýumítúnéllíi diibye Jatsóokéréjuco tsijtye cahcújtso múnáama tsájtýene diityé éllevu. Áámekéhjáa diityédívú iúújetétsóne néémeé:

—Éhne míamúnáake tútávátsohíjcyamútsíhya Páávorómútsí Tsíírama wájtsímútsikye áánu Jatsóo ihjávú tsaímíyé iwáátsúcúpéjtsóne tsaméhjíjuco ihjyuváne ímityúné mee romáánómú avyéjúúbé taúhbajúúnetu. Nehíjcyámé tsijpívá ávyéjuube íjcyane Jetsóo.

8 Ehdúhjáa dítye nééne técoomí avyéjútémá tsijtye tétsii íjcyámeke múhdurá pajtyéhi.

9 Áronáacáhjáa dítye Jatsóómú múu áhdómeídyú meenu dítye íacádsíjcaáyo diityéke. Áhdújucóhjáa dítye ácádsíjcaáyóne.

Páávorómú Beréari íjcyane

10 Áijyúhjáa tépejco cahcújtso múnaa íjchívyetsó Páávoroo, Tsííraá, íjcyámútsikye diityétsí ipyéé Beréavu. Áámútsíhjáa téhullévú iúújetédú péé imúnáá pihcyáávejávu.

11 Tsáháhjáa tétsíi múnaa Tetsaróónicá múnaádú néétune. Ímíhyéhjáa lleebúacunúhíjcyámé dítyétsí úwaabóne. Aaméhjáa néhcóhíjcyá Píívyéébé ihjyú uuballe múnaape cáátúnuhíjcyánéhjí pañe iwáájácu ímíááné tehjújuco dítyétsí úwáábohíjcyáhajchíjy.

12 Áamedítýúhjáa mítyame cáhcujtsó jodíómuu, gríéégómuu, íjcyame wajpíímumáyé avyéjúméhjíúvú nééne walléému.

13 Aanéhjáa tsúúca Tetsaróónicá íjcyame jodíómú waajácú Páávoró Beréari úwáábohíjcyáné Píívyéébé ihjyú. Áánéllíihyéhjáa téhullévú ipyééne tsiiñe ííbórínutémé diityéke.

14 Áánéllíihyéhjáa íícúí wallóómé Páávoróké díbye ipyéé móóá úníúvú tétsihvúré Beréavu Timotéomútsí Tsííráma cóévánaáca.

15 Áábekéhjáa pícyohjémé Atéénavu. Aaméhjáa óómímyeke neebe dítye iñéé íícúí dítyétsí ipyéé dííbye éllevu.

Páávoró Atéénari

16 Áámútsikyéhjáa téhmeebe íítehíjcyá mítyane técoomíyí dítye dúúruvahíjcyáné níjcyotájteke.

17 Aanéhjáa múhdurá íjtsúcunúnéllíi tééneri ihjyúvahíjcyaaabe imúnáama tsijtye Píívyéébeke dúúruvahíjcyámema pihcyáávejá pañévu. Íhdícyátsíhjíúvúhjáa icyábúúvémema ihjyúvahíjcyaaabe tééneri.

18 Áábemáhjáa ‘epicóóreo’ némeíñé uwááboju úráávyehíjcyámema tsijtye ‘ejtóico’ némeíñé uwááboju úráávyehíjcyámé ihjyúvahíjcyáhi. Áamedítýúhjáa tsaate néjcatsíhi:

¿Muhdúami tsáma áánu íhjuwábá meke nehíjcyaj?

Áánetúhjáa tsijtye néehí:

—Tsííñé piivyéebémú ihjyú uubáalle múnáajpiubá dííbye. Ehdúhjáa nehíjcyámé Páávorodítýú díbyée Jetsóó dsíjívéebe bóhíbedítýú íjcyáné uwááboju úúbáallehíjcyánéllííhye.

¹⁹ Áábekéhjáa tsajtyémé ipítýácócatsíhíjcyátsihvu ‘Areóópago’ némeítshvu. Áánemáhjáa dííbyeke néémeé:

—¿Aca tsá múúhakye u wáájácútsóítýuró ímíñeúvú béhné uwáábójuma u tsáánevu?

²⁰ Muurá múúhakye u nehíjcyáné tsáhái tsáijyúubaré muha melléébotúne. Áánéllíi muha méimíllé mewáájacúné ímíñeúvú ñná nééiyóné múúhakye u nehíjcyáne.

²¹ Ehdúhjáa dííbyeke nééme Atééna múnáama tsííñé ííñúji múnáa íjcyame. Aaméhjáa íínerí íjcyatúmé pajyuvaré úbállécatsíhíjcyá páhduvaré nééné uwáábó illéébone.

²² Áámekéhjáa Páávoró nééhií:

—Ámuúha Atééna múnáaj, muurá ó waajácú ámuha panévare tsíínehji mecáánívahíjcyáne.

²³ Muuráhjáa ámuha medúúrúvahíjcyátsíhíjírí o péhíjcyaaabe ó ájtyumí ñcúvé waijji hallútú íllu nééne cáátúnúmeíñe: “Mewáájácútúné Piivyéébe wáábyuta.” Aane muurá dííbyedítýú ámúhakye ó úwáábohíjcyá eene dííbyeke wáájácútúmeré ámuha medúúrúvahíjcyáábedítýu.

²⁴ Dííbye ihdyu Píivyéébe páneeré múhdúné tsíméné ípívyéjtsóobe. Dííbyée muurá ípívyéjtsó ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhji. Áánéllíi páneere íjcyá dííbye tájpiye. Aabe tehdu apátsíiyé íjcyáiyónejíí míamúnáa méénúné duurúvájá pañe. Muurá ihdyu íhdícyátsíhíjíríyé dííbye.

²⁵ Aabe tsá mutájpí íjcyatúne. Muurá ihdyu dííbyedítýuré tsááne bóhíima méijcyáhi. Áhdure panévare íñe múhduná téene tájpi méicyahíjcyáné dííbyedítýuré tsááhií.

²⁶ Muuráhjáa tsáápihdítýuré íñe múhdumé ííñújiri méijcyámeke lííyaatétsoobe. Áánemáa íhdétújuco díbye éévecúné kíahjí méijcyáiñé mújyúhaja.

²⁷ Ehdúu méénuube dííbyedi meítsámeíhíjcyáné níjcautu íhtsútúnetu mewáájácu méhdítýu kíá íjcyátúróobeke.

²⁸ Muurá dííbyedítýuré tsááne bóhíima méijcyá éhnéhjáa tsaate íllu néhduú: “Muha méijcyá Píivyéébej tsíime.”

²⁹ Aane tsúúca dííbyej tsíime méijcyame tsá meijtsúcunúítýuró eene panévaturé míamúnáa óórótuú, nééwayutuu, dsíídsítuu, nícyohíjcyánehjidú Píivyéébe nééneé.

³⁰ Muuráhjáa ihdyu éjyúuvú pevénéré ítéccunúhíjcyaaabe míamúnáa iwáájácútúné hallúrí ehdu méénuhícyáne. Áronáa ícyooca pámeere míamúnáake neebe ímityúné méicyahíjcyáné meíhvéjtsoki.

³¹ Muurá muhdú méicyahíjcyáné iwáájácúdú mééma ímíbájchóiibye ípyée imyéménuube Jetsóoj téeveri. Aanée muurá meke waajácútsóobe dííbyeke íbóhítsóneri.

³² Ehdúhjáa Páávoró dsíjívémé tsííñe bóhínetu íhjuváne íllure tsaate uuhívaté dííbyedi. Áánetúhjáa tsaate nééhií:

—Muha ihdyu méimíllé tsíijyu tsííñe téénetu u íhjuváne melléébúccunúne.

³³⁻³⁴ Áámedítýúhjáa tsúúca tsaaté múnáa cáhcujtsómé dííbyema nahbévahíjcyáhi. Áámemáhjáa íjcyaaabe Dionítsio teene ‘Areóópago’ némeítshvu dóbéévehíjcyáméejpi. Áhduréhjáa ‘Dáámari’ némeíllema tsíjtyehji íjcyá díityéma.

18

Páávoró Coríitori

¹ Aanéhjáa Páávoró teene Atéénatu péébe úújeté Coríitovu.

² Átsihdyúhjáa aahívetéébé imúnáajpi Akíírake Póótó iñúji múnáajpiíkye. Téijyúhjáa téhdure botsíi wajtsííbé Itááriá iñújitu mewa Piritsíírama, Ávyéjuubeváa Cáráóodio pámeere Róómári íjcyané jodíómú íjchívyeiñé néénetu tsáámutsi.

³ Aanéhjáa Páávoró diityétsimáyéjuco íjcyane diityétsikye íwákimyéityu ipíáábo téeméné wákimyéí imyéénuhíjcyanéllííhye. Aaméhjáa méénuhíjcyá cuwájaanedú néené nujúwááne.

⁴ Áijyúhjáa ténevá wáyeeéwéjcoojívádú pehíjcyaaabe imúnaa jodíómú pihcyáávejávu. Aabéhjáa úwáábohíjcyá Jetsóodítýú íjcyané uwááboju imúnáama tsijtye imúnaa íjcyáturómeke ditye icyáhcuíjtsoki.

⁵ Áanáacáhjáa tsúuca Tsííramutsi Timotéoma wajtsí Matsedóoniá iñújitu. Áijyúhjáa Páávoró tsanéeriyé uwáábori íjcyaaabe nehíjcyá imúnáake diibyéjuco Jetsóo dityé téhmehíjcyaaabe Criíto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Ehdúhjáa dibye néerónáa dííbyedítýú nehníwu ihjyúváme. Áánellíihyéhjáa ílluréjuco dibye diityédítýú ipyéé íwajyámú wátsóújcoobéré néenéé:

—Árone tsáma ámuhá hallúriyéjuco teene ámuha medsíjívécooca meícúbáhrámeííñe. Tsá táhallúrí tene íjcyatúne. Ahdícyane jodíómú íjcyáturóme éllévuréjuco o pééíñe diityékeréjuco o úwááboki.

⁷ Ehdúhjáa iñééne ílluréjuco dibye tééjatu íjchivyéne. Átsihdyúhjáa péébe úújeté Jójto jávu teenéhjáa pihcyáávejá úníuriyé íjcyaaabe tsúucajátújuco Píívyéébeke dúúrúvahíjcyáábe jávu.

⁸ Áijyúhjáa teene pihcyáávejá avyéjuube ‘Criípoó’ némeíbyé cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyané uwááboju pámeere ihyájkímuma. Aaméhjáa tsójtsótsámeíhi. Áhduréhjáa tsijtye Coríító cóómi múnáadítýú cáhcujtsómé tsójtsótsámeíhi.

⁹ Átsihdyúhjáa Páávoródívú tsápejco Jetsóo naavédú néené pañe ibóhówáávéne néé dííbyeke:

—Imíchi díícyáne éhniíñevu dúwááboco íínerí íllityétuubére.

¹⁰ Íjcyámé mítyame icyoomíyí tahñéjté íjcyáímye. Áánellíi ehdu uke o nééhií. Áábeke o íjcyátúcoocájííva múha uke muhdú méénuúhi.

¹¹ Ahdújucóhjáa tsané pijcyábáj pñnévú tétsii Coríitori íjcyaaabe diityéké úwáábohíjcyané Píívyéébé ihjyu.

¹² Áijyúhjáa Acááyá iñújí avyéjuube Garióo íjcyánáa tsaate imúnaa jodíómú cáhcujtsotómé ipítýácójcatsíñe Páávoróké ékeevéhi. Áábekéhjáa tsajtyémé diibye ávyéjúube éllévu dibye ímítyunéhjí ímíbáchohíjcyátsihvu.

¹³ Áánemáhjáa dííbyé hallúvú úúballémé dííbyeke. Nééméhjápeé:

—Áánu métaúhbaju néené tsijíjtoriyé míamúnáake úwááboobéré pehíjcyá dityévá Píívyéébeke idyúúrúvaki.

¹⁴ Ehdúhjáa Páávoró hallúvú ditye úúballénellíi dibye íhgyúváiyóné íhdéré diibye ávyéjuube Garióo diityéké nééhií:

—Íhdyúhde tehdújúcooíyó dííbyema o ímíbájchóiyóné dibye ímítyuné méénuca.

¹⁵ Áánetu ámuhá taúhbaju néené tsijíjtoriyé dibye tsáápihdítýú íjcyané uwááboju úwáábohíjcyáhajchíí wa íhdyu ámuháyé chooco méímíbáchojcatsij. Tsá o ímíletú átéréenéhjí o ímíbajchóne.

¹⁶ Ehdúhjáa iñééne ílluréjuco dibye diityéké wáalloone tétsihdyu.

¹⁷ Áronáacáhjáa pihcyáávejá avyéjuube Tsójtenéké tsaate gríéegomu iékéévéébeke wápáajcó diibye ávyéjúúbé úmíwávu. Áróneríhgyá tsá dibye íícúvetúne.

Páávoró Ajtiokíívu íóómítsihdyu tsiíñe uwáábovu pééneé

¹⁸ Aanéhjáa Coríitori tsúcájá Páávoró icyahíjcyáhi. Aabéhjáa tétsihvu ‘Tséékeréa’ némeí mujcóvú béerómeí tsanéhjáa ímiáánetúre imyéénuíñe iñéené uubáalle. Ehdúhjáa

méénúmeíbyé Tsíiriá iinújivv ipyéetúné ihde. Átsihdyúhjáa botsíi tétsíi cahcújtso múnáake ipityájcóne peebe Akííramútsima tsahíiyí teene Tsíiriá iinújivv.

¹⁹ Aaméhjáa Éépetsóvú úújeté tétsihvu Akííramútsí mewa Piritsíirama cóéváitsihvu. Átsihvúhjáa Páávoró imúnaa jodíómú pihcyáávejavú péébe úwaabó tééjavu pihcyáávémeke.

²⁰ Áábekéhjáa neerómé dibye tsuucájááneúvú dityémá ijcyaki. Áronáacáhjáa tsá dibye ímíllétúne.

²¹ Áánemáhjáa diityéké pítyájcoobe néehíi:

—Áronáa ó imíllé o pééne Jerotsaréevu. Aabe óví Píívyéébe ímílléhajchíi tsiíñe ámúhakyé ó uujéváhi.

Ehdúhjáa iñééne péjúcoobe tsahíiyí teene Éépetsótu. Áánetúhjáa Akííramútsí dííbyedítyú coévá tétsihvu.

²² Aabéhjáa Tsetsaréavu úújetéébé tétsihdyu botsíi péé Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Átsihdyúhjáa peebe Ajtiokííavu.

²³ Átsihyíhjáa tsúcájá íjcyátsihdyu idyé tsiíñe pehíjcyaaabe Garáátsiámá Pírííjíá iinújícúri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsoobéré técomívádu.

Éépetsóri Apóóro úwaabóne

²⁴ Áijyúhjáa Arejadriíá cóómi múnáajpi jodíómuube Apóóro teene Éépetsóvú wajtsíhi. Aabéhjáa ímiá uwááboobe íjcyaaabe mítyane waajácú Píívyéébé ihjyu.

²⁵⁻²⁶ Aabéhjáa uwáábohíjcyá muhdú Jetsóoke meúráávyejíjtó tsaate dííbyeke úwaabóne. Úwáábohíjcyaaabéhjáa apáañéeré Jóáápe tsótsohíjcyánetu íjcyáné uwáábó iwáájacúné imúnáa pihcyáávéjá pañévú íñerí núhnévétuubére. Aanéhjáa dibye níjkevádú Akííramútsí dííbyeke ihjyávú itsájtyéne botsíi ímíñeúvú úwaabó muhdúhjáa Píívyéébe Jetsóoj tééveri mééma mééne.

²⁷ Aabéhjáa ímíllé Acááyá iinújivv ipyééneé. Aanéhjáa cahcújtso múnáa ímí íjtsúcunúnéllii caatúnú waajácuháámí téhullé cahcújtso múnáa éllevu ditye tsaímíyé iwáátsúcúpéjtso dííbyeke. Aabéhjáa téhullévú úújetéébé Píívyéébere tükévéjtsóneri píáábohíjcyá mítyane cahcújtso múnáake.

²⁸ Aabéhjáa imúnaa jodíómuke nehíjcyá diibyéjuco Jetsóo Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane Píívyéébé waajácuháámítúu tene néhdújuco. Ehdúhjáa dibye néénéllii tsáhájucó ditye íná néétune.

19

Páávoró Éépetsóri

¹ Aabéhjáa Coríitori íjcyánáa Páávoró íjchí iinújiri péhíjcyaaabe úújeté Éépetsóvu. Átsihyíhjáa íjcyámé tsaate Píívyéébé cahcújtso múnáa Jóááúvú uwáábó úráávyehíjcyáme.

² Áámekéhjáa neébe:

—¿A ámuhápe Píívyéébeke mecáhcújtsótujkénújyu tsúuca dííbyé Apííchó ámuhá pañévú úcaavéhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Tehdu muha mewáájacúnejííva dííbyé Apííchó íjcyane.

³ Áánélliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Acáa ííne uwáábórá ámuha mecáhcújtsóne métsójtsootsámeíhi?

Áánélliihyéhjáa néémeé:

—Mu ihdyúu éhne Jóááuvu tsótsohíjcyáné uwáábo.

⁴ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhdée diibye Jóáa tsótsohíjcyáné ímityúné íicyahíjcyanéhjí íhvéjtsómeke. Áronáacáa ihdyu diityéké nehíjcyaaabe dííbyé boone Mepájtyetétsoobe Jetsóó úwáábóííbyeke ditye icyáhcuíjtsoki.

⁵ Áánélliihyéhjáa botsíi Jetsóoke icyáhcuíjtsóne tsiiñe tsójtsótsámeímyé dííbye mémeri.

⁶ Áámé hallúvúhjáa Páávoró tsáápiitsá hallúvú íhyójtisi ípícyóóne Píívyéébema íhjuváne tujkéveri dííbyé Apííchó diityé pañévú úcaavéhi. Aaméhjáa tsíjyúhjiri illéébótúrójúhjiri Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi. Áhduréhjáa téenere tükévéjtsóneri úúbállehíjcyámé díbyé diityédívú íuwááboju bóhówajtsóne.

⁷ Aaméhjáa diitye Píívyéébé Apííchó diityé pañévú úcaavémé 12-meva.

⁸ Aanéhjáa Páávoró pápihchúú nuhbává imúnaa jodíómú pihcyáavéjé pañévú úwáábohíjcyá ííneri núhnévétuubére. Aabéhjáa míamúnáake téíbúwátsohíjcyá Píívyéébé avyéjú icyánejcúvu.

⁹ Áronáacáhjáa tsaate tsá ímíllétú icyáhcuíjtsóne. Aaméhjáa nehníwu íhjuváhíjcyá teene Jetsóodítýú íjcyáné uwáábotu pámé úmíwávúre. Áánélliihyéhjáa Páávoró diityédítýú péé pámeemáyé cahcuíjtsó múnáama ‘Tirááno’ némeííbyé uwáábojávú.

¹⁰ Aabéhjáa tééjavúrjúco diityéké úwáábohíjcyáné míñéécú pijcyába. Aanéhjáa tsúuca pámeere Áátsiá íiñúji múnáa lleebójucóó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju díbye úwáábohíjcyáne. Áhduréhjáa tsijtye jodíómú íjcyáturómé tsúuca lleebóhi.

¹¹ Ájyúhjáa dííbyej téeveri Píívyéébe méénuhíjcyá mítyane méénúráítýúronéhji.

¹² Ávyetáhjáa dííbyé miñúbajáánema íwajyámúúné chéméméhji éllevu ditye tsájtýeróneri tsúuca bóhíhíjcyáme. Tsaaté pañéhjáa naavémú íjcyároméhjí íchívyehíjcyáhi.

¹³ Ájyúhjáa tsaate téhullé múnáa jodíómú naavémuke tsaaté pañétú íchívyétsohíjcyámé ímíllérá Jetsóo mémeríyjúco íjchívyetsóne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Méneé tsaaté pañétú ditye íjchívye éhne Páávoró úwáábohíjcyaaabe Jetsóo mémeri.

¹⁴ Ehdúhjáa ímíllérómé imyéénune jodíómuube Etséébá llúúvájte avyéjúúbej tsíímé 7-meva íjcyame.

¹⁵ Aaméhjáa tehdu méénúrónáa tsáápi pañétú diibye naavéné nééhií:

—Muurá ó waajácú Jetsóoke. Áhdure ó waajácú muubá Páávoró íjcyane. Áánetu ¿muutá ámuúha?

¹⁶ Ehdúhjáa néébere diibye míamúnáajpi naavéné ípañe íjcyaaabe diityéké méénúnetu íllurjúco ditye wááne tééjé pañétú íévejtéhjirjúco wájyamúúvatúmé díbye túúvátsohíjima.

¹⁷ Aanéhjáa pámeere Éépetsó múnáa jodíómumáyé tsijtye jodíómú íjcyátúmé iwáájácúneri mítyane íllityéne Jetsóoke avyéjújtsóhi.

¹⁸ Áhduréhjáa tsaate cáhcujtsójúcúóómedítýú úúbállehíjcyá íhdéhjáa ímityúné íicyahíjcyanéhjí.

¹⁹ Áánetúhjáa apííchojte ténéhjí waajácúhaamíné íllurjúco cóvajtsohé pámeere ííténeríye. Ááne pañéhjáa íjtsúcunúmé dsídsi wágóoovéné 50 mí.

²⁰ Ehdúhjáa téijyu Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju tsújaavé pámehdívúre.

²¹ Ááne boonétúhjáa Páávoró íjtsámeí Matsedóóniámá Acááyá íñújícú íááhívetétsihdyu botsíi Jerotsaréevu ipyééíñe. Áhduréhjáa nehíjcyaaabe teene Jerotsaréetu ipyééíñe Róómávúú.

²² Áánélliihyéhjáa íhde wálloobe ípiáábojtétsikye Matsedóóniávú Timotéoma Erájtómútsikye. Áánetúikyéhjáa tsúcájá coévaabe Áátsiá íiñújívú.

Éépetsóri ditye íbórvaténe

23 Aabéhhjáa Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju úwáábohíjcyáné hallútú cáhcújtsotúmé páhduvéé dáríívehíjcyá cahcújtsó múnáake.

24 Tsaapíhjáa 'Deméétrio' némeííbyedítýú tujkéváne. Diibyéhjáa nícyohíjcyá úwáñewáánetu 'Diána' némeííne níjcyota píívyélledi idíllone idyúúruvahíjcyája nááve. Áané hallúvúhjáa mítyane dsíídsívahíjcyámé pámeere íwákímyéi múnáama.

25 Aabéhhjáa pámeere múhdumé téeménéhjí wákímyeíhíjcyámeke ipíhjúcúne nééhií:

—Muurá ámuha méwaajácú íñe mewákímyeímyé tsaímíyé meícyahíjcyáné íñetú píhtotúme.

26 Aane çíveekí Páávoró nehíjcyá íñe menícyohíjcyámé píívyéébe íjcyatúne? Ehdu íñéeneri muurá mítyámekéjuco díbye tsíñejcúvúré íbúwajtsóne. Aane muurá tsá apátsíyé íchii Éépetsóri díbye tehdu méenutúne. Muuráhjáubá páneeréjuco Áátsiá íñújiri ehdu díbye méenune.

27 Aane múhdurá teene méémaá. Muurá mewákímyeí téene tájpijyuco meícyahíjcyáné méhdivu wágóóóvéiyáhi. Áhdure dílle íhtsútulle píívyéelle Áátsiá múnáama pámeere íñújiri íjcyáné míamúnaa dúúruvahíjcyáalle ja tsáhájucó bóhówaúcunújúcúóóityuróne.

28 Ehdúhjáa díbye néenélii tsijtye icyáyobáávaténe íllu wáñejcóhi:

—¡Ñóóooj, ehdíívájullé tsáma íhtsútulle Epéetsiómú píívyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne néémeé.

29 Áijyúhjáa ihdyu kiávú técoomíyí míamúnaa iibórinújcatsíhi. Áanáacáhjáa Matsedóóniá múnáajtétsí Gááyóma Arijtáácomútsí Páávoróké náhbénuhíjcyámútsikye lílúcuíñúmé dítye píhcyáávehíjcyájá pañévu.

30 Áájá pañévúhjáa Páávoró ipyééne díityémá íhjúvatéiyónáa tsá cahcújtsó múnáa dííbyeke íhvéjtsotúne.

31 Áhduréhjáa tsaate Áátsiá íñúji múnáa ávyéjuchte dííbyeke wáajácúmé néé tsaatéké dítye íñéé dííbyeke téhullévú díbye ipyéétuki.

32 Áanáacáhjáa ihdyu míamúnaa iibóriba teene píhcyááveri íjcyame. Aanéhhjáa mítyame tsá wáajácútu íñéllíhyé ímichi ipíhcyaaavéne.

33 Áanáacáhjáa tsaate jodíómú imúnáajpi Arejááadoróké cátujujú díbye díityé úmíwávú ipyééne íhjúvaki. Áhdújucóhjáa íhjúva díbye íhyójtíri díityéké néerone cúúvéhulléréjuco dítye íjcyaki.

34 Áronáacáhjáa 'dáj' néétune tsiíne íllu wáñécohíjcyáme:

—¡Ñóóooj, ehdíívájullé tsáma íhtsútulle Epéetsiómú píívyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne nehíjcyámé míñéécú hóorá hajchótá jodíómuube díbye íjcyane iwáajácúnema.

35 Áámekéhjáa técoomí avyéjuube idyáíívyétsómeke nééhií:

—Ámuúha tamúnaa íñe Éépetsóri meíjcyamej, pámeere muurá waajácú éhnée cáámetu áákityéné neewáyú píívyéllé Diánadi medíllóné duurúvaja méhójtí pañe íjcyane.

36 Aane tehdu múha tóonúíyónejívari. Áanéllíi ílluréjuco metáchúúrévéne cúúvéhulléréjuco meíjcyá. Aame íñá mémeenújúcohdí ímíñeúvú íjtsámeítyúme.

37 Muurá íjtyétsikye íllevu ámuha metsívamútsí tsá íñe ímítyúné méenutúne. Áhdure tsá dítyétsí méduurúvaja tútávajtsotúne. Aamútsí muurá tsá íñá ímítyúné íhjúvatú mépiívyéllédítýu.

38 Áhdícyane Deméétrio íwákímyeí múnáama tsaatédítyú ímítyúné íjyácunúhajchíí óví péé ténéhjí ímibájcho múnáa élleve teene ímíbjchoki. Muurá téenélii íjcyáné ténéhjí ímibájchotsíhjí.

39 Áánetu ávyetá ihnáho néene íjcyáhajchíí múu íhvejsó páñétúéhullévú tene íímíbbáavyeki.

40 Muurá ícyooca ápíchó néene máhallurí téenetu menéetsámeíiyóne. Tsá muurá ñná menééítyuró íñe ícyooca pájtyene páñétúejte meke díllóca.

41 Ehdúhjáa íñéene ílluréjuco díbye díityéké tsújaúcúne.

20

Páávoró Matsedóóniámá Gréetsiá íñújicúvú pééneé

1 Aaméhjáa ííbbórinújcatsíñetu íhvetédú Páávoró cahcújtso múnáake ipíhjuúcúne túkévejsóhi. Átsihdyúhjáa díityéké ipítýajcóne Matsedóóniá íñújivúréjuco díbye pééneé.

2 Aabéhjáa téhullé cahcújtso múnáake ááhíveebe díityéké tsápítsohíjcyáhi. Átsihdyúhjáa péébe Gréetsiá íñújivu íúújetétsihyi íjcyá pápíhchúú nuhbáva.

3 Aabéhjáa tsahííyí Tsííríá íñújivu pééíyónáa tsaate ímúnaa dííbyedítýú ímityúné pítýajcámeíñé iwáájácúne íjtsámeíbye Matsedóóniá íñújivúré tsííñe íóómííñé íjchityu.

4-5 Áábemáa o pééíñáa múhtsikye náhbenuímyé múhtsí íhdéjuco Tóroóavu ípyéene téhullétú múhtsikye téhmeténé ílluúme: Beréa múnáajpi Tsóópatee, Tetsaróónicá múnáajtéstí Arijtáacomútsí Tsegóódomaa, Déébe múnáajpi Gááyoó, Timotéoo, Áátsiá íñúji múnáajtéstí Tííkicyómútsí Tóroópimómaa, éhdume.

6 Áánetúikyé muhtsi mecóévamútsí óórítýúne pááá májchómeíhíjcyané wañéhjí pájtyétavu botsíi Pirípotu tsahííyí mepéémutsi méúújeté tsáhojtsíj coojívatu díityédívú Tóroóavu. Átsihyi muha méijcyá tsané tsemáána.

Páávoró Tóroóa múnáake ááhivéne

7 Aamée muha tsemáána déjúccóvejcóójí medóbbévéne pááa mémajchó Jetsóo dsíjívé meítsaavéne. Áijyúu Páávoró úwaabó ávyeta péccójpñévéjuco tsíjy muha mepéjúccóíñéllíhye.

8 Téjyúu muha médóbeevé cáámééhó pañévú peetéháñej tééveri.

9 Áánáacáa ováhtsáwu ‘Éóótico’ némeíbyé ácuúcunúhijcyá páhoowa nétsihyi. Aabéhjáa icyúwaíñúné hallurí baavu áákityéébe dsíjívéhi.

10 Áánéllíhyé Páávoró íicúí íñíítyéne dííbyeke íámabúccúne néehíí:

—Méíllityédíne. Muurá ihdyu bóhíróobe.

11 Átsihdyúu tsííñe cáámevu néríívyéébema muha pááa mémajchó Jetsóo dsíjívé meítsaavéne. Áané boonétúu idyé tsííñe íuwaábó cámahjácoobe tsítsijnécu. Átsihdyúu ílluréjuco muha mepééneé.

12 Áánetúu tétsíi múnáa íhjáhañévuréjuco péémema díbye ováhtsáwu péeneri mítyane ímíjyuuvéme.

Tóroóatu Miréétovu dítye pééneé

13 Aamée muha mepéjúccóónáa Páávoró múúhadítýú coévá tétsihvúré Tóroóavu íjchityúré ípyéé Atsóovu. Áánetúu muha íhde cúújúwámírí mepééme méúújeté técoomívú tétsihdyu dííbyeke muha méújcuki.

14 Aamée muha técoomítýú dííbyeke méújcuíñútsihdyu mepééme méúújeté Mitiréénevu.

15 Átsihdyúu muha mepééme tsíjy ‘Kííó’ némeíñé caapáhó tujkévetu mepájtyeme tsíjcyoojí méúújeté ‘Tsáámoó’ némeíñé caapáhó mujcóvu. Ámujcótúu muha mepájtyeme mécuwaté Trojíríóvu. Áané tsíjyúu botsíi muha méúújeté Miréétovu.

16 Ehdúu muha mepéhíjcyánáa Páávoró íjtsáméí Jerotsaréeri muha Pejtecójtéé wañéhjí mepájtyeíñe. Áánéllíihyéikyée tsá díbye ímíletú muha Áátsiá iññújiri íjcyacóómí Éépetsóvú mepééne íícúí muha téhullétú meóómíítyúrónéllíihye.

Páávoró íhjuváné Éépetsó cahcújtso múnáá túkevjtsojtéma

17 Aabée Miréétori íjcyaaabe píuvá Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáá túkevjtsojtéke.

18 Áámekée neébe:

—Ámuha muurá méwajácú muhdúhjáa Áátsiá iññújivu o wátsítujkénúijyu o ícyahíjcyáne.

19 Muuráhjáa tamúnaa jodíómú íjcyarómé oke páhduvaré dáríívéneri támeííbyéré Píívyéébé wákimyéí ó méénuhíjcyá ñná néétuubére.

20 Árónáacáa tsá o íhvetétú ámúhake píááboíñe patsíhjívávúré úwááboobéré o péhíjcyánetu.

21 Aabée ámúhake pámeekéré tamúnaa íjcyátúróméhjima ó nehíjcyá ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne Máavyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtso ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

22 Aabe íñe ícyooca tsiíñe o péé Jerotsaréevu Píívyéébé Apííchó oke túkevjtsojneri muhdú táúmiwa íjcyane wáájácútuúbe.

23 Muurá pahúlleva o péhíjcyá coomíjivu téenere Píívyéébé Apííchó tsúúca oke waajácutsójúcoorá Jerotsaréevu oke dítye cuvéhoojánuube o ícúbáhrámeíñe.

24 Áróneri tsá o áábímyeítyúne. Apááñéré ihdyu ó imíllerá Píívyéébé meke iwájyúne mééma mepájtyetéíñe méénúné uwáábojívú Jetsóo oke níwááveíñúné o níjkeváne.

25 Ahdícyane ámúhake o neé íñe múhdúméj píñévú Píívyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyámé ámuha oke maájtyumíjúcóóityúne.

26 Téhdure ámúhake o neé ámuha mewágóóóvéhajchíí tsá táhallurí tene íjcyáityúne.

27 Muurá tsúúca páneere ámúhadívú ó bóhówajtsójúcoorá muhdú Píívyéébé íjtsaméí íjcyane.

28 Ahdícyane tsáma téííbúwá méíjcyaco ámuha uwáábojte meíjcyame. Ímíñeúvú météhmeco cahcújtso múnáake Íllí Jetsóo tujpácýó wágóóóvénej tééveri díbye újcúmeke. Muuráhjáa díityédívú ámúhake níwááveebe Íapííchoj tééveri díityé túkevjtsojte ámuha meíjcyaki.

29 Árónáa ó waajácú íchihdyu o péené boone tsaate múhdurá íúwáábóneri íllure díityéké tútávajtsoíñe éhne múúne oohíbyé obééjámuke tútávajtsódu.

30 Ahdure íjcyaimyé tsaate ámúhadítyuré ímiá uwááboju tsíjítoríyé átéréenéhjí úwááboímye. Ááneri íllure cahcújtso múnáake mújtátsoímye.

31 Áánéllíi tsáma téííbúwá méíjcyaco éhnée pápíhchúú píjcyábá hajchótá támaatyóu o wáágóóne ámúhake o úwáábohíjcyáné meítsáávénema.

32 Ahdícyane ámuha Píívyéébeéjté meíjcyame óví dííbye tájpiyéjuco ámuha meíjcyane meke iwájyúne díbye ácu híjcyáné uwáábójú pañe íhtsutúmeréjuco.

33 Cáhawáá méíjtsúcunuj, tsáháa muurá o íjyácunútú oke tsaate dsíídsídívú áhdoobe éhnéva múnáajpi o íjcyaaabe ímiá wajyámuma o íjcyáíyóneri.

34 Muuráhjáa ámuháyé wájácú menéene oore tsáávanérei ó wákímyeíhíjcyá óoma íjcyámema muha mepíhtone meújcuiki.

35 Aabée muurá ámúhake panévaturé ó úwáábohíjcyá muhdú mewákímyeíyóné ídáátsóméhjike mepíáábo éhnéhjáa Ávyéjuube Jetsóo íllu nehíjcyáné o ítsáávénema: “Muurá tsaatéke tsíeménevu ájcume ímíjyúúváyá dítye ájcume ímíjyúúvéne éhnííñevu.”

³⁶ Ehdúu diityéké iñétsihdyu Páávoró Píívyéebema iíhgyúva mímóúúvénéllii muha téhdure mémímóúuvéhi.

³⁷ Áábekée pámeere ikímóóvéne ámábiñúhi.

³⁸ Aamée múúhake pícyohjé cúújúwamívú dibyée ‘tsáhájucóbá tsiíñe oke ámuha maájtyúmíityúne’ nééneri kímóóvéme.

21

Jerotsarévu Páávoró pééneé

¹ Aamée muha tétsihdyu mepéé tsapéhdú ‘Cóoo’ némeíñe caapáhovu. Áané tsiíjyúu muha méúújeté ‘Róódaá’ némeíñe caapáhovu. Átsihdyúu botsíi muha méúújeté Páátarávu.

² Átsihvúu muha tsíímívúrjúco mepájtyene Peníítsiá iíñújivu péémívu. Áámíríyécúo muha mepééneé.

³ Aamée muha ‘Chíipere’ némeíñe caapáhó náníñejcuri meííteíñútsihdyu mepéhijcyámé méúújeté Tsííríá iíñújivu. Aaméikyée muha Tííró mujcójuvu mécátsúúveté tétsihvu tsane pííchuta iíjchívyeki.

⁴ Átsihyíi muha tsaate cahcújtso múnáake maájtyúmitémemái méijcyá tsané tsemáána. Aamée Páávoróké néé dibye Jerotsarévu ipyéétu Píívyéébe Apííchóréhjáa diityéké tükévjtsoñeri.

⁵ Aamée muha técoomíyí téhajchótá méijcyánetu mepéémeke pícyohjémé pámeere mújcojúvu. Áamemáa muha pámeere memíhmóóbáne Píívyéebema méihjyúváhi.

⁶ Átsihdyúu muha íllurjúco diityéké mepítyájcóne meúcaavéné cúújúwámí pañévu. Áané tujkéveríjycúo ditye óómiñe ihjyáhañévu.

⁷ Aamée muha Tíírótu nihñérjúco tsaííyí mepééme mécátsúúveté Toremáidávu. Átsihyíi íjcyané cahcújtso múnáadívú muha méúújetémema méijcyá tsájcoóji.

⁸ Áané tsiíjyúu muha mepééme méúújeté Tsetsaréavu. Aamée muha mepéé Perípe jávu cahcújtso múnáa túkevjtsojtéhjáa 7-meva íjcyámedítýú uwáábori úllehíjcyáábe jávu.

⁹ Áábej tsíímée píínéehójtímeva walléemú tájívátúmé íjcyame úúbállehíjcyá Píívyéébere diityéké ájcúné íjtsaméiyi ñná pájtyeíñe iwáájacúne.

¹⁰ Aamée muha tétsihyí tsúcájáhrjúco meícyahíjcyánáa Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpi Agáábó wajtsí tétsihvu Jodéatu tsáábeé.

¹¹ Aabée múúhake ááhíveebe Páávoró ocájímííhé iújcúmííheri íhyójtscuu, íjtyúhaácyuu, íjcyane ichíácómeíñe nééhií:

—Píívyéébe Apííchó muurá nehíjcyá ílluva ditye íñe ocájímííhé aabájáábeke Jerotsarévu ichíjchúúbeke íhvétsoíñe tsííñe iíñúji múnáa hójtsí pañévu.

¹² Ehdúu dibye néénéllii muha teene Tsetsaréa múnáama méneerá Páávoróké dibye ipyéétu téhullévu.

¹³ Áronáacáa múúhake neébe:

—ǵínerí ámuha mekímoovéné ídátsó oke pajtyéhi? Tehdu apááñéré oke ditye chíjchúúñejívari. Óví néhi ihdyu oke illííhyanúhajchíi líihyanúmé Ávyéjuube Jetsóoke o cahcújtsóné hallútu.

¹⁴ Ehdúu múúhake dibye néénéllii muha dííbyeke menéhií:

—Óvíikyéhde muhdú Píívyéébe ímillédú ú íjcyáhi.

¹⁵ Átsihdyúu muha íllurjúco meímíbájkímyeíñe mepééne Jerotsarévu.

¹⁶ Áamemáa múúhama tsaate cahcújtso múnáa péé Tsetsaréatu. Aamée muha méúújeté Chííperé múnáajpi tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébeke cahcújtsoobe Natsóo jávu.

Páávoró Jacóóbóke ááhivéne

17 Átsihdyúu muha Jerotsaréevu meúújetémeke tétsí cahcújtso múnaa tsaímíyé waatsúcúpejtsóhi.

18 Áané tsiíjyúu muha Páávorómá máaahíveté Jacóóboke. Áánaacáa tétsihyi pámeere cahcújtso múnaa túkevéjtsojte.

19 Áamedívúu muha meúújetémeke Páávoró úúballé ímíñeúvú muhdúhjáa Píívyéébe jodíómú íjcyáturómé pañévu dííbyej téeveri méénuhíjcyanéhi.

20 Áánéllihyéé duurúvámé Píívyéébeke ávyéjújtsomé. Áánemáa néeme dííbyeke:

—Ehdíivane, muúbej. Muurá múhdúné míamúnáajpíjyúcooró memúnaa jodíómudítýú cáhcujtsójúcoorómé úraavyépi Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri ájcúné taúhbajúúne.

21 Aame nehíjcyá úhdityu uuva u úwáábohíjcyané téenetu múu bóijcyúdu pámeekéré jodíómú tsííñé iíñújri íjcyámeke ditye téeneri íícuvéjúcótuki. Áhdurévá ú nehíjcyá ditye íhdéuvúu íicyahíjcyajító íhvéjtsóne íítsíimeke ikíhdyahírotsójúcótuki.

22 Aane íñe ¿muhdúí teéne? Muurá íñe tsúúca íchihyi u íjcyane iwáájácúcooca píhcyááveímye.

23 Áánéllíi ú méenuú uke muha menéhdúu. Íjcyámé íchihyi múúhadítýú píínehójtšímeva wajpíímú ípyéé ímíááneturé imyéénuíñé íñéénei méénutúme.

24 Áámema tsaméhíj meúújcatsíñe méímíbájchótsaméi duurúvájá lluvváábedívú memúnaa méénuhíjcyádu. Áané boonétú ú áhdoó díityémá ditye ibyééromeíki. Áijyu úhdityu íhjúvahíjcyarómé neé állíuré íjcyáneri íhjúvahíjcyáne. Áhdure neeímyé Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri ájcúné taúhbajúúne téhdure u úraavyéne.

25 Áánetúu ihdyu tsúúca muha mécaatúnú jodíómú íjcyáturómé Jetsóoke cáhcujtsómé ílluune imyéénútki: Tsá ditye níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke dóóityúne; tsá ditye tújpacyo dóóityúne; tsá ditye dóóityú dótsóhcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjíma dómácójcatsítýúne. Ehdúu néeme Páávoróke.

Páávoróké ditye ékeevéné duurúvájá pañévu

26 Ahdújucóo díbye díityémá píínehójtšímevámá iúcújcatsíñe pééneé. Aaméhjáa úcaavé duurúvájá pañévu iúúballe tééjá tehmeébeke múhdúj coojívatú ímíbájchómeíñé iníjkévaíñé botsíi pañétúétsihvu Píívyéébeke íícúvéíñé iyáábeke itsájtyeki.

27 Aanéhjáa tsáné tsemáánatu iníjkévaíñé ditye néene tsúúca níjkévaríjyucóo íjcyánáa Áátsiá iíñújtu tsáané jodíómú ájtyumí dííbyeke duurúvájá pañe íjcyáábeke. Áábekéhjáa pámeere tétsii íjcyámema páhduváre idyáíívétsihdyu ékeevéme.

28 Áánemáhjáa kéévánécoba néemeé:

—Íamuúha íjraéémuj, metsááne múúhake mépíaabóva! Áánu muurá éhne pahúllevaré úwááboobéré péhíjcyaaabe ímityúné íhjúvahíjcyá méiíñújí múnáadítýu. Áhdure Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri ájcúné taúhbaju néené tsíjítóríyé úwáábohíjcyaaabe. Téhdure ímityúné íhjúvahíjcyaaabe duurúvájatu. Ááneréi íjcyáíyónáa muurá íñe íjtye gríéégómuke tééjá pañévu iúácóneri tútávájtsóobe tééjá pañe íñé ímityúné úújéítyúrotsíi.

29 Ehdúhjáa néeme Jerotsaréeríi Éépetsó múnáajpi jodíómuube íjcyátuube Tróópimómá dííbyeke íajtyúmíneíllíihye. Aanéhjáa íjtsúcunúmé Páávoró dííbyeke úacóné tééjá pañévu.

30 Ááneríhjáa técoomí múnaa íbóríbaavémé péé teeja duurúvájávu. Aaméhjáa Páávoróké íekéevéébeke lííuucuíñú áachívu. Áánemáhjáa wátajcómé tééjá llehówáane.

31 Aaméhjáa dííbyeke lííhyanújúcóóíyónáa tsúúca úúballe úújeté técoomí tsodáhómú avyéjúúbedívu.

32 Áánéllíihyééhjáa pámeekéré ítsodáhómuke íavyéjútémá ípíhjúcúmema dsííneécunúmé téhullévu. Áámekéhjáa íajtyúmíne íhvetémé dííbyeke iwápáácohíjcyánetu.

33 Átsihdyúhjáa diitye tsodáhómú avyējuubéréjuco iékéévéébedívú táuhbáné ditye ichíjchu úwáñehíñeri. Áánemáhjáa tétsii íjcyámeke dílloobe muubá dibye íjcyane, áhdure ííne hallútú ditye ehdu díbyeke méénune.

34 Ááneréjucóhjáa páhduváré mítyane ditye íhjúváné pañe tsá dibye lléébotú muhdú ditye nééneé. Áánélliihyéhjáa ítsodáhómuke neebe ditye itsájtye díbyeke.

35-36 Áhdújucóhjáa ditye íhcyóómivu itsájtyéébeke tsájá niityéwaahyóvú iúújetétsótsihdyu ílluréjuco íhbúcuíñúne míamúnaa íjyévé ‘áádikye mélliihyánu’ néémere úráávyénélliihye.

Páávoró íhyallúvú íhjuváne

37 Áábekéhjáa ditye íhjá pañevú ááhívétsóiyónáa neebe diityé avyējuúbeke:

—¿A tsá o íhjúváiityuróne?

Áánélliihyéhjáa neebe díbyeke:

—¿Aca eene ú piivyété griéégómú íhjúrí u íhjuváne?

38 ¿Aca tsá Ejíhto múnáajpi u íjcyatú éhnée ímityúmeke u újcúmema ííneubará píivyétúné iíñújivu u péene ímityúné múúhá iíñújí avyējuúbedítýú u ítsámehíjcyaaábe?

39 Áánélliihyéhjáa Páávoró néé díbyeke:

—Muurá ihdyu oo jodíómuubéré Tsiríítsiá iíñújiri íjcyacóómí Táátsó múnáajpi. Áhdícyane ihdyu cána óvíjyuco oke daacu tsáraahóvú o íhjúva míamúnáama.

40 Áhdújucóhjáa diibye avyējuube íhvéjtsobe niityéwááhyó hallútú diityéké íhyójsiri nééne ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Aaméhjáa dáíívyénemáyé íhjúvaabe heeberéómú íhjúri.

22

1 Neebéhjápeé:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá ímíñeúvú mélleebúcunu ámúhake táicyánéjcu o úúballéne.

2 Ehdúhjáa dibye heeberéómú íhjúri íhjúvánéllii ímíñeúvú lleebúcunúmé díbyeke.

3 Áámekéhjáa neébe:

—Oo muurá jodíómuube Tsiríítsiá iíñújívú Táátsó coomívú oke ditye tsíímávaábe. Ároobée ihdyu ó keemévé íchihvuré Jerotsaréevu. Áábekée oke Gamariéé úwáábohíjcyá méihdé múnáaúvúhjáa úráávyehíjcyané taúhbaju. Aabée ó imíllehíjcyará múhdutú tsaímíyé Píivyéébeke o íícúvéébeke o cáhcújtsóiyóné táííbúuri. Ahdu muurá ícyooca ámuúha.

4 Ároobée táwaajácútubáané íñe ímiáájú cahcújtso múnáahjáa íjcyámeke o dsíjívétso ímityúné ó dáriívehíjcyá dityévaa ténetu íhvetéroki. Opée ó tsatyéhíjcyá wajpíímumáyé walléémuke ditye icyúvéhojánuki.

5 Aane muurá llúúvájte avyējuúbema duurúvájá túkevjtsojte waajácú okée waajácúhaamínema iwálloone Damájcori íjcyané cahcújtso múnáa éllevu. Aabée téhullévú tsúuca o péé oováa o dóhjinújémeke íchihvu Jerotsaréevu ditye íícúbáhraki.

Páávoró úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujsóne (Hch 9.1-19; 26.12-18)

6 Aanée Damájcovu oke ditye wálloobe juuváyí o péhíjcyarónáa cójípíine técoomíj píihívuréjuco péecutére óhdivu ávyétá íhnáhó nééne péété cádiivyné cáámetu.

7 Aanée oke íjcaáyó baavújuco. Áábekée oke Jetsóo o ájtyúmítuube néehíí: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?”

8 Áánélliihyée o néehíí: “¿Aca múha uu, Ávyējuúbej?” Áánélliihyée oke neébe: “Oo Jetsóo Natsarée múnáajpi oke u pátsáricyohíjcyaaábe.”

⁹ Aanée téjyju óoma íjcyame teene peete iájtyúmíneri íllityéhi. Áromée ihdyu tsá lléébotú dibye óoma íhjuváne.

¹⁰ Aanée awáá ehdu oke dibye néénéllii o nées dííbyeke: “Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca ñná ú imíllé o méénune?” Áanélliihyée oke neébe: “Wa ihdyu dipye Damájcovuj. Téhullévú uke neeímyé ñná u méénuíñe.”

¹¹ Aabée teene peete muhdú oke táhálluúúcú cúúvetétsoobe o hálluvájúcóótúúbeke óoma íjcyaméréjuco oke úújetétsóné téhullévu.

¹² Ájyúu ‘Ananía’ némeíbyé tsáá taéllevu Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri ájcúné taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyáábeke ímí míamúnaa íjtsúcunúúbe.

¹³ Aabée itsááne oke neéhií: “Muúbej, tsúúca ú hallúvá tsiíñe.” Ehdúu oke dibye néénemáyé ñné imíjyaú ó ítétjucóóhií.

¹⁴ Átsihdyúu oke neébe: “Muuráhjáa tsúúcajátújuco méihde múnáaúvú cáánivahíjcyaaabe Píívyéébe uke mémenúné ímiáábé Jetsóoke u ájtyúmíibe íhjuváné u lléébóne dibye ímillédú u íjcyaki.

¹⁵ Áanéllii ícyooca pámeekéré dííbyedítýú íjcyáné uwááboju ú úúbálléhíjcyáahi.

¹⁶ Ahdícyane íneri íjtsámeítýuube dííbyedívuréjuco cátoróóvéne dííbye mémeri táuméí Píívyéébeke páneere díimítýú dibye iábájííveki. Ááne tsójtsótsaméi.” Ehdúu oke neebe Ananía.

Páávoru úúballé Píívyéébe dííbyeke wálloone jodíómú íjcyátúme éllevu

¹⁷ Aabée Jerotsaréevu tsiíñe o óomiibye duurúvájá pañévú o úcáávéne Píívyéébema o íhjuvavahíjcyánáa óhdivu bóhówaavéné naavédú nééneé.

¹⁸ Áané pañée Jetsóoke o ájtyúmíibe oke neéhií: “Ícúí dipye tsiéllevu íchihdyu Jerot-saréetu. Muurá tsá ditye íícúvéítýú táuwaáboju u úúbálléróneri.”

¹⁹ Áanélliihyée dííbyeke o neéhií. “Ávyéjuúbej, áánerá oke waajácúmé ópée dícyahcújtso múnáake pihcyáávejáané pañévú o wápáájcómeke o cúvéhoojánuhíjcyaaabe o íjcyane.

²⁰ Ahdurée muurá díwákimyéi múnáajpi Ejtéebá díuwaáboju méénuhíjcyáábeke ditye dsíjívétsóijyú diítýémá o íjcyáábema tsaméhíjjuco muha tehdu dííbyeke meméénune. Téjyúu muurá ó téhmehíjcyá diítýe dííbyeke llííhyánúmé wajyámúúne.”

²¹ Ehdúu o neérónáa tsiíñe oke neébe: “Árónáa ú peé íchihdyu tsíhullévú jodíómú íjcyátúrómé pañévú uke o wállóónéllííhye.” Ehdúhjáa úúbállébe Páávoru.

Páávoru tsodáhómú avyéjuúbé hójtsí pañe

²² Aanéhjáa dííbyeke illéébúacunúhíjcyáróne kéévánécoba neémeé: ¡Tsáhájucó aabye íjcyáítýuróne! ¡Ílluréjuco méllííhyánu!

²³ Ehdúhjáa neémere íwajyámúúné cáamevu wájójcoméré téhdure bállíijyú wájójcóhi.

²⁴ Áanélliihyéhjáa diíbye tsodáhómú avyéjuube neé ítsodáhómuke ditye iááhívétso páñéejavú dííbyeke. Áánemáhjáa neebe ditye iwátsíhcyúúbeke idílló ñné hallútú dííbyedítýú ditye íjyácunúhíjcyáne.

²⁵ Ahdújucóhjáa ditye iwátsíhcyu dóhjínuube tsaapi tsodáhómú avyéjuube tétsihyi íjcyáábeke neéneé:

—¿Aca ihdyu múúne eene ámuha romáánómuube íjcyáné waajácúháámima íjcyáróóbeke ñná neétume méwátsihcyúhi?

²⁶ Ehdúhjáa Páávoru neéne tsodáhómú avyéjuube pajtyétsó páñétúéjpihdívu. Neebéhjápeé:

—Tsáma téibúwá díícyaco áabye muhdú u méénúíhahjíjyú. Muuráhjáhaca ihdyu romáánómuube íjcyáné waajácúháámima diíbye.

²⁷ Áanélliihyéhjáa páñétúéjpi ipyééne neé dííbyeke:

—¿Ava úhdi ijcyáné romáánómuube u ijcyáné waajácuháámij?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé.

²⁸ Áánélliihyéhjáa neebe ávyéjuube dííbyeke:

—Téhdurée muurá mítyane ó ahdó romáánómuube o íjcyáíñé waajácuháámi.

Áánélliihyéhjáa Páávoró nééhií:

—Árónáa ihdyu llihiyomútsidi téhdure tene íjcyánéllii ó néé pañétúejpi o íjcyane.

²⁹ Ehdúhjáa díbye néénéllii íhvejtsómé dííbyeke. Áhduréhjáa ávyéjuube íllityé romáánómuube íjcyáné waajácuháámima íjcyáábeke ehdu imyéénúneri.

Jodíómú túkevjtsojté úmíwari Páávoró íjcyane

³⁰ Áané tsíjyúhjáa imíleebe iwáájacúné ímichi íñé hallútú imúnaa jodíómú dííbye Páávoródítú íjyácunúne dííbyé hallúvú páhduvaré úúbállehíjcyáne. Áánemáhjáa neebe dítye dííbyedítú íjcyáné uwáñehííñé itsíñúúne ipíhjúcu pámeekéré ávyéjútéké llúúvájte avyéjútéma. Áámé úmíwávúhjáa dííbyeke íjyócujáróobe.

23

¹ Aabéhjáa Páávoró díityédívú ííteebéré nééhií:

—Ámuúha tamúnaaj, muurá íjcyoojívújuco Píívyéébe húmíj pñnévú tsáháturo ímityúné o méénutúne.

² Ehdúhjáa díbye néénéllii llúúvájte avyéjuube Ananíá táuhbá tsaatéké dítye iwábáájco dííbyeke.

³ Árónáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca taúhbaju néé muhdú o íjcyane óóma u ímíbájchoki? ¿A tsá u wáájacutú teene taúhbaju néené tsíjítóríyé óhdivu u táuhbáné oke dítye imyéénuki? Uke téhdure Píívyéébe méénuú bañú múnáajpi u íjcyáábeke.

⁴ Áánélliihyéhjáa tsaate nééhií:

—¿Aca muhdú eene íllure ú uuhívaté Píívyéébere pícyoobe llúúvájte avyéjuube pañétúejpi íjcyáábedi?

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Árónáa tsá o wáájacutú díbye pañétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyane. Muurá Píívyéébe waajácuháámitu nééneé: “Tsá múu ímityúné íhjúvatú avyéjútédítú.” Ehdúhjáa neebe Páávoró.

⁶ Botsíikyéhjáa waajácuube tsadotséómuma paritséómúejte díitye avyéjute íjcyane. Áánélliihyéhjáa neebe kéévánécoba:

—Ámuúha tamúnaa, oo muurá paritséómú uwáábóo úráávyehíjcyáábé hajchi. Aabée téhdure téené uwááboju ó úráávyehíjcyáhi. Áábeke íñe oke ámuha médíllóhíjcyá dsíjívémé tsiíñe bóhíine o cáhcújtsónéllíhye.

⁷ Ehdúhjáa díbye néénéllii díitye avyéjute tsaamééré itsípájújcatsíñe ílluréjuco pájúvanújcatsíñe.

⁸ Díityéhjáa muurá tsadotséómú nehíjcyá dsíjívémé bóhíjúcootúne. Áhduréhjáa itsúcunúhíjcyámé níjkyéji múnáama panévare apííchoháñé íjcyatúne. Áánetúhjáa ihdyu paritséómú cáhcújtsó tenehji íjcyane.

⁹ Aaméhjáa íhjúbari íjcyánáa díitye paritséómudítú tsaate taúhbájú uwáábojte nééhií:

—Muurá tsá áánu íñá ímityúné méénutúne. Áábema tsáijyu múu ímíáané níjkyéji múnáajpi íhjúvánáa ¿íveekí Píívyéébeke múhdurá médáíívéiyáhi?

10 Ehdúhjáa ditye táhjácatsíñeri tsodáhómú avyējuube illityéne ijtsúcunú ditye Páávoróké méénuíñe. Áánélliihyéhjáa tsiíñe neebe ítsoáhómuke ditye itsájtje bɪwáhullévúré ihcyóómivu dííbyeke.

11 Ápejcohjáa Jetsóó dííbyedívú ibóhówáávéne nééhií:

—Imíchi díícyáne íñneri áábímyeítyuubéré íñe táuwaáboju íchii Jerotsaréeri u úwáábohíjcyádúré idyé dúwááboco Róómárií. Ehdúhjáa Jetsóó néé Páávoróké.

Páávoróké imílleromé illííhyanúne

12 Áané tsitsíínevúhjáa imúnaa jodíómú pítýácójcatsíyá ímiáánetúré dííbyeke idsíjívétsoíñe. Áánemáhhjáa néjcatsímyé íñnéubará imájchóityúné dííbyeke illííhyanútúné hajchóta.

13-14 Ehdúhjáa dííbyedítýú pítýácójcatsímyé 40-mevá ehniíñevu íjcyame. Aaméhjáa llúúwájté avyéjútémá ítyúkevétsojté éllevu ipyééne neeté diityéke:

—Muha ímiááne Píívyéébe lléébónáa mepítýácójcatsí íñnéubará memájchóityúné Páávoróké muha mellííhyanútúné hajchóta.

15 Áánéllii méneeco tsodáhómú avyéjúúbeke dibye péjcore ámúha éllevu itsíva dííbyeke. Árónáa ihdyu méneeco dííbyedítýú íjcyané ihjyu ámuha medílló dííbyeke mepíúváne. Áijyu muha tsúúca máarúcoónuú ámúhadívú dibye úújetétúné ihdéré muha mellííhyanúki.

16 Ehdúhjáa ditye pítýácójcatsíñe Páávoró beebe iwáájácúne íícúí tsodáhómu coomívú ipyééne úúbáletté dííbye íñáhnikyé.

17 Áánélliihyéhjáa tsáápiikye tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváábeke neebe Páávoró:

—Áánu ováhtsáwúuke tsajtye páñétúejpi ámúhá avyéjúúbe éllevu dibyévá íñnáhhjáubá íúúbálle dííbyeke.

18 Ahdújucóhhjáa dííbyeke dibye tsájtýene avyéjúúbe éllevu. Aabéhjáa neeté dííbyeke:

—Ávyējuúbej, éhne cúúvéjari íjcyaaabe Páávoró oke néénéllii ó tsivá áánu ováhtsáwúuke diéllevu dibyévá íhya íñná uke íúúbálleki.

19 Áánélliihyéhjáa íhdyúétsihvu itsájtýéébeke neébe:

—¿íñná ú imíllé oke u úúballéne?

20 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tamúnaáne jodíómú pítýácójcatsí ukévá íñééíñe péjcore u tsájtýe Páávoróké diityé avyéjúté éllevu dityévá idílló dííbyeke íñná dííbyedítýú íjcyané ihjyu.

21 Áróneri tsá u íícúvéityúne. Íjcyámé 40-mevá ehniíñevu dííbyekévá illííhyanu árucóónuúmye. Aame néjcatsí ímiááneva imyéénuíñe Píívyéébe lléébónáa ipítýácójcatsíñe. Aamévá dííbyeke illííhyanútúné hajchótá tsá íñnéubará májchóityúne. Aame ícyooca tehme muhdú diityéké u nééneréjuco.

22 Ehdúhjáa dibye tsodáhómú avyéjúúbeke úúbálléné boone ipítýájcóóbeke neebe dibye muucá íúúbállétu teéne.

Ávyējuube Pééri éllevu Páávoróké ditye wállóone

23 Átsihdyúhjáa dííbye avyéjuube míityétsikye ítsoáhómú avyéjútédítýú ipíúváne néé dityétsí íújcu 200-meváké tsodáhómuke ullerí pééímyeke, 70-meváké íjímudi pééímyeke, 200-meváké cávaájcoháñema pééímyeke, ditye ipyéé Tsetsaréavu tépejcojuco.

24 Ahduréhjáa neebe ditye tsáápi íjjuke íímíbájcho dííbyedi Páávoróké itsájtýe avyéjuube Pééri éllevu.

25 Áámemáhhjáa waajácuháámí wállóobe íllu íñéhaámí:

26 “Ávyējuube Péeríj, oo íñe Cáráóódio Ríítsia o íjcyaaabe úúma ó ihjyúváhi.

27 Áánukée tsúuca imúnaa jodíómú iékéévéébeke lííhyanújúcóóróóbeke tátsodáhómuma diityédítýú ó dojtúcú romáánómuube ijcyané waajácúháámima dibye ijcyane o wáájácúnema.

28 Áánemáa ó tsajtyé dííbyeke diityé ávyéjúté éllevu íiné déjúcotú dííbyé hallúvú ditye páhduváré úúbállehíjcyané o wáájácuki.

29 Aabée ó waajácú apááñéré ityaúhbajúúné hallútú ditye ehdu dííbyeke dáríívehíjcyáne. Aane tsá íná ijcyáturó ditye tééné hallútú icyúvéhoojánúúbeke dsííjívétsóiyóne.

30 Áábeke íñe diéllevu ó wallóó imúnaa ijcyarómé dííbyeke illííhyanúíñé pítyácójcatsíñé o wáájácúnema. Áámeke o néé ditye páñetu diéllevu ipyééne díhyúmíri íñéé íiné hallútú dííbyedítýú íjyácunúhíjcyáne. Ahdícyane wái díícyaj.”

31 Ehdúhjáa néhaamímá tsodáhómú pejco tsajtyé Páávoróké Ajtípatírí coomívú íavyéjuube néhdújuco.

32 Ááné tsitsíívevúhjáa tsaate tsodáhómú ulleríyée péeme ílluréjuco óómiñe íhcyóómivu. Áánetúhjáa tsijtye íjímudíí péémeréjuco cóhbaavéné Páávoróma.

33 Aaméhjáa Tsetsaréavu ávyéjúúbedívú dííbyeke iúújetétsóne ajcú teene waajácúhaamívú dííbyeke.

34-35 Áhaamíhjáa ávyéjuube iéévéne níjcautu dilló Páávoróké kiá múnáajpí dibye ijcyane. Aanéhjáa Tsiríútsiá ííñújí múnáajpí dibye ijcyane iwáájácúne neébe:

—Cána óví ímichí díhyallúvú páhduváré úúbállehíjcyámé wajtsí mewáájácu muhdú úúma tene ijcyane.

Áánemáhjáa neebe ditye ipícyo dííbyeke ávyéjuube Heróódeúvu jávu.

24

Ávyéjuube Péerí úmíwávú Páávoró íhjuváne

1 Átsihdyúhjáa tsáhojtsíj coojívatu páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Ananíá tsáá Tsetsaréavu túkevjtsojtéma. Áámemáhjáa téhdure Téétoro tsáá ímityúné múúne méénúmé hallúvú íhjuváabe. Aaméhjáa diibye ávyéjúúbedívú iwájtsíne úúballévá ímityúné Páávoró hallúvu.

2 Áábekéhjáa diityé éllevu ditye tsájtyéébé hallúvú Téétoro úúballéjucóó ávyéjuube Péeríkyeé. Neebéhjápeé:

—Ávyéjuúbej, mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyaaabe pane u wáájácúúbé túkevjtsojújú pañe muha tsaímíyé meícyahíjcyánéllííhye.

3 Muurá muha páhduube dítyúkevjtsojújú pañe méijcyáhi. Áánéllíí mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyáábeke.

4 Aane mítyane uke o túhújtsótu uke o néé okéi u lléébúacunú múhajchótáwuú úúma o íhjuváne.

5 Muurá muha méwaajácú áánu ávyeta panévá ínújínéri íjcyané jodíómuke íbórínubéré péhíjcyáne. Aabe natsarénómuube Jetsóoke úráávyehíjcyámedítýú ímichi páñétúejpi.

6 Muuráhjáa duurúvaja dibye tútávajtsóiyónáa muha meékéévéébema méimíllerá teene meímíbjchóné muhdú múúhá taúhbaju néhduú.

7 Árónáacáa tsodáhómú avyéjuube Ríítsia múúhá hójtsí pañétú dojtúcú dííbyeke.

8 Áánemáa neebe dííbyé hallúvú úúbállehíjcyámé itsáá diéllevu. Ahdújuco íñe muha metsááne diéllevu dííbyé hallúvú muha meúúbállehíjcyáméjuco. Aane cáhawáá óví páñetu ú dilló dííbyeke u wáájácu muhdú néené déjúcotu muha meúúbállehíjcyané dííbyé hallúvu. Ehdúhjáa neebe Téétoro Péeríkyeé.

⁹ Téhduréhjáa tétsihyi íjcyame tsijtye jodíómú nehíjcyá ímiáánéjuco ehdu tene íjcyane.

¹⁰ Áánélliihyéhjáa ávyéjuube Pééri úbahcyó Páávoróké dííbyeréjuco íhgyúvaki. Ahdújucóhjáa díbye nééneé:

—Muurá ó waajácú múhdúne pijcyábájucó íñe iiñújiri ímityúnéhjí ímibájchoobe u íjcyane. Áánéllii mítyane ó ímíjyuuvé táicyánéjcu o úúbálleneri.

¹¹ Aane ihdyu cáhawáá óví apááñéré ú waajácú Jerotsaréevúu Píívyéébeke o dúúrúvájétsihdyu botsíi 12 coojívare meíjcyane.

¹² Tsáháa múha oke ájtyúmitú tsaatémá o táhjájcatsímyeke o íbórínuhíjcyané duurúvájá pañevu, pihcyáávejáané pañevu, tsiélléhjívú.

¹³ Aane muurá íjtye ávyeta tsá wáájácú íñe hallútú táhallúvú íúúbállehíjcyáne.

¹⁴ Áánetu cáhawáá uke o úúballe apááñéré táihde múnáaúvú cáánívahíjcyaa Píívyéébeke o íícúvéébeke o úraavyéne. Dííbyeke ihdyu ó úráavyehíjcyá behíjtori eene múhdurá ditye óhdivu ítsúcunúhíjcyájtori. Aabe idyé ó cáhcujtsó dííbye íhgyú uuballe múnáa waajácúhaamínetu dííbye taúhbaju cáátúnúmeíñéhjima tsíñehjí íjcyane.

¹⁵ Muurá ditye cáhcujtsódúré dííbyeke o cáhcujtsoobe ó waajácú ímiáméhjima ímityúroméhjí dsíjívémé bóhííñe.

¹⁶ Áánéllii ó imílléhíjcyará tsaimíyé Píívyéébema o íjcyane. Áhdure idyé ó imílléhíjcyará tsaimíyé míamúnáama o náhbévájcatsíñe.

¹⁷ Aabée muurá múhdúne píjcyá lliíñe tsiélléhjí o péhíjcyátsihdyu o tsáa táiiñúji múnáake o píaabóvaabe idyé dííbyeke o íícúve iyámeke o cóvájtsóneri.

¹⁸ Éhdurée nénéhjiri duurúvájá pañe o íjcyáabeke Áátsiá iiñújiri íjcyame tamúnaa oke ájtyumí ditye méenuhíjcyádújuco téjé lluuváábedívú o ímíbájchoméíbyeke. Áánáacáa tsá tétsihyi tsijtye íjcyaturóne. Aabée tsáháturo téjyju muucá o íbórínutúne.

¹⁹ Aane bo óví eene táhallúvú úúbállehíjcyámé íllevu itsáane úúballévá ímiááné ímityúné táhallúrí íjcyáhajchíjyju.

²⁰ Óvíkyéhde aatyéré úúballé íñe ímityúnéhjáa tamúnáa avyéjútémá o méénune íajtyumíne.

²¹ Ááneráhjáa apááñéré díityémá o íjcyaaabe pámeere lléébónáa o néehíi: “Oke íñe ámuha médíllóhíjcyá dsíjívémé bóhííne o cáhcujtsónéllííhye.”

²² Ehdúhjáa Páávoró nééneéllii ávyéjuube Pééri ílluréjuco téené íhgyú íhvejtsóné ímíhyéhjáa díbye úráavyenéjcu iwáájácúnéllííhye. Áánemáhjáa neebe díityéke:

—¿A ehdúhaca teéne? Ané óví tsodáhómú avyéjuube Ríítsia tsáa botsíi ámúhama meímíbájchoki.

²³ Ehdúhjáa díityéké íñétsihdyu neebe tsáapi tsodáhómú avyéjúúbeke díbyeí tétsihvúré ípícyo dííbyeke. Áánemáhjáa neebe díbye íhvéjtsó imúnaa dííbyeke íááhívehíjcyaki.

²⁴ Átsihdyúhjáa tsúcájá íjcyánetu Pééri tsííñe tsáa dííbye éllevu mewa Drotsíírama jodíómulle téhdure íjcyállema. Aabéhjáa píuvá dííbye Páávoróké díbye díityétsima íhgyúva muhdú Jetsocríjtoke mecáhcujtsónetu.

²⁵ Áánélliihyéhjáa íhgyúvaabe muhdú tsaimíyé meíjcyá ímityúnéjcutu metéhmémeíñetu. Áhduréhjáa íhgyúvaabe nihñéétsihvúré Píívyéébe muhdú míamúnáa ícyahíjcyané ímíbájchóíñetu. Ááneríhgyáa ávyéjuube íllityéne dííbyeke néehíi:

—Wa ílluréjuco dípyej. Néhíjyáca idyé tsííñe uke ó píúvaá múhtsima u íhgyúva téénetu.

²⁶ Aanéhjáa dííbye Pééri íjyáacúnúhíjcyá dsíídsídívú Páávoró áhdóiyóneri ílluréjuco dííbyeke íjchívyétsoki. Téénélliihyéhjáa wáájácúroobéré píúvahíjcyá dííbyema íhgyúvaki.

²⁷ Ehdúhjáa pajtyéné míñéécú pijcyábá hajchóta. Átsihdyúhjáa Pééri illuréjuco ihvejsóné ávyéjuube ijcyane. Áábé cápayóóvéhjáa Póótsio Péjtóréjuco úcaavéne. Aanéhjáa Pééri jodíómuma ímí ijcyane ímílléne pícyoiñú cúúvejávúré diibye Páávoróke.

25

Páávoró Péjtó úmíwari

¹ Aanéhjáa diibye Péjtóréjuco téené iñújí avyéjúúbedívú úcaáveebe pápihchúúj coojívatu péé Tsetsaréatu Jerotsaréevu.

² Áábekéhjáa téhullévú túkevétsojtémá llúúvájte avyéjupte úúbállépejtsó ímityúné Páávoró hallúvu.

³ Áánemáhjáa néeme dibye ipíúva dííbyeke Jerotsaréevu. Aaméhjáa pítyácócatsíyá juuva iárucóónúne dííbyeke illííhyánúpéjtsoiñe.

⁴⁻⁵ Ehdúhjáa diibye avyéjúúbeke ditye néérónáa neebe diityéke:

—Bo néhi caatyé ámúhadítú avyéjupte íjcyame óoma Tsetsaréavu mepe ámuha téhullévú meúúballe dííbyé hallúvú ímiáánéne ímityúné dibye méénúhajchííju. Muurá téhulle diibye cúúvejari. Áhullévú lléváhréjuco tsiíñe o pééhiñe. Ehdúhjáa neebe Péjtoó.

⁶ Aabéhjáa teene Jerotsaréeri ijcyá íhyotsítú pápihchúúj coojíváubáhjápeé, íhjáa mi-tyá pahójtsícúj coojívaj. Átsihdyúhjáa péjúcoobe Tsetsaréavu. Áané tsiíjyúhjáa teene idíllóitsihvu iácúúvéne píuvájúcoobe diibye Páávoróke.

⁷ Áábekéhjáa ditye wájtsítsóóbedívú Jerotsaréetu pééne jodíómú ipíhcyáávéne dííbyé hallúvú úúballéjucóó ímityunéhji. Ároméhjáa íllure bánúmeíhi.

⁸ Aabéhjáa Páávoró ícyánéjcutu nééhi:

—Tsáháturo tsáma ñná ímityúné o méénutú tamúnaa jodíómú taúhbájutu, téhdure di-ityé duurúvájatu. Téhdure tsáháturo páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedítú ímityúné o íhjúvatúne.

⁹ Ehdúhjáa Páávoró néérónáa Péjto dííbye múnaa jodíómuma ímí ijcyane ímílléne néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca ú imíllé Jerotsaréevu meímíbjachóné eene ñná díhyallúvú ditye úúbálléhíjcyáne?

¹⁰ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Árónáa muurá tétsihíjyucó oo ehdu nénéhjí ámuha romáánómú meímíbachohíjcyáitsí amúhá avyéjuube méménútsihyi. Aane muurá ú waajácurá íñe ímityúné o méénúturóné tamúnaa jodíómuma.

¹¹ Muurá ihdyu ímiáánéne ímityúné o méénuca ó pájameíyá oke ditye illííhyánuki. Keená ‘tsáhaá’ o nééiyóne. Áánetu íñe táhallúvú ditye úúbálléhíjcyáronéhjí ímiáánéne íjcyátúhajchíí tsá oke múha íhvéjtsóityú diityé hójtsí pañévu. Áánéllíi ó imíllé amúhá avyéjuube páñétúejpíyé óoma teene ímíbjachóne.

¹² Ehdúhjáa Páávoró néénéllíi Péjto pámeekéré ípítyácócatsíhíjcyámeke ipíjyúcúmema idíllójcatsíñe néé dííbyeke:

—Ehdu idyé muuha romáánómú avyéjuube páñétúejpíyé úúma ímíbjachóné u ímílléne ané óvíi dííbye éllévúréjuco u pééneé. Ehdúhjáa Péjto néé Páávoróke.

Páávoró avyéjuube Agríipá úmíwari

¹³ Átsihdyúhjáa idyé múhdúj coojívatúrá tsijpi avyéjuube Agríipá péé mewa Bereníitsema Tsetsaréavu Péjtóke ááhívetémútsi.

¹⁴ Aamútsíhjáa téhulle íjcyámútsikye diibye Péjto úúballé Páávoró tétsihyi íjcyane. Neebéhjápeé:

—Íjcyaa be íchihy tsaapi cúvéhóojari Péerí pícyoíñuúbe.

¹⁵ Áábé hallúvúu jodíómú túkevétsojtémá llúúvájte avyéjujte ímityúné oke úúbálléte Jerotsaréeri o íjcyáábeke oováa dííbyedívú o méénútsoki.

¹⁶ Árómekée o nééhií: “Tehdu muha romáánómú peecútéré muucá medsíjívétsóiyónejíí tsaate tsíjtyé hallúvú úúbállémema ditye díllócatsítyúhajchííjyu.”

¹⁷ Ehdúu o néérónáa ditye óhdivu píhcyaavéjúcóónéllii awáá tsíjcyooji o díllóítsihvu o íjcyáne ó píuvá dííbyeke.

¹⁸ Áábe éllévúu tsááme ímityunéhjí dííbyé hallúvú úúbálléhíjcyáme. Aanée ó íjtsúcunú ímíááné díbye ímityúné méénuhíjcyáné dííbyé hallúvú ditye úúbálléíñe. Árónáacáa tsá tehdu tene néétune.

¹⁹ Apááñéree nehíjcyámé Jetsóo dsíjívéjúcóóbeke díbye ‘íjcyaa be’ íñéene úráávvehíjcyáne.

²⁰ Ehdúu nénehji o ímíbájchóítyúrónéllii ó neerá dííbyeke díbye ímílléhajchíí Jerotsaréevu muha dííbyema teene meímíbájchotéki.

²¹ Árónáacáa ímíleebe pañétúejpimáyé Agójtoma teene íímíbajchóne. Áánélliihyée dííbyeke o néé díbyéi cúúvéjaríyé íjcyaa dííbye éllevu o wállóótúné hajchóta.

²² Ehdúhjáa Péjto Agríípake úúbálléneéllii neebe dííbyeke:

—Aane ihdyu ó lleebúacunúiyá téhdure díbye íhjuváne.

Áánélliihyéhjáa Péjto nééhií:

—Cáhawáá óví péjcore tsaabe díbye íhjuváné u lléebúacunúki.

²³ Ehdúhjáa Péjto dííbyeke nééneéllii tsíjcyooji tsiíñe tsaamútsí Agrípamútsí méwama. Ávyéta ímíhjáa íicyáávéne aahívemútsí dííbyé já pañévú tsodáhómú avyéjútémá tsíjtye técoomí ihtsútujtéma. Áánáacáhjáa Péjto píuvájucóo díbye Páávoróke.

²⁴ Áánemáhjáa neebe dííbyeke:

—Ayúju, ámuúha, pámeere íñe múhdumé ávyéjuube Agríípama meíjcyamej. Áánújuco íchii dííbyé hallúvú ímityúné Jerotsaréé múnáama Tsetsaréa múnáa oke úúbálléhíjcyaa be. Áánúdityu nehíjcyámé dííbyekévá illííhyanúiyóne.

²⁵ Arónáa íjcyánejíí íñé déjúcotu díbye dsíjívéiyóne. Áábeke ó wállóo pañétúejpi Agójto éllevu dííbyema teene díbye íímíbájcho dííbyerée ímílléneéllííhye.

²⁶ Áábedítýú díbye pañétúejpikye o cáátúnúiyóné o ítsámeíhíjcyárónáa íñe ámuha met-sáanéllii ámuhadívú ó íjchívyetsóhi. Áábeke cáhawáá óví aabye ávyéjuube Agríípá dílló muhdú díbye úúballéneé botsíi mecáátunúné pañétúejpi ávyéjúube éllevu mewállóoki.

²⁷ Muurá tsá tene ímityú tsaapi cúúvéjari íjcyáábeke peecútéré mewállóone pañétúejpi éllevu ímichi íñé déjúcotú dííbyeke mewállóone úúbállétumére. Ehdúhjáa Péjto néé dííbyeke.

26

Agríípá úmíwávú Páávoró úúballé muhdú íicyahíjcyáne

¹ Aanéhjáa Páávoróké díbye ávyéjuube Agríípá nééhií:

—Cána dihjúváj.

Ahdújucóhjáa díbye íhjuváne.

² Neebéhjapéé:

—Ávyéjuube Agríípaj, mítyane ó ímíjyuuvé muhdú tamúnáa jodíómú íjcyarómé táhallúvú ímityunéhjí úúbálléhíjcyánetu ícyooca díúmíwávú o íhjuváne.

³ Muurá ú waajácú muhdú muha meícyahíjcyánéhjí hallútú metáhjácatsíhíjcyáne. Aane cáhawáá ímííñéúvú lleebúcunu úúma o íhjuváne.

Muhdú Páávoró ícyahíjcyáne Jetsóoke ícyáhíjtsótúné ihde

⁴ Muurá waajácúme muhdúhjáa díítyémá o píivyene Jerotsaréeri múúhá ííñújiri.

5 Téhdure waajácúmé táováhtsadítýuré paritséómuube o íjcyaaabe íñe muha meúráávvehíjcyajító o úraavyéne. Aane téhdure ímílléhajchíí úúbálléiyóme.

6 Áábeke íñe oke íchihvu tsivámé Píívyéébéé dsíjívémeke íbóhíitsoíñé méíhdé múnáaúvuke néhijcyáné o cáhcújtsónéllíi teene oke idíllóki.

7 Muurá 12-nevá dohjíba múnáa muha meíjcyame Píívyéébeke paíjyuvaré méíícúvehíjcyá díbyéé nééne muha maájtyúmiki. Ehdú nééné hallútú íñe tamúnáa táhallúvú ímítyunéhjí úúbálléhícyáhi, Ávyéjuúbej.

8 ¿Ácooca ámuha tsá mecáhcújtsotú Píívyéébe dsíjívémeke bóhiitsóne?

Muhdú íhdéuvu Páávoró Críjtó uráávye múnáake pátsáricyohíjcyáne

9 Ópée muurá idyé o íjcyároobe Natsarée múnáajpi Jetsóodítýú ímityúné o íjtsámeíñé ó ítsúcunúhijcyá téhdújuco o méénune.

10 Ehdúu ó méénuhíjcyá Jerotsaréri. Muuráhjáa llúúvájte avyéjunte oke néhdújuco cúvejáánuubéré o péhijcyáné cahcújtsó múnáake. Téhdurée tsaméhíjuco muha mepítýácójcatsíñe tsaatéké medsíjívétsohíjcyáne.

11 Ehdúu díityéké ícúbáhraabéré ó pehíjcyá pihcyáávejááné pañévú dítyéváa teene ímiá uwáábojúhacáa íjcyane icyáhcujsóné íhvéjtsóroki. Áamekéé tsárí o íjtsúcunúne pátsáricyooobéré ó pehíjcyá pahúllevaré tsííñé íñújínéri íjcyároocomíjiri.

Páávoró tsiíñe úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujsóne

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

12 Aabée idyé téénevúré ó peerá Damájcovu llúúvájte avyéjunte oke wállóónéllíihye.

13 Áronáacáa juuvávyú cójípñe núhba ájchú ehnííñevu íámítsaráhcó íjcyane peete óhdivu cádiivyéné pámeere oke náhbénúmema múúhake ajchúcunúhi.

14 Aamée muha máákityé baavújuco. Áánáacáa oke tsaapi muuha heeberéómú íhjúrí néehíí: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj? Muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóu íñúbjícóne íiye tútávátsámeídyu.”

15 Áánéllíihyéé o néé dííbyeke: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánéllíihyéé oke neébe: “Oo Jetsóo oke u pátsáricyohíjcyáabe.

16 Ahdícyane ílluréjuco díjyocúúve. Muurá íñe ícyooca úhdivu ó bóhówaavé óhdityu íjcyáné uwááboju u méénuki, áhdure bóónétu tsiíñe úhdivu o bóhówájtsóné uwááboju u méénuki.

17 Aabe íjcyá uke ó llííñeé díímúnáa jodíómuma tsííñe íñúji múnáa uke imyéénútuki.

18 Áánéllíi uke ó wallóo dítyé éllevu díityéké u wáájácútso Naavéné hójtsí pañe íicyahíjcyánetu dítye íjchívyé Píívyéébé icyánejcúvuréjuco díityé ímítyuháñé ílluréjuco ábájívémeímyé ímiáámeréjuco íjcyá dííbyeéjte.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

Páávoró naavédú nééne íítene cáhcújtsóne

19 Ahdícyane tsáháa naavédú nééne óhdivu bóhówaavéné cáhcújtsótuube o íjcyatúne, Ávyéjuúbej. Muuráhjáa tééné pañe o íítene ó cáhcújtsóhi.

20 Aabée muurá Damájco múnáadítýú ó úwáábótujkénúhi. Átsihdyúu úwááboobéré o péé Jerotsarétújuco páneeríyé Jodéa íñújiri. Aabée jodíómú íjcyátúrómeke ó nehíjcyá dítye ímityúné íicyahíjcyáné íhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco íuráávyeki. Áhdurée ó nehíjcyá tééné uwááboju néhdújuco íjcyáneri dítye iwáájácútso tsíjtyeke ímiááné tsíhdyuréjuco íjcyane.

21 Éhdurée nééné hallútú tamúnáa íjcyarómé oke duurúvájá pañévú íékévéébeke ímíllérá illííhyanúne.

22 Ároobe íñe íjcyoojívújuco Píívyéébe oke piáábóneri ímí dííbyeke o úráávyebe o úwáábohíjcyáné dííbyé íhju pámeekéré ídáátsojtemáyé íhtsútujtéke. Aabe tsáháturo

tsáma o nehíjcyatú éhnehjáa Moitséeúvuma Píivýéébé ihjyú uubálle múnaa ñná íjcyaiñé úubállehíjcyané tsijjtoríye.

²³ Muuráhjáa nehíjcyámé Críjto ícúbáhrámeítshdyu dsíjívéebe ibóhíneri meke pámeekéré tsííñé iñújíine múnáama úújétsoíñé tsúuca méema pajtyété íjcyájucóone. Áhduréhjáa nehíjcyámé diibye tujkénúejpi íjcyaiñé dsijívetu bóhiibe.

Páávoró imíllera Agríipá cáhcujtsóné Jetsóoke

²⁴ Ehdúhjáa Páávoró ihjyúvárónáa Péjto kéévánécoba néehíí:

—Ímuúbe, mítyane u wáájácúnerúbá ílluréjucu u méívaténe!

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—Tsá o méívatétúne, Ávyéjuúbej. Ímiáané o néehíí.

²⁶ Muurá áanu ávyéjuube Agríipá ténehji páneere ímí waajácúhi. Áánéllí dííbyé húmiríyé ínerí núhnévétuube ó ihjyúvá ténehji teevétaríyé méénúmeíhíjcyátúnéllíhye.

²⁷ Ahdícyane, Ávyéjuube Agríipaj, ¿a ú cáhcujtsó éhnehjáa Píivýéébé ihjyú uubálle múnaa nehíjcyanéhi? Muurá ó waajácú u cáhcujtsóne.

²⁸ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Úubá ú imíllé áyanéwuúré u úwááboróné o cáhcújtsóne Críjtoéjpiyéjucu o íjcyáiyóne.

²⁹ Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá mítyane o úwaabóné u cáhcújtsóiyódúré idyé áyanéwu o úwaabóné ú cáhcújtsóiyáhi. Áánéllí muurá Píivýéébeke piáábó ó táumeíhijcyá o úwaabóné ámuha mecáhcújtso íñe múhdumé oke ámuha melléébúacunúhijcyámé o íjcyadu ámuha meíjcyaki. Tsá idyé íñe úwáñehíñema o íjcyadu ámuha meíjcyáiyóné o néétune.

³⁰⁻³¹ Ehdúhjáa Páávoró néené boonétú pámeere tétsihyi íjcyame tsiéllevu ipyééne tsamééréjucu néjcatsíñe:

—Tsáháturo muurá díbye ímiáané ñná ímityúné méénutú téené déjúcotu idsíjívéiyóne. Aabe tsá cúvéhóójari íjcyáítyuróne.

³² Áhduréhjáa Agríipá Péjtóke néehíí:

—Muuráhjáa ihdyu tsúuca íjchívyéíyoobe pañétúejpi máavyéjúúbemáyé teene ímíbajchóné ímíllétuca.

27

Páávoróké dítye Róómávu wállóone

¹ Aanée tsúuca múuhakye Itááriávú iwállóoíñeri ihjyúvájcatsímye. Áánáacáa Páávoródívú tsijtye cúuvéjari íjcyámema ajcújucóomé tsodáhómú avyéjuube Jóórióké tsáha múnaa ‘Agójto’ némeíñé tsodáhómúéjpikye.

² Aamée muha méújcámeíjyucóo Adaramíítíój cuujúwami Áátsiá iñújí mujcójunévú pééímí pañévu. Áámemáa múúhama Arijtáácó péé Matsedóóniá iñújí múnáajpi Tet-saróónicári ícyahíjcyaaábe.

³ Aamée tsíjcyoojpi muha méúújeté Tsidóovu. Átsihvúu diibye tsodáhómú avyéjuube Jóorio Páávorodí ídáátsóvéne íhvejtso díbye íñahbéva múnáake iááhíveki.

⁴ Átsihdyúu muha tsíñejcúemóvú mepéémeke kíjyeba wááome ‘Chíipere’ némeíñé caapáhó ímiánéjcutu mepajtyéhi.

⁵ Aamée muha Pajpiíriámá Tsiríítsiá iñújíicú tujkévetu mepájtyeme méúújeté Míírávu Ríítsiá iñújí coomívu.

⁶ Átsihyíi diibye tsodáhómú avyéjuube ájtyúmité tsíimí cúújúwami Arejadriíáemi Itááriá iñújívu péémíí. Áámíríyécúo muha mepééne téhullévu.

7 Aamée muha pívájcoojívájuco mepéhijcyámé íhtsútúnetu Níídó cóómí tujkévetu mepájtyeme tsapéhduré mepééíyónáa kíjyeba múúhakyé tsiéllévúré wááome muha ‘Créétaá’ némeíñé caapáhó hallú éhnéjcutúrjúco mepééme mepájtyé ‘Tsaamóo’ némeítsí tujkévetu.

8 Átsihdyúu íhtsútúnetu muha mepéhijcyámé méúújeté tsátsii ‘Ímiá Mujcójúúne’ némeítsihvu Ráátseá cóómíj pihívújúco.

9-10 Ehdúu muha choocówu mépehíjcyáhi. Áijyúu ápíchóhrjúco teene muha meúlléiyóné tsúúcajáa níjyárjúco íjcyaiñé pihíjúcóónéllíhye. Áánéllíhyée Páávero diityéké ityéíbúwajtsóné neeráhi:

—Ámuúha Ávyéjutej, ó waajácú mepééne ápíchó nééíñe. Muurá tsá apáámíré cúújúwami wágóóóvéityuróne. Téhdure muurá méwágóóóvéiyáhi.

11 Ehdúu Páávero néérone tsá tsodáhómú avyéjuube cáhcújtsótúne. Téémí aabájajtétsikyéree téémí avyéjúúbema cáhcújtsóobe.

12 Áijyúu muha meíjcyamújcó tsá ímityú tétsii muha úúníjya mepájtyéiyónáaáca. Áánéllíhyée muha méjtsámeí mepéjúco tétsihdyu muha meíhnháhóhajchíí meúújeté Peníítsé mujcóvú Crééta caapáhó pañe nuhba áabatéhíjcyánéjcuéraahócuri íjcyácoomívú tétsii muha mepájtye úúníjyaá.

Kíjyébama níjyaba mítyáne móóari

13 Áánáacáa tsíñejcutú áyánéwu kíjyeba muha mepééhullévú íojcónéllí íjtsúcunúmé múu péhdu tene nééneé. Áánéllíhyée tsúúca muha mepéjúcúó Crééta caapáhó únúéllériye.

14 Áróné illúhhuwúree múúhakyé ávyéta tsíjpa néené kíjyebá waaó tsiéllévúre.

15 Aamée muha metúkévéjtsómeíyónáa meíoovjúcóónéllí awáá muha meíhvéjtsómeímyeke waaóne.

16 Aamée ‘Cáraoda’ némeíñé caapáhó bóunáalletu muha mepájtyé imíchi kíjyeba íjcyátúnéjcuri. Átsihvúu míínéwu muha metsátyehíjcyami méujcú múúhá pañévú íhtsútúnetu.

17 Aamíi íñeríjcyáróné boone ímunáami cóhpéj chijchúmé wábyaúúneri. Áánemáa níityétsómé téémí ihcyúháñé muháa ‘Tsííteé’ némeíñé newáyuuhávú mecátsóhóóvetéiyóné apííchori. Áámekée kíjyebárjúco múúhakyé tsájtyene.

18 Áané tsíjcyóójíi téhdure ápíchó tene néénéllí illuréjúco ditye téémí pííchutáháñé wájojcóné téhi pañévu.

19 Átsihdyúu pápihchúúj coojívatu pañetu téémí éhnéhjirjúco idyé ditye wájojcóne.

20 Áijyúu tsúúca pívájcoojívájuco tsá muha cóójíejpi núhbama mícúruwáúbakéré maájtyúmitúne. Áánáacáa kíjyeba éhnííñévúré ávyetá íhtsúturjúco íjcyánéllí tsáhájuco muha meíjtsámeítyú mepájtyetéíñe.

21 Aamée májchotúmerjúco muha meícyahíjcyánáa Páávero íjyóócúúvéne nééhií:

—Ámuúhaj, ópée tsáma ámuúhakyé o nééne ámuha mecáhcújtsoca tsá meke metsíváityuró Créétatu. Aacáa muurá tsá illu meícúbáhrámeítyuróne.

22 Árónáa ihdyu imíchi méjcyaco. Tsá néhi tsaatéubaré méhdityu muhdú íjcyáityú méjcuujúwami wágóóóóvérónáaáca.

23-24 Muuráhjané ípyejco o íícúvehíjcyaaabe Píívyéébe níjkyéjii múnáájpikye wálloobe óhdivu íbóhówáávéne oke nééhií: “Tsáma díhllityédíñe. Muurá ihdyu tehdújúco pañétúejpi romáánómú avyéjúúbedívú u úújetéíñe. Áánéllí diityééveri Píívyéébe ámuúhakyé pámeekéré pájtyetétsoó cúújúwámiri ámuha mepéhíjcyámeke.” Ehdúne oke ípyejco níjkyéjii múnáajpi nééhií.

²⁵ Ahdícyane imíchi méijcyá. Muurá ó waajácú oke dibye néhdújuco mééma tene pájtyeíñe.

²⁶ Aane muurá mepámaavémé tsáné caapáhóy tohívú méwáhtóbaáhi. Ehdúu neebe Páávoró.

²⁷ Áijyúu tsúúca miñéécú tsemáánájucó muha meúllene. Áámekée tsápejco kíjyeba múúhakyé tsatyéhijcyá 'Áádria' némeíñe móóariyéjuco tsánejcútú tsíñejcúvújuco. Áánáacáa pécójpíine téémí wákimyéi múnaa tsúúca waajácú muha ííñujívú mepííhine.

²⁸ Áánélliihyée eevémé tétsíij pañé iwáájácuki. Aanée tétsíij pañé 36 éeveta. Átsihdyúu éhniñéwuúvú muha mepétsii tsiíñe eevémé 27 éévetáréjuco.

²⁹ Átsihvúrécúo ditye téémí dohjíwajcyóné níityetsóné téémí déjúcotu 4-wajcyová íjcyane muha néwayúúnetu mewápújúúvétuki. Aanée muha méijyácunúhijcyá metsítsiñvéjúcúoóiyóneri.

³⁰ Áánáacáhjáa téémí wákimyéi múnaa tsuulléene téémí dohjíwajcyóné múu níityetsódú imyéénúnej téeveri míínéwu téhí pañévú níityétsójúcoorá téemiri iúmívaki.

³¹ Áánélliihyée Páávoró tsodáhómú avyéjúúbeke néehí:

—Muurá áatyé méhdityu úmíváhajchíí tsáhájucó mepájtyetéityúne.

³² Áánélliihyée diitye tsodáhómú teemi míínéwúú dohji wátsahjyúcú apáhajchíí téhí pañévújuco.

³³ Aanée tsúúca metsítsiñvénáa Páávoró néehí:

—Tsúúca íñe miñéécú tsemáánájucó mee majchóubaré, cuwáubaré, méénutúme.

³⁴ Áánéllii metsu tsíeménéuba memájcho téene tsíjpari méijcyaki. Muurá tsá muhdú méijcyáityúne.

³⁵ Ehdúu néebere pááaho iékéévéne Píívyéébeke téhdujtsó pámeere ííténáaáca. Ááné boonétúu idyóuháyóné mājchoóbe.

³⁶ Áánélliihyée dííbye életu muha mémajchó dibye múúhakyé nééneri muha meímíjyúúvénema.

³⁷ Aamée pámeere teene cúújúwámí pañe muha méijcyame 276-meva.

³⁸ Aamée muha memájchóné boonétú tsiíñe wájojcómé téémí pííchutátúu tsáneetsa icyóeváné temi ivájihconúki.

Cúújúwami wápújuuvéne

³⁹ Áijyúu tsítsiñvevu téémí wákimyéi múnaa tsá wáájácútu kéené ííñujírí muha méijcyane. Áronáacáa muha máájtyumí tsátsii pádujca nétsihyi néwayúúhá íjcyane. Átsihvúu imíllerómé ííhnáhóhajchíí icyátsuhjácóné teemi.

⁴⁰ Átsihvúu muha mepéé téémí dohjíwajcyóné wátsahcyúme. Áánemáa ítyúkevjtsojííne chíjchuta icyácóroácóne tsuulléewa wájyámuwa picyóóme. Átsihdyúu muha mepéjúcúo teene néwááyúúhá tujkévetu.

⁴¹ Aamée muha tsátsii panéjcuvatú íhnáhó nóhjítshidyu mepájtyerónáa cúújúwámí tújuwa úújeté néwayúúhatu apáhajchíí wáduhnécu. Aamíi ávyéta cóhpé úújetémí nohji wáwáajcóhi.

⁴² Áijyúu tsodáhómú imíllerá illíihyanúné cúúvéja múnáake ditye íjchííne iúmívátuki.

⁴³⁻⁴⁴ Áronáacáa Páávoróké diityé avyéjuube ipájtyetétsóné ímílléne tsá ímíllétú ditye tehdu méénune. Áánélliihyée neebe múhdumé íjchííne píívyetédúmé íjchi ííñujívú diityé déjutu tsijtye úméhewáánéúbá hallúrí ipyéekíi. Ehdúu muha mepájtyetéhi.

¹ Aamée muha téjyju botsíi méwaajácú téjtohí mémé Mááta íjcyane.

² Áámekée múúhakye tétsíi múnaa ímí iwáátsúcúpéjtsómeke píuvá icyújuwááñúne éllevu muha mepíhmi níjyabáa téjyju állene tsúcó néénéllíhye.

³ Áánáacáa Páávoró áyánéwu icyóóvane cóvájtsóné pañétú ííñimye cájtúcuube dííbyeke ihdó íhyójsitu.

⁴ Aabée tétsihdyuré dííbyé hójtsitu wávíyúunúúbeke tétsíi múnaa ííténe néjcatsíhi:

—Aanéubá ímiáané áanu dsíjívétso múnáajpi. Muurá eene nújpácyotu pájtyetéroóbeke tsiíñe Píívyéébe ehdu meenúhi.

⁵ Ehdúu ditye néérónáa diibye ííñimyéke wáchíyoácoobe apáhajchíí cúújúwá pañévújuco. Ááné boonée pevétsihjídú diibye tsíhdyúwu néétuúbe.

⁶ Aanée íjtsorómé ‘dííbyeke tene óoríñeri dsíjívéiíbye’ íñéénema. Aanée íitsohíjcyáróne nééme tsaapi Píívyéébedu néébe díbye íjcyane.

⁷ Áijyúu teene caapáhó avyéjuube Póóbiríó ihjya tétsihdyu píhíré nééjavu tsaímíyé múúhakye iwáátsúcúmeke panévatúré íícúvehíjcyá pápíhchúúj coojíva.

⁸ Áábéj caaníi téjyju tsiíñáávema námedíjcyori chémeebe cuwájá pañe íjcyáábe éllevu Páávoró ípyééne Píívyéébema ííhjúvátshdyu dííbyé hallúvú íhyójsicu pícyóóneri tsúúca bóhííbe.

⁹ Aanée pámeere téjtohíyí íjcyame chémehíjcyaméhjí iwáájácúne diibye Páávoró éllevu tsáámekéjuco díbye bóhíitsohíjcyáne.

¹⁰ Aamée múúhakye idyúúrúváne panévavu ajcú juuvá wáábyuta tsiíñe muha tsaííyí mepééíñéllíhye.

Páávoró Róómávú úújeténe

¹¹ Aamée muha pápíhchúú nuhbává teene caapáhori méijcyáhi. Átsihdyúu muha tsiíñe mepéé tsami Arejadriíáemi tétsihyi úúníjyaba pájtyémíri. Áámitúu imyémé kíjtyúmeí míñéécú Píívyéébedi ditye díllóhíjcyánéécú nááve. Tsáne mémée ‘Cájtoó’. Tsiíñe mémée ‘Póóroó’.

¹² Aamée muha Tsiracóótsá mujcójyvu mecátsúúvetémé tétsii méijcyá pápíhchúúj coojíva.

¹³ Átsihdyúu muha tsané únúélleri mepéhíjcyámé meúújeté Rééjio mujcóvu. Ááné tsijcyóójíi tsaímíyé kíjyeba múúhakye muha mepéhullévú wááome tsíjyvu meúújeté Poteóórí coomívu.

¹⁴ Átsihvúu muha tsaate cahcújtso múnáadvú meúújetémé múúhakye wajyú tsané tsemáánái muha díityémá meíjcyaki. Ahdújucóo muha téhajchótá meíjcyátsihdyu botsíi mepééne Róómávúu.

¹⁵ Áánáacáhjáa teene Róómári íjcyáne cahcújtso múnaa tsúúca waajácú muha meúújetéíñe. Áánéllíhyéhjáa múúhakye cáhdahírómedítyú tsaaté múnaa úújeté ‘Áápió Nahjíhetsíi’ némeítsihvu. Áánetúhjáa tsíjtye múnaa úújeté ‘Pápíhchúúwava Nújuwááne’ némeítsihvu. Áámekée Páávoró ‘bohíbohíúvú’ íítécunúne téhdujtsó Píívyéébeke mítyane.

¹⁶ Áánáacáa tsúúca tsodáhómú avyéjuube úújetétsó cúúvéja múnáake tehmé múnáa avyéjúúbedívu. Áámedítyúu Páávoróké idyówajcáróóbeke pícyóómé íhdyúétsihvúré ítyehméébé tsodáhoma.

Páávoró Róómari úwaabóne

¹⁷ Átsihdyúu pápíhchúúj coojívatu Páávoró píuvájucóo teene Róómari íjcyame imúnaa jodíómú píhcyáávejáané túkevétsojtéke. Aamée píhcyáávemeke neébe:

—Ámuúha tamúnaaj, tsáhaturóo muurá ñná ímityúné o méénutú memúnáama. Áhdurée tsá ímityúné o íjtsámeityuró méíhdé múnáaúvúu muhdú ícyahíjcyánéhjitu. Áróóbekée oke Jerotsaréevu iékéévéébeke ácádsíjcaáyómé romáánómú hójtsí pañévu.

¹⁸ Aamée oke idíllórone imíllerá iácádsíjcaáyóné ñná ímityúné o méénutúúbeke oke ditye llííhyanúyónéllííhye.

¹⁹ Áronáacáa memúnaa tsá ímíllétúne. Áánéllíihyée awáá o née diityéké pañétúejpíyējuco óoma teene ímíbájchoki. Tsáháa ñná diityé hallúvú o úúballe dííbyere óoma ímíbajchóné o ímíllétúne.

²⁰ Ehdú néénéllíi ámúhake ó píuvá ámúhama o íhjúva ímíñéúvu. Muurá mee ijraéémú méwaajácú mépée metéhmehíjcyáné Mepájtyetétsoobe tsááíñe. Aabée muurá tsúuca tsááne o cáhcújtsóné déjúcotu íñe ícyooca oo dóhjútu.

²¹ Ehdú Páávoró néénéllíi dííbyeke néémeé:

—Áánerá keenéiyó Jodéatu waajácúháámiri díuubállé múúhadívú wájtsine. Keená memúnaa téhullétú tsáárome ímityúné dííhýallúvú úúballehíjcyáne.

²² Áronáa ihdyu muha méimíllerá múúhake u úúballéné muhdú u íjtsámeíñe. Muurá muha méwaajácú pahúllevá múnáa béhjíjto úráávyémeíñetu ímityúné íhjúvahíjcyáne.

²³ Ehdú íñéene dííbyeke eevémé kéjcoojí dííbye éllevu itsááíñe. Ahdújucóo téjyú ditye tsááne dííbye éllevu mítyame. Áamemáa pajcójívaré íhjúvahíjcyaaabe Píívyéébé avyéjutu. Aabée diityéké íbúwátsohíjcyá ténéjcvúvú éhnéhjáa Moitsééúvúma Píívyéébé íhjúvú uuballe múnáa Jetsóodítúyú cáátúnuhíjcyáné uwááboj tééveri.

²⁴ Ehdú díbye úwáábohíjcyáné ímí tsaatéké pájtyeme cáhcújtsóhi. Áánetúu tsijtye tsá cáhcújtsotúne.

²⁵ Aamée téénetu ípájúvanútsójcatsíñe péémekéréjuco tsiíñe díbye nééneé:

—Ímíáánéjucóhjáa muurá Píívyéébé Apííchó méíhdé múnáaúvuke íhjúvú uuballe múnáajpi Itsáaúvuj tééveri nééneé:

²⁶ Aatyé éllevu pééne díñe íllu diityékej: Muurá uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá ditye wáájácúityúne.

²⁷ Diityé íjtsaméi ímí néétúnéllíi tsá ditye ímíñéúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeityúmé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu. Aaméjii tehdu óhdi íjyácunúmekéjii ó ímíjpyetétsóiyáhi.

Ehdúhjáa muurá Píívyéébé Apííchó née méíhdé múnáaúvuke.

²⁸ Aane íñe ámúhake ó úúballé Píívyéébé mééma pajtyeté méénúné uwááboju téhdure jodíómú íjcyátúrómé wáábyuta íjcyane. Aane llééboímye.

²⁹ Ehdú Páávoró diityéké nééneé hallútú tsamééréjuco úhbájcatsímyéré pééneé.

³⁰ Aabéikyée tétsihyi ícyahíjcyá míñéécú pijcyábá tsaaté já íáhdójari. Átsihyíi íjcyaaabe tsámíyé waatsúcúpétsohíjcyá íaahíve múnáake.

³¹ Áámekée úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé avyéjú Jetsóodítúyú íjcyáné uwááboju múha ñná néjúcúótuúbe. Áyu tehdújuco.

ROMÁÁNO **Róómáari íjcyáme éllevu Páávororo cáátúnuháámì**

Duurúvaju

¹ Oo Páávororo o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtoj téeveri mepájtyetéeíñe mééma dibye méénúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ó caatúnú Jetsocríjto ñícúve múnáajpi o íjcyáabe.

² Mekée ipájtyetétsoíñe tsúúcajátújuco Píívyéébe íhjuú uubálle múnáaj téeveri cáátunúné íwaajácúháámìtu.

³ Aanéhjáa Ílli Jetsocríjto Máavyéjuube tsíjú icyánéjcutu míamúnáajpi Dabííúvúj tsíménémúhaabe íjcyáábej téeveri méénuúbe.

⁴ Aabée dsíjiveebe tsiíñe bóhínetu méwaajácú ímiáané Píívyéébe Hajchi íhtsútuube dibye íjcyane Cáání icyánéjcutu.

⁵ Áábej téeverí meke ímíbájchoobe méhdi ídáátsóvéñema. Áánemáa meke pícyoobe dííbyé uwááboju úwááboméé mepéhíjcyane panéva íñújine múnáake diityédítú cáhcujtsómé teene iúráávyeki.

⁶ Aane muurá tsúúca ámuha tsaate dííbyeéjé méijcyá Róómá múnáadítú Píívyéébe ámúhakye tújkevéélléméjuco.

⁷ Ááme éllevu íñe íhyaami ó caatúnú ámúhakyeé iwáájúnélli dibye újcúme éllevu. Aabe ihdyu Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri óví ámúhakye panévatu píaabó ímí ámuha méijcyaki.

Róómávu Páávororo ipyééíñeri íjtsámeíñe

⁸ Muurá ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyéné uubállé tsúúca pahúllevá múnáare waajácúhi. Áánélli ámúhá hallúvú mítyane ó téhdútsóhíjcyá Píívyéébeke Jetsocríjtoj téeveri.

⁹ Áábeke ó íícúvehíjcyá Íllídítú íjcyáné uwááboju o úwáábóneri. Aabe waajácú ímiáané ámúhá hallúvú dííbyeke píaabó o táúmeíhíjcyáne.

¹⁰ Áhdure ó táúmeíhíjcyá dibye ímíllécooca ámúhakye o ááhívetéki.

¹¹ Mítyane ó íjyáacunú ámúhakye o ááhívetéíyóneri íñe dííbyeke meúráávyéjéjto éhniíñevu ámúhakye o úwáábo ímí ámuha meúráávyeki.

¹² Ehdu ó íjtsámeí tsaméhjí panéjcuávú mepíáábójcatsí ímí dííbyeke mecáhcújtsoki.

¹³ Aane, ámuha, táñahbémuke ó úúballé mítyane ámúhakye o ááhívetéíyóneri o íjyáacunúhíjcyároobéi ámúhakye o ááhívetétúne. Ó ímíllé ámúhadítú tsíjtyeke Píívyéébedívú o wáájácútsóné muhdú pahúllevá múnáa pañe o méénuhíjcyádu.

¹⁴ Muurá táhallúrí teene dibyee Jetsocríjtoj téeveri mééma mepájtyetéeíñe méénunévú pamévakeré o wáájácútsóiyóné íhtsútujtémáyé ídáátsojtéke.

¹⁵ Áánélli mítyane ó ímíllé ámuha Róómá múnáake o úúballéné dibyee mééma mepájtyetéeíñe méénune.

Ímiáájú meúraavyéné menúcojpíletúne

¹⁶ Aabe tsá o núcojpíletú Críjtodítú ímiáájú íjcyane o úwaabóné íhtsutúnée Píívyéébe mewájyuri méénune íjcyánéllíhíhíe. Aane pámeere cáhcujtsómé pájtyetéé jodíómuu, jodíómú íjcyáturómeé, íjcyame.

¹⁷ Áané uwááboju meke waajácútsó muhdú ímiáané Píívyéébeke mecáhcújtsómeke dibye ímiáámedíjéjuco díllone. Muurá dííbyé waajácúháámìtu nééneé: “Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyetéehi.”

Míamúnaa ímityúné íjcyane

18 Muurá ímityúné ícyahíjcyámedívú icyááyóbáne diityédí ícúbáhráiibye ímiáájú ímíllétúmé téeneríyé tsúúráméihíjcyáné hallútu.

19 Muurá waajácurómé Píívyéébeke dííbyere ímiááné íjcyane bóhówátsohíjcyánetu.

20 Muurá dííbyeke maájtyúmitúrónáa méwaajácú díbye íjcyane páneeréé múhdúné tsíeméné díbye ípívyéjtsónetu. Aane ímiááné tsá tene téévéturó mújyú níjkéváítyuube díbye íjcyane íhtsútuúbe. Áánéllii ímíllédú ícyahíjcyámé tsá nééítyuró dííbyeke iwáájácútué.

21 Iwáájácújúcóóróobeke tsá ditye ávyejúúllehíjcyatúne. Tsá ditye téhdútsohíjcyatú díbye diityéké panévaturé píáábohíjcyárónáaaca. Tehdu imyéénúíyótsihvu ítsámehíjcyámé átéréénéhjiri. Aame ídátsó teene ímityú pañe ícyahíjcyá ímíiaane wáájácútué éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

22 Aame ídátsó bañúháñé némeihíjcyá waajácu múnaa íjcyane átéréejte íínéubará wáájácútué íjcyame.

23 Muurá Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítyúúbedi íícúvetúmé míamúnáama páhduváré néené iyámé 'tsucátsúcá' íjcyáítyúme náávé íñíjcyone díllóhíjcyá Píívyéébedi. Ánehjiré duurúvahíjcyámé ímiáábeke idyúúrúváyótsihvu.

24 Áánéllii diityéké ílluréjuco díbye íhvejtsóné ditye awáá ímíllédú íjcyaki. Aame méénuhíjcyá panévare núcójpítsó nénehji.

25 Ehdu méénuhíjcyámé ímiáájú dííbyé uwááboju icyáhcuújtsóíyótsihvu állíuháñéré icyáhcuújtsónéllíihye. Aame dííbyeke dúúrúvatúmé kéénerá díbyéé ípívyéjtsónéhjiré duurúvahíjcyáhi.

26 Áánéllii diityéké íhvétsoobe ditye awáá ímíllédú núcójpítsówu íjcyaki. Muurá tsamééré walléemú dómácócatsíhíjcyáhi.

27 Téhdure tsamééré wajpíimú dómácócatsíhíjcyá núcójpítsówu wálléemuma íjcyáiyóné ímíllétúnema. Ááné níjcaúvú muurá ícúbáhráméihíjcyáme.

28 Muurá Píívyéébedi ditye íícuvéjúcúótúnéllii awáá íhvétsoobe diityéké ímityúneréjuco ditye imyéénu imyéénúítyuróne.

29 Ahdújuco muurá páhduváré néené ímityuháñé ditye méénuhíjcyáne. Mítyane íéhnéváyóneri íjyácunúhíjcyáme. Ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáme. Nomíutáávahíjcyáme. Dsijívétso múnaa íjcyame téhdure állíu múnaa. Caayóbáme. Átéréénéhjiri ihjyúvahíjcyáme.

30 Píívyéébeke íéhdíiválléne tsíjtyedítyú nehniwu íhjyúvahíjcyáme. Uuhívatépíwu nééme ítsúcunúmeihíjcyá íhtsutúmé íjcyane. Ímityúnéré imyéénúíyóneri íjcyame tsá cáánímuke icyáhcuújtsóiyóné ímíllétúne.

31 Wáájácúmeítyúmé imyéénúityúnéré ihjyúvahíjcyáhi. Muucá iwájyútúnéllii tsá ditye múhdí ídáátsóvehíjcyatúne.

32 Waajácurómé ehdu néémeke Píívyéébe wáágóoiñe. Áronáa éhniíñevúré tehdu dáríívéméihíjcyáme. Áaneréi íjcyárónáa tsijtye ímityúné íjcyane duurúvahíjcyáme.

2*Míamúnaa íjcyanéjuco Píívyéébe nééneé*

1 Aane ámuha diityédúré menééme jíveekí múhdurá ditye íjcyáneri méihjyúvahíjcyáhi? Tsá ámuha menééítyuró diityédú ámuha menéétune. Muurá tsijtye ímityúné íjcyáneri ámuha méihjyúvahíjcyámé hallurí téhdure íjcyáné ímityúné diityédúré ámuha menéénéllíihye.

² Muurá méwaajácú múhdurá ícyahíjcyámema teene Píívyéébe ímíbájchoíñe.

³ Ámuháubá méíjtsúcunú ímityúné tsijtye íjcyáneri ámuha téhdure menééme meíhjiyúvahíjcyámé mepállójcoíñé Píívyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchócoóca.

⁴ Muurá múhajchótájucó dibye ámuhá imítyúcoba áábúcuhijcyáné ámúhake iwájyúne teene ámuha meíhvéjtsóne ímiánejcúvurējuco mepájtyéroki.

⁵ Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meíhvejtsópityú teéne? Áánéllii íllure ámuhá hallúvú lílyájkímyeíñé Píívyéébe icyáyobáávatécooca míamúnáama teene ímíbájchócooca ámuha tééné déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

⁶ Téjyju pámeere méújcuú muhdú meícyahíjcyáne áhdo.

⁷ Muurá dííbyé avyéjú múijyú níjkéváityúneri tsúúrámehijcyámé dibye ímillédú íjcyámeke ájcuíbye múijyú ditye dsíjivéjúcóóityúne bóhívu.

⁸ Áánetu teene ímíletúmé ímítyujíjtóré úráavyehíjcyámeke icyááyóbáne waagóóibye ditye ícúbáhrámeíhyullévu.

⁹ Muurá jodíómuma tsijtye jodíómú íjcyátúrómedityú pámeere múhdumé ímityúné ícyahíjcyámé ícúbáhráméíhi.

¹⁰ Áánetu díityédityú ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ávyéjuutétsóibye tsáimiyējuco dííbyema ditye íjcyaki.

¹¹ Muurá tsahtúré meke wájyuube pámeekéré míamúnáake. Tsá dibye tsaatéké múhdurá íjtsúcunútúne.

¹² Áronáa dííbyé taúhbajú Moitséeúvudi íjcyane muhdú nééne wáájácúturómé ímityúné méénuhíjcyámeke waagóóibye. Muurá teene taúhbaju muhdú nééne wáájácúturómé waajácúrá íjtsaméiyi keená ímityúné íjcyane imyéénúityuróne. Áánetu teene wáájácúturómé ímityúné ícyahíjcyámeke awáá tééné déjúcotu waagóóibye.

¹³ Muurá teene wáájácúturómé tene néhdu íjcyátúmeke tsá ímiáámedi dibye díllotúne. Tene néhdu íjcyámekéré dílloobe ímiáámedi.

¹⁴ Muurá tsaate jodíómú íjcyatúmé teene wáájácúturómé ííbúwaríyé tehdújuco ímí ícyahíjcyáne.

¹⁵ Ííbúwaríyé muurá waajácúmé muhdú múu ímí íjcyane. Áhdure waajácúmé ímityúné íjcyane.

¹⁶ Muurá Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri míamúnaa muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchoó muhdú ámúhake o úwáábóne o néhijcyádu.

Píívyéébé taúhbaju jodíómú úraavyéne

¹⁷ Áronáa ¿íveekí ámuha jodíómú Píívyéébeéjté meíjcyámedi dííbyé taúhbaju íjcyájucóóneúvuri mémítyákímyeíhijcyáhi?

¹⁸ Aame ímiááne ámuha méwaajácúrá kéjijtó meúraávyéiyóné dibye ímilléne. Muurá dííbyé taúhbajutu keená ímiááne, ímityúnee, íjcyane tsúúca ámuha méwaajácúhi.

¹⁹ Áánéllii ámuha méítsúcunúmeíhijcyá téjijto wáájácúturómé éhne múúne hállúvatúmé íjcyadu néémé túkevítsojte ámuha meíjcyane.

²⁰ Ámuha méíjtsúcunúmeí dííbyé icyánéjcu wáájácúturómé tsímédúréi néémé uwáábojte ámuha meíjcyane dííbyé taúhbaju ámuha mewáájácújúcóóneúvuri.

²¹ Muurá ámuha méúwáábohíjcyá tsíjtyeke. Áronáa ¿íveekí tsá ámuha meícyahíjcyatú ámuha méúwáábohíjcyádu? Muurá ámuha méúwáábohíjcyá menáníváityuróne. Áronáa ¿íveekí ámuha ménánihijcyáhi?

22 Áhdure ámuha méúwáábohíjcyá ihdícyáméhjima medómácójcatsíityuróne. Áronáa ¿íveekí ámuha méméénuhíjcyá teéne? Áhdure ámuha ménehíjcyá níjcyotájteke mecááníváityuróne. Áronáa ¿íveekí téhdure íivane ámuha diityé duurúvajaáné pañétú tsíeméné méékéévehíjcyáhi?

23 Muurá ámuha dííbyé taúhbaju mewáájácúneri memítyákímyeíhíjcyarómé tsá tene néhdu meíjcyatúne. Ááneri ámuha tsá maávyejúúletú Píívyéébeke.

24 Téénetu muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ámuha jodíómú meíjcyarómé ímítyú meícyahíjcyánetu jodíómú íjcyatúmé néhni ihjyúvahíjcyá Píívyéébedítyu.”

25 Muurá dííbyeéjte meíjcyáné uubállé mekíhdyahírótsámeíyómé dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame ihdícyamédúré meíjcyáhi.

26 Muurá jodíómú íjcyatúmé kíhdyahírótsámeítyurómé dííbyé taúhbaju néhdu íjcyámeke dílloobe ihñéjtedi tsíjtyere íjcyarómeke.

27 Áánetu mee jodíómú meíjcyarómé ménéétsáméíí diityédívú ímichi mééma teene taúhbaju íjcyaróné ímí meúráávyétúnéllíihye.

28 Muurá Píívyéébeéjte meíjcyáné uubállé mekíhdyahírótsámeíjyúcoorómé dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúhajchíí tsá dííbyeéjte meíjcyatúne.

29 Muurá ihdyu dííbyeke ímí cáhcujtsómé dibye ímillédú íjcyame ímiááné dííbyeéjte. Áámeke ímí íjtsúcunúúbé tsáijyu múúne míamúnaa ímítyú íjtsúcunúrómeke. Tehdu Píívyéébe hállúejpi meke ííténejíivari. Muurá ihdyu ímichi íítebebe mééíbúuri muhdú meícyahíjcyáne.

3

1 ¿Aca meke píaabóné jodíómú meíjcyane? ¿A téhdure meke píaabóné mekíhdyahírótsámeíñe?

2 Ímiáánéhde meke píaabóné íñée íuwáábojúvú ímichi meke dibye níwááveíñúmedítyú tene bóhówaúcunúnéllíihye.

3 Áronáa íjcyámé tsaate dííbyeke ímí úráávyetúme. ¿A ehdu tsaate múhdurá dííbyeke úráávyénéllíi tsáhájucó dibye ímiáábé íjcyáityúne?

4 Tsáhaá, muurá ihdyu ímiáábé dííbye. Áánetu mee míamúnaa állíu múnaa. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe u ihjyuváné tsá állíu íjcyatúne. Áábedítyú tsá múha nééítyuró ímítyuube u íjcyane.

5 Muurá ímítyúmé meíjcyarómeke Píívyéébe wájyúnetu méwaajácú ímiáábé dibye íjcyane. Áronáa tsaate nehíjcyá ímítyuube dibye íjcyane, ¿íveekívá méimítyú hallútú méhdi ícúbáhrahíjcyaaabe téénetu ímiáábé dibye íjcyane bóhówaúcunúnáaáca? ¿A téénéllíi ímítyuube dííbye?

6 Tsáhaá. Muurá ímítyuube íjcyaca tsá dibye muhdú meícyahíjcyáné mééma ímíbájchóítyuróne.

7 Áhdurévá állíu múnaa meíjcyánetu ímiáábé dibye íjcyane bóhówaúcunúnáa ¿íveekí meke díllóhíjcyaaabe ímítyúmedi?

8 Áánéllíihyeúbá ímítyúmeréjucó meíjcyáiyóné méimítyú mééma íníjkéva ímiáánevu. Ehdu muurá nehíjcyáme. Áhdurévá ímítyúné o úwaabóné nehíjcyámé óhdityu. Áronáa állíuré teene ehdu óhdityu ditye néhijcyáne. Muurá ihdyu ímiááné tehdu méénuhíjcyámé wágóóóveéhi.

⁹ ¿Aanéhaca muhdú teene? ¿A mee jodíómú ímiáámé tsijtye jodíómú íjcyátúmé ehniíñevu? Tsáhaá. Muurá méwaajácú pámeere míamúnaa ímityúmé mejjcyane.

¹⁰ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Tsá tsaatébáre míamúnáadítyú ímiáámé íjcyatúne.

¹¹ Tsá múha ímíllétú Píívyéébeke icyáhcujsóne.

¹² Pámeere muurá dííbyedi íícúvetúmé ímityúné pañe íjcyame tsá wáájácúmeítyúne. Áánéllii tsá tsaatébáre ímiáámé íjcyatúne.

¹³ Muurá diityé íjtsaméi nehníwu éhne múúne níkyehéjú nehníwu cúvahdu. Aame allíúwu nééme íhjuváne meke tútávajtsó éhne múúne ííñimyé namíjtyá meke tútávajtsódu.

¹⁴ Tsanééré ímityúné ímíllémé íhjuváne.

¹⁵ Aame ímí íjtsúcunú míamúnáake múu dsíjívetsóne.

¹⁶ Ehdu idyáíívéjcatsíñeri íllure kímóvétsócatsíhijcyáme.

¹⁷ Aame tsá wáájácútu ímí íjcyáiyóne.

¹⁸ Áhdure tsá ditye íllityú Píívyéébeke.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu míamúnáadítyu.

¹⁹ Muurá méwaajácurá muhdú dibye ímillédú mejjcyáiyóné taúhbajúu dibye mééma méénúnetu. Áronáa tene néhdu mejjcyámejii tsá menééítyuró ímiáámé mejjcyane. Áánéllii pámeere míamúnaa ímityúmé méijcyá Píívyéébedívu.

²⁰ Muurá dííbye taúhbaju meúraavyémé ímiáámé mejjcyane mejjtsúcunúmeíyómeke tsá dibye díllotú ímiáámedi tene néhdu mejjcyátúnéllíihye. Íllure téénej tééveri méwaajácú ímityúmé mejjcyane.

Jetsocríjtoke mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténe

²¹ Tsá Píívyéébe ímiáámedi meke díllotú ítyaúhbaju meúraávyéromeke. Muurá dííbye waajácúháámitu íhjuú uubálla múnaa meke úubálla íínetú meke ímiáámedi dibye díllone.

²² Muurá ihdyu Jetsocríjtóo mewájuryi dsíjívéné mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi. Áronáa idyé tsá apáámyekéré meéke. Muurá ihdyu pámeere míamúnaa múhdumé dííbyeke ímiááné cáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi tsaatéke múhdurá íjtsúcunútuúbe.

²³ Muurá pámeere míamúnaa ímityúné meméénume tsá Píívyéébe ímillédú mejjcyatúne.

²⁴ Áronáacáa meke mítyane íídaatsólléne Jetsocríjtoj tééveri ímiáámedi díllóobe múhdumé dííbyeke mecáhcújtsómeke.

²⁵ Muuráhjáa Críjtodívú pájaabe dííbye tujpácyó wágóóóvéneri méimítyú ímímbáávyé pámeere dííbyeke mecáhcújtsómé mewágóóóvéiyónetu mepájtyetéki. Téhdurée tééneri ímímbájchoobe méíhdé múnáaúvú dííbyeke úráávyehíjcyámé ímityuháñé éíjyuúvú íáábúcuíjcyáne.

²⁶ Ehdu néénetu méwaajácú Píívyéébe íjcyaduré ímiáábé íjcyane. Áánéllii ímiáámedi díllóobe ímí Jetsóoke cáhcújtsómeke.

²⁷ Aane íñe ¿íveekí mémítyájkímyeíiyáhi? ¿Aca meere meímímbáávyémeke Píívyéébe ímiáámedi díllóhi? Tsáhaá. Muurá ihdyu Jetsóoke mecáhcújtsóneturé meke ímiáámedi díllóobe.

²⁸ Tsá teene dííbye taúhbaju meúraávyéromeke dibye ímiáámedi díllóítyuróne.

²⁹ ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómuke pájtyetétsóíbye? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyátúromeke pájtyetétsóíbye.

³⁰ Muurá tsáápiye Píívyéébeé. Tsá tsijpi íjcyatúne. Aabe dílló ímiáámedi dííbyeke ímiááné cáhcújtsómeke pamévakéré mee jodíómuma jodíómú íjcyátúromeke.

³¹ Áronáa idyé tsá dííbyé taúhbaju mewáágóotú díbyée mééma mepájtyetéeíñe Jetsóoj téeveri méénune mecáhcújtsóné hallúhcuri. Muurá ihdyu téénej téeveri éhniíñevu ímí méúraavyé teéne.

4

Aavaráadítýú íjcyané uwááboju

¹ Cáhawáá méíjtsúcunu muhdúhjáa nétsihdyu méihde múnáajpi Aavaráaúvuke ímiáábedi Píívyéébe díllone.

² Tsáháa díbye ímí íjcyanéllii ímiáábedi díbye díllotúne. Tehdúu tene néeca muurá téeneri mítyájkímyeíyoóbe. Áronáacáa ihdyu Píívyéébere píáábónéllii tsá díbye mítyájkímyeítyúne.

³ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Aavaráa Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllii ímiáábedi dííbyeke dílloóbe.” Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

⁴ Aane muurá tsaatéké diityé wákimyéi áhdó maájcune tsá pevénéré maájcutú meímíllénema. Muurá ihdyu diityé wákimyéi áhdóré máajcúhi.

⁵ Ahdu muurá Píívyéébe tsá meke ímiáámedi díllotú meere ñná ímiáané íjcyane meméénúnéllíihye. Ímiáámedi meke dílloobe apááñéré méimítyutúu meke díbye ímíjpyetésóné mecáhcújtsómeke.

⁶ Ehdúhjáa muurá díbye méénune Dabííúvú iwáájácúne néé íñe ímí méénútúrómeke díbye ímiáámedi díllome ímí íjcyane.

⁷⁻⁸ Illúhjáa muurá neébe:

Maímijyu ditye íjcyane Píívyéébe diityédí ídáátsóvéne ímítyú diityédítýú wáágóomé hallúrí ñná íjcyájúcootúme.

⁹ ¿Aanéhaca íñe apáámyéré mee jodíómú ímí méíjcyááhi? Tsáhaá. Muurá téhdure jodíómú íjcyáturómé ímí íjcyááhi. Aavaráaúvúhjáa muurá ímí Píívyéébeke cáhcújtsónéllii dííbyeke ímiáábedi dílloóbe.

¹⁰ ¿Aanéhacáa múijyútú ímiáábedi dílloobe dííbyeke? ¿A díbyée dííbyeéjpi íjcyané uubállé kíhdyahírótsámeíñe boonétu? Tsáhaá. Teenéikyée díbye méénúmeítyúné ihdejuco díbye ímiáábedi díllone díbye ímí cáhcújtsónéllíihye.

¹¹ Áané uubállée bóónétúí kíhdyahírótsámeíbye. Áanéllii diibye ídyéjúcóejpi kíhdyahírótsámeítyurómé ímí Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllómedítýu.

¹² Téhdure kíhdyahírótsámeímyé ímí Píívyéébeke cáhcújtsómedítýú ídyéjúcóejpi diibye Aavaráaúvú díbyéhjáa ímí cáhcujtsódú ditye cáhcújtsónéllíihye.

Aavaráa Píívyéébeke cáhcujtsóne

¹³ Píívyéébéhjáa muurá dííbyeke néé pámeere dííbyéj tsíménémúháábema diityéké íñujívú íájcuíñé ímí díbye dííbyeke cáhcújtsónéllíihye. Tsáháa Píívyéébe taúhbaju néhdu íjcyanéllii díbye téené píáábó újcutúne.

¹⁴ Muurá dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyáne téeveríyé meke díbye píááboca bañúháñé Críjto dsíjívéné mecáhcújtsóiyáhi.

¹⁵ Muurá íllure teene taúhbaju méhdivu neetsó méimítyuvu. Teene íjcyátuca tsá ñná méhdivu néétsóityuróne.

¹⁶ Áanéllii Aavaráakéhjáa íájcuíñé Píívyéébe néené píáábó téhdure méújcuú íñe múhdumé dííbyeúvúj tsíménémúhaabe meíjcyame Píívyéébeke mecáhcujtsóme. Tsá ínehjí meméénúnetu meújcuítýú teéne. Muurá pámeere múhdumé dííbyeúvúu Píívyéébeke ímí cáhcujtsódú cáhcujtsómé újcuú téené píáábó. Áanéllii diibye Aavaráaúvú ídyéjúcóejpi Píívyéébeke mecáhcújtsómedítýu.

17 Téenetúhjáa muurá Píivyéébe néé iwaajácúháámitu: “Uke ó meménú mítyame míamúnááj caanidyú u néébe ímichi diityé déjúcóejpi u íjcyaki.” Ehdúhjáa neebe dííbyedítýú panévaturé íhtsútuube íjcyaaabe dsíjívémeke bóhíitsóóbeke dibye cáhcújtsoobe. Áhduréhjáa cáhcújtsoobe dííbyedítýú míamúnáake illíyaatétsoíñé dibye nééne tenéi pánéévéétúrónáaaca.

18 Ávyetáhjáa múha cáhcújtsóítyuróné cáhcújtsoobe Aavaráá Píivyéébeke. Árodújucóhjáa dibye íjcyane pámeere múhdumé Píivyéébeke cáhcújtsómedítýú idyējúcóejpi. Téenetúhjáa idyé neebe dííbyeke: “Úhdityu llíyaaténé míamúnáa mítyame íjcyááhi.”

19 Ehdúhjáa dibye nééne cáhcújtsoobe ‘muhtsi metsíímávácóóíñejíí’ néétuubéré keeméjuco 100 pijcyábá íjcyáróóbeúvu. Téhduréhjáa mewa Tsáára tsúúca itsíímáváyotsíhjí pájtyérónáa cáhcújtsoobe dityétsí tsíímávaiñé Píivyéébe nééneé.

20 Ávyetáhjáa ímiááné dííbyema tene pánééveíñé iwáájácúne íhdére téené hallúvú dííbyeke téhdújtsoobe dúúrúvaabére.

21 Muuráhjáa ímiááné waajácuube Píivyéébe íhtsútuube íjcyaaabe íñéhdú méénuíñé.

22 Ehdúhjáa ímí dibye cáhcújtsónéllii Píivyéébe dííbyeke ímiáábedi díllóhi.

23 Áronáacáa tsá apáábyeúvúré ímí cáhcújtsónéllii dibye dííbyeke ímiáábedi díllone cáátúvatúne.

24 Téhdurée caatúváné Máavyéjuubée Jetsóoke bóhíitsóóbeke mecáhcújtsómeke idyé dibye ímiáámedi díllóíñé.

25 Muuráhjáa Jetsóó dsíjívé mewájuryi méimítýú iwáágóoki. Áábekée Píivyéébe bóhíitsó dííbyej tééveri ímiáámedi meke idíllóki.

5

Píivyéébe ímiáámedi meke díllone

1 Muurá ímiááné Píivyéébeke mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi. Tsáhájucó múhdurá meke dibye íjtsúcunútú Máavyéjuubée Jetsocríjtó tsúúca méimítýú mééma ímíbájchónélliihýe.

2 Muurá teene mecáhcújtsónej tééveri Píivyéébe meke píaabó tsaímíyé dííbyema meíjcyaki. Áánéllii méwaajácú dííbyeéjté meíjcyámeke dibye ávyéjújtsóneri meímíjyúúveíñé.

3 Téhdure méimíjyúúvéiyá meícúbáhrámeíyóneri. Muurá ténehji panévare máaabúcu híjcyá ímiááméré meíjcyaki.

4 Áánetu méwaajácú ímí Píivyéébeke meúráávyémema íñéhdújuco dibye méénuíñé.

5 Ááneri tsá menúcójpívétsámeítyú dibye meke bánúítyúnélliihýe. Muurá méwaajácú dibye meke wájurye Íapííchó méíbuúúné pañévú dibye pícyóónej tééveri.

6 Muuráhjáa méimítýú déjúcotu mewágóóóvéyónetu tsá meere mepájtyetétsámeítyuróne. Áronáacáa Críjto dsíjívé pámeere ímityúmé meíjcyáme wájuryi meke ipájtyetétsoki.

7 Tsá muurá múha ímílléítyuró tsíjtye wájuryi idsíjívéne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ímiáábé íjcyáábeke ipájtyetétso dsíjívéiyóme?

8 Áronáacáa muurá Píivyéébe Críjtoke wallóo dibye idsíjívé ímityúmé meíjcyáromeke ipájtyetétsoki. Áánerí meke úújétsoobe mítyane meke iwájurye.

9 Áánéllii meke díllóobe ímiáámedi díbyée mewájuryi dsíjívénej tééveri. Aame dííbyej tééveríyé mepájtyeté dibye meke ícúbáhráíyónetu.

10 Muuráhjáa Píívyéebema tsá meíjcyáítyuro ímityúmé meíjcyánéllíihye. Áronáacáa Ílli Jetsocríjtó mewájuryi dsíjíveneri méimíbaavyéjucóó dííbyema. Aame méwaajácú mepájtyetíñe díbye mépañe íjcyánéllíihye.

11 Áaneri méimíjyúú Críjtóo mééma ímíbajchónej téeveri ímí Píívyéebema meíjcyáneri.

Adáá tútávajtsóné Críjto ímíbajchóne

12 Muuráhjáa tsáápihdítýuré ímityúné íññujívú ípívyeevéné tsówayúcú pámeere míamúnáake. Átsihdyúu íjcyane íñe médsíjívéhíjcyá ímityúmé meíjcyánéllíihye.

13-14 Muuráhjáa Píívyéébe taúhbajúi íjcyátúnáa tsúúca míamúnáa ímityúmé ícyahíjcyá Adááuvudítýú Moitséeúvudívújuco íjcyáné míamúnáa. Áróme hallúríhjáa tsá ñná íjcyatú dityée muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímilléné wáajácútúnéllíihye. Áronáacáhjáa dsíjívéhíjcyámé Adááuvúu méénudu néené ímityú méénúturóme. Aanée muurá ímichi dííbyedítýú íjcyane pámeere míamúnáake tútávajtsódú ívane téhdure Críjto dsíjíveneri pámeere míamúnáa ímíjpyetéjucóó múhdumé teene cáhcujtsóme.

15 Muuráhjáa díibye Adááuvú Píívyéébe dííbyeke bóijcyúné lléébótúné déjúcotu íñe pámeere míamúnáa médsíjívéhíjcyáhi. Áanéllíihyéhjáa ihdyu Píívyéébe meke ídaatsólléne Ílli Jetsocríjtoj téeveri meenu mepájtyetíñe. Aane tsá ínehjí meméénúneri mepájtyetítyuróne. Apááñéré dííbyeke mecáhcújtsóneri mepájtyetíhi.

16 Aanée dííbyeúvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere ímityúmeréjuco meíjcyame mewágóóóvéiyáhi. Áronáacáa Píívyéébe mééma ímíbajchóhi. Áanéllíi apááñéré ímiáané dííbyeke mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi ímityúmé meíjcyárómeke.

17 Muurá méwaajácú tsáápiiyée ímityúné méénúné déjúcotu pámeere meímítyuuvémé mewágóóóvéiyóne. Téhdure méwaajácú Píívyéébe Jetsocríjtoj téeveri ímiáámedi meke díllome dííbyé avyéjuri meíjcyáíñe múijyú dsíjívéítyúmeréjuco.

18 Tsúúcajáa mééma ímíbaavyéné tsaapi ímiáábé íjcyáabej téeveri Adááuvú ímityúné méénúné déjúcotu pámeere wágóóóvéiyóne.

19 Muuráhjáa tsáápiílleebótú níjcaúvú íñe ímityúmé meé. Áhdurée idyé tsáápiyee ímiáábé íjcyáabej téeveri Píívyéébe dílló ímiáámedi dííbyeke cáhcújtsómeke.

20 Muuráhjáa díbye teene muhdú meíjcyáiyóné taúhbaju pícyóónej téeveri éhñíñevu méwaajácú ímiáané ímityúmé meíjcyane. Aane ehdu menéérómeke díbye ídaatsóllénetu méwaajácú mítyane meke díbye wájurye.

21 Aanée ímiáané ímityúmé meíjcyáné déjúcotu pámeere mewágóóóvéiyáhi. Áronáacáa Píívyéébe mítyane meke iwájurynéllíi ímiáámedi díllome tsúúca méujcú medsíjívéjucóóítyúne bóhí Máavyéjuube Jetsocríjtoj téeveri.

6

Críjtokéréjuco meúraavyéne

1 ¿A ehdu Píívyéébe meke mítyane wájurynéllíi tsá meíhvetéítyú ímityúné meícyahíjcyánetu díbye meke éhñíñevu íúújétsó muhdú meke iwájurye? Tsáhaá.

2 Tsúúca muurá téénetu méijchívyé ímiáámeréjuco meíjcyaki. Áhdícyane tsáhájucó tsiíñe meméénúítyuro teene ímityúné téénéjete meíjcyájucóótúnéllíihye.

3 ¿Aca tsá ámuha mewáajácú mepée Jetsocríjtoéjteréjuco meíjcyáné uubállé metsójtsótsámeíñe?

4 Muurá téeneri méúújétsó ímityúnéjcutu dsíjívemédú meíjcyane. Téhdure téeneri ménaavénú Críjtóo dsíjívéébeke Píívyéébe íhñáhoori bóhítsoobe tsíhdyuréjuco íjcyadu ícyooca tsíhdyuréjuco meíjcyane.

⁵ Muuráhjáa Críjto dsíjívédú íivane ímityunéhjí meíhvéjtsóhajchíí idyé dibyée bóhihdu íivane tsaímiyéjuco meíjcyaiñé Píívyéébema.

⁶⁻⁷ Muurá méwaajácú ímityúnée meícyahíjcyáné tsúúca Críjto méhdityu wáágoóné páwachékevu idsíjíveneri. Áánéllii téenetu meíjchivyémé tsáhájucó téené pañe meíjcyatú éhne múúne tsaapi tsaaté hójtsí pañe íjcyadu.

⁸ Aanée méhdityu Críjto idsíjíveneri wáágoónéllii méwaajácú dibye íjcyadu meíjcyaiñe.

⁹ Muurá méwaajácú ípyée idsíjívénétu bóhiibe múijyú tsiíñe dsíjívéjúcóóityúne.

¹⁰ Tsáneerée dsíjívéebe páneere méimítyú iwáágoóki. Aabe ícyooca íjcyá Píívyéébema tsaímiyéjuco.

¹¹ Ahdu dibye íjcyadu meíjcyá dsíjívémédú ímityúné icyánéjcutu. Ááne ímiáámeréjuco meíjcyá dibye ímillédú tsúúca dííbyeéjté ámuha meíjcyame.

¹² Ahdícyane panévaré ímityúné ámuha meméénúiyóneri méúmúúpivyéjúcohdíñe. Óvíjyacóóné ténehji ámuha meméénuhíjcyáne. Métáhjátsámeíjyúcohdí téénevu.

¹³ Píívyéébedívuréjuco méíhvéjtsaméí ámúhake dibye ityúkévétso tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹⁴ Tsá téénevu metáhjátsámeítyuró Jetsóoke mecáhcujsóme. Muuráhjáa méhdi ídáátsóvéne dsíjívéebe téénej tééveri meke íimíbájcho téénevu metáhjátsámeíjyúcóótuki. Aame méijcyá Píívyéébé piáábó pañe. Tsáhájucó teene íhdééné taúhbájú pañe meíjcyájúcootúne.

Ímityúnétu meíjchivyéne

¹⁵ ¿A ehdu tene néenéllii éhniíñevuré méméénúiyá ímityúne? Tsáhaá. Ílluréjuco metsu téenetu meíhvetéki.

¹⁶ Muurá ámuha méwaajácú tsáné avyéjúúbema íjcyame dibye ímillédú íjcyane. Ahdu muurá ímityúné pañe meíjcyame téené níjcaúvú íllure méwágóóovéhi. Áánetu ihdyu Píívyéébe ímillédú meícyane ímí mééma níjkéváhi.

¹⁷ Ahdu ícyooca méijcyá tsúúcajáa téenetu meíjchivyémé dííbyé uwáábójú pañeréjuco. Ááne hallúvú ihdyu mítyane ó téhdujtsó dííbyeke.

¹⁸ Aane tsúúcajáa téenetu meíjchivyémé ícyooca ímiááneréjuco meúraavyéne.

¹⁹ Áánéllii teene ímíñeúvú méuráávyé íhdée ímityúné íjcyaróné ámuha meúraávyehíjcyádu. Áijyu ihdyu ámuha méijcyáá ímiááané Píívyéébeéjteréjuco. Ehdu íñe ámúhake o néé ímíñeúvú ámuha mewáájácuki.

²⁰ Muuráhjáa ámuha ímityúné pañe meíjcyácooca tsá meímíletú ímiájító meúraavyéne.

²¹ Ehdúu éijyu múhdurá núcójpítsó meícyahíjcyáné déjúcotu muurá méwágóóóvéiyáhi.

²² Árónáa tsúúca téenetu meíjchivyémé Píívyéébeéjté meíjcyame ímiáámeréjuco meíjcyáiyóne.

²³ Muurá ímityúné méénuhíjcyámé ídátsó wágóóóveé téené déjúcotu. Áánetu Píívyéébeke ímí úráávyémeke ájcúiibye múijyú ditye dsíjívéjúcóóityúne bóhiivu Máavyéjuube Jetsocríjto tééveri.

7

Táábávajcátsityu íjcyáné uwáábo

¹ Ámuúha táñahbému, ámuha muurá méwaajácú tsaaté túkevítsojújú pañe meíjcyane meíjcyáné hajchóta. Áánetu medsíjívéné boone tsáhájucó téené pañe meíjcyatúne.

² Muurá walle ityájívácooca íjcyá ájyú túkevítsojújú pañe. Aane dibye dííllédívú dsíjívéhajchíí tsáhájucó téené pañe dílle íjcyájúcootúne.

3 Áijyu ihdyu tsá muhdú tene néétu dille tsíjpiikyéréjuco tájíváiyóne. Áánetu ájyu dsíjívétúnáa tsíjpiikye dille tájíváhajchíí ávyeta ímityúné méénulle íveekí ájyu ímíubááné íjcyánáa tsíjpiima íjcyáneri.

4 Ahdu ámuha táñahbémú tsáhájucó meíjcyatú taúhbájú pañe eene walle ájyu dsíjívéné boone dííbyé túkevítsojú pañe íjcyájúcóótulle íjcyadu. Muurá méijcyá Críjtóo idsíjívénetu bóhííbé uráávyé múnáaréjuco. Muuráhjáa mééma ímíbájchoobe Píívyéébe ímillédú meíjcyaki.

5 Íhdévúu muurá meímillédú meíjcyame ímityúné méméénuhíjcyáhi. Áánetúu teene Píívyéébe taúhbaju meke bóíjcyúrónáa éhníínevúré méméénuhíjcyá ímityúné téené déjúcotu mewágóóóvéiyóne.

6 Árónáa tsáhájucó téené pañe meíjcyatúne. Aame ícyooca ímiááné meímílléne tsaímíyé Píívyéébeke méuráávyehíjcyá tsíhdyuréjuco méíjtsaméí mecápáyoovéme. Tsáhájucó taúhbaju néénéllihyééré díbye ímillédú meíjcyatúne.

Ímityúné méhdivu íjcyane

7 ¿Áánéllihyéehaca teene taúhbaju ímityúne? Tsáhaá. Teene muurá ihdyu meke waajácútsó keená ímityúné íjcyanévu. Muuráhjáa tene íjcyátuca tsá o wáájácúityuró ímityúneri meúmúúpivyéné ímityúné íjcyane. Muurá íllu nééneé: “Tsá múu úmúúpívyetú ímityúneri.”

8 Téhdurée tene íjcyátuca tsá o wáájácúityuró kénehjí ímityúné íjcyane. Aane o wáájácújúcóóroobe éhníínevúré ó ímíllehíjcyá ténehjíré o méénune.

9 Ópée teene taúhbaju o wáájácútúné hajchótá ó itsúcunúhijcyá ímí o íjcyane. Árónáacáhjáa ihdyu múhdurá ó dáríívéméihijcyáhi. Ááné níjcaúvúhjáa o wágóóóvéiyóné tsúuca ó waajácúhi.

10 Píívyéébé teene ítyaúhbaju mééma meenu tsaímíyé dííbyema meíjcyároki. Árónáacáhjáa tehdu o íjcyátúné déjúcotu ó wágóóóvéiyáhi.

11 Ópée ó íjtsúcunú ímí tehjújuco o ícyahíjcyáne. Árónáacáa téenej téeveri ó waajácú ímityúné o ícyahíjcyané déjúcotu íllure o wágóóóvéiyóne.

12 Árónáa tsá ímityúné teene taúhbaju íjcyatúne. Muurá ímí tehjújuco teene ímiáájú íjcyane.

13 Aane ¿íveekí o wágóóóvéiyonévú oke tene wáájácútsónáa ó nehíjcyá ímiáájú tene íjcyane? ¿Mityá ímityuube o íjcyanévu tene oke wáájácútsótuca tsá o wágóóóvéityuróne? Áánerá ihdyu ó wágóóóvéiyá tahllííñé táimítyú déjúcotu. Muurá teene taúhbaju ímiáájú íjcyaróné méhdivu bóhówajtsó méimítyu.

14 Aane méwaajácú teene Píívyéébedítyuré tsááneé. Árónáa óhdityuré íjcyane ímityúné pañe ó ícyahíjcyáhi.

15 Aabe tsá o wáájácúmeítyú muhdú o íjcyane. Ímiáánéré o méénune o ímíllérónáa ímityúnéré ó méénuhíjcyá o méénúityuróne.

16 Aane ímityúné o méénuhíjcyánetu ó waajácú ímiááné Píívyéébé taúhbaju néhdu o íjcyaca ímí o íjcyáiyóne.

17 Árónáa teene ímityúné tápañe íjcyanééré oke íbúwájtsóneri ó méénuhíjcyá teéne.

18 Aane ó waajácú ímiááné ímityuube o íjcyane. Ó ímíllehíjcyará ímiáánéré o méénune. Árónáa tsá o méénuhíjcyatúne.

19 Ááne ímityúné o méénúityurónéré íveekíhjáubá ó méénuhíjcyáhi.

20 Árónáa ihdyu téenere tápañe íjcyane oke íbúwájtsóneri teene ó méénuhíjcyáhi.

21 Íllu muurá ó ícyahíjcyáhi: Ímiáánéré o méénúíyócooca ímityúnéré óhdivu dsíínévahíjcyáhi.

22 Ó imíllehíjcyará Píívyéébé taúhbaju néhdu o íjcyane.

23 Áronáa ímítyúné íjtsaméí tápañe íjcyane oke tútávátsohíjcyáhi.

24 ¡Aabe máidáátsoju ehdííváiibye o íjcyane! ¿Aanéhaca íñe múha oke pájtyetétsoó ehdu o ícyahíjcyáné níjcaúvú o wágóóóvéíyónetu?

25 Muurá íjcyaaabe Píívyéébe apáábyéré tsúúca téénetu Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri oke pájtyetétsoóbe. Áanéllí mítyane ó téhdútsohíjcyá dííbyeke. Aabe ihdyu óvíí ícyooca ó íjcyá díbye ímillédu. Áronáa táimítyú tápañe íjcyane oke pátsáricyohíjcyáhi.

8

Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóne

1 Muurá Críjtoéjté ímillédú íjcyájúcootúmé Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañéréjuco íjcyámé hallúrí tsá ñná íjcyatúne.

2 Aane muurá Jetsocríjtoéjpi o íjcyáne j tééveri Píívyéébé Apííchó tsúúca tápañe íjcyánéllí tsáhájucó ímítyúné pañe o íjcyatúne. Aabe tsáhájucó o wagóóóvéityúne.

3 Muuráhjáa ítyaúhbaju meúráávyerómé mepájtyetéityúrónéllí Íllíkye wálloobe mehdu néébe dsíjívénej tééveri méhdityu méimítyú iwáágóoki.

4 Ehdúu mééma méénuube muhdú teene taúhbaju néhdu meíjcyaki. Aame tsáhájucó meímillédú meíjcyatú Píívyéébé Apííchoréjuco meke túkévéjtsóné pañe meíjcyánéllíihye.

5 Muurá ímillédúré íjcyame tééneriyé tsúúrámeíhíjcyáhi. Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó túkévéjtsóné pañe íjcyame tsúúrámeí díbye ímillédú íjcyáíyóneri.

6-7 Muurá meímillédú meícyahíjcyáneriyé metsúúrámeímyé ílluréjuco metútávaavéne. Ááneriyé muurá tsúúrámeímyé tsá ímíletú Píívyéébema ímí íjcyáiyóne. Aame tsá ávyejúulletú dííbyé taúhbaju. Áánetu díbye ímillédú meíjcyáiyóneri metsúúrámeímyé tsáimíyé díbyema méíjcyáhi.

8 Muurá ímillédúré ícyahíjcyámé tééneriyé itsúúrámeíñéllí tsá Píívyéébe ímillédú íjcyatúne.

9 Aane óvíí ímiááné Píívyéébé Apííchó túkévéjtsó pañe ámuha meíjcyáhajchíí tsáhájucó íhdée ámuha meícyahíjcyádú meíjcyatúne. Muurá Íapííchovu Críjto meke ájcune ípañe íjcyatúmé tsá dííbyeéjté íjcyatúne.

10 Muurá médsíjiveé méimítyú déjúcotu Críjtoéjté meíjcyaróme. Áronáa tsá muhdú meíjcyáityú tsúúca Píívyéébe meke ímiáámedi díllónéllíihye.

11 Aane ímiááné mépañe Íapííchó íjcyáhajchíí muurá téhdure meke bóhíítsóiiibye Jetsóokée íbóhíítsódu.

12 Ahdícyane tsáhájucó meímillédú meíjcyáityúne, ámuúha táñahbému j.

13 Muurá tehdu meícyahíjcyáné meíhvéjtsótúhajchíí méwágóóóveéhi. Áánetu Píívyéébé Apííchó piáábori teene metáhjáhajchíí mépájtyéteéhi.

14 Muurá íñe múhdumé tééné túkévéjtsó pañe meíjcyame ímiááné dííbyej tsíímé méíjcyáhi.

15 Aane teene mépañe íjcyame dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihíyo múúháj Caánij.” Áanéllí tsá dííbyedi menúhnevéityuróne.

16 Ehdu Píívyéébé Apííchó mépañe íjcyáneri méwaajácú ímiááné dííbyej tsíímé meíjcyane.

17 Aane tsúúca dííbyej tsíímé meíjcyame Críjtóo ícúbáhrámeídyú meícúbáhrámeímyé dííbyema máávyéjúuteé Cáání dííbyeke nééné avyéjuri.

18 Muurá ímiááné meícúbáhrámeíhíjcyámé íñé imíjyaúrójucó meíjcyaiñé Píívyéébé avyéjuri.

19 Páneere muurá díbyeé ípívyejtsóné téhmehíjcyá múijyú díbye íhñéjteke ávyéjújtsoíñe.

20 Muuráhjáa páneere díbye ípívyejtsóné tútávaavé díbye ímillédúre.

21 Áronáa ihdyu ímíbaávyeíñéi ítsíime meíjcyámeke díbye tsíhdurójucó ímíjpyetétsoíjyu.

22 Muurá páneere dibyée ípívyejtsóné tsá ímí néétune. Aane téhmehíjcyá múijyú ímíbaávyeíñé éhne múúne walle itsíímáváné boone ímíbaávyeíñé téhmehíjcyádu.

23 Áronáa tsá apááñéré teene ícúbáhrámeítyúne. Téhdure mee tsúúca Píívyéébeéjé meíjcyámé pañe Íapííchó íjcyarómé méícúbáhrámeíhijcyáhi. Aame téhdure météhmehíjcyá ítsíímedíi meke idíllómeke dibye tsíhdyuréjuco ímbájchoíñe.

24 Ehdu méúmiwa néene mecáhcújtsóhajchíí mééma pánééveíñé tehdújuco. Muurá tsane meítsohíjcyáné tsúúca maájtyúmícooca ílluréjuco meíhveténé meíjtsohíjcyánetu.

25 Áánetu meítsohíjcyáné maájtyúmítúné hajchótá tsá meíhvetétú meíjtsónetu.

26 Muurá meíhnáhóótúnéllii Píívyéébe Apííchó meke píáábohíjcyá panévare maábúcuci. Muurá meere píáábó dííbyeke muhdú metáúmeítyúrónéllii téenere wáájacúratúné mépañétú ihjyúvahíjcyáhi.

27 Aane Píívyéébe páme íjtsaméíyé wájacú néébe waajacú ñná dííbye Apííchó mépañe íjcyane taúmeíñe. Muurá táúmeíhijcyáné ihñéjé meíjcyámé hallúvú dibye ímillédu meíjcyaki.

Ihñéjteke Píívyéébe píaabóne

28 Muurá méwaajacú panévare meke pájtyénej téeveri Píívyéébe meke píaabóné ímiáané dííbyeke mewájyúmeke tsúúcajátújucoo ípítyájcámeídyú meke iújcúmeke.

29 Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye meke wáájacúné ihñéjé meíjcyame Íllídyu menééímyeke. Aame cahcújtso múnaa meíjcyámedítyú dííbye Ílli ímichi ídyéjúcóejpi.

30 Ehdúu tsúúcajátújuco meke iwáájacúmeke dibye ímiáámedi díllone dííbye avyéjújete meíjcyaki.

31 Áanéllii Píívyéébe mééma ijcyá meke ípíááboki. Aanéjii ¿múha muhdú meke méénúiyáhi?

32 Muuráhjáa Íllíkye wájyútuubéré ihvejtsó mewájyuri dibye ídsíjíveki. Aabéjii muhdú tsá meke panévaturé píáábóityúne.

33 ¿Mityá íjcyámé tsaate dibyée meke újcume mewágóóóvéiyóné néémeé? Muuráhjáa tsúúca dibye ímiáámedi meke díllomé hallúrí tsáhájjuco ñná íjcyatúne.

34 Aanéjii ¿múha nééjuri mewágóóóvéiyáhi? Muuráhjáa Críjto mewájyuri ídsíjívéne bóhíibe ícyooca íavyéjuri Píívyéébe úníuri íjcyaaabe máhallúvú táúmeíhijcyá píáábo.

35 Áanéllii dibye meke wájyúmeke tsá ñná dííbyedítyú dówajcáróítyuróne. Muurá méícúbáhrámeíyonéhji, mávaríjchoháñe, ájyabáane, mewájyamúúvátunéhji, apíchó nééronéhjí, téhdure dsíjívé íjcyaróné tsá meke dówajcáróítyuró dííbyedítyu.

36 Muurá Píívyéébe waajacúháámitu nééneé:

Dihñéjé muha meíjcyáné hallútú múúhake dsíjívétsohíjcyáiyómé éhne múúne obééjámuke dítye dsíjívetsódu.

37 Ehdu apíchó nééronéhjí métáhjahíjcyá Jetsocríjtó meke wájyúúbej téeveri.

38-39 Aane muurá ó waajacú Píívyéébe meke wájyúmeke ñná dííbyedítyú meke dówajcáróítyuróne. Muurá dsíjívé íjcyaróne, bóhíime ííñújí hallúrí meíjcyaróne, níjkyéji múnaa íjcyaróme, naavémú íjcyaróme, ííñújiri íhtsútujte avyéjújete íjcyaróme, ícyooca téené pañe meíjcyaronéhji, bóónétu meke pájtyeíñéhji, téhdure caame íévéhóowari íjcyánéhjima ííñújiri íjcyaronéhjí tsá meke dííbyedítyú dówajcáróítyuró Máavyéjuubée Jetsocríjtoj téeveri dibye meke iwájyune újétsómeke.

9

Píívyéébe íjraéémuke ihñéjtedívú mémenúne

¹ Aane Críjtoéjpi o íjcyánéllii ámuha cáhcújtsótúmeke o néé ímiááné mítyane ámúhadi o ídáátsovéné ímityúné ámúhá hallúrí íjcyáneri.

² Tápañe Píívyéébe Apííchó íjcyane waajácú teene múhduúvúrá o íjtsúcunúne ídátsó o íjcyane.

³ Muurá ámuha tamúnaa ámúhá imítyú déjúcotu mewágóóóvéiyónéllii ámúhake o wáyyúne oore Críjtodítýú ó wágóóóvéiyá ehdu o méénúneri ámuha mepájtyetéca.

⁴ Muurá Píívyéébe meke tsúúca ítsíímedi díllorómé tsá dííbyeke melléébohíjcyatú Ijraééj tsíiménémúhaabe meíjcyaróme. Áronáa ihdyu méwáábyutáro dííbyé avyéju. Áanélliihyéhjáa muurá méénuube muhdú meíjcyáiñe pityájcójuma taúhbaju. Áhduréhjáa neebe dííbyeke medúúrúvahíjcyámeke tsaímíyé meke ipícyooíñe.

⁵ Muuráhjáa méihde múnáaúvúj tsíiménémúhaabe Críjto míamúnáajpi tsííjú icyánéjcutu. Aabe páné avyéjuube ijcyá Píívyéébe múijyú níjkéváityúné dúúrúvámehíjcyaaábe.

⁶ Áronáa Píívyéébe méema imyéénuíñe néene tsá tsaate méhdityu cáhcújtsotú díityéjúcooro Ijraééj tsíiménémúhaabe meíjcyarómedítýu. ¿Íhya mityá pamévare dííbyeéjté meíjcyátúnéllii tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne? Muurá itsúcunúhijcyámé ípyée íñehdu díbye méénutúné tsúúca díbye méénújúcooróne.

⁷ Muuráhjáa tsá pámeekéré Aavaráaúvúj tsíiménémúháabeke díbye wábyújtsotú díityéj téeveri míamúnaa pájtyetíñe imyéénuíñe. Íllúhjáa muurá neebe dííbyeke: “Daachi Itsáadítýú lííyaatémé íjcyaa páñétúejte díjtsíiménémúhaabe.”

⁸ Ehdu néenetu méwaajácú ímiááné díbye Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyarómé pámeere Píívyéébeéjté íjcyatúne. Muurá ihdyu ípyée íñehdu díbye dííbyeke ájcuube Itsáaúvudítýú lííyaatémé páñétúejte dííbyéj tsíiménémúhaabe.

⁹ Íllúhjáa muurá neebe dííbyeke: “Ámúhtsikye o néene éévé úújetéijyu dítyáába tsíímávaá wájpíikye.”

¹⁰ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe díityétsikye néhdújuco tene páneevéné díityétsima. Aanéhjáa díityétsí hajchi méihde múnáajpi Itsáadívú mewa Rebécá tsíímavá míityétsikye tsáíjyúre.

¹¹⁻¹² Aanéhjáa dílléi díityétsikye tsíímávátúné íhdéjuco Píívyéébe néene díilleke: “Ámíáábé ehníñevu bónebe avyéjuuhi.” Ehdúhjáa neebe díityétsikye muhdú díityétsí íjcyáiñe díityétsímái tene pánéévéttúrónáa íhjáa ípityájcámeídyújuco.

¹³ Téénetúrehjáa muurá idyé illu neebe tsiíñe íwaajácúháámítu: “Jacóóboke ó wáyyú Etsaóoke o wáyyúné ehníñevu.”

¹⁴ ¿Áanélliihyéhaca ímítyuube dííbye Píívyéébeé? Tsáhaá, tsá ímítyuube díbye íjcyatúne.

¹⁵ Íllúhjáa muurá téhdure neebe Moitséeúvuke: “O ímíllémedi o ídáátsovémeke ó píááboóhi.”

¹⁶ Tsá muurá méhdityu tene íjcyatú Píívyéébe méhdi ídáátsovéne. Muurá ihdyu íiye ityújkevééllémediíjuco díbye ídáátsovéne.

¹⁷ Muuráhjáa Ejíhtó avyéjuube Paraóóúvuke idyé neébe: “Oorée uke avyéjúúbedívú ó pícyóó uke pájtyénéhjítu pámeere ííñújiri íjcyáné míamúnaa iwáájácu ímiááné íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúhjáa Paraóóúvuke neebe Píívyéébeé.

¹⁸ Aabe ímiááné ityújkevééllémedi ídáátsovéne píaabóhi. Áánetu tsaate illéébone ímíllétúmeke pícyoobe ditye ímíllédú íjcyaki.

¹⁹ Áronáacábá tsaate nééiyáhi: “Dííbyere meke pícyohdújuco meíjcyámeke ¿íveekí nehíjcyaaabe ímityúmé meíjcyane?” Áronáa tsá mee míamúnaa Píívyéébe iwáájacúdú méénune múhdurá meíjtsúcunúityuróne.

²⁰ ¿Aca muutá mee díbyema metáhjácatsíki? ¿Aca núpájkííhlló nééiyá téihllóo nýcyómeke íveekí múhdurá ditye nýcyone?

²¹ Muurá núpájkityu nýcyohýjcyámé piivvyété páhduvaré ímillédú iñýjcyone. Piivvyétémé ímiááné wáábyuta iñýjcyone. Áhdure piivvyétémé átérééné wáábyuta iñýjcyone.

²² Muurá Píivvyéébe ímilléduré aabúcuhýjcyá dibye wáágóóímyé múhdurá ícyahýjcyanéhi. Ehdu aabúcuhýjcyaaabe diityéj tééveri iúújétso íhtsútú, ícyayóbaa, íjcyane.

²³ Áánetu tsúúca dibye méhdi ídáátsovémé méijcyá díbyé avyéjújte tsúúcajátújucóo meke dibye újcume. Ehdu méenuube mejtééveri íavyéjú íhtsútú iúújétsoki.

²⁴ Muuráhjáa ihdyu díbyere meke ujcú íavyéjújte méijcyáímyeke jodíómudítuyuu, jodíómú íjcyátúmedítuyuu, íjcyane.

²⁵ Íllúhjáa muurá dibye nééne Otséa caatúnúhi:

Tahñéjte íjcyátúné míamúnaa ídátsó ícúvératúmé ícyahýjcyámeke ó újcuú tahñéjteréjuco ditye íjcyaki.

²⁶ Téhdure tsiíñe nééneé:

Tahñéjte íjcyátúrómeke áátsímedítýjuco o díllóíñe ímiáábé Píivvyéébe o íjcyaaabe.

²⁷⁻²⁸ Áánetúhjáa Itsaía néé mee íjraéémudítuyú: “Píivvyéébe ícúiyéjuco muhdú míamúnaa ííñújiri ícyahýjcyáné ímíbájchócooca Íjraééj tsíménémúhaabe ávyétá mityámé íjcyárómedítuyú uhjéméré pájtyetééhi.”

²⁹ Áhduréhjáa tsiíñe neébe:

Páné íhdéene íjcyáné avyéjuube íjcyaaabe Píivvyéébe méhdi ídáátsóvétuca tsúúca meke waagóóiyá tsaaté coéváratu éhnée Tsoóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake imyéénudu.

Jodíómú tsá cáhcújtsotú Jetsóoj tééveri mepájtyeténe

³⁰ Aane ¿aca muhdú íñe teéne? Muurá jodíómú íjcyátúrómeke tsúúca Píivvyéébe dílló ímiáámedi éjyúú ténéhji éllevu íjcyatúmé bótú díbyeke cáhcújtsórómeke.

³¹ Áánetu mee íjraéémú métsúúrámeíhýjcyará díbyé taúhbaju meúraavyémeke dibye meke ímiáámedi díllóiyóneri. Árónáa tsá meke dibye díllotú ímiáámedi.

³² Aane ¿íveekí tsá meke dibye díllotú ímiáámedi? Muurá méjtsúcunúhijcyá teene taúhbaju meúraavyénetu dibye meke ímiáámedi díllóiyóne. Árónáa tsá tene néhdu méijcyatúne. Áhdure Jetsóópe mééma méénune mecáhcújtsótúnéllii tsá dibye meke díllotú ímiáámedi. Íllure mébáñúmeíhijcyá éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeíúdu néébeke mecáhcújtsótúnéllíhje.

³³ Íllu muurá Píivvyéébe néé íwaajácúháámitu:

Tsióo múnáa pañévú ó pícyóó tsáápiikye éhne múúne nééwáyutu mecábóhcámeímyé maáákityéúdu néébeke. Áábeke cáhcujtsómé tsá íínerí báñúmeíityúne. Ehdúhjáa Píivvyéébe nééhií.

10

¹ Ámuúha táñahbémut, ó imíllé memúnaa jodíómú pájtyeténe. Áánéllii ávyétá íhnáho píáábó diityé hallúvú ó táúmeíhijcyá Píivvyéébeke.

² Ímiááné imíllerómé díbyeke iúraavyéne. Árónáa tsá ímí ditye úráavyetúne.

³ Tsá ditye cáhcújtsotú Críjtóo mewájyuri dsíjívéné mecáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllone. Imíllerómé iye ímí íjcyáiyóné diityéké ímiáámedi dibye idílloki.

⁴ Árónáa tsá díbyé taúhbaju meúraavyémeke dibye ímiáámedi díllotúne. Muuráhjáa ihdyu Críjto mewájyuri dsíjívéné mecáhcújtsómeke díllóobe ímiáámedi.

⁵ Áronáacáhjáa ihdyu Moitséeúvú néé ímiááné Píivýéébé taúhbaju néhdu íjcyámeke díbye ímiáámedi díllóiyóné ditye ipájtyeteki. Áronáa tsá múha ávyeta tene néhdu íjcyáítyuróne.

⁶ Áánéllihyé Crítoj tééveri mepájtyetéiñe díbye méénune mecáhcújtsómeke ihdyu dílloobe ímiáámedi. Aane tsá múu íjtsámeityú Crítoke níjkyéjǵ pañe iñéhcotéiyóné díbye meke ipiááboki.

⁷ Áhdure tsá múu íjtsámeityú níjkyéné pañe dílbyeke iñéhcotéiyóné díbye meke ipiáábo tehdu téhulle íjcyácóobekéjǵivari. Muurá tsúuca mééma dílbye.

⁸ Íllu muurá téénetu nééneé: “Tsúuca ámuháma íjcyájúcooróné pajtyeté teene ámuha mecáhcújtsóne tsíjtyeke meúúbálléiyóne.” Aane muurá muha mecáhcujtsómé iñe meúwáábohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa Jetsocríjtó dsíjívéébeke Píivýéébe bóhítsóné méííbúuri mecáhcujtsómé dílbyeke maávyejúúlléne teene tsíjtyeke meúúbálléhajchíí mépájtyetéehi.

¹⁰ Muurá ímiááné méííbúuri mecáhcujtsóné tsíjtyeke meúúbálléhajchíí ímiáámedi meke díbye díllome mépájtyetéehi.

¹¹ Muurá dílbyé waajácúháámitu nééneé: “Dílbyeke cáhcujtsómé tsá íinerí bánímeityúne.”

¹² Áhdícyane pámeere tsííñe míamúnáama mee jodíómú Jetsocríjtoke mecáhcujtsómé mépájtyetéehi. Muurá tsáápiye páme ávyéjuubéré íjcyaaabe piáábohíjcyá pámeekéré dílbyedi tsúúrámeímyeke.

¹³ Íllu muurá nééneé: “Dílbyedi tsúúrámeímyé pájtyetéehi.”

¹⁴ Áronáa ¿aca múhdutú dílbyedi tsúúrámeíyómé dílbyeke cáhcújtsómejǵivari? Áhdure ¿múhdutú cáhcújtsóiyómé dílbyeke wáajácúmejǵivari? ¿Kíatú waajácúiyómé teene dílbyedítyú íjcyáné uwááboju múha diityéké úúbállémejǵivari?

¹⁵ Áhdure ¿múhdutú tsaate diityéké úúbálléiyá múha diityéké téénevu pícyóómejǵivari? Muurá Píivýéébé waajácúháámitu nééneé: “Maímijyu diitye ímiáájú úúbálléhíjcyámej.”

¹⁶ Ehdú Píivýéébé waajácúháámitu tene nééronáa muurá tsá pamévare tééneri íícúvehíjcyatúne. Muuráhjáa Itsaíaúvú néehíi: “Píivýéébeéj, ¿a íjcyámé tsaate méuwaábori íícúvehíjcyámej?”

¹⁷ Aane muurá Jetsocríjtodítyú íjcyáné uwááboju melléébone ímíñeúvú mewáájácúcooca tsúuca mecáhcujtsóhi.

¹⁸ ¿A téené uwááboju tsáhái múijyú mee íjraéémú melléébotúne? Áánerá tsúuca melléébohíjcyaráhi. Muurá tsíiñe Píivýéébé waajácúháámitu nééneé:

Tsúuca pahúllévávú ííñújiri tsújaavéné Críjtodítyú íjcyáné uwááboju.

¹⁹ Ehdú Píivýéébé waajácúháámitu nééronéubá ¿mityá tsá mewáájácútyéne? Muuráhjáa dílbyere Píivýéébe néé íllu Moitséeúvuj tééveri:

Tsííñe míamúnáakéréjuco o pájtyetétsoneri ámuha menómítááváne diityédívú mécyóbááváteé átéréejte ditye íjcyane ámuha méítsúcunúhíjcyárómedívu.

²⁰ Áhduréhjáa idyé tsíiñe dílbyeúvuj tééveri neébe:

Oke wáajácútúné míamúnáa táíibúwá íjcyáturómé tsúuca tahñéjté íjcyáhi.

²¹ Áhduréhjáa mee íjraéémudítyú Isaíaúvuj tééveri neébe: “Ó nehíjcyará aatye lléébópítyúné míamúnáake ditye ookéréjuco iúráávyeke.”

11

Tsaate íjraéémú pájtyeténe

1 ¿Aanéhaca ehdu menéenélii meke ihvéjtssoobe Píivýéébeé? Tsáhaá. Muuráhjáa oo ámúha múnáajpi Aavaráaúvúj tsiménémúhaabe ímichi Bejamíí dohjíba múnáajpi o íjcyáábeke újcuúbe.

2 Tehdu meke ihvéjtsóiyóóbejíí tsúúcajátújucóhjáa ihñéjté meíjcyaiñé iñéémeke.

3 Muuráhjáa Eríaúvú néehíí: “Píivýéébeéj, díhjú uubálle múnáake idsíjívétsóne díicúvé waíjíné wácávyáhcohíjcyáme. Áánetu íñe apáábyeréjuco o íjcyáábeke téhdure oke dsíjívétsóllehíjcyáme.”

4 Ehdúhjáa díbye Píivýéébeke néérónáa neébe: “Árónáa muurá ijcyámé 7,000-meva tahñéjté íjcyame ‘Baáa’ némeíñé níjcyotáábeke cáánívahíjcyatúme.” Ehdúhjáa Píivýéébe néé Eríaúvuke.

5 Aane muurá ijcyámé tsaate méhdityu díbyeé ídáátsóvéne újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyáme.

6 Muuráhjáa meke iwájuryúnélii meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa ínehjí meméénúnélii mepájtyetétúne. Muurá meere mepájtyetétsooméícyá tsá díbye meke wájuryneri mepájtyetétíyuróne.

7 Muurá mee ijraéémú mepájtyetétíyóneri meíjyacunúróme tsáhái mepájtyetétúne. Árónáa íjcyájucóomé tsaate díbye újcume tsúúca pájtyetéme.

8 Áánetu dííbyé waajácúháámitu dííbyeke lléébohíjcyátúmedítú nééneé: “Píivýéébere díityé íjtsaméí mújtatsó dítye íájtyumíjúcooróné iwáájácútuki. Áhdure illéébójúcooróné dítye icyáhcuíjtsótuki. Aame muurá téhdupíyé icyoóca.”

9 Áhduréhjáa Dabíiúvú néehíí:

Óvi dítye náhbévácatsíhíjcyané wañéhjíné dahpédú nééne díityéké mújtatsó ímí Píivýéébema dítye íjcyátu díityémá ímítú tene iníjkévaki.

10 Óvi íjcyámé éhne múúne hállúvatúme íjcyadu ímítuyháñé díityéké mújtatsómé ímíbáávyétuki.

Ehdúhjáa neebe Dabíiúvu.

Jodíómú íjcyáturómé pájtyeténe

11 ¿Anéhaca íñe ávyéta mújtaréjuco mee jodíómú Píivýéébedítú meméénune? Tsáhaá. Muurá ihdyu dííbyere Píivýéébe nééjuri ehdu mééma teene jodíómú íjcyatúme téené hóowari pájtyeténetu meííváne botsíi téeneri metsúúrameíki.

12 Ehdu Píivýéébeke melléébotúme ímítú meíjcyaróné píaabó tsíjtyeke jodíómú íjcyátúmeke. Aanéjíí awáá muurá dííbyeke meúraávyécooca éhniíñevu píááboíñé pamévakére.

13 Aane icyooca díitye jodíómú íjcyátúrómeke o néehíí: Ámúha éllévúu oke Píivýéébe wallóo ámúhake dííbyé uwáábojúvú o wáájácútsoki. Áané wákimyéí o méénune ímí o íjtsúcunúhi.

14 Aane tsájyju múu íñe ámúhake o úwáábóneri ímí ámuha meíjcyane tsaate tamúnáadítú ííténe ámuhádú ímíjpyeté ípájtyetéki.

15 Muuráhjáa múúhake múu ihvejtsódú Píivýéébe méénúné hóowari tsíjtye múnaa ámuha meíjcyarómé méímíbaavyé tsaímíyéjuco dííbyema ámuha meíjcyaki. Aanéjíí muurá muha dííbyema meímíbaávyécooca mébóhííte tsúúcajáa dsíjívemédú muha menéérome.

16 Muurá tsáobíráutu pááaho meméénuho ímí néhajchíí páneere ímíhyeé. Áhdure úméhe bájkyé ímí néhajchíí páheere ímíhyeé. Áhdúu muurá méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú Píivýéébeéjpi íjcyánélii téhdure mee dííbyedítú mellíyaatémé méíjcyá Píivýéébeéjté íñe múhdumé dííbyeke mecáhcuíjtsóme.

17 Muuráhjáa páñétúehe oríívóhé wajcánédú muuha jodíómú menéérómedítýú tsaatéké waagóoobe diityéjúcooro páñétúejte ihñéjté muha meíjcyárómedítýu. Áámé cápayóóvéé ámuhákye dibye újcume ámuha méijcyá éhne múúne bájú oríívóhe wájcá ímiááhetu mecámahjácódu. Áánéllii muurá ámuha téhdure Píívyéébeéjté íñe muha meíjcyadu.

18 Áronáa ihdyu méjtsúcunúmeídí muha páñétúejte meíjcyárómé ehnííñevu ámuha meíjcyane. Muurá múúhadítýú ámuha mééjécunú éhne úmehe tébajkyéjitu éjécunúdu ímichi tujkénúejte muha meíjcyánéllíihye.

19 Íhya mityá ámuha menééhií: Diityéjúcooro páñétúejte íjcyárómeke íhvéjtsóne meekéréjuco dibye újcune diityé cápayóóve.

20 Ihdyúhdée tehdújuco múúhakyé dibye íhvejtsóné muha mecáhcújtsótúnéllíihye. Áámé cápayóóvéé ámuhákye újcube ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsónéllíihye. Aame téibúwá meíjcyá. Mémítýájkímeyéídí tééneri.

21 Muuráhjáa páñétúejte ihñéjté muha meíjcyárómedi ídáátsóvétuubéré múúhakyé íhvejtsóhi. Aabe téhdure ámuhádi ídáátsóvéíyónejíí ímítýú ámuha dííbyema meíjcyáhajchííju.

22 Muurá Píívyéébe ímiáábé dííbyema ímí meíjcyámema. Áánetu ímítýú meíjcyámeke múhdurá íjtsúcunúube. Áánéllii ímiááméré meíjcyaco tsúúcajáa ámuhákye dibye újcume. Ímí ámuha meíjcyátúhajchíí tsáhájucó ámuhádi dibye íícúvéityúne.

23 Muurá tamúnaa ímíábávyéhajchíí diityéké újcúíbye. Muurá piivyéteebe tsiíñe diityéké újcune.

24 Muuráhjáa ámuha tsiíñe míamúnaa meíjcyárómeke dibye újcume ámuha méijcyá éhne múúne bájú oríívóhe wájcá ímiááhetu cámaavédu. Aanéjii muurá tamúnaa ímichi awáá ihñéjte íjcyámeke tsiíñe újcúíbye.

Nihñéré ijraéémú pájtyeténe

25 Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámuhákye o úúballéné muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píívyéébe wáájácúratúné Críjtoj tééveri méénune. Áronée tamúnaa tsá cáhcújtsotú tééné hóowari ámuha tsiíñe múnaa dííbyeke cáhcujtsómé mepájtyetéki. Ááneri ihdyu mémítýájkímeyéídíñe.

26 Muurá téhdure tamúnáadi ídáátsóvéne píáábóíibye ditye ipájtyetéki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: Tsióo múnaa ijraéémudítýú íjcyáíibye tsaapi diityéké pájtyetétsóobe. Aabe waagóoó diityé ímítýu.

27 Ehdu diityéké ó ímíbájchoó ópée o néhijcyádújuco. Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

28 Aane tamúnaa jodíómú tsaríllé Críjtóo mepájtyetéíñe méénúné uwááboju téénej tééveri ámuha jodíómú meíjcyátúrómeke téhdure Píívyéébe ipíááboki. Áronáa ihdyu tsá dibye íhvéjtsóturó múúhakyé. Muurá mítyane múúhakyé wájyuube múúhá íhdé múnáaúvukée íhñéjtedívú imyéménúnéllíihye.

29 Aabe íñéhdú imyéénúnéllii tsá íhñéjteke íhvéjtsótúne. Téhdure meke ipíaabóné tsá dibye dójtúcutúne.

30 Áábekée muurá tsá ámuha melléébohíjcyatúne. Ahdu muurá ícyooca tamúnaa téénej tééveri dibye ámuhádi ídáátsóvéne ipíááboki.

31 Áané boone téhdure ámuhádi ídáátsovédú diityédí ídáátsóvéne píáábóíibye ditye icyáhcújtsoki.

32 Muurá dííbyere Píívyéébe meke pamévá míamúnáake íhvejtsó dííbyema múhdurá meíjcyá pámehdíyé méhdi ídáátsóvéne tsahdúré meke ipíááboki.

33 Aabe íhtsútuube íjcyaaabe panévaré wáájacuube muhdú meke túkévétsohíjcyané mewáájácúiyonévú tsá méíjtsaméí úújetétúne.

34 ¿Mityá íjcyámé tsaate dííbyé íjtsaméivu úújetémej? ¿A íjcyámé tsaate dííbyeke úwaabóiyóme?

35 ¿A íjcyámé tsaate tsíeménevu ditye dííbyeke ájcúnéllii tééné píaméí díbye píáábohíjcyáme?

36 Muuráhjáa ihdyu páneere dííbyere Píívyéébe ípívyejtsóné dííbye tájpiyé íjcyáhi. Áané avyéjuube dííbye. Ahdícyané metsu dííbyeke maávyéjútso paíjyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

12

Píívyéébe túkevéltsójú pañe meíjcyane

1 Ahdícyané, ámuúha táñahbému, Píívyéébe mítyane meke ídaatsóllénéllii ámúhakyé o néé dííbyedívú ámuha meíhvéltsámeíñe dííbyé túkevéltsójú pañeréjuco ámuha meíjcyame dííbyeke meúráávye muhdú díbye ímillédu. Ehdu muurá ámuha meíjcyáneri dííbyeke méduurúváiýáhi.

2 Tsá múu íjcyájúcootú íñe íjñiri míamúnaa múhdurá ícyahíjcyádu. Mécápayóóvé ámúhá íjtsaméí ámuha mewáájacu tsáimíyé meíjcyáiýoné Píívyéébe ímilléne.

3 Muuráhjáa meke ídaatsóllédú íjcyaaabe oke picyóó ámúhá uwááboobe o íjcyaki. Aabe ámúhakyé o néé ámuha meíjtsúcunúmeítyu panévaré ámuha mewáájacúne. Múu ímíñeúvú íjcyáne íjtsámeí dííbyeke icyáhcuíjtsóneri.

4 Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyane tsá tsané wáábyutará íjcyatúne.

5 Ahdu Críjtoéjté pívámeva meíjcyarómé tsáápihdyúré menééme mépíáábócatsíhijcyáhi.

6 Áámekée Píívyéébere ímillédú meke ájcúneri mépiivyéte páhduvaré nénehji meméénune. Áánéllii tehdu nénehji meméénuhíjcyá ímíñeúvú meíjtsámeíñema. Muurá tsaate ñná pájtyeíñe íhdéjuco iwáájacúné úúbállehíjcyámé tehdujuco úúbállehíjcyané dííbyeke icyáhcuíjtsódú íjcyame.

7 Áhdure tsíjtyeke ípíaabóné píívyetémé múu ímíñeúvú píaabóhi. Áhdure íúwaabóné píívyetémé múu ímíñeúvú úwaabóhi.

8 Áhdure múhdurá néemeke ímíjpyetétsóné píívyetémé múu ímíñeúvú meenúhi. Tsáneetu píhtómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó pájúvatúmére. Tsaatéké ityúkévejtsóné píívyetémé múu ímíñeúvú túkévéltsóhi. Ídáátsómeke ípíaabóné píívyetémé múu píaabó ímíjyuuri.

Muhdú Críjtoéjté íjcyáiýone

9-10 Ámúhakyé o néé ámuha mewáájycatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wáájycatsídyu. Ááne máavyéjúúllecátsí panévatúre. Ímítyúneri íícúvetúmé ímíáánéré méuráávye ímí ámuha meíjcyaki.

11 Óvéheetúmé ímíñeúvú meméénú Píívyéébeke ámuha meíícúvéné wákimyéi.

12 Aame múu ímíjyúú ímí ámúhá úmíwa néénéllíihye. Íícúbáhrámeíýoné múu íáábúcúne óóchévetúmé paíjyuvaré íhjúvahíjcyá Píívyéébema.

13 Áhdure tsíjtye dííbyeéjté íjcyámeke mépíáábohíjcyá ditye píhtónéhjitu. Ámúhakyé ááhívémeke múu tsáimíyé waatsúcúhi.

14 Tsaate ámúhakyé tsáíllérómeke tsá múu tsáíllétúne. Íllure múu díityé hallúvú píáábó táúmeí Píívyéébeke.

15 Áánetu ímíjyúúmema múu téhdure ímíjyúúhíi. Kímóóveri íjcyámema múu kímoovéhi.

16 Mépiáábojcatsí ímíñeúvú pájúvatúmére. Tsá múu iye iéllevu ávyéjuuháñe ipíúváne ‘mityáhmityá’ néetune. Múu pamévamáyé tsahtúré nahbéváhi. Tsá múu íjtsúcunúmeityú pámé ehniíñevu iwáájacúne.

17 Tsaate ámúhake ímityúné méénúmeke tsá múu píámeityúne. Múu ímiáánéré meenú ímí ditye ámúhake íjtsúcunúki.

18 Tsaímíyé meíjcyá pamévamáyé úhbájcatsityúme.

19 Ámuúha táñahbému, tsaate ímityúné ámúhake méénúhajchíí tsá múu íjyacunútu diityéké iáhdó iújcúñeri. Múu íhvejtsó Píivyéébere muhdú iwáájacúdu diityémá ímíbájhoki. Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Ooréi ó ícúbáhraá ímityúné ámúhake méénúmeke. Ehdu o néé Píivyéébe o íjcyáabe.”

20 Áhdure idyé tsiiñe nééneé: “Ámúhake múnáájtsóromeke mépiáábó panévatúre. Ditye ájyabáávatéhajchíí múu májchotsóhi. Ditye iadóiyóneri íjcyáhajchíí múu íjchóhi. Ehdu ámuha diityéké tsaímíyé meícúvéhajchíí muurá ílluréjuco ditye núcójpíveíñe ámúhake íñéhnílehíjcyáneri.” Ehdu muurá meke úwaabóné Píivyéébe waajácúháámitu.

21 Áhdícyane ímityunévú métáhjátsámeídíñe. Múu ímiááméré íjcyáíyóneriyé tsúúrameí ímityúné ámúhake idyómájcótuki.

13

1 Múu avyéjuullé pámeere méiñújí avyéjuteke. Muurá Píivyéébere diityéké pícyoome íjcyá patsíhjávari.

2 Aame néene lléébotúme muurá tsá Píivyéébeke avyejúúllétúne. Aane ehdu néemeke téené hallútú ícúbáhraímyé diitye avyéjute.

3 Árómedi ímí meíjcyame tsá meíllityétúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Aane ámúhá hallúrí ímityúné íjcyátu ímiááméré meíjcyá muhdú diityé taúhbajúúné néhduú. Ájyu ímí ámuha méíjcyáahi.

4 Muurá Píivyéébere pícyóó diityéké téénevu diityé túkevítso pañe ímí meíjcyaki. Áánéllii ímityúné méénuhíjcyámé diityéké illíhi. Muurá tsá pevénéré ditye úvanúityuró ímityúné méénúmeke.

5 Áánéllii múu avyéjuullé diityéke. Tsá múu ditye ámúhake ícúbáhráíyóné apííchoriyé avyejúúllétúne. Múu avyéjuullé diityéké muhdú Píivyéébeke maavyejúúllédú díbyeréé diityéké pícyóónéllíhye.

6 Ááne íiná néétuméré mááhdohíjcyá méiñújí avyéjúúbé wáabyuta ditye áhdótsohíjcyané Píivyéébere diityéké pícyóómé túkevítso pañe meíjcyánéllíhye.

7 Múu pamévakéré ajcú diityé wáabyuta íjcyanévu. Áhdure ámúhake piáábó táúmeímyeke mépiáábo. Méiñújí avyéjute meke áhdotsóné múu diityéké iávyejúúlléne áhdóhi.

8 Tsá múu tsaatédítýú íñáhjíhenúné áhdótúme íjcyatúne. Múu áhdójucóóhi. Muurá Píivyéébe taúhbaju néhdu meíjcyame tsíjtyeke méwajyúhi. Imíllebe muurá pamévamáyé mewájyújcatsíñe.

9 Muurá díbyé taúhbajúúné néehíí: “Tsá múu íhdícyáméhjima dómácójcatsityúne. Tsá múu dsíjívétotú míamúnáake. Tsá múu nánívatúne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu ímityúneri úmúúpívyetúne.” Ehdu Píivyéébe taúhbajúúné néhdu meíjcyá tsiiñe íllu néé díbyé taúhbaju: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.”

10 Muurá ímiááné pamévake mewájyume tsá mújyú ímityúné meméénúityuróne. Aane tehdu meíjcyame meíjcyá díbyé taúhbaju néhduú.

11 Áánéllii metsu meíjcyá téíbúwá muhdú díbye ímillédu. Tsúuca muurá píhíne nepájtyetémé tsíhdyuréjuco meímíbaávyeíñe.

12 Muurá ímityúné meícyahíjcyáné tsúúca nijkévaríjyuco. Áánéllii óvíjyacóóné tehdu meícyahíjcyáne. Métsu metsúúrameí muhdú ímí meíjcyáíyóneri téenetúréjuco mebóhówaúcunúki.

13 Métsu panévaturé ímiááméré meíjcyá ímityúnetu menéétsámeityuki. Óvíjyacóóné mewáñehjívatené pañe mellíyícyávehíjcyáne. Áhdure óvíjyacóóné ihdícyáméhjima medómácócatsíhíjcyáne. Óvíjyacóóné menéhnílléjcatsíñe menómítáávahíjcyáne.

14 Métsu Ávyéjuube Jetsocríjtodívduréjuco meíhvéjtsámeí díbye meke túkévejtsómé ímí meíjcyaki. Óvíjyacóóné meímillédú meíjcyane.

14

Tsá meíhjúváyuró ménahbémudi

1 Tsaate Píívyéébeke cáhcújtsorómé ímí dííbyé uwááboju wáájácútúmema tsá múu táhjájcatsítyú téeneri. Tsáimíyé múu nahbévájcatsí diityéma.

2 Muurá íjcyámé tsaate pamévakéré dóómeé. Áánetu íjcyámé tsijtye Píívyéébé uwááboju ímí wáájácútúmé pamévakéré idyóóiyóné múhdurá íjtsúcunúne pevène májchóre májchome.

3 Aane panévare dóóme tsá múu múhdurá íjtsúcunútú tsijtye ténehji dóótune. Áhdure panévare dóótume tsá múu íhjúvatú panévare dóómedi. Muurá idyé diityéké Píívyéébe wajyú téhdure ihñéjté íjcyámeke.

4 ¿Aca muutá mee muhdú Píívyéébeke tsijtye úráávyéneri meíhjúvaki? Óví ihdyu dííbyere néé ditye muhdú íjcyane. Tsáijyu múúne ímí íjcyáme, ¿mityá tsáhaáj? Muurá ihdyu dííbyere piivyété diityéké ipiaabóné ditye ímí íjcyá muhdú íjcyáiyódu.

5 Muurá íjcyámé tsaate kéjcoojí dííbyeke idyúúrvahíjcyáné éhnííñevu ímí íjtsúcunúme. Áánetu íjcyámé tsaate pajcóójívaré idyúúrvané ímí íjtsúcunúme. Aane ihdyu óví ímíllejcoójí dííbyeke dúúrvahíjcyámé téjcoojí duurúváhi.

6 Áhdure panévare dóóme óvi dóóhií. Áánetu panévare dóótume óvi tsá dóótune. Muurá pevène májchó íjcyaróné hallúvú Píívyéébeke téhdujtsóme. Áhdure tsijtye téhdujtsó dó hallúvu. Ááneri muurá pámeere tsahdúré ávyéjujtsó dííbyeke.

7 Tsá muurá meere meímillédú meíjcyatúne. Muurá Píívyéébere meke picyóó dííbyeke mebóhówájtsoki. Aame médsíjivé díbye ímílléjyju.

8 Muurá mebóhíiné hajchótá meíjcyá dííbyé hójtsiri. Aame médsíjivécooca téhdure tsá kiávú dííbyedítyú mepéétune. Muurá dííbyemáyé meíjcyá dííbyeéjté meíjcyánéllíihye.

9 Téénélliihyée muurá Críjto dsíjívéebe tsííñe bohííhií. Aabe muurá téhdure dsíjívétúmeí dííbyé cahcújtsó múnaa íjcyámé avyéjuube. Áhdure dííbyé cahcújtsó múnaape íjcyame tsúúca dsíjívéjúcómé avyéjuube dííbye.

10 Aanéjii tsá múu ámúhá nahbémú cahcújtsó múnaa múhdurá íjcyáneri íhjúvatúne. Tsá múu diityé piivyétetu néétune. Muurá pámeere mépíhcyááveé Críjtdívú díbye meke íñéé ímiáané muhdú meícyahíjcyáne.

11 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe o íjcyáábeke pámeere míamúnaa iwáájácúne táúmíwávú imíhmoúbáne oke durúvaáhi.

12 Aane muurá pámeere méúúbállé dííbyeke muhdú meícyahíjcyáné meke díbye díllóijyju.

Tsá ménahbémuke metútávájtsóityúne

13 Áánéllii tsá múu tsaate múhdurá íjcyáneri íhjúvatúne. Métsu ímiááméré meíjcyá ménahbémú Píívyéébeke cáhcújtsónetu diityéké metútávájtsótuki.

14 Muurá Críjtoéjpi o ijcyaaabe ó waajácú panévare medóórone muhdú néétune. Áronáa tsaate panévare medóóne ímityúne íjtsúcunúme óvi tsá dóótune.

15 Aane teene dóótúmeke ámuha medóóneri métútávájtsóhajchíi muurá tsá ámuha diityéké mewájyutúne. Áánéllii múu téibúwá ijcyá ámuha tsaatéke memújtátsótu téhdurée diityé wájyuri Críjto dsíjívemeke.

16 Aame tsáma ménéétsámeídí tehjújucooro néerone ámuhadívú ímityú ítsúcunúhíjcyámeídú.

17 Muurá Píivyéébe avyéjéjte meíjcyame tsá apáañéré méjpi téene tájpi íjcyáneri metsúúrameítyuróne. Téhdure métsúúrameíyá díbye Íapííchó mépañévú pícyóónej téeveri ímíjyuuri tsaímíyé meíjcyáíyóneri.

18 Ehdu muurá Jetsocríjtoke meúraavyéné Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi. Téhdure míamúnaa ímí íjtsúcunúhi.

19 Ahdícyane metsu dííbyeéjté meíjcyame mepíáábójcatsíyóneri metsúúrameí tsaímíyé meíjcyame dííbyeke meúraávyeki.

20 Áánéllii médohdí ámuhá nahbémú dóótunéhjí Píivyéébeke dítye úráávyénetu ámuha diityéké metútávájtsótuki. Tsáháturo dooháñé ímityúne íjcyatúne. Áronáa tsaate ménahbémú ímityúne íjtsúcunúne médohdí dítye íténáa diityéké ámuha metútávájtsótuki.

21 Áánéllii tsá dítye dóótunéhjí medóóítyuróne. Áhdure tsá maadóítyuró ávyéjpacyóné diityéké metútávájtsótuki. Panévare ímityúne dítye íjtsúcunúnehjí tsá meméénútyuró Píivyéébeke dítye úráávyénetu diityéké metútávájtsóíyónéllíhye.

22 Áánetu tsane ámuha meméénune ímí tehjújuco ámuha meíjtsúcunúne múu meenúhi. Áronáa ihdyu tsá múu téeneri tsíjtyeke pátsárijcyotúne. Muurá íné imíjyaú méíjcyá ímityúnetu ménéétsámeítyúme.

23 Muurá tsaate ímityúne íjtsúcunúróné idyóhajchíi tsúúca ímityúne meenúhi. Panévare ímityúne meíjtsúcunúróné meméénúhajchíi muurá tsúúca ímityúne mémeenúhi.

15

Tsíjtyeke mepíaabóne

1 Aane tsúúca ímí Píivyéébeke mecáhcujsómé metsu mepíáábo eene dííbyeke cáhcújtsorómé múhdurá ítsúcunúhíjcyámeke dítye ímíñeúvú iwáájácuki. Tsá meere ímí meíjcyáíyóneri metsúúrameítyuróne.

2 Áánéllii metsu mepíáábo tsíjtyeke dítye éhníñevu ímí Píivyéébeke iúráávyeki.

3 Tsáháa muurá Críjto íjyácunútú iye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Muuráhjáa dííbyeke pajtyéné Píivyéébe waajácúháámitu illu tene néhdújuco: “Úhdi úúhívatémé óhdíjyuco úúhívatéhíjcyáne.”

4 Ehdúhjáa páneere Píivyéébe caatúnútsohíjcyá meke tene úwáábónej téeveri óóchévetúme méitsohíjcyá íné imíjyaú dííbyema meíjcyáíñe.

5 Muurá píivyéetebe meke ipíaabóné mávaríjchojúúné maáábúcuki. Aabe ihdyu óví ámuhákye píaabó ámuha ímí meíjcyá panévaturé muhdú díbye ímillédú Críjtóo ícyahíjcyádu.

6 Aame máávyejútsó dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkye.

Jodíómú íjcyátúrómeke ímíáájú úwáábómeíñe

7 Ímíñeúvú múu nahbévájcatsí muhdúhjáa Críjto meke náhbevádú téeneri Píivyéébeke maávyejútsoki.

8 Muuráhjáa múúhá ihdé múnáaúvuke Píivyéébe néhdújuco Críjto tsááne muuha jodíómuke ipíááboki. Áánetu méwaajácú muhdú íñéhdú ímíááné díbye méénune.

9 Áhdurée tsaabe ámuha jodíómú meíjcyáturómedi ídáátsóvéne dibye ámúhake pájtyetésóné hallúvú dííbyeke ámuha medúúrúvaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke o ávyéjytsóné dúúrúvaabéré ó mátsívahíjcyáá jodíómú íjcyáturómé pañétu.

10 Áhdure tsiíne nééneé:

Pámeere jodíómuma jodíómú íjcyáturómé méímijyúúvé tsamééré Píívyéébeéjté ámuha meíjcyame.

11 Téhdure tsítsihdyu nééneé:

Pámeere panévá iñújíne múnaa máávyejytsó Píívyéébeke.

12 Téhduréhjáa Itsaía dííbyere Píívyéébe túkévéjtsóneri íllu caatúnúhi:

Itsaíj tsiíménémúháábedítýú íjcyáíbye tsaapi téhdure jodíómú íjcyáturómé avyéjuube íjcyáabe. Áábedívú cátsípááveímye. Ehdúhjáa Itsaía caatúnúhi.

13 Áhdícyane óví Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsómeke ímíjyúúvétsoobe tsaímíyé ámuha meíjcyaki, dííbyé Apííchó ámúhá pañe íjcyáne jteeveri ímí dííbyema meíjcyaiíne ámuha meíjtsoki.

14 Muurá ó waajácú dííbyé icyánéjcu tsúúca ámuha táñahbémú mewáájácúnéllii mepíáábócatsíhijcyáne. Aame ímí tehjújuco ámuha meúwáábócatsíhijcyáne.

15 Aane íne íhyaami ámuha élleu o cáatúnúháámí pañe ámúhake o néé ámuha maábájívétu muhdú Píívyéébeke meúraavyéne. Íllu íne ámúhake o úwáábohíjcyá iwáábyudú múhdurá o néeróóbeke Píívyéébe oke níwaavénéjuco.

16 Okée muurá níwááveebe ámúhake jodíómú íjcyáturómeke o úwáábo Jetsocríjtoj téeveri mepájtyetéíne méema dibye méénúné uwááboju. Aane táwákimyéí íjcyáabe ámúhake o úwáábohíjcyá Píívyéébema ámuha méímijpyetéki. Muurá dííbyé Apííchoj téeveri ámuha méímíbaávýeemeke ímí íjtsúcunúíbye.

17 Aane íne Jetsocríjtoéjpi o íjcyáabe Píívyéébeke o íícúvéneri ó ímíjyúúhí.

18 Muurá tajtyéeveri méénuhíjcyáabe méénuráítyúronéhjí téenetu ámuha jodíómú íjcyáturómé mecáhcújtsó dííbyeke.

19 Ehdu ó méénuhíjcyá panévare dííbyé Apííchó píááboríye. Aane tsúúca pahúllevaré ó úwáábohíjcyá Críjtóo méema mepájtyetéíne méénune Jerotsaréetu Iríírícó iñújívújuco.

20 Aane ó ímíllé o úwaabóné dííbyeke waajácútúmeke. Áánéllii tsá o úwaabójúcootú tsúúca tsaate uwáábohíjcyátsíhji múnáake.

21 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé:

Múijyú dííbyé uballé lléébohíjcyatúmé dííbyedítýú íjcyané uwááboju illéébone cáhcújtsóhi.

Róómávu ipyééíne Páávoró íjtsámeíne

22 Ehdu íne tsaate múijyúikyé Críjtdítýú íjcyané uwááboju lléébótúmedi o íjívénéllii tsá o píívyetéhíjcyatú ámúhake o ááhíveténé mítyane o ímíllérónááca.

23 Árone íne múhdúne píjcyájucó ámúhake o ájtyúmííyóneri o íjyácunúhíjcyáabe tsúúca o níjkévá íllé iñújíne múnáake o úwáábónetu.

24 Aabe Ejpááñá iñújívu o péécooca ámúhake o aahíveíñuúhi. Átsihdyu o péébeke óví ámuha oke panévaturé mepíaabó ímí o úújetéki.

25-26 Áronáa tujkénúí ó úlléje Jerotsaréeri téhulle ménahbémú íjcyámeke Matsedóóniámá Acááyá iñújícuri íjcyané cahcújtsó múnaa píáábóne dsíídsídívú o ájcutéébe.

27 Ímíllémé ícyánéjcutu ípíaabóné téhulle íjcyané cahcújtsó múnáake. Muuráhjáa ímichi diitye jodíómudítýú teene pajtyeté uwááboju tsújaavéné diityédívú úújetéhi. Áánéllii tehjújuco diityéké ditye panévaturé píáábóiyóne.

²⁸ Ahdícyane óvíi teene dsíidsi Jerotsaréevu o pícyóhjené boonétú Ejpááñavu o péébe ámúhakye ó aahíveíñúhi.

²⁹ Muurá ó waajácú ámúhadívú o úújetécooca meímíjyúúveíñé mítyane Críjto meke píáábohíjcyáneri.

³⁰⁻³¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoéjté meíjcyame méwajyújcatsí Píívyéébé Apííchó meke píáábóneríye. Áánéllii ámúhakye o néé táhallúvú dííbyeke ámuha píáábó métaúmeí oke díbye ityéhme cáhcújtsótúné míamúnaa ímityúmé íjcyame oke ityútávájsótu téhulle Jodéá iiñújiri íjcyame. Áhdure métaúmeí diitye Jerotsaréri íjcyané cahcújtso múnáá hallúvú ímí dítye íjtsúcunú diityé éllevu dsíidsike o tsájtyene.

³² Aane óvíi Píívyéébe ímílléhajchíí ámúhadívú o úújetécooca ímí ménahbévájcatsíhi.

³³ Ahdícyane óvíi ámúhakye píááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Ehdu teéne.

16

Páávoró pítyajcóné

¹ Téhdure ménaalle Péébe Tséékeréá cóómiyi íjcyané cahcújtso múnáake píáábohíjcyalle ámúhakye aahívéteéhi.

² Áálleke ímíñeúvú méwaatsúcuco Máavyéjuube Jetsóo mémeri muhdú dííbyé cahcújtso múnáa meíjcyame mewájyújcatsídyu. Ááne mépíááboco ímíñeúvú panévatúré íñe tájpi dílle íjcyáíñetu. Muurá tsaatéké ipíáábóné tsanéjcvu téhdure oke píáábohíjcyalle.

³ Téhdure ámúhakye o néé Pírítsíírama Akííramútsikye ámuha meúúballe diityétsikye o dúúruváne. Diityétsíi oke píáábohíjcyá Jetsocríjtó uwááboju o úwáábónetu.

⁴ Áhdurée oke pájtyetétsumútsí apíchó néénetu. Áánéllii ó téhdujtsó diityétsikye. Téhdure tsijtye jodíómú íjcyatúmé cahcújtso múnáa téhdujtsó diityétsikye.

⁵ Téhdure diityétsi jávú diityétsima píhcyáávehíjcyané cahcújtso múnáake ó duurúváhi. Téhdure táñahbévaabe Epéénetóké ó duurúváhi. Diibyéé muurá Acááyá iiñúji múnáadítyú cahcújtsótujkénú Críjtoke.

⁶ Téhdure Maaríake ó duurúvá éhnée mítyane ámúhama wákímyeíhíjcyálleke.

⁷ Téhdure ó duurúvá tamúnáajtési Adoróónicómá Joníamútsikye, diityétsimáa cúvéhóójari muha meíjcyámútsikye. Diityétsíhjáa táihdējuco cáhcujtsóné Críjtoke. Áámútsikye uwáábojte ímí íjtsúcunúhi.

⁸ Áhdure Píívyéébeéjpi tsijpi táñahbévaabe Áápiríake ó duurúváhi.

⁹ Téhdure Obáánoke ó duurúvá Jetsocríjtó uwááboju muha meúwáábohíjcyánetu múúhakye náhbenuhíjcyáábeke. Téhdure mítyane o ívámeíbyeke Etáákikye ó duurúváhi.

¹⁰ Téhdure Apééré ímí Críjtoke úráavyehíjcyáábeke ó duurúváhi. Téhdure Arijtóóboró hájkímuke ó duurúváhi.

¹¹ Téhdure tamúnáajpi Herodióoke ó duurúváhi. Natsíitso hájkímú Píívyéébeéjté íjcyámeke idyé ó duurúváhi.

¹² Téhdure ó duurúvá Tripéénamúpike Tripóótsama téénere Píívyéébé uwááboju méénuhíjcyámúpike. Téhdure ménaalle Péétsida tééne wákímyeí méénuhíjcyálleke ó duurúváhi.

¹³ Téhdure ó duurúvá Róópóke Ávyéjuube Jetsocríjtoéjpi íjcyáábeke. Tsííjjuke idyé ó duurúvá ávyeta waharódú o íjtsúcunúlleke.

¹⁴ Téhdure ó duurúvá Atsíicritoo, Peregóótee, Hééremaa, Paatoróóbaa, Hééremee, éhdúmema pámeere tsijtye íjcyámeke.

¹⁵ Téhdure ó duurúvá Píróórogoo, Jóóriaa, Neréoke íñáállemaa, Oríipaa, éhdúmema tsijtye cahcújtso múnáa íjcyámeke.

¹⁶ Téhdure pámeere ílle íjcyáné cahcújtso múnaa ámúhake duurúváhi. Ahdícyane óví téhdure ámuha mewáýjycatsíñe méduurúvájcatsíhi.

¹⁷ Ámuúha táñahbému, téñbúwá meíjcyá eene múhdurá íjtsaméi néeme ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyénetu ámúhake tútávájtsóíyómeke. Muurá íñe ámuha mewáájácúné uwááboju tsíñejcúvúré úwáábohíjcyáme. Áánéllí tsá múu tehdu néémedívú pííhitúne.

¹⁸ Tsá muurá tehdu néeme Máavyéjuube Jetsocríjtoke íícúvetúne. Muurá iiye tsaímíyé íjcyáíyóneríyé tsúúrameíhijcyáme. Aame pánehjídú íihjyúváne íllure mútátsohíjcyá ímí wáájácútúmeke.

¹⁹ Áronáa tsúúca mítyame waajácú ímí Píívyéébeke ámuha meúraavyéne. Áánéri ó imíjyúú mítyane. Ahdícyane óví ámuha mébóhówaúcunú ímiáánéré ámuha meméénúnetu, tsá ímítyúnetu.

²⁰ Muurá Píívyéébe ámúhá pañévú picyóó ámuha tsaímíyé meíjcyáíñe íjtsaméi. Aabe ámúhama táhjaá Naavéneke ámúhake díbye imújtátsótuki. Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóhi.

²¹ Téhdure ámúhake ó úúballé táwákimyéityu oke píáábohíjcyaaabe Timotéó ámúhake dúúruváne. Téhdure tsijtye tamúnaa ámúhake duurúvá Róótsioo, Jatsóoo, Tsotsíipatee, éhdume.

²² Téhdure páñetu íhyaami cáátúnuube Téétsio ámúhake duurúváhi.

²³ Téhdure Gááyo ámúhake duurúvá dííbyé jari o íjcyáabe. Tééjavu muurá cahcújtso múnaa dóbéévehíjcyáhi. Téhdure ícyoomí dsíídsí tehmeébé Erájtoma ménahbe Wáátómutsi ámúhake duurúváhi.

²⁴ Aane óví Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhake píaabóhi. Ehdu teéne.

Píívyéébeke medúúruváne

²⁵ Ahdícyane metsu medúúruva Píívyéébeke. Díbye ihdyu piivyété ámúhake ityúkévejsóné ímí ámuha meúráávye Ílli Jetsocríjtó uwááboju ámúhake o úwaabóne. Ehdúhjáa muurá mee míamúnáake ipájtyetétsoíñe tsúúcajátújuco íñéikyé ípívyéjtsótúnáa díbye pítyájcámeíñe tsá íhdé múnáaúvú wáájácútúne.

²⁶ Árone tsúúca dííbyé ihjyú uuballe múnaáhjáa néhdújuco panéva íñújííne múnáake úwááboméíñe dítye icyáhcújtso dííbyere Píívyéébe mújyú muhdú íjcyáítyuube néhdújuco.

²⁷ Ahdícyane metsu medúúruva dííbye Ílli Jetsocríjtoj tééveri mújyú níjkéváityúné íhtsútuube íjcyaaabe pane wáájácúúbeke. Áyu tehjújuco.

1 CORÍNTIO

Tujkénú Coríntori íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aane íñe íhyaami muhtsi mécaatúnú ménahbe Tsójtenémá elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáakée Píívyéébe Jetsocríjtoj téeveri ímíbájchóme éllevu. Áhdure idyé múhdumé pahúllevá múnaa pámé avyéjuubéré íjcyáábedi íjyácunúhíjcyámé wáábyuta téhaámi.

³ Aane óví Méécááni Píívyéébema Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí ámúhake píaabó tsáimíyé ámuha meíjcyaki.

Críjtoj téeveri Píívyéébe píaabóne

⁴ Paíjyuvaré ó téhdútsohíjcyá Píívyéébeke Jetsocríjtoj téeveri ámúhake díbye píáábohíjcyáné hallúvu.

⁵ Muurá dílbyema ímí ámuha meíjcyáne j téeveríyé Píívyéébe ámúhake píaabómé ámuha mépiivyété meúwaabóné keená ímiááné íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúne.

⁶ Muuráhjáa dílbyedítýú íjcyáné uwááboju ámúhake o úwaabóné ámúhadítýú bóhówaúcunúhi.

⁷ Áánéllii díbye tsááiñe ámuha metéhméné hajchótá méíjcyaa Píívyéébe píáábójú pañe.

⁸ Áámeke ámúhake téhméiibye éhniíñevu ímí ámuha dílbyeke meúraavyémé íñetú menéétsámeítýu Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácoóca.

⁹ Muurá Píívyéébe ímiááné meenu íñéhdúú. Aabée tsúúca meke ujcú Ílli Jetsocríjtó Máavyéjuube íjcyáábema dílbyé avyéjuri meíjcyaki.

Cahcújtso múnaa páhduvaré íjtsámeíñe

¹⁰ Ámuúha táñahbému j, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámúhake ó bóijcyú ámuha metáhjacatsíhíjcyánetu. Óvíjyacóóné páhduvaré ámuha méítsámeíhíjcyáne. Tsajíjtóré méíjtsámeíñe ímíñeúvú ménahbévajcátsi.

¹¹ Ehdu ámúhake o néé ámuhává meúhbácatsíhíjcyáné oke Coroéémudítýú tsaate úúbállénéllíhye.

¹² Ámuhává tsaate ménehíjcyá Páávoróéjté meíjcyane. Áánetúvá tsijtye nehíjcyá Apóoroéjté íjcyane. Tsijtyevá nehíjcyá Péedoróéjté íjcyane. Tsijtyevá nehíjcyá Críjtoéjté íjcyane.

¹³ ¿Acáa ehdu Críjto pívámeva dówájcámeíhi? Pane ¿acáa ó íhvéjtsámeí ámuha wájyuri páwachékevu oke dítye íwátyétyéhcuiki? ¿Acáa tamyémeri ámuha métsójtsoítsámeíhi?

¹⁴ Muuráhjáa tsá tsaatéúbake ámúhadítýú o tsójtsojú Críjpoma Gááyómútsikye o tsójtsoné boóne. Áánéllii ó téhdujtsó Píívyéébeke.

¹⁵ Aane tsá múha nééítýuró támamyémú íjcyame tamyémeri itsójtsoítsámeíñe.

¹⁶ Áhduréhacáa idyé ó tsojtsó Ejtéépanaké imúnáama. Átsihdyúu tsáhájucó muucá o tsójtsojúcootúne. ¿Íhjáa mityá ó tsójtsojá? Tsáhájucó o ítsáávetúne.

¹⁷ Tsáháa Críjto oke pícyootú o tsótsóhíjcyaki. Muuráhjáa ihdyu oke pícyoobe mépée mepájtyetéíñe díbye méénune úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe tsá o úwáábohíjcyatú táíjtsámeítýuré o újcúné waajácuri. Muurá tehdu o méénuca díbye páwachékevu dsíjivéné tsá íñetú meke píáábóítýuróne.

Píivyéébe Críjtoj téeveri úújetsóné íhtsútuube ijcyane

18 Muurá wágóóóvéímyedívú álliuré teene meké ipájtyetétso páwachékevu Críjto dsíjívéné uwááboju. Áanetu ihdyu mecáhcujsómé mepájtyetéímyedívú tsá tene álliu íjcyatúne. Muurá Píivyéébé íhtsútú teéne.

19 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Waajácu múnaa iiye ipájtyetétso méíyóneri tsúúráméíhíjcyámedítúyú ó waagóóó téené íjtsaméi. Ehdu ditye íjtsáméiyóné óhdivu atéréene.

Ehdu muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé.

20 Aanéhaca íñe çíínetú diitye waajácu múnáake píaabóné ditye panévare íjtsáméíñe? Áhdure çíínetú píaabóné ditye páhduvaré úwáábócatsíhijcyáne? Muurá mee míamúnáadívú ímiáané íjcyaróné Píivyéébedívú atéréene.

21 Aabe muurá ínná túhúúlléébeçíí waajácu ehdu míamúnáa iiye páhduvaré íjtsáméiyómé pájtyetéítyuróne. Áánéllíihyé muurá pícyoobe íñe míamúnáa állíuri díllóhíjcyané uwááboju cáhcujsómé téénej téeveri ipájtyetéki.

22 Muurá tamúnáa jodíómú imíllé íévéhoowávú Píivyéébe méénúráítyuróné méénune íajtyumíné botsíi icyáhçújtso tééne uwááboju. Áanetu gríéégomu íjtsúcunú iiye íjtsaméiyi panévare iwáájacúne.

23 Áronáa ihdyu muha ímiáané íjcyane méúwáábohíjcyá dityé páwachékevu wátyétyéhcuube Críjtodítúyú íjcyané uwááboju. Árone tamúnáa ítsúcunúhijcyá íllure téeneri muha diityéké memávárichohíjcyáne. Téhdure jodíómú íjcyatúmé nehíjcyá álliuré íjcyane íínetú meke píáábotúne.

24 Áronáa tsúuca tsaatéké diityédítúyú Píivyéébe újcume waajácu díbyé íhtsútuube pane wáájácuube íjcyane Críjtoj téeveri úújetsóne.

25 Aabe Píivyéébé íjtsaméi míamúnáa állíuri díllóhíjcyáronévú tsá diityé íjtsaméi úújetétúne. Áhdure dííbyeke íhtsúuvúdu ditye íjtsúcunúróóbé íhtsútuvu tsá múha úújetétúne.

26 Cáhawáá méíjtsúcunu, ámuúha táñahbémuç. Muuráhjáa meke díbye újcúme pañe tsá mítyame íhtsutúmé íjcyatúne. Uhjéméré muurá diityédítúyú cáhcujsóhi.

27 Aane muurá míamúnáa meke éhðiválléhíjcyárómeke újcuube mejtéeveri diitye íhtsutúmé waajácu múnáake íñúçóçpívétsoki.

28 Muurá meke ditye éhðivállérómeke újcuube meke díbye íhtsútújtsóné líiñévú diitye íhtsutúmé íjcyarómé ílluréjuço ídátsonúki.

29 Téhdurée tsá íínerí memítyáçkímyeítyuróne.

30 Muurá ihdyu dííbyere Píivyéébe meke ujcú Jetsocríjtoéçté meíjcyaki. Áánéllíihyé dííbyeke pícyoobe meke díbye ímiá tujkévejúvú íajçuki. Áhdurée dííbyej téeveriyé ímiáámedi meke idíllómeke ímíbájçooobe mepájtyetéki.

31 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímítyáçkímyeíñé ímillémé múu mítyajtsó Píivyéébeçere.”

2

Críjtodítúyú íjcyané uwááboju

1 Ámuúha táñahbémuç, muuráhjáa íñe Críjtodítúyú íjcyané uwááboju ámúhake o úwáábóçooca tsá o íhçyúvahíjcyatú íhtsútúúnécóbaúvu.

2 Téhdurée ámúháj pñe o íjcyaaabe tsá tsíñéhçiri o wátyánúmeíhíjcyatúne. Apááñerée ó imíllehíjcyá ámúhake o úwaabóné dityé páwachékevu wátyétyéhçúbedítúyú íjcyané uwááboju.

³ Ároobée tsá ámúhadívú o úújetétú ‘mityáhmitya’. Idátsóhrée muurá ó úújeté ámúhadívú illityécunúúbere.

⁴ Aabée tsá ámúhakye íhnáhó o úwáábotú muhdú míamúnaa íhdityúré iújcúné íjtsaméiyi úwáábohíjcyádu. Píivyéébedityúré tsáané íjtsaméiyi ámúhakye o úwáábónéllii dííbyé Apííchó ámúhadívú bóhówátsohíjcyá ámuha mecáhcújtsoki.

⁵ Aane íñe ámuha mecáhcujtsó Píivyéébe íhnáhorí ámúhakye píáábóneri. Tsá míamúnáá íjtsaméi ámúhakye píáábóneri ámuha mecáhcújtsotúne.

Píivyéébedívú Íapííchó meke wáájácutsóne

⁶ Muurá Píivyéébeke cáhcújtsómeke muha méúwáábohíjcyá ítyuhútsíhji. Áronáa tsá ííñújiri íjcyané míamúnaa íavyéjútémá wágóóóvéímyé íjtsaméi muha méúwáábohíjcyatúne.

⁷ Muha méúwáábohíjcyá muhdúhjáa Píivyéébe pane iwáájacúdú íjcyaaabe míamúnáake ipájtjetétsoíñe tsúúcajátújuco ííñújii ípíivyéjtsótúné íhdéjuco pítyájcámeíñe.

⁸ Ehdúhjáa dííbyé pítyájcoju néene muurá tsá tsáapíubaré wáájácútú íñe ííñújiri íjcyané avyéjútédítu. Muuráhjáa iwáájacuca tsá dítye Jetsocríjtoke páwachékevu wátyétyéhcúityuró avyéjuube íhtsútuube íjcyáábeke.

⁹ Muurá Píivyéébe waajácúháámitu néeneé:

Tsá múha wáájácútú muhdíivané Píivyéébe méénune dííbyeke ávyejúúllémé wáábyuta.

Áánéllii tsá múha úúbálléityuró muhdíivané tene íjcyane.

¹⁰ Áronévú tsúúca meke dííbyere Píivyéébe waajácútsó mépañévú Íapííchó ipícyóónej téeveri. Muurá páneere dííbyé íjtsaméi Íapííchó waajácúhi.

¹¹ Muurá mee míamúnaa tsá mewáájácútú tsíjtyé íjtsaméi. Meere tsáapiitsa méwaajácú muhdú meíjtsámeíñe. Ahdu Píivyéébe íjtsaméi apááñéré Íapííchó waajácúhi.

¹² Aanée mépañévú pícyoobe meke ídaatsólléne téenej téeveri mewáájácu muhdú díbye mééma méénune. Tsáháa tsííñe apííchó díbye mépañévú pícyootúne.

¹³ Aane íñe muha méúúbálléhíjcyá tsúúca dííbyé icyánéjcuéjte muha meíjcyámeke dííbyé Apííchó tükévejsódújuco. Tsá míamúnáá íjtsaméi muha meúúbálléhíjcyatúne.

¹⁴ Muurá Píivyéébe icyánéjcuéjte íjcyatúmé tsá cáhcújtsotú díbye Íapííchoj téeveri meke tükévejsóné ténejcúejte íjcyatúnéllíihye. Áánéllii íjtsúcunúmé álliúré tene íjcyane.

¹⁵ Muurá ihdyu Píivyéébe Apííchó mépañe íjcyaméré méwaajácú dííbyé icyánéjcu. Áánetu dííbyé Apííchó ípañe íjcyatúmé tsá wáájácútú ténejcu.

¹⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu néeneé: “¿A íjcyámé tsaate Píivyéébe íjtsaméivu úújetéme? ¿A íjcyámé tsaate dííbyeke úwáábóiyóme?” Aane muurá ihdyu dííbyeéjte muha meíjcyame méwaajácú Críjtó íjtsaméi.

3

Píivyéébe wákimyéi méénúmeíñe

¹ Ámuúha táñahbému, muurá Píivyéébeke úraavyémé dííbyé Apííchó tükévejsóné pañe íjcyámeke o úwáábohíjcyádúu tsá ámúhakye o úwáábotú dííbyeke ámuha ímí meúráávýetúnéllíihye.

² Áánélliihyée muurá ítyuhúútutsíhjíré ámúhakye ó úwáábohíjcyá éhne múúne tsííméneke tsíiju majchótú ájcútulle ímujpañetúréi ñóhñótsohíjcyádu. Aamée ámuha tsá téijyu mepíívyetétú uwáábó meújcune teetsi tsíímene majchói méénútutsi íjcyadu. Aame ámuha téhduréi icyoocápi.

³ Téenélii muurá ámuha méúhbácatsíhijcyáhi. Áhdure ámuha ménomíutáávácatsíhijcyáhi. Ehdu múhdurá ámuha meítsámeihíjcyánélii muurá ámuha meijcyá Píívyéébeke wáájácutúmé íjcyadu.

⁴ Muurá ámuha tsaate ménehíjcyá oo Páávoróéjté meijcyane. Áánetu tsijtye nehíjcyá Apóóroéjté íjcyane. Ehdu ámuha múhdurá médáriívemeihíjcyá ihdícyame íjcyadu.

⁵ Aane ¿muubá oo Páávoró? Áhdure ¿muubá diibye Apóóro? Áánerá Píívyéébe íicúve múnáajtétsíyé muhtsi meijcyamútsí téénevúu múhtsikye díbye pícyoone méméénuhíjcyáhi. Aanée muurá múhtsí wákimyéíjyucó íjcyane Ávyéjuube Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju muhtsi meúwaabóné tsúúca ámuha mecáhcujsóhi.

⁶ Ópée muurá ímichi ó úwáábohíjcyá éhne múúne tsíeméné mebájtso. Aanée diibye Apóóro éhniíñevu tsiiñe úwáábohíjcyá éhne múúne teene bajtso íchémétu memúríchohíjcyádu. Aane muurá dííbyere Píívyéébe píáábóneri cáhcujtsómé dííbyé uwááboju eene mebájtso dííbyere píívyétsohíjcyádu.

⁷ Aane ímichi o úwáábohíjcyároobe tsá múúbé íhtsútuubé o íjcyatúne. Téhdure diibye eenée táuwáábó cámahjácoobe tsá múúbé íhtsútuubé íjcyatúne. Muurá ihdyu Píívyéébe apáábyéré íhtsútuube íjcyáábé píááboríyé cáhcútsóhíjcyámé dííbyé uwááboju.

⁸ Muurá eene bajtso múúne memúríjchódú táuwáábó cámahjácoóbema muhtsi tsahdúré tsané tujkévevu. Árónáa ihdyu múhtsikye Píívyéébe múhtsí tujkévevu áhdoó muhdú muhtsi mewákímyeíhijcyádu.

⁹ Muurá ámuha úmihédu, téhdure jahdu. Áané aabájaabédú néébe Píívyéébeé. Áábé wákimyéi múnáajtétsí muhtsi meijcyamútsí amúhakey méúwáábohíjcyá téneecúdú ámuha menéémeke.

¹⁰ Muuráhjáa meke iwájyúnélii oke pícyoobe pañétúejpi jááháñé wákimyéi múnáajpídyú o néébe dííbyé uwááboju o úwáábohíjcyá éhne múúne já apíhajcúné mewádúhcútuujkénúdú nééneé. Aane muurá bóone tsíjtyeréjuco teeja wákímyeídyú nééne tsíjtyeréjuco táuwáábó éhniíñevu úwáábohíjcyámé ihdyu óvíi téíibúwá úwaabóhi.

¹¹ Muurá íjcyaaabe tsáápiye éhne múúne jaa ímichi teene apíhajcúnetu éjkedu néébe Jetsocríjto. Aane tsá múha néétyuró tsijpi íjcyane.

¹² Áánélii múu ímíñeúvú dííbyé wákimyéi meenu éhne múúne tsaapi jaa cóhpénéhjítu óórótu, imíwu nééne newáyúúnetu, tsítsííne uwáñewáánetu méénudu. Áánetu muurá tsijtye méénuíyá 'tsucátsúca' íjcyatúné uméhewáánee, uméhecóónee, ajíi, éhdúnetu. Ahdu tsá múu íjcyatú átéréénéhjítu jaa méénuubédu. Múu íjcyá cóhpénéhjítu méénuubédu.

¹³ Muurá jaa ímichi apíhajcúnetu éjkedu néébedítýú íjcyáné uwááboju muhdú méméénuhíjcyáné waajácúméíi Píívyéébe teene mééma ímíbajchócoóca. Ímiá wákimyéi méméénuhíjcyáné coévaá éhne múúne cúújúwari átéréene áíívyéné boone ícyohpéneréjuco cóevádu.

¹⁴ Muurá ímí tééne wákimyéi méméénuhíjcyámé íáhdó méújcuúhi.

¹⁵ Áánetu múhdurá méméénuhíjcyámé tsá íáhdó meújcuítýúne. Arónáa ihdyu mépájtyéteé tsúúca dííbyeéjtéjuco meijcyame éhne múúne tsaapi ihjya áíívyerónáa pájtyetédu.

¹⁶ ¿Aca tsá ámuha mewáájácutú Píívyéébeéjté meijcyame dííbyé duurúvájádú menéémé pañe dííbyé Apííchó íjcyane?

¹⁷ Muurá meke tsúúca díbye ímíbajchómé metútáváávéhajchíi ílluréjuco meke díbye íñe íiñújítu wáágooíñe.

¹⁸ Áánélii tsá múu állímyeítýúne. Tsaate íiñújíene iwáájácúhájchíi múu íjcyá ídaatsóméré íná wáájácútuúmeúvúdú ímiá waajácu múnaa ámuha meijcyaki.

19 Muurá íjine mewáajacúné Píivyéébedívú atéréene. Muurá díbyé waajácúháámitu néeneé: “Waajácu múnáake Píivyéébe téeneriyé túhúúvetsomé íllure bǎñúmeíhi.”

20 Téhdure tsiine néeneé: “Waajácu múnáa íjtsaméi Píivyéébe waajácú atéréene íjcyane íinetú diityéké piáábotúne.” Ehdu néene Píivyéébe waajácúháámitu.

21 Áánellii tsá míamúnáajpi méhdure néébeke íhtsútúúbedi medíllóne meuráavyéityuróne. Téhdure tsá díbyedi memítýájkímyeíityuróne. Muurá páneere ííñújiri íjcyane méwáabyuta.

22 Muurá meke piáábohíjcyaaabe ííñújiri meíjcyané hajchóta. Téhdure meke piáábohíjcyaaabe medsíjivémé ímí meíjcyaki. Aane íne oo Páávoroo, Apóóroo, Péédooroo, íjcyámeke múúhakyé pícyoobe ámúhakyé muha mepiááboki.

23 Aane tsúúca méijcyá Críjto Píivyéébeéjpi íjcyáabeéjte.

4

Uwáábojte úwaabóne

1 Aane muurá ámuha méwaaajácú ídátsó ámuháduré muha menéérome Críjtó wákimyéi múnaa meíjcyane. Muuráhjáa múúhakyé pícyoobe Píivyéébé muhdú meke ipiááboíñé pítyájcámeíñé uwááboju muha meméénuki.

2 Áánellii téené wákimyéi máhallurí íjcyane ímíñeúvú méméénúiyáhi.

3 Tsá muurá muhdú óhdivu tene néétu ámuha tsíjtyema muhdú o ícyahíjcyané oke menééiyóne. Tsá muurá o némeíityuró muhdú o ícyahíjcyáne.

4 Apáábyéré ihdyu Píivyéébe waajácú muhdú o íjcyane. Áronáa ihdyu ó waajácú táhallurí ímityúné íjcyatúne. Ároobe tsá o némeíityú ímiáábé o íjcyane.

5 Ahdícyane tsá múu Críjtó wákimyéi muhdú tsaate méénune múhdurá diityédívú íjtsúcunútúne. Óvii ihdyu páñetu tsaabe muhdú díbyé wákimyéi méméénuhíjcyané meke íñéekí. Áijyu ihdyu muhdú mewákímyeíñé meke téhdújtsóiibye Píivyéébé.

6 Aane íne muhdú muhcsi Apóóroma meícyahíjcyané ámúhakyé ó úúballé tehdu ámuha meíjcyá tsíñehji íjtsámeítyúme. Tsá múu tsaatékére ímí íjtsúcunúne tsíjtyeke éhdiivállétúne.

7 ¿Aca múha meke pícyóó tsíjtyé ehniíñevu meíjcyaki? Áhdure ¿aca íiná méhdi Píivyéébé piáábori meújcutúne? Áánerá Píivyéébé piááboriyé méijcyáhi. Ááneri tsá memítýájkímyeíityuró méihnáhoriyé meíjcyánerííjvari.

8 Ámuháubá méijtsúcunúmei Píivyéébé icyanéjcutu íine imíjyaúréjucó ámuha meíjcyane íinetú vííotúme. Áane muurá tsáhájucó múúhadi ámuha meíicúvetúne. Ímiááneiyó ihdyu ámuha ténejcutú meíhtsútuuvéné ímí tsaméhji meíjcyaki.

9 Píivyéébéubáhjáa muurá ihdyu muuha uwáábojtéké pícyóó ávyeta íidáátsojte muha meíjcyaki. Aame muha méijcyá ídaatsóné éhne múúne dítye dsíjívétsoímyé íjcyadu. Áámedi múúhadi míamúnáama níjkyéji múnaa ullévenúhijcyáhi.

10 Muurá íne Críjtoke meuráavyénéjcutu ámuha múúhadítyú ménéhíjcyá atérééjte íiná wáájacutúme muha meíjcyane. Áane ámuháyé méijtsúcunúmei íhtsútúme ámuha meíjcyame ímí téhdújucó díbyeke meúraavyéne. Aane muurá míamúnaa múúhakyé ávyejúúllétúme ámúhakyére ávyejúúlléneri ámuha mémítýájkímyeíhijcyáhi.

11 Muurá ihdyu muha ídátsó múúhá ajyábama meíjyunúhíjcyámedi ídaatsóné tsájaare múúhá wajyámu. Áámedi míamúnaa ícúbáhrahíjcyá múúhá íjcyátsííúbamáyé muha meíjcyátúmedi.

¹² Muurá muha meúwáábóné tsanéjcvu méwákímyeíhijcyá téene tájpi muha meíjcyaki. Áámeke míamúnaa páhduváre idyáíívémedítyú nehniwu íhjuvaróné muha maáábúcúne ímíjyuuríyé méihjuváhijcyá díityéma.

¹³ Ehdu múúhake ditye dáriívéronáa ímiááméré muha méicyahíjcyáhi. Ároné pañe ícyoocápi múúhadítyú nehíjcyámé átéréejte muha meíjcyame íllure míamúnáake metútávátsohíjcyáne.

¹⁴ Tsá ámúhake o núcójpívétso ehdu o néétune. Íllure ámúhake ó úwaabó áátsimédú ámuha menéémeke o wájýnema.

¹⁵ Muurá mítyame ámúhake Críjtodítyú íjcyané uwááboju úwáábórómedítyú ó ijcyá ámúháj caanídyú o néébe ímichíi táuwaábori ámuha dííbyeke mecáhcújtsótujkénúnéllíhje.

¹⁶ Áánéllii ímíñeúvú o íjcyadu meíjcyá.

¹⁷ Muurá tájtsiménédú néébe Timotéó ímiáábé íjcyáábeke ó wallóo ámúha éllevu. Aabe óvíi ámúhake úúballé muhdú Críjtoke o úráávyeebe o úwáábohíjcyané o ááhívehíjcyátsíhí cahcújtsó múnáake.

¹⁸ Áronáa ¿íveekí ámúhadítyú tsaate múhdurá dáriívémeímyé mítyákímyeíhijcyáhi? ¿Íhya mítyá íjtsúcunúme ámúhake tsiíñe o úújéityúne?

¹⁹ Muurá Píívyéébe ímílléhajchíi lléváhréjuco ámúhake o ááhívetéíñe. Áijyu ó waajácuú ñná ditye méénuhíjcyané eene 'mityáhmítyá' íhjuváhijcyáme. Tsá imyéénutúnéré ditye íhjuváítyuróne.

²⁰ Muurá tsá Píívyéébe avyéjuejte meíjcyatú pevénéré méihjuváveri. Apáámyéré ihdyu dííbyé íhtsúturi íjcyame téénéejte íjcyáhi.

²¹ Ahdícyane ¿muhdú ámuha méimíllé ámúhake ellévú o úújetécooca o túkévejtsóne? ¿A chooco ímíjyuúri? ¿Mityá íhnáhóónécoba múu úhbadu?

5

Ímityúne tsaapi méénune

¹ Muurá ó waajácújucóo tsaapíva ámúhadítyú tsíjjudúéllema ícyahíjcyáne. Teene ihdyu tsáma ávyeta ímityúne. Muurá Píívyéébeke wáajácútúrómedívú idyé teene ávyetá ímityúne.

² Ááneréi íjcyárónáa ámuha mémítyákímyeíhijcyá Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáveri íllure múu kímoovéme. Muurá tehíívané ímityú méénúmeke ámuha méijchívyétsóiyá ámúháj píñétu. Tsáhájucóo ámúhama ditye píhcyáávéityuróne.

³ Aane ámúhama o íjcyátúroobe tsúúca ó waajácú muhdú meméénuíñe dííbyeke.

⁴⁻⁵ Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri mepíhcyáávéne méijchívyetso dííbyeke. Aane téhdure ámúhake ó nahbénuú tájtsaméiyi. Áábeke méihvéjtsó Naavéné hójtsí pañévuréjuco díbye ícúbáhrámeíñe níjcaúvú idsíjive Máavyéjuube Jetsocríjtó tsiíñe tsáácooca díbye ípájtyetéki.

⁶ Aane tsá tene ímityú Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáveri memítyájkímyeíñe múhdurá ámúhama tene pájtyénaáaca. Muurá haríínallíjyú metátsájconé pañévú áyanéwu téené ooríchetu mepícyooróné páneeréjuco óóríchóne. Ahdu nééne muurá tsaapi ímityúne méénúúbeke ñná menéétúhajchíi pámeekéréjuco díbye tútávajtsóne.

⁷ Áánéllii ílluréjuco dííbyeke méijchívyetso teene pááá ooríchódú néébeke ámuha meímíbaávyeki. Muuráhjáa Críjto Píívyéébe obééjáuúdu néébe ípájámeíñe ícúbáhrameí mewájyuri mepájtyetéki.

⁸ Áánéllii metsu ímiááméré meíjcyáne meúraávyé tsáimíyé dííbyeke. Ovíjyacóóné átéréené íjtsaméi méhdityu bóhówaúcunúhijcyáne. Métsu ténejcu méihvéjtsóne dííbyé ihjyu ímiá májchódú nééneréjuco menújtsoki.

⁹ Muuráhjáa íhde ámúha éllevu o wállóháámí pañe tsúúca ámúhake ó úwaabó ámuha menáhbevájucóotu íhdícyámema dómácócatsíhíjcyámedívu.

¹⁰ Áronáacáa tsá ámúhake o bóijcyutú ámuha meihjyuvájúcóótu diitye ímityúmema mítyane iéhnéváiyóneri tsúúrámehíjcyámee, naní múnaa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyámee, éhdúmema. Muurá ihdyu ehdu néeróméj piine mépiivyété meijcyane tsají hallúríyé diityémá meijcyánéllíhye.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu ámúhake o néé eene 'cahcújtso múnaa muúha' néerome ihdícyáméhjima idyómácójcatsíyónee, éhniíñevúré iéhnévarónee, níjcyotájteke icyáánívarónee, tsíjtyedi ihjyúvarónee, illíyícyáverónee, iñániyónee, éhdune méénuhíjcyámedívú ámuha menáhbevájúcóóityuróne. Áhdure tsá ámuha diityémá memájchóityuróne.

¹²⁻¹³ Muurá tsá o íicúvetú cahcújtso múnaa íjcyatúme muhdú ícyahíjcyáneri. Óví ihdyu Píívyéébere diityémá teene ímibájchóhi. Áronáa ihdyu ámuha cahcújtso múnaa méíitéiyá ámúhadítýú múhdurá dáríívémehíjcyámeke ámuha meijchívyétso ámúháj piñétu.

6

Cahcújtso múnaa ímityúné ímibáchójcatsíyóne

¹ ¿Íveekí ímityúné ámuha medáríívécatsícyooca mépehíjcyá cahcújtso múnaa íjcyatúné ímibájchojté éllevu? ¿Íveekí tsá ámuha tsamééré cahcújtso múnaa meímibáchócatsíhíjcyatú ténehji?

² ¿Mityá tsá ámuha mewáájacutú Píívyéébé cahcújtso múnaa meijcyame dííbyeke cáhcújtsótúmema muhdú ditye ícyahíjcyané meímibájchoíñe? Aanéjii muurá ámuha mépiivyété ámúhama pájtyenéhji ámuháyé meímibáchójcatsíñe.

³ Áhdure muurá níjkyéji múnaa íjcyarómema muhdú ditye ícyahíjcyané méímibájchoóhi. Aanéjii muurá mépiivyété tsamééré cahcújtso múnaa meímibáchójcatsíñe.

⁴ Áánaa ¿Íveekí ámuha mépehíjcyá cahcújtso múnaa íjcyatúné ímibájchojté éllevu ímityúné ámuha medáríívécatsícyoóca?

⁵ Ehdu íñe ámúhake o néé ámuha téeneri menúcójpivéne tehdu meméénújúcóótuki. ¿Aca tsá ámuha elle meijcyané cahcújtso múnáadítýú tsaatéuba íjcyatú teene ámúhama ímibájchóiyóme?

⁶ ¿Íveekí ámuha páhduvaré medáríívécatsíñe cahcújtso múnaa íjcyatúme éllevu mépehíjcyá ditye ámúhama teene ímibájchoki?

⁷ Ehdu ámuha medáríívécatsíñetu ílluréjuco ámuha metútáváávehíjcyané ímí Píívyéébeke ámuha meúráávyérónetu. ¿Íveekí tsá ámuha maáábúcuhijcyatú ámúhake tsaate íúhbarónee, iñániyónee, dáríívéne?

⁸ Tehdu ámuha meijcyáiyótsihvu ¿Íveekí diityéké ámuha mépiámehíjcyáhi? Ehdu ámuha meméénúneri tsané nahbémú ámuha meijcyarómé íllure métútávátsócatsíhíjcyáhi.

⁹⁻¹⁰ ¿A tsá ámuha mewáájacutú ímityúme Píívyéébé avyéjuvu úcáávéityúne? Ahdícyane tsáma mébáñúmeidíñe. Muurá ihdícyáméhjima dómácócatsíhíjcyáme, níjcyotájteke cáánívahíjcyáme, tsamééré wajpíímú dómácócatsíhíjcyáme, tsamééré walléemú dómácócatsíhíjcyáme, naní múnaa, mítyane iéhnéváiyóneri íjyácunúhíjcyáme, llíyicyáve múnaa, tsíjtyedi ícúbáhrahíjcyáme, tsíjtyedítýú nehniwu íhjúvahíjcyáme, éhdume muurá tsá Píívyéébé avyéjúeje íjcyatúne.

¹¹ Ehdúu muurá tsaate ámúhadítýú ícyahíjcyáhi. Árómekée Píívyéébe Jetsóoj téeveri újúmeke tsúúca dííbyé Apííchó ímibájchómé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyatúne.

Méjpi metéhméiyóne

12 Muurá tsaate néehii: “Mépiivyété panévare meimilléné meméénune.” Ihdyúhde tehdújúcooro. Áronáa tsá panévare ímí néetune. Áanéllii tsá ténehjívú metáhjátsámeítyuróne.

13 Muurá ímiáané majcho ijcyá téene tájpi meijcyaki. Áronáa idyé tsá panévare majcho ímí néetune. Muurá ijcyáíñé téene tájpi meijcyájúcoóityúne. Tsáháa Píivyéébe meke ípívyéjtsotú meimillédú ihdícyáméhjima medómácójcatsíki. Mekée ípívyéjtsóobe ihñéjté meijcyame dííbyé túkevéjtsójú pañe meijcyaki.

14 Muurá Píivyéébe ípíivyetédu íjcyaaabe íhnáhoori meke bóhíitsoó tsúuca medsíjívéro meke Jetsóokée íbóhíitsoódu.

15 Aane ¿aca ímíyóné tsúuca Críjtoéjté meijcyame nahtsíwamééwake medómajcóné? Tsáhaá.

16 Muurá tsaapi dííllema íjcyáhajchíi tsahéecoréjuco dityétsí íjcyane. Muurá Píivyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tсахéecoréjuco dityétsí íjcyáíñé tsáápiye íjcyáiyódu.”

17 Ahdu muurá Jetsocríjtoke mecáhcujsómé méijcyá dííbyejteréjuco.

18 Ahdícyane óvíjyacóóné ihdícyámema ámuha medómácójcatsíhijcyáne. Ílluréjuco méihvété téenetu. Muurá íjcyané tsane ímityúné meméénuróné méjpi dómájcotúne. Áánetu íñe méjpiíyi ihdícyáméhjima medómácójcatsíñé tsáma ávyeta ímityúne. Muurá tehdú meméénúneri meere métútávájsámeíhi.

19 ¿A tsá ámuha mewáájacutú Píivyéébeéjté meijcyámé pañe tsúuca dííbyé Apííchó íjcyane? Aane tsúuca ámúhá pañe íjcyame tsáhájucó ámuha meimillédú medáíívemeítyuróne.

20 Muuráhjáa Píivyéébe mééma mepájtyetéíñe meenu Íllíkye ditye dsíjívétsóneri. Áanéllii metsu dííbyeke maávyejúúlléne tsaímíyéjuco meijcyaki.

7

Metáábávájcatsícyooca meijcyane

1 Aane ícyooca ámúhakye ó úúballé éhnée taéllevu ámuha mewállóháámí pañe oke medíllone. Ímiáané ímí tehdújúcooro teene tsaapi táábávátuube íjcyane.

2 Áronáa ihdícyáméhjima medómácójcatsíñé ávyeta ímityúné íjcyanéllii téhdure ímí teene metáábávájcatsíñe.

3 Aane ityáábávállema ihdyu múu ímí íjcyáhi. Áhdure idyé walle ityájíváábema múu ímí íjcyáhi.

4 Aane tsúuca ájyúma íjcyalle tsáhájucó ímíllédú íjcyatú dííbyé wáabyutálléréjuco íjcyanéllíihye. Téhdure dííbye ájyu tsáhájucó ímíllédú íjcyatú tsúuca díille mewá wáabyutááberéjuco íjcyanéllíihye.

5 Aamútsí idyómácójcatsíhijcyané tsá íhvéjtsóítyuró Naavéné téenej téeveri díityétsikye tsíñejcúvuréjuco íbúwájtsóneri ityútávájsótuki. Áronáa ihdyu tsáijyu íhnáhó Píivyéébema íhhyúvácooca muhdú íñéhajchíi wahájchotáwu íhvéjtsóíyomútsí teéne.

6 Ehdu íñe ámúhakye tsánejcúvú o néé okée ámuha teene medíllónéllíihye. Áronáa tsá ámúhakye o táúhbatú ámuha metáábávájcatsíki.

7 Táicyanéjcutu ihdyu ímí ó íjtsúcunú pámeere ohdu táábavatúme, tájívátúme, íjcyáiyóne. Áronáacáhjáa ihdyu Píivyéébe páhduvare meke ípívyéjtsónéllii tsaate píivyété iiye íjcyane. Áánetu tsijtye tsá píivyetéú iiye íjcyane.

8 Áanéllii íyéejte íjcyámema pámeere pííbájyujtéké o néé táábávájcatsítyúmeréjuco íjcyáiyóné íñe o íjcyadu.

9 Áronáa ihdyu iiye íjcyane ípíivyetéúhájchíi múu apáhájchíi táábávájcatsí téeneri ícúbáhrámeítyuki.

10 Áánetu tsúúca tájivámé walléémú tsá múu íhvéjtsotú ájyúmuke. Ehdu Píívyéébé taúhbaju nééhií. Tsá oore ámúhake o néétune.

11 Árónáa tsáijyu múúne tsáápille ájyúke íhvéjtsóhajchíí tsáhájucó múu tájivájúcootúne. Tsá tene ímityú tsíjpiikyéréjucó dille tájiváne. Áánetu tsiíne ityájiváne ímílléhajchíí óví tsiíne óómille ájyú éllévúre. Téhdure idyé wajpi ityáábáválleke tsá múu íhvéjtsotúne.

12 Aane icyooca Píívyéébé taúhbaju néétune oore táicyánéjcutu ámúhake o nées tsaapi cahcújtsó múnáájpi taaba cáhcújtsótúrolle ímí dííbyema íjcyáhajchíí tsá díbye díílleke íhvéjtsóityuróne.

13 Áhdure tsáápille cáhcújtsóllé taji cáhcújtsótúroobe ímí dííllema íjcyáhajchíí tsá dille dííbyeke íhvéjtsóityuróne.

14 Muurá ímbáávyéíyoobe dille ímí íjcyáneri. Áhdure idyé cáhcújtsóóbé taaba ímbáávyéiyá díbye ímí íjcyáneri. Aane muurá ímí íjcyáromútsí íhvétsócatsíhajchíí tsáijyu múúne íítsime ílluréjucó tútávaavéne.

15 Aane ihdyu cáhcújtsóllé taji cáhcújtsótuube díílleke íhvejtsóné ímílléhajchíí óví íhvejtsóhi. Téhdure idyé cáhcújtsótulle cahcújtsó múnáájpi ájyu íjcyáábeke íhvejtsóné ímílléhajchíí óví íhvejtsóhi. Aane tsá Píívyéébeke cáhcújtsómé hallúrí íjcyatúne. Muurá imíllebe tsaímíyé metáábávájcatsímyema meíjcyane.

16 Muurá tsá mewáájacutú cáhcújtsóllé taji dille íjcyadu cáhcújtsóíhajchííjyu. Áhdure tsá mewáájacutú cáhcújtsóóbé taaba díbye cáhcújtsódú cáhcújtsóíhajchííjyu.

17 Árónáa ihdyu óví muhdú pamévare méijcyá Píívyéébé ímíllédú meke pícyohdu. Áánéllii óvi tehdújucó tsaate íyéejtéré íjcyane. Téhdure idyé óvi tehdújucó tsaate mewámyuma íjcyane. Ehdu pámeere cahcújtsó múnáake ó nehíjcyá ditye tehdú íjcyaki.

18 Muurá kíhdyahírótsámeímyeke Píívyéébe ujcúhi. Áhdure tehdú meénúmeítyúrómeke díbye újcume ihdyu óvi éhduréjucó.

19 Muurá tsá muhdú tene néétu tehdú meméénúmeítyúne. Áhdure tsá muhdú tene néétu tehdú meméénúmeítyóne. Muurá ihdyu apááñéré muhdú dííbyé taúhbajúúné néhdú meíjcyane imílleébe.

20 Áánéllii Píívyéébekée mecáhcújtsótujkénújyu muhdú meíjcyaduré múu íjcyáhi.

21 Tsaaté hójtsí pañe íjcyame dííbyeke cáhcújtsómé tsá múu íjyáacunútú díityédítýú íjchívyéíyóneri. Árónáa ihdyu múu ípíívyetéhajchíí díityédítýú íjchívyéhi.

22 Muurá tsíjtyé hójtsí pañe íjcyámema tsíjtyé hójtsí pañe íjcyátúrómeke Píívyéébe újcume tsaaduré íjcyá dííbyéjte. Aame tsaméhjí íjcyá Críjtó ícúve múnaa.

23 Muuráhjáa tsúúca Píívyéébe mééma meenú mepájtyetéíne. Áánéllii tsá múu míamúnáá íjtsaméí cáhcújtsójúcootúne.

24 Ehdu teéne, ámuúha táñahbémej. Áhdícyane tsá múu íínerí íjyáacunútúne. Óvi ihdyu Píívyéébekée mecáhcújtsótujkénújyu muhdú meíjcyaduré meíjcyame dííbyeke méúraavyéhi.

25 Ehdu íne ámúhake ó úúballé éhnée ámuha oke muhdú táábavatúme íjcyáiyóné medíllone. Ténejcútú Píívyéébe tsá muhdú meke néétune. Árónáa ihdyu oke díbye píáábóneri o wáájacúné o nées ditye táábávájcatsítyúné téhdure ímí nééneé. Ehdu ímí dííbyeke o úráávyeebe ámúhake o nééhií.

26 Aane ó íjtsúacunú ímí tehdújucó ditye íyéejtéré íjcyáiyóné íne Críjtoke meúraávyenéjcu íhnáhó néénéllíhye.

27 Árónáa ihdyu tsúúca táábavámé tsá múu íhvéjtsotú mewakye. Áánetu íiye íjcyame tsá múu íjtsámeítyú ityáábáváyóneri.

²⁸ Aane tsaate ityáábáváhajchíí ihdyu óvi táábaváhi. Téhdure tsáápille ityájíváhajchíí óvi tájiváhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne. Áronáa ihdyu ihnáhóóné táábávámeke ííñújí icyánéjcyúene dómajcône. Áánéllii ámuhákye o néé ámuha ténehjívú metáhjátsámeityuki.

²⁹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, muurá lléváhréjuco tsiíñe Críjto tsááiñe. Áánéllii ihdyu méwámyuma íjcyámeke o néé ditye ihnáhóóróné pañe íyéejte wákímyeíyódú Píívyéébé wákímyeí imyéénuki.

³⁰ Téhdure ámuhákye tsaatéké kímóóve pájtyérónáa tsá múu kehóóvééméhjiúvú néétune. Téhdure wáñehjívátéhijcyámé tsáhájucó téeneri íjcyáityúne. Áhdure tsíeméné áhdome tsá téeneri íjívéityúne. Ténehji íjcyárónáa méihvéjtsodí Píívyéébé wákímyeí.

³¹ Tsá múu ííñújiri muhdú íjcyáíyóneriyé itsúúráméíñe íhvéjtsotú dííbyé wákímyeí. Muurá íñe íjí hallúrí íjcyáné tsíeméné imíwu meíjtsúcunúróne níjkévaáhi.

³² Áánéllii ó imíllé ámuha téeneri meíjyácunúhijcyánetu méihveténe. Muurá íyéejte íñnerí íjcyatúme ímí Píívyéébeke íícúvéíñeriyé íjtsámeíhi.

³³⁻³⁴ Téhdure muurá walléémú tájívátúme íjyácunú tsaímíyé dííbye íícúvéíyóneri. Aame ímiáané ténejcúrí íjívémé tsá tsíñéhjiri íjtsámeityúne. Áánetu tájívámé íjyácunú muhdú ájyúma íjcyáíñe wákímyeí imyéénúíñeriyé. Téhdure wajpíímú méwámyuma íjcyame íjyácunú íjí wákímyeíyíyé muhdú díityéké ipícyóóíñeri.

³⁵ Ehdu íñe ámuhákye o néé ámuha wájyuri ímí Píívyéébeke ámuha meíícúveki. Tsá idyé ávyeta ámuhákye taabávatu o bóijcyúné ehdu o néétune. Ámuhákye ihdyu o néé tsaímíyé ámuha Píívyéébeke meíícúvéne wákímyeí meméénuki.

³⁶ Áhdure idyé tsaate tsúuca ityáábávájcatsííñe éévevu úújetémé iye íjcyane ipíívyetétúhajchíí óvi táábávájcatsíhi. Tsá tene ímityúné íjcyatúne.

³⁷ Aane tsaate ipíívyetéhajchíí óvi íyéejteré íjcyáhi.

³⁸ Áhdure ditye táábávácatsíhajchíí ímí teéne. Téhdure ditye táábávácatsítyúhajchíí awáá éhniíñevu ímí teéne.

³⁹ Muurá tájívalle íjcyá ájyú wáábyutáalle. Áronáa tsáijyu múúne ájyu dííllédívú dsíjívéhajchíí píivyételle ímílléhajchíí tsíjpiikyéréjuco ityájíváne. Áronáa ihdyu tsá dille tájíváityuró ihdícyáabeke cahcújtso múnáajpi íjcyátúúbeke.

⁴⁰ Áronáa ó íjtsúcunú iye íjcyalle íñe imíjyaú íjcyáíyóne. Ehdu íñe ámuhákye o néé Píívyéébé Apííchó oke túkévéjtsóneri.

8

Níjcyotájte ícúve

¹ Aane ícyooca ámuhákye ó úúballé éhnée oke ámuha níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke medóónetu medíllone. Muurá tsúuca ténejcu méwaajácúhi. Áronáa ¿íveekí panévare mewáajacújúcóóneúvuri mémítyákímyeíhijcyáhi? Árone tsá íñnetú meke píáábotúne. Apááñeré ihdyu mewáajacújcatsíñe meke píaabóhi.

² Muurá panévare iwáajacúné íjtsúcunúmeíyómé tsá ímiáané wáajacutúne.

³ Muurá ihdyu Píívyéébe waajacú caatyé dííbyeke wájyune.

⁴ Aane níjcyotájteke íícúvémeíñe iyámeke tsaate dóóne muurá tsá muhdú néeturóne. Atéreenéré íjcyane míamúnaa cáánívahíjcyaróné tsá díityéké íñnetú píáábotúne. Muurá ihdyu íjcyaa tsáápiye Píívyéébeé.

⁵ Muurá caame lévéhóówaríi, ííñújiríi, íjcyanéjji icyáánívahíjcyánéllii itsúcunúhijcyámé mítyame Píívyéébedu némehji íjcyane.

⁶ Áronáa ihdyu íjcyaaabe tsáápiiye apáábyéré Méécaáni Píívyéébe páneerée ípívyéjtsoóbe. Muuráhjáa meke ípívyéjtsoobe dííbyeke maávyéjútsoki. Áhdure tsáápiiye Ávyéjuube Jetsocríjtoj tééveri páneere íjcyáábe tájpiyé méijcyáhi.

⁷ Árone muurá tsaate cahcújtso múnaa íjcyájúcoorómé tsá ímí wáájacútúne. Muurá itsúcunúhijcyámé ímiáané níjcyotájté íbóhíma íjcyámeke íícúvehíjcyáne. Áánéllii ténehji íícúvémeíñé iyámeke idyóóiyóné múhdurá itsúcunúhijcyáme.

⁸ Muurá teene medóórone tsá Píívyéébedívú muhdú néétune.

⁹ Áronáa ihdyu tsá múu dóótu eene dííbyeke ímí wáájacútúme teene medóóne múhdurá itsúcunúhijcyáme ityútávájtsótuki.

¹⁰ Muurá tsaate ténehji dóóneri tsijtye teene dóótume iúmúúpívyéne diityé életu idyóóneri íjtsaméi tútávájtsóiyáhi.

¹¹ Ehdu muurá ámúhá nahbémú ténejcu ímí wáájacútúmeke ámuha teene medóóneri métútávájtsóiyá ímí Píívyéébeke ditye úráávyéiyónetu téhdurée diityé wájyuri Críjto dsíjívémeke.

¹² Aane diityé íjtsaméi metútávájtsóneri ímityúné meméénune tsá Críjto ímí méhdivu íjtsúcunútúne.

¹³ Áánéllii diityéké o tútávájtsótu tsá múijyú téeménéhjí o dóóityúne.

9

Uwáábojte íáhdó újcune

¹ Muuráhjáa Píívyéébe oke picyóo uwááboobe o íjcyaki. Aabée Máavyéjuube Jetsóoke o ájtyúmííbé uwááboju ámúhakye o úwaabóné ámuha mecáhcújtsónetu muurá méwaajácú ímiáané ténejcú uwááboobe o íjcyane.

² Áronáacáubá tsaate tsá cáhcújtsotú uwááboobe o íjcyane. Áánetu ihdyu ámuha mecáhcujtsó ópée o úwáábóneri Ávyéjuube Críjtoke ámuha mecáhcújtsónéllíihye.

³⁻⁴ Aane eene múhdurá óhdityu itsámeíhíjcyámeke o néé uwááboobe o íjcyáábeke oke ditye íícúvéiyóné panévatúre.

⁵ Muurá téhdure o táábávállema úwááboobéré ó pehíjcyáiyá eene tsijtye uwáábojte Péedoroo, Jetsóo nahbémuu, íjcyame péhijcyádu. Áábeke muurá idyé ámuha oke méíícúvéiyá diityéké ámuha meíícúvehíjcyádu.

⁶ Áronáa ¿iveekí muhtsi Benabéema múhtsiye mewákímyeíñé tájpi méúwáábohíjcyáhi?

⁷ ¿Aca múúne tsodáhó iiye íáhdóne tájpi íjcyáhi? ¿Aca óóva bájtsome tsá íñéévá lléénetúne? ¿Aca obééjámuke éénume tsá diityé mujpáñejpácýó ádotúne?

⁸⁻⁹ Ehdu ámúhakye o nééne méijtsúcunúdí míamúnáa íjtsaméi tene íjcyane. Muuráhjáa Píívyéébe Moitséeúvuj tééveri íwaajácuháámitu nééhií: “Tríígó tátsoújcori íjcyáábeke ócájikye tsá múu tsíeménevu íhju wátájcotú díbye imájchótuki.”

¹⁰ Ehdúu Píívyéébe néé dííbyé wákimyéi méénume tééne áhdó újcúiyóne íñééiyóne. Tsáháa apáámyéré iyámedítýú díbye néétune. Muurá tsaate úmíhe bájtsone kéémene tsíjtyeréjucu ááhívetsóne. Áronáa téhdure teenée bájtsómedívú tsane coévá tsahdúré ditye íújcuki.

¹¹ Ahdu muurá Píívyéébe icyánéjcu ámúhakye muha meúwáábohíjcyámeke ¿aca tsá ámuha múúhakye mepíáábóityuró tsíeménetu tééne tájpi muha méijcyaki?

¹² Áánerá tsijtye uwáábojte ámuha mepíáábóne tájpi ícyahíjcyáhi. Téhdure muurá múúhakye ámuha mepíáábóiyáhi. Áronáa ihdyu muha tsá tééneri méijyácunútúne. Tsáijyu múu míamúnáa teene múhdurá íjtsúcunúne tsá ímílléityuró icyáhcuajtsóné muha meúwaabóne.

13 Muurá ámuha méwaajácú duurúvájá pañe wákímyeímyé tééjá wáábyuta ditye tsátyehíjcyánetu iújcúne tájpi ícyahíjcyáne. Téhdure muurá Píívyéébeke ditye iyámedi ícúvehíjcyánetu iújcune dohíjcyáme.

14 Ahdu íhvane muurá Píívyéébe nées uwáábojte íjcyaiñé cahcújtso múnaa diityéké píáábóne tájpi.

15 Ehdu íñe ámúhake o nées pevénéré ámuha mewáajácuki. Tsá píáábó ámúhake o táumeítyúne. Aabe ihdyu óvíi o dsíjívéhajchíí ó dsíjívé ámuha oke mepíáábótuubere. Muurá ímí ó ijtúcunú oore o wákímyeíñe tájpi o íjcyaaabe o úwáábohíjcyáne.

16 Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere oke pícyóóné wákímyeí o méénúneri tsá o mítyájkímyeítyuróne. Aane muurá tsíjtyeke o úwáábótúhajchíí ídátsó oke pajtyeíyóne.

17 Íhya ihdyu oore tájtsaméiyi téené wákímyeí o méénuca téeneri ó mítyájkímyeíyáhi. Áronáa tsá oore o ímílléne téené wákímyeí o méénutúne. Píívyééberée oke pícyóó téénevu.

18 Áánéllii ó imíjyúú téené uwááboju pevénéré áhdótsótuube o úwáábóneri. Tsá o íjyáacunútú téene áhdó oke ditye píáábóne tájpi o íjcyáíyóneri.

19 Aabe múñcúve múnáajpi o íjcyáítyúroobe pamévá ñcúve múnáajpi ó íjcyá téénej téeveri tsíjtye Críjtoke icyáhccújtso.

20 Muurá íhdééné taúhbaju o úraavyéjúcóótúroobe tamúnaa jodíómú muhdú ícyahíjcyádú idy ó ícyahíjcyá diityémá o íjcyácooca téénej téeveri ímíñeúvú diityéké o úwáábo Críjtoke ditye icyáhccújtso.

21 Áánetu Píívyéébeke wáajácútúmema o íjcyácooca téhdure ditye íjcyadu ó íjcyáhi. Ároobe ihdyu tsá múhdurá ditye íjcyané pañevú o úcáávetú Críjtoéjpiyéjuco o íjcyanéllíihye. Ehdu diityé pañe ó ícyahíjcyá téénej téeveri diityéké o úwáábo Críjto dítyú íjcyané uwááboju.

22 Áhdure Píívyéébeke cáhcujtsójúcoorómé ímí ténejcu wáajácútúmema o íjcyácooca ó íjcyá muhdú ditye íjcyadu téénej téeveri diityéké ímíñeúvú o wáajácútso ténejcu ditye ímí iúráávyeki. Ehdu ihdyu pamévamáyé ímíáábéré ó nahbévahíjcyá téénej téeveri diityéké o píaabómé ipájtyeteki.

23 Aabe pamévakéré ó úwáábohíjcyá tsaméhjí diityémá ímí meíjcyame meímíjyúúki.

24 Muurá táhjajcátsiyi dsíínemedítyú tsáápiye táhjaabe téene áhdó ujcúhi. Ahdu íhvane ímíñeúvú méuráávyé Píívyéébeke íáhdó ámuha meújcuki.

25 Áhdure muurá ñcu íáhdoma íjcyanéví úcááveímyé téené ihde pííñúmeímyé tsá ñná dómájcotú diityéké tútávajtsóiyóne. Ehdu muurá pííñúmeímyé téene áhdó imíwu néerone múhajchótá íjcyáityúné iújcuki. Áánetu ihdyu mepííñúmeíhijcyá mújyú muhdú íjcyáityúné meújcuki.

26 Áánéllii tsá pevénéré Píívyéébeke o úráávyehíjcyatú éhne múúne tsaate kiávú ipyééne wáajácútúmé dsíínehíjcyádu. Aabe tsá ténejcúrí o bañúmeítyú éhne múúne méénújcatsííbyé bañúháñe pevetsíhjíre cátyetyehcúdu.

27 Áánéllii muurá Píívyéébedívú o íhvéjtsámeíbyé ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Aabe ó téhmémeíhijcyá keená oke ténejcútú mújtátsóiyónetu ímichi awáá ténejcu o úwáábohíjcyaaabe o bañúmeítyuki.

10

Níjcyotájteke Píívyéébedi medíllóityuróne

1 Ámuúha táñahbému, cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa méíhdé múnáaúvuke Píívyéébe ojtsóri túkévejtsómé Tújpañe Móóá pájtyene.

2 Ehdúhjáa díbye diityéké píaabómé íhvéjtsámeí Moitséé hójtsí pañevú díbye diityéké ityúkévajtsoki.

³ Aaméhjáa ihdyu icyahíjcyá Píívyéébere diityéké píáábóne tájpi.

⁴ Dííbyeréhjáa muurá diityéké ácuhiíjcyá majchóvu, adóvu, íjcyane méénúráityuróné diityémá imyéénúneri. Áamemáhjáa téijyújuco nééwayúdu néébe Criíto íjcyaaabe diityéké tükévétsohíjcyáne.

⁵ Ehdúhjáa panévaturé ímíhyéjúcooro Píívyéébe diityéké tükévéjtsórónáa ímunáajte ímityúné dáríívémehíjcyáhi. Áané déjúcotúhjáa mítyame dsíjívé íínéubará píívyétúné ííñújivu.

⁶ Ahdu meke tene ipájtyétu tsá ímityúnéhjiri meúmúúpívyéityúne.

⁷ Tsá dityée méénuhíjcyádú níjcyotájteke mecááníváityúne. Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Níjcyotájteke idyúúrúváne wañéhjíné pañe imájchóné hallúvú ádohíjcyáme.”

⁸ Ahdícyane tsá medómácójcatsítyú ihdícyáméhjima dityéhjáa méénuhíjcyádu. Téené déjúcotúhjáa muurá tsajcójíré diityédítyú dsíjívémé 23,000-meve.

⁹ Áanéllii tsá Píívyéébeke mepátsárijcyóityú ímityúné meméénune dibye íáábúcuhiíjcyá tsaatéhjáa diityédítyú méénuhíjcyádu. Tehdúhjáa muurá méénúmeke téené déjúcotu ííñimyé mú íhdome dsíjívéhíjcyáhi.

¹⁰ Aanéjii tsá múu diityé díívame ímityúné íhjúvatú Píívyéébedítyu. Tehdúhjáa néémeke muurá téené déjúcotu dííbyere Píívyéébe wálloobe ‘Dsiíjívé’ némeíbyé níjkyéji múnáajpi dsíjívetsóhi.

¹¹ Ehdúhjáa nénehji éjjuúvú méíhdé múnáake pátyehíjcyáne muurá Píívyéébe waajácúháámitu caatúvá íñe icyooca meíjcyámema ííñuji níjkévaríjyuco íjcyame teene meéévéne tehdu medáríívéméityuki.

¹² Áanéllii ímí Píívyéébeke íúraavyéné íjtsúcunúmé téíñbúwá méíjcyaco ámuha ímityúneri memújtátuki.

¹³ Muurá eene ámuha ímityúneri meúmúúpívyehíjcyáne mávaríjchojúúné tsá apáámyekéré ámúhake dómájcotúne. Muurá ihdyu pámeekéré patyéhíjcyáne. Áronáa mecátsípáávé Píívyéébedívu. Dibye íjcyátúcoocájii; tsá néhi ávyetá íhnáhó néené mávaríjchoju meke dómájcoityúne. Díibye ihdyu tehdííváne mávaríjchoju meke dómájcoijyu meke píááboó maáábúcuki.

¹⁴ Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áanéllii tsáhájuco níjcyotájteke ámuha medúúrúváityúne.

¹⁵ Ehdu íñe ámúhake o néé ámúhá íjtsaméima ámuha meíjcyámeke. Aane cáhawáá ihdyu ímííñéúvú méíjtsaméi ámuha mewáájácuki.

¹⁶ Muuráhjáa Píívyéébe mééma mepájtyetíñe méénune méítsáávéne májchó meméénúcooca maádome météhdútsohíjcyá teene dííbyeke. Aame méduurúvahíjcyá mewájyuríi Criíto tujpácýó páwachákevu wágóovéne. Téhdure pááaho memájchóneri méduurúvahíjcyá mewájyuríi dibye ícúbáhrámeíñe méítsaavéne.

¹⁷ Muurá mítyame meíjcyarómé tsahóóré pááaho memájchome ímí ménahbévájcatsíhi. Ahdu muurá tsáápiiye Criíto íjcyáábeéjté mítyame meíjcyarómé méijcyá tsáápihdyúre.

¹⁸ Muuráhjáa tamúnaa ijraéémú Píívyéébe ícúvé dóhíjcyámé tsame íjcyá téénééjte.

¹⁹⁻²⁰ Muurá dííbyeke wáájácútúmé naavémukéré dooháñevu íícúvehíjcyá ímíubáané ditye íícúvéíyoobe Píívyéébe íjcyánaáaca. Áanéllii ámúhake o néé tehdu ámuha naavémuke meíícúvétuki. Tsá ámúhake o nehíjcyatú níjcyotájte meke píáabóne.

²¹ Ahdícyane tsá tene ímityú tsúuca Píívyéébema maádóneri, memájchóneri, menáhbévácatsíhíjcyámé Naavéneke íícúvehíjcyámema menáhbéváne.

22 ¿Íveekí Píívyéébeke mepátsárijcyóiyá ehdu medárhívemeíñeri? ¿Aca dííbyé ehnúñevu meé?

Críjtoéjté wájyújcatsíyóne

23 Muurá ímiáané panévaré meímilléné méméénúiyáhi. Áronáa tsá panévaré ímí néétune. Tsá páneere meke píáábotú Píívyéébeke meúráávyénéjcutu.

24 Áánéllii tsá múu tsúúráméityú iye tsaímíyé íjcyáíyóneri. Téhdure múu íjtsámeí tsíjtyeke ípíáábóiyóneri pámeere ímí meíjcyaki.

25 Áhdure ditye dooháñé náhjihénuhíjcyánetu múu cúúvéhulléré iáhdone dóo tsáijyu múu ícúvé íjcyane ámuha medóone múhdurá meíjtsúcunúiyónéllíhíhíe.

26 Muurá íññújiri páneere múhdúné tsíeméné íjcyane Píívyéébe éhné díbyéé ípívyejtsóne.

27 Áánéllii múu cahcújtso múnaa íjcyáturómé ámúhakye majchóvú píúváhajchíí cúúvéhulléré majchó ínehjí ditye pícyoone ámuha múhdurá meíjtsúcunútuki.

28 Áánetu tsaate idyóótune ‘íñe níjcyotájté ícúve’ néhajchíí tsá múu dóótu díityéké ámuha múhdurá meíjtsámeíchótuki.

29 Ehdu o néé ihdyu ámuha medóórone ímítyú meíjtsúcunútúrónáa díityéké múhdurá ámuha meíjtsámeíchóiyónéllíhíhíe.

Áronáa tsáijyu múu ámuha ténetu ménééiyáhi: “¿Aca muhdú íñvane mewáájacúdu méméénune tsíjtye múhdurá íjtsúcunúiyáhi?”

30 Muurá íñná memájchóné hallúvú météhdútsohíjcyá Píívyéébeke díbye ímillédu. Aanéjñí ¿íveekí tsíjtye ihjyúváiyá ímityúné íjcyáneríjñívari?”

31 Ihdyúhde tehdújúcoóro. Áronáa ihdyu múu panévaré íñná imyéénúneri, imájchóneri, iádóneri, bóhówajtsó Píívyéébeke.

32 Ánéhjiri ihdyu tsá múu tútávájtsotú jodíómuu, jodíómú íjcyáturómee, íjcyámeke pámeere cáhcújtsótúróméhjimájucó.

33 Muurá ihdyu ó imíllé pamévamáyé ímí o íjcyane ditye téhdure ípájtyetéki. Tsá oore ímí o íjcyáíyóneri o íjyácunútúne.

11

1 Ahdu múu íjcyá muhdúhjáa Críjto ícyahíjcyáné o wáájáne dííbyeke o úraavyédu.

Muhdú walléemú pihcyáávé pañe íjcyáiyóne

2 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, mítyane ámúhakye ó duurúvá Píívyéébe icyánéjcu ámúhakye o úwaabóné ímí ámuha meúráávyéne oke meítsáávehíjcyánéllíhíhíe.

3 Aane ó imíllé ámúhakye o úúballéné Píívyéébe Críjtó túkevítsoobe íjcyane. Áánetu Críjto wajpíímú túkevítsoobe. Áánetu díitye wajpíímú méwámyú túkevítsojte eene Críjtó túkevítsoobe Píívyéébe íjcyadu.

4 Aame wajpíímú íhñíwaúúné iwátájcómeíñe Píívyéébe uwááboju úwáábóhajchíí núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu imyéénúmeíñe ditye Píívyéébema íhnyúváhajchíí núcójpítsó teéne.

5 Áánetu walléemú íhñíwaúúné wátájcómeítyúmé úwáábóhajchíí téhdure núcójpítsó teéne. Téhdure tehdu méénúmeítyúmé Píívyéébema íhnyúváhajchíí núcójpítsó teene íbyééromeíñe ditye íjcyáiyódu.

6 Aane iwátájcómeíñe ímíllétúmé óvíi íllure bééromeíhi. Áánetu tehdu imyéénúmeítyóné núcójpítsó íjtsúcunúhajchíí óvíi wátájcómeímye.

7 Áánetu wajpíímú tsá Píívyéébe pihcyáávé pañe wátájcómeítyuró dííbye náávé íjcyame dííbyeke íávyejúúlléébeke íbóhówátsohíjcyánéllíhíhíe. Áhdure walle ájyúke íávyejúúlléne bóhówajtsóhi.

⁸ Tsáháa muurá wájpikye Píivyéébe ípívyéjtsotú wállehdítú tsátsii iújcúnetu. Muuráhjáa ihdyu wálleekeré ípívyéjtsobe wájpíhdítú tsátsii iújcúnetu.

⁹ Tsáháa muurá wálleke tujkénú ípívyéjtsólleke díbye náhbénutú wájpíhdívu. Muuráhjáa ihdyu wájpikyeré tujkénú ípívyéjtsóóbeke nahbénuube wállehdívu.

¹⁰ Áanéllii múu walléémú wátácámeíhijcyá íhñíwaúúné ájyúmuke iávyejúúlléné uubállé níjkyéji múnaa ímí íjtsúcunúki.

¹¹ Muuráhjáa Píivyéébe ípívyéjtsó wajpi wálleema iúcújcatsíñe ímí ípíáábójcatsíki.

¹² Muuráhjáa ímiááné wájpíhdítúré walle ípívyeevéhi. Áronáa ihdyu ícyooca dííbyere Píivyéébe méénune wállehdítúréjuco míamúnáa ípívyeevéne.

¹³ Aane ¿muhdú ámuha méijtsúcunú diitye walléémú dobéévé pañe íhñíwaúúné wátájcómeityúmé Píivyéébema íhjuváne? ¿A tehdújuco teénej? ¿Mityá tsáhaáj?

¹⁴ Muuráhjáa ihdyu mepíivyedújuco íjcyane wajpi íhñíwácoma íjcyáiyóné múhdurá núcójpítsóhree.

¹⁵ Áanetu ihdyu wállehdítú uuvéné íhñíwácoma dille íjcyane íhñíwaú wátájcódú tene néenéllííhye.

¹⁶ Aane íñe páneere ámúhake o néene tsaate múhdurá íjtsúcunúhajchíí óvíi muhdú néé téénetu. Áronáa ehdu muha méúwáábohíjcyá pahúllevaré íjcyané cahcújtso múáake.

Jetsóope mépajtyeté méénúne májchó múhdurá dáríívemeíñe

¹⁷ Áanetu íjcyané tsane ámuha meméénuhíjcyané múhdurá ámúhadívú o íjtsúcunúne. ¿íveekí ámuha medóbéévéne pañe múhdurá médáríívécatsíhijcyá ímiááméré íjcyatúme?

¹⁸ Muurá oke úúballémé ámuháwá metáhjácatsíhijcyané medóbéévécooca. Ímiáánéubá tehdu ámuha méícyahíjcyáhi.

¹⁹ Áronáacáubá ¿mityá tsánejcútú tehdújuco teene, téénetu mewáájácu caatyé ímiááné Críjtoke cáhcujtsóne?

²⁰ Muurévá ámuha Ávyéjuubée Jetsóó mewájuryi mééma méénune meítsáávéne májchó memájchoromé tsá ímí meméénuhíjcyatúne.

²¹ Ámuháwá muurá tsaatéjtane memájchome ídátsó ájyábari íjcyánáa múhdumé ámuha teene mekéwáñehdúmé ílluréjuco mellíyícyávehíjcyáne.

²² ¿Aca íveekí ehdu ámuha meméénuhíjcyáhi? ¿A tsá ámúhá jaaháñevuré ámuha memájchóityuróne? Muurá ehdu ámuha meméénúneri tsá maávyejúúletú Píivyéébejéte ámuha meíjcyame medóbeevéne. Íllure ámuha ménúcópívétsohíjcyá ídáátsojéte. ¿A ehdu ámuha meícyahíjcyámeke ó duurúváiyáhi? Tsáhaá.

Jetsóó mewájuryi méénune meítsáávéne májcho
(Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Rc 22.14-20)

²³ Páñetúhjáa Ávyéjuube Jetsóó úwaabóné íñe ámúhake o úúballéhi. Jóódáhjáa dííbyedívú ékéévetsóipyéjco pááaho iújcúne téhdújtsobe Píivyéébeke.

²⁴ Átsihdyúhjáa teehe idyóhdahíróne neebe ímamyémuke: “Íñe tájpi náávé íjcyane memájcho. Ehdu pájyuvaré meméénuhíjcyaco ámuha mepájtyeté o ícúbáhrámeíñe ámuha meítsaavéne.”

²⁵ Átsihdyúhjáa idyé ado íkéévéne neebe: “Íñe tátyujpácyó ícúbáhrámeíñej tééveri Píivyéébema tsíhdyuréjuco ámuha meíjcyáíñe uubálle. Aane ámuha meítsaavéné tehdu meméénuhíjcyaco.”

²⁶ Ahdícyane óvíi ámuha tehdu meméénúneri mébóhówátsohíjcyá díbyée míamúnáa wájuryi dsíjívéné mújyú tsiíñe díbye tsááíñévújuco.

Jetsóoke meítsáávéne májchori menáhbévájcatsíñe

27 Aane muurá Ávyéjuubée mewájuryi méénune meítsáávéne májchó tsaate múhdurá nééme meéletu májchome ímityúné meenuhi. Tehdu méénune tsá ávyejúúletú díbyée ícúbáhrámeíne ítyujpácýó wáágoóne.

28 Áánéllii múu tujkénú teene imyéénútúné ihde ímíñeúvú íjtsámeí muhdú íjcyane.

29 Muurá peecúteré teene meméénúhajchíí máhallúvúré ímityúné mémeenuhi.

30 Ehdu nééné níjcaúvú muurá eene ámúhadítýú chémeme dúhcúméhjíúvú néémedítýú tsaate dsíjívéhíjcyáhi.

31 Áánetu ihdyu ímíááméré ímíñeúvú meíjtsámeíne teene meméénúhajchíí tsá Píívyéébe ííne hallútú méhdi ícúbáhráitýúne.

32 Muurá ihdyu tsáijyu meke íhvétsohíjcyaaabe meícúbáhrámeí téénetu meíllíjkívyéne ímíááameréjuco meíjcyá cáhcújtsótúmema mewágóóóvétuki.

33 Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Áánéllii múu téhméjcatsí pámeeréi píhcyáávécoca ámuha ímíñeúvú memájcho teene Ávyéjuubée mewájuryi méénune ámuha meítsáávéne májcho.

34 Áánetu tsaate íájyabáávatéhajchíí óvíi ihjyávú majchóhi. Tsá ditye teene dómájcoítýuró Píívyéébe díityéké tééné hallútú ícúbáhrátuki. Áánetu eene tsíñehjí ámuha meméénuhíjcyáné óvíi ámúhake o ááhívetéijyu méímílbajchóhi.

12

Píívyéébé Apííchó píááboríyé meméénuhíjcyanéhi

1 Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámúhake o úúballéné ímíñeúvú ámuha mewáájácu muhdú Píívyéébé Apííchó meke píáábónej tééveríyé ínehjí meméénune mepíívyeténe.

2 Muurá ámuha méwaajácú dííbyekée ámuha mecáhcújtsótúcooca níjcyotájtekéré medúúrúvahíjcyáné íbóhíma íjcyátúmeke.

3 Aane ámúhake o néé tsá muurá tsaate Píívyéébé Apííchó túkevítjtori nééítýuróne: “Jetsóó nehníjyau.” Áhdure tsá múha Ávyéjúúbedi Jetsóoke díllóítýuró Píívyéébé Apííchó díityéké túkévéjtsótuca.

4 Muurá ihdyu Píívyéébere meke píáábónej tééveri mépiivyété páhdúváré nénehjí meméénune. Árónáa ihdyu Íapííchoj tééveríyé meke píááboobe ténehjí meméénuki.

5 Muurá dííbyé wákimyéí páhdúváré nénehjí meméénúróneri tsaapííkyéré méíicuvéhi.

6 Muurá dííbyere Píívyéébe tehdu mééma meenu ihñéjté meíjcyámema.

7 Aane muurá dííbyé Apííchóré meke píáábóneri mépiivyété tehdu nénehjí meméénune mejtééveri téhdure tsijtye cahcújtso múnáake díbye ípíááboki.

8 Muurá tsaate téénere píáábónej tééveri piivyété tsíjtyeke ityúkévetsóne. Áané píááboríyé tsijtye piivyété ímí íúwaabóne.

9 Áhdure muurá tsaate téénere píáábónej tééveri ímí Píívyéébeke cáhcujtsóhi. Áané píááboríyé tsijtye piivyété chéméméhjíke íbóhítsóne.

10 Tsaate piivyété méénúráítýuróné imyéénune. Tsijtye piivyété íná pájtyeíñé íhdéjuco iwáájacúné íúúballéne. Tsijtye piivyété iwáájacúné caatyé pañé ímíááné Píívyéébé Apííchó íjcyane, caatyé pañé Naavéné apííchóré íjcyane. Tsijtye piivyété tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri íhhyuváne. Tsijtye piivyété tsijtye íhhyuváne illéébóturóné íhñéjuvu ípájtyetsóne.

11 Ehdu muurá Píívyéébé Apííchó píáábónej tééveríyé mépiivyété páhdúváré nénehjí meméénune.

Pámeere Críjtoéjté tsáápíhdyúré íjcyane

12 Muurá méjpi pívátsihjívá íjcyáné dobéévé méijcyá tsáápiíye. Ahdu téhdure Críjtoéjté mítyame páhduváré menéérome méijcyá tsáápihdyúre.

13-14 Muurá pamévare jodiómuu, gríéegomuu, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume pámeere méijcyá dílbyeéjte. Muuráhjáa Píívyéébé Apííchó mépañévú úcaavémé méijcyá tsané múnaaréjuco. Aame Críjtoma tsáápihdyúré méijcyá Cáání Apííchó mépañe íjcyáne j tééveri íñe méjpi pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye méijcyadu.

15 Muurá méjtúha ílhjyúvaca tsá nééítyuró méjpiene íjcyatúné hójtsi íjcyatúnéllíhíye.

16 Téhdure ménúúmího tsá nééítyuró méjpiene íjcyatúné máhállu íjcyatúnéllíhíye. Áronáa muurá páneere méjpiene.

17 Muurá páneere méjpi hálluúré íjcyaca ¿íñerí mélléébóiyáhi? Téhdure páneere ménúúhejúrú íjcyaca ¿íñerí máarahjúcúiyá tsíeménej cúva?

18 Ehdúhjáa tene múhdurá nééíyónéllí ihdyu Píívyéébe méjpi ípívyejtsó muhdú íjtsúcunúdu ténéhjíma.

19 Muurá tsáneere méjpi íjcyaca múhduréiyó teéne.

20 Aane muurá pívátsihjívá íjcyáróné dobéévé tsáápiíye.

21 Áánéllí máhálluúcu ílhjyúvaca tsá nééítyuró méhójtsicu íñetú píáábotúne. Áhdure méhniwau tsá nééítyuró méjtúhaacyu íñetú píáábotúne.

22 Muurá méjpiítyu íhstúuvúdu méjtsúcunúrotsíhjí ímichi éhniíñevu meke píaabóhi.

23 Áánéllí tétsihjí múhdurá néérotsíhjí tsaímíyé météhmémei múha meke íajtyúmítuki.

24 Áánetu muurá ímí méjtsúcunúrotsíhjí tsá pahdu mewátájcómeítyúne. Píívyéébé ípívyejtsó méjpiítyu múhdurá néérotsíhjí tsaímíyé metéhmeki.

25 Ehdúhjáa ípívyejtsoobe méjpi patsíhjíváré ímí meke píáábónetu tsátsii múhdurá méjtsúcunútki.

26 Muurá tsátsíyé metútáváávérónáa páneeréjuco méjpiíyi avye búuuvéne. Áánetu tsátsii metútáváávétúcooca pájpiíye íñe ímíjyaú méllíñemuúcunúmeíhi.

27 Ahdu muurá tsáápiítsa Críjtoéjté méijcyame méijcyá tsáápiíye íjcyadu.

28 Áánéllí dílbyé cahcújtso múnaa méijcyámeke Píívyéébe pícyóó íná mewákímyeíñehjívu. Tsaatéke muurá pícyoobe Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju uwááboméré ditye ípyéhíjcyaki. Áánetu tsíjtyeke pícyoobe íhdéjuco íná pájtyeíñe iwáájacúné úbálléímyeke. Tsíjtyéhjíke pícyoobe dílbyé íhjú uwáábojte ditye íjcyaki. Téhdure tsíjtyeke pícyoobe méénúráítyúronéhjí méénúímyeke, chéméméhjíke bóhítsóímyeke, ídáátsóméhjíke píáábóímyeke, túkevjtsojte íjcyáímyeke, tsííñe míamúnáa íhjú illéébótúrójuri íhjúvái myeke. Ehdú muurá páhduváré néené wákímyeíháñevu pícyoobe Píívyéébe íhñéjté méijcyámeke.

29 ¿Aca pámeere dílbyeéjté méijcyame Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju uwááboméré mépehíjcyáhi? Áhdure ¿aca pámeere íná pájtyeíñe mewáájacúné méúúbállehíjcyáhi? ¿Aca pámeere mee uwáábojte? ¿Aca pámeere méénúráítyúronéhjí méméénuhíjcyáhi?

30 ¿Aca pámeere chéméméhjíke mébóhítsóhíjcyáhi? ¿Aca pámeere méíhjúvahíjcyá tsííñe múnáa íhjú melléébótúrójuri? ¿Aca pámeere mépiivyeté téjúhjíri tsaate íhjúváne mepájtyetsóne? Tsáhaá.

31 Áhdícyane cáhawáa métsúúraméi keená éhniíñevu ímí ámuha méjtsúcunúneri Píívyéébe ámúhakyé íajcuki. Aane ó ímíllé ámúhakyé o úwaabóné muhdú éhniíñevu ímí méijcyáiyóne.

13

Mewájujcatsíñe

¹ Muurá tsííñé míamúnaa, níjkyéji múnaa, íjcyámé ihjyúrí o ihjyúvároobe muucá o wájujúhájchíí atéréepíyé o íjcyaaabe pevénére ó ihjyúvahíjcyá éhne múúne cúúmúbama chehkéú íhjuvádu.

² Téhdure ñná pájtyeíñé íhdéjuco o wáájacúné o úúbállehíjcyaaabe páné íhdéene o wáájacúroobe tsíjtyeke o wájujúhájchíí tsá ímíáábé o íjcyatúne. Áhdure Píívyéébeke ímí o cáhcújtsónéllíi cámhbaúné tsiéllevu o íñétsóroobe tsíjtyeke o wájujúhájchíí tsá ímíáábé o íjcyatúne.

³ Áhdure ídáátsóméjhike tátsíméneri o píáábohíjcyaaabe Críjtodítýú íjcyáné uwááboju o úwáábohíjcyáné hallútú oke ditye cóvájtsóroobe tsíjtyeke o wájujúhájchíí tsá íñetú oke tene píáábotúne.

⁴ Muurá ihdyu pamévakeré meídaatsólléne mewájujume máaabúcú múhdurá nééronéhji. Aame tsá íñerí menómíutááváityuróne. Tsá ávyéjuuháñé mellííñéityuróne. Tsá 'mityáhmítýá' menééityuróne.

⁵ Tsá atéréenéhjí meíhjuváityuróne. Tsá méhllíihyéré tsane meméénúityuróne. Tsá mecááyóbáityuróne. Tsá tsiélleréjuco meíjtsúcunúityuró tsaate meke ímityúné méénune.

⁶ Áhdure tsaate ímityúné méénúneri tsá meímíjuúúvéityuróne. Ímíááneriyé meímíjuúúvéiyáhi.

⁷ Muurá ímíááné pamévake mewájujume múhdurá tsaate íjcyámeke mépíaabó ditye ímíjpyeteki.

⁸ Ehdu mewájujcatsíñé tsá mújyú mééma níjkéváityúne. Áánetu eene ñná pájtyeíñé íhdéjuco mewáájacúné meúúbállehíjcyáné mééma níjkévaáhi. Téhdure dííbyé píááboriyé tsaate tsíjtyé ihjyú illéébótúrójuri íhjujúvahíjcyáné níjkévaáhi. Áhdure dííbyé píááboriyé mewáájacuhíjcyáné tsáhájucó íjcyáityúne.

⁹ Muurá Píívyéébé icyánéjcu tsátsíhhuútsáre mewáájacúné meúúbállehíjcyáhi.

¹⁰ Áronáa ihdyu íjcyáíñéi páneere mewáájacúne. Ájyú tsáhájucó tsátsíhjítsáre mewáájacúityúne.

¹¹ Muuráhjáa tsíímene o íjcyácooca ó ihjyúvahíjcyá tsíímene íhjuvádu. Aabéé ihdyúhacáa múhdurá néérone ó itsúcunúhijcyá tehjújuco. Aanéé o kéémeebe tsáhájucó tehdu o néjúcootú tsúúca o wájacúúvénéllíihye.

¹² Ahdu muurá íñe ícyooca tsátsíhhuútsáre méwaaajácú Píívyéébé icyánéjcu éhne múúne míícúmí pañe tsíméne náávé meíitene mewáájacúdu. Áronáa ihdyu íjcyáíñéi éhniíñevu ténejcu mewáájacúne. Muurá íñe ícyooca tsátsíhhuútsáre o wáájacúné téjyú botsíi ó waajacúú ímíñeúvú muhdú Píívyéébe oke wáájacúdu.

¹³ Aane muurá dííbyeke mecáhcújtsóne mewájujcatsímýé meítsóhíjcyáné tsá mújyú níjkéváityúne. Áánetu ímichi páñétúene teene mewájujcatsíñe.

14

Tsíjtyé ihjyúrí tsaate íhjuváné píívyeténe

¹ Áhdícyane múu tsúúráméi pamévamáyé ámuha mewájujcatsímýeke Píívyéébé Apííchó tükévejsómé panévaré ámuha meméénúíyóneri. Múu tsúúráméi íhdétújuco díbye ámúhadívú bóhówajtsóné ámuha mewáájacúné meúúbálléiyóneri.

² Muurá tsaate tsíjtyé ihjyú illéébótúrójuri íhjuváné Píívyéébemáyé ihjyúvá tééjuri. Aane tsá múu lléébóityuró ñná ditye néene Píívyéébé Apííchóré díityéké tükévejsóneri ditye íhjuvánéllíihye.

³ Áánetu ihdyu dibye íuwááboju bóhówajtsóné úúbállehíjcyámé cahcújtso múnáake tsápíjtsó éhniíñevu ímí dííbyema ditye íjcyaki.

⁴ Muurá tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri tsaate íhjuvámekéré píaabóné Píívyéébeke ditye úráávyénéjcutu. Áánetu ihdyu dibye íuwááboju bóhówajtsóné úúbállehíjcyámé éhniíñevu tsíjtyeke píaabóhi.

⁵ Aane ihdyu ímí ó íjtsúcunú tsíjtyé ihjyu ámuha melléébótúrójuri meíhjuváiýóne. Árónáa éhniíñevu ó imíllé ámuha meúúballéné Píívyéébe íuwááboju ámúhadívú bóhówajtsóne. Teene ihdyu éhniíñevu píaabó cahcújtso múnáake. Áánetu tsíjtyé ihjyúrí ámuha meíhjuvaróné tsaate diityé ihjyúvú pájtyétsótúhajchíí tsá diityéké tene píáábotúne.

⁶ Ámuúha táñahbému, muurá ámúhake o ááhíveebe tehdu tsíjtyé ihjyúrí ámúhama o íhjuváhajchíí tsá ámúhake tene píáábóityú ámuha melléébótúnéllíhye. Áánetu ihdyu Píívyéébe óhdivu bóhówajtsóné ámuha melléébójuri o úúbálléhajchíí ámúhake píááboíñe.

⁷ Cáhawáá méijtsúcunuj, muurá míamúnaa íjcyáturóné cúúmúbama chiýoró ímíñeúvú mellíjchúcooca melleebó imíwu tsanéécú íhjuváne. Áánetu múhdurá mellíjchúhajchíí tsá ímí melléébotúne.

⁸ Áhdure méénucátsí íjcyácooca ímíñeúvú rojrócó llíjchúmeítyúhajchíí tsá múha íjcyátsíívyetúne.

⁹ Ahdu muurá tsaatémá ditye lléébótújuri meíhjuváhajchíí tsá ditye lléébotúne. Pevénéré méihjuvává éhne múu pevetsíima íhjuvádu.

¹⁰ Muurá ííñújiri míamúnaa páhduvaré íhjuvámé tsá wáájácúratúné íhjuvatúne. Muurá ihdyu ditye íhjuváne waajácúmeíhi.

¹¹ Muurá tsaate óóma tehdu o lléébótújuri íhjuvaca tsá íínetú oke tene píáábóityuróne. Áamedítyú ó nééiyá tsíjtye múnaaré ditye íjcyane. Áhdure óhdityu nééiyómé tsíjtye múnáajpíyé o íjcyane.

¹² Aane Píívyéébé Apííchó ámúhake túkévjtsóneri páhduvaré nénehji ámuha meméénúýóneri meíjyacunúhíjcyámé múu íjyacunú ámúhake dibye píáábóneri cahcújtso múnáake ámuha metúkévjtsóýóneri.

¹³ Áánetu tsíjtyé ihjyúrí íhjuváne píívyetémé múu Píívyéébeke píáábó táumeí dibye túkévjtsóneri teene ípájtyétso tsíjtye illééboki.

¹⁴ Muurá tsá oore táíjtsaméiyi tsíjtyé ihjyu o lléébótúrójuri Píívyéébema o íhjuvahíjcyatúne. Dííbyé Apííchóré ihdyu tápañétú íhjuvahíjcyáhi. Áánéllii o íjcyároobe tsá o wáájácuhíjcyatú o íhjuváne.

¹⁵ Aane íñe ¿kééjuri méihjuváiýá Píívyéébema? Méihjuváiýá tsajúúcuri melléébótúrójurii, melléébójurii, íjcyane. Áhdure dííbyeke medúúruváne mémátsíváiýá tsajúúcuri.

¹⁶ Muurá tsíjtye lléébótújuri dííbyeke medúúruváhajchíí tsá múha meke náhbénúityú illéébótúnéllíhye.

¹⁷ Ímí tehjújúcooro Píívyéébema tééjuri meíhjuvaróné tsá tsíjtyeke píáábotú dííbyeke ditye úráávyénetu.

¹⁸ Árónáa ihdyu ímí tehjújuco teene melléébótúrójuri dííbyema meíhjuváne. Muurá ámúhá ehniíñevu ó íhjuvahíjcyá Píívyéébema oore o íjcyácooca. Áánéllii ó téhdjtsó dííbyeke.

¹⁹ Árónáa ihdyu tsame cahcújtso múnaa mepíhcyáávécococa ó imíllé pámeere lléébójuri báhríñéwuúré o íhjuvaróné diityéké píaabóne. Tsá muurá diityéké tene píáábóityuró cááménécóbaúvú tsíjtyé ihjyúrí o íhjuváne ditye lléébójurííjvari.

²⁰ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu ímíájító ámuha meúraavyémé tsímédú néétune. Ímíñeúvú múu íjtsámei kéémejte íjtsámeídyu. Áánetu ihdyu ímityúné icyánéjcutu múu ijcyá diitye tsime ñná wáájácutúmé íjcyadu.

²¹ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Tahñéjté jodíómuma ó ihjyúvaá tsíjtye múnáaj tééveri diitye ihjyúri. Árónáa tsá oke ditye cáhcújtsóityúne. Ehdu íñe o néé Píívyéébe o íjcyáabe.”

²²⁻²³ Aane muurá tsíjtye ihjy melléébótúrójuri Píívyéébe Apííchó meke íhgyúvátsóneri cáhcújtsótúmeke méúújtsó íhstútuube Píívyéébe íjcyane ditye iwáájácuti. Árónáa muurá medóbeevémé téjúhjárí meíhgyuvané illéébóne méhdityu nééiyómé illure meméivaténe. Áánetu ihdyu cahcújtsó múnáa wáábyuta méhdivu íuwaáboju bóhówájtsóobe diityéké meúbálleki. Tsá cáhcújtsótúme wáábyuta tene íjcyatúne.

²⁴ Árónáa tsájyú múúne tsáame meúwaabóné illééboki. Aame muurá teene illéébóne waajácúiyá ímíáané ímityúme íjcyane.

²⁵ Aane múhduúvúrá íjtsúcunúne botsíi Píívyéébe mééma íjcyane iwáájácutúne dííbyeke duurúváiyómé ímíhmóúbánema.

Muhdú pihcyáávé pañe meíjcyáiyóne

²⁶ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, ámuha mepíhcyáávécooca Píívyéébeke ámuha medúúrúváne májtsí méénuhíjcyámee, tsaatédívú díbye íuwaáboju bóhówájtsóné úúbállehíjcyámee, tsíjtye ihjy illéébótúrójuri íhgyúvahíjcyámee, ditye íhgyuvané melléébojúvú pátyétsohíjcyámee, éhdume múu ímíñeúvú meenu cáhcújtsó múnáake tene ípíááboki.

²⁷ Aane tsaate tsíjtye ihjy illéébótúrójuri íhgyuvané píívyetéhajchíi óvíi míityétsiye íhgyúváhi. Téhdure ímílléhajchíi tsijpi píivyeté íhgyuváne. Árónáa ihdyu tsá múu tsané tujkéveri íhgyúvatúne. Tsáápiitsadí múu íhgyúvá llééboobe ípájtyétsoki.

²⁸ Áánetu díbye íjcyátúhajchíi tsá múu ámuha mepíhcyáávéne pañe tééjuri íhgyúvatúne. Íiye múu íjcyácooca Píívyéébe máyé tééjuri íhgyúváhi.

²⁹ Áhdure díbye íuwaáboju tsaatédívú bóhówájtsómé múu tsané dobéévé pañe míityétsíuba, 3-meváuba, úwaabó tsijtye illéébúcutúki.

³⁰ Árónáa tsájyú múúne Píívyéébe lléébúcutúmedívú téhdure íuwaáboju bóhówájtsóhajchíi óvíi tujkénú úwaáboobe íhveté diityéréjuco íuwaáboki.

³¹ Ehdu múu Píívyéébe íuwaáboju ámúhadívú bóhówájtsóné tsáápiitsadí ímíñeúvú úwaabó tsijtye illéébóne dííbyedívú icyátsípááveki.

³² Dííbye úwaáboju múu imyéénune píívyetémé ímíñeúvú meenuhi.

³³ Tsá díbye ímíllétú múhdurá dííbye úwaáboju medáriñvéne.

Ímíllebe tsaímíyé pámeere metúkévétsójcatsíñe.

³⁴ Aane ihdyu óvíi ámuha mepíhcyáávécooca Píívyéébe taúhbaju néhdu walléémú ímíááméré íjcyáne cúúvéhulléré úwaabó lleebúcutúhi. Tsá ehdu nétsihjívú ditye íhgyúváityuróne.

³⁵ Tsane idíllone ímílléhajchíi óvíi íhgyáhañévúré díllómé ájyúmuke. Tsá tene ímityú Píívyéébe pihcyáávé pañe walle íhgyúváiyóne.

³⁶ ¿Mityá tsá ehdu tene néétune? Cáhawáa méijtsúcunuj, tsáhái muurá ámuha pahdu díbye íuwaáboju méhdivu bóhówátsohíjcyané mewáájácutúne.

³⁷ Aane cáhawáa óvíi tsaate díbye íuwaáboju diityédívú bóhówátsohíjcyámé pañe dííbye Apííchó íjcyáhajchíi waajácú dííbye taúhbaju néhdújuco o néhíjcyáne.

³⁸ Áánetu tehdújuco néerone ditye múhdurá íjtsúcunúhajchíi muhdú idyé méméénuhi.

³⁹ Ehdu teéne, ámuúha táñahbému. Ahdícyané óvíi ámuha méúwáábohíjcyá Píívyéébe íuúwááboju méhdivu bóhówajtsóne. Tsá múu tsaate tsíjtyé ihjyu illéébótúrójuri ihjyúvānetu diityéké bóíjcyutúne.

⁴⁰ Ímíááméré múu íjcyáne panévaré ímíñeúvú meenúhi.

15

Críjto dsíjívéebe bóhíne

¹ Ámuúha táñahbému, cáhawáá méitsáávé muhdúhjáa pajtyéteju ámúhake o úwaabóné ámuha mecáhcujsóne. Aane muurá ímí ámuha méúraavyéhi.

² Aame tsúúca ámuha mépájtyeté ímíááné ámuha mecáhcújtsóhajchíjyu. Áánetu ámuha ímí mecáhcújtsótúhajchíí illure ámuha mébáñúméíhi.

³ Muuráhjáa Píívyéébe waajácúháámitu tene néhdújuco méimítyú iwáágóo Críjto dsíjívēnetu íjcyáné uwááboju oke ditye úwaabódújuco ámúhake o úwáábohíjcyáne.

⁴ Muuráhjáa tene néhdújuco dsíjívéebeke ditye cúúuube pápíhchúúj coojívatu bóhíne.

⁵ Aane íñe ó úwáábohíjcyá muhdúhjáa Péedoródívú íbóhówáávéne boone tsijtye ímamyémudívú dibye bóhówaavéne.

⁶ Áané boonétúhjáa muurá bóhówáávebe ihñéjté 500-mevá ehniíñevu íjcyámedívu. Áámedítyú tsúúca tsaatésáhjí dsíjívēnetu muurá íjcyáméi mítyame.

⁷ Ahduréhjáa muurá bóhówáávebe Jacóóbodívu. Áané boonétúhjáa bóhówáávebe pámehdívúréjuco.

⁸ Áané boonécóbaúvutúu téhdure óhdivu dibye bóhówaavéne ó íjtsúcunú éhne múúne walle itsímáváyotsíhjí pájtyelle tsímavádu.

⁹ Áánéllii tsá o íjtsúcunúmeityuró dííbyedítyú íjcyáné uwááboju úwáábomére péhíjcyáméejpi o íjcyane. Muurá ímíááné tsá o íjcyáítyuró ténejcú uwááboobe cahcújtsó múnáaké o ícúbáhráhíjcyánéllíihye.

¹⁰ Áronáacáhjáa ihdyu Píívyéébe pámeekéré iwájjyudu íjcyaaabe óhdi ídáátsóvéne oke ímíbjachóhi. Aabe ihdyu óvíi tehdujuco o íjcyane dííbyé icyánéjcu uwááboobe. Áánéllii muurá ímíááné tsijtye uwáábojte ehniíñevu ó méénuhíjcyá téené wákimyéi. Tsá idyé oóre. Dííbyere ihdyu Píívyéébe méénuhíjcyá tajtyééveri.

¹¹ Áronáa tsá muhdú tene néetu tsaate ehniíñevu téené wákimyéi méénune. Aane ihdyu ímí tehdujuco ámúhake muha méúwáábohíjcyáné ámuha mecáhcujsóne.

Dsíjívémé bóhííñe

¹² Muuráhjáa Críjto dsíjívéebe bóhíne muha méúwáábohíjcyáné ámuha mecáhcujsóhi. Áronáa ¿íveekí tsaate ámúhadítyú nehíjcyá dsíjívémé bóhíjúcóóityúne?

¹³ Muuráhjáa ímíááné tehdu tene néeca Críjto dsíjívéebe tsáhájucó bóhíítyuróne.

¹⁴⁻¹⁵ Aaca muurá ténejcú uwáábojte muha méíjcyáiyá állíu múnaa dibyee bóhíitúnéré muha méúúbállehíjcyánéllíihye. Aaca téhdure téené uwááboju mecáhcujsóné tsá íñnetu meke píáábóityuróne.

¹⁶ Muuráhjáa tehdu tene néeca Críjtoke ditye cúúuube tsá bóhíjúcóóityuróne.

¹⁷ Aacáa muurá íjcyáiyóné máhallúrí méimítyuháñe.

¹⁸ Aamée dííbyeke ímí mecáhcújtsorómé medsíjívémé ávyetá wágoóóveréjuco meméénúiyóne.

¹⁹ Muurá dííbyeke mecáhcujsóné apááñéré ííñújí hallúrí méíjcyánetu meke píááboca tsíjtyéhjí ehniíñevu ávyetá ídáátsó méíjcyáiyáhi.

20 Áronáacáa ímiááné Críjto idsíjívétsihdyu bohíí medsíjívémé mebóhííñé mééma déjucóónuúbe.

21-22 Muuráhjáa tsáápiye Adáa ímityúné méénúné déjúcotu médsíjívéhíjcyáhi. Ahdúu íivane tsáápiye Críjto ímiáábé íjcyaa méénúnej téeveri medsíjívémé mebóhííhi.

23 Áronáa tsá íhdícyáijyu mebóhííityúne. Díbyei tsiíne tsáácooca mebóhíí dílbyeéjté meíjcyame.

24-25 Áijyu pámé avyéjuubéré íjcyáa dílbyeke múnáátsohíjcyámeke ityáhjáné hajchóta. Áané boone páneere Cáani Píívyéébé hójtsí pañévú íhvéjtsóiibye dílbyeréjuco páne avyéjuube íjcyaki. Téijyu páneere níjkévaáhi.

26 Dsíjívé meke múnáátsohíjcyáné tsáhájucóo íjcyáityúne.

27 Muuráhjáa dílbyere Píívyéébe picyóó Críjtoke páne avyéjuubéré díbye íjcyaki. Ehdu muurá néene dílbyé waajácúhámitu. Tsá tene néetu Cáani dílbyé túkevítsojújú pañe íjcyane.

28 Muurá ícyooca páneere Críjtó túkevítsojújú pañe íjcyároobe téijyu íjcyáa Cáani Píívyéébé túkevítsojújú pañeréjuco. Muurá Píívyéébe ávyeta páne avyéjuubéré ímichi dílbye tájpi páneere íjcyáabe. Áánéllii téijyu páneere dílbyé túkevítsojújú pañeréjuco íjcyáíne.

29 Áánetu íjcyáné tsane. Ehdu idyé medsíjívémé mebóhíjúcóóityúné néhíjcyámé ¿íveekí tsójtsómeíhíjcyá ímúnaa dsíjívéme mémeri 'dítye ípájtyeteki' néemere muhdú idyé medsíjívémé mebóhíjúcóóityúnáa íínetú díityéké tene ípíááboki?

30 Aane idyé ehdu tétsíhí daíhañeréjuco medsíjívéíñáa ¿íne muha úwááboméré mépehíjcyá tsáijyu tsaate múúhake téené hallútú dsíjívétsóhajchíí muha mepájtyetékíívarí?

31-32 Áánélliihyéacáa bañúháñé téené hallútú Éépetsó cóomi múnaa ápíchó éhne múúne meke dóóné iyámédú néemema ó táhjácatsíhíjcyáhi. Aanéjívá, ané metsu ímiááné tehdu tene nehajchíí meíjcyáné hajchótá mewáñehívaténé pañe panévare meóóvehíjcyá tétsíhí daíhañeréjuco medsíjívéíñéllíhye. Áronáa muurá ímiááné medsíjívémé mebóhííne o úwáábohíjcyáné hallútú oke dítye dsíjívétsóllehíjcyároobe ó ícyahíjcyáhi. Ároneri íllure ó ímíjyúúvehíjcyá eene ámuha Jetsocríjtoke meúráávýeneri o ímíjyúdu.

33 Ahdícyane máállítsámeídí múhdurá ítsámeíhíjcyámedívu. Ámúhake mújtátsodímýé ímí ámuha meíjcyáíyómeke. Muurá tsaate néehí: "Átéreejtédívú menáhbevámé íllure meke mújtatsóhi."

34 Ahdu ámuha meíjcyáíyónéllii ímíñéúvú méuráávýé ímiáájú. Óvíjyacóóné ímítyunéjcu. Muurá íjcyáméubá tsaate ámúhadítyú Píívyéébeke wáájácúúme. Ehdu ámúhake o néé núcójpítsojújú pañe ámuha téénetu mewájácúúveki.

Muhdú dsíjívémé bóhííñé

35 Áronáacáubá tsaate ámúhadítyú neehi: ¿Aca íhya muhdííwáj píhíjmá medsíjívétsihdyu mebóhííhi?

36 ¿Aca muhdú ámuha méijtsúcunúhi? Íllu muurá teéne: Muurá tsíeméné pañévau mebájtsou tsíhdyuréjuco ícyápáyóóvétsihdyu ííñeu botsí páneevé úmehéréjuco.

37 Tsá muurá apáhajchíí teeu mebájtsónemáyé pahéjuco íjcyáítyuróne. Tsáijyu muurá trígó pañéváuma tsíñéhí pañévahúúné mebájtsócooca tsáhái téúhíjtu ípáhé bóhówáávetúne.

38 Píívyéébere íhdyu ímíllédú píívyetsóné tsáímíyé keemévé íínehé neeváúhjáa íjcyahéjuco.

39 Tsá muurá panévare tsahdúré néétune. Muurá úmehééné tsíhdyure. Áánetu mee míamúnaa tsíhdyure. Áhdure iyámé tsá tsahdúré néétune. Muurá baari úlléné iyámé tsíhdyure. Wahpéjté tsíhdyure. Amómé tsíhdyure.

40 Téhdure caame íévéhóówari íjcyanéjji, ííñújiri íjcyanéjji, tsíhdyure.

41 Muurá cóójiejpi núhba ájchú péjcoéjpima míicuru ájchúné tsíhdyure. Áhdure míicúruj pééte tsá tsahdúré néétune.

42-43 Ahdu muurá idyé tsíhdyuréjuco meíjcyane medsíjívetsihdyu mebohíime. Muurá medsíjívemeke ditye cúúume mechájááveromé tsiíne mebohíicooca tsíhdyuréjuco néjpiima meíjcyame tsáhájucó mújyú muhdú meíjcyájucóóityúne. Muurá íne ícyooca meíjcyáne jpi átéréenére.

44 Aane muurá ííñújiri meíjcyáne jpiima meíjcyame téhdure meíjcyaa tsíhdyuréjuco néene jpi mújyú medsíjívécóóityúné jpiima.

45 Muurá Píivyéébe waajácuháámitu néeneé: “Tujkénúejpi Adáake Píivyéébe ípívyétsóóbe pañévú picyóó míamúnaa díbye íjcyáiíne bóhi.” Áábé boonétúu Críjto bóhówááveebe ihdyu meke ajcú mújyú muhdú meíjcyájucóóityúne bóhíívu.

46 Áronáa tujkénú meíjcyá íne ícyooca meíjcyáne jpiima. Áané boonétú botsí meíjcyaa tsíhdyuréjuco néjpi mújyú medsíjívécóóityúné jpiima.

47-48 Muuráhjáa tujkénú Píivyéébe meenu meenu ííñúbatu Adáake ííñúiejpi íjcyáábeke. Áánéllíi tééj hallúri meíjcyame méjpiíháñema mee díbye ípívyéjtsoobédújuco. Áánetúhjáa ihdyu Ávyéjuube Críjto tsáa níjkyéjtu. Áánéllíi díbyema meíjcyácooca tsíhdyuréjuco meíjcyáiíne díbye íjcyadújuco.

49 Muuráhjáa Píivyéébe ííñúbatu méenu meenu íjpiíma íjcyadújuco mee méjpiímaá. Áhdure idyé níjkyéjiri íjcyaa Críjtoduréjuco meíjcyáiíne díbyema meíjcyácooca.

50 Ámuúha táñahbé muj, muurá íne ícyooca meíjcyáne jpiiháñema tsá meíjcyáityú Píivyéébe avyéjuri. Muurá íne dsíjívéíne jpiiháñé tsá múhdutú dsíjívétúné íjcyáityuróne.

51 Cáhawáa ámúhake o úbálle múha mewáájacutúne. Tsá muurá pámeere míamúnaa dsíjívéityúne. Muurá dsíjívétúme jpiiháñé cápáyóóveé tsíhdyuréjuco néene jpiiháñevu.

52 Muurá ávyeta íicúíwuúré tsáneere metámihjyácóné hallúri méjpiíháñe cápáyóóveé páneere tsíhdyuréjuco ímíbaávyé nihñéré rojrócó llíjchúmeícyooca. Tene muurá íhjúvacooca cahcújtso múnaape dsíjívéhíjcyámé tsiíne bóhíime tsáhájucó dsíjívéityúne. Áané tujkéveri téjyú íjcyame dsíjívétúme jpiiháñé tsíhdyuréjuco cápáyóóveeíne.

53 Muurá íne ícyooca medsíjívéhíjcyáne jpiiháñé téjyú cápáyóóveé dsíjívéityúné jpiiháñevuréjuco. Ájyú ihdyu botsí meíjcyaa Píivyéébe avyéjuri.

54-55 Ehdu muurá íne medsíjívéhíjcyáne jpiiháñé tsíhdyuréjuco cápáyóóveeíne Píivyéébe waajácuháámitu íllu tene nehjújuco: “¿Aanéhaca kíavújucó teene dsíjívé meke wáagóóiyóne? Tsúuca táhjátsámeíne tsáhájucó íjcyatúne.” Ehdu Píivyéébe waajácuháámitu néeneé.

56 Muurá ímityúme meíjcyáne déjúcotu médsíjívéhíjcyáhi. Áané méhdivu Píivyéébe taúhbaju bohówajtsó ímityúme meíjcyane.

57 Áronáacáa ihdyu tehdújuco Píivyéébe méhdi ídáátsóvéne Máavyéjuube Jetsocríjto téeveri ímityúné méema táhjane mewágóóóvétuki.

58 Áhdícyane, ámuúha táñahbé muj, méíhvéjtsodí Píivyéébe ícyáne jcu ámuha meúraavyéne. Óóchévetúmeré méméenuhíjcyá Máavyéjuube Jetsocríjto wákimyéi. Muurá méwaajácú díbye wákimyéi méméenume mebánúmeítyúne.

16

Cahcújtso múnáá wáábyuta dsíidsi pñhcyúmeñe

¹ Áánetu dsíidsike cahcújtso múnáállii ámuha mepñhcyuhíjcyáné múu ímíñeúvú meenú ñiné Garáátsiá iññújiri íjcyáné cahcújtso múnáake o néhduú.

² Ténevá tsemáánádú múu wáyeéévejcóójí idyóbéévécooca ámúhá wákimyéí hallúvú ámuha meújcúnetu tsánéhwu dówacárohhíjcyá ámúhadívú o úújetécooca botsíi ámuha mepñhcyútuki.

³ Aane o úújetécooca tsaatéké ámuha metújkevééllémeke méwálloó Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa éllewu ámuha mewállóóné waajácúhaamínema ditye teene itsájtyeki.

⁴ Áámema téhdure muhdú o néhajchíí ó peéhi.

Muhdú ipyééíñe Páávoró íjtsámeñe

⁵ Áronáa ihdyu tujkénúí ó peé Matsedóóniá iññújivu. Átsihdyu botsíi ámúhakye ó aahívéteéhi.

⁶ Aabe tsáijyu múúne ámúhama úúníjyá hajchótá ó ijcyá tsucájáhreé. Átsihdyu óví kiávú o péébeke ámuha oke mépiáabóhi.

⁷ Tsá o ímíllétú ámúhakye íícúiyé o ááhíveíñúne. Ó imíllé tsuucájááneúvúí ámúhama o íjcyane Píívyéébe ímílléhajchííjyu.

⁸⁻⁹ Aabe íchihvúré Éépetsóvú Pejtecójtéé wañéhjí ó pájtyeé téené pañe íchíi múnáake o úwááboki. Tsáijyu múúne tsaate diityédítýú o úwaabóné cáhcujtsó tsijtye oke téené hallútú tsáíllérónáaáca.

¹⁰ Áánetu Timotéó ñne o íjcyadu Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyaaabe ámúhadívú úújetéhajchíí ímíñeúvú méwaatsúcúpéjtsoco díbye ímí íjtsúcunúki.

¹¹ Áábeke ihdyu métsíménéélledíñe. Ímíñeúvú díbyeke mépiááboco elle iúlléjéne oke díbye iúújévaki. Muurá díbyeke ó ítsohíjcyá tsijtye ménahbémuma oke ditye iúújévaki.

¹² Téhdurée ménahbe Apóóroke ó neerá díbye ámúhakye iááhíveté tsijtye ménahbémuma. Áronáa tsá díbye péétune. Óví mújijyú íimíllécooca ámúhakye aahívetéébe.

Páávoró pítyajcóne

¹³ Ahdícyane ímíñeúvú Píívyéébeke méuráávyé ténejcútú ámuha íhtsutúme méijcyame ímítyunévú metáhhjátsámeítyuki.

¹⁴ Múu ñná imyéénune ímíñeúvú meenú pamévakéré iwájyúnema.

¹⁵ Ámuúha táñahbémuj, muurá ámuha méwaajácú Ejtéépanáké éhnée Acááyá iññújí múnáadítýú íhyájkímuma tujkénú Píívyéébé icyánejcúvú pájtyéébeke. Aabe muurá diitye íhyájkímuma ímí píáábohíjcyá téhulle íjcyame ménahbémuke.

¹⁶ Áámeke múu avyéjuulléhi. Áhdure tsijtye Píívyéébé wákimyéí méénuhíjcyámeke múu avyéjuulléhi.

¹⁷ Muuráhjáa diibye Ejtéépanaa, Potonáátoo, Acáícoo, éhdume tsaímíyé oke píaabó ílle ámuha méijcyaca oke mepíáábóíyónetu.

¹⁸ Aame oke tsápítsohíjcyá ámúhakyeé itsápijtsódu. Aane ímí ó íjtsúcunú tehjújuco. Tehdu néemeke múu avyéjuulléhi.

¹⁹ Áhdure ámúhakye ó úúballé Áátsiá iññújiri íjcyáné cahcújtso múnáa ámúhakye dúúruváne. Téhdure Akííramútsí Píritsírrama ámúhakye duurúváhi. Áhdure diityétsi jávú píhcyáávehíjcyámé ámúhakye duurúváhi.

²⁰ Pámeere íchíi múnáa ménahbémú ámúhakye duurúváhi. Téhdure tsamééré méduurúvajcátsi.

²¹ Aane ñne ámúhakye o pítyajcóné pañetu oo Páávoró ó caatúnúhi.

²² Aabe o nées Ávyéjuube Jetsocríjtoke wágyútúmé hallúrí tsúúca ímityúné íjcyane. Aabe ihdyu óvi tsájucóó Máavyéjuúbe.

²³⁻²⁴ Muurá mítyane ámúhake ó wajyú dííbyeéjté ámuha meíjcyámeke. Ahdícyane ihdyu óví dííbyeréjuco ámúhake píaabóne. Áyu tehdújuco.

2 CORÍNTIO

Hállúvúeháámí Coríntori Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o Íjcyáábekée oke Píívyéébe picyóó Jetsocríjtodítýú Íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki. Aane íñe Ícyooca muhcsi íhyaami mécaatúnú ménahbe Timotéoma elle Coríntori ámuha meíjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Téhdure pámeere Acááyá iinújiri Íjcyáné cahcújtso múnáa wáabyuta téhaami.

² Ahdícyane óví Píívyéébe Ílli Jetsocríjtoma ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

³ Áánellii metsu Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke medúúrúvaki. Muurá meke ídaatsólléne Íjcyabe paíjyuvaré meke bóhíitsohíjcyáhi.

⁴ Muurá meícúbáhrámeíñetu meke íbóhíjtsóne píáábohíjcyabe téhdure tsíjtyeke mepíáábo muhdú meke díbye píaabódu.

⁵ Ehdú Críjtoéjté meíjcyame díbye ícúbáhrámeíhíjcyádújuco meícúbáhrámeíhíjcyáne. Áámeke díbyej tééveri Píívyéébe meke ímíjyuuvu ácu híjcyáhi.

⁶ Muurá muhcsi meícúbáhrámeíyómútsikye ímíjyuuvu ácu híjcyabe téhdure ámúhake muhcsi meúwáábóneri mebóhíjtsómé tehdííváné ícúbáhrámeí ámuha maáábúcúne mepájtyeteki.

⁷ Muurá muhcsi méwaajácú ámuha ímí Píívyéébeke meúraávyehíjcyáné panévaré ámúhake pájtyeróné pañe. Muhcsi meícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñellii téhdure ámúhake bóhíitsohíjcyabe múhcsikye íbóhíitsohíjcyádu.

⁸ Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámúhake o úúballéné muhcsi Áátsiá iinújiri meícúbáhrámeíñe. Ávyetáa muhcsi meícúbáhrámeí múha áábúcúityuróne. Tsáhájucóo muhcsi meíjtsúcunútú mepájtyetéíñe.

⁹ Ídátsohrée muhcsi éhne múúne dítye dsíjívétsoímyé Íjcyadu. Ehdú múhcsima pájtyéné Píívyéébedívú muhcsi mecátsípááve panévatúré íhtsútuube Íjcyabe dsíjívéro meke bóhíitsoóbedívu.

¹⁰ Aabée ihdyu múhcsikye pájtyetétso téjy muhcsi medsíjívéíyónetu. Áánellii díbyedívú muhcsi mecátsípáávehíjcyá éhníñevu Íjcyarónéhjitu díbye múhcsikye ípájtyetétsoki.

¹¹ Aane óví ámuha píáabó métáúmeí díbye éhníñevu múhcsikye píaabóné tsíjtye íájtyúmíne díbyeke ityéhdújtsoki.

Coríntó cóomivúí Páávoró péétune

¹² Muurá muhcsi méwaajácú ímí tehdújuco muhcsi meíjcyane míamúnááj píine ímichi ámúhama. Píívyéébere múhcsikye píáábóneri ímí muhcsi méícyahíjcyáhi. Tsá múhcsiye tehdú meíjcyatúne. Ááneri mítyane muhcsi méímíjyúúhíí.

¹³ Aane íñe ámúhake muhcsi mecáátúnuhíjcyáné tsá túhú íhjúvatúne. Cáhawáá óví ámuha méwaajácú téhaamíjí meéévéne.

¹⁴ Muurá ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocríjtó tsáácooca ámuha múhcsidi meímíjyúúveíñe ténejcúvúu ámúhake muhcsi mewáajácútsónéllííhye. Áhdure ámuha méwaajácú ámúhadi muhcsi meímíjyúúveíñe múhcsi uwáábóo ámuha melléébónéllííhye.

15-16 Aanée ámúhadívú ímí o íjtsúcunúnéllii tujkénú ó imíllerá Matsedóóniá iĩnújivu o péébe ámúhake o ááhíveíĩnúne. Aabée téhullétú o óómiibye ó imíllerá tsiĩne ámúhadítú o pájtyene Jodéá iĩnújivu o péébeke ámuha oke mepíááboki. Áronáacáa tsá tehdu tene néétune.

17 ¿A téénetúu ámuha méijtsúcunú pánehjídú o pítýacámeihijcyáne? ¿A ámuha méijtsúcunú cahcújtso múnaa íjcyatúmé pánehjídú imyéénúityúné íhjúvahíjcyádú o íhjúvahíjcyáne?

18 Tsáhaá, muurá Píívyéébe múhtsikye waajácú tehdu muhtsi menéétune. Áánéllii muurá muhtsi menéhdújuco meméénune.

19 Muurá Críjto Píívyéébé Hajchi íjcyaaabe tsá múijyú íjtsaméi cápáyóóvéityuróne. Muurá muhdú iñéhdújuco díbye méénune. Áábedítú íjcyané uwááboju íñe muha méúwáábohíjcyá oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, éhdume.

20 Áábej téeveri muurá páneere Píívyéébe mééma meenu muhdúhjáa iñéhdújuco. Áánéllii díbyeke medúúrúváne météhdútsohíjcyáhi.

21 Téhdure díbyere Críjtoj téeveri díbye meke ímíbajchomé méijcyá díbyeéjté íhtsutúme.

22 Aabe meke ítsíĩmedi idíllómé pañévú Íapííchó pícyóóneri ímiááné méwaajácú meke iñéhíjcyanéví díbye ájcuĩne.

23 Aabe waajácú ínélliihyéikyé elle Coríitori ámuha méijcyámeke o ááhívetétúne. Ímiáánéé ó imíllerá ámúhake o ááhíveténe. Áronáacáa tsáhái o péétu ámúhake uhdúré o túkévjtsoitéiyónélliihye. Áánélliihyéé tsáhái ámúhake o ááhívetétú ámúhake o kímóvéjtsóiyónélliihye.

24 Áronáa tsá ámúhake o táúhbáityuró íñe mecáhcújtsónejcúvu. Muurá tsúúca ámuha ténejcu méwaajácújucóóhíi.

2

1 Apáañéré ó imíllé ámúhake o tsápíjtsóneri o píaabóné ámuha meímíjyuúki.

2 Muuráhjáa díityédíjyuco ámúhadi o ímíjyúúvéiyómeke o kímóvéjtsoca ¿múhdí ó ímíjyúúvéiyáhi?

3 Áánélliihyéé muurá ámuha éllevu íhde o cáátúnúháámí pañe ámúhake o úwaabó ámuha meímíbaávyé ellévú o péécooca oke ámuha meímíjyúúvéjtsóiyótsihvu íllure oke mekímóvéjtsótuki. Muurá ó waajácú oke ámuha meímíjyúúvéjtsoca tsaméhíjyuco meímíjyúúvéiyóne.

4 Muuráhjáa tujkénú ámuha éllevu o wáalloháámí ó caatúnú múhdurá ámuha meícyahíjcyané kímóhcó oke pájtyéneri táábere. Áronáacáa tsá ámúhake o kímóvéjtsocá caátúnutúne. Mítyanéé ámúhake o wájýúnéllii ámúhake o caatúnú ámuha meímíbaávyeki.

Ímityúné méénúmedi meídáátsovéne

5 Áánetu eene ímityúné imyéénúneri oke kímóvéjtsocóobéubá awáá éhniĩñevu ámúhake kímóvéjtsóhi. ¿Mityá tsá ámúhake díbye kímóvéjtsotúnej?

6 Áábeke téhdunéjuco ámuha téené hallútú méúwaabóne.

7 Ílluréjuco díbyedi meídáátsovéne máábajíivé teéne. Ááne mecánaajánú díbye íjtsaméi icyátóroóvéne ímíbaávyé ávyétá tútavááveréjuco Píívyéébedítú díbye imyéénútuki.

8 Áánéllii ámúhake o néé ámuha tsiĩne ímí díbyema menáhbévaki.

9 Ehdúu ámuha méijcyane o wáájácúne éjyú téené uwáábó o cáátúnúháámí ámuha éllevu o wallóo ámúhake o nééne ámuha mecáhcújtsóhajchíi o wáájácuki.

10 Muurá ímityúné méénúmedi ámuha meídáátsovéne teene maábajíivéné ímí ó íjtsúcunúhi. Áánéllii téhdure táicyánéjcutu ámuha meídáátsovémedi ó ídáátsovehíjcyá Críjto mémeri.

11 Ehdu mépiáábójcatsí Naavéné meke imújtátsótuki. Muurá tujkévebe meke imújtátsoki.

Tóroóá cóomiya Ijcyabe Páávoru múhdurá ijtsámeiñe

12 Tóroóavúu muurá o úújetéébé tétsí múnáake Críjtodítúyú Ijcyané uwááboju o úwááboca mítyame cáhcújtsóiyá Píívyéébé piááboriye.

13 Áronáacáa técoomíyí ménahbe Tíito Ijcyatúné múhduúvúrá o ijtsúcunúnéllii o péé diityédítúyú Matsedóóniá iññújvu dííbye néhcovu.

Críjtoma íhtsutúme meíjcyane

14 Áronáa ihdyu Píívyéébeke ó téhdútsohíjcyá Críjtoj téeveri panévare metáhjahíjcyané hallúvu. Muurá mejtéeveri íuwááboju pahúllevávú tsújaúcuhijcyabe éhne múúne pácúúcuju cúvá pahúllevávú tsújaavédu.

15 Ahdu Críjtoj téeveri meímíbaávyémeke Píívyéébe ímí ijtsúcunúme dííbye uwááboju métsújaúcuhijcyá pámehdívúre pájtyetémyema wágóóóvéímyedívu.

16 Áané uwááboju muurá wágóóóveímye ijtsúcunú éhne múúne meke dsíjívetsóiyóné meíjtsúcunúdu. Áanetu pájtyetémyedívu íñné ímíjyaú teene bohíívú diityéké ájcune. Aanéhaca íñe ¿caatyé úwáábóiyá tééné uwááboju?

17 Muurá tsá teene muha meúwáábohíjcyatú tsaate méenuhíjcyádú muha medsíídsívakiye. Áhdure tsá tsíhdyuhjírre muha meúwáábohíjcyatúne. Muurá tene néhdújuco muha meúwáábohíjcyané Píívyéébé múúhakye níwáávéné wákímyeí Jetsocríjtó múúhakye piáábónej téeveri dííbyeke muha meíícuvénéjuco.

3

Béhné pihtyájcoju

1 ¿Aanéubá ámuha méijtsúcunú íllure muhtsi memítyájkímyeí ehdu ámúhakye menéhíjcyáne? ¿Áhduréubá ámuha méijtsúcunú tsaate méenuhíjcyádú uwáábojtétsí muhtsi meíjcyané waajácúháámívu ámúhakye muhtsi meúújétsóíñe? ¿Panéubá ámuha méijtsúcunú téeméháámí ámúhakye muhtsi metáúmeíñe?

2 Áánerá ihdyu ámuháyé teene waajácúháámí tujkévééjte múhtsi uwááboríi tsíhdyuréjuco ámuha mecápáyoovéme. Áámeke ámúhakye pámeere ííténe waajácú ímíáané tehdujuco ámúhakye muhtsi meúwaabóne.

3 Aame ámuha Críjtóo múúhaj téeveri cáátúnúné waajácúhaamídu. Áronáa ihdyu tsá ámuha mecáátúvatú caatúnújpácyori. Áhdure tsá ámuha mecáátúvatú éhnéhjáa néwáyuwáácutu cáátúvanédu. Muurá ihdyu íhtsútuube Píívyéébé Apííchóré ámúhá pañévu úcaavéné ámúhakye ímíjpyetétsómeke tsíjtye ííténetu waajácú dííbyeéjte ámuha meíjcyane, waajácúháámí cáátuvané íéévéne iwáájácúiyódu.

4 Ehdu íñe ámúhakye o nééne ímíáané tsá álliu Ijcyatúne. Muurá Píívyéébere Críjtoj téeveri múhtsikye piáábohíjcyanéllii ó waajácú ímíáané tehdujuco o néhíjcyáne.

5 Tsá múhtsí waajácúríyé muhtsi meúwáábohíjcyatúne. Píívyéébere ihdyu múhtsikye tükévéjtsóneri muhtsi meúwáábohíjcyáhi.

6 Áhdure dííbyere múhtsikye piáábohíjcyá íñe muhdú meíjcyaiñe béhné pityájcoju muhtsi tsíjtyeke meúwááboki. Muurá dííbye Apííchó mépañe Ijcyáneje téeveriyé mépájtyetéhi. Tsá íhdééné taúhbaju meúráávyéneri mépájtyetéúne. Muurá teene meúráávyerómé íllure méwágóóóvéiyáhi. Áanetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke ajcú medsíjívéjúcóóítyúne bóhíívú.

7 Muuráhjáa teene tujkénú Píívyéébe pícyóóné taúhbaju meke pájtyetésóityuróné nEWáyuwáácutu cáátuváné tamúnaa ijraéémudívú wajtsí dííbyé íhtsútuma Moitséeúvuj tééveri. Áané ámitsaráhcóhjáa dííbyeúvú húmíri íjcyánéllii tsá imúnaa íítehíjcyatú dííbyeke. Aanéikyéhjáa chooco dííbyedítýú áábanúhi.

8-9 Ehdúhjáa muurá meke pájtyetésóityúróné taúhbaju tujkénú Píívyéébe pícyoone ííné imíjyaú bóhówaavéhi. Aanéjii mityáubá awáá mepájtyetéíñé uwááboju dííbyé Apííchó mépañétú bóhówajtsoíñej. Áané pityájcoju íñe ícyooca mééma dibye méénune muurá meke imíjpyetésóhi.

10-11 Áánevu tujkénúu dibye méénúné taúhbaju ímí néerone tsá úújetétúne. Áánetu íñe ícyooca mepájtyetéíñé pityájcojúu dibye méénune awáá éhniíñevu meke píaabóné tsá mújyú níjkéváityúne.

12 Aane muha mewáájácúnéllii méúwáábohíjcyá íínerí núhnévetúme.

13 Tsá muha meméénuhíjcyatú éhnéhjáa Moitséeúvú ditye íájtyúmítu Píívyéébé ámitsaráhcó íhyúmíri íjcyane áábanútúné hajchótá wájyamubávú wátácámeíhíjcyádu.

14 Téjyúhjáa íjcyané míamúnaa tsá wáájácúpityúne. Áhdure ícyooca íjcyané míamúnaa teene íhdééné pityájcoju éévjúcoorómé tsá wáájácútúne. Aame íjcyá éhne múúne tsane tsíménevu maávohjácóné íjcyadu wáájácúmeítýme. Muurá ihdyu apááñéré Críjtóo mééma méénune mecáhcújtsóneri méwaajácúiyáhi.

15 Aane ícyoocápi tsaate téenere Moitséeúvúu cáátúnuhíjcyanéhjiré icyáhcújtsóne itsúcunúhíjcyá ípájtyetéíñe. Tsá ditye wáájácúpityú Píívyéébé muhdú mepájtyetéíñe Jetsóoj tééveri méénune.

16-17 Árome muurá dííbyé icyánejcúvuréjuco pájtyémeke píááboobe Íapííchoj tééveri ditye iwáájácu muhdú ípájtyetéíñe.

18 Muurá Píívyéébeéjté meíjcyame tsúuca dííbyé icyanéjcu méwaajácúhi. Aame mícumídú menéémedítýú dííbye ímí bóhówaúcunúhíjcyámé icyóhodu méíjcyáá Críjtodu Íapííchoj tééveri meke dibye imíjpyetésóme.

4

1 Aane téenetu íjcyané uwááboju ímiáájú íñe muhtsi méúwáábohíjcyáhi. Áánetu tsá muhtsi meóóchévéityuró mekéé íídaatsólléne Píívyéébe múhtsikye pícyóóné wákimyéityu.

2 Áanéllii muurá páneere núcójpítsó nénehji muhtsi meíhvéjtsóne dííbyé uwááboju méúwáábohíjcyá muhdú tene néhdújuco. Tsá muhtsi tsíjijtóríyé méúwáábotúne. Aane Píívyéébe waajácú muhtsi maállityúne. Aane téhdure míamúnaa waajácúiyáhi.

3 Aane íñe meke pájtyetétsoíñé muhtsi méúwáábohíjcyané tsá bóhówáávetú wágóóóvéímýedívu.

4 Íjij caani Naavéné diityéké túhútsóhíjcyá ditye icyáhcújtsótu Píívyéébere íjcyabe Críjtdítýú íjcyané uwááboju.

5 Muurá tsá múhtsidítýú muhtsi méúwáábohíjcyatúne. Muhtsi méúwáábohíjcyá Jetsocríjtó Máavyéjuube íjcyáábedítýu. Áábeke muhtsi mewájyúnéllii méíjcyá ámúhá íícúve múnáajtétsi.

6 Muuráhjáa Píívyéébe néhdújuco peete íjcyane. Áábere muurá íñe ícyooca mépañévú téenedu néene íuwááboju pícyóó téenej tééveri dííbyé ámitsaráhcó Jetsocríjtdítýú bóhówaúcunúné mewáájácuki.

Mecáhcujtsóné meke túkévejtsóhi

⁷ Aane muurá Píívyéébé ámítsaráhcó núpájkíhllódú menéerómé pañe tsúúca íjcyánetu ámuha méwaajácú dííbye íhnáhooríyé muhtsi meúwáábohíjcyáne. Tsá múhtsi íhnáhoori muhtsi meúwáábohíjcyatúne.

⁸ Muurá múhtsikye tsíñehji páhduváre dáríívéronévú tsá muhtsi metáhjátsámeityúne. Tsáijyu múhtsikye íhnáhó tene íjtsámeíchórónáa tsá muhtsi íñnerí maáábímyeíhíjcyatúne.

⁹ Tsáijyu muurá múhtsikye ditye méénúrónáa tsá muhtsi meíhvétsohíjcyatú téené uwááboju. Ehdu múhtsidi ditye ícúbáhráromúhtsikye Píívyéébe píáábohíjcyáhi.

¹⁰⁻¹¹ Muurá paíjyuva kiávú muhtsi mepéhullévú múhtsikye dsíjívétsohíjcyarómé Jetsóokée imyéénudu. Ehdu muhtsi dsíjívetu mepátyetéhijcyá dííbyeke muhtsi meíhcúvéne wákimyéí meméénúné déjúcotu Jetsóo múhtsikye panévaturé téhmene iwáájácúmeíki.

¹² Ávyeta múu dsíjívénetu muhtsi meúwáábohíjcyá teene ámuha mecáhcújtsóne múijyú medsíjívécúoóityúne bóhí ámuha meújcuiki.

¹³ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “O cáhcújtsónetu íñe ó ihjyúvahíjcyáhi.” Ahdu idyé muhtsi mecáhcújtsónéllii íñe ámúhake ménehíjcyá íñnerí núhnévétumútsí ímiáané panévatu Píívyéébe meke píaabóné muhtsi mewáájácúnéllíhye.

¹⁴ Muurá muhtsi méwaajácú muhdúhjáa Ávyéjuube Jetsóoke íbóhítsódú medsíjívémeke íbóhítsóne díbye meke tsájtyeíñé íúniúvu.

¹⁵ Aane muhtsi mewáájácúnéllii méícúbáhrámeíhijcyá ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsó mítyame meíjcyame dííbyeke metéhdújtsó díbye meke píáábohíjcyané hallúvu.

¹⁶ Áánéllii tsá múijyú meíhtsunúityuró téené wákimyéí meméénúnetu. Muurá ídátsó menéérome Píívyéébeke meúráávyénéjcutu íhtsutúme meíjcyámeke téjcoojívádú meke píáábohíjcyáabe.

¹⁷⁻¹⁸ Aane íñe ícyooca páhduváre nénéhjiri meícúbáhrámeíhíjcyaróné tsá múhajchótá íjcyáityúne. Áánetu ihdyu ténéhjiri meícúbáhrámeíyómé nihñévúré Píívyéébema meíjcyame tsá múijyú muhdú meíjcyáityúne. Áánéllii meere tsaímíyé meíjcyáíyóneri tsá meíjyácunúityuróne. Apáañeríyé méijyácunúiyá múijyú níjkéváityúné Píívyéébé avyéjuvu meúújetéíyóneri.

5

¹ Muurá méwaajácú méjpi jahdu néjpiima múhajchótá meíjcyáityúne. Aane wágóóóvéne boone ihdyu Píívyéébe mééma tsíhdyuréjuco méénúnéj piima meíjcyáa níjkyéjiri múijyú muhdú íjcyáityúme.

² Ááneri íñe métsúúrameíhijcyá téenéj piivu mepájtyeíyóneri ídátsó meícúbáhrámeíhíjcyánetu mewáyéééveki.

³ Muurá téhulle tsá méjpííma íjcyatúme meíjcyáityúne.

⁴ Múhdutúiyó íñe ícyooca meíjcyáne j píiyé cápáyovéné múijyú medsíjívécúoóityúnéj piivu. Tsáháityuro ihdyu medsíjívécúooca múhajchótá méjpííma íjcyatúme meíjcyáityuróne.

⁵ Árónáa ihdyu Píívyéébere méénudújuco méjpííhañe tsíhdyuréjuco cápáyóóveíñe. Aané mewáájácú mépañévú pícyoobe Íapíícho.

⁶ Aane ehdu méúmiwa íjcyane tsúúca méwaajácúhi. Árónáa íñe ícyooca meíjcyánéj piimáyéi meíjcyané hajchótá tsáhái Ávyéjuube Jetsóo úníuri meíjcyatúne.

⁷ Aane ímiáané íñéhdújuco Píívyéébe mééma méénune muurá maájtyúmíturóné mecáhcújtsóhi.

8-9 Aame medsíjívétúné hajchótá métsúúrámeihijcyá muhdú dibye ímillédú meíjcyáíyóneri medsíjívécooca tsaímíyé dííbyema meíjcyaki. Áánéllii tsá meíllityéityú dsíjiveri. Aame ihdyu medsíjívéjúcóóiyá Ávyéjuube Jetsóomáyéjuco meíjcyaki.

10 Muurá dííbyedívú pámeere míamúnaa mépíhcyááveé dibye meke idíllo muhdúhjáa medsíjívétúné hajchótá ííñújiri meícyahíjcyáne. Áijyu meke áhdóibye muhdúhjáa meícyahíjcyáne. Ímiáámée ícyahíjcyámé tééne áhdó íñé imíjyaú ijcyáhi. Áánetúu ímityúné méénuhíjcyámé tééne áhdó ícúbáhráméíhi.

Píívyéébema ímí meíjcyane

11 Áánéllii muhtsi Píívyéébeke maávyejúúllédú íjcyamútsí méimíllé tsijtye cáhcujtsóné dííbyeke. Aane waajácuube ímiááné tehdu muhtsi meméénuhíjcyáne. Áhdure cáhawáá óví ámuha méwaajácúhi.

12 Ehdu ámúhake muhtsi menéeneri tsá memítyájkímyeítyúne. Íllure ámúhadívú muhtsi mébóhówátsohíjcyá múhtsidi ámuha meímíjyúúveki, teene ámuha mewáájácúne eene íííbúuri icyáhíjtsóturóné míamúnaa ííítérokíyé iúwáábóneri mítyákímyeíhíjcyámedívú téhdure ámuha mebóhówájtsoki.

13 Ehdu íñe ámúhake muhtsi menéene méijtsúcunúdí muhtsi meméívatémútsí meíhíjyúvahíjcyáne. Ehdu muhtsi meúwáábónej téeveri éhniíñevu Píívyéébeke máávyéjujtsó ámúhake tene ipiááboki.

14-15 Muuráhjáa Críjto pámeekéré meke iwájyúne idsíjívétsihdyu bóhiíne mewáájácúne dííbyedívú méíhvéjtsámeí dibye meke ityúkévétso meímillédú meíjcyájúcóótuki. Aame dííbyeke mecáhcujtsómé medsíjívéjúcóóityúne bóhiíma meíjcyame ímityúnehjívú dsíjívemédú méijcyáhi.

16 Aame tsá meíjyáacunútyuró tsaate muhdú íjcyáneri eene cáhcújtsótúmé ténehjír éítehíjcyádu. Ehdúikyée Críjtoke o cáhcújtsótúné ihde tájtsaméí néébe dííbyeke ó itsúcunúhijcyá ihdícyaabédúre. Árónáa icyooca tsáhájucóo tehdu o íjtsúcunújúcootúne.

17 Muurá íñe tsúuca dííbyeéjté meíjcyame íhdée múhdurá meícyahíjcyánetu tsíhdyuréjuco mecápááyóóvémedítyú ímiáájuréjuco bóhówaúacunúhijcyáne.

18 Ehdúu muurá Píívyéébere meke ímíbaávyetsó Críjtoj téeveri tsaímíyé dííbyema meíjcyaki. Áameké meke níwáávebe tsíjtyeke meúwaabómé téhdure ímíbaávyeki.

19 Muuráhjáa Críjtoj téeveri Píívyéébe méimítyú ímíbjachó ímí dííbyema meíjcyaki. Aabée múhtsikye níwaavé tééne uwáábovu.

20 Aamútsí íñe Críjto mémeri dííbyé uwáábójuma muhtsi méúllehíjcyá múhtsij téeveri ámúhama dibye íhíjyúvaki. Aane dííbyere Críjto mémeri ámúhake muhtsi menéé ámuha meímíbaávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki.

21 Muuráhjáa Críjto ávyetá ímiáábé íjcyaaabe mújyú ímityúné méénútúróobeke Píívyéébe ímityúúbedi dilló méimítyú déjúcotu dííbyeéjté meíjcyámeke ímiáámedíyéjuco idílloki.

6

1 Áánéllii íñe muhtsi dííbyé wákímyeí meméénuhíjcyamútsí ámúhake menéé ámuha mebañúmeítyu dííbyé piááboju mééma íjcyane ámuha mewáájácújúcóóme.

2 Muurá dííbyé waajácúháamitu nééneé:

Míamúnáakée o pájtyetétsoíñeri o íjyáacunúnáa piáábó oke ámuha metáúmeíñéllii ámúhake ó piabóhi.

Ehdu néénetu méwaajácú icyooca tsúuca mepájtyetéíñe mééma íjcyane.

3 Áánéllii muurá íñe muhtsi dííbyé wákímyeí meméénuhíjcyamútsí météhmémeíhijcyá múhdurá muhtsi medáríívemeíñeri tsíjtyeke metútávájtsoótuki.

4 Muhtsi méimíllehíjcyá Píivýéébé ñcúve múnáajtétsí muhtsi meíjcyamútsí ímiáámútsíyé meíjcyane. Muurá muhtsi ñná néétumútsí máaabúcuhiíjcyá panévaríyé meícúbáhrámeíyonéhji.

5 Muurá tsáijyu muhtsi cuwáháñeri, ájyáháñeri, meícúbáhrámeíhijcyá 'wayée' néétune mewákímyeícyoóca. Áamútsikye tsáijyu múhtsikye ñcúbáhráne iwátsíhcyúmútsikye cuvéhoojánuhíjcyáme.

6-7 Áronéhjí muhtsi máaabúcuhiíjcyá Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju muhtsi mewáájácúnej téeveri Píivýéébe ímillédú muhtsi meícyahíjcyánéllíihye. Aamútsí tsíjtyeke muhtsi mépiáábohíjcyá dííbyé Apííchó múhtsí pañe íjcyáne téeveri. Ehdu muhtsi dííbyé wákímyeí meméénumútsí dííbyé íhnáhoori meícyahíjcyá tsáímíye. Áánéllíi tsáijyu tsaate múhtsí hallúvú ímityúné íhgyúvaróné tsá pánéévehíjcyatúne.

8 Áronáa ihdyu tsaate múhtsikye ímí ñjtsúcunúne duurúvahíjcyáhi. Áánetu tsíjtye múhtsidi úúhívatémé nehíjcyá állíu múnáajtétsí muhtsi meíjcyane.

9 Ááne múhtsikye wáájácúromé tsá múhtsidi ñcúvehíjcyatúne. Muurá tsáijyu ávyétá íhnáhó múhtsidi dítye ícúbáhráromútsí tsá muhtsi medsíjívéhíjcyatúne. Ároné pañe muhtsi meícyahíjcyá ídátsó múhtsikye dítye dsíjívétsóllehíjcyáromútsi.

10 Ídátsó muhtsi meíjcyáromútsí mítyámeke mépiáábohíjcyá Píivýéébé avyéjúejte dítye íjcyá íhtsutúne. Ááneri muhtsi méimíjyuhíjcyá ñnéúbamá íjcyátúromútsí tsáijyu kímóhcó múhtsikye tene pájtyerónáaaca.

11 Ámuúha Corínto múnaa múhtsí nahbémuji, ámuúhake muhtsi mewáájyúne méúúballé muhdú muhtsi meíjcyane tóónútumútsi.

12 Tsáháturo múhtsí icyánéjcutu ímityúné ámuúhadítýú muhtsi meíjtsámeítýuró tsáijyu múúne ámuúhá icyánéjcutu múhdurá ámuha múhtsikye meíjtsúcunúrónáaaca.

13 Áronáa ihdyu ámuúhake muhtsi mewáájyúne méúwáábohíjcyá éhne múúne ítsíimeke cááni iwáájyúne úwaabódú ámuha téhdure múhtsikye mewáájyuki.

Píivýéébe jádú menéémeé

14 Aane tsá menáhbéváítýuró cahcújtso múnaa íjcyátúmema tsahtúré díityémá méjtsaméí néétúnéllíihye. Cáhawáá méjtsúcunuj, tsá muurá pejco cóójíma tsahtúré néétune. Ahdu íivane tsá tene ímityú ímiáájú meúraavyémé ímityúmema menáhbéváne.

15 ¿Aca Críjtoma Naavéné íjtsaméí tsahtúre? Aanéhjíva tsá tene ímityú Críjtoéjté íjcyame Naavéné icyánéjcutémá náhbéváiyóne.

16 Áhdure ¿aca ímíyóné ímiá Píivýéébeéjté meíjcyame dííbye jáhdú menééme menáhbéváne níjcyotájté íbóhíma íjcyátúmeke dúúrúvahíjcyámema? Muurá íllu méhdityu neébe:

Tahñéjté íjcyámé Píivýéébé o íjcyabe tsá kiá dítyédítýú o íjcyatúne.

17-18 Téhdure tsiíñe neébe:

Médowáávé ímityúné míamúnáadítýu. Ááne mémeenújúcohdí ímityúné dítye méénuhíjcyádú ímí ámuúhake o íjtsúcunú ámuha tahñéjtéj Caani o íjcyáabe. Ehdu o neé Píivýéébe panévatúré íhtsútuube o íjcyáabe.

7

1 Ehdu íñe Píivýéébe nehíjcyá meke íújcuíñe, ámuúha táñahbémuji. Áánéllíi ílluréjuco metsu meíhveté panévaré ímityúné méjpiíyíí, méjtsaméiyíí, meméénuhíjcyánéhjítu. Ááne metsu meíhvéjtsaméí dííbyedívu.

Corínto cóomiyi íjcyame cahcújtso múnaa ímíjpyeténe

² Ahdícyane óvíjyuco múhtsima méimibáavyé tsaímíyé meíjcyaki. Muuráhjáa tsáháturo ñnerí ámúhake muhtsi metútávajtsotúne. Áhdurée tsáháturo ámúhake muhtsi maállíñe hallúrí ámúhá tsíeméné meékéévetúne.

³ Tsá ñne ehdu ámúhake o néétu ímityúmé ámuha meíjcyánéllíhíe. Éíjyúu ámúhake o néhdu mítyane ámúhake o wájurynéllíi ó nehíjcyá ímí tsaméhjí meíjcyá mújyú medsíjívétsihvújuco.

⁴ Aane ó waajácú ámuha tehjújuco meíjcyane. Áanéllíi mítyane ó imíjyúú ámúhadi panévaríyé o ícúbáhrámeíyoobe téénevu o cátoróóvéne.

⁵ Muuráhjáa Matsedóóníá iññújuvu muhtsi meúújetémútsí ávyetá ñhnáhó meícúbáhrámeíñeri muhtsi mítyane méíllityéhi.

⁶ Áronáacáa Píívyéébe imyéénuhíjcyádú píáábónej péévé Tíito múhtsidívú 'bohíbohíúvú' úújeténeri muhtsi méimíjyuuvéhi.

⁷ Áronáacáa tsá apááñéré dibye múhtsidívú úújeténeri muhtsi meimíjyúúvetúne. Ímichíi muhtsi méimíjyuuvé muhdú ámuha meíjcyane dibye múhtsikye úúbálleneri. Múhtsikyéé úúbáleebe ámuhává ímityú meícyahíjcyánetu tsúúca meíhvetémé meíjyácunúhíjcyané ámúhake muhtsi maááhívetéíyóneri. Áhdurévá ámuha ímí o íjcyáíyóneri meíjyácunúhíjcyáhi. Ehdúu dibye múhtsikye úúbálleneri mítyane muhtsi méimíjyuuvéhi.

⁸ Áronáacáa tsánejcúvú ámúhadi ó ídáátsové éhnée tujkénú ámúhá éllevu o wállóháámí pañe ñhnáhó ámúhake o úwaabóné kímóhcó ámúhake pájtyéneri. Áronée óvíjyuco múhajchótáwuurá ámúhake tene kímóvejtsóné ámuha meimíjpyeteki.

⁹ Áanéllíi ó imíjyúú téeneri. Áronáa tsá ámúhakyéé kímóhcó tene pájtyéneri o ímíjyúúné o néétune. Ó imíjyúú ámúhakyéé kímóhcó tene pájtyétsihdyu ímí tsíhdyuréjuco ámuha meíjcyáneri. Aane ámuha maáábúcuhijcyané ímí Píívyéébe íjtsúcunúhi. Aanée tsá téeneri ámúhake o tútávajtsotúne. Muuráhjáa íllure ámúhake téeneri ó píaabóhi.

¹⁰ Muurá tsájyú dííbyere Píívyéébe meke íhvejtsó tsané kímóóvé meke ípájtye téénetu meíllíjkívyéne ímityú meícyahíjcyané meíhvéjtsóne dííbyé icyánejcúvuréjuco mepájtye mewágóóóvétuki. Áanéllíi tsá múu kímóóve íjcyácooca ñná íjtsámeítyú dííbyedítyu. Áánetu íhdyu cáhcújtsotúme ehdu nénehjí diityéké pájtyéneri kímóóverómé wágóóóveéhi.

¹¹ Muuráhjáa Píívyéébe ímillédú ámúhake ñhnáhó o úwaabóné kímóhcó ámúhake pájtyeróné ámuha máaabúcúhi. Aanée ímiáánejuco múhdurá ámuha meícyahíjcyanévu ámúhake wáajácútsóné tsarí ámúhake pájtyeróneri ámuha meíllityéne méimíllera ámúhama teene o ímíbájchoténe. Áronáacáa ámuha tsamééréjuco eenée ímityúné meénúúbeke ñhnáhó meúwáábóneri meímíbájchónéllíi tsáhájyúco ámúhá hallúrí tene íjcyatúne.

¹² Ehdúu ámúhake ó caatúnú Píívyéébedívú o bóhówájtsó ímiááne ámuha múhtsikye mewájyune. Tsáháa apáámútsikyéré ímityúné dáríívéjcatsímútsikye tene ípíáábo o cáatúnutúne.

¹³ Aane muurá muhdúhjáa ámúhake muhtsi menéhdújuco ámuha meíjcyánetu muhtsi méwaajácú ímiááne múhtsikye ámuha mewájyune.

Ááneri mítyane muhtsi méimíjyuuvéhi. Áhdurée Tíito ámuhávéa panévatúré dííbyeke meícúvénéllíi imíjyúwu múhtsidívú wájtsíneri éhnííñevu muhtsi méimíjyúúhií.

¹⁴ Áábekée muhdú ámuha meíjcyane o úúbállené ímí íjtsúcunúúbe. Tehdu tene íjcyatújítori mújyú o íhjúváiýónejívari. Muuráhjáa o néhdújuco ámuha dííbyeke meícúvéné tehjújuco.

15 Áánéllii mítyane éhnníñevu ámuhákye wájuube ámuhávaá díbye nénehji mecáhcújtsóne ímí dílbyeke meíicúvehíjcyánéllíhye.

16 Téhdure mítyane ó ímíjyuuvé ímí ámuháma menáhbévájcatsíñe o wáájácúneri.

8

Píáábojcatsi

1 Téhdure ó imíllé ámuha táñahbémuke o úúballéné muhdú Matsedóóniá iññújiri íjcyané cahcújtso múnaa ícúbáhrámeímyeke Píívyéébe píáábohíjcyané diityédí ídáátsóvénama.

2 Aame muurá tsaímíyé íjcyame mítyane píáábohíjcyá tsijtye ménahbémuke.

3 Aane ó waajácú ímiááné ditye píáábohíjcyané íjcyátúrónetu diityéké ipíaabóné ímíllénéllíhye.

4 Aamée múhtsikye néé téhdure Jerotsaréeri íjcyané cahcújtso múnaake ditye píáábóne dsíídsí muhtsi diityé élleву metsájtyeki.

5 Ávyetáa tsá muhtsi meíjtsúcunútú ditye tsíjtyeke píááboíñe. Áronáacáhjáa ihdyu muhtsi meúwaabóné illéébóne Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyámé dílbyedívuréjuco íhvéjtsámeíñema.

6 Ehdúu Matsedóóniá iññújiri íjcyané cahcújtso múnaa méénune imíwu muhtsi meíjtsúcunúne Tíítóke menéé ámuhádítyú tsiíñe díbye dsíídsíike iújcuté íhdée imyéénudu.

7 Muurá ámuha tehdújuco meméénuhíjcyané íñe Píívyéébeke meúráávyenéjcu. Aame ámuha ímí téjijtóríjyucó meúwáábohíjcyámé múhtsikye méwajyúhi. Ahdícyané óvíi ámuha meméénuhíjcyadú dsíídsídi mépíáábójcatsíhi.

8 Áronáa ihdyu tsá ámuhákye o táúhbatúne. Íllure ámuhákye ó waajácútsó muhdú ménahbému píáábócatsíhíjcyané tehdú ámuha tsíjtyeke mepíáábónetu mewáájácú ímiááné ámuha diityéké mewájyune.

9 Muurá tsúúca ámuha méwaajácú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyároobe mewájyuri íhdícyaabédú ícúbáhrámeíñe téénej tééveri tsaímíyé dílbyema maávyéjuutéki.

10 Áánéllii ó imíllé ámuhákye o úwaabóné éhnníñevu ámuha meúráávyé dsíídsídi mepíáábócatsíhíjcyané muhdúhjáa éhne pijcyábari ámuha metújkenúdu. Áronáa tsá múu ímíllétúróné pañe píáábotúne. Múu píaabó ímiááné ipíaabóné ímíllénema.

11 Ahdícyané óvíi ámuha tsaímíyé mépíáábójcatsí muhdúhjáa tujkénú ámuha meméénudu.

12-13 Áronáa tsá ámuhákye o néétu ámuha mepíáábóne bóónétu ílluréjuco mepíhtóveki. Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú múhduná meíjcyátsodúneri tsaatéké mepíaabóne. Tsá meke díbye éhnníñevu táúmeítyúne.

14 Muurá ámuha mepíhtótújyú tsíjtyeke mépíáábohíjcyá tsáijyú téhdure ámuha mepíhtónetu ditye ámuhákye ipíáábo tsahdúré ímí ámuha meíjcyaki.

15 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééneé: “Mítyane újcúmema áyánéwu újcúrómedívú tsahdúré úujeténe.” Ehdú nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

Tíítóke tsatésí náhbenúne

16-17 Muurá íñe ámuhádi o íjyácunúduré Píívyéébe túkévéjtsóneri Tíító ámuhákye ipíáábóíyóneri íjyácunúhi. Áánéllii muurá ávyeta imíllebe ámuha élleву o wállóone. Aabe cáhawáa óvíi ámuhákye aahívetéhi. Áánéllii mítyane ó téhdújtsó Píívyéébeke.

18 Áábema ó wallóo tsijpi dílbyeke náhbenúílbyeke dílbyedítyú cahcújtso múnaa ímí díbye úwaabóné nehíjcyáábeke.

19-20 Áábeke téhdure meménúmé mepíáábójcatsíñe dsíídsí Jerotsaréevu muhtsi metsájtyécooca díbye múhtsikye íñáhbénu tsaímíyé muha teene metsájtye míamúnaa

íjtsúcunútu muhtsi menáníyóne. Aane ímí muha meúújetétsóneri Píívyéébeke muha maávyéjútsoki. Áhdure diityéké muha mepíáábóiyóneri meíjyácunúhijcyáné ténetu ditye iwáájáçuki.

²¹ Áánéllii muha méimíllé tsaímíyé teene metsájtyene ímí Píívyéébe múúhakye íjtsúcunúki. Árónáa tsá apáábyéré diibye ímí múúhakye íjtsúcunú ímí muha metsájtyeityúne. Téhdure muha méimíllé míamúnaa ímí múúhakye íjtsúcunúne.

²² Aane íñe Tíítómútsima ó wallóó ménahbe panévaré Píívyéébé icyánéjçú wákimyéí tsaímíyé méénuhíjcyáábeke. Aabe téhdure waajácú ímí ámuha meíjcyane.

²³ Aane tsáijyu múúne tsaate muubá Tííto íjcyane díllóhajçhíí múu néé tápiááboobe dibye íjcyane. Áhdure tsíjtyétsikye ditye díllóhajçhíí múu néé Críjtoke ímí úráávyehíjcyámútsikye íllé cahçújtso múnaa wáalloóne.

²⁴ Ahdícyane óvíi ámuha diityéké mewájyúne méíçcuvé ímí ámúhakye muhtsi meíjtsúcunúmedi idyé tsijtye cahçújtso múnaa ímíjyúúve teene iwáájáçúnema.

9

Cahçújtso múnáá wáábyuta dsíidsi píhcyúmeíñe

¹ Áánetu dsíidsike mepíhcyúneri mepíáábóçatsíhíjcyánéjçutu tsáhájucó ámúhakye ñná o nééítyuróne.

² Árónáa ó waajácú ímíááné ámuha Acááyá íiñújí cahçújtso múnaa meímílléhíjcyaróné mepíaabóné tsijtye cahçújtso múnáake éhne píjcyábatújucó. Ááneri mítyane o ímíjyúúvéne Matsedóóniá íiñújí cahçújtso múnáake ó úúballéhi. Aane diityéké imíwu pájtyeme éhniíñevu ímí píáábóçatsíhíjcyáhi.

³ Aane o nééne íñe íçyooca ó wallóó ménahbéçmuke ditye ámúhakye íñéé apáhajçhíí ámuha mepíhcyújucó dsíidsi bañúháñé ámúhadítyú diityéké o úúballéhíjcyátuki.

⁴ Tsáijyu múúne tsájíubáreí ámuha meúççútúnáa ellévú o pééçbema muurá tsaate diitye Matsedóóniá íiñújí múnáadítyú péhajçhíí tsaméhíjçjucó menúççójpíveíñe téeneri.

⁵ Áané ihdétú ó imíllé ménahbéçmú Tíítomu ámúhakye ááhíveténé ámúhakye ditye píáábóneri ámuha meúújetétsójucó múhdúneríhçyáa ámuha diityéké mepíááboíñe menéhíjcyáne. Ahdícyane óvíi ámuha meúújetétsó ímíááné ámuha mepíaabóné meímíllénema. Tsá idyé muha menééne íijyeveríyé ámuha meméénúítyuróne.

⁶ Cáhawáá meíjtsúcunuj, íllu muurá tsaate néehíí: Áyánéwu bájtsome áyánéwu uççúhi. Áánetu mítyane bájtsome mítyane uççúhi.

⁷ Ahdícyane ihdyu óvíi tsáápiitsa mepíáábohíjçyá ímíááné mepíaabóné meímíllénema. Tsá meímíllétúné pañe mepíááboítyuróne. Áhdure tsá tsijtye meke nééneéllíhyéré mepíááboítyuróne. Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú ímíáánetúré meímílléne mepíáábómeke.

⁸ Aabe ihdyu íhççútuube íçyaaabe óvíi meke panévatúré píaabó ñná méhdityu ípíhtótu téhdure tsíjtyeke mepíááboki.

⁹ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Ídáatsojtéké píáábómedítyú tsá múijyú tene ábájíívémeítyúne.

¹⁰ Aane muurá íñe dííbyere panévaré bajtsóháñé píívyétsóne tájpi meíçyahíjçyaaabe ámúhakye píááboó ámúhá wákimyéityu.

¹¹ Ehdu ámúhakye éhniíñevu panévatúré píáábóíibye tsíjtyeke ámuha mepíáábohíjçyaki. Aane ámúhakye muha meúwaabódújucó ámuha ménahbéçmuke mepíáábónéllii téhdújtsoímýé dííbyeke.

¹² Tsá pevénéré diityéké ámuha mepiáábotú ditye pihtónetu. Muurá ámuha mepiáábóné hallúvú idye téhdújtsóimyé Píivyéébeke.

¹³ Aane diityéké ámuha mepiáábóneri méwajácútsó ímiáané Críjtodítú íjcyané uwááboju ámuha mecáhcujsóne. Áánéllii Píivyéébeke iávyéjújtsóne duurúvahíjcyaimyé pamévakéré ímí ámuha mepiáábohíjcyánélliihye.

¹⁴ Aame ámúhake iwájyúne ámúhá hallúvú piáábó táúméíí ámúhaj tééveri dibye diityéké piáábohíjcyánélliihye.

¹⁵ Ahdícyane metsu metéhdújtsó Píivyéébeke ávyetáa méjtsaméí pirúúvé íjcyané piáábó Jetsocríjtoj tééveri dibye mééma méénúné hallúvu.

10

Páávoró míamúnáake túkévejsóne

¹ Ehdu íne ámúhake ó úwáábohíjcyá ímíneúvú Críjtóo meke ñdaatsólléne úwáábohíjcyádu. Áronáa muurá ó wajácú óhdityu ámuha múhdurá meíhjúvahíjcyáne. Muurévá ámuha ménehíjcyá ámúhama o íjcyácooca ñná ámúhake o néétuube tsiélléturé wajácuháámí o cáátúné pañe núhnévétuube íhnáhó ámúhake o úwáábohíjcyáne.

² Aane ámúhake o ááhívetécooca tsá o ímíllétú ámuha óhdityu menééne cáhcújtsotúmé íjcyadu o íjcyane. Ehdu íhjúvámema íhnáhó tééneri ó íhjúvááhi.

³ Muurá ihdyu oo míamúnáajpi. Áronáa tsá ehdu nénehji tatsíjpariyé o méénúityuróne.

⁴ Muurá Naavéné icyánéjcu ó táhjahíjcyá íhtsútuube Píivyéébé íhnáhooríye.

⁵ Muurá míamúnaa Píivyéébeke íéhdíiválléduré ívame imítýájkímeyéíne óhdityu íhjúváronéhjí ó táhjahíjcyáhi. Áameke ó úwáábohíjcyá Críjtodítú íjcyané uwááboju ditye icyáhcújtsóne ímíabáavyeki.

⁶ Ahdícyane tsúuca díbye ámuha mecáhcujsójúcórómedítýú tsaate dibye ímillédú íjcyátúmeke íhnáhó ó úwááboóhi.

⁷ Muurá ámuha méjtsúcunú átéréejpi o íjcyane. Áronáa táíjtsaméí tsá ámuha mewáájácútsóne. Muurá Críjtoéjpi o íjcyabe díbye mémeri ó úwáábohíjcyá tsijtye díbyeéjté méénuhíjcyádu.

⁸ Aabe mítyájkímeyétyubéré díbye meúraávyénéjcutu ámúhake ó túkévétsohíjcyá ííneri núcójpívétuubére. Ááneri tsá ámúhake o tútávájtsotúne.

⁹ Ehdu ámúhake wajácúháámí pañe o nééne méjtsúcunúdí o méénúityúné o íhjúváne.

¹⁰ Muurá ó wajácú tsaate óhdityu néhíjcyané atéréejpívá o íjcyabe ámúhadívú o úújetécooca ñná ámúhake o nééítyuube wajácúháámiríyé ámúhama o íhjúvahíjcyáne.

¹¹ Áánéllii ámuha élleu o péécooca íhnáhó ámúhake ó úwááboó muhdú wajácúháámí pañe o néhíjcyádu. Áijyu botsíi wajácúimyé óhdityu íhjúvahíjcyáme.

¹² Áronáa tsá o némeítýú ímiáábé o íjcyane eene tsaate íhjúvahíjcyádu. Muurá páme ehniíñevu ímiáámé íjcyane íjtsúcunúmeíyómé íllure báñúmeíhíjcyáhi.

¹³ Áánéllii tsá mújyú tehdu o íjcyátúneri o mítyájkímeyéítyuróne. Muuráhjáa ihdyu Píivyéébere oke néhdújuco íne díbyé íhjúvú o úwáábohíjcyáne. Aabée elle Coríitori ó úllejé díbyere oke túkévéjtsóneri.

¹⁴ Aane ímichíi ámúhake Críjtodítú íjcyané uwááboju o úúbállétujkénúnéllii ámúhake ó nehíjcyá ámúhá túkevjtsoobe o íjcyane.

¹⁵ Áronáa tsá o néétu apáábyéré ámúhá túkevjtsoobe o íjcyane téhdure tsijtye ámúhake úwáábohíjcyámé íjcyánaáca. Apááñéré ó imíllé ámuha ímíneúvú mecáhcujsóne Píivyéébé uwááboju dibye nééne hajchótá ámúhama o íjcyabe o úwáabóne.

¹⁶ Aabe bóónétu téhdure tsícyoomíji múnáakéréjuco o úwáábotéiñe pajtyété uwááboju. Áronáa ihdyu ó úwáábóteé tsáijyúubái tsaate úwáábohíjcyátútsíji múnáakéréjuco tsíjtyé wákimyéi o cáávácútuki.

¹⁷ Áané wákimyéiyi tsaate imítýájkímyeíñé ímillémé ihdyu óví dííbyekéré mítýátsohíjcyáhi.

¹⁸ Áronáa ihdyu tsaímíyé tééné wákimyéi méénume tsá iye némeííturó ímiáámé íjcyane. Muurá ihdyu Píívyéébere diítýéké bóhówajtsó ímí ditye íjcyane.

11

Múhdurá tsaate úwaabóne

¹ Ehdu íñe ámúhake o néene ihdyu óvíjyuco ehdícyáróné pañe melleebúcunu.

² Muurá ávyeta ámúhadi ó ijyácunúhijcyá muhdú Píívyéébe méhdi íjyácunúdu. Áábekée oke Críjto níwaavé ámúhake o tükévétso díbye ímillédú ámuha meíjcyá éhne múúne wájpikýéi úújétúné badsójcaja ájyu íjcyáibye ímillédú íjcyadu.

³ Áánéllii ámúhadi mítýane ó ijyácunú Naavéné ámúhake Críjtodítýú mújtátsóiyóneri éhnéhjáa Éébake ííñimýéj téeveri imyéenudu.

⁴ Muurá Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju ámúhake o úwáábóné úníutu tsíhdyuréjuco ámúhake tsaate úwááboróné ímí ámuha melleebúcunúhijcyáhi. Áhdure ámuha méimíllehíjcyá melléebúcunúné Naavéné apííchotu ámúhake ditye úwaabóné tsúúca Píívyéébe Apííchó ámúhá pañe íjcyaróme.

⁵ Muurá tsá táehnííñevu ditye íjcyatú eene ímí ditye úwaabóné ámuha meíjtsúcunúróme.

⁶ Ihdyúhde ímiááné tsá eene ditye imíwu ‘cáto’ néétune úwaabódú o úwáábóturóne. Áronáa muurá ámuha méwaajácú ímiáánéjuco íjcyane ámúhake o úwáábohíjcyáné panévare ámúhama o méénuhíjcyánetu.

⁷ ¿Mityá ámuháa méíjtsúcunú átéréepi o íjcyánéllii ámúhake áhdótsótuube pajtyéteju o úwáábóneri ímityúné o méénune?

⁸ Muuráhjáa ihdyu tsijtye cahcújtso múnaa oke píáábóne tájpi o íjcyabe ámúhake o úwáábohíjcyá áhdótsótuúbe.

⁹ Aanée óhdivu óúúvérónáa tsá ámúhake íínerí o pátsárijcyotúne. Tehdu muuca íínerí o pátsárijcyoíñejíivari. Áróobekée Matsedóóniá íiñújtu tsáané nahbémú tsiíñe oke píaabóhi.

¹⁰ Ehdu íñe ímiáájú Críjtodítýú íjcyáné uwááboju tápañe íjcyabe muhdú o ícyahíjcyáné ó úúbálee Acááyá íiñúji múnáake.

¹¹ ¿Aanéhaca íñe ámúhake o wájyútúne íjcyabe ehdu ámúhake o nehíjcyáhi? Muurá Píívyéébe waajácú mítýane ámúhake o wájyune.

¹² Aabe o méénuhíjcyádú éhniíñevu ó úwááboó áhdótsótuubére. Áánetu eene o úwaabódú íúwaabóné nehíjcyarómé tsá pevénére úwáábóityuróne.

¹³ Muurá álliu múnaa íjcyame Píívyéébe uwáábojtédí idíllómeíñe pánehjídú méénuhíjcyá ímiáámé Críjtó wákimyéi múnaa méénuhíjcyádu.

¹⁴ Aane ehdu némehji tsá píhtotúne. Muurá dííbyere Naavéné ímiá uwáábóóbedi idíllómeíñe méhdivu bóhówáávehíjcyáhi.

¹⁵ Áánéllii muurá dííbyé ícúve múnaa ímiá uwáábojte méénuhíjcyádú méénuhíjcyáhi. Árone ídátsó diítýémá níjkévaáhi.

Páávoró ícúbáhrámeíñe

16 Áánetu tsiíñe ámuhakye o neé ámuha óhdityu menéetu mééídyu o íhjuvahiicyáne. Ehdú ámuha óhdityu meíjtsámeiyóné pañe ihdyu óvíjyucu ámúhama o íhjuvahiicyáne eene tsijtye múhdurá iúwáábóróneri mítyákímyeíhijcyádú téhdure o mítyájkímyeíki.

17 Árónáa tsáháturo tene ímityú Píívyéébeéjpi o íjcyaaabe o mítyájkímyeíñe. Árónáa íñe muhdú ó mítyájkímyeí mééídyu o íhjuváne pañe.

18 Ínéturo mítyá íjienéré imyéénúróneri tsaate mítyákímyeíhijcyáhi. Aanéjii muhdú tsá o mítyájkímyeítyú awáá Píívyéébé wákímyeí o méénuúbe.

19 Áánetu idyéjuva ámuha panévare mewáájacumé žíveekí máállítsámeíhijcyá iwáájacutúnéré íhjuvahiicyámedívu?

20 Ditye muurá ámuhadi páhduvare ícúbáhraroné ámuha máaabúcuhiicyáhi. Muurá ámuhakye íúnú múnáádú íjtsúcunúmeke ityáúhbáne ámúhá tsíeméné ihñeriyéjuco ditye díllóhijcyáne. Ááne ámuhakye méénuhijcyámé iávyejúúllétúnema.

21 Áhdúwu muucá o méénutúné muhdú núcójpítsó ó íjtsúcunúhi. Óubá ó íhtsúhi. Ároobe ihdyu téhdure mééídyu o íhjuváne pañe ó mítyájkímyeí eene múhdurá imyéénúróneri ditye mítyákímyeíhijcyádu.

22 Muurá mítyákímyeíhijcyámé heeberéomú Píívyéébeéjté Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe íjcyáneri. Árónáa muurá téhdure oo díityé múnáajpi.

23 Áhdure mítyákímyeíhijcyámé Críjtó ícúve múnáa íjcyáneri. Muurá téhdure dííbyé ícúve múnáajpi o íjcyaaabe díityé ehniíñevu téené déjúcotu ó ícúbáhrámeíhijcyáhi. Muurá oke iwátsíhcyurónee, icyúvéhoojánurónee, dáríívehijcyáme. Ánéhjitú pívájyúvájucu o pájtyeténé dsijívetu.

24 Muuráhjáa oke 39-neva wátsihcyúmé tamúnáa íjcyarómé imyéénuhijcyádújuco. Aane tsáhojtsíjyúvájucu tehdu oke ditye méénune.

25 Áhdure pápihchúújyúvájucu oke ditye úmehéiyi wápáajcóné. Áánetu tsáijyúréi néwayúúnevu oke aamúme. Áhdurée pápihchúújyúvájucu cúújúwami óóma páamááveebe tsáijyú nújpácyó pañe ó íjcyá tsájcoójii, tsápejcoo, íjcyane.

26 Ehdúu úllebére o péhijcyáábeke patyéhijcyáné pahúllevávú nújpácyój píínévuu, cómiñévuu, múubará íjcyátútsihvuu, íjcyane. Aabe tsáijyú ápíchó nééróméhíj pííne ó ícyahijcyá naní múnáa, tsíjtye múnáa, tamúnáa, íjcyáméj pííne. Téhdure ó ícyahijcyá cahcújtso múnáa íjcyáturómé ménahbémudi díllómeímyéhíj pííne.

27 Ehdúu nénéhjiri o ícúbáhrámeíbyé ídátsó o májchóiyónéhjiri, o ádóiyónéhjiri, ó ícyahijcyáhi. Áhdurée tsáijyú cúwátuube tsuucórí ó ícúbáhrámeí o wájyamúúvátuúbe.

28 Aabée tsánejcúvú muhdíivané tsijtye cahcújtso múnáa íjcyáneri o íjtsámeíñe oke múhduúvurá patyéhijcyáhi.

29 Muurá tsaate ímityúné íjcyáneri ó ídáátsóvehijcyáhi. Áhdure ditye ténejcúvú mútátsójcatsíñeri o ídáátsóvérónáa tsátsii tsárí oke patyéhijcyáne.

30 Aabe muurá o mítyájkímyeíñe o ímílleca ó mítyájkímyeíiyá ídátsó o néeróóbej téeveri Píívyéébe bóhówájtsómeíñeri.

31 Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó Caaníkyé múijyú níjkéváityúné medúúrúvahiicyaaabe waajácú ímiáánéjuco o néhijcyáne.

32 Muuráhjáa tsáijyú Damájcori o íjcyácooca ávyéjuube Aréétá tsíjpiikye pícyoobe téhmetsó tsaatéke técoomí llehówaanévú okéváa ditye iékééveki.

33 Árónáacáa técoomí mijcótú cáámetu páheju néénetu oke tsaate úvérújtsiyi níityétsó áachívújuco. Ehdúu téjyú o pállojcohi.

12

Píivyéébe Páávoróké úújetsóne

¹ Aane tsá íinetú oke tene píáábóityuró o mítyájkímyeíñe. Áronáa ámúhakye ó úúbálleé ñínáhhjáa nééiyóné Píivyéébe oke úújetsóné naavédú nééné pañe.

²⁻³ Muuráhhjáa ihdyu oke tsajtyéébé páñétúéhullévú níjkyejívú dííbyeéjpi o íjcyáábeke. Aane muurá tsúúca tétsihdyu 14 pijcyábájucó pájtyene. Áronáa ihdyu tsá o wáájácutú páneeréé tájpiíma o péhájchíjyu, íhyyáa mítyá apááñéré táííbuu pééhií. Tsá o wáájácutúne. Apáábyéré ihdyu Píivyéébe waajácúhi. Áronáacáa ihdyu ímiáané ó úllejéhi.

⁴ Aabée muurá téhulle tsáimiyéjucó meíjcyáítsihyi o íjcyaaabe ó lleebúacunúhijcyá tsaate íhyyuvané tsáijyúubaré melléébohíjcyátúnéhjiri. Áánetúu oke bóijcyúmé muucá o úúbállétuki.

⁵ Ááneri o mítyájkímyeíiyóné muurá tsá o ímíletúne. Apááñeriyé ihdyu ó mítyájkímyeíiyá íñe ídátso o néeróóbej tééveri Píivyéébe bóhówájtsómeíñeri.

⁶ Áronáa tsá pevénéré o mítyájkímyeíityuróne. Ó mítyájkímyeíiyá ímiáanéjucó o méénuhíjcyáneri. Áronáa tsá o ímíletú oore o bóhówájtsómeíñe. Óví ihdyu o úwaabóné illéébónetu míamúnaa waajácú muhdú o ícyahíjcyáne.

⁷ Muuráhhjáa tééneri o mítyájkímyeíiyóné íhdétú Píivyéébere íhvéjtsóobe Naavéné oke tútávájtsóobe ó ícúbáhrámeí éhne múúne metójááveneri meíícúbáhrámeídyu.

⁸ Áánélliihyéé Píivyéébeke 3-ijyúvá ó táúmeíyá díbye oke íbóhíítsóroki.

⁹ Áronáacáa oke neébe: “Óví uke o píáábóneri ú aabúcúhi. Muurá ehdu ídátso íjcyámej tééveri ó bóhówájtsómeí íhtsútuube o íjcyane.” Ehdúu oke díbye néénéllii íñe ídátso o nééroobe ó imíjyuhíjcyá tajtyééveri díbye míamúnáake íhnáhoovu iúújétsoki.

¹⁰ Aabe íñe ícyooca panévariyé o ícúbáhrámeíyoobe ó imíjyúúhií. Muurá Críjtoke o cáhcújtsóné hallútú óhdi míamúnaa ícúbáhráábeke nehníwu úbhahíjcyáhi. Aabe panévatúré ó píhtóhi. Ehdu panévari o ícúbáhrámeíñeri o íhtsunúroobe Críjtodívú ó cátsípáávehíjcyá o íhtsútúúveki.

Corító cahcújtso múnáadi Páávoró íjyácunúne

¹¹ Ároobée ihdyu ímiáané mééídyu o íhyyúvané pañe ó mítyájkímyeíhi. Ámuháa oke mítyájtsoótumé tsíjtyéhíkeré maávyéjútsohíjcyánéllii oore ó bóhówájtsómeíhi. Árome ámuha maávyéjútsoorómé íñe oke ámuha meéhdíwállehíjcyáábé ehnííñevu tsá íjcyatúne.

¹² Muuráhhjáa ámúháj píine uwáabori o íjcyaaabe panévariyé o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcu híjcyáhi. Áijyúu páhdúvaré nénehjí méénúráityúronéhjí o méénúneri ó bóhówájtsómeí ímiáané Píivyéébé uwáaboobe o íjcyane.

¹³ Ároobée tsá ámúhakye tsíméné o táúmeíñeri o íjyévéjtsotú tsíjtyekée o méénudu. Aanéubá ámuha méijtsúcunú ámúhakyeé o éhdíwálleéne ñná o táúmeítyúne. Árone ihdyu óvíjyacóóne.

¹⁴ Aabe ícyooca tsííñe ó íjcyátsíiivyé tsúúca pápíhchúúijyúvájucó ámúhakye o ááhívetéki. Aabe tsá íñeri ámúhakye o íjyévéjtsóityúne. Tehdu ámúhakye dsíídsíike néhcotéébé o pééíñejíívari. Íllure ihdyu ámúhakye o píáábo ó peé éhne múúne tééne tájpi ítsíime íjcyaiñe cáánímutsi méénudu. Tsá muurá ítsíime wákímyeíityuró cáánímutsi tééne tájpi íjcyaiñe.

¹⁵ Aane ihdyu óví o ícúbáhrámeíyóné pañe ámúhakye ó píaabó ímítyúné pañévú ámuha memújtátuki. Mítyane muurá ámúhakye ó wajyú íhya ihdyu oke ámuha mewájyútúrónáacáa.

16 Muurá ó waajácú tsaate ámuha óhdityu menéhiycyáné illurévá o állíñe íñnerí ámuhákye o íjyévéjtsotúné o néhiycyároobe íñné hallúvúrá o dsíídsívahíjcyáne.

17 ¿Acáa íllure ámuhákye o állíñe ó wallóo tsaatéké ámuha éllevu?

18 ¿Mityá téjyúu ámuhákye álliibe Tíitoó? Áánerá tsaahdúré muhtsi dííbyema méjyácunúhiycyá ámuhákye mepíáábóiyóneri. Áánélliihyée dííbyeke o néé tsijpi ménáhbema dityétsí ámuhákye iááhívetéki.

19 Ámuháubá méjtsúcunú ámuha oke mewájyukíyéhdu ámuhákye o néhiycyáne. Muurá Píívyéébe waajácú Críjto mémeri ámuhákye muha mepíáábo ehdu ámuhákye o néhiycyáne. Aane muurá ámuhákye táñahbémuke éhniíñevu ó píááboó dííbyeke ámuha ímí meúráávyeke.

20 Muurá tsá ímí oke tene pájtyéítyuró ámuhákye o ááhívetéébé múhdurá ámuha méjcyánáa o úújeténe. Áhdure tsá ámuhákye ímí tene pátyéítyuró téené hallútú ámuhákye o nééneé. Áánéllii ó ijjácunúhiycyá ámuha meúhbájcatsítyúróneri, ámuha menómíutáávájcatsítyúróneri. Áhdure ó ijjácunúhiycyá iye tsaate ímí íjcyáiyóneri tsúúráméítyúróneri, ámuha maállíúúnújcatsítyúróneri, ámuha memítyájkímyeítyúróneri. Tehdu ámuha medáráíívécatsíñé níjcaúvú ámuha mewáchájánújcatsítyónéllii ihdyu ámuhádi ó ijjácunúhiycyáhi.

21 Aane tsáijyu múúne ténéhji ámuha méihvejtsótúnáa ámuhákye o ááhívetéhajchíi muurá Píívyéébé úmíwávú kímóhcó oke tene pájtyéneri ó núcójpíveéhi. Muurá ámuha ímíñejíi ihdícyáméhjima medómácócátsíhiycyáné tsá méihvejtsópityúne. Áhdure tsíñehji panévare ímityúné ámuha méméénuhíjcyáhi.

13

Páávoró pítyajcóné

1 Muurá pápíhchúúijyúvájucó ámuhákye o ááhívetéíñe. Áijyu eene ímityú ícyahíjcyámé hallúvú mítyétsíuba, pápíhchúúmeváuba, úúbálléhajchíi tehdújúcooi teéne.

2 Muuráhjáa éijyu ámuhákye o ááhívéjeebe tsúúca íhnáho ámuhákye ó úwaabó pámeere ímityúné méénuhíjcyámeke. Aane íñe tsiíñe piéhdúré tsíhyullétú ámuhákye ó úwaabóhi. Aabe ícyooca ámuhákye o ááhívetéébé tsaate páhdure néémedi tsáhájucó o íícúvéityúne.

3 Áijyu ámuha méwaajácuú muhdú tajtyééveri Críjto íhjuvahiycyáné ámuha mewáájácúiyóneri méjyácunúhiycyáne. Díbye tajtyééveri nééne állii íjcyátúnéllii ímíllebe muhdú dííbyé íhtsútú íjcyane ámuha mewáájacúne.

4 Dííbyekée ímíáané páwachékevu dsíjívetsómé átérééjpidi idíllónema. Áróóbekée Píívyéébe íhnáhoori bóhíitsoobe ijcyá ícyooca íhtsútuubéréjucó. Aane dííbyekée pájtyedu íívane tsáijyu ó ícúbáhráméhiycyáhi. Árónáa dííbyedívú o cátsípáávehíjcyánéllii oke píáábohíjcyaaabe téhdure ámuhákye o píááboki.

5 Aane cáhawáa ihdyu ámuháyé ímíñeúvú méjtsaméij. ¿A ímíáané tsúúca ímí ámuha mécáhcujsó Píívyéébeke? ¿A ámuha méwaajácurá Jetsocríjto páijyuvaré ámuháma íjcyane? ¿Mityá íllure ámuha maállíñe ménehíjcyá dííbyeéjté ámuha méjcyanej?

6 Árónáa íhya mityá ícyooca tsúúca ámuha méwaajácú ímíáané dííbyeéjpi o íjcyane eene állíu múnáájpidi oke ámuha medíllóhiycyáme.

7 Muurá Píívyéébeke píáábó ó táúmeíhiycyá ámuhá hallúvú ímityúné ámuha méjcyátuki. Aane tsá teene o méénuhíjcyatú míamúnaa ímí oke íjtsúcunúki. Muurá oke ditye múhdurá íjtsúcunúroobe ó ímíllehiycyá ámuha ímíááméré méjcyane.

8 Aabe tsá múijyú állíuri o íhjuvatúne. Ímíááneríyé ó íhjuvahi.

⁹ Áánéllii íllure ó imíjyuhíjcyá oke ditye éhdiiválléroóbe. Ehdu oke ditye íjtsúcunúroobe ámúhakye ó píáábohíjcyá ímí ámuha Píívyéébeke mecáhcújtsoki. Ámúhá hallúvú píáábó ó táúmeíhíjcyá ímí dííbyeke ámuha mecáhcújtsoki.

¹⁰ Ehdu íñe ó caatúnú ámuha meímíbaávye ámúhakye o ááhívetécooca íhnáhó ámúhakye o úwáábótuki. Píívyéébé muurá íhnáhoovu oke ajcú dííbyeke meúráávyénéjcutu ámúhakye o píááboki. Tsáháa ténevu oke dibye ajcutú ámúhakye o tútávájtsoki.

¹¹ Aane óvíi ámuha táñahbémú ímí meíjcyame métsúúrameí Píívyéébema ámuha tsaímíyé meíjcyáíyóneri. Aane óvíi dííbyeréjuco ámúhakye iwájyudu íjcyabe píaabóné tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllii ámúhakye o néé ámuha ímiááméré meíjcyáne medúúrúvájcatsíki.

¹³ Téhdure pámeere ílle íjcyame ménahbémú ámúhakye duurúváhi.

Ahdícyane ihdyu óvíi Píívyéébe pámeekéré iwájyudu íjcyabe Jetsocríjtoj tééveri Íapííchó mépañévú ipícyóóneri meke tehméhi. Áyu tehdújuco.

GÁÁRATA Garáátsiári íjcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe oke picyóó uwáábóóbedívú Jetsocríjtoke íbóhíitsóóbej tééveri. Tsáháa míamúnaa oke picyootú téénevu.

² Aabe íñe ílle óóma íjcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá íiñújiri ámuha cahcújtso múnaa meíjcyáme éllevu.

³ Áámeke óvíi ámúhake Méécááni Píívyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

⁴ Muuráhjáa díbye ímillédújuco mewájuryi Jetsocríjtó dsíjívéné íjí imítýú meke mújtatsójúcóórónetu meke ipájtyetétsoki.

⁵ Áánéllii metsu dííbyeke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóíyóné uwááboju

⁶ Áronáa múhdurá oke pajtyéné Píívyéébeke ámuha mecáhcujtsonetu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúuca ámuha ímí mecáhcujtsó meké iwájyúne Críjtoj tééveri mééma díbye méénune. Ááné mutsííenéréjuco ámuha tsíjijtójiríyé meúwáábócatsíhijcyáne.

⁷ Áánerá tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóíyóné uwááboju. Íllure ámúhake tsaate íállíñe tsíjijtójiríyé íúwáábóneri máváríchohíjcyá Críjtodítýú íjcyáné uwáábójutu ámúhake ímújtátsóroki.

⁸ Ehdu úwáábohíjcyámé hallúrí apíchó teéne. Muurá o íjcyároobe tsíjijtóríyé o úwááboca téhdure Píívyéébe óhdi ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi íjcyáróóbedi ícúbáhráiyooobe tehdu díbye méénuca.

⁹ Aanée tsúuca éjyú ámúhake o úúbálleroné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtodítýú íjcyáné uwááboju tsíjijtóríyé úwáábóhajchíí Píívyéébe díityédí ícúbáhraíñe.

¹⁰ Ehdu íñe ámúhake o nééne méijtsúcunúdí míamúnaa ímí oke íjtsúcunúrokiyé o íhjúvahíjcyáne. Píívyéébere ihdyu óhdivu tújkevélélleneríjyuco o tsúúráméihijcyáne. Muurá míamúnáamáyé tsáimíyé o íjcyane o ímílleca tsá Críjtó ícúve múnáajpi o íjcyáityuróne.

Páávoru uwááboobe íjcyane

¹¹ Aane ihdyu ó imíllé ámuha táñahbémú mewáajacúné íñe dííbyé uwááboju míamúnáá íjtsaméí íjcyatúné o úwáábohíjcyáne.

¹² Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Dííbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjtó óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábohíjcyáhi.

¹³⁻¹⁴ Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa tujkénú o dáríívemeíhijcyáné tamúnaa múhdurá Píívyéébeke úráávyehíjcyajíjtó o úráávyéijyú. Téjijtóo ávyéta ímí ó waajácú tsijtye tátyujkévéejte íjcyáromé ehnííñevu. Aabée téijyú ímiáánéhacáa Críjtó cahcújtso múnaa íjcyámedi ó ícúbáhrahíjcyá dityévaa téénetu íhvetéroki.

¹⁵ Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwájyudu íjcyabe Píívyéébe tsúúcajátújuco ói o tsíímávámeítyúné íhdéjuco oke íújcuíñe wábyujtsóne.

¹⁶ Aabée oke waajácútsó Ílli Jetsocríjtodívú dííbyedítýú íjcyáné uwáábojívú ámúhake jodíómú íjcyátúrómeké o wáajácútsoki. Ááneríi tsá múúmá o íhjúvatúne.

¹⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri dííbyé uwáábo múnaa táihdejuco íjcyaróme éllevu tsá o péetu diityémá téeneri o íhjuvaki. Aráabiá iññújivúree o péébe téhulle iñnéubará píivyétútsihyi o ícyahíjcyátsihdyu tsiíñe ó oomí Damájcovu.

¹⁸ Átsihdyúu botsii Jerotsaréevu tsiíñe pápíhchúu pijcyábatu o wájtshibe o péé Péedoró éllevu dííbyema o íhjuvaki. Áábemáa técoomíyí ó ijcyá 15 coojíva.

¹⁹ Áijyúu tsá tsijtye Jetsóo uwáábó méénuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekéréé ó ájtyumí iñahbe Jacóóboke.

²⁰⁻²¹ Átsihdyúu o péé Tsíiriámá Tsiriútsiá iññújjícúvu. Ehdu íñe ámuha éllevu o cáátúnúné pañe o néene Píivyéébe waajácú ímiáánéjuco íjcyane ámúhake o úúballéne.

²² Áábekée oke tsúuca téhullé múnaa waajácúhi. Áánetúikyée tsá Jodéa iññújiri íjcyané cahcújtso múnaa oke wáájacutúne.

²³ Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhijcyáne: “Éhnée éjyu Críjtoke mecáhjútsóné hallútú ávyetá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabévá muhdú ícyooca teene uwááboobéré pehíjcyáhi.”

²⁴ Ehdúvaa tsaate óhdityu néhijcyané illéébóne mítyane Píivyéébeke duurúvahíjcyáme.

2

Páávoróké uwáábojte wáájacúne

¹ Átsihdyúu tsúuca 14 píjcyá pájtyéné boone tsiíñe Jerotsaréevu o péébema Benabéemútsi Tíítóma péehíi.

² Áámútsimáa o péé téhullévú Píivyéébere oke túkévéjtsóneri. Áijyúu tsamééré técoomí cahcújtso múnáa túkévéjtsojte píhcyáávemeke ó úúballé íñe ámuha jodíómú íjcyátúróméke o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye iñéekíi.

³ Árónáacáa oke néeme tehdújuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá iñná néetu Tíító óóma íjcyaaabe kíhdyahírótsámeityúnetu. Tsáháa díbye kíhdyahírótsámeityú jodíómuube íjcyátúnéllíhye.

⁴ Árónáacáa íjcyámé tsaate íllure iáallíñe ímiáámédú múúhake náhbévahíjcyáme. Aamée imíllé Críjtoéjté muha meíjcyame téené taúhbaju meméénújúcóótúmeke tsiíñe múúhake téénevu íbúwajtsóne.

⁵ Áróneríi tsá muha meíícúvetú Críjtodítyú íjcyané uwááboju mecáhjútsóneríyé mepájtyeténetu ámúhake muha memújtátsótuki.

⁶ Aamée táehnííñevu íjcyarómé túkévéjtsojte tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Árónáa tsá o íjyácunútú ditye táehnííñevu íjcyáneri. Muurá Píivyéébe tsaahdúré meke íjtsúcunúhi.

⁷⁻⁸ Aamée ímí íjtsúcunú Péedorókée tamúnaa jodíómú uwáábóóbedívú ipícyohdu téhdure oke Píivyéébe pícyoone ámuha jodíómú íjcyátúrómé uwááboobe o íjcyaki.

⁹ Aanée páñétúejte Péedoroo, Jóoáa, Jacóóboo, íjcyame ímí íjtsúcunúne múhtsikye Benabéema mítyane dúúrúvaméré nées muhtsi téené wákimyéi meméénu jodíómú íjcyátúmé pañe téhdure tamúnáa pañe téené wákimyéi ditye méénúné tujkéveri.

¹⁰ Áánemáa múhtsikye néeme muhtsi mepíáábohíjcyá ídáátsóméhjike. Aanée ímí ó íjtsúcunúhi.

Péedoróké Páávoró úhbane

¹¹ Árónáacáa Péedoróké Ajtiokííavu ó tsíjpájúu díbye múhdurá íjcyané hallútu.

¹² Muuráhjáa ámuha múnaa jodíómú íjcyátúmema díbye májchórónáa tsaate múúha múnaa Jacóóbo hájkímú íhdeéné taúhbaju úráávyehíjcyámé técoomívú wájtshimedítyú waabe diityedí íllityénema.

13 Áábedítúú ííwáne tsijtye tamúnaa tsúuca cahcújtso múnaa íjcyarómé téhdure wááhií. Áhdurée táñahbéébé Benabée diityédítúú ííwáne wááhií.

14 Ehdúu tsúuca cahcújtso múnaa íjcyarómé dáríívémeíñé hallútú Péedoróké pámeere pihcyááve múnááj pñnévú o néehíí: “Muúbej, uu muurá jodíómuube u íjcyároobée tsúuca ú íhvejtsó íhdééné taúhbaju u úráavyehíjcyáne. Aabe ¿íveekí téénevu ú taúhbahíjcyá memúnaa íjcyátúmeke teene u úráavyécóóbejíívari?” Ehdúu o née Péedoróke.

Mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténe

15-16 Muurá muha jodíómú pañétúejte Píívyéébeéjté meíjcyame tsúuca méwaajácú Moitséeúvuj téeveríí múúhá íhdé múnáaúvuke dibye ájcúné taúhbaju muha meúráávyeróné múúhake pájtyetéstóityuróne. Apááñéré ihdyu Jetsocríjtóo mewájjyuri dsíjjívéné pamévare mecáhcújtsómeke ímíáámedi dílloóbe.

17 Aane dííbyej téeveríí Píívyéébema meímíbaávyéíyónerí metsúúrámeíhijcyámé méwaajácú ímíáané ímityúmé meíjcyane. ¿Áánéllíihyéhaca Críjto nééjjuríyé ímityúmé méicyahíjcyáhi? Tsáhaá. Tsá tehdu tene néétune.

18-19 Muurá teene taúhbaju o úráavyéroobe tsá Píívyéébema ímí o íjcyáítyuróne. Áánéllíí tenejcútú ó íjcyá dsíjjíveebédú teene o úraavyéjúcúótúnéllííhye. Aabe ihdyu ícyooca ó tsúúrámeíhijcyá muhdú Críjtoj téeveríí tsaímíyé Píívyéébema o íjcyáíyónerí. Muurá o íhvejtsójúcooróné tsiíñe o úráavyéhajchíí oore ó tútávájtsáméííhi.

20 Áánéllíí tsá o ímillédú o íjcyájúcootúne. Ícyooca ó íjcyá Píívyéébé Hajchíí tawájjyuri dsíjjívéébeke o cáhcújtsoobe oke túkévájtsóné pañe.

21 Aane tsá mújjyú o íhvájtsóityuró mekéé ídaatsólléne mééma dibye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu meíjcyánejj téeveríyé ímíáámedi meke dibye dílloca Críjto dsíjjívéné tsá íínetú meke píáábóityuróne.

3

Críjtore meke pájtyetéstóne

1 ¿Áyu ámuúha Gáaratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamíí ámúhake tútávájtsómé tsáhájucu ímí ámuha meúráávyetú Jetsocríjtóo mewájjyuri páwachékevu dsíjjívéné mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténe ámúhake o úwaabóne? Ááneráhjáa tsúuca ámuha ímí meúraavyé téené uwááboju.

2 ¿Acáa tsá Píívyéébé Apííchó ámúhá pañévú úcáávetú teene ámuha mecáhcújtsójijyu? ¿Mityá ítyaúhbajúréé ámuha meúráávyénéllíí ámúhá pañévú úcaavéne? Áyu cána oke menej.

3 ¿Íveekí ayájú allíurá ámuha menéeme múhdurá médáríívémeí tsúúcajjáa Píívyéébé Apííchó túkevájtsó pañe ámuha meíjcyame? ¿Aca ámuha méíjtsúcunú ámúhá íhnáhooríyé tsaímíyé dííbyema ámuha meíjcyáíyóne?

4 ¿Muhdú bañúháñé ámuha téené hallútú meícúbáhrámeíhijcyáné íveekí méíhvejtsóhi?

5 ¿Mityá ámuha méíjtsúcunú Píívyéébé taúhbaju néhdu meíjcyánéllíí dibye mééma méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáne? Muurá ihdyu Críjtoke mecáhcújtsómé pañévú Íapííchó ípícyóónej téeveríyé mééma méénuhíjcyaaabe tenehji.

6 Muuráhjáa Aavaráaúvú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllíí ímíáábedí dílloobe dííbyeke.

7 Áánéllíí ímí Píívyéébeke mecáhcújtsómé dííbyeúvújj tsiíménémúhaabe meíjcyáhi.

8 Tsúúcajjátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíómú meíjcyátúrómema tsaímíyé dííbyema meíjcyáíñé Aavaráaúvuke dibye íllu nééneé: “Ímí oke u cáhcújtsónéllíí dijtyéeveríí pámeere ííñújjírí íjcyámeke ó píáábóóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavaráaúvuke.

9 Aane muurá téhdure Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke píááboobe dííbyekéé ípíaabódu.

10 Áánetu eene taúhbaju iúráávyeneriyé ipájtyeteyóné itsúcunúhíjcyámé hallúrí ápíchó teéne. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébé taúhbaju múhdurá úráávyehíjcyámé hallúrí ápíchó teéne.”

11 Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjcyáiyóneri tsúúrámeiyómé tehdu íjcyátúmeke Píívyéébe ímiáámedi díllóityúne. Íllu tsiiñe néene dííbyé waajácúháámitu: “Píívyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedi díbye díllome pájtyeteéhi.”

12 Áronáa teene taúhbájutu Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri meke íajcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbájúúné néhdu tsáimiyé íjcyame ihdyu pájtyeteyáhi.”

13 Áronáacáa tehdu meíjcyátúné déjúcotu méhdi díbye ícúbáhráiyóné ihdétú tsúúca Críjto meke iwáiyúne pájtyetétsóhi. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímityúmé átéréjteké cáámetu úmáhájcutu pícyóóme.”

14 Ahdújucóhjáa muurá Píívyéébe Críjtoj téeveri pámeekéré píaabóné jodíómú íjcyátúróméhjima Aavaráaúvukée iñéhdújuco. Áhdure Críjto pámeere dííbyeke cáhcújtsómeke ájcuú Ípííchotu ípyée iñéhdújuco.

Píívyéébe Aavaráaúvuke pítyajcóné

15 Aane cáhawáá ámuha táñahbémuke o néé muhdú maállítyu meméénune. Muurá tsaatémá tsáné wákimiyéí meméénu téené waajácúháámitu memémé mecáátúnúné boone tsáhájucó múha tsíhdyuréjuco meíjtsaméí cápáyoácóityuróne.

16 Ahdúhjáa muurá Píívyéébe Aavaráaúvuke néé dííbyéj tsíiménémúháábedítýú tsáápiikye ipícyooíñé míamúnáake pájtyetétsóííbyeke. Tsáháhjáa díbye íwaajácúháámitu néétu pívámeváké ipícyooíñe. Neebéhjáa tsáápiikyéré ipícyooíñé Jetsocríjtoke.

17 Muuráhjáa dííbyeúvuke Píívyéébe ipítýajcóné boone 430 píjcyábatu ítyaúhbajúvú jodíómuke ajcú Moitséeúvuj téeveri. Áronáacáa tsá téené hallúhcuri díbyée Aavaráaúvuke pítyajcóné wáajácúratúné íjcyatúne.

18 Muuráhjáa teene taúhbaju meúráávyeneriyé mepájtyetecá álliúreiyó teene dííbyeúvukée Píívyéébe pítyajcóné. Áronáacáa muurá dííbyeke iñéhdújuco díbye méénune.

19 ¿Aanéé íveenévúrá ájcuube teene taúhbajúvú meke tene ipájtyetétsokíjívári? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéji múnáj téeveri pícyoobe mewáájácu múhdurá meícyahíjcyáné Jetsocríjtói bóhówáávétúné hajchóta.

20 Áronáacáa tsá tehdu Píívyéébe Aavaráaúvuke tsíjtyej téeveri pítyajcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta dííbyere dííbyeúvuma ihjyúváhi.

Píívyéébe taúhbaju

21 ¿Áánéllihyéhaca Moitséeúvuj téeverí díbye meke ítyaúhbajúvú ajcune tútávajtsó díbyée mééma imyéénuiñé nééneé? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu meíjcyáneriyé mepájtyetecá ímiáámedi meke díllóiyooobe teene meúráávyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéíñe tsíjítóriyéjuco díbye méénúityuróne.

22 Áronáa muurá dííbyé waajácúháámitu nééne ímityúné pañe meíjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke díbye pájtyetétsoíñe.

23-24 Muuráhjáa ímiááné ehne múúne tsíiméké metúkëvejtsódú taúhbaju meke tükévéjtsóné pañe meícyahíjcyá Jetsocríjtói méhdivu bóhówáávétúné ihde. Aabée méhdivu bóhówáávéebeke mecáhcújtsómeke bótsí Píívyéébe ímiáámedi díllóhi.

25 Aame ícyooca tsáhájucó taúhbájú túkevéjtsó pañe meíjcyájúcootúne.

26 Ícyooca meíjcyá Píívyéébej tsíímeréjuco pámeere Críjtoke mecáhcujtsóme.

27 Muuráhjáa ímiááné dííbyeéjté meíjcyáné uubállé metsójtsótsámeímyé meíjcyá dííbyedúréjuco.

²⁸ Áánéllii tsá menééítyuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menééítyuró tsíjtyere gríéégómú íjcyane. Áhdure tsá menééítyú tsaate ímí íjcyánáa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñé míamúnaa íjcyáróméhjima wajpíímuma waalléémú méijcyá tsamééré Crijóéjte.

²⁹ Ehdú pamévare dííbyeéjte méijcyame méijcyá Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe. Áánélli téhdure méwáabyuta teene dííbyekée Píívyéébe íájcuíñé nééneé.

4

¹ Cáhawáá méijtsúcunuj, muurá tsaapi tsíímene cááni dsíjívéné boone dííbyé tsíméné aabájaabe íjcyáiibye íáyáné hajchótá ihdícyaabédú íjcyá tsaate hójtsí pañe.

² Aabe íbúwajíí ícyahíjcyá cááníuvúu díityéké téénevu níwaavémé díbye kéémécooca dííbyeke ájcuííbye.

³ Ahdúu muurá éíjyu méícyahíjcyá taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe Crijóí méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Aamée méitsúcunúhijcyá teene meúráávyeneríyé mepájtyeteyóne.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Íllíkye meéllevu wállóóíñe éévé úújeténéllii bóhówááveebe wállé ííbúwá déjucóvú ípívyéévéneema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téenere Moitséeúvuj tééveri díbye ájcuííbye taúhbájú pañe.

⁵ Ehdúu Jetsocríjtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímíjpyetésó taúhbajúu meúráávyerómé ímityúmé méijcyámeke botsí Píívyéébe ítsíímedi idíllóki.

⁶ Aane ímiááné dííbyej tsíímé méijcyane méhdityu íbóhówaúcunú mépañévu pícyoobe Ípííhó Íllij tééveri. Áánere muurá meke túkévéjtsóneri dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihiyo múúháj Caánij.”

⁷ Aane ícyooca dííbyej tsíímé méijcyámé hallúrí tsáhájuco íiná íjcyatúne. Áánéllii meke ájcuííbye íavyéjuvu Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveri.

Cahcújtso múnáadi Páávoró íjyácunúne

⁸ Muuráhjáa ihdyu éíjyu ámuha Píívyéébeke mewáájácútúnéllii ihdícyanéhjí mecáániváné méíícúvehíjcyáhi.

⁹ Áánetu ícyooca tsúuca ámúhake díbye wáájacúmé ámuha méijcyá dííbyeéjte. Áronáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíñe íhdéené taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsiíñe téené pañe méijcyane?

¹⁰ Muurá ámuháí méijtsúcunúpí eene ténevá pijcyábádú, ténuhbavadú, kéjcoojíí ámuha Píívyéébeke medúúrúvahíjcyánetu ámúhake díbye ímiáámedi díllóiyóne.

¹¹ Ehdú ámuha múhdurá medáríívemeíñetu ámúhadítyú o néé bañúháñéubáhjáa ámúhake o úwáábohíjcyáne.

¹² Áronáa ihdyu ámuha táñahbémuke o néé íhdée ámuha méícyahíjcyané meúraavyéjúcóotuki. O íjcyadúréjucu méijcyá. Muuráhjáa tujkénú ámúhake o úwáábócooca tsá oke ámuha metsáríllétú tsíjijtórójucu o úwáábórónáacáa.

¹³ Muuráhjáa téijyu ámúhake ímiáájú ó úwáábohíjcyá táhálluúúneri o chéméroóbe.

¹⁴ Áróobekée muurá ámuha oke éhdiíválletúmeré tsáimíyé mewáátsúcúpéjtsóóbeke méíícúvehíjcyá muhdú Jetsocríjtomútsikyé níjkyéji múnáájpiima ámuha méíícúvéiyódu.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ámuha mepíívyetécá táhálluúúcu oke mecápáyoácóiyá ámúhá hálluúúneturéjucu. Áámeke ¿íiná ámúhake pájtyeme íveekí tsáhájuco óhdi ámuha méíícúvetúne?

¹⁶ ¿Ámuháubá méijtsúcunú ámúhake o tsárílléne ehdu o néhíjcyáne? Muurá ihdyu ímiááné tehdújucu ámúhake o néhíjcyáne.

17 Muurá eene ámuhákye íiné imíjyaú úwáábohíjcyámé tsá ímiá uwáábó meénuhíjcyatúne. Íllure muurá ámuhákye óhdityu imújtátsóro úwáábohíjcyámé diityé uwááboréjucu ámuha meúraávyeki.

18 Áronáa ihdyu tehdújúcooíyó ímiá uwáábó ámuhákye imyéenu ámuhádi ditye tsúúrámeíñe. Tsá idyé ámuháma o íjcyanéllihyéré ámuhádi ditye tsúúrámeíhíjcyáítyuróne.

19 Aane ámuha áatsímédú menéeme tsiíñe múhdurá medáríívemeíñe ídátsó oke pajtyé éhne múúne walle itsímáváne ávyeri ícúbáhrámeídyu. Aabe ámuhádi ó ijyácunúhijcyá Críjtokeréjucu ámuha mecáhcújtsóne díbye íjcyadu meíjcyáíyóneri.

20 Múhduúvúrá ó ijtsúcunú ehdu ámuha meícyahíjcyáne. Áánéllii ihdyu múhdutúiyó ícyoocaré ámuháma o íjcyane ímíñeúvú ámuhákye o úwááboki.

Agáama Tsáárámúpidítýú íjcyáne uwááboju

21 Muurá ámuha meíjtsúcunú Moitséeúvuj tééveríi Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu meíjcyáneri mepájtyeténe. ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú muhdú dííbyé waajácúháámitu tene cáátuváne?

22 Muurá téhaamítú néene Aavaráaúvúhjáa míityétsikye tsímáváne. Páñétúelle méwadívúhjáa tsímávaabe tsáápiikye. Áánetúhjáa tsíjpiikye tsímávaabe íúnú múnáalledívu.

23 Aanéhjáa íúnú múnáalle Agáadívú díbye tsímávaabe ihdícyaabéré íñe meíjcyadu. Áánetúhjáa páñétúelledívú díbye tsímávaabe diibyéjucu Píívyéébéhjáa diityétsikye íájcuíñe néhíjcyáabe.

24 Ehdúhjáa tsímávamúpí Píívyéébe míamúnáake míjijtócuri túkévéjtsóíñe. Diilléhjáa muurá Agááj tsíménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújucu Moitséeúvukée Tsinaíí caméhbaúvú Píívyéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahíjcyáne.

25 Áánéllii muurá téhbau Aráábíá íiñújiri íjcyahbáú memévá díílleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréeri íjcyame taúhbájú pañe ícyahíjcyá díílleúvúj tsíménémúhaabée tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújucu.

26 Áánetu ihdyu níjkyéjiri íjcyané Jerotsarée múnáa meíjcyame tsáhájucu téené pañe meíjcyatúne.

27 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néene Tsáárádityu: Ajchíbá u íjcyárolle kímóóvétulléré ímíjyuuri díícyá. Muurá úi ú tsímávaáhi. Aame díítsíime ávyetá mityámé líyááteé díúnú múnáallej tsímé líyaaaténe éhnííñevu. Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

28 Ámuúha táñahbémej, Píívyéébéhjáa néhdújucu Itsáake cáánímutsi tsímáváne. Áhduréhjáa díbye néhdújucu íñe tsúúca dííbyej tsímé meíjcyane.

29 Árómeke íñe tsaate meke muhdú dáríívehíjcyá íhdéené taúhbaju íúráávyéneri éhnehjáa Píívyéébere píáábóneri Aavaráa páñétúelledívú tsímáváabeke íúnú múnáalledívú díbye tsímávaabe tsáríllehíjcyádu.

30 Téénetu muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé: “Díúnú múnáalleke dijchívyetso dihjyátú íllímájucu. Tsá páñétúelle dítyáabadívú u tsímáváábé wáabyuta íjcyane dííbye éhne íjcyatúne.” Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

31 Ahdícyane, ámuúha táñahbémej, tsá meíjcyatú íúnú múnáalledívúu Aavaráaúvú tsímáváábéj tsíménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu meíjcyá páñétúelle Tsáárádivu díbye tsímáváábéj tsíménémúhaabe íjcyadu tsúúca páñétúejpi Píívyéébe Hájchikye mecáhcújtsónéllíhye.

5

1 Muuráhjáa Jetsocríjto tsúuca meke ijchívyetsó taúhbaju meke tükévjtsóné pañe meícyahíjcyánetu. Áánéllii metsu dílbyekéréjuco meúraávyé ímíñeúvu. Óvíjyacóóné ámuha téeneri metsúúrameíhijcyané meke pájtyetésóyóneríjñvari.

2 Aane cáhawáá ímíñeúvú melléébó ámúhakye o nééneé. Muurá ámuha mekíhdyahírótsámeíñetu ímiáámedi Píívyéébe ámúhakye díllóiyóné ámuha meíjtsúcunúne tehdu meméénúmeíhajchíí tsá Críjto ámúhakye pájtyetésóityúne.

3 Áronáa ihdyu o néé tehdu imyéénúmeíñe ímí Píívyéébema ijcyáiyóneri tsúúrameíhijcyámé óví ávyeta muhdú teene taúhbaju néhdu íjcyáhi.

4 Áronáa íllure ámuha téeneri mémújtátsámeí Píívyéébé meke iwájyúne Críjtoj téeveri mepájtyetéíñe méénúnetu.

5 Muurá ihdyu ímiáámedi meke dílloobe Íapííchó meke tükévjtsóneri Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke.

6 Áánéllii mekíhdyahírótsámeítyúné tsá muhdú néétune. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááné Jetsocríjtoke mewájyúne mecáhcujtsóné meke píaabóhi.

7 Aanée muurá tsúuca tehdujuco ámuha meúraavyéne. ¿Ááné mutsíhdyúhjáa íveekí tsáhájuco ámuha téené uwááboju ímí mecáhcújtsotú múha nééjuri?

8 Ááneráhjáa tsúuca Píívyéébe ámúhakye ijchívyetsó ténejcútú Jetsocríjtoj téeveri. Aane tsá dílbyedítú tene íjcyatú eene píéénéré ámuha meúraavyéne.

9 Muuráhjáubá ihdyu ámúhadítú tsáápihdítúré íjcyane ehdu ámúhakye dárñvé éhne múúne haríínallíjyú metátsajcóné pañévu íooríchotu áyánéwu mepícyooróné páneeríyējuco mújtu.

10 Áronáa ó waajácú Píívyéébe tsiíñe ámúhakye píááboíñé ámuha meíhveté taúhbaju néhdu ámuha meíjcyáneri mepájtyetéiyóné ámuha meíjtsámeíhijcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhoíñé díbye ícúbahráné ámúhakye mútátsohíjcyámedi.

11 Muurá téhdure óhdityu nehíjcyámé oova mekíhdyahírótsámeíñeríyé ímí Píívyéébema meíjcyane o úwáábohíjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke ditye tsarílléítyuróne. Muurá ihdyu Críjtoj téeveríyé mepájtyeténé o úwáábohíjcyánéllii oke tsaríllehíjcyáme.

12 Aame ihdyu óví ílluréjuco ámúhadítú dówaavéné téeneri ámúhakye pátsarícyohíjcyáme.

13 Muuráhjáa tsúuca Píívyéébe ámúhakye ijchívyetsó téénetu. Aame ámuha tsáimiyējuco meíjcyame tsá ímityúné meméénújúcúóóityúne. Ímíñeúvú pamévamáyé mewájyújcatsíñe mépíáábojcatsí.

14 Muurá tsane dílbyé taúhbaju nééhií: “Pamévakéré múu wájyú muhdú u wájyúmeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewájyúhajchíí tsúuca mémeenú páneere dílbyé taúhbajúúné muhdú meíjcyáiyóné meke nehíjcyáne.

15 Áánetu tehdu ámuha mewájyújcatsíñe mepíáábójcatsíyótsihvu íllure ámuha meícúbáhrájcatsíhajchíí muurá íllure ámuha métútávátsójcatsíhi.

Píívyéébé Apíícho meke tükévejtsóne

16 Áánéllii ámúhakye o néé Píívyéébé Apííchó tükévejtsó pañéréjuco ámuha meíjcyane ímityunéhjí ámuha meméénújúcúóótuki.

17 Tsá dílbyé Apííchó ímíletú meímillédú meíjcyane. Téhdure ténehji méhdivu cátuhtsó teene meke tükévjtsóné pañe meíjcyáiyóne. Ehdu panéjcuávú téneecu cátuhtsójcatsíñéllii éhniíñevu métsúúraméí Píívyéébé Apííchó tükévejtsó pañe ámuha meíjcyáiyóneri. Óvíjyacóóné ámuha meímillédú meíjcyane.

18 Aane ímiááné ámuha dílbyé Apííchó túkevéltsó pañe meijcyáhajchíí tsáhájucó ámuha íhdéené taúhbájú túkevéltsó pañe meijcyájúcootúne.

19 Muurá ímillédúre ícyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévaré muurá ímityunéhjí méénume íhdícyáméhjíma dómácócátsíhíjcyáhi.

20 Aame níjcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu nééme tsané úhbajcátsiyíyé íjcyame itsárilíléjcatsíñe waabyénúcátsíhíjcyáhi. Iiye ímí íjcyáiyóné imílléme. Ehdu idyáíívéjcatsíñe ílluréjucó ditye dóhwábahíjcyáné íhdyúeháhjíréjucó.

21 Aame nomítááwáwu nééme dsíjívétso múnaa, líiyícyáve múnaa, íjcyame majchó ávyétá mityáne. Áhdure tsíñehjí panévaré ímityúné méénuhíjcyáme. Aane éjyúu ámúhakyé o néhdu tsá múu tehdíívanéhjí méénutúne. Muurá tehdu nénehjí méénume tsá Píívyéébé avyéjúejte íjcyatúne.

22-23 Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke túkevéltsóné pañe meijcyame méwajyújcatsíhi, méimíjyúúhíí, tsíñehjí meke pájtyeróné máaabúcuhi, tsáimíyé pamévamáyé méijcyáhi, tsíjtyeke mépiáabóhi, panévaré óóchevéllétúmé mémeenúhi, ídaatsómé méijcyáhi, tsá ímityunéhjívú metáhjátsámeityúne. Ehdu Píívyéébé Apííchó meke túkevéltsóné pañe meijcyame tsá íhdéené taúhbaju néené tsíjítóryé meijcyatúne.

24 Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúné icyánéjcutu méijcyá dsíjívemédú ténéhjí éllevu meijcyájúcoótúnéllíihye.

25 Aame méijcyá Píívyéébé Apííchó meke túkevéltsóné pañe. Áánéllíi metsu méihvéjtsámeí téeneréjucó meke túkevéltsóné pañe meijcyaki.

26 Tsáhájucó ávyéjuuháñe mellííñéítyuróne. Tsá íínerí menómítááwáítyuróne. Tsá ímityúné medáíívéjcatsíítyuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

1 Aane tsaate ámúhadítyú ímityúné pañevú mújtáhajchíí mépiáábó ditye tsiíñe íimíjpyeteki. Áronáa ihdyu ímíñeúvú chooco méuwaábó díityeke. Áane téííbúwá méijcyá ámuháyéjucó tehdu meijcyátuki.

2 Ehdu mépiáábojcatsí múhdurá ámuha meícyahíjcyánéhjítu Críjto ímillédú ámuha meijcyaki.

3 Muurá iiye íhtsutúmé íjcyane íjtsúcunúmeímyé tsíjtyeke ípiáábóiyónéhjí éllevu íjcyatúmé állímyeíhi.

4 Cáhawáá ihdyu ámuha tsáápiitsa métsúúraméí Críjtoke ámuha meúraavyémé tsáimíyé meijcyáiyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeítyú tsíjtyé ehnííñevu ímí íjcyane.

5 Muurá íjcyánéi pámeere ímityúné meméénuhíjcyáné meméénújucóóítyuróne.

6 Áhdure ámúhakyé o néé íñe Píívyéébé ihjyu ámúhakyé úwáábohíjcyámeke ámuha mepiáábo panévatúre íñe tájpi ditye íjcyáíñetu.

7 Aame tsá múu állímyeítyúne. Méjtsámeídí Píívyéébe wáájácúityúné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muurá ímityúné méénuhíjcyámeke tééne áhdovu ájcuííbye.

8 Aame ílluréjucó wágóóóveíñe ímillédú ícyahíjcyáme. Áánetu Píívyéébé Apííchó meke túkevéltsóné pañe meícyahíjcyámé méújcuú múijyú medsíjívéjucóóítyúne bóhi.

9 Áánéllíi metsu óóchevéllétúmé ímiáánéré meméénuhíjcyaki. Ehdu muurá ímiáámé meijcyáhajchíí tééne áhdó tsáimíyéjucó meijcyáíñe.

10 Áánéllíi metsu pamévamáyé ímiááméré meijcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú meijcyame ímityúné medáíívéjcatsíítyuróne.

Páávaro pítyajcóné

¹¹ Aane íñe ámuhákye o pítyajcóné ooréjuco páñetu o cáátunúne.

¹² Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé tééné hallútú diityéké tsijtye ímityú íjtsúcunúyónéllihyére ámuhákye táúhahíjcyá ámuha mekíhdyahírótsámeiki.

¹³ Árome muurá tsá panévare teene taúhbaju nénehji méenuhíjcyatúne. Muurá íllure ímityájkímyei ámuhákye téénevu táúhahíjcyáme.

¹⁴ Áánetu ihdyu tsá o ímíletú íínerí o mítyájkímyeíyóne. Apááñéré ihdyu ímí ó íjtsúcunú mewájuríi Críjto páwachékevu dsíjívéébeke o cáhcújtsónéllii táimityú táhallurí íjcyájúcootúne. Aabe tééné pañe o íjcyájúcoótúnéllii ténejcútú ó íjcyá dsíjíveebédu.

¹⁵ Ahdícyane tsá muhdú tene néetu mekíhdyahírótsámeityúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeiyóné tsá íínetú meke píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tsíhdyuréjuco mecápáyoovéné meke píaabóhi.

¹⁶ Aane óvíi Píívyéébe meke íídaatsóllédú íjcyabe pámeere pahúllevaré ihñéjté íjcyámema ámuhákye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcy muhdú ámuhákye o úwáábohíjcyádu.

¹⁷ Óvíjyacóóné ámuha oke múhdurá medáríívehíjcyáne. Muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoke o cáhcújtsóné hallútú oke ditye méenuhíjcyané matyáwááné tájpiíyi íjcyánetu méwaajácú dííbyé wákímyei múnáajpi o íjcyabe ímiááné ámuhákye o néhíjcyáne.

¹⁸ Ahdícyane óvíi dííbyeréjuco ámuhákye pámeekéré panévatu píaabóne. Áyu tehdújuco.

EPÉÉTSIO

Éépetsóri íjcyáme élleву Páávorо cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo íñe Páávorо íhyaami ó caatúnú elle ámuha Éépetsóri meíjcyame Jetsocríjtoke meúráávyéme élleву Píívyééberée dííbyedítýú íjcyáné uwááboju o úwáábóíñévú oke pícyoóbe.

² Áámeke óvíi ámúhake píáábohíjcyamútsí íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Críjtoke mecáhcuíjtsóne áhdo

³ Ahdícýane ihdyu óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtój Caani Píívyéébeke méduurúváhi. Muurá ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoma meíjcyámeke tsáimíyé níjkyéjitu panévaturé píáábohíjcyáabe.

⁴ Tsúúcajátújucóhjáa ííñujíí ípívyéjtsótúné íhdéjucó díbye wábyujtsóné Jetsocríjtój téeveri meke újccúmeke ímíbájchoíñé méimítýú máhallurí íjcyájúccóótu dííbyeéjté meíjcyame íínetú menéétsámeítýuki.

⁵ Mítýanéjhjáa meke íwájýúnéllii íjtsámeíbyé dííbyej téeveri meke ípájtyetétsómeke íítsíímedíyéjucó idíllóíñe. Ahdújucóo díbye meke tsíímvámé dííbyeéjté meíjcyane díbyéhjáa méhdítýu íjtsámeídyújucó.

⁶ Áánéllii pájyuvaré dííbyeke méduurúvahíjcyá ávyetáa méhdi íídáátsóvéne díbye meke píáábónéllííhye. Mekée muurá píááboobe Íllíkye mítýane díbye wájýúúbeéjté meíjcyaki.

⁷ Muuráhjáa ávyetá íhnáhó meke íwájýúnéllii díbye dsíjívénej téeveri méimítýuháñé mééma ímíbájchoobe mepájtyeteki.

⁸ Ááneríi meke úújétsoobe mítýane meke íwájýune. Áánemáa meke ájcuube panévare mewáájácúííñé tujkévejúvu.

⁹ Téhdurée meke waajácútsóobe tsúúcajátújucóo muhdú meke ípájtyetétsoíñé íítsámeíhíjcyáné tsúúca mééma ípánéévetsonévu.

¹⁰ Aane ehdu ípityájcó páneere pájtyéné boone Críjtoke pícyóóiiíbye pámeere níjkyéjima ííñújiri íjcyámé avyéjuube díbye íjcyaki.

¹¹ Dííbyej téeveríhíjyáa muurá tsúúcajátújucó díbye meke újcune íavyéjúejte meíjcyaki.

¹² Ehdúhjáa méénuube muhdú íjtsúcunúdu íñée tujkénú muha Críjtoke mecáhcuíjtsómema ámuha bóónétu mecáhcuíjtsómé pámeere dííbyeke maávyéjújtsó dúúrúvamére.

¹³ Muurá Críjtodítýú pajtyéteju íjcyane ámuha mecáhcuíjtsómé pañe tsúúca Píívyéébé Apííchó íjcyame ímíááné ámuha méíjcyá dííbyeéjté díbyée néhdújucó.

¹⁴ Aane muurá dííbyé Apííchó tsúúca mépañe íjcyánetu méwaajácú ímíááné meke díbye múíjýú íñéjýu pícyoóíñé íavyéjuvu tsáimíyéjucó dííbyema meíjcyaki. Ahdícýane metsu dííbyeke medúúrúvahíjcyá ávyéjújtsómére.

Cahcújtsó múnáa hallúvú Páávorо Píívyéébeke tújkévejeju táúmeíñe

¹⁵ Muurá ó waajácú tehdujucó ámuha Máavyéjuube Jetsóoke mecáhcuíjtsómé ímí pamévamáyé cahcújtsó múnáama mewájýúcatsíhíjcyáne.

¹⁶ Áánéllii pájyuvaré ámúhá hallúvú Píívyéébeke ó téhdútsóhíjcyáhi.

¹⁷ Téhdure ó táúmeíhíjcyá dííbyeke Máavyéjuube Jetsocríjtój Caani íjcyáabeke díbye ámúhake íájcu ítyujkévé íjtsámeítýu díbyée Jetsóoj téeveri méhdivu úújétsámeíñé ímíñeúvú ámuha mewáájácúki.

18 Aane óvíi ámúhake tújkévejúvú ájcuube dííbyé avyéjúejtée ámuha meíjcyáímyeke díbye újcúmé úmíwa ííne imíjyaú nééne ámuha ímííneúvú mewáájácuki.

19 Áhdure idyé óvíi ámúhake waajácútsoobe muhdíívané íhtsútú íjcyáne tájpi ííne dííbyeke mecáhcujsómé meícyahíjcyanévu.

20 Áánevuú muurá meke úújétsoobe Críjto dsíjívéebeke tsiiíne íbóhíítsóne íúniúvú níjkyejívú itsájtyéébeke íavyéjújtsóneri.

21 Áábekée pícyoobe ííne múhdumé ávyéjunte níjkyejírrii, ííñújírrii, íjcyámé avyéjuube páñétúejpi díbye íjcyaki. Áábedívú muurá tsá múha úújetétú ííne ícyooca íjcyané avyéjuntédítu. Áhdure bóóne íjcyárómedítu tsá múha úújetétu dííbyedívu.

22 Áánéllíihyée muurá dííbyé hójtsí pañévú pícyoobe páneere ííne múhdúné tsíeméné íjcyane. Áhdurée dííbyeke pícyoobe múhdumé dííbyé cahcújtso múnaa íjcyámé túkevétsoobe díbye íjcyaki.

23 Muurá dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyá tsané múnaa dííbyema. Aabe páneere ejécunú ííne múhdúné tsíeméné íjcyane.

2

Píívyéébe meke pájtyetétsóne

1 Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe ámúhake pájtyetétsó Críjtoj tééveri ámúhá imítuuháñé déjúcotu ámuha mewágóóóvéíyómeke.

2 Muuráhjáa íhde ámuha ímityúné meícyahíjcyá ííne íjji éhné Naavéné túkevétsoju Píívyéébedítu míamúnáake múhdurá ítsámeíchohíjcyánéréi ámuha meúraávyénéllíihye.

3 Ehdúu ímíáané meícyahíjcyá ímityúmé eene ícyooca tsaate íjcyadu. Mépée meímíllejítóré meúraávyehíjcyá méhdityúré íjchívyéné allíujúúne. Áané déjúcotúu muurá máhallurí íjcyájúcooróné Píívyéébe méhdi ícúbáhráiyóné eene ícyooca tsíjtyé hallurí tene íjcyadu.

4 Áronáacáa ihdyu mítyane meke iwájyúnéllíi méhdi ídáátsóvéne meke pájtyetétsoobe Críjtoj tééveri mewágóóóóvétu dííbyedúrjúco meíjcyaki.

5 Ehdúu Píívyéébe méhdi ídáátsóvéne meke píaabó mepájtyetéki.

6 Muuráhjáa Críjtoke íbóhíítsóneri meke ávyéjújtsóobe dííbyema meíjcyá níjkyejírrii íavyejírrii.

7 Ehdúu mééma méénuube Críjtoj tééveri bóónétu íjcyané míamúnáake iwáájácútso ímíáané meke iwájyune.

8 Aane ííne tsúuca mepájtyeténé tsá meere meíhnháhorí meméénutúne. Píívyéébere ihdyu meke ídáátsóllénéllíi pájtyetétsó Íllíkye mecáhcujsónej tééveri.

9 Tsá mepájtyetétú ínehjí meméénúnéllíihye. Áánéllíi tsá tééneri memítuájíméítyuróne.

10 Muuráhjáa Píívyéébe Jetsocríjtoj tééveri méíjtsaméi cápáyoácó ímíááneréjuco meméénuhíjcyaki. Ehdúhjáa tsúucájatújuco meke ímíbájchoííne íjtsámeídyújuco díbye méénune.

Críjtoke cáhcujsómé ímí íjcyane

11 Aane cáhawáa méíjtsúcunu muhdúhjáa ámuha meícyahíjcyáne. Muuráhjáa tamúnaa jodíómú íhdícyámeídyé ámúhake díllóhíjcyáhi. Áánemáa íiye díllómeíhíjcyámé ímíáámé Píívyéébeéjté íjcyane íjpiíye íkíhdyahírótsámeíñéllíihye.

12 Téjyúikyée muurá ímíáané tsá ámuha mewáájácútú Mepájtyetétsoobe Críjtoke. Áánéllíihyée tsá ámuha Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Ídátsóhrée ámuha waagóojte meíjcyame tsá mewáájácútú muhdúhjáa Críjtoj tééveri meke díbye ípájtyetétsoííne pítyájcaméííne.

13 Áronáa ihdyu ícyooca Jetsocríjtóo mewájjyuri dsíjívéebema ámuha meíjcyánéllii tsúúca ámuha meíjcyá Píívyéebema.

14 Áhdure muurá dííbyej tééveriyé ícyooca muuha jodíómuma ámuha meíjcyá tsaímíyējuco íhdée múhdurá medáráívécatsíhíjcyaróme. Aame ícyooca ámuha jodíómú meíjcyátúrómema meíjcyá tsamééréjuco.

15 Muuráhjáa Moitséeúvuj tééveri Píívyéébe ájcúné taúhbajúúné hallútú jodíómú íjcyátúmema tamúnaa jodíómú tsárállécatsíhíjcyanéhjé Críjto ídsíjíveneri níjkévatsóhi. Ehdúu mééma méénuube íñe pamévá míamúnaa meíjcyarómé dííbyeke mecáhcújtsómé tsame dííbyeéjité meíjcyame ímiáámerējuco meíjcyaki.

16 Muuráhjáa múhdurá medáráívécatsíhíjcyanéhjé Críjto mééma níjkévatsó páwachékevu ídsíjíveneri. Ehdúu ímíbájchoobe pamévá míamúnaa meíjcyarómé tsamééréjuco meíjcyame tsaímíyé Píívyéebema meíjcyaki.

17 Ehdúu Críjto itsááne muuha jodíómuke waajácútsó muhdú tsaímíyé Píívyéebema muha meíjcyáiñé tsúúca dííbyeke muha mewáájacújúcórómeke. Áhdurée ámuha jodíómú meíjcyatúmé awáá dííbyeke mewáájacútúmeke muurá waajácútsóobe.

18 Áánéllii dííbyej tééveri Méécááni Píívyéebema tsaméhjí menáhbévájcatsí dííbyé Apííchó mééma íjcyane meke píáábóneri.

19 Áánéllii tsáhájucu ámuha tsíjtye múnaa meíjcyájúcootúne. Muurá ícyooca meíjcyá tsané múnaaréjuco Píívyéébe avyéjúejte tsúúca dííbyeéjité meíjcyame.

20 Muuráhjáa muha Jetsóo mamýmú Píívyéébe íhyyú uubáalle múnáama uwáábó medéjucóónúné pañévu tsúúca ámuha méúcaavéhi. Aane muurá ímichi páñétúejpi Jetsocríjtó dííbye tájpi meíjcyaaabe éhne múúne jaa ímichi ápíhájúné hallurí íjcyadu néébeé.

21 Aame íñe ícyooca éhnííñevu dííbyema méllíyaatéhíjcyá ímiááméré Píívyéebema meíjcyaki.

22 Aane muurá Críjtoma meíjcyame jahdu menéémé pañe Píívyéébe íjcyá Íapííchoj tééveri.

3

Jodíómú íjcyátúmé uwááboobe Páávoru

1 Áané hallútú íñe oo Páávoru o íjcyáábeke cuvéhoojánúme ámuha jodíómú meíjcyátúmeke Críjtodítúyú íjcyané uwááboju o úwáábohíjcyané hallútu.

2 Tsúúca íhya ámuha méwaajácú Píívyéébe meke ídaatsólléne oke níwaavéné ámuha jodíómú meíjcyátúrómemeke téénevu o wáájacútsoki.

3 Muuráhjáa ihdyu dííbyere óhdivu bóhówajtsó amúhakyé téhdure Críjtoj tééveri ípíááboíñé wáájacúratúné ípítýajcámeíñe. Aanée muurá tsúúca amúhakyé ó úúballé áyánévu éhnée íhde amúha éllevu o cáátúnúháamí pañe.

4 Téhaamíí ámuha meéévénetu íhya tsúúca méwaajácú ímiáánéjucóo oke díbye téénevu wáájacútsóne.

5 Tsáháa muurá teene éíjyu múnáauvudívú díbye bóhówajcárotúne. Aanée íñe ícyooca tsúúca bóhówajcároobe Íapííchoj tééveri íhyyú uubáalle múnáama dííbyeéjité muha meíjcyame Jetsóo mamýmú meíjcyámedívu.

6 Ahdícyane ámuha jodíómú meíjcyáturómé tsúúca meíjcyá Píívyéébe avyéjúejte muha meíjcyadu Jetsocríjtodítúyú ímiáájú úwáábómeíñé ámuha mecáhcújtsódú íjcyame. Aame ícyooca meíjcyá tsamééréjuco Píívyéébe Críjtoj tééveri íájcuíñé nééne meújúcuímye.

7 Ehdu nééne íñe úwááboobéré ó pehíjcyá o méénúityuróné Píívyéébe téénevu oke pícyoonéjuco. Aane ihdyu ó méénuhíjcyá dííbye píááboríye.

8 Aabe oo pámeere múhdumé Píívyéébeéjté meíjcyámedítýú ídáátsoóbe. Áróóbekée oke ityújkevéélléne níwááveebe Críjtodi ííne imíjyaú meíjcyáné uwááboju íjcyanéwú ámuha jodíómú íjcyátúróméke o wáájácútsoki.

9 Ahdújuco muurá o bóhówátsohíjcyáné pámehdívúré teene wáájácúratúnée Píívyéébe páneere ípívyéjtsoobe tsúúcajátújuco pítýájcámeííne.

10 Aane muurá Píívyéébe meke úcuhíjcyá pamévare dííbyeke mecáhcujsómé tsamééréjuco meíjcyá téénetu níjkyéjiri íjcyáné íhtsútujte iwáájácu muhdíívané dííbyé tujkéveju íjcyane.

11 Ehdúhjáa imyéénuííne pítýájcámeííbyé tsúúcajájucó. Ahdújucóo muurá díbye teene méénune Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

12 Ahdícyane dííbyej tééveri tsúúca Píívyéébema menáhbévájcatsí íínerí íllityétúmé ímíáánéjuco Críjtoke mecáhcujsónéllííhye.

13 Áánéllíí ámúhake o née ámuha meíhvéjtsótu ííne tééne déjúcotu ámúhállíí o ícúbáhrámeíhíjcyáné uwááboju. Íllure méímijyúúvé tééneri múhdurá íjtsúcunútúme.

Críjto meke wájyune

14 Ehdu Méécááni Píívyéébe tujkéveju mééma íjcyánéllíí dííbyé úmíwávú o mímóúúvéne ó ihjyúvahíjcyá dííbyema dúúrúvaabére.

15 Áábé cahcújtso múnaa meíjcyame muurá tsúúca méijcyá dííbyé dohjíba múnaa tsaate tsúúca níjkyéjiríjyucó íjcyámema ííne ííńújiri meíjcyame.

16 Áánéllíí ó táúmeíhíjcyá dííbyeke Ípííchoj tééveri díbye ámúhá pańévú ipícyo ííhnáho ámúhake tene itsípájtsoki.

17 Áhdure ó táúmeíhíjcyá Críjto éhnííńevu ámúhake ipíáábo ímí dííbyeke ámuha meúráávyeki.

18 Aame óvíí ámuha tsijtye cahcújtso múnáama méwajyújcatsí ímííneúvú ámuha mewáájácu ávyeta muhdú ímíááné Críjto meke wájyune méjtsaméí píruúvé íjcyane.

19 Aane ámúhá hallúvú ó táúmeíhíjcyá píáábó Píívyéébe ímíáábé íjcyáábeke muhdú díbye íjcyadu ámuha meíjcyaki.

20 Áánéllíí ihdyu metsu dííbyeke medúúrúva ávyéjútsoomé. Muurá meke píááboobe dííbyeke metáúmeííne éhnííńevu méjtsámeítýúrónemájucó. Ehdu muurá meke píáábohíjcyaaabe Ípííchó mééma íjcyáne j tééveri.

21 Aane ihdyu óvíí dííbyeke méduurúvahíjcyá dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyame paíjyuvare mújyú níjkéváítýúné ípyéé ipítýájcámeítýújuco Jetsocríjtoj tééveri mepájtyetéííne díbye méénúnéllííhye. Ehdu teéne.

4

Píívyéébeéjté meíjcyane Ípííchoj tééveri

1 Aane muurá Máavyéjuube Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyáné hallútú ííne cúvéhóójari oo ícyoóca. Aabe ámúhake o née tsúúca Píívyéébe ámúhake újcume ímííneúvú ámuha meíjcyá muhdú meíjcyáíyódu.

2 Áhdure idyé ámúhake o née tsaííbuwáre ídáátsoóméhjíúvú ámuha meíjcyáne mewáájyújcatsí pamévamáye. Aame ímítýúné ámúhama íjcyaróné máaabúcuíhíjcyá ímí ámuha meíjcyaki.

3 Ááne métsúúraméí tsané múnaaréjuco ámuha meíjcyame dííbyé Apííchó píáábori tsaímíyé ámuha meíjcyáíyóneri.

4 Muurá ííne tsané múnaaréjuco meíjcyámema íjcyáné tsáneere Píívyéébe Apííchó meke ityúkévéjtsoki. Áánéllíí téhdure íjcyáné tsáneere dííbyé avyéjú méwáábyuta.

⁵ Aabe tsáápiiyee Máavyéjuube apáábyéré íjcyáábeke mecáhcujsóhi. Áábe mémeríyé muurá métsójsómeíhijcyáhi.

⁶ Áánéllii diibye tsáápiiyee Mépiivyéébé íjcyá apáábyekéré pámeere mecáánívahíjcyáábe. Áábé hójtsiri pámeere méijcyá dííbye tájpiye. Aabe kiá méhdityu íjcyátúnéllii panévaré mejtééveri méénuhíjcyáhi.

⁷ Áronáa ihdyu tsáápiitsa mépiivyété muhdú nénehji meméénune Píívyéébéé Críjtoj tééveri meke ájcune.

⁸ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Naavénékéé ityáhjáne dííbyé hójtsí pañe ícyahíjcyámeke íjchívyétsóne peebe cáamevu.

Aame ihñéjteréjuco íjcyame díbye nééjuriyé piivyété páhduváre nénehji imyéénune.

⁹ ¿Aanéhaca ñná nééiyóné teene díbyéé cáamevu pééneé? Téénetu muurá méwaajácú íhtsútuubéé íjcyároobe ííñujívú íñíityéne ídáátsonúne.

¹⁰ Áronáacáa bóónétu tsiíñe peebe cáamevu níjkyejívú páñétúétsihvu ávyéjuube íjcyáki.

¹¹ Áábe tájpi muurá páneere íjcyáabe meke ihñéjteke ájcúné waajácuriyé mépiivyété páhduváre nénehji meméénune. Muurá tsaate piivyété dííbyé ihjyu úwááboméé ípyéhijcyáne. Áhdure tsijtye piivyété iwáájacúné muhdú méúmiwa íjcyane. Tsijtye piivyété tsúuca Píívyéébeke cáhcújtsómeke ímíñeúvú muhdú múúne téjijto meúraavyéné iúwaabóne.

¹²⁻¹³ Ehdu muurá Críjto meke píáábohíjcyá ihñéjte méijcyame dííbyé wákimyéí ímí meméénu éhnííñevu dííbyé cahcújtsó múnaa illíyaaté pámeere dííbyeke mecáhcujsómé mewáájácú muhdúhjáa Píívyéébé Hajchi íjcyane díbyéé íjcyadu méijcyaki.

¹⁴ Ájyju ihdyu muurá tsá múha meke mújtátsóityú íhdityúré iújcúné uwáábori muhdú tsíiméké memújtátsóiyódu.

¹⁵ Aane ihdyu cáhawáá metsu ímiááméré méijcyáne ímíñeúvú meúraávye teene ímiááju. Ájyju ímiááné Críjto métúkevjtsoobe íjcyáábeéjte méijcyame éhnííñevu méímíbaávyeéhi.

¹⁶ Áábe tájpi pámeere dííbyeéjte méijcyame mewáájycatsíñe panévatúré mepíáábójcatsímyé muurá éhnííñevu mellíyaatémé ímí Píívyéébeke meúraavyéhi.

Críjtoke meúraavyéne

¹⁷ Áánéllii ámúhake o néé Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri Píívyéébeke wáájacutúme ícyahíjcyádú ámuha méijcyájucóótuki. Muurá ímityúné diityé íjtsaméí íjcyánéllii ímíllédú ícyahíjcyáme.

¹⁸ Tsá ditye wáájacutú muhdú ímí íjcyáiyóné Píívyéébé íjtsaméí diityé pañe íjcyátúnéllíihye. Aame tsá íjcyáityú dííbyema ímiánéjcu iwáájacúiyóné ímíllétúnéllíihye.

¹⁹ Muurá éhnííñevúré ‘nucójpí’ néétune méénuhíjcyá panévaré ímityúne.

²⁰⁻²¹ Áronáacáa ihdyu tsá ámuha teene mewáájatú Críjto ímiá uwááboju ámúhake úwáábócoóca.

²² Áhdícyane ámúhake o néé ámuha meíhvéjtsó ímiájíjtóo ámuha mewáájacútúné hachótá ímityúné íjcyaróné ímiááneúvúdú ámuha meítsúcunúhijcyáne tsáijyju múu ámúhadi íjcyáhréi nééneé.

²³⁻²⁴ Ámúhá íjtsaméí mecápáyóóvéne ímiánejcúvuréjuco mepájtyé muhdú méijcyáiyóné Píívyéébe ímíllénejcúvú tsaímiyéjuco ámuha méijcyánetu mebóhówaúcunúki.

²⁵ Óvíjyacóóné ámuha maállícyatsíhijcyáne. Múu ímiáánéré ihjyúvá pamévamáyé íñahbémuma. Tsamééré méijcyame tsá metútávátsójcatsítyuróne.

²⁶ Tsá múu tsaatédívú icyáyobáávatéhajchíí páñetétsójcatsítyúne. Ícúí múu ímíbáchójcatsíhi. Tsá múu tsiélleréjuco íjtsúcunútú teéne.

²⁷ Tsá múu Naavenedívú táhjátsámeityúne.

28 Áhdure tsáijyu múúne tsaate ámúhadítú nánihíjcyámé illuréjuco méihvété téénetu. Mewákímyeíñe tsijtye vííóméhjike mépiáábo.

29 Áhdure tsá múu íhjúvátú ímítúneri. Ímiááneríyé múu íhjúvátú éhniíñevu tsíjtyeke tene ípiáábo Píívyéébeke ditye úráávyénetu.

30 Ahdícyane óvíjyacóóné múhdurá medáíívémeíhijcyané Píívyéébé Apííchó mépañe íjcyane mekímóvéjtsótuki. Muurá teene mépañévú díbye pícyóónej tééveri méwaajácú ímiááné dííbyeéjteréjuco meíjcyámeke díbye újcúvaíñe.

31 Ahdícyane illuréjuco méihvété ímítúné ámuha medáíívéjcatsíñe páhduváré nehníwu meúhbácatsíhijcyánetu.

32 Ááne ímiááméré meíjcyáne ténehji méímíbáchojcatsí muhdúhjáa Píívyéébe ámúhadi ídáátsóvéne Críjtoj tééveri ámúhake ímíbajhódu.

5

Píívyéébeéjté meíjcyáiyóne

1 Muurá ámuha ímiááné tsúúca Píívyéébej tsíímé meíjcyámeke wájyuúbe. Áánéllii métsúúraméí dííbyedi díbye íjcyadu ámuha meíjcyaki.

2 Ááne méwájyujcatsí muhdú Críjto meke wájyudu. Muuráhjáa meke iwájyúnéllii meke ípájtyetétso íhvéjtsámeííbyeke dsíjívetsómé éhne múu obééjake dsíjívetsódu. Ááneríi Píívyéébe mítyane ímíjyuuvéhi.

3 Ahdícyane tsúúca dííbyeéjté ámuha meíjcyame tsáhájucó múu íjtsámeítú íhdícyámema idyómácójcatsííyóneri. Óvíjyacóóné panévaré ímítúné ámuha meméénune.

4 Áhdure tsá múu átéréenéhjí úbálléjcatsítúne. Múu Píívyéébeke ityéhdújtsóneríyé íhjúvátúhi.

5 Muurá íhdícyáméhjíma dómácócatsíhijcyámé tsá Píívyéébé avyéjújete íjcyatúne. Áhdure tsíñéhjí ímítúháñe méénuhíjcyámema panévaré ímítúneri úmúúpívyehíjcyámé tsá dííbyé avyéjújete íjcyatúne. Aane muurá tsúúca ámuha méwaajácúhi. Ténéhjíríyé muurá íjcyame tsá dííbyeke icyááníváiyóne éllevu íjcyatúne.

6 Ahdícyane máállítsámeídí múhdurá ícyahíjcyámé átéréenéhjí úwáábohíjcyámedívu. Muurá ehdu ditye ícyahíjcyané hallútu Píívyéébe ícúbáhraá ávyetá íhnáhó díityédí dííbyeke ditye lléébohíjcyatúné hallútu.

7 Áánéllii tsá múu tehdu néémema náhbévatúne.

8 Muuráhjáa íhde ámuha tehdu ímítúné pañe méícyahíjcyá ímiáájú ámuha mewáajácútúnéllíihye. Áronáa ícyooca tsúúca ámuha méwaajácújucóó Ávyéjuube Críjtoéjté ámuha meíjcyame. Aame ihdyu óví ámuha méíjcyá ímiáámeréjuco.

9 Muurá téjijto mewáajácúme ímiáámeréjuco meíjcyame tsíjtyeke mépiáabóhi.

10 Áánéllii ihdyu métsúúraméí Máavyéjuube Críjtoke ámuha meímíjyújtsóíyóneri.

11 Aame ihdyu tsá múu náhbénutú ímiáájú wáajácúme ímítúné méénuhíjcyáne. Íllure múu úwaabó keená ímiáájú íjcyane ditye iwáajácúki.

12 Ehdu muurá teevétari wáajácúratúné ditye méénuhíjcyáneri meíhjúváiýóné nucójpítsóhi.

13 Aane muurá íñe Jetsocríjto úwááboju díityédívú bóhówajtsó páneere ímítúné ditye méénuhíjcyáne.

14 Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé:

Muhdú éhne múu dsíjívémé íjcyadu wáajácúmeítuube u íjcyabe cána wájácúúvéne ímíñeúvú díjtsaméí Críjto uke iwáajácútsó ímiájijtóvu. Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

15 Aane cána metéíbuwáávéne ímíñeúvú méíjtsaméí muhdú ámuha meícyahíjcyáneri. Tsá múu ímiánéjcu wáájacutúme icyahíjcyádú íjcyatúne. Múu ímíñeúvú ijcyá tsúúca ímiánéjcu ámuha mewáájacúme.

16 Muurá ihnáhóóné Píívyéébeke meúraavyéné panévare múhdurá néenéliihye. Ároné pañe múu tsúúrameíhijcyá ténejcúrye.

17 Tsá múu ávyeta pevé íibuwaré íjcyatú wáájacúmeityúme. Múu tsúúrameí muhdú meíjcyáiyóné Píívyéébe ímílléneri tehdu ámuha meíjcyaki.

18 Tsá múu lííyícyávetúne. Muurá tehdu meíjcyáhajchíí ílluréjuco metútávááveíñe. Áánéllii ámúhá pañevú dííbyé Apííchó meújcu ámúhakye tene ityúkévéjtsoki.

19 Ááne múu ámúhá íbuúúnetu íjchívyéne májtsiyi dííbyeke dúúrúvaméré ihjyúvájcatsí ténejcúri.

20 Áhdure idyé múu dííbyeke paíjyuvaré téhdútsohíjcyá panévá hallúvú Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri.

Métáábama mewájjycatsíñe

21 Múu Píívyéébeke ámuha maávyejúúllédú panéjcuávú avyéjúúlléjcatsíhi.

22 Ahdícyané óvíí ámúhá taabámú ámuha ájyúmuke avyéjuullé Máavyéjuube Jetsocríjtoke íavyejúúllédu.

23 Muurá ájyu méwá túkevétsoobe Mepájtyetétsoobe Críjto ihñéjté meíjcyámé túkevétsoobe íjcyadu.

24 Áábeke ihñéjté meíjcyame maávyejúúlléne mecáhcujsódú óvíí walléémú téhdure ájyúmuke íavyejúúlléne cáhcujsóhi.

25 Áhdure idyé wajpíímú ícyánéjcutu múu méwámyuke íavyejúúlléne wajyú Críjtóo meke ihñéjteke mítyane iwájyúnéllii wájyúmeítyuubéré dsíjívédu.

26 Muuráhjáa dsíjívéebe mewájjyuri dííbyé uwááboju mecáhcújtsónej tééveri meke íímíbájchoki.

27 Aame tsúúca méímíbaavyé ííne ímítyú méhdi íjcyájúcootúme ímíááméré dííbyema meíjcyaki.

28 Ahdícyané múu ímíñeúvú wajyú méwákye muhdú ámuha mewájjyúmeídyu. Muurá ímí meíjcyane méímíleebe métáábake méwájyúhi.

29-30 Tsá muurá méjpi meere meícúbáhráityuróne. Muurá mewájjyúmeíñéllii ímí météhmémeí panévaturé muhdú Críjto ihñéjté meíjcyámeke téhmehíjcyádu.

31 Muurá Píívyéébé waajácúháámítu néene wajpi cáánímútsidítýú ííne ityáábávállema tsahéecoréjuco íjcyaiñe.

32 Ehdu ámúhakye o néené pañe íjcyané muhdú Críjto ihñéjtema íjcyané uwááboju.

33 Ahdícyané tsííñe ámúhakye o nées ámúhá taabámú ámuha mewájjyú muhdú ámuha mewájjyúmeídyu. Áhdure idyé díitye ámúhá taabámú óvíí ícyánéjcutu ámúhakye íavyejúúlléne wajyúhi.

6

1 Áhdure tsíime múu lleebó cáánímuke. Ehdu Píívyéébeéjté meíjcyane ímíllébe.

2-3 Muurá dííbyé taúhbaju néehíí: “Ámúháj caánímuke mewájjyúne máavyéjuulle cáámene ííñújí hallúrí ámuha meíjcyaki.” Ehdu muurá ítyaúhbaju néhdu íjcyámeke píááboobe.

4 Áánéllii cáánimu tsá múu uhbádúré úwáábotú ítsíimeke. Muurá tehdu néené uwáábó díityéké ímítyúnejcúvúré íjtsámeíchóiyáhi. Áánéllii múu ímíñeúvú choocóré úwaabó díityéké Píívyéébé ícyánéjcu dííbyeke díitye icyáhcujsoki.

5 Áhdure idyé tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame múu díityéké íavyejúúlléne díitye táuhbané meenú Críjtoke íícúvéiyódu.

6 Tsá múu íavyéjajte íitécoocaré ímí wákímyeítyú ditye ámúhakyé ímí íjtsúcunúrokiye. Múu ditye ámúhama íjcyátúrónáa tsaímíyé wákímyeí ímiáané Críjtó ñcúve múnaa ámuha meíjcyaki. Ehdu meíjcyane imíllebe Píívyéébeé.

7 Áánéllii múu ímiááméré meenú íwákímyeí Máavyéjuube Jetsocríjtoke ííícvénéjuco.

8 Muurá tsaaté hójtsí pañe íjcyámema tehdu íjcyátúrómeke tsahtúré áhdóiibye muhdú ditye íjcyadújuco.

9 Áánéllii múu íavyéjajte íicyánéjcutu ímíñeúvú picyóó ícúbáhratúmeré íúnú múnáake. Cáhawáá meíjtsúcunuj, muurá páme Ávyéjuube Píívyéébe níjkyéjiri íjcyaaabe tsá tsaatéké éhnííñevu ímí íjtsúcunútúne. Muurá tsahtúré meke wájuube pámeekére.

Ímítyunéhjí metáhjane

10 Ámuúha táñahbému, ícyooca ihdyu méítsutúúvé Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri dííbyé íhnáhoóri.

11 Aame Píívyéébe ámúhakyé tújkevejsódú ímíñeúvú métémmeméí Naavéné ámúhakyé mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

12 Tsá muurá míamúnáama memúnáátsócatsíhíjcyatúne. Muurá ihdyu mémúnáátsócatsíhíjcyá diibye Naavéne ájkímú íjpiíma íjcyátúné míamúnáa ímityúmé íjcyame Píívyéébeke wáájácútúmeke íimillédú dáríívehíjcyámema.

13 Áánéllii ámúhakyé o néé muhdú Píívyéébe ámúhakyé túkévejsódú ímíñeúvú ámuha meíjcyá tehdíívanéhjí ámuha maáábúúne íhtsutúme meíjcyaki.

14 Áhdícyane imíchi meíjcyáne ímiáájú ímíñeúvú ámúhá pañevú mepícyó éhne múúne cóhpene ócájmííhé méhdityu chíúúunúdu. Áane ímiááméré meíjcyá ímítyunévú ámuha metáhjátsámeítyu éhne múúne méénujcátsi múnaa ityáhjátsámeítyu túémííhóvú pícyámeídyu.

15 Ímíñeúvú meíjcyátsíívyéne méúwáábohíjcyá tsaímíyé meíjcyané uwááboju éhne múúne tsodáhó íjtyúhápaajínevu íújcámeíñe íjcyátsíívyédu.

16 Aame ímíñeúvú mécahcújtsó ámúhá watájcódú nééne téénej tééveri ámúhakyé Naavéné mújtátsóiyóné ámuha metáhjaki.

17 Aane íñe tsúuca pajtyeté mééma íjcyane tsáma méíhvéjtsodí éhne múúne tsodáhoke íwatájcoji píaabódú nééne ímítyunéhjitu meke téhnehíjcyáne. Áhdure Píívyéébe íhjuu méníítsúwádú nééne Íapííchoj tééveri mééma íjcyane ímíñeúvú meújcú ámúhá pañevú.

18 Aane ámúhá pañe íjcyáne tééveri óóchevéletúme dííbyema paíjyuvaré méihjyúvahíjcyá. Métáuméí dííbyeke píáábó ímí ámuha meíjcyaki. Áhdure métáuméí pahúllevaré dííbyejité íjcyámé hallúvú díbye díityéké ípíááboki.

19 Téhdure táhallúvú métáuméí díbye oke ityúkévétso muhdú mepájtyeténé úwáábojívú pamévakéré o wáájácútsoki.

20 Muuráhjáa tééne wákímyeívu oke Píívyéébe pícyoobe íñe tééne déjúcotu ícyooca oo cúvéhóójari. Áronáa ihdyu táhallúvú métáuméí píáábó núhnévétuubéré o úwáábohíjcyá ímíñeúvú muhdú tene néhdújuco.

Páávoró pítyajcóné

21 Aane cáhawáá ihdyu óvíi ménahbe Tííkico tééne wákímyeítyu oke píáábohíjcyaaabe ímíñeúvú ámúhakyé táuubállé meenúhi. Diibye waajácú páneere muhdú o íjcyaaabe íñá o méénuhíjcyáne.

22 Áánéllii dííbyeke ámúha éllevu ó wallóó díbye ámúhakyé íúúbállé muhdú muhtsi meícyahíjcyané ámuha mewáájácúne metsájpinúki.

²³ Ahdícyane óví Méécááni Píívyéébe Máavyéjuube Jetsocríjtoma ámuhákye píaabó ímí ámuha dííbyeke mecáhcujsómé mewáýýjycatsíñe íbúwájí meíjcyá íínerí íjtsámeíjyúcootúme.

²⁴ Áámeke ihdyu óví ámuhákye píáábohíjcyaaabe múhdumé ímíááne ámuha Máavyéjuube Jetsocríjtoke mewáýýúmeke. Áyu tehdújuco.

PIRIPÉÉTSE

Pirípori íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoroo, Timotéoo, íjcyamútsí Jetsocríjtó ñícúve múnáajtétsí íhyaami ámuha éllevu muhtsi mécaatúnú elle Pirípori dííbyé cahcújtso múnaa Píívyéébeéjté ámuha meíjcyáme éllevu, áhdure ámuhá uwáábojtémá túkevétsojté éllevu.

² Áámeke ihdyu óví ámúhakye píáábohíjcyamútsí íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú Páávoró píáábó taúmeíñe

³⁻⁵ Muurá pajyuvaré ámúhakye o ítsáávécooca ímíjyuuri Píívyéébeke téhdújtsoobéré ámuhá hallúvú ó táumeíhijcyá píáábó ímiáájú mecáhcújtsóné wákimyéityu ícyoocápi oke ámuha mepíáábohíjcyánéllííhye.

⁶ Aane muurá ó waajácú Píívyéébe ámúhakye tsaímíyé píáábohíjcyáné ímí dííbyeke ámuha meúráávyé mújyú tsiíñe Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááíñévújuco.

⁷ Ehdu íñe ámuhadítúyú o nées oke ipíáabódúré Píívyéébe ámúhakye píáábohíjcyámeke o wájýúnema. Muuráhjáa íhde oke ipíáábohíjcyadúré íñe cuvéhóójari o íjcyároóbeke oke píáábohíjcyaaabe tsíjtyeke o úúbállehíjcyá dííbyé ihjuu tóónútuubére.

⁸ Muurá Píívyéébe waajácú ímiááné ámúhakye o wájýune muhdú Jetsocríjtó meke wájýudu.

⁹⁻¹⁰ Aabe ámuhá hallúvú ó táumeíhijcyá píáábó ámuha mewájýúcatsíñe mewáájácu muhdú dííbyeke tsaímíyé meúráávyéiyóne. Áame ímiááameréjuco ámuha meíjcyame íñerí menéétsámeityu Jetsocríjtó tsiíñe tsáácoóca.

¹¹ Ehdu dííbyere Jetsocríjtó píáábori tsaímíyé ámuha meíjcyame Píívyéébeke máávyéjútsohíjcyááhi.

Críjtokeré ñícúvéiyóne Páávoró íjtsaméi

¹² Ámuúha táñahbému, ó imíllé ámuha mewáájacúné íñe páneere múhdurá oke pátyehíjcyáronéhjí íllure oke píaabóné éhnííñevu ímiáájú pajtyéteju Críjtodítúyú íjcyane o úwáábohíjcyaki.

¹³ Áábeke tsúúca oke pámeere páñétúejpi avyéjúúbé já tehmejté íjcyámema tsíjtyehjí íjcyame waajácújucoó Críjtoéjpi o íjcyáné hallútú cuvéhóójari o íjcyane.

¹⁴ Aabe teene cuvéhóójari o íjcyároobe ímí o úwáábohíjcyáné tsaate ménahbému iwáájácúne téhdure úwáábohíjcyá íñerí núhnévetúme.

¹⁵ Áronáa íjcyámé tsaate tsijtye ímí méenuhíjcyáneríyé íñómíutáávane íhnáhó úwáábohíjcyáme. Áánetu ihdyu tsijtye úwáábohíjcyá ímiááné téhdújuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ímí úwáábohíjcyámé oke iwájýune íñe téené déjúcotu cuvéhóójari o íjcyane iwáájácúnéllííhye. Áánetu tsijtye úwáábohíjcyá íllure oke éhnííñevu ityútávajtso íñe cuvéhóójari o íjcyáábeke. Tsá ditye ímiá úwáábó méenuhíjcyatúne.

¹⁸ ¿Aanéhaca idyé muhdú o méénúiyónejíivari? Áronáa eene ímityúné íjtsámeíñe ímiáájú Críjtodítúyú íjcyane ditye úwááboróné tsúúca míamúnaa lléébúacunúhíjcyánéllíi ó ímíjuhíjcyááhi.

¹⁹ Áhdure ó ímíjuhíjcyá íñe panévare ímityunéhjí oke pátyehíjcyaroné tsaímíyé óóma níjkévaíñe o wáájácúnema. Ehdu óóma tene níjkévaíñe ó waajácú ámuha táhallúvú píáábó metáumeíhíjcyánéllíi Jetsocríjtó oke píááboíñe Ípííchoj tééveri.

20 Aabe ihdyu ó imíllehíjcyá tsáneetu o núcójpívétsámeítyuróné ìná táhallúrí íjcyátuube panévaríyé Jetsocríjtoke o bóhówátsohíjcyá díbye íhtsútuube íjcyane paíjyuva o bóhówátsohíjcyádu. Áábeke tééné hallútú oke ditye dsíjívétsóhajchíí óvi ó dsíjívéhi.

21 Muurá íñe o bóhíbe dííbyeke o úraavyéné o ímilléduré idyé ó imíllé o dsíjívéné tsaímíyējuco awáá dííbyema o íjcyaki.

22 Áronáa ihdyu ó imílléhí o íjcyane éhnííñevu dííbyedítú íjcyané uwááboju tsíjtyeke o úwááboki. Ahdícyane tsá o wáájacutú muhdú o íjcyaiñe.

23 Muurá íhtsútú óhdivu teene muhdú o íjcyaiyóne. Tsánejcútú ímí tehjújúcooro teene ílluréjuco o dsíjívéné tsaímíyējuco Críjtoma o íjcyaki.

24 Áronáa idyé ímí óhdivu teene ói o íjcyane éhnííñevu ámúhakye o píááboki.

25 Aane tsúuca ó waajácú ói o íjcyaiñe ámúhakye o píáábo ámuha ímíñeúvú Críjtoke mecáhcújtsóneri meímíjyuúki.

26 Ehdu muurá ámúhakye éhnííñevu ó ímíjyúúvétsoó tsiíñe ámuha élleву o péijyu dííbyere Jetsocríjtó oke píáábóneri tééné hallúvú ámuha maávyéjútso dííbyeke.

27 Ahdícyane ihdyu ámúhakye o néé ámuha tsaímíyé meíjcyá muhdú dííbyé uwááboju meke úwáábohíjcyádu. Áánéllíi ó imíllé ámuha élleву o péétúroobe o wáájacúné tsaímíyé ámuha meíjcyané uubáalle. Áronáa idyé tsá ámúhama o íjcyanéllíihyéré ímíáámé ámuha meíjcyáítyuróne. Ó imíllé ámuha tsaméhjí ímíñeúvú tééné uwááboju mecáhcújtsóne ímí meíjcyane.

28 Aame tsá múu íllityétú ámúhakye múnáátsohíjcyámedi. Muurá eene Críjtoéjté ámuha meíjcyámeke ehdu ditye dáríívehíjcyánetu méwaajácú ditye wágóóóveíñe. Áánetu tsúuca méwaajácú Píívyéébé píáábori ámuha mepájtyeténe.

29 Aane tehjújúcooro ímí ámuha dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípáávehíjcyáne. Áronáa íjcyané téhdure tééné déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíñe.

30 Aane ihdyu óvíi ámuha máaabúcu híjcyá páneere ámúhakye pájtyenéhjí muhdúhjáa o áábúcu híjcyádu. Ááneríyéi muurá íñe ícyoocápi o íjcyane ámuha méwaajácúhi.

2

Muhdú Ávyéjuube Jetsocríjto íjcyane

1 Ahdícyane ímíááné oke ámuha meídaatsólléne mewájuháajchíí óvíi oke ámuha éhnííñevu meímíjyúúvétsoó ímí tsájíjtóré ámuha meíjtsámeímyé mewájujúcatsíñe mepíáábócatsíhíjcyáneri.

2 Óvíi Críjto ámúhakye wájuúneri ámuha meímíjyúúvéme páñe dííbyé Apííchó íjcyane ámúhakye tsápítsohíjcyáhajchíí ámuha oke meímíjyúúvétsoó ímíááméré meíjcyáneri.

3 Aame ihdyu tsá múu tsaate tehíivane méénúne ímíyíyé idyé méénutú íllure tééneri ímítyájkímeyéki. Tsáííbuwáre múu íjcyáne píáábócatsí panéjcuávú íávyejúúlléjcatsíñema.

4 Tsá múu íiye tsaímíyé íjcyaiyóneri tsúúrameítúne. Téhdure múu tsúúrameí muhdú tsíjtyeke ípíáábóyóneri.

5 Múu íjtsámeí muhdú Jetsocríjtó íjtsámeídyu.

6 Muuráhjáa Píívyéébere íjcyároobe tsá ávyeta tehdu íñeéíyóneri íjyacunútúne.

7 Muuráhjáa íhtsútuube íjcyároobe míamúnáajpídyú itsíímávámeíñe íhdícyaabéduréjuco íjcyane meke ípíááboki.

8 Aabée íhtsútuuháñe llííñétuube ìná néétuubéré ídátsó íhvéjtsámeííbyeke nucójpítsó wátýétyehcúmé páwachékevu éhne múu átéréepi ímítyúúbeke méénudu.

9-11 Ehdúhjáa méenuube 'tsiíjyu' néétuubéré muhdú Píívyéébe dííbyeke néhdújuco. Áánélliihyéé dííbyeke Píívyéébe iávyéjuutétsóobeke meménú pámé ehniíñevúré díbye íjcyaki, dííbyé úmíwávú páhduube níjkyéjiri íjcyámema ííñújiri íjcyame naavémuháñemáyé imíhmóúbáne iávyéjútsóobeke iwáájácu ímiááné avyéjuube díbye íjcyane téeneri Méécááni Píívyéébeke iávyéjútsoki.

Cahcújtso múnaa peetédu nééneé

12 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, éhnée ámuúhama o íjcyaaabe ámuúhake o nééne ámuha melléébohíjcyádú idyé oke melléébó íñe tsíhyulle ámuúhadítýú o íjcyároobe ámuúhake o néhíjcyáne. Ááne muhdú Píívyéébe ímillédú meíjcyá teenéjuco ámuha mepájtyetéíñe íjcyáneri.

13 Muurá ihdyu dííbyere ámuúhake ácu híjcyá ímiá íjtsaméivu muhdú díbye ímillédú ámuha meíjcyaki.

14 Aane ihdyu méméénuhíjcyá íjyevéllétúmé úhbájcatsítýúmére.

15 Áijyu ihdyu ámuha Píívyéébeéjté meíjcyame ímiá uwááboju úwáábomére mepéhíjcyámé mébóhówaúcúnuú ímítýúné míamúnááj pínétú éhne múúne mícúru cúúvétsihdyu péétécunúdu.

16 Ehdú ámuha meméénúhajchíí mítýane ámuúhadi ó ímíjyúúveé Críjto tsáácooca ópée dííbyema bañúháñe o wákímyehíjcyátúneri.

17 Aane mítýane téeneri o ímíjyúúnéllii ámuúhake o néé téhdure ámuha meímíjyúúki. Áánéllii eene ámuha mecáhcújtsoné hallúvú ihdyu ó dsíjívéiyá éhniíñevu ímí ámuha mecáhcújtso dííbyeke.

18 Aane ihdyu metsu tsaméhjí meímíjyúúki.

Timotéoma Epaporodítomútsikye Páávoru úwáábovu wálloóne

19 Aane óví Ávyéjuube Jetsóó ímílléhajchíí Timotéoke ó wálloó ámuúhake díbye iúújeté muhdú ícyooca ámuha meíjcyane oke díbye úúballéváneri éhniíñevu o ímíjyúúveki.

20 Muurá apáábyéré dííbyé íjtsaméí táíjtsaméídyú néénéllii íjyácunúúbé ámuúhake ípiáábóiyóneri.

21 Áánetu tsíjtyehji íjyácunúhíjcyá iye ímí íjcyáiyóneri. Tsá dítye íjyácunútú Jetsocríjtó ímillédú íjcyáiyóneri.

22 Áánetu muurá ámuha méwaajácú díbye ávyetá mityáné oke píáábohíjcyáné ímiáájú Críjtodítýú íjcyáné wákímyéityu éhne múú cááníkye íjcyadu.

23 Aane óví íñe ícyooca o íjcyane muhdú óoma péé o wállo dííbyeke ámuúhake díbye iúújetéki.

24 Árónáa ó íjtsúcunú tsáijyu múúne Píívyéébé píáábori lléváhréjuco oore ámuúhake o úújeténe.

25 Téhdure ó íjtsúcunú ménahbe Epaporodítoké ámuúha éllevu o wállooíñe téhdure mítýane panévaturé oke píáábohíjcyáábeke éhnée ámuha oke mepíáábónema taéllevu mewáallóobeke.

26 Aabe téhdure mítýane ímíllé ámuúhake íajtyumíné díbye chéméné uubállé ámuha méwáajácuné múhdurá dííbyeke íjtsámeíchónélliihye.

27 Ímiáánée muurá dsíjívéroobe. Árónáacáa ihdyu Píívyéébe dííbyema múhtsidi ídáátsóvéne bóhítsó dííbyeke íñe muhdú ícyooca kímóhcó o íjcyánáa díbye dsíjívéné oke éhniíñevu ávyénéjcyúyónélliihye.

28 Áábeke ámuúha éllevu ó wálloó ámuha meímíjyúúvéne tujkéveri o állíjchu eene dííbyedi ámuha mekímóóvehíjcyáné múhdurá oke íjyácunúhíjcyánetu.

29 Áábeke ihdyu óví ámuha ímíjyuuuri méwaatsúcúpejtsó Ávyéjúúbeéjté meíjcyáméejpi ménahbe íjcyáábeke. Áhdure tsijtye dííbyedu néméhjike idyé múú wajyúhi.

³⁰ Muuráhjáa ávyeta wájuryumeityuubéré ámuháa oke mepiáábóiyóné Críjtó wákimyéí imyéénúneri íllúhwu dsíjiveráhi.

3

Muhdú Críjtoéjté téhmémeiyóne

¹ Ámuúha tañahbé muj, tsáháturo muhdú tene óhdivu néetu tsiíne biwáánéré ámuhákye o úwaabóné ámuhákye tene piáábóíñéllíhye. Ahdícyane múu imíjyúú Ávyéjúúbeéjté ámuha meíjcyame.

² Aame ihdyu tsáma téibúwá méíjcyaco oohímyédú néeme ímityúmé íjcyame eene kíhdyahírótsámeityúmé pájtyetéityúné úwáábohíjcyámeke.

³ Áronáa tsá téénetu Píívyéébeéjté meíjcyatúne. Muurá ihdyu díbyé Apííchó meke túkévéjtsóné piáábori díbye ímillédú dílbyeke maávyéjútsohíjcyámé ímiááné dílbyeéjté méíjcyá Jetsocríjtóo mééma méénunéjucu. Áánéllí dílbyeke ímíjyuuri méduurúvahíjcyáhi. Muurá tsá meere ñná meméénúneri mepájtyetétsámeítyuróne.

⁴ Muurá tehdu tene nééca oore ó pájtyetétsámeítyáhi. Aaca muurá tsá múha óhdivu úújetétyuróne.

⁵ Muuráhjáa idyé oke waháro tsiímávátsihdyu íhoyjtsítú pápihchúúj coojívatu óhdivu kíhdyahírótsómé íjraéj tsiíménémúhaabe heeberéomuube o íjcyabe páñétúeju múúhá íhjúrí o íhjúvúáábedívu. Diityéjtsí líhíyomútsi. Aabe muurá oo Bejamíí dohjíba múnáajpi. Áhdure paritséomuube oo muuháa jodíómú taúhbaju o úráávyehíjcyáabe.

⁶ Aabée ó íjyácunúhíjcyá Jetsóóéjtéhacáa íjcyámeke o ícúbáhráíyóneri. Áábekée muurá tsá múha oke ñná néétyuró taúhbajúu néhdújucu o íjcyánéllíhye.

⁷ Ehdúu o dáríívemeíhíjcyanéjhi ó íjtsúcunúhíjcyá íhtsutúné o méénuhíjcyáne. Árone ícyooca Críjtoéjpiyéjucu o íjcyánéllí óhdivu atéréenéréjucu ínéúbatú meke piáábóityúne.

⁸ Áhdurée panévare tsíñehji íjcyaróné díbyé hallúhcuri ó íhvejtsó díbye páné ehniíñevu íhtsútuube íjcyane o wáájácunéllíhye. Ehdúu muurá panévare o ímilléronéhji ó íhvejtsó éhne múúne tsíeméné atéréene meíhvejtsódú Táavyéjuube Jetsocríjtokéréjucu o ícúveki.

⁹ Ehdúu ó meenu tsaímíyéjucu díbyema o íjcyaki. Tsáháa muurá Píívyéébe oke ímiáábedi díllóityuró taúhbaju néhdu o íjcyaróóbeke. Muurá ihdyu apááñéré Críjtoke o cáhcújtsónej téeveríyé oke dílloobe ímiáábedi. Aabe apáámyéré dílbyeke cáhcújtsómeke pájtyetétsoóhi.

¹⁰ Áánéllí ó ímíllé Críjtoke o wáájácuné tsúúcajáa dsíjívéjucóóroóbeke Píívyéébe bóhítsóné íhnáho téhdure óóma íjcyaki. Muuráhjáa díbye ímillédújucu ícúbáhrámeíñe díbye dsíjívéne. Ahdu idyé ó ímíllé o ícúbáhrámeíñe díbyé dsíjívédú ívane téhdure Píívyéébe ímillédú o íjcyane o ímílléllíhye.

¹¹ Ááne éhne múu dsíjívéebe tsiíne bóhíbe íjcyadu o néébe ímiááberéjucu o íjcyaki.

Tsaímíyé meíjcyáíyóneri metsúúrámeíñe

¹² Áronáa idyé tsá ámuhákye o néetu panévaturé tsaímíyéjucu ímiáábé o íjcyane. Muurá ihdyu éhniíñevu ó tsúúrámeíhíjcyá múhdutú ávyeta tsaímíyé Jetsocríjtó ímillédú o íjcyáíyóneri. Tehdúu díbyema o íjcyaca oke újcuúbe.

¹³⁻¹⁴ Ámuúha tañahbé muj, tsáhái muurá ávyeta ímiáábé o íjcyatúne. Áánéllí íhdée múhdurá o ícyahíjcyané o íhvejtsóne ícyooca ó tsúúrámeíhíjcyá muhdú díbye ímillédú o íjcyáíyóneri botsíí tééne áhdó o újcu íñe múhdumé ímí díbyema ícyahíjcyámeke tééne áhdóllí níjkyejívú Píívyéébe piúvácoóca.

15 Áánéllii íñe múhdumé tsúúca ímí Críjtoke ámuha mecáhcújtsómeke o nées ámuhakye ímí tene ibúúúve íñe ámuhakye o néhijcyáne. Áánetu tsátsii tsíhdyure ámuha meíjtsúcunúhajchíí óví Píívyéébe ámuhakye waajácutsó téénevu.

16 Áánéllii ámuhakye o nées ímíñeúvú ámuha meíjtsámeíñe meúraávye muhdú tene íjcyane tsúúca ámuha mewáájacúdu.

17 Ahdícyané, ámuúha táñahbému, íñe muhdú o íjcyadu meíjcyá. Áhdure tsijtye óhdityúu iwáájáne ímí úráávvehíjcyámé íjcyadu meíjcyá.

18 Áánetu ámuhakye o néhijcyádú íjcyáméi muurá mítyame Críjtóo páwachékevu dsíjíveneri mepájtyeténé uwááboju íllure tsárllehíjcyáme. Aane íñe ídátsó táábere tsiíñe ámuhakye ó úúballéhi.

19 Aame muurá ímityúné ícyahíjcyámé téené déjúcotu íllure wágóóóveéhi. Muurá Píívyéébeke ítsáávetúme muhdú tsáimíyé íññújiri ímillédú íjcyáíyóneriyé tsúúrámehíjcyáhi. Ááneri íllure mítyákímyehíjcyámé múu núcópívehíjcyánaáca.

20 Áánetu ihdyu mee níjkyéjéjtéréjuco meíjcyame íñe météhmeíjcyá Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtó meke újcúváíbyeke.

21 Aabe muurá íñe ídátsó meícyahíjcyáne pi meke cápáyoácómé meíjcyáa dííbyeduréjuco dsíjívéityúné piíháñema. Ehdu meke ímíbájchóii bye panévaré ipíívyetédú íjcyáabe.

4

Múu imíjyúú paíjyuváre

1 Ámuúha, táñahbému mítyane ámuhakye o wájyúmeke o ájtyumíyóneri o ijyáacunúhijcyáme, ámuhádi ihdyu mítyane ó ímíjyuhíjcyá táwákímyéi áhdódú néene ímí ámuha táuwaábó mecáhcútsóhíjcyánéllííhye. Áámeke ihdyu ámuhakye o nées tsáimíyé ámuha meúraávye Máavyéjuube Jetsocríjtoke.

2 Téhdure Ebóódíamúpike Tsíítikyémá o nées dityépi ímiáámúpiréjuco íjcyá tsárllehíjcyátsítyumúpi. Tsá ehdu meíjcyáítyuró Jetsocríjtoéjté meíjcyame.

3 Aane íñe uke o nées táwákímyéityu oke u náhbénuhíjcyáabe díityépike u píááboki. Muurá mítyane oke téhdure píáábohíjcyamúpi ímiáájú Críjtó uwáábójutu. Téhdure Creméetema tsijtye oke téené wákímyéityu píáábohíjcyáhi. Ááme mémeháñe tsúúca íjcyá mújyú medsíjívéjúcúóóityúne bóhí újcúímye mémeháñe cáátúváné waajácúháámítu.

4 Áánéllii ámuhakye o nées ámuha paíjyuváre meímíjyú tsúúca ávyéjúúbejte ámuha meíjcyame. Áánéllii tsáma meímíjyuhíjcyá.

5 Muurá píhíjycúóné tsiíñe Máavyéjuube tsááiñe. Áámeke ihdyu óví ámuhakye pamévaré waajácú ímiáámé ámuha meíjcyame pamévakéré mepíáábohíjcyámeke.

6 Aame ihdyu tsá múu ímityúné íjtsámeityú tsíméné ámuhakye pájtyécooca. Múu paíjyuváre Píívyéébeke úúballéhíjcyá muhdú íjcyane. Áhdure múu dííbyeke téhdútsóhíjcyá panéva hallúvure.

7 Ehdu ihdyu ámuha meíjcyácooca dííbyere Píívyéébe ámuhakye píááboó íñneri íjtsámeíjyúcootúme tsáimíyé ámuha meíjcyá múhdumé Críjtodívú ámuha mecátsípáávehíjcyáme. Ehdu meke Píívyéébe píáábonévú meíjtsaméi tsá úújetéityuróne.

Ímiááneriyé meíjtsámeíñe

8 Ahdícyané meíjtsaméi ímiááneriyé muhdú tsijtyema ámuha maávyéjúúlléjcatsíñe tsáimíyé meíjcyáíyóneri ámuha téénetu mebohówaúcunúmeke ímí Píívyéébe íjtsúcunúki, ámuúha táñahbému. Ehdu múu nénéhjíriyé íjtsámeíñe tsáhájucó atéréénéhjiri íjtsámeíjyúcootúne.

⁹ Áánéllii ménútsohíjcyá ímíñeúvú ámuhákye o úwáábohíjcyáné tehdu ámuha meíjcyaki. Muuráhjáa tsúuca ámuha melleebó muhdú ámuhákye o nehíjcyanéhi. Áhdurée tsúuca ámuha máájtyumí muhdú tenehji o méenuhíjcyáne. Ahdu méméenuco Píívyéébe ámuháma íjcyame ímí ámuha meíjcyaki.

Pirípó cahcújtso múnaa Páávoróké píaabóne

¹⁰ Muurá ávyeta ó téhdujtsó Píívyéébeke íñe ícyooca tsiiñe ámuha oke mepíáábóneri mítyane o ímíjyúúvénema. Aabe tsá o néétu íveekí ámuha oke meítsáávehíjcyatúne. Muurá ímíááné oke ámuha mepíaabóné meímíllérónáa tsá ámuha mepíívyetéhíjcyatúne.

¹¹ Árónáa idyé tsá ámuha oke maájcúne tájpi o íjcyáiyóné o ímílléne ehdu ámuhákye o néétune. Muurá óhdi íjcyane tsúuca téhdunéjucu.

¹² Aabe ó piivyeté o íjcyane éhnévátúroobe. Áhdure idyé ó piivyetéiyá o íjcyane ehnéva múnáajpi. Téhdure ó piivyeté íbúwajíí ñná májchótúroobe o íjcyane óóma tene íjcyácooca o ícyahíjcyádúre.

¹³ Aabe ó piivyeté panévare o táhjane Jetsocríjtó oke píáábóne tsíjpari.

¹⁴ Áábeke ihdyu tehdujucu ámuha oke mepíaabóné íñe ídátsó múhdurá o íjcyáábedi ámuha meídáátsóvénema.

¹⁵ Aame ímíááné apáámyéré ámuha Pirípori íjcyáné cahcújtso múnaa tsúúcajátújucu meíjtsámeíñe muhdú oke ámuha mepíáábóíñeri. Muuráhjáa éhne tujkénúre Críjtodítýú íjcyáné uwááboju ámuhákye o úwáábótsihdyu Matsedóóniá íñújitu tsiéllévúréjucu o péébeke apáámyéré ámuha oke mépíaabó Píívyéébe ihjyúvú ámuhákye o úwaabóné tsaímíyé ámuhákye búúúvénéllíihye.

¹⁶ Téhdurée Tetsaróonicarí o íjcyácooca ámuha taéllevu méwáallohíjcyá oke mepíaabóne.

¹⁷ Árónáa idyé tsá ámuha oke maájcúyóneri o íjyáacunéllíí ehdu ámuha meméenuhíjcyatúne. Muurá ihdyu ó imíllé ehdu ámuha meméenuneri éhnííñevu tsaímíyé Píívyéébema meíjcyane.

¹⁸ Muurá ámuha oke maácu híjcyanéhi mítyanéjucu éhnée Epaporodítoma ámuha mewállóónema. Aane ímí Píívyéébe íjtsúcunú éhne múúne ávyéta ímyé cúvááné pacúúcú meíjtsúcunúdu.

¹⁹ Áámeke ámuhákye ájcúibye ñná ámuhádítyú píhtonévú íhtsutúné íavyéjú íjcyaaabe Jetsocríjtoéjté ámuha meíjcyánéllíihye.

²⁰ Aane ihdyu óvíí dííbyeke méduurúvahíjcyá pájyuvaré mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

²¹ Áhdícyane Jetsocríjtó uráávyé múnaa elle íjcyámeke méuubállé mítyane díityéké muha ílle meíjcyame medúúruváne.

²² Áhdure ávyéjuube Tséétsá únú múnaa ámuhákye duurúváhi.

²³ Aane óvíí Máavyéjuube Jetsocríjtó ámuhákye píaabóhi. Áyu tehdujucu.

COROTSÉÉTSE

Coróótsari íjcyáme éllewu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru Jetsocríjtodítú ímiáájú pajtyéteju íjcyáné uwááboobe Píívyééberée ihdyu oke ityújkevééllédú íjcyaaabe tééné wákimyéivu pícyoóbe.

² Aabe íñe íhyaami o cáátúnuháámi muhtsi ménahbe Timotéoma méwallóo ámuha elle Coróótsari meíjcyame Críjtoke meúraavyémé múuhá nahbému éllewu. Áámeke óví Méécááni Píívyéébe ámúhakye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáá hallúvú piáábó Páávoru táúmeíñe

³ Pajyuvaré Píívyéébe Jetsocríjtó Caaníkyé muhtsi météhdútsohíjcyá ámúhá hallúvú dííbyema muhtsi meíhjuvacoóca.

⁴ Muuráhjáa múhtsikye úúballémé ímí Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsónéllii tsaimíyé mewájuycatsíhijcyáné pámeemáyé Píívyéébeéjté íjcyámema. Áánéllii muhtsi météhdútsohíjcyá dííbyeke.

⁵ Ehdúvá ímí ámuha meícyahíjcyá ííne ímíjyaú meíjcyaiñe Píívyéébe méwáábyuta níjkyejívú méénune ámuha mewáájácúnema. Muuréváhjáa Jetsocríjtodítú pajtyéteju íjcyáné uwááboju ámuha melléébótsihdyújuco teene ámuha meítsohíjcyáne.

⁶ Ááné uwááboju muurá tsúuca tsújaavé pahúllevávú ííñújiri. Aane mítyame icyáhcujsóne ímí úráavyehíjcyá éhnée ámuha tujkénú meíjcyadu. Muuráhjáa Píívyéébe mítyane meke wájuvune ámuha mewáájácúne ímí mecáhcujsóhi.

⁷ Téénevúu muurá Epáápara muhtsi wájuvú menéébe ímichi ámúhakye úwaabóhi. Aabe ímí Críjtoke úráavyeebe múhtsikye píáábohíjcyá ámuha múhtsikye mepíáábóiyóne.

⁸ Aabée múúhakye úúballé ímí ámuha mewájuycatsíñe.

⁹ Áánée muha mewáájácútsihdyu pajyuvaré ámúhá hallúvú piáábó Píívyéébeke métáúmeíhijcyá díbye ámúhakye ímíñeúvú iwáájácútsó íjtsaméivu.

¹⁰ Áhdurée idyé muha métáúmeíhijcyá ámúhakye díbye íajcu dííbyé icyánéjcu ámuha meíjtsóíñe waajácuvu ímí dííbyeke ámuha mewáájácúne muhdú díbye ímillédú meíjcyámedítú ímiááneréjuco íbóhówaúcunúki.

¹¹ Ehdú nééné píáábó muha métáúmeíhijcyá ámúhá hallúvú Píívyéébeke díbye íhnaáhoori ámúhakye tsípajtsómé panévá ímítyuháñe ámuha maáábúcuhijcyaki.

¹² Aame díbye ámúhakye ímíbájchóné hallúvú ímíjyuri ámuha dííbyeke metéhdújtsoki.

¹³ Muuráhjáa dííbyere Píívyéébe meke íjchívyetsó Naavéné hójtsí pañétú éhne múu cúúvétsihyi íjcyadu meícyahíjcyámeke. Áánemáa meke pícyoobe mítyane iwájuvube Íllí avyéjuvúréjuco.

¹⁴ Díbyée muurá dsíjívénej tééveri mééma ímíbájchoobe méímítyuháñe méhdi ídáátsóvéenema.

Jetsocríjtó dsíjívénej tééveri ímí Píívyéébema meíjcyane

¹⁵ Muuráhjáa Píívyéébeke maájtyúmítuube Ílli Jetsocríjtoj tééveri méhdivu bóhówaavé páñe píívyééberé íjcyaaabe.

¹⁶ Dííbyéhjáa muurá Jetsocríjtoj tééveri ípívyéjtsóobe páneere múhdúné tsíeméné ííñújiri íjcyánéhjima íévéhóowari íjcyanéhjí maájtyumínee, maájtyúmítúnee, íjcyane. Téhduréhjáa

Ípívyéjtsoobe níjkyéji múnáama naavémuke pámeere íavyéjútéma. Ehdúhjáa panévaré ípívyéjtsoobe Íllij téeveri ténéhjiri díbye íavyéjútésámeiki.

¹⁷ Aabéhjáa ihdyu Críjto ícyahíjcyá tsúúcajátújuco íjcyadúré ínéubáreikyé íjcyátúné ihdejuco. Áábe tájpi muurá íñe páneere múhdúné tsíeméné íjcyane íjcyáhi.

¹⁸ Aabe muurá dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyámé túkevjtsoobe íñe méhniwau meke túkévétsohíjcyádú néébeé. Muuráhjáa dsíjiveebe tsííñe bohíi téhdure medsíjívémé mebóhííñe tújkénuúbe. Áábekée Píívyéébe picyóó páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

¹⁹ Ehdúu Píívyéébe imíllé íbóhówájtámeíñe Críjtoj téeveri.

²⁰ Muuráhjáa páwachékevu ítyujpácýó waagóoobe páneere íñe múhdúné tsíeméné ííñújiri íjcyánema íévéhóowari íjcyanéhjí ímíbáávyeki, téhdure tsaímíyé míamúnaa Píívyéébema íjcyaki. Aanée Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

²¹ Muuráhjáa ihde ámuha Píívyéébeke mémúnáátsohíjcyá ímityúné ámuha meméenuhíjcyánéllííhye. Árómeke tsúúca ámúhake ímíbájchómeke újcuube tsaímíyéjuco ámuha dííbyema meíjcyá Críjtóo míamúnáájpídívú ípívyéévéne dsíjívénej téeveri.

²² Ehdúu méénuube íñe imítyú máhallúrí íjcyájúcootúmé tsaímíyéjuco menéemeke újcuuki.

²³ Áánéllii ámúhake o néé íñevú táhjátsámeítyúmé tsaímíyé ámuha meúraávyé muhdú mepájtyetéíñe uwááboju tsúúca ámuha mewáájacúne. Ááné uwááboju muurá íñe úwááboobéré o péhíjcyáné tsúúca ííñújiri pahúllevávú tsújaavéhi.

Cahcújtso múnáa píááboobe Páávoró

²⁴ Áánéllii ó imíjyúú ámúhake o píáábóné wákimyéí o méénúneri o ícúbáhrámeíyoóbe. Ehdúu muurá Críjto mewájyuri ícúbáhrámeídyújuco o ícúbáhrámeíhíjcyáne.

²⁵ Muuráhjáa Píívyéébe oke níwaavénéjuco íñe cahcújtso múnáake o píáábohíjcyáne. Aabe ámúhake o úwáábohíjcyá tene íjcyadújuco.

²⁶ Muuráhjáa tsúúcajátújuco díbye pítyájcámeíñe tsá múha wáájacuhíjcyatúne. Méíhdé múnáaúvúhjáa íjcyarómé tsá wáájacutú teéne. Áánevu íñe ícyooca tsúúca meke waajácútsoobe ihñéjté meíjcyámeke.

²⁷ Aane Críjto mééma íjcyáneri tsúúca méwaajácú tsaímíyé Píívyéébe avyéjuri meíjcyáiñe. Eene muurá wáájacúratúné íjcyanéví imílleebe téhdure ámúhake iwáájacútsóné jodíómú ámuha meíjcyátúrómeke.

²⁸ Aane íñe muha méúwáábohíjcyá pámeekéré panévatúré túkévjtsooméré dítye Críjtoj téeveri éhniíñevu iwáájacúne ímíááméré Píívyéébema íjcyaki.

²⁹ Áánéllii muurá íñe ávyetá íhnáhó ó úwáábohíjcyá ícúbáhrámeíbyéré Críjto oke píáábóneri.

2

¹ Aane ó imíllé ámuha Raoditséa cóómi múnaa tsijtye oke wáájacútúrómemma mewáájacúné ávyetá íhnáhó ámúhá hallúvú píáábó o táúmeíhíjcyáné Píívyéébeke ímíñeúvú ámuha Críjtoke meúraávyeki.

² Aabe ó imíllé ámuha tsaímíyé mewájyújcatsíñe ímíñeúvú mewáájacúné muhdúhjáa Píívyéébe mééma Críjtoj téeveri wáájacúratúné méénuhíjcyáne.

³ Dííbyedi ihdyu páneere ímíá tújkéveju íjcyáhi.

⁴ Ehdú íñe ámúhake o téíbúwátsohíjcyá tsaate ámúhake íállíñeri ímújtátsótuki.

⁵ Muurá tsá ámúhama elle o íjcyáturóne. Áronáa ámúhama ó íjcyá táíjtsaméiyi. Áánéllii ó ímíjyúú ímí ámuha Críjtoke mecáhcujsómé tsaímíyé meíjcyáneri.

6 Aame muhdúhjáa ámuha tujkénú dííbyeke mecáhcújtsóijyu meíjcyadu tsahtúré ímíñeúvú meíjcyá dííbyema.

7 Ahdícyane ímíñeúvú mecáhcújtsóóbedívú meíhvéjtsámeíñe paíjyuvaré Píívyéébeke météhdútsohíjcyá muhdúhjáa ámúhakye o úwaabódu.

Críjtoke cáhcujtsómé tsíhdyuréjuco íjcyane

8 Téñbúwá tsáma méíjcyaco tsaate íjtsaméityúré iújcúné uwáabori ámúhakye ímújtátsótuki. Muurá míamúnáá íjtsaméityúré tsááne méénuhíjcyáme. Tsá Críjtodítýú tsááne íjtsaméiyi ditye úwáábohíjcyatúne.

9 Muurá muhdú Píívyéébe íjcyane méwaajácú Críjto míamúnáájpidívúu ípívyéévéébej tééveri.

10 Aabe muurá pámeere níjkyéji múnaa naavémuu, íjcyámé éhñíñevu íhtsútuúbe. Áánéllii dííbyema meíjcyámema téhdure íjcyabe Píívyéébeé.

11 Aabe tsúúca ámúhakye íjchívyetsó ímityúnetu Críjto ámúhama íjcyánéllíihye. Tsá idyé mekíhdyahírótsámeíñeri meímíbaávyetúne. Muurá ihdyu Críjtoj tééveriyé meke ímíbájchoóbe.

12 Muuráhjáa metsójtsótsámeíñeri ménaavénú dsíjívéébekée ditye cúúune. Ááneríi méúújetsó íhdée múhdurá meícyahíjcyáné tsúúca meíhvejtsóne. Aame ícyooca tsíhdyuréjuco mee Píívyéébeé íhñáhoori bóhítsóóbeke mecáhcújtsónema.

13 Muuráhjáa éíjyu ámuha éhne múu dsíjívemédú meícyahíjcyá ámuha ímityúné meícyahíjcyáné meíhvéjtsótúnéllíihye. Árónáa ícyooca tsúúca Píívyéébe ámúhakye ímíjpyetétsó téénetu Críjtoj tééveri ámúhadi ídáátsóvéenema.

14 Muuráhjáa dííbyé taúhbaju néhdu meíjcyatúné déjúcotu méhdi ícúbáhráíyoóbe. Áronáacáa mééma ímíbájchoobe Ílli Críjtoke ditye páwachékevu wátyétyéhcuube dsíjívénéj tééveri. Ehdúu mééma ímíbájchoobe mewágóóóvéíyónetu meke ípájtyetétsoki.

15 Muuráhjáa páwachékevu ditye wátyétyéhcuube Críjto ídsíjívéneri tsúúca tahjá Naavéneke íhyájkímumájucó. Áánetu méwaajácú tsúúca ditye táhjátsámeíñe.

Níjkyéjéneri metsúúrámeíñe

16 Ahdícyane méíícúvedí tsaate ámuha memáchohíjcyánéhjitu íhgyúváneri. Áhdure méíícúvedí eene béébe nuhba íjchívyécooca ditye wáñehjívatéhíjcyáneri ámuha meíícúvétúneri ditye ámúhadi íhgyúvahíjcyáneri. Áhdure méíícúvedí kéjcoojí Píívyéébeke idyúúruvahíjcyáneri ditye íhgyúvahíjcyáneri.

17 Éhduhjíkyée muurá meméénúneri Píívyéébeke méúráávyehíjcyáhi. Ááneríhgyáa ménaavénuhíjcyá Críjtoke díbye méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Árónáa ícyooca tsáhájucó tehdu meméénújúcootú tsúúca díbye mééma íjcyánéllíihye.

18 Ahdícyane tsáma máállítsámeídí eene níjkyéji múnáakévá ámuha medúúrúvátúhajchíí ámuha mewágóóóveíñe tsaate ímíááneúvúdú úwáábohíjcyámedívu. Muurá iwáájacutúnéré bañúháñe méénuhíjcyámé naavéváa díityédívú bóhówáávéné pañe íájtyumíne. Ehdú ímyéénúne pánehjídú ícyahíjcyámé ídáátsóméhjíúvu. Árónáa mítyákímyeíhíjcyámé iye íjtsámeíñe ímyéénúneri.

19 Ááne dííbyéjuco Críjto ítyúkevjtsoobe íjcyáíyóóbedi tsá ditye íícúvehíjcyatúne. Muurá dííbye tájpiyé méíjcyá dííbyeéjté meícyame. Aame méúráávyehíjcyá Píívyéébeke muhdú díbye ímillédú dííbyé píááboríye.

20 Muuráhjáa mewájyuri díbye dsíjívéné ámuha mecáhcújtsóneri tsúúca métahjá míamúnáá íjtsaméí állíuré íjcyane. Aame ámuha ténejcu mewáájacújúcoótúnéllii méíjcyá

ténejcútú éhne múu dsíjívemédu. Áronáa ¿íveekí Píívyéébeke wáájácutúmé ijcyadu ámuha íjienévú métáhjátsámeíhijcyáhi?

²¹ ¿íveekí majchóháñetu ámuha mebóicyúcatsíhijcyáhi? Óvíyacóóné ehdu ámuha meíllívyéébócatsíhijcyáne.

²² Muurá ténéhjitú ámuha mebóicyúcatsíhijcyaróné ijcyá memájchoki. Muurá míamúnáá íjtsaméityuré tsááne ámuhákye úwáábohíjcyáme.

²³ Aane pánehjídú meke báñuhíjcyá ímiááne ímí Píívyéébeke ditye úráávyéúvúdu. Muurá itsúcunúhijcyámé íicúbáhrámeíñe ídáátsóméhjiúvú íjcyáneri tehdújuco Píívyéébeke íavyéjútsohíjcyáne. Áronáa tsá díityéké tene píáábotú ditye ímíbáávyeki.

3

¹ Ahdícyane Críjtóo dsíjíveebe tsiíñe bóhíínej téeveri ímityúmé ámuha meícyahíjcyánetu tsúuca meíjchivyémé métsúúraméí níjkyéjéene íjcyáneri dííbyeke ámuha meíicuvémé dííbyema Cáání úniúvú maávyéjuutéki.

² Áanéllíi téeneríyé métsúúraméí. Óvíyacóóné ííñújéene.

³ Tsúuca muurá ámuha Críjtoke mecáhcujsómé Píívyéébeéjtéréjuco meíjcyame ténejcúrí meíicuvéjúcúótúnéllíi ámuha ténejcútú meíjcyá dsíjívemédu.

⁴ Aabe muurá tsiíñe tsáácooca dííbyema tsaímíyé meíjcyáá íavyéjuri.

Tsíhdyuréjuco meíjcyane

⁵ Ahdícyane ílluréjuco méihvéjtsó páneere ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Óvíyacóóné íhdícyáméhjima ámuha medómácócatsíhijcyáne. Áhdure tsíñehjí ámuhákye tútávájtsóiyóneri ámuha meúmúúpívyehíjcyanéhjí ílluréjuco méihvéjtso. Áhdure mítyane ámuha meéhnéváiyóneri meítsámehíjcyané méihvéjtso. Muurá níjcyotájteke medúúruvané ímityúné íjcyané tujkévéenéré teéne.

⁶ Ehdu nénehjí lléébotúmé méénuhíjcyámedi íhnáhoóíñé Píívyéébe ícúbahráne.

⁷ Tehdúu muurá nénehjí téhdure ámuha méméénuhíjcyáhi.

⁸ Árone ílluréjuco méihvéjtsó ámuha mecááyóbahíjcyáne, ímityúné ámuha medáíívécatsíhijcyáne, néhni ámuha menéáyócatsíhijcyáne, núcójpítsó nénehjí ámuha meíhjuvuhíjcyáne. Énehjí panévare ílluréjuco méihvéjtso.

⁹ Ténéhjitú tsúuca ámuha tsíñejcúriyéjuco meíjcyame tsáhájucó múu állíúúnújcatsítyúne.

¹⁰ Métsúúraméí éhnííñevu ámuha meímíjpyetéiyóneri ímíñeúvú ámuha Píívyéébeke mewáájácu dííbyedu ímiáámeréjuco ámuha meíjcyaki. Muurá ímiááne tsúuca ámuha tsíhdyuréjuco.

¹¹ Tsá dííbyeéjté meíjcyatú jodíómú meíjcyánéllííhye. Muurá íhdyu pamévare dííbyeéjté íjcyá jodíómú íjcyáturómé kíhdyahírótsámeityuróme, tsííñé íñújééne múnaa íjcyaróme, ííneúbárá wáájácuturóme, tsaaté únú múnaa íjcyaróme, tsaatéúbámáyé wákímyeityuróme. Muurá pámeere Críjtoke mecáhcujsómé tsaíhduré dííbyeéjté meíjcyáhi.

¹² Muuráhjáa Píívyéébere ámuhákye ujcú mítyane ámuhákye iwájyúnéllíi dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aame múu ímiánejcúvú íjtsaméí icyápáyóóvéne wajyújcatsíhi, píáábójcatsíhi, ídáátsóméhjiúvú íjcyáhi, ímiááméré pamévamáyé íjcyáhi, ámuha meícúbáhrámeíyonéhjí aabújúhi.

¹³ Ááne múu tsáijyu múhdurá ámuháma pájtyéronéhjí ímíbáchójcatsí ídáatsólléjcatsíñe Críjtóo méhdi ídáátsóvéne meke ímíbajchódu.

¹⁴ Áhdure múu éhnííñevu wajyújcatsí tsaímíyé ámuha meíjcyá íínevú táhjátsámeityúme.

¹⁵ Áámeke íhdyu óvíi ámuhákye Píívyééberéjuco túkévejtso. Muurá ímíllebe Críjtoj téeveri ámuhákye ípíaabóné ímí tsame meíjcyaki.

16 Áané hallúvú múu díbyeke ityéhdújtsóne ímjyuuri duurúvahíjcyá ámúhá íbuúnetu íjchívyéne májtsiyi. Aame ihdyu wajácúnejcútsi meíjcyáne meúwáábohíjcyá Críjtó uwááboju ámúhá pañe íjcyane tsápítsójcatsímyére.

17 Panévare múu ñná imyéénunee, íhjuváne, íjcyane meénuhíjcyá muhdú ímiáané Ávyéjuube Jetsóóéjté meíjcyame meméénúiyódú téené hallúvú Méécááni Píívyéébeke díbyej téeveri téhdújtsomére.

Muhdú cahcújtso múnaa íjcyane

18 Ámuúha walléemuj, tsúuca Ávyéjuube Críjtó uráavye múnaa ámuha meíjcyame múu avyéjuullé ámúhá tajímuke.

19 Áhdure idyé ámuha wajpíímú múu wajyú ámúhá taabámuke. Tsá múu ímityúné dáríívécatsítyúne.

20 Áhdure tsime mécahcújtsó ámúháj caanímuke. Ehdú muurá ámuha meíjcyane Píívyéébe imílléhi.

21 Áhdure ámuha cáánimu tsá múu ámúháj tsíimeke úmécójtstotú ditye ityútáváávétuki.

22 Téhdure idyé tsané avyéjútémá wákímyeímyé múu cáhcujtsó diityéke. Tsá múu ditye íítérokíyé tsaímíyé wákímyeítyúne. Múu Píívyéébeke íavyejúúlléne tsaímíyé wákímyeíhi.

23 Áhdure panévare ñná ámúhá wákímyeí íjcyane múu meenú ímíñeúvú óvéheetúmé díbyeke ámuha meíícuvénéjuco.

24 Muurá tsúuca ámuha méwaajácú Máavyéjuube Jetsocríjtóke meíícuvéne áhdó díbye meke újcuíñé íavyéjuvu tsaímíyéjuco díbyema meíjcyaki.

25 Áánetu ímityúné íjcyámeke téhdure ájcuíibye tééne áhdovu. Muurá Píívyéébe meke pámeekéré tsaíhduré wájyúroobe áhdoó muhdú meícyahíjcyádújuco.

4

1 Aabe níjkyéjiri íjcyaaabe Máavyéjuube meke íítehíjcyá muhdú meíjcyane. Áánéllii múu avyéjujite íjcyame ímíñeúvú íwákímyeí múnáake picyóó ícúbáhratúme.

2 Áhdícyane múu téñbúwá íjcyáne paíjyuvaré Píívyéébeke píáábó táúmeíhíjcyá óóchévetúmé panévá hallúvú téhdújtsomére.

3 Téhdure múúhá hallúvú métáuméí díbye múúhake píáábónej péévé múúhake múha ñná néétume éhniíñevu míamúnáake muha meúwáábo Críjtóo mééma pajtyéteju méénune. Teene o úwáábohíjcyané hallútú muurá íñe ícyooca oo cuvéhóójari.

4 Áánéllii ámúhake o nées táhallúvú píáábó ámuha Píívyéébeke metáúmeí díbye oke ípíáábo míamúnáake téénevu o wáájácútsoki.

5 Téhdure ámúhake o nées panévaturé ímiááméré ámuha meíjcyáne cahcújtso múnaa íjcyátúmeke tééjuvu mewáájácútsoki.

6 Aame ihdyu múu ímíñeúvú íhjuvánhíjcyá tsaate ámúhake díllócooca tsaímíyé diityéké ámuha meúúbálleki.

Páávoró pítyajcóne

7 Áhdícyane óví ménahbe Tííkico ámúhake táubállé meenú díbyema muhcsi Ávyéjuube Jetsocríjtó wákímyeí meméénuhíjcyaaabe. Díbye muurá oke tsaímíyé téené wákímyeítyu píáábohíjcyáhi.

8 Áábeke ámuha éllevu ó wallóo ámúhake tsápíjtsoobéré íúúbálle muhdú ílle muha meíjcyane.

9 Áábema téhdure tsaapi ménahbe ímiáábé íjcyaaabe Onéétsimo péé ámúhadítyúu tsáábeé. Aamútsí óví ámúhake úúballé páneere muhdú ílle íjcyane.

¹⁰ Áánetu íñe dííbyema muhtsi cúvéhóójari meíjcyaaabe Arijtáácó ámúhakye dúúruváné ámúhakye ó úúballéhi. Áhdure Benabée nahbe Máácó uubállé ámuha wájácú menéébe ámúhakye duurúváhi. Aabe ámúhakye ááhívetéhajchíí ímíñeúvú méwaatsúcuco.

¹¹ Téhdure idyé Jetsóó dííbyere 'Jójtóó' némeíbyé ámúhakye duurúváhi. Éhdume tamúnaa jodíómudítýú cahcújtso múnaa íjcyame oke píáábohíjcyá Píívyéébé avyējú wákimyéí o méénúnetu. Aame oke mítyane tsápítsohíjcyáhi.

¹² Téhdure ámúhadítýú tsáábe Epáápara Críjtó wákimyéí méénuhíjcyaaabe ámúhakye duurúváhi. Téhdure ámúhá hallúvú mítyane píáábó Píívyéébeke táúmeíhíjcyaaabe ámuha tsáímíyé dííbyeke meúráávye muhdú díbye ímillédu.

¹³ Aane ímiááné ó waajácú ámúhá hallúvú mítyane píáábó díbye táúmeíhíjcyáne. Téhdure Raoditséá cóómiyi íjcyámema Hierááporíyí íjcyámé hallúvú táúmeíhíjcyáabe.

¹⁴ Téhdure wájýú menéébe taabóóbé Róócáma Déémámutsi ámúhakye duurúváhi.

¹⁵ Áhdure táicyánéjcutu Raoditséari íjcyame ménahbémuke o dúúruváné méuubálle. Áhdure Níhpáke pámeere dííbye jávú dóbéévehíjcyáné cahcújtso múnáama o dúúruváné méuubálle.

¹⁶ Aane íhyaami ámuha éllevu o wálloháámí ámuha meéévéne boone méwállooco díitye Raoditséari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu téhdure dítye íééveki. Áhdure téhullétú ámuha éllevu dítye wálloháámí ímíñeúvú méééveco.

¹⁷ Áánetu Akíípoke mene díbye ímíñeúvú iníjkéva Píívyéébé dííbyeke pícyóóné wákimyéí.

¹⁸ Ehdu íñe ámúhakye pámeekéré o dúúruváné ó caatúnú páñetu oóre. Áábeke ihdyu oke máábájíívedí íñe cúvéhóójari o íjcyáábeke. Ahdícyane óví Píívyéébe ámúhakye píaabóhi. Áyu tehdújuco.

1 TETSARONITSÉÉTSE

Tujkénú Tetsaróónicárí Íjcyáme éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróónicá múnaa múúhá nahbému, íhyaami íñe muha mécaatúnú ámuha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, Íjcyame elle ámuha meíjcyame tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocrítomútsikye Méécááni Píívyéébema meúraávyehíjcyáme éllevu. Aamútsí ihdyu óvíi ámuhákye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Tetsaróónicá múnaa cáhcujtsóne

² Ímí ámuha Píívyéébeke meúraávyehíjcyánéllii páijyuvaré muha dííbyeke météhdútsohíjcyáhi.

³ Áhdure muha méítsáávehíjcyá Jetsóoke ámuha mewájyúne mecáhcujtsómé tsaímíyé dííbyé wákimyéí ámuha meméénume méitsohíjcyáné tsiíñe dibye tsááiñe. Áané hallúvú muha téhdure Píívyéébeke météhdútsohíjcyáhi.

⁴ Muurá muha méwaajácú ámuhákye táñahbémuke iwájyúnéllii dibye újcune.

⁵ Muuráhjáa ámuhákye muha pajtyeté tsúuca mééma Íjcyané uwááboju meúwáábócooca tsá pevénéré meúwáábohíjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchó múúhake píáábóneri panévare méénuráítyúronéhjí muha méméénuhíjcyá ímiáánéjuco Íjcyane muha meúwáábohíjcyánéllíhye. Aane muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa ámuháma muha meíjcyame ámuhákye mepíáábohíjcyáne.

⁶ Muuráhjáa Píívyéébé Apííchóré ámuhákye ímjyuuvu ájcume tsaímíyé ámuha mecáhcujtsó dííbyé uwááboju ámuhákye muha meúwaabóne. Aame muurá eene muhdú muha dííbyeke meúraávyehíjcyádújuco ámuha meúraávyehíjcyané ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe.

⁷ Ehdú néeróné pañe ámuha dííbyeke tsaímíyé meúraávyehíjcyámedítýú muurá Matsedóóniamá Acááyá íñújícú cahcújtso múnaa ámuháditýú ííiváne tehdu úráávyehíjcyáhi.

⁸ Áané uwáábojúu muurá ámuháditýú tsújaavéné tsá apáámyéré téené íñújícú múnaa wáájácúne. Muuráhjáa tsúuca pahúllevá múnaaré waajácúhi. Téhdurée waajácúmé ámuha ímí Píívyéébeke mecáhcujtsóne. Áanéllii tsáhájucó muha muucá teene meúballéítyuróne.

⁹⁻¹⁰ Muurá téhdure múúhake úúbállehíjcyámé éhnée ámuhákye muha maááhívéjémeke tsaímíyé ámuha mewáátsúcúpejtsóne. Áhdure múúhake úúbállehíjcyámé níjcyotájtekérée ámuha mecáánívahíjcyámé ícyooca botsíi ímiáábé Píívyéébekéréjuco ámuha mecááníváábeke meíicuvémé metéhmehíjcyané mújyú tsiíñe Ílli tsááiñe éhnée dsíjívéébeke dibye bóhítsoóbe. Díibyee muurá tsúuca meke pájtyetéstó méimítýú hallútú meícúbáhrámeíyónetu.

2

Tetsaróónicárí Páávoró úwaabóne

¹ Aane muurá ámuha táñahbému méwaajácú bañúháñe ámuhákye muha maááhívéjetúne.

² Muuráhjáa Pírípovu múúhake ditye ícúbáhraróné pañe íínerí íllityétúmé ámuhákye muha meúwááboté Píívyéébedívú muha mecátsípáávéne. Áamedíi múúhadi tsaate úhívatéróné pañe ámuhákye muha meúwaabóné muurá ámuha mecáhcujtsóhi.

³ Tsáháa ímityúné ámúhadítýú muha meíjtsámeíñe íllure ámúhakye muha maállityúne.

⁴ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe pámé íjtsaméiyé wájácú néébe múúhakye ityújkevééllémekéjuco níwáávéne uwááboju íñe muha meúwáábohíjcyá ámúhakye dibye ímillédújuco. Tsá muha meúwáábohíjcyatú míamúnaa múúhakye ímí íjtsúcunúki.

⁵ Aane wájácú ámuha menéene tsáháa múúhakye ámuha maáhdórokíyé tsaímíyé ámúhakye muha meúwáábohíjcyatúne. Aane Píívyéébe waajácúhi.

⁶ Áhdurée tsá muha meíjyácunútú míamúnaa múúhakye mítyájtsóiyóneri. Muuráhjáa ihdyu ímiááné múúhakye ámuha mémítyájtsóiyá Críjtorée múúhakye uwáábojtédívú pícyóomeke. Áronáacáa tsá muha meíjyácunútú tééneri.

⁷⁻⁸ Muuráhjáa ihdyu ámúhakýéré muha tsaímíyé mépiáábohíjcyá éhne múúne tsiíméké tsiiju téhmedu ámúhakye muha mewájyúnema. Aamee ámúhakye muha meúwáábohíjcyá ímiáájú ápíchó nénehji múúhakye pátyehíjcyaróné pañe.

⁹ Aane cáhawáa méitsáávé muhdúhjáa ámúhakye muha meúwáábo ámúháj piñe muha meíjcyame mewákímyeíhijcyáné pécohajchótá cójihajchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Tsáháa íñnerí ámúhakye muha meíjyévétsohíjcyatúne.

¹⁰ Áhdure muurá ámuha méwaajácú tsaímíyée ámúhama muha meícyahíjcyánéllii íñnetú muha menéetsámeityúne. Aane téhdure Píívyéébe waajácúhi.

¹¹ Áhdure ámuha méwaajácú ámúhakýee muha meúwaabómé mecánáájánuhíjcyáné éhne múúne tsiíméké cáani méénudu.

¹² Muuráhjáa ámúhakye muha ménehíjcyá Píívyéébema ímíñeúvú ámuha meíjcyá muhdú dííbyeéjté íjcyáiyódú íavyéjúejtée ámuha meíjcyáíñevú ámúhakye dibye méménúmeke.

¹³ Áané hallúvú muha paíjyuvaré météhdútsohíjcyá dííbyeke. Muuráhjáa dííbyé uwááboju míamúnáa íjtsaméí íjcyatúné muha ámúhakye meúwáábónéllii ámuha ímí mecáhcujsómé tsúuca méimíjpyetéhi.

¹⁴ Áhdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, muurá Críjtoke ámuha mecáhcujsóné hallútú ámuha múnaaré ámúhadi ícúbáhrahíjcyádúu idyé múúhadi Jodéari muha meícyané cahcújtso múnáadi múúha múnaaré jodíómú ícúbáhrahíjcyáhi.

¹⁵ Diityéree muurá dsíjívetsó Ávyéjuube Jetsóoke íhdée múúha múnaaré idyé íjcyámeke Píívyéébe ihjyú uuballe múnáake idsíjívetsódu. Aame tsá Píívyéébe ímillédú íjcyáityuróne. Áanéllii pamévakeré tsarílléme.

¹⁶ Aame muurá tsá ímíllehíjcyatú jodíómú íjcyátúmeke muha meúwaabóne. Ááneri íhyallúvúré éhniíñevu ímityúné méénuhíjcyáme. Árómeke téené hallútú Píívyéébe ícúbáhraáhi.

Páávoró imíllé Tetsaróonicári íjcyáné cahcújtso múnáake íááhíveténe

¹⁷ Ámuúha múúhá nahbémuj, éhnée ámúhadítýú muha metsátsihdyu muurá tsúcájáhréjuco meé. Aame íñe ámúhadítýú tsíhyulle muha meíjcyarómé ámúhakye méitsáávehíjcyáhi. Áanéllii muha méimíllera ámúhakye maááhíveténé tsiíñe maátyúmíjcatsíki.

¹⁸ Éíjyújucooróo o ítsámeíhíjcyaróné oore ámúhakye o ááhívetéiyóneri. Áronáacáa Naavéné táíjtsaméí tútávajtsóhi.

¹⁹⁻²⁰ ¿Aane íñe íñnevú muha mecátóroóvéne méimíjyúúveé Máavyéjuube Jetsocríjtó tsiíñe tsáacoóca? Muurá ihdyu diityéjuco ámuha ámúhadi téijyu muha méimíjyúúveíme.

3

¹ Áámekée ámúhakye muha maájtyúmííyóneri meíjyácunúhíjcyánéllii ámuha éllevu tsúuca muha mepéjúcooráhi. Áronáacáa muhcsi mécoévá Atéénavúre.

2-3 Átsihdyúu ménahbe Timotéó téhdure Píivýéébe ïcúve múnáajpi íjcyáábekéréjuco muhtsi mewáalloone ámuhákye díbye Críjtodítýú íjcyáné uwááboju iúwáábóneri itsápíjtsoté éhniíñevu ímí ámuha díbyeke mecáhcújtso tsaate ámuha múhdurá meíjtsámeítýu íñe ícyooca meícúbáhrámeíhíjcyánéhjítu. Muurá tsúuca ámuha méwaajácú Píivýéébeéjté meíjcyame ehdu nénéhjiri meícúbáhrámeíñe.

4 Muuráhjáa ámuháma muha meíjcyácooca ménehíjcyá meícúbáhrámeíñe. Ahdújuco muurá meícúbáhrámeíhíjcyáne.

5 Áánerii mítyane ámuhádi o íjyácunúnéllii Timotéoke ó wallóo díbye ámuhákye iúújeté muhdújucó ámuha Críjtoke mecáhcujtsóné o wáájácuki. Ópée mítyane ó íllityé bañúháñé ámuhákye muha meúwáábohíjcyámeke Naavéné ícyánejcúvú llúucúyóneri.

6 Áronáa Timotéó ámuhádi Tetsaróonicári úlléjeebe múhtsikye úúballévá ímíhyeva ámuha Píivýéébeke mecáhcújtsóne pamévamáyé mewájjycatsíhíjcyáne. Téhdure múhtsikye úúbáleebe ámuhádi muha meíjyácunúhíjcyádúreva idyé múúhakyé ámuha maájtyúmíyóneri meíjyácunúhíjcyáne.

7-8 Ááneri mítyane muha méimíjyuvé panévariyé muha meícúbáhrámeíyómé ímí tehdújuco ámuha Ávyéjuube Jetsocríjtoke meúráávyéneri.

9 Ááné hallúvú mítyane muha Píivýéébeke météhdútsohíjcyáhi.

10 Muurá paíjyuvaré muha díbyeke piáábó métáúmeíhíjcyá tsiíñe ámuhákye muha maááhívetémé éhniíñevu ámuhákye meúwáábo díbyeke mecáhcújtsónéjcutu tsátsii ímíñeúvú ámuha mewáájácútu.

11 Aane ihdyu óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtoma múúhakyé piáábomútsi ámuhákye muha maááhívetéki.

12 Áhdure óvíi ámuhákye piááboobe íñe ámuhákye muha mewájjyudu ámuha pamévamáyé mewájjycatsíki.

13 Aane óvíi ámuhákye piááboobe tsaímíyé díbyeke ámuha meúráávye mújyú Máavyéjuube Jetsocríjtó ihñéjteke újcúvácooca íñé ímítyú ámuhá hallúri íjcyatúmé ámuha díbyedívú meúújetéki.

4

Píivýéébe ímillédú meíjcyane

1 Áánéllii ámuhákye múúhá nahbémuke muha menéé Máavyéjuube Jetsóo mémeri panévatúré tsaímíyé ámuha meíjcyá Píivýéébe ímillédú muhdúhjáa ámuhákye muha meúwaabódu. Aane óvíi ámuha méúraavyé éhniíñevu.

2 Muurá ámuha méwaajácú Ávyéjuube Jetsóo taúhbajuré ámuhákye muha meúwáábohíjcyáne.

3 Muurá Píivýéébe ímíllé díbyedívú ámuha meíhvéjtsámeíñe díbye ímillédú meíjcyane. Áánéllii tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítýúne.

4 Múu ityáábávájcatsíñe tsaímíyé íjcyáhi.

5 Tsá múu Píivýéébeke wáájácútmé dáríívécatsíhíjcyádú átéréénéhjí hallútú ícúbáhrájcatsítýúne.

6 Tsá múu íñáhbé táábake pátsárijcyotúne. Muurá ehdu dáríívémeíhíjcyámeke téené hallútú ihnáhooíñé Píivýéébe ícúbahráne. Téenélliihyée muurá tsúuca ámuhákye éjyú muha meúúballé teéne.

7 Tsáháa ímítyunéhjí meméénu díbye meke újcutúne. Mekée újcuube ténehji meíhvéjtsóne meímíjpyetéki.

⁸ Áané uwááboju tsaate éhdiivállehíjcyámé tsá míamúnáake éhdiiválletúne. Píivyéébekéré ehdiivallémé mépañévúu Íapííchó ipícyóóneri meke ímíjpyetétsóóbeke.

⁹ Áánetu íñe muhdú ámuha tsané nahbémú mewájujycatsííñetu tsáhájucó ámuhákye o cáátúnúityú tsúuca Píivyéébé túkevéjtsójú pañe ámuha meíjcyame tehdújuco mewájujycatsííñéllííhye.

¹⁰ Muurá Matsedóóniá íiñúji múnaa ménahbémuma ímí tehdújuco ámuha mewájujycatsíhijcyáne. Áronáa ámuhákye muha menéé éhniíñevu ámuha pamévamáyé mewájujycatsíki.

¹¹⁻¹² Aame ihdyu tsaimíyé íbúwajíí ámuhá wákimyéiyi meíjcyá ñná ámuháditúyú ipíhtótu muhdúhjáa ámuhákye muha meúwaabódú tsijtye cahcújtso múnaa íjcyatúmé ámuhákye íavyejúúlleki.

Ávyéjuube Jetsóó tsiíñe tsááiñe

¹³ Ámuúha múuhá nahbémuj, téhdure muha méimíllé ámuhákye meúúballéné íñe tsúuca cahcújtso múnaa íjcyame dsíjívvehíjcyámé muhdú íjcyaiñe ámuha ídátsó meíjtsúcunúne mekimóóvétu eene pájtyetétyúmé ídátsó kímóóvehíjcyádu.

¹⁴ Muuráhjáa Jetsóó dsíjívvebe tsiíñe bóhíne mecáhcujsómé méwaajácú téhdure Píivyéébe meke bóhíitsoíñe dííbyeke mecáhcujsómé medsíjívemeke.

¹⁵ Muurá tsiíñe díbye tsáácooca téjyju íjcyame tsá pééityú medsíjívémé íhdéré dííbye éllevu. Ehdu Píivyéébere nééne íñe ámuhákye muha meúúballéhi.

¹⁶ Aabe Jetsóoma wálloó níjkyéji múnaa ávyejúúbeke dííbyé rojrócori díbye meke ipíúva dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyámeke. Áijyju muurá pámeere múhdumé dííbyé cahcújtso múnaa meíjcyame tsiíñe mébóhíhi.

¹⁷ Átsihdyu ihdyu botsii téjyju íjcyámema tsaméhíjjuco mepééíñe cáámevu Máavyejúúbema maátyúmíjycatsíki. Aame dííbyema meíjcyáa muhdú íjcyáityúmeréjuco.

¹⁸ Áánéllii téénevu mecátóróóvéne métsípátsócatsíhijcyá.

5

¹ Ehdu teene Ávyéjuube Jetsóó tsááiñe, ámuúha múuhá nahbémuj. Áronáa ihdyu tsá mewáájacutú múijyú díbye tsááiñe.

² Muurá tsúuca ámuha méwaajácú meíjtsótúnáa díbye tsááiñe éhne múúne naní múnaajpi pejco meke ábájínejcúdu.

³ Muurá míamúnáa nehíjcyáa íñe ímíjyaú íjcyaiñe. Áhdure íjtsúcunúimye múijyú ñná pájtyéityúne. Áronáa ílluú néétútsihdyu íjcyaiñe ícúbáhraméí éhne múúne wállehdivú peecutére tsímáva ávyé wájtside. Áánetu muurá tsá múha pállójcóityúne.

⁴⁻⁵ Áronáa tsáhájucó ámuha meíjcyatú éhne múu cúúvétsii meíjcyadu. Muurá tsúuca ámuha méwaajácú teene éhne múúne cóóji páneere ñná maájtyumíne mewáájacúdu. Áánéllii tsáhájucó ámuhákye tene ábájínejcúityúne.

⁶ Ahdícyane metsu ímiááméré meíjcyáa téibúwaréjuco. Tsáhájucó tsaatédú wáájacúmeityúmé meíjcyáityú éhne múúne cúwame íjcyadu.

⁷ Muurá cúwamee, líyícyavémee, éhdume tsá wáájacúmeityú éhne múu cúúvétsii íjcyadu.

⁸ Áánetu ihdyu mee pééetétsihyi múu íjcyadu menééme tsúuca teene mewáájacúme metsu ímiááameréjuco meíjcyáne Píivyéébeke mecáhcujsómé ímítyúnehjívú metáhjátsámeityu éhne múúne tsodáhó ityáhjátsámeityu cóhpéneúvú wátájcámeídyu. Ááne metsu ímíñeúvú meuráávyé íñe mepájtyeténé uwááboju éhne múúne tsodáhoke íwatájcoji wátajcódú íívane mewágóóóvéyónetu meke pájtyetétsóíñe.

⁹ Tsáháa Píívyéébe meke újcutú meícúbáhrámeíki. Muuráhjáa ihdyu íllure meke téénetu pájtyetétsoobe Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri.

¹⁰ Áánéllihyée dííbyeke wáalloobe mewájuryi dibye ıdsíjıve mújyú meke dibye újcúvácooca pámeere téjyju íjcyámema medsíjıvéjúcoorómé tsaméhjí dííbyema meíjcyaki.

¹¹ Áánéllii ámuha meméénuhíjcyádú éhníıñevu métsıpátsojcatsı tsaímıyé Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

Cahcújtso múnáake Páávoru túkévejtso

¹² Ahdícyane ámuúha múúhá nahbémuj, ámuúhake muha menée ámuha maávyejúúlle ámuúhá túkévejtsojtéke.

¹³ İmiááméré meíjcyáne mewájuryú diityéke. Tsá múu múnáátsójcatsıtyúne.

¹⁴ Téhdure ámuúhake muha menée tsaate wákımyéıtyu óvéhéemeke ámuha metáúhbaki. Téhdure panévaturé íhtsunúmeke mépiáábo. Ehdu múu piáábohıjcyá pamévakeré múhdurá dıtye íjcyáronéhjí iáábúcúnema.

¹⁵ Aame ihdyu téıbúwá meíjcyaco. Tsá múu tsaate imıtyúné ámuúhake méénuróné piámeıtyúne. İmiááméré meíjcyáne íllure mépiáábojcatsı.

¹⁶⁻¹⁷ Paıjyuvaré Píívyéébema meıhıyúváne méimıjyuhıjcyá.

¹⁸ Météhdútsohıjcyá panévá hallúvúré dííbyeke. Muurá ıñe Jetsocrıjtoéjté meíjcyame panévare meke pátyehıjcyánéhjí hallúvú dííbyeke metéhdıjtsóné imılleébe.

¹⁹ Áábé Apııchó ámuúhá pañe íjcyane ámuúhake túkévétsohıjcyáne tsáma méıhvéjtsodıñe.

²⁰ Ahdure ıñe dííbyere tsaatédıvú bóhówájtsóneri ıñá pájtyeıñe dıtye úúbálleneri tsá múu ııcúvetúme íjcyatúne.

²¹ Áronáa ihdyu múu imıñeúvú ijtsó keená imıááne íjcyane iúráávyeki.

²² Aame ihdyu mémeenújúcohdı imıtyúne.

²³ Ahdícyane óví Píívyéébe ámuúhake piáabó ıñe imıtyú ámuúhá hallúrí iıjcyájúcoótuki. Aabe ihdyu óví ámuúhake tehme ámuúhaj pi, ámuúhá íjtsaméı, ámuúhá ıbuúúné, mújyú tsiıñe Ávyéjuube Jetsocrıjtó tsáácooca ámuha ıñnerı menéeıtsámeıtyuki.

²⁴ Tsá muurá ıñnerı meke dibye báníúıtyúne. Muuráhjáa ıñéhdújuco meke dibye újcune. Aabe muurá téhdure páneere mééma méénuú muhdú ıñéhdú.

Páávoru pıtyajcöne

²⁵ Ahdícyane ámuha múúhá nahbémú meíjcyame múúhá hallúvú Píívyéébeke piáabó paıjyuvaré métaúméı múúhake dibye ipıááboki.

²⁶ Téhdure ámuúhake muha menée ámuha tsané nahbémú meíjcyame medúúrvájcatsıki.

²⁷ Téhdure ámuúhake muha ménıwaavé Ávyéjuube Jetsóo mémeri ıñe ıhyaamı pañe ámuúhama o ıhıyuváne ámuha mewáájácútso pámeekéré elle íjcyáne cahcújtso múnáake.

²⁸ Ahdícyane óví dííbyeréjuco Máavyéjuube Jetsocrıjtó ámuúhake piáabóne. Áyu tehdújuco.

2 TETSARONITSÉÉTSE

Hállúvúeháámí Tetsaróonicárí Íjcyáme éllevu Páávoroo cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Ámuúha Tetsaróonicá múnaa múúhá nahbémut, íhyaami íñe tsiíñe muha mécaatúnú ámuúha éllevu oo Páávoroo, Tsibáánoo, Timotéoo, Íjcyame elle ámuha meíjcyame tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtomútsikye Méécááni Píívyéébema meúráávyehíjcyáme éllevu.

² Aamútsí ihdyu óvíi ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

Ímityúmema Píívyéébe ímibájchoju méénuíñe

³ Ámuúha múúhá nahbémut, muurá Píívyéébeke muha météhdútsohíjcyá ámúhá hallúvú ímí dííbyeke ámuha mecáhcujsómé mewájyújcatsíñéllííhye.

⁴ Mityane muha méimíjyúú ámuha meícúbáhrámeíyóné pañe ímí dííbyeke ámuha mecáhcujsóné meúráávyéneri. Aane muha meúúbállehíjcyá tsijtye dííbyé cahcújtso múnáake.

⁵ Ehdu muurá ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáneri ámúhake waajácútsoobe ímiááné tsúúca dííbyé avyéjéjte ámuha meíjcyane. Áánéllíi ámuha meícúbáhrámeíhíjcyá ímiáámeréjuco ámuha dííbyema meíjcyaki.

⁶ Áronáa ihdyu eene ámúhadi ícúbáhráhíjcyámeke téhdure ícúbáhráííbye.

⁷ Áánetu ihdyu meícúbáhrámeíhíjcyánetu meke állíjchútsóíibye múijyú Máavyéjuube Jetsóó íhtsutúmé níjkyéji múnáama cúújuwádú péétécunúnéj pñe tsáácoóca.

⁸ Ehdu tsááiíbye íñe Píívyéébeke íéhdíiválléne dííbyedítýú Íjcyáné uwááboju ímiááné Íjcyáneri íícúvehíjcyátúmeke íícúbáhraki.

⁹ Aame ílluréjuco wágóóóveíñe múijyú níjkéváityúné ícúbáhrámeííhullévu. Aame tsá múijyú dííbyé avyéjú íhtsutúné Íjcyane ájtyúmíityúne.

¹⁰ Ehdu muurá méénúíibye Ávyéjuube Jetsóó tsiíñe itsáácoóca. Áijyu dííbyeéjte meíjcyame dííbyeke maávyéjujtsómé méduurúvaáhi. Muurá téijyu tsaméhjí dííbyema meíjcyaa dííbyé uwááboju muha ámúhake meúwáábohíjcyáné ámuha ímí mecáhcujsónéllííhye.

¹¹ Áánéllíi paíjyuvaré muha Píívyéébeke píaabó ámúhá hallúvú métáúmeíhíjcyá ámúhakeé díbye újcume tsaímíyé dííbyema ámuha meíjcyaki. Áhdure muha métáúmeíhíjcyá dííbyeke ámuha mecáhcujsómé ímiáánéré meméénúíyóneri metsúúrámeíhíjcyáné ámúhama díbye ipánéévetsoki.

¹² Ehdu nénéhjiri máávyéjútso Máavyéjuube Jetsocríjtoke. Muurá meke ávyéjújtsóíibye Píívyéébe meke íídaatsólléne dííbyej tééveri újcúmeke.

2

Naavéneéjpi méénune

¹ Ámuúha múúhá nahbémut, muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááiíñe úmíwari páhduváré nééne mávaríjchojúúné Íjcyááhi.

² Áánéllíi ámúhake muha menéé íñe Píívyéébe uwáábódú nénéhji tsaate naavédú nééne ííténé pañe íájtyumíné úwáábóneri ámuha meíllityéne memújtátuki. Áhdure tsaate múúha mémeri íllure íállííñe icyáátúnúháámí pañe ‘tsúúca Ávyéjuube tsájucóóhií’ íñéhaami ámuúha éllevu wállóhajhíí méíícúvedí tééneri.

3 Tsáma tsaatédívú máállítsámeídíñe. Muurá ihdyu ímiááné dibye tsááíñé ihde tsaate Píívyéébe uwááboju állíuríyájucu díllóíñe. Téjyju muurá bóhówáávéiibye ímítyuube Naavéneéjpi íjcyáábeke Píívyéébe ícúbáhráíibye.

4 Aabe páhduvaré dáriíveé Píívyéébeéjteke dííbyekéré ditye dúúrúváiyóneri íjyácunúnema. Muurá Píívyéébedi idíllómeíñe dííbyé duurúvájá pañévú úcáávéiíbye.

5-6 Aane muurá ámuha méwaajácú íveekí ícyooca dibyési bóhówáávetúne. Muurá ihdyu íéévéi úújetécooca bóhówáávéiíbye. ¿A tsá ámuha meítsáávetú éhnée ámúhake ehdu mééma tene pájtyeíñe o néhijcyáne?

7 Tééné pañéjúcooro muurá mee ícyoóca. Áronáa ihdyu tsáhái dibye méhdivu bóhówáávetú Píívyéébere néhdújuco. Dibye ihdyu dííbyeke íhvéjtsócooca botsí bóhówáávéiíbye.

8-12 Aabe muurá Naavéné íhnáhooríyé méénúráityúronéhjí méénuú téeneri míamúnáake ímújtátsoki. Ehdu ímyéénúneri mújtátsóíibye Críjtodítýú íjcyáne uwááboju ímiáájú cáhcújtsotúmé wágóóóvéímyeke. Áánéllí Píívyéébe díityéké íhvéjtsó ditye awáá íimíllédú teene icyáhcújtsoki. Aame tééné déjúcotu íllurájucu wágóóóveíñe. Áronáa Ávyéjuube Jetsóó ítsáácooca eene ténejcúvú díityéké íbúwátsohíjcyáábeke íámítsaráhcori ícúbáhráábeke íllure íbátsuhjácóneri dsíjívétsoóhi.

Muhdú mepájtyetéíñe

13 Áanetu ihdyu ámúhake Píívyéébe wájýúnéllí ámuha dííbyeke ímí mecáhcújtsóné hallúvú muha dííbyeke météhdútsohíjcyáhi. Muuráhjáa tsúúcajátújuco dibye meke újcune Íapííchó meke ímíjpyetésónej tééveri dííbyeke mecáhcujtsómé mepájtyetéki.

14 Ahdújucóo muurá íñe ámúhake muha meúwáábónej tééveri dibye ámúhake újcune Máavyéjuube Jetsocríjtoma tsaméhjí dííbyé avyéjuri meíjcyaki.

15 Ehdu teéne, ámuúha múúhá nahbému. Ahdícyane tsáma máábájíívedí éhnée ámúhadi muha meúlléjécooca ámúhake muha meúwáábohíjcyáne. Áhdure íñe waajácúháámí pañe ámúhake muha menéhijcyáne méíhvéjtsodíñe.

16-17 Aane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébema ámúhake píaabó tsáimíyé ámuha meíjcyame ímiáánéré meméénuhíjcyaki, áhdure ámuha ímiáánéré meíhjývahíjcyaki. Muuráhjáa mítyane meke iwájýúnéllí méhdi ídáátsóvéne meke újcune mújyú níjkéváityúné meímíjyju dííbyema íavyéjuri meíjcyáiñévú mecátsípáávénema.

3

Páávoró néé píááboju díityé hallúvú ditye ityáúmeíki

1 Ahdícyane ámuúha múúhá nahbému, múúhá hallúvú téhdure Píívyéébeke píáábó métáuméi dibye múúhake ípíáábo Jetsocríjtdítýú íjcyáne uwááboju muha pahúllevá múnáadívú metsújaúcúné ditye tsáimíyé icyáhcújtsó ámuháa mecáhcujtsódu.

2 Áhdure métáuméi dibye múúhake ityéhme ímityúmé múúhake ímyéénútuki. Tsá muurá pamévare dííbyé uwááboju cáhcújtsotúne.

3 Áronáa Píívyéébe ímiáábé íjcyaaabe ámúhake píááboó tsáimíyé ámuha meíjcyaki. Áhdure idyé ámúhake téhméiibye ímityúnéhjitu.

4 Muurá muha méwaajácú ámúhake muha meúwáábohíjcyáne ámuha meméénuíñe ámúhake dibye túkévéjtsóneri.

5 Aabe ihdyu óvíi ámúhake píaabó ímíñeúvú ámuha mewáájácu mítyane meke dibye wájyune. Áhdure idyé óvíi ámúhake píááboobe ímityunéhjí ámuha maáábúcu muhdúhjáa Críjto áábúcu híjcyádu.

Muhdú mewákímyeíñe

⁶ Ahdícyané ámuúha múúhá nahbémuj, Máavyéjuube Jetsocríjto mémeri ámuúhake muha menéé íñe ámuúhake muha meúwáábóhíjcyádú íjcyátúmema ámuha menáhbévátu eene iwákímyeíñe ímílehíjcyátúmema.

⁷ Muurá tsúúca ámuha méwaajácú muhdú muha meíjcyadu ámuha meíjcyáiyóne. Muuráhjáa elle ámuúhama muha meíjcyácooca tsá wákímyeítyúmé muha meíjcyatúne.

⁸ Aamée tsá muha mumájchó pevénéré áhdóratúné memáchohíjcyatúne. Muuráhjáa muha méicúbáhrámeíhijcyá wákímyeíyi cójáhajchótá pécohajchótá téene tájpi muha meíjcyaki. Ehdúu muha mewákímyeíhijcyá íñerí ámuúhake muha meíjyévéjtsótuki.

⁹ Muuráhjáa ihdyu ímiáánéjuco múúhake ámuha mepíáábóiyóné íñe Píivyéébé wákímyeí muha meméénúmeke. Áronáacáa ihdyu múúhake mewákímyeíñe tájpi méicyahíjcyá tehdu ámuha meíjcyaki.

¹⁰ Muuráhjáa ámuúhama muha meíjcyácooca ménehíjcyáhi: “Iwákímyeíñe ímíletúmé tsá múu májchotúne.”

¹¹ Áánacává muurá ámuha tsaate pevétaré tsíñéhjiríyé méicyahíjcyáhi.

¹² Áánéllii ehdu ícyahíjcyámeke Máavyéjuube Jetsocríjto taúhbaju íjcyane muha menéé ímiááméré íjcyáne iwákímyeíñe tájpi íjcyaki.

¹³ Ámuúha múúhá nahbémuj, méóóchévedí ímiáánéré ámuha meméénuhíjcyánetu.

¹⁴ Ehdu íñe ámuúhake muha waajácúháámí pañe meúwaabóné tsaate lléébótúmeke méwáájaco caatyé íjcyane. Áámema ménahbévájúcohdí ditye téeneri íñúcójpívéne iwájácúúve múhdurá idyárívémeíhijcyáne.

¹⁵ Áronáa ihdyu tsá múu diityéké téené hallútú múnáájtsotúne. Íllure ihdyu chooco ímíñeúvú méuwaábó ditye ímíjpyeté ménahbémújuco íjcyámeke.

Páávaro pítyajcóne

¹⁶ Aane óví Píivyéébe ímiáábé íjcyabe ámuúhake túkévejtsó íbúwajíí ámuha meíjcyaki. Aabe ihdyu óví ámuúhake panévatúré píaabóhi.

¹⁷ Aane íñe ícyooca ámuúhake pámeekéré o dúúruváné páñetu oore ó caatúnúhi. Ehdu muurá nihñéré ooréjuco o cáátúnuhíjcyané páneere táwaajácúhaamínetu.

¹⁸ Ahdícyané óví Máavyéjuube Jetsocríjto ámuúhake píaabóhi. Áyu tehjújuco.

1 TIMOTÉO

Tujkénú Timotéo éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Mepájtyetétsoobe Píívyéébe picyóó Jetsocrijtodítyú íjcyané uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íhyaami diéllevu ó caatúnú ópée o úwáábóneri Píívyéébeke u cáhcújtsónéllii ávyeta tájtsiménédú uke o íjtsúcunúúbé Timotéo éllevu. Aane ihdyu óvíi meke ídaatsóllédú íjcyamútsí Máavyéjuube Jetsocrijtoma uke píaabó íbúwajíí u íjcyaki.

Átééréne uwáábotu Páávoru teíbúwajtsóne

³⁻⁴ Muuráhjáa Matsedóóniá iinújivu o péébe uke ó neíñú Éépetsóvú u cóéváne tétsii átéérénehjí íhdé múnáaúvúu ícyahíjcyanehjí úwáábohíjcyámeke u bóíjcyu dítye teene íuwaabójúcoótuki. Muurá bañúháñé ténéhjíryé meíjcyame tsá meméénúíturó Píívyéébé tsíjtyeke ímiáájuvu mewáájácútsóíñévú meke níwaavéne.

⁵ Áánéllii uke o néé díityéké u úwáábo íñé íjtsaméí íbuúúneri íjcyájúcootúmé tsaímíyé Píívyéébeke icyáhíjtsóne iwájýújcatsí muhdú ímiááné mewájýúcatsíhdyu.

⁶ Ehdu íjcyaiyótsihvu tsaate íñetú díityéké píaabóítýúnéhjíryé ityáhíjcatsíñe tsá tehdu íjcyatúne.

⁷ Aame muurá imíllerá Píívyéébé taúhbájú uwáábojte íjcyane. Áronáa tsá dítye wáájácútu íñélliihyéhjáa ímichi meke téénevu díbye ájcune. Úwáábohíjcyámé íevenéré iwáájácútu.

⁸ Muurá íñélliihyéhjáa meke díbye téénevu ájcune mewáájácúhajchíí tehdújuco teéne.

⁹ Tsá teene taúhbaju tsaímíyé íjcyámé wáábyuta íjcyatúne. Muurá ihdyu meúwaabóné cáhcújtsotúmé ímítyunéhjí méénuhíjcyámé wáábyuta teéne. Píívyéébeke ávyejúúllétúmé dsíjívétso múnáa, cáánímuke, tsíjímuke, dsíjívétsohíjcyámé wáábyuta teéne.

¹⁰ Áhdure íhdícyáméhjíma idyómácójcatsíñe, tsamééré wajpíímú walléémú dómácócátsíhíjcyámé wáábyuta teéne. Míamúnáadívú náhjíhénuhíjcyáme, állíu múnáa, pánehjídú imyéénúítýúné íhjúvahíjcyáme, ímiá uwááboju íllure éhdíivállehíjcyáme, éhdúmé wáábyuta teéne.

¹¹ Áané uwááboju muurá íñe ímiáájú pajtyéteju úwááboobéré ó pehíjcyá Píívyéébé oke níwaavéne.

Páávoru duurúvá Píívyéébe dííbyedi idáátsovéne

¹² Áánéllii mítyane ó téhdújtsó Máavyéjuube Jetsocrijtóke ávyetáa múhdurá o nééróóbeke oke téénevu ipícyóóbeke díbye tsípátsohíjcyanéllíihye.

¹³ Dííbyedii o úúhívaténe dííbyé cahcújtsó múnáadi o ícúbáhrahíjcyaróóbeke oke téénevu pícyoóbe. Áronáacáa ihdyu táwaajácútubááné ehdu ó dáríívémehíjcyá dííbyekéikyée o wáájácútnéllíihye. Áróóbedii ihdyu Píívyéébe óhdi ídáátsovéhi.

¹⁴ Aabe oke mítyane píaabóneri íñe Crijtóke o cáhcújtsóóbedívú o cátsípáavéne botsíi pamévakéré ó wajyúhi.

¹⁵ Áánéllii ó íjyácunúhíjcyá pámeere dííbyeke cáhcújtsóíyóneri. Muuráhjáa ímiááné mewájýuri tsaabe íñújívú ímítyúmé meíjcyámeke ipájtyetétsoki. Aanéhjáa muurá oo pámé ehííñévuré ávyetá ímítyúbe.

16 Áróóbedíi óhdi Píívyéébe ídáátsóvéne oke ímíjpyetétsó muhdú pámeere ímityúmé íjcyárómeke iwáyyune tajtyééveri iúújétsoki. Áánetu méwaajácú pámeere ímityúmé íjcyarómé Críjtóke icyáhcújtsócooca újcuíñé mújyú idsíjívújúcoóítyúne bóhi.

17 Áánéllii metsu Píívyéébe apáábyéré íjcyaaabe mújyú muhdú íjcyáítyuube pane wáájácúúbeke maávvyéjútsohíjcyá maájtyúmitúróóbeke. Ehdu teéne.

18 Ahdícyane Llihú Timotéoj, imíchi díícyáne íhnáhóóróné pañe ímíñeúvú tsaííbuwáre díícyáne dúwááboco Píívyéébe íhjyúvúu uke o níwaavéné muhdúhjáa ménahbémú dííbyere túkévjtsóneri úhdityu néhijcyádu.

19 Muurá tsaate ímí íjcyáiyóné wáájácújúcoorómé tehdu íjcyane ímíllehíjcyátúné nájcaúvú íllurjúco tútávaávehíjcyáne. Ááne íllurjúco Críjtodi ditye úhívátéhíjcyáne.

20 Tehdúu Himenéomútsí Arejááadorómá dáíívémeíñéllii díityétsikye ó íhvejtsó Naavéné hójtsí pañevú dityétsí iwáájácú Píívyéébeke múhdurá idyáíívehíjcyáne.

2

Muhdú Píívyéébema meíhjuváne

1 Aane uke o néé pámeere míamúnáá hallúvú Píívyéébeke piáábó ámuha métáúmeíhíjcyá panévá hallúvúré téhdújtsomé.

2 Múu táúmeíhíjcyá múhdumé méiíñújí avyéjajte íjcyámé hallúvú Píívyéébe díityéké piáábónej péévé ímí ditye meke ityúkévjtsó tsaímíyé dííbyema meíjcyame maávveyjúúlléjcatsíki.

3 Ehdu meíjcyane ímí íjtsúcunúúbé Mepájtyetétsoobe Píívyéébeé.

4 Muurá ímíllebe pámeere míamúnáa dííbyé uwááboju icyáhcújtsóne pájtyeténe.

5 Muurá tsáápiye Píívyéébe íjcyáhi. Áábemáa ímí meíjcyaiñé téhdure tsáápiye mééma ímíbajchó Jetsocríjtó míamúnáájpídívú ípívyéévéne.

6 Muuráhjáa wájyúmeítyuubéré dsíjívé pámeere míamúnáa ípájtyeté Píívyéébeé dííbyeke nééne éévé úújetétsihvu.

7 Áané uwáábojúu jodíómú íjcyátúrómeke úwááboobéré o péhíjcyá oke díbye pícyoobe íñe ó úwáábohíjcyá teene mecáhcujtsómé mepájtyeténe. Ehdu íñe uke ó nehíjcyá ímíáánéjúco íjcyane Jetsocríjtó cahcújtsó múnáajpi o íjcyánéllíihye.

8 Áánéllii uke o néé pahúllevaré íjcyáne cahcújtsó múnáa ímíááméré íjcyáne íñevú táhjácatsítyúmé tsaímíyé Píívyéébema íhjuvávahíjcyá íhyójtsine cáámevu íhíbúcúnema.

9 Aane walléemú waajácútábáre ímíbájkímyeíyáhi. Tsá ditye mítyane áhdómeíjyahjívú íujcámeíñe páhduvaré íhñíwaúúné idyáíívéne ícyáávéítyuró téhdure mítyane áhdómeíñe ícyáávevu.

10 Píívyéébedívúré íhvéjtsámeíñe díbye ímillédúré íjcyáiyóme.

11 Aame dííbyé uwááboju íávveyjúúlléne cúúvéhulléré lleebúcunúiyáhi.

12 Tsá muurá walle úwáábóítyuróne. Áhdure tsá dille wájpiikye ityáhjálléne dííbyeke túkévjtsóítyuróne. Áánéllii o néé walléemú cúúvéhulléré íjcyá pihcyáávé pañe.

13 Muuráhjáa Píívyéébe tujkénú Adáake ípívyéjtsóné boone Éébáke ípívyejtsóhi. Ehdu néénéllii tsá walle wájpi túkevjtsole íjcyáítyuróne.

14 Tsáháa muurá Adáa Naavenedívú állítsámeítyúne. Muuráhjáa ihdyu Éébáre íállítsámeíñéllii ímityúné meenúhi.

15 Ehdu néénéllii muurá walle ítsíímáváneri ícúbáhrámeíhíjcyáhi. Árólleke ihdyu Píívyéébe pájtyetétsoó dííbyeke icyáhcújtsóne dille ímíáálléré íjcyáhajhíjyú.

3

Muhdú cahcújtso múnáá uwáábojte íjcyane

¹ Áánetu cahcújtso múnáá uwáábojte tsaate íjcyane ímilléhajchíí tehdújuco ímiá wákimyéí íjcyane ditye ímilléne.

² Áronáa ihdyu téené wákimyéí méénume íínetú néétsámeítyúmé panévatúré ímiááméré íjcyáne úwáábóiyáhi. Aame tsáápíllekére táábávaiyáhi. Áhdure tsaímíyé íaahíve múnáake waatsúcúpétsohíjcyáiyóme.

³ Aame tsá lííyícyávéítyuróne. Tsá ditye tsaatémá úhbájcatsíítyuróne. Tsá mítyane ídsíídsívaiyóneri ditye íjyácunúítyuróne. Ímiááméré íjcyáne píáábóiyá pamévakéré íídaatsóllénema.

⁴ Áhdure píivvyétyómé méwámyuma íítsíimeke ímííneúvú ityúkëvejtsóné ditye ímiááméré íjcyáne pamévakéré íávyejúúlleki.

⁵ Muurá íítsíimeke ityúkëvejtsóné píivvyetétúmé tsá Píivvyéébé cahcújtso múnáake túkévjtsóítyuróne.

⁶ Áhdure botsíi béhnere cáhcujtsómé tsá uwáábojte íjcyáítyuróne. Muurá béhmérei íjcyame tsáijyu múúne íllure imítyájkímyeíñeri tútávájtsámeíiyá muhdúhjáa Naavéné tútávájtsámeídyu.

⁷ Áhdure panévatúré ímiááméré íjcyáiyá cahcújtso múnáa íjcyáturómé díityéké íávyejúúlleki. Áijyu tsá íínej téeverí Naavéné díityéké ícyánejcúvú lííucúítyuróne.

Muhdú túkevjtsojte íjcyane

⁸ Téhdure idyé túkevjtsojte ímiááméré íjcyáiyá pame díityéké íávyejúúlleki. Tsá ditye állíúúítyuróne. Áhdure tsá ditye lííyícyávéítyuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsívaiyóneri.

⁹ Tsá ditye íínetú néétsámeítyuróne. Aame ííne mecáhcuíjtsonéjcú ímííneúvú waajácúiyáhi.

¹⁰⁻¹³ Áánéllii múu tujkénú díityéké tsáneeri waajácullé ímí ditye méénúhajchíí botsíi díityéké téené wákimyéivu ípícyoóki. Aame tsáápíllekére táábávaiyáhi. Téhdure píivvyétyómé méwámyuma íítsíimeke ímííneúvú ityúkëvejtsóne. Áhdure méwamyu panévatúré ímiááméré íjcyáiyá ditye díityéké íávyejúúlleki. Tsá ditye állíúúnújcatsíítyuróne. Ehdú muurá tsaímíyé téené wákimyéi múnáa íjcyámeke pame avyéjuulléhi. Aame ihdyu Jetsocríjtoke icyáhcuíjtsóné uwááboju éhnííñevu íínerí núhnévetúmé úwaabóhi.

Muhdú néjijto meúraavyéne

¹⁴⁻¹⁵ Aane lléváhréjuco uke o ááhívetéííne. Áronáa ihdyu tsáijyu múúne íícúí o péétúnéllii ííne uke apáhajchíí ó nehíjcyá muhdú Píivvyéébeéjté íjcyame dííbyé uwááboju íhvéjtsotúmé úráavyehíjcyámema u íjcyáííne.

¹⁶ Muurá ííne meúraávyehíjcyajjító ímiááné íhtsutúné íjcyánéllii íllu nééneé: Píivvyéébé méhdivu bóhówaavé míamúnáájpidívú íípívyéévenema. Aabée ímiáábé íjcyane Íapííchó bóhówátsohíjcyáhi. Áábekée níjkyéji múnáa íícúvehíjcyáábé uwááboju pámehdíyé tsújaavéné cáhcujtsóme. Átsihdyúu tsiííne peebe íavyéjuvu níjkyejívu. Ehdú muurá nééneé.

4

Píivvyéébeke icyáhcuíjtsóné tsaate íhvétsoííne

1 Aane Píivyeébe Íapííchoj téeveri meke boohówáwu nehíjcyá páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóvéíñe ihde nihñéétsihvúré tsaate dííbyeke icyáhcújtsoróné ñhvéjtsóne naavéneéjté átéréenéhjí úwaabóneréjuco úráávyéíñe.

2 Aame ílluréjuco mújtaíñe eene ñjtsaméiúvú wáájácúmeítyúmé pánehjídú ímiáámeúvúdú úwáábohíjcyané icyáhcújtsónema.

3 Muurá téeméjtéjuco úwáábohíjcyané metáábávájcatsíñe ímityúné íjcyane. Áhdure tsáneetsa majchóháñe ímityúné íjcyane nehíjcyáme. Áronáacáa muurá Píivyeébe páneere majcho ípívyejtsó dííbyé cahcújtsó múnaa meíjcyame téene tájpi meíjcyané hallúvú dííbyeke metéhdútsohíjcyaki.

4-5 Muuráhjáa páneere tsaímíyé ípívyéjtsóóbe. Áánéllii téene tájpi meícyahíjcyánéhjitu tsáneetsa tsá múhdurá meíjtsúcunútyuróne. Muurá panévare dííbyedívú ímí néenéllii ténehji méóóvéiyá dííbyeke téhdújtsomére.

Muhdú uwáábojte íjcyane

6 Ehdu íñe uke o úwaabóné ménahbémuke ímí u úwáábóhajchíí ímiáané Jetsocríjtó wákimyéi múnáajpi ú íjcyáahi. Aabe dííbyedítyú íjcyané uwááboju u cáhcujtsóné ímí u úráávyéhajchíí éhniíñevu ímí ú íjcyáahi.

7 Áánéllii éhniíñevu ténejcúrí pííñuméí ímíñeúvú u wáájácuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íhdityúré iújcune tsaate úúbállehíjcyánéhjiri.

8 Muurá ñnetú meke píáábóítyúnéllii meíhnaño méjpi mépiiñúhi. Áané éhniíñevu muurá panévatúré meke píaabóné Píivyeébé icyánéjcuri mepííñúmeíñe. Muurá meke píaabóné ííñújí hallúrí meíjcyánetu. Téhdure meke píaabóné dííbyema tsaímíyéjuco meíjcyáíñetu.

9 Ehdu íñe uke ó nées ímiáané íjcyane. Aane ihdyu óvíi pámeere cáhcujtsóhi.

10 Muurá méwaajácú íñe imíjyaú tsaímíyé Mepájtyetétsoobe Píivyeébema meíjcyaiñe dííbyeke mecáhcujtsóme. Áánéllii muurá nehniwu méhdityu míamúnaa íhjúvahíjcyámé panévaríyé meícúbáhrámeíyóné pañe téené wákimyéi méméénuhíjcyáhi.

11 Aane páneere íñe uke o nehíjcyanéhjí óvíi ú úwaabóhi.

12 Áronáa ihdyu uke tsíménééllédímyé ováhtsaré u íjcyáabeke. Áánéllii uke o nées cahcújtsó múnaake u úújétso muhdú múúne ímiáábé Críjtó cahcújtsó múnaajpi íjcyadu u íjcyáneri, u úwáábóneri, pamévakéré u wájýúneri, panévatúré ímiáábé u íjcyáneri.

13 Áámema íñe ílle o íjcyané hajchótá Píivyeébé waajácuháámí déhvéne dúwáábohíjcyá tsápíjtsóobere.

14 Aabe ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá Píivyeébé uke ájcúné waajácuri ñná u méénune u píívyeténe. Muuráhjáa dííbyere túkévéjtsóneri cahcújtsó múnaá túkévéjtsójte díhyallúvú íhyójtsine ípícyóóne dííbyeke píáábó táúmeíñe tujkéveri téénevu uke ájcuúbe.

15 Áané wákimyéi ihdyu ímíñeúvú méénuhíjcyá pámeere iwáájácu ténejcu ímí u úraavyéne.

16 Áánéllii uke o nées u úwáábohíjcyánéjcutu panévatúré ímíñeúvú u téhmémeíñe tsaímíyé ténejcu u úráávyeki. Ehdu u íjcyáhajchíí ámuha tsaméhjí mepájtyéteé múhdumé díuwaábó illéébone cáhcújtsómema.

5

Muhdú cahcújtsó múnáama meíjcyane

1 Aabe múu kéémeke díícyáánidyu íjtsúcunúne ímíñeúvú chooco túkévejtsohi. Tsá múu uhbádúré túkévejtsoúne. Áhdure ováhtsámuke díñahbémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévejtso.

2 Kéémélleke díítsííjudu díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévejtso. Bádsíjcake díñaallémúdú díjtsúcunúne ímíñeúvú túkévejtso ímityúné diityédítýú íjtsámeítýuubére.

3 Téhdure píibájujteké píáábó téene tájpi dítye íjcyáíñetu.

4 Áánetu íítsíímema íaachímuma íjcyámeke óví diityéré píáabó cáánímutsíi diityéké píívyétsóne áhdódú ívane. Ehdu néene Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

5 Áánetu ímíááné iiye íjcyáné píibájuulle óví Píívyéébedívú icyátsípáávéne pájjuvaré píáábó táúmeíhijcyá díbye díílleke pííááboki.

6 Áánetu íimíllédú íjcyáné píibájuulle ímityúné méénuhíjcyáalleke tsá múu píáábotúne.

7 Íllu íñe uke o néhíjcyanéjí páneere duwáábó cahcújtso múnáake dítye íñetú íñéétsámeítýuki.

8 Muurá tsaate íhyájkímuke íñahbéjteke pííáábóiyóné ímíllétúmé tsá ímíá cahcújtso múná íjcyatúne. Ímityúmé dítye cáhcújtsótúmé ehnííñevu.

9-10 Téénéllii mépíáábohíjcyá píibájujte walléemudítýú tsúuca 60 píjcyábájuco íjcyame ímíááméré íjcyánetu bóhówaúcunúmeke, tsáápiikyéree tájívámeke, tsaímíyee íítsíimeke píívyétsómeke, íaahíve múnáake tsaímíyé wáátsúcuíhíjcyámeke, cahcújtso múnáake píáábohíjcyámeke, tsaatéké kímóhcó nénehjí pájtyémeke píáábohíjcyámeke, ímíáánéré méénuhíjcyámeke. Éhdu icyahíjcyáné píibájujtekéré múu píáabóhi.

11 Áánetu badsíjcaíchóméhjíúvú néené píibájujteké mépíáábodí tsáijyu múúne bañúháñé ámuha mepíáábohíjcyánáa tsííñe ityájíváne tútávaavémé Críjtoke icyáhcuíjtsónetu.

12 Aame téeneri ityútáváávéhajchíí íhyallúvúré ímityúné meenu téené déjúcotu iwágóóóveíñe ípyee íñéhdú íjcyátúnéllíihye.

13 Muurá tééméjté jááháñeri pehíjcyá tsíjyatúréjuco óvéhe múná íjcyame. Aame tsíjtyedi íhjuváméré pehíjcyá átéréenéhjí úbálléjcatsímyere.

14 Áánéllii o néé dítye ityájíváne ítsíímávámeke tsaímíyé ityéhme múha diityédítýú íná íhjuvátuki.

15 Muurá tehdu néené píibájujtedítýú tsaatétsáhjí Críjtoke icyáhcuíjtsóné íhvéjtsóne Naavénekeréjuco úraavyéne.

16 Áhdícyane ámuha cahcújtso múnáadítýú ámuha hájkímú píibájujte íjcyáhajchíí múu iiye píáabó tsíjtyedívú tájpitýúme. Áánetu íhyájkímuma íjcyátúmeke múu pámeere cahcújtso múná píáabóhi.

17 Áhdure múu túkévejtsojtémá uwáábojtéké avyéjuulléhi.

18 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu néeneé: “Trígó tátsoújcori íjcyáábeke ócájikye tsá múu tsíeménevu íhju wátájcotú díbye imájchótuki.” Áhdure néeneé: “Wákimyéi múnáajpi íwákimyéi áhdó ujcúhi.” Ehdu néene Píívyéébe waajácúháámitu.

19 Téhdure uke o néé tsaapi cahcújtso múnáá túkévejtsoobe tsáijyu múhdurá íjcyane tsáápiye dííbyé hallúvú úúbálléhajchíí tsá múu íícúvetúne. Áánetu íhdyu míityétsíuba pápíhchúúmeváuba úúbálléhajchíí múu íícuvéhi.

20 Múu pámeere cahcújtso múnáá húmíj píñnévú íhnáhóónécoba úwaabó ímityúné imyéenuhíjcyáné íhvejtsópítýúmeke tsíjtye téeneri íñúhnévéne tehdu íjcyátuki.

21 Aane íñe Píívyéébeé, Ávyéjuube Jetsocríjto, níjkyéji múná, íjcyámé húmíj píñnévú uke o níwaavéné tsáma ímíñeúvú dúwáábohíjcyá múhdí núhnévétuubére.

²² Áronáa ihdyu tsá múu tsaatéké peecútéré méménutú cahcújtso múnáá túkevjtsojte ditye ijcyaki. Muurá peecútéré tsáijyu ímityúmé ijcyámeke u méménúhachíí tsaate uke ijtsúcunúiyá téhdure ímityuube u ijcyane. Áánéllii uke o nées panéva ímityunéhjitu u téhmémeíki.

²³ Áánetu eene díhbáu uke ávyéneri u chémehíjcyánéllii uke o nées áyanéwu bíinójpácyotu u ádo uke tene ipiááboki. Tsá múu tsanééré nújpacyo ádotúne.

²⁴ Muurá tsaate ímityúné méénune tsá téévetú diityémái tene ímbájchómeityúrónáaaca. Áhdure tsíñehji wáájácúratúné íjcyaróné páneere ímbájchómeícyooca bóhówááveéhi.

²⁵ Muurá ímiánéhjí meméénuhíjcyáné tsá téévetúne. Áhdure tsíñehji wáájácúratúné íjcyaróné bóhówááveéhi.

6

¹ Áánéllii múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame ímíñeúvú diityéké panévatúré avyéjuullé ímityúné Píivyéébedityú múha ílhjyúvátu muha meúwáábohíjcyánetu.

² Áhdícyane tsaaté avyéjujte cahcújtso múnaa íjcyáhachíí múu avyéjuulléhi. Tsá ditye cahcújtso múnaa íjcyánéllii ávyejúúletúmé íjcyáityuróne. Awáá tsame íjcyame múu ímíñeúvú piáábójcatsíhi. Muurá cahcújtso múnaa meíjcyame mewájujycatsíñe tsaímíyé mépiáábójcatsíiyáhi. Ehdu íñe uke o nehíjcyanéhjí dúwáábohíjcyá.

Píivyéébeke meúraavyéne

³ Muurá Máavyéjuube Jetsocríjtó uwááboju ímiáájú meúraávyéné tsíjítóriyéjuco tsaate úwáábohíjcyáne.

⁴ Ehdu úwáábohíjcyámé atéréejte íjcyame íñeubará wáájácúturómé íllure téeneri ímityájkímyeiki. Áámé íbúwari muurá tsaanééré átérééné íjtsaméí íjcyame táhjácatsíhijcyá ténéhjiri. Áamedityú ímichi dóhéjúúvehíjcyáné ímityunéhjí íjcyane nómiútááva, úhbajcatsi, áabójcatsi, tútávátsojcatsi.

⁵ Aame ímiáájú wáájácútmé méénúcatsíhijcyá íjtsaméí wáájácúmeityúme. Aame itsúcunúhijcyá téené hallúvú medsídsíva meúwáábohíjcyáné Píivyéébe uwááboju. Tsá múu ehdu néémedívú náhbévatúne.

⁶ Muurá ihdyu íñe méhdi íjcyadúnéwúuma tsíñéhjiri íjtsámeityúmé tsaímíyé Píivyéébeke meúraávyéjító meúraavyémé nihñéétsihvúré íñe imíjyaú méíjcyááhi.

⁷ Tsáháa muurá ehnémá íñujívú metsímávámeityúne. Áhdure medsíjívécooca tsá íñá metsájtyetúne.

⁸ Áánéllii múu téene tájpíjyuco memájchoma méwajyámuma, meíjcyane, ímí ijtsúcunú tehdújuco.

⁹ Muurá éhniíñevúré íehnéváiyóneri tsúúrameíhijcyámé tsá áábúcutú panéva umúúpi. Aame éhniíñevu ídsídsíva átéréénéhjí wákímyeíhijcyámé ílluréjuco tútávaavémé téené níjcaúvú wágóóóveéhi.

¹⁰ Muurá medsídsíváiyóneríyé meíjyácunúhíjcyánetu ímichi tsááne panévaré ímityúne. Muurá tsaate Píivyéébeke cáhcujtsójúcoorómé téeneríyé íjyácunúhíjcyámé ílluréjuco teene íhvejtsóne. Aame ídátso íjcyáhi.

Tsaímíyé mecáhcujsóne

¹¹ Áánetu ihdyu tsúúca Píivyéébeéjpi u íjcyaaabe tsá múu téeneri ícúvetúne. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcujtsojító duráávyé. Ááne pamévakéré wajyu. Aabe panévaré ímityunéhjí uke pátyehíjcyáronéhjí ímiáábéré díícyáne daabúcuíhijcyá. Tsá múu 'mityáhmítyá' néétune.

12 Aabe imíchi díícyáne íínevú táhjátsámeítyuubéré ímíñeúvú Máavyéjuube Jetsocríjtoke cahcújtsó mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhí u újcuki. Muuráhjáa téenélii Píívyéébe uke ujcúhi. Áábeke ímí u cáhcujtsóné tsúúca mityame waajácúhi.

13-14 Ahdícyane ícyooca dííbye tájpi páneere íjcyaaabe Píívyéébé húmíj piínévuu, éhnée Póótsio Piráátó úmíwávú íhtsútuube íjcyane úúbállémeíbyé Jetsocríjtó húmíj piínévuu, íjcyane uke o née íñe muhdú uke o néhijcyádú u úwáábohíjcyaa íínetú néétsámeítyuubéré mújyú tsiíne díbye tsááiñevújuco.

15 Muurá Píívyéébe páñétúejpi íhtsútujte ávyéjajte íjcyaróméhjí avyéjuube íjcyaaabe Críjto tsááiñe éévé úújetécooca wáalloo dííbyeke.

16 Aabe apáábyéré Píívyéébe íjcyá muhdú íjcyáítyuúbe. Áábé ámítsaráhcovu muurá tsá múha piíhívéítyuróne. Áhdure tsá múha dííbyeke ájtyúmíítyuróne. Áábeke ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke medúúrúvahíjcyaa mújyú níjkéváítyúne. Ehdu teéne.

17 Ahdícyane ícyooca uke o née téhdure éhnéva múnáake u úwááboki. Tsá ditye ítsíméné múhajchótá íjcyáíñevújí ícyátsípáávéne mityájkímyeíítyuróne. Píívyéébe ímíáábé íjcyaaabe íínetú meke piíhtótsótúúbedívúré cátsípáávéiyóme.

18 Dúwaabo diityéké íéhnevádú íjcyame tsaate piíhtóméhjíke ítsíméneri ipíáábóiyóneri íjtsámeíki.

19 Ájyju muurá panévatúré tsaímíyé íjcyámé úmíwa ííne ímíjyaú nééme újcúiyá mújyú ídsíjívéjúcóóítyúne bóhí.

Timotéoke Páávoró téíbúwajtsóne

20 Ahdícyane uke o née Timotéoke Píívyéébé uke níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú u méénuki. Tsá múu íícúvetú átéréenéhjí íjienéré íjcyane míamúnaa iwáájácúneri táhjácatsíhíjcyáneri.

21 Muurá ténehjí iúráávyéne tsaate tsáhájucó Píívyéébeke cáhcújtsotúne. Aabe ihdyu óví uke píaabóhi. Áyu tehdújuco.

2 TIMOTÉO

Hállúvúeháámí Timotéo éllevu Páávoró cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró o íjcyáábekée Píívyéébe oke ityújkevéélléne picyóó Jetsocríjtoke mecáhcujsómé mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhí meújcúné uwááboju úwááboobéré o péhíjcyaki.

² Aabe íñe tsiíñe íhyaami diéllevu ó caatúnú ávyeta tájtsiménédú uke o íjtsúcunúúbeke mítyane o wájyuube Timotéo éllevu. Aane óví uke Máavyéjuube Jetsocríjtó Caani Píívyéébe pámeeke íídaatsóllédú íjcyaae píaabó ímí u íjcyaki.

Críjtodítyú Páávoró úwaabóne

³ Áánéllí pájyuvaré Píívyéébeke píaabó díhyallúvú ó táúmeíhijcyá panévá hallúvúré téhdújtsobé. Áábeke tsaímíyé ó íícúvehíjcyá íínerí íjtsámeítyuube méíhdé múnáaúvúu íícúvehíjcyáábeke.

⁴ Aabe ó ítsáavehíjcyá éhnée uke o pícyoíñúnerí ídátso u kímoovéne. Áánéllí ó imíllé uke o ájtyumíné o ímíjyúúveki.

⁵ Muurá ó waajácú ímí Píívyéébeke u cáhcujsóné díityáállée Róóidámúpí díítsíju Eoníítsema cáhcujsódu.

⁶ Muuráhjáa díhyallúvú táhójtsicu o pícyóóne dííbyeke píaabó o táúmeíñé tujkéveri uke díbye píaaboobe ú píivyéte dííbyé wákimyéí u méénune. Áánéllí uke o néé ímíñeúvú teene u méénuki.

⁷ Tsáháa Píívyéébe Íapííchó mépañévú pícyootú meíllityéki. Mépañévúu pícyoobe téénej tééveri íhtsutúme méjcyá íínevú táhjátsámeítyúme ímiááméré méjcyame mewájyújcatsíki.

⁸ Ahdícyane núcojpiílétuubéré dúwáábohíjcyá Jetsocríjtodítyú íjcyané uwááboju. Áhdure íñe téené déjúcotu cúvéhóójari o íjcyánerí núcojpivétuubéré Píívyéébedívú cátsípáávéne téhdure téené déjúcotu u ícúbáhrámeíyóné daabúcu.

⁹ Muuráhjáa tsúuca meke ípájtyetétsómeke ímiáámedi díbye díllome méijcyá dííbyeéjte. Tsáháa idyé íná ímiááné meméénúnéllí meke díbye újcutúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ííñují íjcyátúné íhdéjuco meke iwájyúne díbye íjtsámeíñé Críjtoj tééveri meke íjcuíñe.

¹⁰ Áhdújucóo dííbyeke iwállóónerí meke díbye úújetsóné ímiááné meke iwájyune. Aabée mééma ímíbajchó mépée mewágóóóvéiyóne. Áánemáa méhdivu bóhówajcároobe mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhí meújcúíñe uwááboju.

¹¹ Aane íñe úwááboobéré ó péhíjcyá jodíómú íjcyátúmeke okée Píívyéébe níwaavédújuco.

¹² Aabe téené déjúcotu páhdúváré nénéhjirí o ícúbáhrámeíyoobe tsá o núcojpivetú dííbyedívú o cátsípáávénema. Muurá ó waajácú oke díbye píaabóíñe tsiíñe Jetsocríjtó tsáííñévújuco.

¹³ Ahdícyane ímíñeúvú dííbyé uwááboju cáhcujsóne duráávyé muhdúhjáa uke o úwaabódu. Áane pamévakéré wajyu Críjto meke wájyudu.

¹⁴ Aabe óví Píívyéébé uke ityújkevéélléne níwáávéné wákimyéí ímíñeúvú ú meenu dííbyé Apííchó mépañe íjcyane uke píaabónerí.

¹⁵ Áánetúu Áátsiá ííñújí cahcújtso múnáadítyú tsaate oke náhbénuhíjcyarómé óhdityu péémema téhdure Píjéerómútsí Hemóójenémá péehíí. Aane muurá tsúuca ú waajácúhi.

16 Áánetú Onetsíiporo píváijyúvá oke aahíveje 'bohíbohíúvú' cúvéhóójari o íjcyane núcojpillétuubére. Áábedi óví Píívyéébe ídáátsóvéne píaabó panévatúré pámeekéré ítsíímema.

17 Íllevúhjáa Róómávu wájtssiibe íjcyátútsihdyu oke néhcoobéré ipyéhíjcyané níjcaúvú ájtyúmité cúvéhóójari o íjcyáábeke.

18 Aane muurá uure ú waajácú muhdúhjáa meke díbye píáábohíjcyané Éépetsóri meíjcyámútsikye. Ahdu óví dííbyeke Píívyéébe píaabó Ávyéjuube Jetsóó itsáácooca tsaímíyé dííbyeke iújcuki.

2

Muhdú uwáábojte íjcyane

1 Aane oví Píívyéébe uke píaabó íñe Críjtoke mecáhcujsónéjcutu u íhtsútúúveki, Llihú Timotéoj.

2 Aabe ihdyu muhdúhjáa mítyáméj piínévú o úwaabóné u wáájane tsíjtyeke ímíñeúvú duwáábó téhdure díityéréjuco iúwáábo tsíjtyeke.

3 Áané wákimyéiyi u ícúbáhrámeíyonéhjí imíchi díícyáne daabúcuíjcyá díibyējuco Jetsocríjtó wákimyéi múnáajpi u íjcyáábe.

4 Tsá muurá tsodáhó íimillédú íjcyatú pevéjté íjcyadu. Muurá ihdyu íavyéjuube muhdú néhdújuco díbye íjcyane.

5 Muurá tsáne íicuri ímíñeúvú íicutúmé tsá téene áhdó újcutúne.

6 Áánetu úmíheneri wákímyeíméy íbájtso kéémécooca ujcú téene tájpi íjcyaki.

7 Íllu íñe uke o néhíjcyané cáhawáá ímíñeúvú díjtso Píívyéébe páneere úhdivu íbóhówájtsoki.

8 Cáhawáá díjtsúcunu muhdúhjáa Jetsocríjtó míamúnáá icyánéjcutu Dabíiúvúj tsíménémúhaabe íjcyabe idsíjívétsihdyu tsiíñe bóhíne. Áábedítýú íjcyané uwááboju íñe méúwáábohíjcyá pajtyéteju.

9 Áané hallútú muurá éhne múúne dsíjívétso múnáájpikye icyúvéhoojánúdú oke míamúnaa cúvéhoojánuube ó ícúbáhrámeíhíjcyáhi. Áronáa téené uwááboju tsúuca pahúllevávúré tsújaavéné tsá múha muhdú méénúútyuróne.

10 Áánéllii o ícúbáhrámeíyonéhjí ó aabúcuíjcyá Píívyéébéé újcúmeke o úwáábo múijyú muhdú íjcyáityúmerējuco Jetsocríjtoj tééveri ípájtýeteki.

11 Íllu muurá néene ímiáánéjuco:

Críjtoke mecáhcujsómé medsíjívécooca ííne imíjyaú dííbyema meíjcyáahi.

12 Áhdure meícúbáhrámeíyonéhjí maáábúcuíhájchíí dííbyema máávyéjúúteéhi. Áánetu dííbyeéjté meíjcyane metóónúmeíhájchíí téhdure tóónúíbye íhñéjté meíjcyaróne.

13 Muurá múhdurá medáríívémeíyónáa íjcyadúré ímiáábé íjcyánéllii meke píáábohíjcyáábe.

Ímiá uwáábojte

14 Áánéllii ímíñeúvú duwáábó míamúnáake Ávyéjuube Jetsóó mémeri dítye átéréénéhjiri ityáhájcatsíjyúcóótuki. Muurá ténéhjiri íllure tútávátsohíjcyámé ímiá uwááboju lléébóiyómeke.

15 Áánetu ímiá uwááboobe u íjcyabe ímíñeúvú dúwáábohíjcyá ímiá uwááboju íínerí núcójpívétuubéré Píívyéébedívú u úújeteki.

16 Átéréénéhjí dítye úbállécatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Muurá ténéhjiri éhnííñevu iiye tútávátámeíhíjcyáme.

17 Áané uwááboju muurá míamúnáadi tsújaavéné illure diityéké tútávátsohíjcyá éhne múúne cheme méjpiíyi líyaaténé meke tútávajtsódu. Muuráhjáa Himenéomútsikye Piréetoma téené uwááboju tútávajtsóhi.

18 Aamútsí muurá nehíjcyá meeva medsíjivémé tsiíne mebóhíjucóóityúne. Ááneri cahcújtso múnáake tsíñejcúvuréjuco dityétsí íbúwátsohíjcyáné tsíhdyuréjuco íúwáábóneri.

19 Áronáa méwaajácú illu tene nééneé: “Píívyéébe waajácú ihñéjteke.” Áhdure nééneé: “Pámeere Críjtoéjté tsáhájucóo ímityúné méénúityuróne.” Ehdú Píívyéébe waajácúháámitu nééneé.

20 Muurá tsájá pañe tsá apááñeré ímiááné wáábyuta óórótuú, tsítsíiné uwáñewáánetuu, méénúmeíñé líiyíhllóné íjcyatúne. Téhdure muurá íjcyáné átéréénéhjí wáábyuta úméhetuu, núpájkityuu, méénúmeíhllóji.

21 Ahdu muurá ímityunéhjí méénújúcootúmé ímiáámeréjuco íjcyámej tééveri Píívyéébe meenú íwákimyéi.

22 Ahdícyane ihdyu díícúvedí ováhtsámú íbúwatu ímityúné íjtsaméi tsíñáávehíjcyáneri. Ímiáábéré díícyáne ímíñeúvú duráávyé u cáhcújtsojító. Ááne pamévamáyé wajyújcatsi múhdumé ímiááméré íjcyáne dííbyedi tsúúrameíhíjcyámema íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

23 Tsá múu íícúvetú átéréénéhjíri míamúnáa táhjácatsíhíjcyáneri. Muurá ú waajácú téeménéhjí níjkeváne úhbajcátsivuréjuco.

24-25 Tsá tene ímityú Píívyéébe wákimyéi méénume úhbajcátsíñe. Pamévamáyé ímiááméré íjcyáne aabúcuhiíjcyáiyá ímityunéhjí íjcyaróne. Ímiááméré mítyájkímyeítyúmé chooco úwáábóiyá tsaate ímityúné íjcyámeke Píívyéébe píáábori ditye ímíjpyeténe iwáájácu ímiá uwááboju.

26 Ááne ditye íjchívyé Naavéné hójtsí pañétú ímíllédú díbye diityéké dáríívehíjcyánetu.

3

Muhdíívané míamúnáa íjcyáíñe

1 Áánetu wajácútsi díícyaco. Muurá nihñéétsihvúré páneere tsíhdyuréjuco cápáyóóvéíñé úmíwari míamúnáa ímityúné íjcyáahi.

2 Imílleímyé tsaímíyé íjcyá mítyane ídsíídsíváiyóne. Mítyákímyeíhíjcyáímye. Ááne nehníwu Píívyéébedítyú íhíjyúváne dííbyeke meúráávyejító tsá ditye ávyejúúlléityúne. Áhdure tsá ditye cáánimu íjcyarómeke ávyejúúlléityúne.

3 Tsá muucá ditye wávyúityúne. Míamúnáadi nehníwu íhíjyúvahíjcyáímye. Ímityúnéhjíri úmúúpívyehíjcyáímye. Íllure tsaríllehíjcyáímye páneere ímiááné íjcyane.

4 Íñáhbévahíjcyarómeke ímityúné dárííveímye. ‘Meíhméi’ néeme Píívyéébedi íícúvetúmére íiye tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúrameíhíjcyáahi.

5 Pánehjídú dííbyeke meúráávyejító úráávyeímye. Áronáa tsá ditye ímiáánetúré cáhcújtsoítyúne. Áámedi tsá múu íícúvetúne.

6 Muurá téeméjtéjuco míamúnáake íáhíívéne állíuré úwáábohíjcyáne. Ááneri walléémuke mútátsohíjcyámé ímityúné íjtsaméi íjcyame ténehjíré líííñe meke.

7 Ááne diityé uwáábó úráávyerómé tsá mújyú wáájácúityú keená ímiááné íjcyane.

8 Tehdúhjáa muurá apííchojtétsí Jáánémutsi Jááberémá Moitséeúvú úwaabóné ehdíívallehíjcyáahi. Ahdu néeme íjtsaméiúvú wáájácúmeítyúmé tsá íícúvehíjcyatú Píívyéébe uwááboju ímiáájú íjcyáneri.

9 Ároméi wájácúúvétsáméi ímityúné imyéénuhíjcyanéúvú diityétsíhíjyáa apííchojtétsí imyéénuhíjcyanéúvú wájácúúvétsáméidyú.

Timotéoke éhniíñevu Páávoru úwaabóne

¹⁰ Áánetu ihdyu ímí tehdújuco u ícyahíjcyáné ukée o úwaabódu. Aabe muurá ú waajácú muhdú o ícyahíjcyáne, muhdú o íjtsámeíñe, muhdú Críjtoke o cáhcujtsóne, panévare oke pájtyéronéhjí o áábúcu híjcyáne, pamévakeré o wájyuhíjcyáne, o úwáábóné déjúcotu o ícúbáhrámeíyonéhjí o áábúcu híjcyáne.

¹¹ Muurá ú waajácú muhdúhjáa Ajtiokíia múnaa, Icóónio múnaa, Ríítará múnaa, óhdi ícúbáhráronéhjí o áábúcu híjcyáne. Áhdure ú waajácú muhdúhjáa Píívyéébe oke ténéhjítu pátyetétsohíjcyáne.

¹² Aane ímiáané ihnáhóóné Jetsocríjtoke meúraavyéné meímillémé téené déjúcotu meícúbáhrámeíñe.

¹³ Áánetu ímityúmé állíu múnaa íjcyame ávyetá tútavááveréjuco méénume míamúnáake éhniíñevuré állíhíjcyá muhdú ímityúnehjívú iállítsámeíhijcyádu.

¹⁴ Áánetu ihdyu ímíñeúvú duráávyé ukée o úwaabóné tsúúca u wáájacúne.

¹⁵ Muurá ímí tehdújuco tsíimenedítýuré u wáajacúné Píívyéébé uwááboju muhdú íwaajácúháámitu néeneé. Aane uke tükévétsooneri tsaimíyé Jetsocríjtoke u cáhcújtsoobe ú pájtyéteéhi.

¹⁶⁻¹⁷ Muuráhjáa Píívyéébé uwááboju íwaajácúháámitu íhjú uubálle múnaa caatúnú dííbyere tükévétsooneri meke tene iúwáábo keená ímiáájú íjcyane, téhdure meke tene ityúkévétso keená állíuré íjcyánetu, áhdure meke tene iúwáábo múhdurá meícyahíjcyánetu meímíbaávyéne ímiáámé dííbyema meíjcyame ímiánéhjíréjuco meméénuki.

4

¹ Muurá Ávyéjuube Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyaaabe tsiiñe tsaá pámeere míamúnáa dsíjívéjúcoóróméhjíma muhdú ícyahíjcyáné ímíbájchoki. Áánéllí dííbyee, Píívyéébé, íjcyámútsí úmíwávú uke o néé dííbyedítýú íjcyáné uwááboju pájtyuvaré u úwáábohíjcyá íhdícyajcójí íjcyaróne.

² Ímíñeúvú múhdurá néérónéhjí pañe óvéhéétuubéré cáhcújtsótúmeke chooco duwáábó muhdú tene néhdújuco. Áánetu cáhcujtsójúcoorómé múhdurá ícyahíjcyámeke ihnáhóónécoba duwáábó ditye ímíjpyeteki.

³ Muurá íjcyaiñé míamúnáa ímiá uwááboju íhvétsoone ímíllehíjcyádú átéréénéhjí uwáábojtékeréjuco néhcoíñe.

⁴ Aame úúbállénéhjíréjúco íjcyame ílluréjuco íhvétsoíñé ímiá uwááboju.

⁵ Áánetu ihdyu ímiáábéré díícyáne daabúcu híjcyá ímityunéhjí uke pájtyeróne. Ááne dúwáábohíjcyá ímiáájú pájtyéteju míamúnáa icyáhíjtsoki. Ehdu ímíñeúvú méénuhíjcyá díwákimyéíjyucó íjcyane.

⁶ Muurá íñe tsúúca téeneri o ícúbáhrámeíhíjcyánetu ó wáyéeevéhi. Aabe wahájchotáréjuco o íjcyánetu o dsíjívéíñe.

⁷ Tsúúca íñe okée Píívyéébe níwáávéné wákimyéí o méénúnetu ó níjkévahi. Aabe dííbyeke o cáhcujtsóné tsá o íhvétsoóne.

⁸ Áánéllí Jetsocríjtó ímiáábé íjcyaaabe tsiiñe itsáácooca téene áhdó oke ávyéjújtsóóhi. Árónáa tsá apáábyekéré oke díbye ávyéjújtsóóityúne. Pámeere múhdumé ímiááméré íjcyáne tsaimíyé dííbyeke téhmehíjcyámeke téhdure ávyéjújtsóóíbye.

Timotéoke Páávoru tükévejtsoone

⁹ Aane óvíjyucó íícúí oke duhjéva.

10 Muurá oke náhbenuhíjcyarómé péjucóó óhdityu. Déema péjucóó Tetsaróónicávú íjienéré ímíllehíjcyánéllííhye. Áhdure Cretséété péjucóó Garáátsiá ííñújivu. Áhdure Tíito péjucóó Damáátsiá ííñújivu.

11-12 Áánetúu Tííkicyóké ó wallóó Éépetsóvu. Apáábyeréjuco Róóca óhdivu cóeváne. Áánéllii uke o néé kiá Mááco íjcyáábeke u néhcóne óhdivu u tsíva oke díbye táwákimyéityu ípíááboki.

13 Aabe néhi u tsáácooca óhdivu tsíva Tóroóavúu Cáápo jávú tátsuucójama táwaajácúhaamíné o pícyoíñúne. Tsáma dáabájíívedí ímichi tápañétúéhaamíjí íjcyane.

14 Áánetu uke ó úúballé Arejááadoro ímityúné oke dáriivéné éhne úwáñewáánetu panévare méenuhíjcyáábe. Áábema ihdyu óví Píívyéébe ímíbajchó teéne.

15 Áábeke téñbúwá díícyaco. Uke mújtátsódííbye. Muurá íñe meúwáábohíjcyané ehdíívallehíjcyáábe.

16 Aanée muurá pámeere oke náhbénurómé óhdityu péené boone ímityúnéhjí ímíbajchojté úmíwávú o íhjuvúwáábeke tsá múha oke píáábotúne. Árómeke néhi tsá íñá pájtyéityú téené hallútu.

17 Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe oke píáábóneri pájtyéteju o úwaabóné tsújaavé pámeere jodíómú íjcyátúrómédívu. Áhdurée oke pájtyetétsoobe oohímýé oke dóóíyónetu.

18 Aabe muurá oke panévaturé téhmeé tsaimíyé íavyéjuri dííbyema níjkyéjiri o íjcyaki. Áábeke metsu maávýéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Páávoró pítyajcóne

19 Aane óóma duubállé Píríícama Akííramútsikye o dúúruváne. Téhdure Onetsííporóké pámeere íítsíímema ó duurúváhi.

20 Téhdure uke ó úúballé Coríítovúu óhdityu Eráátó cóeváne. Áánetúu Tóroópimo chéméébeke ó pícyoíñú Miréétovu.

21 Áánéllii uke o néé íícúí úúníjyabái íjcyátúné ihde u tsáákíí. Téhdure uke ó úúballé ílletu uke dítye dúúruváné Eobóóroo, Podéétee, Ríínoó, Cáráóódíaa, íjcyame. Téhdure pámeere tsíjtyehjí ménahbémú uke duurúváhi.

22 Áhdícyane óví Píívyéébeema Ávyéjuube Jetsocríjtomútsí pámeekéré ámúhakye píaabóhi. Áyu tehjújuco.

TÍITOÓ Tíító éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Píívyéébé ñcúve múnáajpi o íjcyabe íñe Jetsocríjtodítýú íjcyáné uwááboju úwááboobéré ó pehíjcyá dibyée tsúúca újcúmeke ditye ímíñeúvú iwáájácu téjijto meúraavyémé mújyú medsíjivéjúcóóítyúne bóhí meújcune.

² Tsá muurá Píívyéébe állíuutúne. Aabée téenevu meke íájcuíñé nées tsúúcajátújuco ííñujíikyée ípívyéévetúné ihdéjuco.

³ Ááné uwáábojúu mewáájácúíñe éévé úújetétsihvújuco muurá íñe meke dibye wáájácutsóné téenevu. Aane úwááboobéré ó pehíjcyá Mepájtyetétsoobée Píívyéébe oke néhdújuco.

⁴ Aabe íñe íhyaami ó caatúnú, uu, Tíító éllevu táuwaáboríi Píívyéébeke u cáhcújtsónéllii tájtsiménédú uke o íjtsúcunúúbe éllevu. Aane ihdyu óví pámeeke íídaatsóllédú íjcyamútsí Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoma uke píaabó íbúwajíí u íjcyaki.

Cahcújtso múnáake Tíito píaabóne

⁵ Muuráhjáa uke ‘Créetaá’ némeíñe caapáhovu ó pícyoíñú tétsii íjcyácoomíjiri íjcyáné cahcújtso múnáake panévatúré u píááboki. Áhdurée uke o nées diityémá túkevéjtsotéké u méménuki.

⁶ Aame diitye túkevéjtsojte íjcyáiyá panévatúré ímiááméré íñetú néétsámeítyúme. Tsáápíllekére táábávaiyóme. Áamej tsíímé cahcújtso múnáa íjcyáiyá cáánímudívú íñéétsótuki.

⁷ Muurá túkevéjtsoobe páneere Píívyéébé icyánéjcu wákimyéí ejécunúhi. Áánéllii téené wákimyéí méénume panévatúré ímiááméré íjcyáiyáhi. Tsá ditye ávyéjuuháñé líííñéítyuróne. Tsá ditye cááyóbáítyuróne. Tsá ditye líííícyávéítyuróne. Tsá ditye átéréénéhjí hallúvú dsíídsíváítyuróne.

⁸ Keená ímiááné íjcyane Píívyéébe ímilléneréjuco ditye méénúiyóné íñevú táhjátsámeítyúme. Aame tsaímíyé íaahíve múnáake waatsúcúiyáhi.

⁹ Tsaímíyé ímiá uwááboju tsúúca iwáájácúné úráávyéiyóme. Áane úwáábóiyómé téénetu ímityúné íhjuvahíjcyámeke ímí diityéké tene íbúúúveki.

¹⁰ Muurá íjcyámé mítyame tamúnáa jodíómú ímiáájú úraavyéjúcoorómé úwáábohíjcyáné míamúnáa kíhdyahírótsámeítyónetu. Ááneri íllure míamúnáake állihíjcyáme.

¹¹ Áánéllii múu diityéké bóijcyú téénetu. Múhdurá úwáábohíjcyámé téené hallúvú ídsíídsívakíye. Muurá pívájavá múnáakéjuco ditye mújtsatóné ímiájíjtó ditye úráávyénetu.

¹² Aanéhjáa muurá tétsii múnáajpíyé uwááboobe néehíí: “Créeta múnáa ávyétá állíujte iyámédú néeme ovéhe múnáa íjcyame mítyane majchóhi.”

¹³ Ímiáánéjucóhjáa dibye nééneé. Áánéllii uke o nées íhnáhóónécoba tétsii múnáake u úwáábo ditye ímíñeúvú Críjtoke icyáhcújtsoki.

¹⁴ Aame tsá íícuvéjúcúóóityú átéréénéhjí íjtsaméityuré újcune ditye úúbállehíjcyáneri. Áhdure tsá ditye íícuvéityú ímiájíjtó úraavyéjúcootúmé diityéké tsíñejcúvúré túkévéjtsóneri.

¹⁵ Muurá cahcújtso múnáa ímiáánéré íjtsámeíhi. Áánetu cáhcújtsotúmé tsá mújyú ímiááné íjtsámeítyuró ímityúnéré diityé ííbúwari íjcyánéllííhye.

¹⁶ Tehdu néeme muurá bañúháñé nehíjcyá Píivýéébeke iwáájacúne. Áronáa múhdurá ditye ícyahíjcyánetu méwaajácú íllure ditye állihíjcyáne. Aame ímityúmé íjcyame tsá mújyú ímiááné méénúityuróne.

2

Ímiá uwááboju

¹ Áánetu ihdyu ímiñeúvú dihjyúvahíjcyá muhdú ímiá uwááboju néhduú.

² Ááne dúwáábohíjcyá kéémemújuco íjcyáne nahbémuke ditye tsaííbuwáaré íjcyáne pamévakéré iávyejúúlleki, ímityúnehjívú ditye ityáhjatsámeityuki, Críjtoke ditye ímí icyáhjútsoki, ímityunéhjí íjcyaróné iáábúcúne ditye pamévamáyé iwáájycatsíki.

³ Áhdure kéémemújuco íjcyáne naallémuke duwáábó pamévakéré iávyejúúlléne tsíjtyedítýú álliunéhjí ditye íhhyúvátuki. Áhdure tsá ditye lílyícyávéityuróne. Ímiáánetúrú bóhówaúacunúiyóme.

⁴ Aame úwáábóiyá bádsíjcake muhdú múúne walle ájyúma iwáájycatsíñe tsaímíyé ítsíimeke téhmene.

⁵ Úwáábóiyómé ímityunévú ditye ityáhjatsámeityuki, panévatúrú ímiááméré ditye íjcyaki, tsaímíyé ihjya ditye ityéhmeki, tsíjtyeke ídaatsólléne ditye ipíááboki, ájyumu túkévejtsódú tsaímíyé ditye íjcyaki. Ehdú íjcyáiyómé Píivýéébé uwáábójutu múha ímityúné íhhyúvátuki.

⁶ Áhdure ováhtsámuke ímiñeúvú duwáábó ditye ímiááméré íjcyaki.

⁷ Ááne panévatúrú ímiáábé diityémá diicya tehdu ditye íjcyaki. Tsá múu májchíjyuri díllotú diityéké iúwaabóne.

⁸ Tsaate úhdityu ímityúné íhhyúváneeri díícúvedí ditye téeneri íñúcójpívéne tsiíñe íhhyuvájúcóótuki.

⁹ Téhdure idyé uke o néé tsaaté hójtsí pañe íjcyámeke u úwáábo ditye ímiááméré íjcyáne íavyéjyte táuhbáne imyéénuki. Tsá tene ímityú lílíñetúrú diityéké ditye áñújcúiyóne.

¹⁰ Tsá ditye nánítyuró diityé éhne. Panévatúrú ímiááméré íjcyáiyá Mepájtyetétsoobe Píivýéébé uwááboju diityédítýú íbóhówaúacunúki.

¹¹ Muuráhjáa meke ídaatsólléne iwáájýmeke waajácútsoobe muhdú mepájtyetéíñe.

¹² Áánéllii tsúúca méwaajácú páneere íjí ímityuháñé meíhvéjtsóne tsaímíyéjuco dííbyeke meuráavyéiyóné íñevú táhjatsámeityúme.

¹³ Áhdure tsúúca méwaajácú ípyée íñéhdú íhtsútuube Mépiivýéébé Mepájtyetétsoobe Jetsocríjto íñé ímíjyaú tsááiñe metéhmehíjcyáne.

¹⁴ Diibyée muurá dsíjivé mewájyuri mepée mewágóóóvéiyónetu meke ipájtyetétsoki. Ehdú meke ímíjpyetétsoobe dííbyeéjté meíjcyame ímiááné meímílléne ímiááneréjuco meméénuki.

¹⁵ Ehdú múu úwaabó míamúnáake tsápíjtsoobére. Áhdure múu íhnáhóónécoba úwaabó múhdurá ícyahíjcyámeke diityédívú táhjatsámeityuubére.

3

Muhdú múúne cahcújtso múnaa íjcyane

¹ Áhdure idyé duwáábó cahcújtso múnáake ditye páneere íñújí avyéjyjtéké iávyejúúlléne muhdú ditye néhdu íjcyáne imyéénuhíjcyá ímiááneréjuco.

² Ááne ímiááméré íjcyáne mítyájkímyeityúmé míamúnáake ídaatsólléne ipíáábohíjcyaki. Aame tsá múhdityú ímityúné íhhyúváityúne.

³ Muuráhjáa tujkénú múhdurá menéénéllii tsá Píivýéébeke melléébohíjcyatúne. Ídátsohrée ímityúnéhacáa íjcyane páhduváré nénehji pánehjídú ímíwu meíjtsúcunúné

méuráavyehíjcyáhi. Ehdúu ímityúnéhjí pañe meíjcyame tsíñéhjiri ménomíutáavahíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyéhjima métsaríllécatsíhíjcyáhi.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Mepájtyetétsoobe ímiáané pámeekéré míamúnáake iwájyune úújetsó meke ipájtyetétsooneri.

⁵ Tsáháa iná ímiáané meméénúnéllii meke dibye pájtyetétsootúne. Mekée ídaatsóllénéllii pájtyetétsoobe Íapííchoj téeveri meke dibye ímbajchómé béhné íjtsamémáyéjuco meíjcyaki.

⁶⁻⁷ Teenée Íapííchó mépañévú pícyoobe Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj téeveri ímiáámeréjuco meíjcyame mújyú medsíjívéjúcúóítýúne bóhí meítsohíjcyáné meújcyaki.

⁸ Aane éhnííñevu dúwáábohíjcyá Píívyéébeke cáhcujtsómé keená ímiáané íjcyanére ímyéénúñeri itsúúrámeiki. Ehdu íñe uke o née pámeekéré píááboíñe.

⁹ Áanetu eene átéréenéhjí meke píáábóityúné muhdúhjáa méíhdé múnáaúvú íhdéené taúhbáju uráavyehíjcyáneri ditye táhjácatsíhíjcyáneri díícúvedíñe. Íllure ténehji meke mújtatsóhi.

¹⁰ Áanéllii múu tsaate ténéhjiri táhjácatsíhajchíí bóijcyúra míjyúúre. Aane ditye íléébótúhajchíí múu ílluréjuco íjchívyetsóné díityéké tsíjtyeke ditye ímújtátsótuki.

¹¹ Muurá ehdu dáríívemeímyé tsáhájucó ímíletú ímí íjcyane. Aame waajácurá íhyallúvúré ímityúné ímyéénune.

Títóke Páávoró tükévejsóne

¹² Aane díéllevu Tííkicyómá Atéémamútsidítýú tsáápikye o wáalloobe úújetécooca íícúí oke dúhjetécó Nicóoporíyí o íjcyáábeke. Técoomíyí úúníjyaba o pájtyeíñé ó wábyujtsóhi.

¹³ Áanetu ihdyu óvíi muhdú u píívyetédú ú píaabó Apóóromútsikye ímityúné múúne méénúmé hallúvú íhjyúvaabe Tséénáma dítyétsí kiávú ipyéhullévú péécoóca.

¹⁴ Aane ihdyu óvíi éhnée méuwáábori cáhcujtsómé iwáájáne téhdure tsíjtyeke píaabó ímiáájú díityédítýú íbóhówaúcunúki.

Páávoró pítyajcóne

¹⁵ Áhdícyane óvíi Píívyéébe pámeekéré ámúhakye píaabóhi. Pámeere ménahbémú ílle íjcyame uke duurúváhi. Áhdure elle íjcyámeke o duurúváhi. Áyu tehdújuco.

PIREMÓO

Piremóo éllevu Páávoró cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoró Críjtoke o úráavyéné déjúcotu cuvéhóójari o íjcyáábema ménahbe Timotéo íjcyáábema muhcsi íhyaami diéllevu mécaatúnú Píívyéébé wákimyéí muhcsi meméenuhíjcyádú téhdure tééné wákimyéí u méénúúbeke mítyane uke muhcsi mewájyuube Piremóo éllevu.

² Téhdure idyé dihjyávú pihcyáávehíjcyáné cahcújtso múnáá wáábyuta téhaámi. Áhdure uwáábotu meke piáábohíjcyaaabe Akíípoo, ménaalle Áápiáa, íjcyamútsí wáábyuta téhaámi.

³ Áámeke ihdyu óvíi ámuhákye Máavyéjuube Jetsocríjtomútsí Méécááni Píívyéébéma piáabó íbúwajíi ámuha meíjcyaki.

Piremóo ímí cáhcújtsóne

⁴⁻⁵ Muurá paijyuvaré Píívyéébéma o íhjuvácocooa díhyallúvú ó téhdútsohíjcyá uuva ímí Máavyéjuube Jetsocríjtoke u cáhcújtsóne pámeekéré cahcújtso múnáake u wájyuhíjcyáné uubállé o lléébónéllíihye.

⁶ Áánéllii díhyallúvú ó táúmeihíjcyá piáábó íñe Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej téeveríyé mééma piáábó íjcyane éhniíñevu u wáájácúne tsíjtyeke u úwááboki.

⁷ Muurá mítyane ó ímíjyuuvé ímí tehdújuco ménahbémuke u wájyúne panévaríyé diityéké u ímíjyuúvétsohíjcyáneri.

Páávoró Onéétsimó hallúvú íhjuváne

⁸ Áábeke muurá uke ó piivyéterá o táuhbané ñná u méénúíñévú Críjtorée oke uwáábóóbedívú pícyoóbe.

⁹⁻¹⁰ Aabe íñe ídátso keeméjuco o íjcyaaabe dííbyeke o cáhcújtsóné déjúcotu cuvéhóójari o íjcyaaabe úúma ó íhjuvácocooa Onéétsimó hallúvú táuwáábori díbye Píívyéébeke cáhcújtsónéllii tájtsiménédú o íjtsúcunúúbé hallúvu. Áánéllii uke o néé oke u wájyúhajchíi dííbyeke u piááboki.

¹¹ Muuráhjáa ihdyu éíjyu díhyójtí pañe íjcyaaabe tsá íñetú uke piáábohíjcyatú átéréejpi íjcyánéllíihye. Ároobe ícyooca tsúúca ímíjpyetéhi.

¹² Áábeke íñe tsiíñe diéllevu o óómíchóóbeke ihdyu ímíñeúvú waatsúcúpéjtsoco muhdú oke u wáátsúcúiyódu.

¹³ Ó imíllerá díbyéi óómaye íjcyane íñe ímiá uwáábójú déjúcotu cuvéhóójari o íjcyáné hajchótá oke díbye ipiáábo oke u piáábóiyódu.

¹⁴ Áronáa tsá o ímíllétú u wáájácútúnáa díbye óhdivu cóeváne. Ihdyu díicyánéjcutu u ímílléhajchíi tehdújuco óhdivu icyóeváne oke díbye piáábóiyóne.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ihdyu úhdityu úmívaabe ímíbáavyéne úúmaye íjcyaki.

¹⁶ Aabe ihdyu tsiíñe díhyójtí pañevú úújetéébeke éhniíñevu ú wájyuúhi. Muurá téhdure dííbyeke mítyane ó wájyuúhi. Áané éhniíñevu dííbyeke wájyu tsúúca Píívyéébeke cáhcújtsoobe díñahbeduréjuco néébeke.

¹⁷ Áhdícyane tsáma ímíñeúvú dííbyeke waatsúcucó muhdú oke u wáátsúcúiyódu ímiáané díñahbéébé o íjcyáábeke u wájyúhajchííjyu.

¹⁸ Aabée uke ímityúné dáríívéhajchííjyu, díbyée tsíméné úhdityu áhdótuube újcúhajchíi néhi páneere ookéréjuco dahdótso.

¹⁹ Aane uke o áhdoíñé o nééne oo Páávoroo ó caatúnúhi. Áronáa ihdyu tsá uke o néétu téhdure oke u áhdóiyóné ukée o píaabóne.

²⁰ Ehdu teéne, muúbej. Ahdícyane óvíi Ávyéjuube Jetsocríjtoke mecáhcújtsónéjcutu táñahbe u íjcyaaabe oke ú tsípajtsóhi.

²¹ Ehdu íñe diéllevu ó caatúnú panévatúré ímiáábé u íjcyane o wáájácúnéllííhye. Áánéllíi ó waajácú uke o néhíjcyáné ehnííñevu panévaré tsaimíyé u méénuíñe.

²² Aane uke o néé táihde tsátsii u ímíbájchoki. Tsáijyu múúne Píívyéébeke ámuha táhallúvú píáábó metáúmeíhíjcyáne j péévé ámúhadívú ó úújetéhi.

Páávoroo pítyajcóne

²³ Áhdure uke ó úúballé Epáápara uke dúúruváné téhdure Jetsocríjtoke iúráávyéné déjúcotu óóma cuvéhóójari íjcyaaábe.

²⁴ Áhdure uke duurúvámé Máácoó, Arijtáácoo, Déémaá, Róócaá, ehdume muha mewákímyeíhíjcyáme.

²⁵ Ahdícyane óvíi Máavyéjuube Jetsocríjtó ámúhakye píaabóhi. Áyu tehdújuco.

HEEBERÉO

Heeberéo mu éllevu cáátúnúmeiháámi

Píivyéébe Ílji tééveri míamúnáama ihjyváne

¹ Éíjuuvúhjáa Píivyéébe ihjúvahíjcyá méihdé múnáaúvuma páhdváré nénehji ihjú uubálle múnáadívú íbóhówajcárónej tééveri.

² Áánetu ícyooca íjcyáné míamúnáama ihjúvaabe Ílji Jetsocríjtoj tééveri. Aanéhjáa dííbyej tééveri páneere múhdúné tsíeméné ípívyéjtsóne dííbyé hójtsí pañévú pícyoobe téené avyéjuube díbye íjcyaki.

³ Aabéhjáa Cááni Píivyéébeke bóhówájtsoobe meke úújsetsó muhdú díbye íjcyane. Áábédítýú dííbyé ámítsaráhcó bóhówaúcunúúbé íhtsútuube íjcyáabe tájpi páneere íjcyáhi. Muuráhjáa ídsíjíveneri méimítyuháñé íímíbájchóne Cááni éllevu níjkyejívú ípyééne ílluréjuco díbye avyéjuuténe.

Níjkyéji múnáa ehniíñevu Píivyéébe Hajchi avyéjuúne

⁴ Aabe níjkyéji múnáa ehniíñevu íhtsútuube Cáániye Píivyéébe dííbyeke avyéjújtsóobe.

⁵ Tsáháhjáa muurá múijyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadítýú néétune:
Uu Hájchíwu u íjcyáabeke uke o avyéjujtsóhi.

Áhdurée tsá díbye dííbyedítýú néétune:

Dííbyej caani o íjcyánéllii tájtsíméné dííbye.

⁶ Áronáacáhjáa ihdyu Ílíkye apáábyéré íhtsútuube íjcyáabeke ííñujívú íbóhówajcáróóbedítýú neébe:

Óví pámeere tahñéjté níjkyéji múnáa Hájchíwúuke íavyéjújtsóóbeke duurúváhi.

⁷ Áánetúhjáa ihdyu díitye níjkyéji múnáadítýú neébe:

Tápiáábojte níjkyéji múnáa kíjyebádu. Áhdure cúújuwádú díitye.

⁸ Téhduréhjáa tsiiñe Ílídítyu neébe:

Uu íhtsútuube Píivyéébe u íjcyáábé avyéjú tsá múijyú níjkéváityúne. Aabe ímíáábé u íjcyaaabe muhdú tene íjcyadújuco míamúnáama u méénuíñe.

⁹ Muurá ímíáábé u íjcyánéllii tsá ímityúné u ímíletúne. Áánéllii oo Dípiivyéébé o íjcyaaabe uke pámé ehniíñevu ó piááboó íñe ímíjyaú u íjcyaki.

¹⁰ Téhduréhjáa tsiiñe dííbyedítýú neébe:

Uu íhtsútuube avyéjuube u íjcyaaabé u ípívyéjtsó páneere íévéhóówari íjcyánéhjima ííñuji.

¹¹⁻¹² Áronéhjí wágóóóveé wájyamu nójcanújá wágóoovédu. Ehdu ténehji u wáágóóné boone béhnéréjuco u ípívyéjtsóíñe éhne múúne wájyamu nójcanúné boone béhjáréjuco dítye cápáyoácódu. Áronáa ihdyu dííjtsaméi tsá múijyú cápáyoóvéityúne. Áhdure tsá múijyú muhdú u íjcyáityúne.

¹³ Téhduréhjáa tsá múijyú díbye tsáápiikye níjkyéji múnáadítýú néétune:

Íchihvíi táúniúvú díicya dímunáake úúma o táhjáné hajchóta.

¹⁴ Muurá díitye níjkyéji múnáa Píivyéébé piáábojte íjcyame tsá íjpiíma íjcyatúne. Aame panévatúré piáábohíjcyá pájtyetéímyeke.

2

Tsá meihvéjtsóityú mepájtyetéíñe mecáhcujsóne

¹ Áánéllii metsu téíbúwá meíjcyáne ímíñeúvú meúráávye íñe mepájtyetéíñe uwááboju melléébohíjcyáne téénetu memújtátuki.

² Éíjyuúvúhjáa muurá diitye níjkyéji múnáaj téeveri Píívyéébe úwáábohíjcyá ímí tehdujúco. Aanéhjáa tsaate lléébotúmé ímityúné méénuhíjcyámeke tééné hallútú ícúbáhráhíjcyaaábe.

³ ¿Aane íñe teenéjuco mepájtyetéiyóneri meíícúvétúhajchíí múhdutú mepájtyeteéhi? Muuráhjáa dííbyere Ávyéjuube Jetsocríjtó úúballé tsúuca teene mééma imyéénune. Áané úwáábojúu lléébotujkénúmé méhdivu pajtyétsóhi.

⁴ Áánevuú Píívyéébe meke ímíñeúvú waajácútsó páhduvaré nénehji méénúraítyuróné imyéénúneri. Muuráhjáa dííbyeke cáhcújtsómé pañévu Íapííchó ipícyóónej téeveri páhduvaré píáábohíjcyaaabe muhdú íjtsúcunúdu.

Jetsocríjtó míamúnáajpidyú íjcyane

⁵ Áronáacáa tsá díbye néetu béhné íiñújiri meíhjuúvahíjcyaji ípívyéjtsoji níjkyéji múnáa hójtsí pañévu ipícyooíñe.

⁶ Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

¿Aca muhdú ííwámedi míamúnáadi ú ijyácunúhíjcyáhi? Áhdure ¿muhdú ííwáabedi Míamúnáajpidívú ipívyéévébedi ú ijyácunúhíjcyáhi?

⁷ Muuráhjáa dííbyeke ú picyóó wahájchotáwu díbye níjkyéji múnáa íhtsútú lliiñévuréjuco íjcyaki. Áróobekée bóónétu u ávyéjtsóne ú picyóó páné avyéjuubéré díbye íjcyaki.

⁸ Ehdu Píívyéébe waajácúháámitu nééne páneere Críjtó hójtsí pañe íjcyane. Áronáa tsáhái panévaré dííbyé hójtsíri íjcyatúne. Íjcyaiñéi ihdyu mújyú páneere dííbyé hójtsíríyéjuco íjcyane.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Píívyéébe dííbyeke wahájchotáwu picyóó níjkyéji múnáa lliiñévuréjuco míamúnáa wájuryi díbye ídsíjiveki. Ároobe ícyooca ílluréjuco ávyéjuuténe.

¹⁰ Dííbyej téeverí páneere Píívyéébe ípívyéjtsó téeneri íávyéjtsámeíki. Áanélliihyée mewájuryi dííbyeke íhvéjtsóobe Mépájtyetétsoobe íjcyaaabe ícúbáhrámeíñej téeveri meímíbaávyeki.

¹¹ Aame dííbyema tsané nahbémuréjuco meíjcyame tsaapííkyéré mécaaníváhi. Áanéllii Píívyéébe Hajchi tsáhájuco meke núcojpiíletú tsúuca íñahbémú meíjcyámeke.

¹² Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Uke ó bóhówájtsó táñahbé mudívu. Aame tsaméhjí uke muha medúúruváné mémátsí vahíjcyáhi.

¹³ Téhdure nééneé:

Píívyéébedívú ó cátsípáavehíjcyáhi.

Téhdure tsiíñe nééneé:

Tsúuca okée Píívyéébe náhbénúmema oó.

Ehdu nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

¹⁴ Muurá íñe míamúnáa meíjcyadúree idyé Jetsocríjtó íjcyá íjpiíma, ítyujpácyoma. Ehdúu míamúnáajpidívú ípívyéévéne dsíjiveebe mépée mewágóóóvéiyónejcúvú meke íbúwátsohíjcyaaabe Naavéneke ityáhjaki.

¹⁵ Ehdúu dííbyé hójtsí pañétú meke pájtyetétsoobe mewágóóóvéiyónetu.

¹⁶ Tsáháa Críjto tsáatu níjkyéji múnáake ípíááboki. Tsaabée Aavaráaúvúj tsíménémúhaabe meíjcyámeke ípíááboki.

¹⁷ Áanélliihyée míamúnáajpidívú ípívyéévebe ímiá lluuwáábé íjcyaaabe íñe muhdú meícyahíjcyané iwáájacu méhdi ídáátsóvéne máhallúvú Píívyéébeke píáábó ityáúmeíki. Aabée mewájuryi pájámeííbyedi ícúbahramé méímítyuháñe íábájívémeíki.

18 Téhdurée dííbyeke Naavéné máváríjchóneri ícúbáhrámeíñéllii waajácuube muhdú ténéhji meke dómácohíjcyáne. Aabe piivyété meke ténetu ipíaabóne.

3

Moitsée ehnííñevu Jetsóó ávyejúúne

1 Ehdu teéne, ámuúha táñahbémut. Áánéllii Píívyéébeéjté meíjcyame metsu ímíñeúvú meúráávye uwááboobe Jetsocríjtoke, dííbyeke meúráávyejíjcyánéjcu lluvváábé pañétúejpi íjcyáábeke.

2 Muuráhjáa Píívyéébe dííbyeke níwáávéné wákimyéí tsaímíyé nijkévaabe Moitséeúvukéhjáa díbye ihñéjtedívú níwáávemeke díbye tsaímíyé téhmehíjcyádu.

3 Árónáa ihdyu Moitséeúvú ehnííñevu avyėjúúllémeíbyé páneeréé díbye ípívyéjtsónéllii éhne múúne jaa méenuube tééj á ehnííñevu ávyejúúllémeídyu.

4 Muurá míamúnaa jaa meenuhi. Árónáacáa ihdyu páneere Píívyéébere ípívyéjtsónéllii éhnííñevu díbye avyėjúúhií.

5-6 Ehdu muurá Críjto Moitséeúvú ehnííñevu ávyėjújtsámeíhi. Muuráhjáa dííbyeúvú Píívyéébeéjté jahdu néemeke ímí téhmehíjcyáhi. Ároobéé dííbyé ícúve múnáajpíye. Áánetu ihdyu Ílli Críjto dííbyeéjté avyėjúúbe. Áábedítýúu muurá díbye Moitséeúvú meke úúballéhi. Aane ímíáané dííbyeéjté meíjcyame dííbyedívú mecátsípáávéne nihñéétsihvúré ímí dííbyeke meúráávyejáhchíí tsaímíyé méíjcyáahi.

Píívyéébeéjté tsaímíyé íjcyane

7 Muurá Píívyéébe waajácúháámitu dííbyé Apííchó túkevėjtsóneri dííbyé ihjýú uubálle múnáajpi néehíí:

Píívyéébe o íjcyabe ámuúhake o néene melléébo.

8 Tsá múu oke táhjáalletú éhnéé ámuúhá ihde múnáaúvú íñeúbá píivyétúné íñújiri íjcyácooca oke dáríívehíjcyádu.

9 Ehdúu téhulle íjcyame dáríívémeíhijcyá 40 píjcyá hajchótá díityémá méénuráítýúronéhjí o méénuhíjcyané ájtyumíjúcooróme.

10 Aanéé oke cáyobáávatétsoobe díityédítýú o néehíí: “Íjtsaméí tútávaavémé tsá ímíletú díityéké o túkévejtsóné illéébone.”

11 Ehdúu díityédívú o cáyobáávaténe ímíááneturé o néé díityékéé tsaímíyé o pícyooíñé o nehíjcyátsihvu dítye úújetéítýúne.

Ehdúhjáa Píívyéébe waajácúháámitu dííbyé ihjýú uubálle múnáajpi néé dííbyé Apííchóré túkevėjtsóneri.

12 Ahdícyane tsáma téííbúwá méíjcyaco, ámuúha táñahbémut. Ámuúhá íjtsaméí métútávaávedí díibyéjuco ímíá Píívyéébe íjcyáábeke ámuha mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki.

13 Múu tsápítsójcatsí teenéjuco ícyooca meíjcyarááhari meíjcyané hajchótá ímityúné ámuúhake ímújtátsótuki.

14 Muurá tujkénutújuco nihñéétsihvúré tsaímíyé Píívyéébedívú mecátsípáávéne dííbyeke meúráávyejáhchíí íñé ímíjyaú Críjtoma méíjcyáá íavyéjuri.

15 Áánéllii máábájíívedí Píívyéébe íwaajácúháámitu íllu néeneé: Píívyéébe o íjcyabe ámuúhake o néene melléébo. Tsá múu oke táhjáalletú ámuúhá ihde múnáaúvúu oke táhjáallehíjcyádu.

16 ¿Acáa caatyé Píívyéébeke ímityú dáríívehíjcyáhi? Muuráhjáa Ejíhto múnáa hójtsí pañétú Moitséeúvú íjchívyetsómé Píívyéébeke ímityúné dáríívehíjcyáhi.

17 ¿Acáa caatyedí Píivýéébe icyááyóbáne ícúbahrá 40 píjcyá hajchóta? Diityéree muurá ímityú níjcaúvú úújetémé ínéubará píivýétúné iñújivu dsíjivehíjcyáhi.

18 ¿Acáa caatyéké neebe tsaímíyé diityéké ipícyooíñé iñéerótsihvu ditye úújetéityúne? Diityédityúree ehdu neebe ditye díbyeke lléébohíjcyátúné déjúcotu.

19 Áhdújucóo muurá tsá ditye úújetétú dibyée diityéké néhíjcyátsihvu ípyée icyáhcújtsótúnéllíhye.

4

1 Áhdure muurá icyooca mééma ijcyájúcooróné Píivýéébe meke néhíjcyáné tsaímíyé díbyema maávyéjuutéiyóne. Áánéllíi tēibúwá méijcyaco téeneri mebañúmeityu dityéhjáa bāñúmeídyu.

2 Muuráhjáa diityéké iúwáábohíjcyádúré icyooca Píivýéébe méhdivu muhdú mepájtyetéíñé uwááboju bóhówátsohíjcyáhi. Aane muurá dityée íjcyadúré melléébójúcoorómé mecáhcújtsótúhajchíí tsá íñetú meke tene píáábóityúne.

3 Áánetu ihdyu ímiááné cáhcujtsómé tsaímíyé íjcyáá Píivýéébema. Muurá cáhcújtsótúmedityú neébe:

Cáhcújtsótúmedívú o cáyobáávaténe o néé mújyú ditye úújetéityúné diityéké tsaímíyé o pícyooíñé o nétsihvu.

Ehdúhjáa cáhcújtsótúmedityú neebe íñujíi ípívyéjtsóijyújuco pámeere míamúnaa íñé imíjyaú díbyema íjcyaiñé iñéijyu.

4 Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé:

Páneeree Píivýéébe íwákímyeí iníjkévátsihdyu 7 coojíva úújetéjcoójí ílluréjuco wáyéeevéne.

5 Áhdure néene cáhcújtsótúmedityu:

Tsá mújyú ditye úújetéityú diityéké tsaímíyé o pícyooíñé o nétsihvu.

6 Áronáa íjcyámé tsaate pajtyeté uwááboju icyáhcújtsóne ímí Píivýéébema íjcyame. Áánetúu tujkénú téené uwááboju illéébójúcooróné cáhcújtsótúme íllure bāñúmeíhi.

7 Áánéllíihyée Píivýéébe meke íyaahóvú íajcúrááhori Dabííuvuj téeveri íwaajácúháámitu nééhií:

Píivýéébe o íjcyabe amúhake o néene melléébo. Tsá múu oke táhjálletúne.

Ehdúu Píivýéébe néé íwaajácúháámitu.

8 Aanée muurá méíhdé múnáaúvuke tsaímíyé ipícyooíñé iñéene Jotsoéeúvuj téeveri imyéenuca tsáhájucó Dabííuvuj téeveri mééma díbye íhjúváiityuróne.

9 Áánéllíi muurá íjcyánéi méúmíwari tsaímíyé Píivýéébema meíjcyaiñé. Tsáhái mééma tene pánéévetú meké íajcuíñé díbye nééneé.

10 Muurá ihdyu díbyema tsaímíyé meíjcyácooca ílluréjuco mewáyéééveíñé díbyeé panévare ípívyéjtsóné níjcautu wáyéeevédu.

11 Áánéllíi metsu tsaímíyé Píivýéébeke meúraávyé ímí díbyema meíjcyá méíhdé múnáaúvúhjáa bāñúmeídyú mebañúmeítyuki.

12 Muurá díbyé ihju íhtsutúné íjcyánéllíi páneere míamúnáa íñbúwá íjtsaméi bóhówajtsó ehne múúne nñtsúwari tsíméné mewáhdahíróné pañe muhdíivané íjcyane maájtyumídu.

13 Díbyerée páneere ípívyéjtsónéllíi tsá íñá díbyedívú téévetúne. Páneere muurá waajácúbe. Áábé umíwari meíjcyácooca páneere mééma ímíbájchóiibye muhdú meícyahíjcyáne.

Jetsóo páñétúejpi llúúváábe íjcyane

14 Áábé Hajchi muurá Jetsocríjtó páñétúejpi méhlluuváábé íhtsútuúbe. Aabe díbyema íjcyabe máhallúvú píáábó táúmeíhíjcyáhi. Áánéllíi metsu ímíñeúvú díbyeke meúraávyeki.

15 Muurá meke ídaatsólléne piáábohíjcyaaabe mávaríjchojúúnevu metáhjátsámeityuki. Muuráhjáa téhdure íjiri íjcyácooca ténéhjiri ícúbáhrámeíñéllíí waajácuube muhdú meícúbáhrámeíñe. Áronáacáa ihdyu tsá dibye ímityúné méenutúne.

16 Ahdícyane cáhawáá metsu dííbyedívú mecátsípáávéne Píívyéébeke piáábó metáúmeí méhdi ídáátsóvéne meke dibye ipiááboki.

5

1 Muurá mee míamúnáadítýú páñétúejte llúúvájte íjcyáímyeke meménuhíjcyámé ityújkevéeállémeke ditye Píívyéébema tsaaté hallúvú íhjúváne dííbyeke íícúvéné iyámeke icyóvájtsó diityé imítýú íábájíívemeíki.

2 Áronáa llúúváabe íjcyároobe míamúnájpi íjcyánéllíí waajácú muhdú mávaríjchó íjcyane. Áánéllíí tsaate ímíñeúvú wáájacutúmé mújtámeke piívyéteebe chooco íúwaabóne.

3 Aabe tujkénú íhyallúvú Píívyéébeke íícúvéné iyáábeke cóvajtso ímítýú íábájíívemeíki. Áané boonétú tsíjtyé hallúvú méenuube diityé imítýú íábájíívemeíki.

4 Tsá tsaapi iye méménúmeítyuró llúúváábedívú. Píívyéébere ihdyu ityújkevéeállémeke téenevu picyóó Aróóuvukéhjáa ipícyohdu.

5 Ahdúu Críjtoke Píívyéébere picyóó páñétúejpi llúúváabe dibye íjcyaki. Tsáháa iye dibye méménúmeítyúne. Áábedítýú muurá neebe íwaajácúháámitu: Uu Hájchíwu u íjcyáabeke uke ó ávyéjutsóhi.

6 Téhdure tsiíñe neébe:

Uke ó picyóó níjkéváityúné íhtsútuube llúúváabe u íjcyá Mekitsedéé íjcyadu.

Ehdu Píívyéébe neé íwaajácúháámitu Críjtodítýu.

7 Aabée Críjto íjiri íjcyácooca Cááni Píívyéébema ávyétá íhnáhó kímóóveebéré íhjúvahíjcyá dibyee dsíjívéíñetu dibye muhdú íñéhajchíí dííbyeke ipájtyetetsoki. Áronemáhjáa íhvéjtsámeíbyé muhdú dibye ímillédú dííbyema tene ipájtyeki. Áánéllíihyéhjáa Píívyéébe dííbyeke piáabóhi.

8 Aabée muurá dííbyé Hajchi íjcyaaabe páñetu ícúbáhrámeíñéllíí waajácú muhdú mecáhcujsóne.

9 Ehdúhjáa ímiáábé íjcyánéllíí mepájtyetéíñe méenuube dííbyeke cáhcujsómé muhdú íjcyáityúmeréjuco dííbyema íjcyaki.

10 Áánéllíihyéhjáa Píívyéébe dííbyeke picyóó íhtsútuube páñétúejpi llúúváabe dibye íjcyá Mekitsedéé íjcyadu.

Mecáhcujsóné meíhvéjtsómé úmíwa ápíchó neéneé

11 Íjcyaróné téenetu mítyane ámúhake o úwáábóiyóne. Áronáa tsáhájuco ámúhake o úwáábóityú téeneri ámuha meíícúvehíjcyátúnéllííhye.

12 Tsáhájuco béjte ámuha meíjcyájúcoóturóne. Muurá ícyooca ámuha tsíjtyekéréjuco meúwáábóiyóne. Áronáa muhdú íívane ámúhake túhuutúné piéénéréi tsiíñe ó úwáábohíjcyá éhne múúne tsíímene majcho méénútutsi tsanééré mújpañe óóvedu.

13 Aane ehdu tsíímenédú neéme tsáhái ímíñeúvú wáájacutú muhdú ímiájíjtó meúráávyeíyóne.

14 Áánetu ihdyu kéemejte tsanééréjuco majcho méénudu neéme tsúúca waajácú ímítýúnetu keená ímiááné íjcyane.

6

1-2 Áánéllíí metsu ímíñeúvú Píívyéébé uwááboju meúráávye éhniíñevu ténejcu mewáájacuki. Tsá apááñeríyé meíhjúváiityuró Píívyéébema meímíbaávye meíjtsaméí

mecápáyóóvéneri, dííbyeke mecáhcujsómé ímítunéhjí meméénúné déjúcotu mewágóóóvéyóneri, metsójsótsámeíñeri, cahcújtso múnáá hallúvú méhójsine mepícyóóne dííbyeke piáábó metáúmeíñeri, medsíjívémé mebóhííñeri, dibye muhdú meícyahíjcyané mééma ímíbájchóíñeri. Éhdúneri tsá apááñeriyé tsúúca Críjtodítýú íjcyané uwááboju mewáájácúneri meíhjúváiityuróne.

³ Aane óví meke piááboobe éhnííñevu tsíñehjí mewáájácuki.

⁴ Muurá dííbyé uwááboju tsúúca iwáájacúné ímí íjtsúcunúné úráavyémé pañe ijcyájucóóné dííbyé Apíícho.

⁵ Aame tsúúca waajácú dííbyé íhnáhoori béhjíréjuco ííñuji cápáyóóvécooca muhdú meíjcyaiñe.

⁶ Áronáa ihdyu téénetu ávyéta mújtá imyéénúhajchíí tsáhájucó ditye mújyú tsiíñe ímíbáavyéityúne. Ehdú dáríívemeímyé Píívyéébé Hájchikye múu tsiíñe dsíjívetsódú meenú míamúnáake dííbyedívú iúúhívatétsóneri.

⁷ Áánetu ihdyu ímiááné dííbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúúbé éhne múúne tsáápi bájtsó níjyaba píjápchóneri ímíwu ííñene dibye íjtsúcunúdu.

⁸ Áánetu éhne ímí ííñuji néerótsihdyu tsanééré bñva ííñedu ímítýú Píívyéébeke meúraavyéhajchíí cújúwá pañévú meke waagóóííbye.

Tsaímíyé meíjcyaiñe meíjtsone

⁹ Ehdú íñe ámuéhakye ó nehíjcyáhi, ámuúha táñahbému. Áronáacábá tsá ámuha tehdu meíjcyatúne. Muurá ó waajácú ímí tehdújuco ámuha meíjcyame mepájtyetéíñe.

¹⁰ Muurá Píívyéébe ímiáábé íjcyabe tsá ábájíívéityú tehdújuco ámuha mewákímyeíhíjcyáne. Áhdure tsá dibye ábájíívéityú tsijtye cahcújtso múnáake ámuha mewájyúne mepiáábóné raahóvú tsíñehjí ímiáánéré ámuha meméénuhíjcyáne.

¹¹ Ahdícyane ó imíllé ámuha óóchévetúme meítsóhíjcyané íñe ímíjyaú meíjcyaiñe méúmíwari íjcyane ámuha tééneri mebañúmeityuki.

¹² Méóóchévedí téénetu. Íhnáhóóróné pañe ímííñeúvú mécahcújtsó éjyúvúhjáa tsaate ímí icyáhcuíjtsóne dibyee diityéké néhíjcyádú tsaímíyé dííbyema íjcyadu téhdure ámuha meíjcyaki.

¹³ Píívyéébéhjáa muurá íhtsútuube íjcyanéllíi Aavarááuvuke pañetu iiye néé ímiááné dííbyeke ipiááboíñe. Tsáháhjáa tsaatéj téeveri dííbyeke ipiááboíñe dibye néétune.

¹⁴ Íllúhjáa neebe dííbyeke: “Uke panévatúré mítyane ó piááboóhi. Áanéllíi díjtsííménémúhaabe mítyane líyááteéhi.”

¹⁵ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe Aavarááuvuke néene icyáhcuíjtsóne óóchévétuube ítsóhíjcyanéllíi ímiááné íñéhdújuco dííbyema dibye méénune.

¹⁶ Muurá tsáijyu tsaate ímiáánéré íñéécooca íehnííñevu íhtsútúube mémé dómajcó tsijtye icyáhcuíjtsoki. Ehdú dííbye mémé dómajcómé ‘óví oke muhdú méénuube o állíhajchííjyu’ íñéénema.

¹⁷ Ahdúhjáa ímiááné imyéénuíñe pañetu iiye Píívyéébe néé ditye icyáhcuíjtsoki. Aanéhjáa imíllebe diityéké iwáájacútsóné ávyeta íñéhdú imyéénuíñe íjtsaméí cápáyoácótuúbe.

¹⁸ Ahdícyane muurá tsúúca méwaajácú íhtsútuube íjcyabe muhdú íñéhdú mééma méénuíñe. Tsá dibye meke állíityúne. Áanéllíi dííbyedívú metájpimye tsaímíyé meíjcyá ípyeé íñéhdú meke dibye ipájtyetétsoki.

¹⁹ Aane mewáájacúme tsaímíyé dííbyeke meúraavyémé ímí meíjcyá éhne múúne cújúwami dóhíjvami íoovéjúcótumi íjcyadu. Áanéllíi tsúúca ícyooca mépiivyété meeréjuco

Píivyéebema meihjyuvané muhdú pañétúejpi llúuváabe duurúvájá pañévú pañétúétsihvu díbyema íhjuvahíjcyádu.

²⁰ Ehdúu meeréjucó Píivyéebema meihjyúvaíñé méema Jetsóó ímíbajchóhi. Aabe pañétúejpi llúuváabe ijcyá Mekitsedée íjcyadu múijyú muhdú íjcyáítyuúbe.

7

Mekitsedée íjcyadu Jetsóó pañétúejpi llúuváabe íjcyane

¹ Diibyéhjáa Mekitsedée Tsáaré cóomí avyéjuube íjcyaaabe idyé llúuváabe pañétúejpíhjáa Píivyéebere pícyoóbe. Aabéhjáa tsáijyu cábuuvé Aavaráaúvúu íhtsútúróméhjike ávyéjuktéke ityáhjáétsihdyu méénucátsityu óomííbyedívu. Áábé hallúvúhjáa Píivyéébeke piáábó táumeíbye.

² Áábekéhjáa Aavaráaúvú ajcú tsáneevu ípyée ityáhjáamé tsíeméné itsívánetu. Áábe mémé Mekitsedée ‘ímiá avyéjuúbe’ nééiyóne. Áánetu díbyée íjcyácóomi mémé Tsáaré ‘íbúwajíí meíjcyane’ nééiyóne. Áánéllii téhdure díbye mémé ‘tsáimíyé meke pícyoóne avyéjuúbe’ nééiyóne.

³ Diibyéhjáa Mekitsedée pevétsihdyuré bóhówaavénéllii tsá mewáájacutú díbyée cááníma, tsííjuma, ííhdé múnáama, íjcyáhajchííjyu. Tsá mewáájacutú muhdúhjáa díbye ípívyeevéne. Áhdure tsá mewáájacutú díbyée dsííjívéhajchííjyu. Ahdúu muurá Píivyéébe Hajchi pañétúejpi llúuváabe múijyú muhdú íjcyáítyuube bóhówaavéhi.

⁴ Aane méwaajácú ímiáané Mekitsedée íhtsútuube íjcyane. Muuráhjáa méíhdé múnáajpi Aavaráaúvú íjcyároobe díbye ajcú tsáneevu méénucátsiyíi íhtsutúmé íjcyáromeke ityáhjáamé tsíeménetu.

⁵ Muuráhjáa Moitséeúvuke Píivyéébe néé Revíiúvúj tsíiménémúháábedítýú llúuvájte íjcyámeke imúnaa ítsíeménetu íacuhíjcyaki. Ehdúu neebe Aavaráaúvúj tsíiménémúhaabe íjcyame ipiáábójcatsíki.

⁶ Muuráhjáa Mekitsedée Revíiúvúj tsíiménémúhaabe íjcyátúróobeke Aavaráaúvú ajcú itsíeménetu tsáneevu. Áijyúu díbye Aavaráaúvú hallúvú táumeíbyé piáábó Píivyéébe panévatúré díbye ipiááboíñé néhíjcyáábé hallúvu.

⁷ Tsáháa Aavaráaúvú Mekitsedée hallúvú piáábó táumeítyúne. Muuráhjáa Mekitsedééré táumeí díbyé hallúvu. Áánéllii méwaajácú Aavaráaúvú ehnííñevu díbye íhtsútuube íjcyane. Muurá tsáapí hallúvú ímí díbye íjcyáíñé piáábó táumeíbyé éhnííñevu avyéjúúllémeíhi.

⁸ Muurá llúuvájteke métsíeménetu maácu híjcyarómé dsííjíveéhi. Áánetúu Mekitsedée íhtsútuube llúuváabe íjcyáábedítýú Píivyéébe waajácuháámí néé díbye icyoocapí íjcyane.

⁹ Áánéllii méwaajácú Aavaráaúvúhjáa Revíj tsíiménémúháábedítýú llúuvájte íjcyáímyemájucó ítsíeménetu Mekitsedéeke ájcune dityée ájcúiyódú íivane dityéi íjcyátúrónááca.

¹⁰ Téijyúikyéhjáa tsáhái díbyej tsíiménémúhaabe Revíi tsíimávámeítyúne.

¹¹ Aanée Revíj tsíiménémúhaabe Aróodítýú llúuvájte íjcyame Píivyéébe taúhbaju meuráavyeneríyé mepájtyetéiñe ímíbajchoca muurá tsáhájucó Críjtoke Píivyéébe Mekitsedéejhjáa ícyahíjcyádú íhtsútuube llúuváábedítýú pícyoóítyuróne. Árónáacáhjáa ihdyu tsá díbye Aróoúvú íjcyadu néébeke pícyootúne. Tsíhdyuréjucóhjáa néébeke díbye pícyoóne.

¹²⁻¹⁴ Aabée Críjto Máavyéjuube tsá Revíiúvú dohjíba múnáajpi íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu Jodáa dohjíba múnáajpíyé íjcyaróobeke Píivyéébe llúuváábedítýú pícyoónéllii

ítaúhbaju cápáyoové tsíhdyuréjuco. Áronáacáa tsá Móitséeúvú néetu tsaate diityé dohjíba múnáadítú llúúvájte íjcyaiñe.

¹⁵ Áánetu méwaajácú Mekitsedééhjáa íjcyadu íhtsútuube llúúváábedívú Píívyéébe Críjtoke ipícyóónéllii tsíhdyuréjuco ítaúhbaju cápáyoácóne.

¹⁶ Tsáháa dibye llúúváábedívú mémévatú Revíí dohjíba múnáadítú tsaate llúúvájte íjcyaiñe némeíhijcyádú dííbyedítú tene némeíñélliihye. Muuráhjáa ihdyu memévaabe mújyú muhdú íjcyáítyuubéréjuco íhtsútuube íjcyaki.

¹⁷ Muurá Píívyéébe dííbyedítú íwaajácúháámitu néehíí:

Uu íhtsútuube llúúváábe ú íjcyá Mekitsedéé íjcyadu mújyú muhdú u íjcyáítyuúbe. Ehdu Píívyéébe néé dííbyedítú.

¹⁸⁻¹⁹ Muuráhjáa íhdééné taúhbaju Píívyéébe Moitséeúvuj téeveri méénune meúraávyerómé mepájtyetéítyúrónéllii tsíhdyuréjuco mééma dibye teene cápáyoácóne. Áánélliihyéé Críjtoj téeveri meke éhniíñevu piááboobe ímí dííbyema meíjcyaki.

²⁰⁻²¹ Muuráhjáa tsíjtyehji llúúvájte pevénéré memévahíjcyáhi. Áánetú Críjtoke páñetu Píívyéébere meménú mújyú muhdú íjcyáítyúné lluuváábé dibye íjcyaki. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Píívyéébe ímiááneturé néehíí: “Uke ó picyóó Mekitsedéé íjcyadu mújyú muhdú u íjcyáítyuube llúúváábe u íjcyaki.”

Tsáháhjáa mújyú ehdu tsíjtyedítú dibye néétune.

²² Aabée Jetsóó mééma béhne pityájcoju meenu íhdééné taúhbajúu meúraávyehíjcyané ehniíñevu tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaki.

²³ Muuráhjáa éjyuuúvú mítyame llúúvájte íjcyame tsaapi dsíjívécococa tsijpi cápáyóóvehíjcyáhi.

²⁴ Áánetu ícyooca íhtsútuube Jetsóó mújyú muhdú íjcyáítyuube llúúváábe íjcyáábeke tsá múha cápáyóóvéityúne.

²⁵⁻²⁶ Aabe piivyété meke ipájtyetétsóné ímiáábé íjcyánélliihye. Tsá dibye ímityuube íjcyatúne. Áánélliihyéé tsá dibye mújyú ímityúné méénutúne. Aabée Cááni éllevu níjkyejívú ípyééne ílluréjuco ávyéjuuténe. Aabe ícyooca dííbyedi tsúúrameímyé hallúvú Píívyéébeke piáábó táumeíhijcyá muhdú íjcyáítyúmeréjuco tsaímíyé dííbyema íjcyaki.

²⁷ Tsáháa míamúnaa llúúvájte méénuhíjcyádú dibye méénutúne. Diityéhjáa muurá Píívyéébe úmíwávú tujkénú cóvátsohíjcyá iyáábeke ímityú íábájíívemeíki. Ááne boonétúhjáa botsíi tsíjtyé hallúvú méénuhíjcyámé diityé ímityú téhdure íábájíívemeíki. Ahdúu tsá Jetsóó méénutúne. Muuráhjáa ihdyu tsáneere páñetu iiye pájámeííbyé dityéé iyámeke cóvátsohíjcyádú íívane pámé hallúvuréjuco.

²⁸ Muuráhjáa éjyuuúvú Píívyéébe Moitséeúvuke néhdújuco ditye míamúnaa ímityúmé íjcyárómedítú méménuhíjcyané páñétúejte llúúvájte ditye íjcyaki. Áronáacáa ihdyu Píívyéébe íñéhdújuco Ílli íñé ímityú méénútúúbeke pícyoone páñétúejpi llúúváábe dibye íjcyá mújyú cápáyóóvéityuubéréjuco.

8

Jetsóoj téeveri béhne pityájcoju íjcyane

¹ Aane íñe meíhijyúvahíjcyánetu éhniíñevu ímí méíjtsúcunú páñétúejpi Críjto mélluuváábé íjcyane. Aabe ícyooca íjcyá Cááni Píívyéébe úníuri níjkyejíri.

² Aabe téhulle íjcyaja duurúvájá páñétú páñétúétsihdyu Cááníkye máhallúvú piáábó táumeíhijcyáhi. Tsá míamúnaa méénújari dibye íjcyatúne. Píívyéébere méénújari dííbye.

³ Muuráhjáa míamúnáadítyú páñétúejte llúúvájte íjcyame Píívyéébé úmiwávú iyámeke cówátsohíjcyá tsíjtyé imítyuháñé iábájíívémeíki. Ahdúu Críjto páñétúejpi llúúváabe íjcyánéllii meenu míamúnáama. Áronáacáa tsá díbye diityéé méénuhíjcyádú méénutúne. Muuráhjáa ihdyu iye pájámeíbyé páme imítyuháñéré íimíbájchoki.

⁴ Muuráhjáa ííñújiejpiyé íjcyaca tsá díbye llúúváabe íjcyáityuró tsúúcajáa Moitséeúvuj téeveri Píívyéébe pícyóóné taúhbaju néhdújuco tsaate llúúvájte dííbyeke íícúvehíjcyámé íjcyánéllíihye.

⁵ Muuráhjáa diitye lluvájte Píívyéébeke íícúvehíjcyá páñétúeja duurúvaja níjkyéjiri íjcyajádú imyéénújá pañévu. Píívyéébéhjáa muurá Moitséeúvuke néehíi: “Ímíñeúvú tsáma méénuco éhnée ‘Tsinaií’ némeíhbaúvú páñétúeja náavevu uke o úújetsóné u ájtyumídu.” Ehdúhjáa Píívyéébe néé Moitséeúvuke.

⁶ Áronáa éhniíñevu ícyooca páñétúétsihyi Jetsóo llúúváabe íjcyaaabe máhallúvú Píívyéébeke píáábó táumeíhíjcyáhi. Dííbyej téeveríhjáa muurá Píívyéébe mééma béhné pityájcoju meenu tsaimíyé dííbyema meíjcyaki.

⁷ Tujkénúhjáa díbye méénúné pityájcoju néhdu meíjcyáneriyé mepájtyetecá tsáhájucó béhné pityájcoju díbye méénúityuróne.

⁸ Tujkénúné pityájcojúu néhdu míamúnaa ícyahíjcyátúnéllii béhné pityájcojúréjuco díbye méénune. Muurá íwaajácúháámitu neébe:

Béhné pityájcojúréjuco o méénuíñé tahñéjtema íjraémumu, jodáámmu, íjcyámema.

⁹ Tsáhájucó o méénúityú diityéé ihde múnáaúvukée Ejíhtó ííñújitu o íjchívyétsócooca díityémá o méénudu néené pityájcoju. Dítyéé téené pityájcoju néhdu íjcyátúnéllii diityéké múu íhvejsódú ó meenuhi. Ehdú o néé Píívyéébe o íjcyáabe.

¹⁰ Ahdícyane tsíhdyuréjuco néené pityájcoju o méénuíñé íjraémuma dítye ímíñeúvú téené uwááboju íwáájácúne muhdú tene néhdu íjcyaki. Ájyju ímiááné tahñéjte íjcyámé Píívyéébe ó íjcyáahi.

¹¹ Téjyju tsáhájucó múha óhdivu wáájácútsójcatsítyú pámeere íhtsútúróméhjimáyé ícyátújtsíméné oke wáájácúíñéllíihye.

¹² Áamedí o ídáátsóvéne ílluréjuco diityé imítyú o ábájííveíñe. Aane tsáhájucó mújyú o ítsáávéityúne.

¹³ Ehdúhjáa Píívyéébe béhné pityájcojúréjuco bóhówajtsóné íhdeéne pityájcoju pañe meíjcyarómé mepájtyetéityúrónéllíihye. Aane tsúuca mééma cápáyoovéhi.

9

Níjkyéjiri páñétúeja duurúvaja

¹ Teené tujkénúné pityájcoju túkévétsóhíjcyá ííñújiri íjcyané duurúvájá pañétú muhdú dííbyeke dítye íícúvehíjcyaki.

² Aanéhjáa teeja imyéénúcooca meenúme míhyóocu míjcohóocú ímichi tétsihvu Píívyéébeke íícúveki. Tujkénúétsíi méméhjáa ‘Ímiátsíi’. Átsihyíhjáa imíwu néené peetéhcyú úníuri méétsáwá hallúrí pááa dííbyé íícúve.

³ Áané bóunáálléríhjáa íjcyaho wájyámuwávú wátájcámeítsíi mémé ‘Páñétúetsíi ímiátsíi’. Átsihvúhjáa apáábyéré páñétúejpi llúúváabe Píívyéébema íhgyúvahíjcyáhi.

⁴ Átsihyíhjáa óórótu méénúmeíñé wáíjí téjijí hallúvú dítye Píívyéébeke idyúúruváné imyéwu cúvaane cówátsohíjcyáíj. Áané úníuríhjáa cajóónaba imíwu téenere óórótu hálluú, pañee, méénúmeíba. Áhbá pañéhjáa Píívyéébe taúhbaju cáátúnúmeíñé newáyuwááccu, Aróóuvú cuujú béhjívái, ‘manáa’ némeíñe pááa óóróhlló pañe íjcyanee, éhdune.

⁵ Áhbá hallúríhjáa níjkyéji múnáajtétsí níjcyota 'tétsihyi Píívyéébe íjcyane' nééiyóne. Áámútsí nuwáácyúhjáa wállúríjúcunúné lliíñévú pañétúejpi llúúváabe iyáábé tujpácýó pícyohíjcyá míamúnáá imítýú iábájíívémeíki. Aane óví éhdunéré téeneri méihjýúváhi.

⁶ Ehdúhjáa duurúvaja imyéénújá pañévú paíjyuvaré llúúvájte tujkénúéhó pañévú iúcaávéne Píívyéébeke íícúvehíjcyáhi.

⁷ Áánetúhjáa pañétúétsihvu tsané pijcyábá lliíñe tsáijyuré pañétúejpi llúúváábere úcaávehíjcyá iyáábé tujpácýoma ímítýuu, tsíjtyé imítýuu, íjcyane iábájíívémeíki.

⁸ Ehdúu méenuhíjcyámé pamévareí Píívyéébema méihjýúvaíñé ímíbáávyétúné hajchóta. Aane méwajácú Píívyéébe Apííchó túkevéttsori.

⁹ Muuráhjáa ihdyu Críjto mééma méénúíñe náávé iyámeke icyóvájtsóneri panévariyé Píívyéébeke íícúvehíjcyáme. Áronáacáhjáa tsá ditye teene imyéénúneri ímíbáávyéítyuróne.

¹⁰ Muuráhjáa panévare majchóháñé, dooháñé, adoháñé, téííbúwáre méenuhíjcyámé Píívyéébe díityéké néhdújuco. Áhdurée íjpi ityútáváávécococa nítyámehíjcyámé ímíbáávyeki. Éhdúu méenuhíjcyámé imyéénuhíjcyádú Píívyéébe téené taúhbaju Críjtoj téeveri icyápáyoácótúné hajchótá ímí díityéké íjtsúcunúki.

¹¹ Aabée Críjto bóhówáávebe ícyooca pañétúejpi llúúváabe íjcyá tsaímíyé meíjcyaiñé mééma méénuúbe. Aabe ícyooca míamúnáa méénútuja tsaímíyé Píívyéébere méénúné duurúváj pañétú máhallúvú píáábó táúmeíhíjcyáhi.

¹² Tééj pañévúu úcaávebe pañétúétsihvu. Ároobée tsá llúúvájtee méenuhíjcyádú ténevá pijcyábádú ócájíwuu, cáávaraa, íjcyámeke idsíjívétsómé tujpácýoma úcaávetú téeneri Píívyéébeke íícúveki. Muuráhjáa ihdyu pañetu ítyujpácýoré waagóoobe tsáijyuré páme hallúvuréjuco téeneri mepájtyeteki.

¹³ Muuráhjáa éjyúúvú ímítýúúvémeke ócájimuu, cáávarámuu, íjcyámé tujpácýori wáchíyáhcuíhíjcyámé ditye ímíjpyeteki. Téhduréhjáa ócájimééwáwúuke icyóvájtsóné ballíjyú iúúrúnúneri wáchíyáhcuíhíjcyámé ditye íjpi ímíbáávyeki. Áronáacáhjáa tsá díityé imítýú ímíbáávyehíjcyatúne.

¹⁴ Áánetúu ihdyu Críjto ítyujpácýori meke ímíjpyetétsó méimítýutu. Píívyéébe Apííchóo múijyú muhdú íjcyáityúné dííbyeke píáábóneri pájámeííbyé mewájyuri íñé imítýú méénútúroobe. Áánéllí dííbyé tujpácýó tsúuca meke ímíjpyetétsó ímítýúnéhjítu tsaímíyéjuco Píívyéébeke meíícúvéébema meíjcyame mewágóóóvétuki.

¹⁵ Dííbyée muurá Jetsocríjto tsáá béhne pítyájcojúrjúco mééma imyéénuki. Muuráhjáa tujkénú Píívyéébe méénúné pítyájcojú pañe íjcyámé imítýuháñé téhdure tsúuca ímíbaavyé díbye dsíjíveneri. Áánéllí ícyooca pámeere Píívyéébe tsúuca meke újcume tsaímíyéjuco dííbyema meíjcyaiñé díbyée néhduú.

¹⁶ Muurá múúne medsíjívétúné ihde mécaatúnú métsíméné caatyé újcuíñé úúbálléné waajácuháámi. Aane medsíjívécococa botsíi ujcúmé téene.

¹⁷ Áánetu méi medsíjívétúné hajchótá tsá múha dómájcoítyuró téené waajácuháámí mecáátúnúrónáaaca.

¹⁸ Ahdúhjáa íívane Jetsocríjtói dsíjívétúné hajchótá Píívyéébe íhdé múnáaúvuma tujkénúéné pítyájcoju méénune néhdújuco ditye dííbyeke íícúvehíjcyáné iyámeke illííhyánúmé tujpácýori.

¹⁹ Téijyúhjáa Moitséeúvú Píívyéébe taúhbajuúné úúbállehíjcyáhi. Átsihdyúhjáa obééjámú íhjíné tújpáíhdsíúvú néene úméhéí níjcautu ipícyoone ócájíwúúmuke, cáávaráwúúmuke, idsíjívétsómé tujpácýó nújpacýotu icyátáhbóné pañévú iééníyóneri wáchíyáhcuube teene taúhbaju íjcyáné waajácuháámi. Téhduréhjáa míamúnáake wáchíyáhcuúbe.

20 Áánemáhjáa neebe diityéke: “Ámúhakyé íñe tújpanyori ó wáchiyahcú muhdú meijcyáiñe pityájcoju Píivyéébe méema méénúné uubálle.”

21 Áhduréhjáa duurúvaja wáchiyáhcuube páneere tééj páñe íjcyánéhjimájucu.

22 Muuráhjáa teene Píivyéébe taúhbaju néé páneere tútávaavéné tújpanyoriyé ímíbájchoméihíjcyáiñe. Áánélli tsá míamúnáa imítuyháñe pevénéré ímíbáavyéityuróne.

Críjto mewájuryi pájámeíñe

23 Ehdúhjáa iyámeke idsíjívetsómé tujpanyori duurúvaja ímíbáchohíjcyámé tééj páñevú iúcaávehíjcyaya Jetsocríjtó méema ítyujpanyori méimítuyú ímíbájchomé dílbyema páñétúétsihvu meúújetéíñe náave.

24 Tsáháa dibye úcaávetú míamúnáa méénúné duurúváj páñevú méimítuyú ímíbájchoki. Muuráhjáa ihdyu páñétúeja níjkyéjiri íjcyáj páñevúré úcaáveebe máhallúvú Píivyéébema íhjúvaki.

25 Áronáacáa tsá dibye míamúnáajpi llúúváabe méenuhíjcyádú ténevá pijcyábádú iyámé tujpanyoma páñétúétsihvu úcaávehíjcyatú míamúnáa hallúvú Píivyéébema íhjúvaki.

26 Muuráhjáa ditye méenuhíjcyádú imyéenuca íñujíi ípívyéévetsihdyu múhdúijyúvájúcooyó dibye méimítuyú hallúvú dsíjívéne. Áronáacáa iéevé úújetétsihvu íbóhówáavéne tsáneere pájámeíbyé pámé hallúvuréjucu.

27 Téhdure mee míamúnáa tsáneere medsíjívémema Píivyéébe muhdú meícyahíjcyané ímíbájchoóhi.

28 Muuráhjáa Críjto tsáijyuré pájameí pámé imítuyháñéré ímíbájchoki. Aabe tsiíñe it-sáacooca tsáhájucu ténevu tsááityúne. Tsáíbye tsaímíyé dílbyeke téhmehíjcyámeke itsájtyeki.

10

1 Muuráhjáa Moitséeúvuj téeveri Píivyéébe ájcúné taúhbaju Jetsocríjtó méema méénúíñe náavére. Áánéllihyé ténevá pijcyábádú iyámeke illíhyánúmedi Píivyéébeke ditye íícúvehíjcyarónáa tsá ditye ímíbáavyehíjcyatúne.

2 Muuráhjáa tehdu tsáneere imyéénúneri tsúuca ímíbáavyeca tsáhájucu tsiíñe ditye tehdu méenuhíjcyáityuróne. Áacáa diityé hallúrí tsáhájucu ñná íjcyáityuróne.

3 Áronáacáhjáa ténevá pijcyábádú íhyallúvú iyámeke idsíjívétsohíjcyánéllii waajácuhíjcyámé ímityúmé íjcyane.

4 Áronáa tsá ócájimuu, cáavarámuu, íjcyámé tujpanyó méimítuyú ímíbájchóityuróne.

5 Muuráhjáa Críjto íñujívú itsáacooca néé Píivyéébeke:

Míamúnáa ímítuyú hallúvú iyámeke illíhyánúmedi uke íícúveróné diityéké tsá ímíbáavyétsotúne. Áánélli íñe oke míamúnáajpidívú ú ípívyéévetsó o dsíjívéneri botsí diityéké o ímíbájchoki.

6 Muurá ímítuyháñe ímíbáavyéro ditye iyámeke cóvátsohíjcyaróné tsá diityéké píáábotúne.

7 Áánéllii uke o néehí: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óví muhdú óhdityu díwaajácúháámitu tene cáátuvádú u ímillédú ó íjcyáhi.”

Ehdúhjáa Críjto néé Píivyéébeke íñujívú itsáacooca.

8 Tujkénúhjáa neebe míamúnáa Píivyéébe taúhbaju néhdújúcooro iyámedi dílbyeke íícúveróné diityéké ímíbáavyétsotúne. Áhduréhjáa neebe tsíñéhjiri ditye íícúveróné diityéké ímíbáavyétsotúne.

9 Áané boonétúhjáa tsiíñe neébe: “Áánu oo, Tápiivyéébej. Óví muhdú u ímillédú ó íjcyáhi.” Ehdúhjáa Jetsocríjtó íñéene íhdéené pityájcoju tsíhdyuréjucu cápáyoácóne.

10 Aabée Píívyéébe ímillédújuco mewájuryi tsáneere pájámeíñe páme hallúvuréjuco. Ehdúu dibye dsíjívénej téeveri Píívyéébe méimítyuháñe tsúuca ímbájchóné tsá máhallúrí íjcyájúcootúne.

11 Áánetúu éjjuúvú íhdéené taúhbaju néhdújuco llúúvájte pájjuvaré Píívyéébeke iyámedi íícúvehíjcyáne. Áronée tsá mújyú míamúnáá ímítyuháñe ímbájchóítyuróne.

12 Áánéllihyéhjáa Jetsocríjtó mewájuryi tsáneere ídsíjívéné boone Cáani Píívyéébe úniúvú ávyéjuutéhi.

13 Aabe tétsihdyu téhmehíjcyá Píívyéébe dííbyema ímunáake táhjaíñe.

14 Muuráhjáa tsáneere dsíjívéebe pámeere dííbyeke mecáhcujsómé téenej téeveri Píívyéébema meímíbbáavyeki.

15 Aanéhjáa éhniíñevu Píívyéébe Íapííchoj téeveri méhdivu bóhówajtsoobe néehíí:

16 Ícyooca tsíhdyuréjuco néené pityájcoju diityémá o méénuíñe ditye ímíñeúvú téené uwááboju iwáájácúne ímiáané íimílléne muhdú tene néhdu íjcyaki.

17 Áhdure tsiíñe neébe:

Diityé ímítyuháñe o ábájívéné tsáhájucó mújyú o ítsáávéityúne.

Ehdu muurá Píívyéébe méhdivu bóhówajtsó Íapííchoj téeveri.

18 Áánéllí tsáhájucó dííbyeke méimítyú hallúvú tsíeménéhjiri meíícúvéityú tsúúcajáa mééma dibye teene ímbájchóné ábájívéjúcoónéllíhye.

Tsaímíyé Píívyéébema meíjcyáne

19 Ámuúha táñahbémut, ícyooca tsúuca mépiivyété pamévare Píívyéébema meíhjuvvané íínerí núhnévetúme Jetsocríjtóo dsíjívénej téeveri.

20 Teenée nééiyóné dibye dsíjívéné tujkéveri duurúvájá pañétú tsátsii pañétúétsíí watájó wájuryamuwa dóchéreevé wájítahnécu. Ehdúu mééma ímbájchoobe íícúbáhrámeíñeri téenej téeveri Píívyéébema ímí meíjcyaki.

21 Aabe Jetsóo pañétúejpi méhlluuváábé Píívyéébeéjté meíjcyámé avyéjuube íhtsútuúbe.

22 Áánéllí metsu ímiááméré meíjcyáne ímíñeúvú dííbyeke mecáhcujtso tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa tsúuca páneere méimítyuháñe mééma ímbájchoobe ídsíjíveneri. Ehdúu meke ímbájchoobe Píívyéébe Apííchoj téeveri.

23 Áhdícyane óví ímíñeúvú méúraavyé tsaímíyé Píívyéébema meíjcyaiñe mééma dibye méénujjto. Muurá Píívyéébe páneere méénuú muhdú íñéhjcyádu.

24 Áánéllí metsu keená ímiáané íjcyaneréjuco meméénuhíjcyaki. Métsu ímiáané mewájyújcatsíñe panévaturé mepíáábójcatsíki.

25 Tsá tsaate méhdityu ícyahíjcyádú píhcyáávevu tsáátuméréjuco meíjcyáítyuróne. Métsu metsápítsójcatsíñe pájjuvaré mepíhcyáávehíjcyaki. Muurá méwaajácú lléváhréjuco tsiíñe Máavyéjuube Jetsocríjtó tsááiñe.

26 Muurá tsúuca ímiájíjtó meúraavyéjúcooromé meímillédúré ímityúné meméénuhíjcyámé tsá múhdutú meímíbbáávéityuróne.

27 Tehdu néémeke Píívyéébe waagóoó dííbyeke icyáhcujsóné ímillétúmeke íícúbáhráiñe cuujúwá ávyétá íhnáhó péétécunúwá pañévu.

28 Muuráhjáa éjjuúvú Moítsééúvuj téeveri dibye ájcúné taúhbaju néhdu tsaate ícyahíjcyátúme hallúvú míityétsíuba, pápíhchúúmeváuba, úúbálléhajchíí tsúuca dsíjívétsohíjcyámé ídáátsóvetúme.

29 Aanéjííva awáá muurá éhniíñevu ícúbáhrámeímye Íllí mewájuryi ítyujpácýó wáágoóné icyáhcuýtótúne dííbyé Apííchó meke píáábóneri úúhívatéhíjcyáme.

30 Muurá Píivýéébe néehí: “Ooréi ó ícúbáhraá ámúhá hallútú ímityúné ámúhake meénúmeke.” Téhdure tsiíne neébe: “Tahñéjke ímityúné meénúmema teene ó ímíbájchoóhi.”

31 Muurá ápíchó teene Píivýéébe mééma ímíbájchoíne.

32 Áánéllii máábájívedí muhdúhjáa Críjtoke ámuha mecáhcújtsótujkénúcooca ámuha meícúbáhrámeíyonéhjí maábúcu híjcyáne.

33 Muurá hjáa ámúhadi tsaatédí tsijtye nehniwu iúúhívaténe míamúnááj pínévú ícúbáhrahíjcyáhi. Áhdurée tsíjtyeke ditye meénúneri ámuha méídáátsóvehíjcyáhi.

34 Dityée cúvéhojánúmedi ámuha méídáátsóvehíjcyáhi. Ámúhá tsíeménée ditye dójtúcúrónáa íllure ámuha méimíjyuhíjcyá níjkyéjiri ímiátsíí íné ímíjyaú mújyú níjkéváityúné ámuha meíjcyáiñé mewáájácúnema.

35 Áánéllii Críjtoke ámuha mecáhcújtsónetu méíhvetédíne. Muurá dííbyeke ámuha mecáhcujtsóné ímí ámúhama níjkévaáhi.

36 Áánéllii múu ícúbáhrámeíyonéhjí panévare íáábúcúne Píivýéébe ímillédú íjcyá meke díbye néhíjcyádú tsaímíyējuco dííbyema ámuha meíjcyaki.

37 Muurá dííbye waajácúháámitu Críjtodítýú nééneé: Lléváhréjuco díbye tsiíne tsááiñe.

38 Áhdícyane dííbyeke cáhcújtsómeke ímí tehdújuco o íjtsúcunúme pájtyéteéhi. Áánetu dííbyeke cáhcujtsójucoorómé tsiíne ímityúnejcúvú óómímyeke tsá ímí o íjtsúcunúityúne. Ehdú néene Píivýéébe waajácúháámitu.

39 Áánéllii tsá tsiíne ímityúnejcúvú meóómíjyúcóóityú tsaate ímiááné cáhcújtsótúme wágóóovéimýé meénuhíjcyádu. Muurá ihdyu ímiááné dííbyeke mecáhcujtsómé mépájtyéteéhi.

11

Cahcújtsó

1 Muurá ímiááné Píivýéébeke mecáhcujtsómé méwaajácú muhdú íñéhdú mééma díbye meénuíñé teenéi maájtyúmitúrónáaaca.

2 Tehdúhjáa méíhdé múnáaúvudítýú tsaate ímí dííbyeke cáhcújtsómeke ímí íjtsúcunúúbe.

3 Áhdú muurá íne páneere múhdúné tsíeménéhjáa díbye meíiténáa ípívyéjtsóturóné mecáhcujtsó ímiááné díbye ípívyéjtsóné pevétsihdyuré íllure íhíjyúváneri.

4 Abééhjáa muurá ímí Píivýéébeke icyáhcújtsónéllii íñahbe Caíí ehniíñevu tsaímíyé dííbyeke ícúvehíjcyáhi. Aanéhjáa ímí Píivýéébe íjtsúcunúne dííbyeke dílló ímiáábedi. Ehdúhjáa ímí Abéé cáhcújtsónéllii icyoocápi dííbyeke méítsáávehíjcyá tehdu mecáhcújtsómeke Píivýéébe téhdure ímí íjtsúcunúki.

5 Áhduréhjáa Enóó ímí cáhcújtsónéllii dsíjívétúúbekéré díbye újcúúbeke tsáhájjuco múha ájtyúmitúne. Áábedítýú Píivýéébe néé ímíhyeváa díbye icyahíjcyáné díbye ímillédu.

6 Tsá muurá Píivýéébe ímí íjtsúcunútú dííbyeke cáhcújtsótúmeke. Áánéllii ihdyu dííbyema tsaímíyé menáhbévájcatsíñé meímílléhajchíí mecáhcujtsó ímiááné díbye íjcyane. Áijyu meke píááboobe dííbyedi metsúúráméimyeke.

7 Téhduréhjáa Noéé ímí cáhcujtsóhi. Áánélliihyéhjáa Píivýéébe nújpacyo icyáájávétsoíñé dííbyeke néene cáhcújtsóobe tsáijyúubaréi tehdúvane ájtyúmitúroobe. Áánemáhjáa míínécoba meénuube téémiri ítsímema ípájtyeteki. Ehdúhjáa icyáhcujtsódú íjcyabe pájtyeténáa tsijtye míamúnáa ícúbáhrámeíhi. Áábekéhjáa ímí Píivýéébe íjtsúcunú díbye ímí dííbyeke cáhcújtsónéllíhye.

8 Téhduréhjáa Aavaráá ímí cáhcujtsóhi. Muuráhjáa Píivýéébe kiá dííbyé iíñújí íjcyáíhullévú dííbyeke wállóónéllii iwáájácútúróhullévú peebe dííbyeke icyáhjútsónema.

9 Aabéhjáa úujeté Píivýéébe dííbyeke iñéhdújuco ájcúné iíñújivu. Áronáacáhjáa ihdyu tétsii ícyahíjcyaaabe éhne múúne ullé múnaa íjcyadu nújuwááneríye. Téhduréhjáa Itsáamútsí ílli Jacóóboma nújuwááneríyé ícyahíjcyá tééné pityájcójú pañéré íjcyánéllíihye.

10 Ehdúhjáa Aavaráá ícyahíjcyaaabe ítsohíjcyá mújyú muhdú íjcyáityucóómí páñetu Píivýéébere méénúcoomívú iúújetéíñe.

11 Téhduréhjáa mewa Tsáára ímí icyáhjútsónéllii tsíimavá ajchíba íjcyalle kéémelléjuco íjcyárolle. Muuráhjáa ihdyu Píivýéébe ímiááné dille tsíimávaiñé néene icyáhjútsónéllii tsíimavalle.

12 Ehdúhjáa ávyeta kéémemútsíjyuco íjcyáromútsí tsáápíwúuke tsíimáváábedityú mítyane míamúnaa lílyaaté mícúruma néwayúhá íjcyadu eevératu.

13 Aaméhjáa pámeere dsíjívé Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame Píivýéébé diityéké nénehji ájtyúmitúmére. Áronáacáhjáa ihdyu cáhcujtsómé ímiááné diityéké iñéhíjcyádú díbye diityémá méénúñé díbyéi méénútúrónáaaca. Aaméhjáa nehíjcyá ííñújiri ullé múnaare íjcyane.

14 Ehdúhjáa ditye néenetu méwaajácú tsíjii ííñujii ditye ítsohíjcyáné tééjiri botsii íñé imíjyaú íjcyájii.

15 Muuráhjáa tsáháturo muhdú tene néétu tsiíñe ditye íiñújí ítsáávéne óómíyóne.

16 Áronáacáhjáa ihdyu ávyeta imíllémé éhniíñevu ímí ditye íjcyáíñé iíñújí Píivýéébe níjkyejívú diityémá méénujii íajtyumíne. Áanéllíihyéhjáa tsá Píivýéébe núcójpítsó íjtsúcunútú diityé Píivýéébé íjcyane.

17-18 Tsáijyúhjáa muurá Aavaráake ílli Itsáadítyú neébe: “Daachi Itsáadítyú lílyaatémé íjcyáá páñétúejte díjtsíiménémúhaábe.” Ehdúhjáa Píivýéébe iñéeróóbedi Aavaráake waajácullé díbye ídsíjívétsóne icyóvájtsóóbedi dííbyeke íicúveki. Ahdújucóhjáa díbye méénújúcooróné dííbyeke ímiááné icyáhjútsónéllíihye.

19 Ímiááné cáhcújtsoobe Píivýéébe íhtsútuube dsíjívémeke tsiíñe bóhítsóne. Áanéllíihyéhjáa íjtsúcunúúbé tsúuca íllíkye díbye lííhyánúúbeke Píivýéébe tsiíñe bóhítsóuvúdu.

20 Áhduréhjáa Itsáá cáhcujtsó íllímutsi Jacóóboo, Etsáóoo, íjcyámútsí hallúvú píáábó Píivýéébeke díbye táúmeídyú diityétsikye díbye píááboíñe.

21 Áhduréhjáa Jacóóbó cáhcujtsó íááchimútsí Jotséé hájchimútsí hallúvú píáábó díbye táúmeídyú Píivýéébe píááboíñe. Aabéhjáa ídátsó dsíjiveríjyuco íjcyaaabe icyuujúityu icyátóróóvéne Píivýéébeke duurúvahíjcyáhi.

22 Áhduréhjáa diíbye íaachi Jotséé ímí icyáhjútsónéllii ídsíjívéíñé ihde néé ihyájkímú íjraémuke Píivýéébe diityéké íjchívyétsoíñé Ejíhto múnáá hójtsí pañétu. Téhduréhjáa neebe diityéké ditye tétsihdyu ípyéecooca dííbyé bajcúné tééné iíñújivu iúújeíñútuki.

23 Áhduréhjáa Moitsééj caanímutsí ímí Píivýéébeke icyáhjútsónéllii tsá íllityétú tééné iíñújí avyéjuube diityéj tsíimé wapímúj tsíiméwuúmudívú dsíjívétsótsóneri. Aamútsíhjáa diíbye Moitséé ímíwu néébéwúuke itsíimáváábeke páátanú pápíhchúú nuhbává hajchóta.

24 Aabéhjáa íkyéémévéne téhdure ímí Píivýéébeke icyáhjútsónéllii tsá ímíllétú teene Ejíhto avyéjuúbé ajuúwá hájchidi idíllómeíñé diityémá ímí íjcyáíyónáaaca.

25 Imílleebéhjáa ihdyu ímúnaa íjraémú Píivýéébeéjté íjcyame ídátsó ícúbáhrámeíhíjcyáromemáyé íjcyane. Tsáháhjáa díbye ímíllétú íñe ííñújíene ímityúné múhajchótá dííbyeke ímíjyúúvétsóíñeríjívva íjcyáíyóne.

26 Waajácuubéhjáa imúnáama ijcyabe ícúbáhrámeiyónáa nihñéetsihvuré Críjtoma tsaimiyéjucu ijcyaiñé Ejíhtó iñújí avyéjuri ímí ijcyáiyóné ehniñévu.

27 Aabéhjáa Píivyéébeke iájtyúmitúróóbeke ímí icyáhcújtsóóbedívú icyátsípáávéne ijchívyé téené iñújí avyéjuube díbyedívú cáyobáávatéróneri ílityétuubére.

28 Aanéhjáa ímiáané icyáhcújtsónéllii ihyájkímuke neebe ditye obééjámuke illíhyánúme tujpácyori ihjyáháñé llehówáané iwáchíyáhcú níjkyéji múnáájpkíye Píivyéébe wáalloobe Ejíhto múnáaj tsímé amíajtéke dsíjívétsóíñetu diityéj tsímé ipájtyeteki.

29 Aaméhjáa idyé ímí icyáhcújtsónéllii tsaimiyé Tújpañe Móóá pajtyé nújpacyo dówáávéjítori. Áame déjutúhjáa diitye Ejíhto múnáa péérómé hallúvú nújpacyo wátáhaavémé májcanúhi.

30 Áhduréhjáa ímí icyáhcújtsónéllii Píivyéébe néhdújuco ditye Jericóó hallúrí pápajtsi péhíjcyánéj piínévú 7 coojívatu técoomí mójco cáhvyabáne.

31 Áhduréhjáa Raáá nahtsíwamééwá íjcyárolle ímí icyáhcújtsónéllii tsaate diityédítýú técoomí wáájavu péemeke tsaimiyé ihjyávú waatsúcúpejtsóhi. Áánélliihyéhjáa muurá técoomí múnáa icyáhcújtsótúné níjcaúvú úújetémé dsíjívémedítýú pájtyetélle.

32 Áánetu íjcyarómé tsijtye téhduréhjáa ímí Píivyéébeke cáhcújtsómedítýú o úúbálléiyómé Jedeóoo, Baráaa, Tsajtsóoo, Jetéee, Dabíii, Tsamoéee, íjcyame. Áhduréhjáa tsijtye Píivyéébe ihjyú uubálle múnáa ímí cáhcujtsóhi.

33 Ehdúhjáa ímí Píivyéébeke ditye cáhcújtsónéllii panévatúré díbye píaabómé tsaate tsijtye múnáa iñújíné caavácuhijcyáhi. Aaméhjáa tsaimiyé tükévétsócatsíhijcyáhi. Tsáijyúhjáa tsaatéke bájú oohímyé dóóiyómeke pájtyetétsoóbe.

34 Áánetúhjáa tsaatéke cúújúwá pañévú ditye wájójcórómeke pájtyetétsoóbe. Tsaatéhjáa pátyetéhijcyá niitsúmuri ditye llíhyánúyónetu. Áhduréhjáa íhnáhóóturómé ímunáake tájhahíjcyá díbyere Píivyéébe píáábóneri.

35 Áhduréhjáa tsaate walléemú ímí díbyeke cáhcújtsónéllii íitsime dsíjíverómé tsiñe bóhíhijcyáhi. Áánetúhjáa tsijtye Píivyéébeke icyáhcujtsóné íhvéjtsótúné hallútú ícúbáhrámeke dsíjívétsohíjcyáme. Ehdúhjáa wájýúmeítýúméré dsíjívéhíjcyá dsíjíverómé Píivyéébema ímí ijcyaiñé icyáhcújtsónélliihye.

36 Áhduréhjáa tsijtyeke téené hallútú ícúbáhrámeke úwáñehíñeri ichíjchúmeke cuvéhoojánuhíjcyáme.

37 Tsaatékehjáa dsíjívétsohíjcyámé néwayúúnevu iáámúneri. Tsijtyekéhjáa tsahdúnéhjí wácherécohíjcyáme. Áánetúhjáa tsijtyeke ditye cáhcújtsónetu íbójjcyúróné dsíjívétsohíjcyámé niitsúmuri. Áánetúhjáa tsaate ídátso ínéúbamá íjcyatúme úlleméré pehíjcyá obééjámúu, cáavarámúu, íjcyámé mihénevu íbíjívánéhjíma ícúbáhrámeímyére.

38 Ehdúhjáa ídátso ínéúbará píivyétúné iñújiri, cámeháneri, pevétsihjíri, páhejújí pañe cúwaméré pehíjcyá Píivyéébeke cáhcújtsótúné diityéké cáávájúcoótúnetu.

39 Ehdúhjáa mítyame ímí Píivyéébeke cáhcújtsómeke ímí tehdújuco díbye íjtsúcunúróme tsáhái újcutú diityéké iájcuíñé díbye néenéé.

40 Muurá imíllebe tsáijyúu meke ténevu iájcune tsaimiyé díbyema meíjcyaki.

12

Jetsóope ícyahíjcyádú meíjcyáiyóne

¹ Aane tsúuca méwajácú méíhdé múnáaúvúhjáa íhnáhóóróné pañe tsaimiyé Píivyéébeke úráavyehíjcyáne. Ahdu metsu panévaré meke mújtátsóiyónéhjí meíhvéjtsóne tsaimiyé óóchévetúméré díbyeke meúráavyeki.

² Muuráhjáa tsúúca Jetsóó mééma ímíbajchó tsaímíyé dííbyema meijcyaiñé núcójpítso páwachékevu idsíjíveneri. Áronée muurá tsá dibye núcojpiiletú bóónétu ííne imíjyaú Píívyéebema iávyéjuutéiñe iwáájácúnema. Áábeke ihdyu metsu ímíñeúvú mecáhcújtsóne dibyée ícyahíjcyádú meijcyaki.

³ Cáhawáá méijtsúcunu muhdúhjáa dibye míamúnáake iwájyúne ímítyúmé hójtsí pañévú íhvéjtsámeíbyedi ditye ícúbahráne. Aane múu ítsáávéne íhvéjtsotúmé tsaímíyé dííbyeke úraavyéhi.

⁴ Tsáhái muurá ámuha ímítyúnéhjiri meícúbáhrámeíñe medsíjívétúne.

⁵ ¿A tsá ámuha meítsáávetú muhdú Píívyéébe ítsíime meijcyámeke úwaabóne? Muurá íwaajácúháámítu neébe:

Tsá múu, Lli, múhdurá íjtsúcunútú Díavyéjuube o íjcyabe uke o túkëvejtsóne.

⁶ Muurá áátsíime íjcyámeke íhnáhó ó úwaabó diityéké o wájyúnema.

Ehdu muurá Píívyéébe néehíí.

⁷ Ahdícyane ovíi ímiááméré meijcyáne máaabúcu híjcyá éhne múúne méétsíimeke meúwaabódú meke dibye úwaabóne. ¿Mityá íjcyámé tsaate ítsíimeke úwáábotúme? Pámeere muurá méétsíimeke meúwaabó mewájyúnema.

⁸ Muurá Píívyéébe méétsíimeke meúwaabódú meke úwáábotúhajchíí tsá dííbyej tsíime meijcyatúne. Aame meijcyá ídátso cáánivatúmé íjcyadu.

⁹ Muurá tsíimene meijcyácooca méecáánimútsí meke úwaabóné melleebó diityétsikye mewájyúnema. Aanéjíva ¿íveekí tsá Méecááni Píívyéébeke mecáhcújtsóityú awáá muhdú meijcyáityúmé dííbyema meijcyáiñéllii meke dibye úwáábohíjcyáne?

¹⁰ Muurá méecáanimu meke úwáábohíjcyá wahájchotaré ííñújí hallúri ímí meijcyaki. Áánetu Píívyéébe meke úwaabóné éhniíñevu meke píaabó dibye íjcyadu ímiáámé meijcyaki.

¹¹ Muurá íhnáhó meke ditye úwaabóné ávyé meke pájtyene múhdurá téijyu méijtsúcunúhi. Áronáa téénetu meíllíjkívyéne bóónétu tsaímíyējuco meijcyane.

Píívyéébeke éhdiivállémé hallúri apíchó nééneé

¹² Áánéllii imíchi meijcyá tsaímíyé Píívyéébeke ámuha meúráávyeki.

¹³ Métsúúraméi tsaímíyé dííbyeke ámuha meúráávyéiyóneri tsijtye ámúhake ííténe ímíbáávye ímí tsaméhjí ámuha dííbyeke meúráávyeki.

¹⁴ Aame pamévamáyé ímiááméré meijcyá ímityúné dáríívéjcatsítúme. Muurá ímiáámé meijcyátúhajchíí tsá múijyú Píívyéebema meijcyáityúne.

¹⁵ Áánéllii panévare ímítyúnéhjitu météhememéi ámúhake dibye ipíááboki. Tsá múu tsijtyeke tútávajtsotú éhne múúne námijtya meke tútávajtsódu.

¹⁶ Ihdícyáméhjima médómácójcatsídíñe. Tsá múu íhvéjtsotú ímí Píívyéebema ámuha meijcyáiyóné éhnéhjáa Etsaóó ámíabe píaabó iújcúiyóné íbonébedívú dójtúcútsámeídyu.

¹⁷ Muurá ámuha méwaajácú dibyéhjáa újcúiyóné píaabó íñahbe újcúné boonéréjuco téénevu cááni éllevu pééroobe ílluréjuco bánúmeíñe. Ááneríhjáa ávyétá íhnáhó támeíyoobe tsáhájuco újcutúne. Ahdu ámúhake tene ípájtyétu ímíñeúvú météhememéi.

¹⁸ Muuráhjáa méíhdé múnáaúvuma ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú Píívyéébe íhjúvájyju tétsii íjyunúnáa cúújuwa peetécutúhi. Áhduréhjáa apííchówu kíjyébama níjyaba íjcyané tujkéveri ííñují vááúmeíhi.

¹⁹ Áijyúhjáa lleebómé Píívyéébe diityémá íhjúváné tujkéveri rojrocó íhjúváne. Ááneríhjáa íillityéne nééme éhniíñevu dibye íhjúvátuki.

20 Ihdétújucóhjáa muurá dibye téenetu nééneé: “Tsaate ihdícyame iyáábéuba íñe cámehbáú túváámeke néwayúúneri, hójtsívari, médsíjívetsoco.” Ehdúhjáa íhdétújucó Píívyéébe nééne ápíchó íjtsúcunúnéllii mítyane íllityémé téijyu diityémá dibye íhjuvávneri.

21 Diibyéhjáa Moitséeúvú íjcyároobe téijyu muhdú tene pájtyene íajtyúmíne néehí: “Muhdú íhya o íllityéneri ó uuvécunúhi.” Ehdúhjáa diityéké tene pájtyedu nééne muurá tsá ámuhákye pájtyetúne.

22 Áronáa ihdyu tsá ámuha Píívyéébedi meíllityéjúcootúne. Muurá mítyame níjkyéji múnaa ámuhákye náhbenúmé ámuha méúújetéjucóó páñétúétsihvu Tsióó caméhaúvú dííbye cóomí Jerotsarée níjkyéjiri íjcyácoomívu. Áánéllii ámuha tsúúca mépiivyété dííbyema meíhjuvávne.

23 Aame ámuha pámeere íhdéejte cahcújtso múnaaúvuma téhullétú ámuha mémeháñé tsúúca cáátuvámé ímí méijcyá Píívyéébema muhdú meícyahíjcyáné pámeemáyé ímíbájchóííbyema.

24 Áhdure tsúúca ámuha Jetsóoma ímí méijcyá ítyujpácýóo iwáágóóneri mééma béhne pityájcojúrjúco méénúúbema. Tsáháa dibye pevénéré ítyujpácýó iwáágóóne dsíjívétú Abéeúvúhjáa dsíjívédu. Muuráhjáa ihdyu dibye ítyujpácýó wáágóónej tééveri Píívyéébe meke ímíbájchóhi.

25 Áánéllii tsá múu táhjalletú dibye meke iwájyúne úwaabóne. Éíjyuúvúhjáa muurá Moitséeúvuj tééveri dibye úwaabóné lléébohíjcyatúmé ícúbáhrámeíhijcyá téené déjúcotu. Aanéjii muurá dííbyere níjkyéjiri íjcyaaabe meke úwaabóné melléébótúhajchíí téhdure meke ícúbáhráiíbye.

26 Muuráhjáa ‘Tsinaí’ némeíhbaúvú diibyeme Moitséeúvuma dibye íhjuvávijyu ííñuji ávyétá íhnáhó vaaúmeíñetu neébe: “Tsiíñéi ávyétá íhnáhó ííñuji ó vaaúmeíchoó páneere íévéhóówari íjcyánéhjimájucó.”

27 Ehdúhjáa neebe páneere ípyée ípívyéjtsóné tsíeméné níjkévaíñe. Áánetu ihdyu tsane coévaá múijyú muhdú íjcyáityúne.

28 Áánevuú tsúúca meke ájcuube íavyéjuvu muhdú meíjcyáityúmé dííbyema meíjcyaki. Áánéllii metsu dibye ímillédú meíjcyáne dííbyeke dúúrúvaméré metéhdújtsoki.

29 Muurá íhtsútuube Mépiivyéébé íjcyaaabe ímítyúmeke waagóó éhne múúne cúújuwa tsíeméné áíúcúdu.

13

Píívyéébema ímí meíjcyáiyóne

1 Ahdícyane tsáma ámuha cahcújtso múnaa meíjcyame mewájyújcatsíñe méíhvéjtsodíñe.

2 Máábájívedí tsaímíyé ámuhá aahíve múnaake ámuha mewáátsúcúpétsohíjcyáne. Muuráhjáa ehdu íaahíve múnaake wáátsúcuhíjcyámé wáájácúratúné níjkyéji múnaake íícúvehíjcyáhi.

3 Áánéllii cúvéhóójari íjcyámeke mépiáábohíjcyá diityémá ámuha meíjcyáiyóduré meíjtsúcunúmeíñema. Áhdure múu ídaátsové ícúbáhrámeíhijcyámedi téhdure ámuha diityéduré meíjcyane meíjtsúcunúmeíñema.

4 Téhdure ámuha metáábávájcatsímyema múu wájyújcatsíhi. Tsá múu ihdícyáméhjima dómácójcatsítyúne. Muurá tehdu néemema Píívyéébe íhnáhooíñe teene ímíbájchóne.

5 Áhdure tsá múu mítyane ídsíídsíváiyóneri íhjáacunútúne. Muhdú íjcyane múu ímí íjtsúcunú tehjújuco. Muurá Píívyéébe néehí: “Oke cáhcújtsómeke tsá o íhvéjtsóityúne. Aame tsá íínerí báñúmeítyúne.”

6 Áánéllii muurá dííbyedívú mecátsípáávéne íínerí áábímyeítyúmé ménehíjcyáhi:

Píivyéébe tápiááboobe íjcyánélli tsá o íllityétú míamúnaa óhdi ícúbáhráiyóneri.

⁷ Ahdícyane tsáma máábájívedí muhdúhjáa tujkénú Píivyéébé ihjyu ámúhakye úwaabómé ícúbáhrámeiyóné pañe tsaímíyé dííbyeke úráávyehíjcyáne. Ahdu tsaímíyé dííbyeke mécahcújtso.

⁸ Tsá muurá Jetsocríjtó mújyú tsíhdyuréjuco íjcyatúne. Íjcyaduré díibye paíjyuváre.

⁹ Áánélli máállítsámeídí tsíhdyuhjírre úwáábohíjcyámedívu. Muurá Píivyéébere meke iwájyúne tsípátsohíjcyá tsaímíyé dííbyeke meúráávyeki. Tsá muurá meke díbye éhniíñevu píáábóityuró téene tájpíjyuco meíjcyáiyóné tsane majcho maáwahíjcyámeke. Ehdu méénuhíjcyarómé íllure bāñúmeíhi.

¹⁰ Áánetúu ihdyu Críjto mewájyuri pájámeí íñné imíjyaú Píivyéébema meíjcyaki. Muuráhjáa duurúvájá pañevú dííbyeke íícúvéneri tsúúráméihíjcyarómé tsá ímí dííbyema íjcyatúne.

¹¹ Muuráhjáa pañétúejpi llúúváábe iyámé tujpácyoma tééjá pañevú pañétúétsihvu úcáávehíjcyá ímítyuu, tsíjtyé imítyuu, íjcyane ímíbáávyeki. Ehdúhjáa imyéénúne díitye iyámeke tsiélllevu itsájtyéne cóvátsohíjcyáme.

¹² Ahdúhjáa muurá Jetsóoke cóómítyu tsiélllevu itsájtyéébedi ícúbáhráne dsíjívetsómé ítyujpácyó wágóóóvéneri pámeere míamúnáá imítyuháñé ímíbáávyeki.

¹³ Áánélli óvíjyacóóné tsíjijtóríyé úwáábóméíñé meúráávyehíjcyáne. Métsu Jetsóokéréjuco meúráávyé tsíjtye meke dííbyekée itsárllehíjcyádú tsárlílléróné pañe.

¹⁴ Tsá íññújiri meíjcyatú paíjyuváre muhdú íjcyáityúme. Píivyéébe ihdyu meke újcúcooca botsí dííbyema meíjcyáá muhdú íjcyáityúmeréjuco.

¹⁵ Áánélli metsu Jetsocríjtoj tééveri dííbyeke medúúrúváne dííbyé uwááboju tsíjtyeke meúúbálleneri dííbyeke meíícúveki.

¹⁶ Ahdícyane méíhvéjtsodí ámuha tsíeménetu tsíjtyeke mepíáábohíjcyáne. Ehdu meméénune ímí íjtsúcunúúbe.

¹⁷ Ahdure idyé múu ámúhá túkevjtsojtéké íávyejúúlléne lleebó ditye ámúhakye úwaabóne. Muurá Píivyéébeke úúballeímíyé muhdú imyéénuhíjcyáne. Áánélli panévatúré ímiááméré meíjcyá díityéké ámuha mekímóvéjtsótuki. Ímityúné ámuha medárlívémeíhajchíí tsá íñnetú ámúhakye tene píáábóityúne.

¹⁸ Muurá ícyooca muha ímí tsaííbuwáre meíjcyámeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áánélli múúhá hallúvú píáábó métáuméí ehdícyarónéhjí pañe ímí muha meíjcyaki.

¹⁹ Ímichi táhallúvú métáuméí íícúí ámúhadívú o úújetéki.

Díbye pítyajcóne

²⁰ Ahdícyane ovíi Píivyéébe Máavyéjuubée Jetsocríjtó obééjámú tehmeébédú néébe dsíjívéébeke tsiíñe bóhíitsoobe ámúhakye ímíbjchóhi. Muuráhjáa Jetsocríjtó ítyujpácyó iwáágóóneri mééma béhne pítyájcoju meenu mújyú níjkéváityúne.

²¹ Áábej tééveri ihdyu óvíi meke túkevjtsoobe muhdú díbye ímillédú meíjcyaki. Áánélli metsu Jetsocríjtoke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne.

²² Ámuúha táñahbému, íllu íñe íhyaamí pañe ámúhakye o túkévejtsóné tsáma tsárlíyóné pañe melléébo.

²³ Téhdure ámúhakye ó úúballé ménahbe Timotéo tsúúca cúvéhóójatu íjchivyéne. Aabe óhdivu íícúí wátsíhajchíí dííbyema muhcsi ámúhakye máaahívéteéhi.

²⁴ Téhdure ámúhakye ó úúballé Itááriá íññújí múnáa ámúhakye dúúruváne. Téhdure idyé ámúhá túkevjtsojtémá pámeere cahcújtso múnáake ó duurúváhi.

²⁵ Ahdícyane ovíi Píivyéébe ámúhakye píáabó pámeekére. Áyu tehdújuco.

TSAJTIÁGO

Tsajtiágó cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo ñne Tsajtiágó Avyéjuube Jetsocrijtoma Píivyéebemútsí ñcúve múnáajpi o íjcyaaabe ámúhakyé ó duurúvá 12-nevá dohjíba múnaa íjraéémú meíjcyámedítýú ámúhakyé ditye wáchájanúmé panévá ññúñnévú ámuha memújtámeke.

Píivyéebedítýú tsááne waajácu

² Ámuúha táñahbému, páhduváre néene evéllejúúné ámúhama íjcyaróné pañe múu íllure imíyuhíjcyáhi.

³ Muurá méwaajácú Píivyéébeke mecáhcújtsómema íjcyané evéllejúúné meke pátsaríjcyoróné íllure meke píaabóné éhñíñevu ímí dílbyeke meúráávyeki. Ááneri muurá mépiivyété ímítýunéhjí meke pájtyeróné maáábucúne.

⁴ Áánéllí ímíñevú métehmemeí ténéhjí ámuha maáábucúne ímiááméré meíjcyaki. Áijyu muurá ímí ámuha meíjcyáá ñné ímítýú ámúhakyé táhjatúmeréjuco.

⁵ Áánetu tsaate ámúhadítýú muhdú meíjcyáiyóné wáájácútmé múu Píivyéébeke táúmeí ámúhakyé díbye iwáájácútsoki. Díbye ihdyu ámúhakyé waajácútsóo panévavúré ñná néétuubére.

⁶ Áronáa ihdyu ámuha metáúmeícyooca tsá múu íjtsámeítýú díbye ámúhakyé píáábóítýúne. Múu cáhcújtsó díbye ámúhakyé píááboíñe. Muurá páhduváre ámuha meíjtsámeíhajchíí ámuha méíjcyá éhne múúne mooa kíjyébári nóhjíne íjcyadu.

⁷ Aane ehdu néeme tsá íjtsotú Píivyéébeke ityáúmeíñe íjcuíñe.

⁸ Muurá ehdu páhduváre íjtsámeímyé tsá múijyú tsajjítóré íjtsámeítyuróne.

⁹ Áánetu ihdyu ídáátsóméhjíúvú ímiááméré íjcyané cahcújtso múnaa imíjyúúhíí. Muurá tehdu néemeke Píivyéébe ímí íjtsúcunúhi.

¹⁰ Téhdure íhtsutúme éhnéva múnaa íjcyame imíjyúúiyá ídáátsonúcooca. Muurá diitye tsáímíyé íjcyá múhajchótáwuúrá éhne wajco ñné ímíjyaú néerone wáhájchótáwuúré íjcyadu.

¹¹ Muurá núhba ájchuri íjtone ílluréjuco tsóuuvéne. Ehdu muurá diitye íhtsutúme éhnéva múnaa dsíjívécooca diityé tsíeméné ílluréjuco níjkeváne.

Ímítýúné úmuupívyeháñe

¹² Áánetu ihdyu maímijyu diitye eene ímítýúneri íúmúúpívyeróné áábúcu híjcyámé íjcyanej. Muurá tehdu néemeke téene áhdó Píivyéébe ajcú múijyú ditye dsíjívéjúcúóóítýúne bóhñvu dílbyekée wájýúmeke íájcuíñe íñéhdújuco.

¹³ Áánetu tsaate ímítýúné imyéénúíyóneri úmúúpívyehíjcyámé tsá nééítyuró Píivyéébe nééjuri téeneri íúmúúpívyehíjcyáne. Tsá muurá múijyú díbye úmúúpívyéítyuró ímítýúné imyéénúíyóneri. Áhdure tsá díbye muucá úmúúpívyétsóítyuró ditye ímítýúné imyéénuki.

¹⁴ Muurá ihdyu méhdityuré íjcyane meere ténéhjíri meíjtsámeíñéllí meúcáávehíjcyá téené pañevu.

¹⁵ Aane téenevúréjuco meíbúwáávéne níjcaúvú muurá ílluréjuco mewágóóóóvíyóne.

¹⁶ Ehdu téene, ámuúha táñahbému. Áhdícyane tsáma ténéhjívú máállítsámeídíñe.

¹⁷ Muurá ímiááne íjcyane tsáá caame íjcyaaabe Píivyéébedítýú íyévéhoowávúu peetéháñe ípívyéjtsóóbedítýu. Aabe muurá tsá múijyú íjtsáméí tsíhdyuréjuco cápáyoácóítyuróne.

18 Muuráhjáa ímíllénéllii meke ímíjpyetétsoobe múhdurá menééromeke dííbyeéjté meíjcyaki.

Píívyéébeke meúraávejíto

19 Áhdícyane, ámuúha táñahbému, múu ímíñeúvú lleebúcunú tsaate ámuúhama íhjuváne. Tsá múu pecútéré íhjuvatúne. Téhdure tsá múu cááyóbatúne.

20 Muurá cááyobámé tsá Píívyéébe ímíllédú íjcyatúne.

21 Áánéllii ímityúné ámuha meméénuhíjcyané meíhvéjtsóne Píívyéébedívú meídátsójkímyeíñe dííbyé uwááboju ímíñeúvú meúraávye. Teene muurá ihdyu meke pájtyetétso mewágóóóvэйyónetu.

22 Áronáa ihdyu tsá múu teene uwáábó ávyetá lleebúcunúré méénutúne. Tene néhdu múu íjcyáhi. Muurá tene néhdu ámuha meíjcyatúhajchíí ámuháyé máállímyeíhi.

23 Muurá tsaate ávyetá lleebúcunúré meenu éhne múúne mícúmiri méhúmi meíítémeídyu.

24 Muurá meíítémeícyoocaré méwaajácúmeí muhdíívamé meíjcyane. Áánetu meíítémeítyúcooca tsáhájuco mewáájácútu muhdíívamé meíjcyane. Ehdu muurá diitye uwáábó ávyetá lleebúcunúré méénuhíjcyáme.

25 Áánetu ihdyu Píívyéébe ímityúnéhjitu meke túkévejtsóné ábájíívetúmeré tsaímíyé meúraávye meke píááboobe panévatúré ímí meíjcyaki.

26 Áánetu 'tsaímíyé Píívyéébeke ó úraavyéhi' menéérome peecútéré ímityúné meíhjuvánhíjcyáhajchíí meere máállímyeíhi. Aane tsá íínetú meke píáábotúne.

27 Muurá ihdyu ímiááné Méécáánikye meúraavyémé mépíaabó úújóveke. Téhdure mépíaabó pííbájyujtéké panévatúré íná diityéké pátyehíjcyánéhjitu. Aame tsáhájuco meíícúvetú múhduná íjíene ímityúné íjcyánéhjiri.

2

Tsahdúré pámeekéré meíícúvéiyóne

1 Ámuúha táñahbému, ímiáábé Máavyéjuube Jetsocríjtoke ámuha mecáhcujsómej, tsá tsaatékéré ímí meíjtsúcunúityuróne. Tsahdúré pámeekéré meíjtsúcunúiyáhi.

2 Tsáijyu muurá tsaapi ehnéva múnáajpi imíwu néené wajyámuma óóropáájí íhyójsíwapáájí íjcyaaabe ámuha élleu úúbámyénúúbé raahóri téhdure tsijpi ídáátsoobe áteréja íwajyámuma uubámyénúiyáhi.

3 Aane diibye ehnéva múnáajpikyéré ámuha ímí mewáátsúcúne 'íchihvu ímítsihvu dacúúve' menéene diibye ídáátsoóbeke 'étsihjívúré baavu dacúúve' menéhajchíí muurá ímityúné íjtsaméiyé ámuhá pañe.

4 Aane muurá ehdu íhtsútúúbekéré ímí mewáátsúcúhajchíí tsúúca ímityúné mémeenúhi.

5 Aane cáhawáá íñe ámuúhama o íhjuváne ímíñeúvú melleebúcunu, ámuúha táñahbému. Muurá Píívyéébe ídáátsojtéké ujcú dííbyeke ditye icyáhcujsóne íávyéjuutéki. Muurá neebe dííbyeke wájyúmeke íávyéjútsoíñe íávyéjuvu.

6 Áánáa ¿íveekí ámuha diityéké meéhdííválleneri ménúcópívétsohíjcyáhi? ¿Aca tsá ámuha mewáájácútu téhdure íhtsutúme ámuhádi ícúbáhráne ávyéjúté élleu ámuhákye tsátyehíjcyáne?

7 Áhdure ¿aca tsá ámuha mewáájácútu ditye túútávátuube Mepájtyetétsoobe Críjtoke meúraávye híjcyáábedi úúhívatéhíjcyáne?

8 Áánetu ihdyu Píívyéébe taúhbaju íwaajácúháámitu 'pamévakéré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu' néhdu ámuha meíjcyáhajchíí ímiááné tehdújuco ámuha meméénune.

⁹ Áronáa tsaatékére ámuha ímí meíjtsúcunúhajchíí ímityúné ámuha mémeenúhi. Ááneri ámuha ménéétsámeí Píívyéébe taúhbaju néhdu ámuha meíjcyátúneri.

¹⁰ Muurá tene néhdújuco meúraávyerómé tsane néhdu meíjcyátúhajchíí tsúuca ijcyané ímityúné máhallúri.

¹¹ Muurá Píívyéébe néehíí: “Tsá múu ihdícyámema dómácójcatsítýúne.” Téhdure tsiíne neébe: “Tsá múu míamúnáake dsíjívétsotúne.” Aane muurá ihdícyámema medómácójcatsítýurómé tsaatéké medsíjívétsóhajchíí tsúuca ímityúné mémeenú tsane Píívyéébe taúhbaju néhdu meíjcyátúnéllíhye.

¹² Áánéllíi múu ímíneúvú íjtsámeíne ímiáánéré meenúhi. Muurá Píívyéébe mééma ténéhji ímíbájchoó muhdú béhné pityájcoju néhduú.

¹³ Muurá tsíjtyedi meídáátsóvétúmedi téhdure tsá díbye ídáátsóvéityúne. Áánetu tsíjtyedi meídáátsóvémedi téhdure ídáátsóvéiibye pámeere muhdú meícyahíjcyané ímíbájchócoóca.

Píívyéébeke mecáhcujsóne

¹⁴ Ámuúha táñahbému, ¿a ímí tehdújuco teene ‘Píívyéébeke mecáhcujsóhi’ menéérome díbye ímillédú meíjcyatúne? ¿A ehdu meíjcyame mepájtyeteyáhi?

¹⁵ Tsáijyu muurá tsaate ménahbémú ídátsó imájchoma íjcyatúme idye wájyamúúvátúmeke ámuha ménééiyáhi: “Ámúhá wajyámuunévú tsaímíyé meújcámeíne memájcho.”

¹⁶ Ehdu diityéké ínevéú ájcutúmeré ámuha menééne ¿aca íínetú diityéké píáábóiyáhi?

¹⁷ Ehdu muurá ‘Píívyéébe ó cáhcujsó’ menééromedítýú ímiáánéré meméénune bóhówaúcunútúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne.

¹⁸ Muurá tsaate meke nééiyáhi: “Ú nehíjcyá apááñéré Píívyéébeke u cáhcújtsóneri tsúuca dííbyeéjpi u íjcyane. Áánetu ó nehíjcyá téhdure dííbyeke o cáhcújtsóobe ímiááné o méénúneri dííbyeéjpi o íjcyane.” Ehdu muurá tsaate meke nééiyáhi. Aane íne ¿muhdú méúújétsó Píívyéébeke mecáhcujsóné díbye ímillédú meíjcyátúhajchííjyu? Muurá ihdyu apááñéré ímiááné meméénúneri méúújétsó dííbyeke mecáhcujsóne.

¹⁹ Aane íhya ihdyu tehdújuco ámuha mecáhcujsóné tsáápiye Píívyéébe íjcyane. Muurá idye naavémú dííbyeéjté íjcyáturómé téhdure dííbyeke iwáájácúúbeke illíhi.

²⁰ Aanéjííva ¿muhdú ámuha méjtsúcunú pevénéré dííbyeke mecáhcujsómé díbye ímillédú meíjcyáturómé dííbyeéjté meíjcyane? Tsá ehdu tene néétune.

²¹ Muuráhjáa méíhdé múnáajpi Aavaráúvuke Píívyéébe ímiáábedi dilló díbyeke dííbyeke icyáhcújtsóóbeke íícúve illi Itsáake dsíjívétsóíyónéllíhye.

²² Aane muurá méwaajácú ímiááné Píívyéébeke díbyeúvú ímí cáhcujsóné díbyéhjáa néhdu díbye méénúnéllíhye.

²³ Muurá Píívyéébe waajácúháámitu nééené: “Aavaráá Píívyéébeke ímí cáhcújtsónéllíi ímiáábedi dííbyeke dílloobe.” Ehdúhjáa díbye ímí cáhcújtsónéllíi Píívyéébe nahbévaabe dííbye.

²⁴ Ahdícyane íhya tsúuca ámuha méwaajácú Píívyéébe meke ímiáámedi díllone dííbyeke mecáhcujsómé díbye néhdu meíjcyámeke.

²⁵ Téhduréhjáa muurá nahtsíwamééwá Raáake dílloobe ímiáálledi dílléhjáa íjraémudítýú waajá múnáa íhcyóómivu úújetémeke técoomí múnáa dsíjívétsóíyónetu pájtyetétsónéllíhye.

²⁶ Aane muurá Píívyéébeke mecáhcujsórómé díbye ímillédú meíjcyátúhajchíí tsá íínetú meke tene píáábotúne. Aame méjcyá ídátsó wáájácúmeítýúme éhne múúne medsíjívéné boone pevénéréjuco méjpi íjcyadu.

3

Meihjyuváne

¹ Ámuúha táñahbému, tsá múu uwáábojtédí iiye idíllómeíñe peecútéré tsíjtyeke ímityúné ditye íjcyane néétune. Muurá méwaajácú uwáábojte panévaré wáájacurómé ímityúné méénúhajchíí éhniíñevu íhnáhó diityémá tene ímíbájchómeíñe.

² Muurá pámeere ímityúné mémeenúhi. Áánetu ihdyu tsaate tsáijyúubaré ímityúné íhjuvátúhajchíí ímiáámé diitye. Aame piivyété panévatúré ityéhmemeíñe.

³ Muurá íjímuke métsajtyé meímílléhullévú íhjuháñetu úwáñéíwuúné mepícyóóneri.

⁴ Téhdure muurá cújúwamíñe témíhjí túkevjtsojte kémúúturóné ítyúkevjtsojiiñeri ímílléhullévú túkévejtso íhnáhó kíjyeba íjcyarónáaaca.

⁵ Ahdu muurá méjpiítyu méhniíjwa áyárowari ímityúné mémeenú meihjyúváne. Cáhawáá méjtsúcunu muhdú cújúwari tsátsíhwuúré pééteróné líyaaténé báju áiúcúne.

⁶ Ehdu muurá ímityúné meihjyúváne méttávájtsámeí teene cújúwa báju tútávajtsódu. Aane tsahíjcyá cújúwá pañévú wágóóvéiibye Naavenedítyu.

⁷ Muurá paméva íyámedítyú íñújiri úllemee, wahpéjtee, nújpacýo pañe úllemee, íjcyámedítyú ápíchó néerómeke ímí metéhmeme ívameímyé tsá meke tútávajtsotúne.

⁸ Áánetu tsá mújyú méhju metéhmétyuró meke dsíjívetsóné námijtyádú néene néhni meihjyúvahíjcyaju.

⁹ Muurá téjuri Méécáánikye medúúrvahíjcyájuriyé idyé dílbyeréé ípívyejtsómé míamúnáake méuhbáhi.

¹⁰ Ehdu míñéecu téjuri méihjyúvahíjcyá ímiááne, ímityúnee, íjcyane. Tsá tehdu tene nééítyuróne, ámuúha táñahbému.

¹¹ ¿Aca ímiá nujpacýo íjchívyétsihdyuré idyé nehniwu néjpacyo íjchívyéiyáhi?

¹² Áhdure ¿aca higyéerahe néévaiyá atseitóona? Áhdure ¿aca óovahe néévaiyá híigo? Áhdure muurá tsá tsahéjutúré núpáhyéjtu ímiá nujpacýoma cánáamajpacýo meújcutyuróne.

Ímiá waajácu

¹³ Aane ímiááne waajácu múnaa ámuha meíjcyáhajchíí óvíi ímiááméré ámuha ídáatsóméhjiúvú meíjcyane ámúhadítyú bóhówaúcunúhi.

¹⁴ Áánetu ámuha tsíjtye íjcyari menómíutááváne ámuháyé ímí meíjcyáiyóneri met-súúrámehajchíí tsá ímiá waajácú múnaa ámuha meíjcyatúne. Íllure ámuha máallíhi. Aame tsá íñerí ámuha memítyájkímeítyuróne.

¹⁵ Muurá ehdu nénehjí tsá Píívyéébedítyú tsáátune. Íjienéré teene Naavéne éhne.

¹⁶ Muurá iiye ímí íjcyáiyóneri tsúúrámehijcyámé tsíjtye íjcyari íñómíutááváne panévaré ímityúné méénuhíjcyáhi.

¹⁷ Áánetu ímiá waajácú Píívyéébedítyú tsáánema íjcyame ímityúné méénutúme pamévamáyé ímí íjcyáhi. Aame tsá tsíjtyeke éhdiívalletúne. Áhdure tsá ditye állíuutúne. Pamévakéré ídaatsólléne píaabóme.

¹⁸ Ehdu ímí ícyahíjcyámema teene nijkévaá tsaímíye.

4

Íñújine

¹ Áánetu ¿aca kiátú íjcyane ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi? Muurá ihdyu ámúhadítyuré íjcyane ámuháyé ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyánéllíi ámuha mémúnáátsócatsíhijcyáhi.

² Muurá ámuha tsíjtyé tsíeméné múhdutú diityédítú meújcútyúróné nomíúú téené hallútú diityémá méméénúcatsíhijcyáhi. Aane muurá tsáijyu ámuha médsíjívétsohíjcyá diityéké téené hallútú ámúhadítú píhtone Píívyéébeke ámuha ímíñeúvú metáúmeíhíjcyátúnéllíhíhe.

³ Muurá ámuha díbyeke metáúmeíyónáa tsá díbye ámúhakye ácu híjcyatú ímityúné ámuha metáúmeíñéllíhíhe. Muurá ámuha metáúmeíhíjcyá íllure téeneri ámuha meímíjyúúveki.

⁴ Ámuúha, Píívyéébeke ímíñeúvú úraavyépítúyúné míamúnaaj, ¿aca tsá ámuha mewáájacutú ímityúné íñújéne meméénúneri íllure Píívyéébeke memúnáátsohíjcyáne? Muurá díbyeke wájyutúmé téeneriyé tsúúrameíhíjcyámé tsá ímí dííbyema íjcyatúne.

⁵ Muurá díbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe Íapííchó mépañéúvú pícyoone meke iwájyúne nomíuuváhi.”

⁶ Aane meke iwájyudu íjcyaaabe meke píáábohíjcyá ímityúné metáhjaki. Muurá tsiíñe díbyé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébe píaabó idáátsóméhjíúvú néémeke. Áanetu ‘mityáhmítá’ néémedi tsá díbye ícúvetúne.” Ehdu muurá nééne Píívyéébe waajácúháámitu.

⁷ Áanéllí díbyeke maávyejúúlléne díbyedívú méíhvéjtsaméí Naavéné ámúhadi tsúúrameíyóneri ícúvetúmére. Áijyu muurá ílluréjuco ámúhadítú díbye íhvetéíñe.

⁸ Ahdícyane ímityúné ámuha meméénuhíjcyánéhjitu meímíbáávyéne ímíñeúvuréjuco Píívyéébema meíjcyá téhdure díbye ímí ámúhama íjcyaki. Téhdure míjítócú ámuha meúráávyehíjcyánetu meímíbáávyéne díbyekéréjuco méuráávyé.

⁹ Aame mékímóóveméí ímityúné ámuha meméénuhíjcyáneri metsárívyénema. Óvíjyacóóné ámuha meímíjyuhíjcyáne.

¹⁰ Íllure méídátsójkimyéí Píívyéébedívú díbye ámúhakye ípíááboki.

Ménahbémudítú meíhíjyuváné ímityúne

¹¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbémuj, tsá múu ímityúné íhíjyúvatú íñahbémudítú. Téeneri muurá íllure ámuha méehdíívállehíjcyá Píívyéébe taúhbaju. Muurá meke neebe méwájyújcatsíki. Aane mecáhcújtsóíyótsihvu ímityúné meíjcyáneri díbyé taúhbaju méehdíívállehíjcyáhi.

¹² Muurá ihdyu apáábyéré diibye téené taúhbajúvú meke ájcuube nééiyá muhdú meíjcyane. Áábere ihdyu meke pájtyetétsóhi. Áhdure meke waagóóbe. Aanéjííva ámuha ¿muhdú tsíjtye íjcyáneri méíhíjyúváiyáhi?

Tsá mewáájacutú méúmiwa

¹³ Cáhawáá ímíñeúvú melléébóne méíjtsaméí eene ‘técoomívú mépeé tsané pijcyábá náhjíhe meméénúneri medsíídsívaki’ ámuha menéhíjcyáme.

¹⁴ Muurá tsá ámuha mewáájacutú muhdú méúmiwa íjcyane. Muurá éhne cúúvéneturé íjcyáne ójtsó ícúíye kiávú péíñudú meé. Aame tsá mewáájacutú múhajchótá íñújiri meíjcyáíñe.

¹⁵ Áanéllí múu íllure néehíí: “Óví Píívyéébe ímílléhajchíí teene mémeenúhi.” Éhdure múu íhíjyúváhi.

¹⁶ Áronáa ¿íveekí ímíñejíí íllure ámuha metúmeíñe ménehíjcyá ámuháyé meímíllédú meméénúiyóne?

¹⁷ Muurá ímiáané íjcyane ímyéénúiyóné wáájacurómé teene méénútúhajchíí tsúúca ímityúné meenúmé téeneri.

5

Muhdú ehnéva múnáake tene pájtyeíñe

¹ Ahdícyane, ámuúha ehnéva múnaaj, mékímóóveméí ímityúné ámúhakye pájtyeíñeri.

² Muurá ámuhá tsíeméné ámuha mewájuhíjcyaróné nójcánuúhi. Ámuhá wajyámúúné ímiájáhjí máharúmú májchoóhi.

³ Áhdure ámuha dsíídsí ámuhadívú tútávááveéhi. Aane múhdurá ámuháma níjkevámé ámuha méjicyaá wáájácúratúmeréjuco éhne múúne cúújuwa tsíeméné áiúcúdu. Ehdu ámuháma níjkévaíñé nihñéétsihvúré ímityúné hallúvú bañúháñé ámuha medsíídsívahíjcyáne.

⁴ Muurá ámuhá wákimyéi múnáake ámuha ímí maáhdohíjcyátúneri ditye íhjuvuhíjcyané íhtsútuube Píívyéébe waajácúhi.

⁵⁻⁶ Áhdure waajácuube ííñújiri ííne ímíjyaú ámuha méjicyame íná ámuhákye píhtotúme ííne ímityú ámuhákye méénútúrómeke ámuha medsíjívétsohíjcyáne. Árome ámuha méníjkévaá éhne múúne ócájímuke iújcávátsoke ditye lííhyanúdu. ¡Ehdu ámuháma tene níjkévaíñévú tsúúca méúújéteéhi!

Píívyéébema methjyuváne

⁷ Ámuúha táñahbému, óóchévetúmeré ihdyu Jetsóoke météhmehíjcyá múijyú tsiíne díbye tsááiñévújuco éhne múúne úmíhé múnáajpi íbájtso téhmehíjcyádu. Muurá óóchévétuubéré téhmehíjcyá níjya áálléneri kéémevéné iújcuki.

⁸ Ahdu múu ijcyáhi. Muurá Jetsóó tsááiñe tsúúca píhíjucóóhií.

⁹ Áánéllii ímityúné médáríívécatsídí ámuhá hallurí teene íjcyátuki, ámuúha táñahbému. Muurá ténehji mééma ímíbájchóiiibe tsúúca meke tehméhi.

¹⁰ Áánéllii múu ijcyá íhdée Píívyéébe íhjuvú uubálle múnáaúvú ícyahíjcyádu. Muuráhjáa panévari ícúbáhrámeíyonéhjí aabúcu híjcyáme.

¹¹ Aane méwaajácú ícyooca tsáimiyéjuco ditye íjcyane ípyée íáábúcu híjcyánéllíihye. Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa Jóóvu téhdure ícúbáhrámeíyonéhjí áábúcu híjcyánéllii Píívyéébe dííbyeke ííne ímíjyaúrécú pícyoóne. Muurá ímiááné mítyane meke ídáátsólleébe.

¹² Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá múu níjkyejí, ííñují, íjcyánema tsíñéhji mémé dómájcotú ímiááné ámuha maállityúné menéecooca. Tsá múu óví muhdú níjkyejíma ííñují ijcyá o állíhajchíjyu néetu téené hallútú Píívyéébe ámuhákye ícúbáhrátuki. Múu ímiááné tene íjcyáhajchíí 'ééé, tehdújuco teéne' néehíí. Áánetu ímiááné tene íjcyátúhajchíí múu 'tsáhaá' néehíí.

¹³ Aane ámuhadítýú tsaatéké ímityúné pájtyeme ícúbáhrámeíhajchíí múu íhjuvú Píívyéébema ámuhákye díbye ípíááboki. Ááne múu ímíjyuri májtsivá dííbyeke idyúúruváne.

¹⁴ Téhdure ámuha mechémecooca múu píuvá cahcújtso múnáa túkevjtsojtéké ditye ámuhákye Píívyéébe mémeri dúúrúbájpácyori ípípájchóne ámuhá hallúvú píáábó ityáúmeí ámuhákye díbye íbóhítsoki.

¹⁵ Ájyu muurá ámuhákye bóhítsóiiibe ímiááné ámuha mecáhjútsóne dííbyeke metáúmeíhajchíjyu. Áhdure ímityúné ámuha meméénuhíjcyané ámuhádi ídáátsóvéne ábájíívéiíbye.

¹⁶ Áánéllii ímityúné ámuha meméénuhíjcyané tóónutúmeré míamúnáa úmíwávú Píívyéébeke meúúbálléne dííbyeke píáábó metáúmeí ámuhákye díbye ípíááboki. Muurá ímiááné ímí dííbyema íjcyane tsá bañúmeítýú íná ityáúmeíñeri.

¹⁷ Muuráhjáa éjjuvú méhdure nééroobe Eríuúvú dííbyé íhjuvú uubálle múnáajpi dííbyeke táúmeí tene íáállétuki. Ahdújucóhjáa tsá tene álletú 3 píjcyábáj pínevu.

¹⁸ Ááné boonéhjáa idyé tsiíne táúmeíbyé díbye íállétsoki. Ahdújucóhjáa tsiíne maálléneri panévaré ííñéne néévane.

19-20 Aane ámuúha táñahbému, tsaate ámuhadítyú ímiáájú iúraávyénetu mújtámeke tsijtye ímíjpyetétsóhajchíí muurá diityéke píaabómé Píívyéébe diityédí ídáátsóvéne diityé imítyuháñé iábájííve ditye iwágóóóvétuki. Áyu tehdújuco.

1 PÉÉDORO

Tujkénú Péédoro cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Péédoro Jetsocríjtóo úwááboobéré o péhíjcyáíñé wákimyéivu oke pícyoobe íñe íhyaami ámuha éllevu ó caatúnú dííbyékée ámuha mecáhcújtsóné déjúcotu méiíñújitu ámúhake ditye wáchájánúme éllevu, Póotoó, Garáátsiaa, Capadóotsiaa, Áátsiaa, Bitíiniaa, éhdúné iñújñneri ámuha meíjcyáme éllevu.

² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Méécááni Píívyéébe ámúhake iñéhdújuco újcune dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aane muurá Íapííchoj téeveri ámúhake píáábohíjcyaaabe Jetsóope mewájuryi ítyujpácýó wáágóónej téeveri ámuha meímíjpyeténe díbye ímillédú meíjcyaki. Aabe ihdyu óví ámúhake panévatu píaabó íbúwajíí ñneri íjtsámeityúme ámuha meíjcyaki.

Ímí méúmiwa néené

³ Muuráhjáa mítyane meke ídaatsólléne béhnétu meke tsíímávaabe Jetsocríjtóo ídsíjívéne tsiíñe bóhíínej téeveri. Áánéllii íñé imíjyaú méúmiwa íjcyane méitsohíjcyáhi. Ahdícyane ihdyu metsu Jetsocríjtó Caani Píívyéébeke medúúrúváne metéhdújtsoki.

⁴ Muurá íjcyané níjkyéjiri ítsime meíjcyámé wáábyuta mújyú muhdú íjcyáityúné díbye pícyoone meke téhmené.

⁵ Ímí dííbyeke mecáhcújtsónéllii íhnáhoori meke píáábohíjcyaaabe nihñéétsihvúré téhullévú meúújetécooca teene meújcuki.

⁶ Áánéllii múu íllure imíjyúú dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé ámuha meícúbáhrámeiyónááca.

⁷ Muurá téeneri meke waajácúlleebe ímiááné dííbyeke mecáhcújtsóhajchíí éhne múúne óoro cúújúwari ditye wáájácullédu. Muurá teene óoro meke píáábóné ehniíñevu Píívyéébeke mecáhcujtsóné meke píaabóné tsá mújyú mééma níjkéváityúne. Áánéllii dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé íñetú menéétsámeityúhajchíí íñé imíjyaú ámúhake ávyéjútsoíiibe dúúrúvaabéré tsiíñe Jetsocríjtó tsáácooca.

⁸ Muurá Jetsocríjtoke ámuha maájtyúmítúróobeke mewájuryúbedívú ámuha mecátsípáávéne méimíjyúúhií.

⁹ Áábeke ámuha mecáhcújtsónéllii tsúúca ámuha mépájtyetéhi.

¹⁰ Muuráhjáa éjyúúvú Píívyéébe ihjyú uuballe múnaa ihjyúvájúcoorá muhdú díbye meke ídaatsólléne pájtyetétsóíñeri. Ároméhjáa tsá pahdu wáájácútu muhdú tene íjcyáíñe.

¹¹ Áánélliihyéhjáa díllócatsíhijcyámé caabyé Críjto íjcyaaabe mújyú muhdú ícúbáhrámeíñe ávyéjuutéíñe Píívyéébe Apííchó díityéké néhijcyáne.

¹² Áánélliihyéhjáa Píívyéébe díityéké waajácútsó ditye íjcyáijyúú tene pájtyéityúne, bóónétúú tene pájtyeíñe. Ááné muurá tsúúca ámúhake tsaate úúballé muhdú mepájtyetéíñe Píívyéébe Apííchó níjkyéjitu tsááne píáábónej téeveri. Aane muurá idyé níjkyéjii múnaa téhdure ímíllerá páñetu iwáájácúiyóné muhdú mepájtyetéíñe.

Ímiááméré meíjcyáiyóne

¹³ Aane ímiááméré meíjcyáne métsúúraméí tsiíñe Jetsocríjtó tsácooca Píívyéébe ámúhake ídaatsólléne ájcúíñeri.

14 Aame tsúuca Píívyéébej tsíímé ámuha meíjcyame múu díbye ímillédú ijcyáhi. Tsá múu díbyekeké ámuha mewáájácútúcooca ímityúnéhjiri meúmúúpívyehíjcyádú néjúcootúne.

15 Muurá meke újcuube ímiááméré meíjcyaki. Áánéllii múu ímiáámé ijcyá díbye íjcyadu.

16 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímiáámé meíjcyá ímiáábé o íjcyadu.”

17 Aane dííbyeke ámuha mecáánivahíjcyámé múu ííñújiri ámuha meíjcyané hajchótá díbye ímillédú ijcyáhi. Muurá tsahdúré mééma ímíbájchóiibye muhdú meícyahíjcyané téene áhdovu meke íajcuki.

18 Muurá ámuha méwaajácú mepée mepájtyetéítyúrojító méíhdé múnáaúvú úráávyehíjcyánetu meke díbye pájtyetétsóne. Áronáacáa ihdyu tsá meke díbye pájtyetétsotú dsíídsídívú íáhdóneri.

19 Muuráhjáa ihdyu mééma áhdoobe mítyane iwájuube Críjtó tujpácýó wágóóóvéneri éhne múúne obééjáwu imíwu néébeke míamúnáa ímityuháñé hallúvú ditye dsíjívetsódu.

20 Píívyéébéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco dííbyeke mémenúné ííñuji íípívyéjtsótúné íhdéjuco díbye mewáajyuri idsíjíveki. Ahdújucóhjáa díbye tsááne meke ípiááboki.

21 Áánéllii dííbyej téeveri Píívyéébeke mecáhcujsómé dííbyedívú mecátsípáávehíjcyá díbyeé dsíjívéébeke íbóhíítsóne ávyéjuutétsónéllíihye. Aame méwaajácú dííbyema meíjcyame íínerí mebáñúmeítyúne.

22 Ahdícyane tsúuca Píívyéébé Apííchó ámúhakye píáábónej téeveri ímiáájú ámuha mecáhcujsómé óvíi ámuha méwajyújcatsí ámúhá ííbúuri.

23 Muurá Píívyéébeke mecáhcujsómé tsíhdýuréjuco meíjcyane. Tsáhájucó meúráávyetú méecáánimúu meke tsíímávátsihdyu meíjcyajíjtó íllure níjkévájíjtó. Áánetu ihdyu Píívyéébé ihjyu mecáhcujsóné tsá múijyú níjkéváityúne.

24-25 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Pámeere míamúnáa wahájchotaré ijcyá tsójcómuji íjcyadu. Téhdure íjcyámé wahájchotaré ííne ímíjyaú wajco íjcyadu. Áánetu ihdyu Píívyéébé tsá múijyú níjkéváityúne. Ááne uwááboju ímiáájú muurá tsúuca ámúhakye úwáábómeíhi.

2

1 Ahdícyane óvíjyacóóné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Tsá múu állíuutúne. Tsá múu pánehjídú ímiáámé íjcyatúne. Tsá múu nómítáávatúne. Tsá múu ímityúné íhjúvatú tsíjtyedítyu.

2 Ímiá uwááboríyé métsúúraméí éhne múúne tsíímene ñohñórí íjyacunúdu. Ááne téené uwáábó ímíñéúvú méuráávyé ámuha mepájtyetéki.

3 Aane óvíi ehdu meíjcyá Jetsocríjtó ímiáábé meke wájyune tsúuca mewáájacúme.

Críjto páñétúejpi

4 Aame ihdyu ímíñéúvú meíjcyá dííbyema nééwayúdú néébe meke bohíívú ájcuúbema. Muuráhjáa dííbyeke míamúnáa éhdiiválléróóbeke Píívyéébe pícyóó ávyeta íhtsútuube páñétúejpi díbye íjcyaki.

5 Ahdu óvíi meke téhdure nééwayúdú menéémeke pícyoobe íhjáádú meíjcyaki. Téhdure óvíi meke llúúvájtedívú pícyoobe díbye ímillédú meíjcyame dííbyeke meíícuvéme ímí dííbyema meíjcyá Jetsocríjtoj téeveri.

6 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Tsióó cóomi múnáa pañéúvú ó pícyoó ávyeta wájyúmeííbyeke éhne ímichi tééutu jaa éjkeu nééwayúdú néébeke. Áábeke cáhcujsómé tsá íínerí báñúmeítyúne. Ehdu néene Píívyéébé waajácúháámitu.

⁷ Aane dííbyeke cáhcujtsómé dííbyeke wajyúhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsotúmé tsá wáyyutu Píívyéébé waajácuháámitu illu tene néhdújuco: Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnaa iñéhnílléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu.

⁸ Téhdure tsiíñe nééeneé: Diíbye muurá éhne múúne nééwáytu ávyé mecábóhcámeímyé maáákityéúdú néébeé. Ahdújuco muurá dííbyé uwááboju ímí cáhcújtsotúmé mújtámeke tene pájtyene.

Píívyéébeéjte

⁹ Áronáa ihdyu tsá ámuha ehdu menéétune. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere ámuhákye iújcúmeke pícyóó llúúwájtedívú dííbyé wákiméí ámuha ímiááméré meíjcyáne meméenu dííbyeke dúúrúvamére. Aane imíllebe míamúnáake ámuha meúúballéné muhdú díbye ámuhákye ímityúnetu ímiánejcúvú íjchívyetsóne.

¹⁰ Muuráhjáa íhde ámuha íhdícyaméréi meíjcyame tsá dííbyé píáábójú pañe meíjcyatúne. Áronáa ícyooca tsúúca dííbyeéjte ámuha meíjcyame tééné pañe meíjcyáhi.

Píívyéébekéré meíícúvéiyóne

¹¹ Ahdícyane tsá ííñújéjte ámuha meíjcyájúcootúne, ámuúha táñahbému. Muurá ihdyu Píívyéébé avyéjéjteréjuco ámuúha. Áánéllii ámuhákye o néé meke tútávájtsóiyónéhjiri ámuha meúmúúpívyétuki.

¹² Ímiááméré meíjcyá Píívyéébeke wáájácutúmé ímityúné ámuhádítyú íhjúvvarónáa ímí ámuha meíjcyané hallúvú dííbyeke dítye íávvyéjútso tsiíñe Jetsóó tsáácooca.

¹³⁻¹⁴ Téhdure múu avyéjuullé páñétúejpi méiíñújí avyéjúúbeke pahúllévaré dííbyé píáábo múnaa íjcyámamájuco. Muurá Píívyéébere díityéké pícyóó dítye ímityúmeke iúwááboki, áánetu ímiáámeke dítye ípíááboki.

¹⁵ Muurá imíllebe ímiááméré meíjcyane ténejcu wáájácutúmé ímiáájú meúráávyénetu ímityúné íhjúvátuki.

¹⁶ Áánéllii ímiááméré meíjcyá tsúúca ímityúnetu ámuha meíjchivyéme. Aame ihdyu ímityúné mémeenújúcohdí tsúúca Píívyéébé hójtsí pañéréjuco ámuha meíjcyame.

¹⁷ Aame múu dííbyeke íllíñe díbye ímíllédú íjcyame pámévakéré avyéjuullé méiíñújí avyéjúúbemájjuco. Téhdure múu pámeere Píívyéébeéjtema wajyújcatsíhi.

Muhdú ícúbáhrámeí maáábucúne

¹⁸ Áhdure múu tsaaté hójtsí pañe íjcyame díityéké íávveyúúlléne meenu dítye táuhbáne. Tsá múu ímiáámemáyé ímí íjcyatúne. Ímityúmé íjcyáromema múu ímiáámé íjcyáhi.

¹⁹⁻²⁰ Muurá ihdyu Píívyéébe ímíllédú meíjcyané hallútú meke dítye ícúbahráné maáábúcúhájhíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meke dítye ícúbahráné maáábúcúrónáa ¿aca meke ímí íjtsúcunúúbe? Tsáhaá.

²¹ Muuráhjáa Píívyéébe meke ujcú Críjto mewájyuri ícúbáhrámeíbyé ímiáábé íjcyadu meíjcyaki.

²² Tsáháa muurá díbye mújyú ímityúné méénutúne. Áhdurée tsá muucá díbye állityúne.

²³ Muuráhjáa dííbyedítyú ímityúné íhjúvvarómeke tsá díbye píámeíhíjcyatúne. Áhdurée dííbyeke ícúbáhráromeke tsá díbye méénúllehíjcyatúne. Íllurée íhvéjtsámeííbyé Píívyéébedívú díbye teene díityémá ímíbájcho muhdú tene íjcyadújuco.

²⁴ Aabée muurá Críjto dsíjivé páwachékevu mépée medsíjivéiyóné tsúúcajáa méimítyú déjuco dsíjívemédú meíjcyarómé meímíbaávyeki. Ehdúu mewájyuri díbye ícúbáhrámeíñej tééveri méímíbaavyéhi.

²⁵ Muuráhjáa éjyu ídátso méicyahíjcyá Píívyéébeke wáájácutúmé éhne múúne obééjámú mújtame íjcyadu. Áronáa ícyooca tsúúca métehméébé Críjtoma méijcyáhi.

3

Muhdú métáábama meíjcyane

¹ Ámuúha walléémuj, ámúhá tajímuke máavyéjuúlle. Tsaímíyé meíjcyá diityémá Críjtó uwááboju tsaate cáhcújtsóturómé ímí ámuha meíjcyane ííténe botsíi icyáhcújtsó íná diityéké ámuha menéétúrónáaáca.

² Muurá ímiááméré ámuha meíjcyane ííténe ímílléiyómé téhdure Píívyéébeke iúraavyéne.

³ Tsá múu ávyeta íimíbájkímeyíyóneri íjyácunútúne. Téhdure tsá múu íjyácunútú íhñiwaco idyóíhdsínúmeíñe tsaímíyé ipíhdámeíyóneri, mítyane áhdómeíñé icyááveháñevu íicyáávéiyóneri, ímiá wajyámuunévú iújcámeíyóneri.

⁴ Apááñeríyé múu íjyácunú tsaíbuwáre íjcyáiyóneri. Ehdu ihdyu íjcyámeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi.

⁵ Tehdúhjáa muurá éjyuúvú íjcyané walléémú Píívyéébedívú íhvéjtsámeíñe dibye ímillédú ícyahíjcyáhi. Aaméhjáa ájyúmuke avyéjúúllehíjcyáhi.

⁶ Tsááráuvúhjáa muurá ájyu Aavaráaúvuke icyáhcújtsóne avyéjúúllehíjcyáhi. Aane dillée íjcyadu ámuha ímiááméré ámúhá tajímuma meíjcyáhajchíí tsá ámuha íínerí meíllityéityúne.

⁷ Áhdure ámuha wajpímú ámúhá táábámuma ímíñeúvú meíjcyá. Tsá múu diityédí ícúbáhratúne. Múu íjtsámeí diityéké íavyejúúlléne muhdú ipíáábóíñeri ámúhá tsíjpa tujkévevu ditye íjcyátúnéllíhye. Muuráhjáa Píívyéébe wajpii, wallee, picyóó dityétsí ipíáábójcatsíñe ímí íjcyaki. Aane ehdu ámuha meíjcyáhajchíí Píívyéébema ámuha meíhjúvácoca tsá íná ámúhakye pátsárijcyóityúne.

Ímiáané hallútú meícúbáhrámeíñe

⁸ Ahdícyane ihdyu pámeere tsaímíyé meíjcyá pamévamáye. Tsá múu pájúvatúne. Meídaatsólléjcatsíñe méwajyújcatsi tsané nahbémú múúne wájyújcatsídyú mítyájkímeyítyúmére.

⁹ Tsá múu píámeítyú ámúhakye ímityúné méénúmeke. Téhdure ámúhakye úhbámeke tsá múu úhbatúne. Íllure diityé hallúvú píáábó métáuméí Píívyéébeke. Ehdu dibye ímillédú ámuha meíjcyáhajchíí ámúhakye píáábóííbye.

¹⁰⁻¹² Muurá dííbye waajácuháámitu nééneé:

Ímí íjcyane ímillémé tsá ímityúné íhjúvatúne. Áhdure tsá ditye állíuutúne. Muurá ímityúné imyéénuhíjcyánetu íhveténe ímiááneréjuco ditye méénune. Aame íjcyá tsaímíyé pamévamáye. Muurá Píívyéébe ímiáámeke píaabóhi. Aabe dííbyeke ditye táúmeíñé lleebóhi. Áánetu ímityúmedi tsá dibye ícúvetúne.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácuháámitu.

¹³ Aane ehdu ímiááméré ámuha meíjcyáhajchíí ¿aca íñé hallútú múha ámúhakye ímityúné méénúiyáhi?

¹⁴ Muurá ehdu ímí ámuha meíjcyané hallútú meícúbáhrámeíhájchíí maímijyu ámuha meíjcyanej. Ahdícyane tsáma íínerí maáábímeyídíñe. Muurá Píívyéébe ámúhakye píaabóhi.

¹⁵ Múu Máavyéjuube Críjtodívú icyátsípáávéne íjcyátsíivyé ámúhakye díllómeke ámuha mewáájácútsó íveekí dííbyedi ámuha meíjyácunúhíjcyáne. Áronáa ihdyu múu ímíñeúvú chooco úúballé mítyájkímeyítyúmére.

¹⁶ Aame téíbúwá meíjcyá Críjtóke ámuha meúráavyénetu tsaate ímityúné íhjúváneeri íñúcpíveki.

17 Aane ihdyu óvi meícúbáhrámeí ímiáánéré meméénúné hallútú Píívyéébe ímílléhajchíjyu. Muurá tééné hallútú meícúbáhrámeíñé maáábúcúhajchíí ímí meke íjtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meícúbáhrámeíñé maáábúcúrónáa tsá díbye meke ímí íjtsúcunútúne.

18 Muuráhjáa Críjto mújyú ímityúné méénútúroobe ícúbáhrámeí méimítyú hallúvu. Aabée tsájyuré dsíjívé méhllí pámeere ímityúmé meíjcyáme wájuryi téénej tééveri meímíbaávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki. Aabée dsíjívérónáa ííbbuu íbóhí íjcyáhi.

19 Aanéhjáa péé éjyúúvú dsíjívémé íbuúúné íjcyátsihvu díityéké íúwááboki.

20 Muuráhjáa éjyúúvú Noéé míínécoba méénuhíjcyánáa Píívyéébe téhmehíjcyará míamúnaa dííbyeke icyáhucújtsóne téémí pañévú íúcááve ípájtyeteki. Árónáacáhjáa apáámyéré 8-meva pájtyeté pámeere ííñuji cáájáveneri májcanúnetu. Áámeúvú íbuúúnéhjáa íjcyátsihvu Jetsóó ííbbuu péé díityéké íúwááboki.

21 Aanéhjáa téjyú nújpácyotu dítye pájtyeténé naavénú íñe ícyooca metsójtsótsámeímyé mepájtyetéíñe. Aane tsá metsójtsómeítyú méjpi ííñú íñityááveki. Muurá ihdyu tééneri méúújetsó Píívyéébedívú mecátsípáávéébeke metáúmeíñé díbye meke ímíbájchoki. Aane ihdyu meke ímíbájchoobe Jetsocríjtóo dsíjívéebe tsiíñe bóhííbej tééveri.

22 Díibye muurá ícyooca íhstútuubéréjuco níjkyéjiri Cááni Píívyéébé úníuri íjcyáábeke pámeere níjkyéji múnáama naavémú avyéjuulléhi.

4

Muhdú Píívyéébeke méíicuvéne

1 Aanée muurá Críjto ííñújiri íjcyácooca ícúbáhrámeí mewájuryi. Áánéllí metsu meícúbáhrámeíyóné maáábúcu díbyée áábucúdu. Muurá meícúbáhrámeíyóné maáábucúmé tsá ímityúné meméénújúcootúne.

2 Aame tsáhájucó meúmúúpívyetú ímityúné meméénúíyóneri. Píívyéébe ímillédú meíjcyáíyóneriyéjuco metsúúrámeíñe.

3 Ahdícyane óvíjyacóóné Píívyéébeke wáájácutúmé íjcyadu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muuráhjáa ímityúneri ámuha méúmúúpívyehíjcyáhi, ámuháa ménahtsívátéhíjcyáhi, ámuháa mewáñéhjíváténé pañe méllíyíícyávehíjcyáhi, níjcyotájtekée ámuha méduurúvahíjcyá ámuha meméénúíturóne. Ánehji óvíjyacóóne.

4 Muurá ténehji ámuha meíhvéjtsóneri ámuhákye náhbévahíjcyámé tééneriyé íjcyame íllure ámuhádi uuhívatéhíjcyáhi.

5 Árómemá Píívyéébe muhdú dítye ícyahíjcyáné ímíbájchoóhi. Muurá pámeere dsíjívétúmema ímíbájchóíiibe tsúúca dsíjívéjúcóóróméhjimájucó.

6 Téénéllíhyéhjáa muurá éjyú múnáúvuke téhdure úwáábómeíñé díityé íbuúúné íbóhí ímí íjcyá Píívyéébe íjcyadu.

7 Muurá tsúúca ííñuji mééma níjkévaríjyucó. Áánéllí ímiááméré meíjcyáne pájyuvaré Píívyéébema méihjyúvahíjcyá.

8 Aame múu wájyújcatsíhi. Muurá tsíjtyeke mewájurye ímityúné meke méénúrómeke mepíámeíyóneri tsá meíjyáacunútúne.

9 Ahdícyane múu ímíñeúvú waatsúújcatsí ámuha maááhívéjcatsícyooca íná íjtsámeítyúmére.

10 Mépíáábojcatsí muhdú ámuha mepíívyetédú Píívyéébe meke ájcúné píáábori bañúháñé díbye meke ípíáábótuki.

11 Áánéllii ámuha meúwáábócooca ímíñeúvú meúwáábohíjcyá dííbyé ihjyu néhdújuco ámuháj téeveri díbye íhjúvaki. Áhdure ámuha tsíjtyeke mepiáábócooca ímíñeúvú mepiáábó muhdú díbye ámuhákye túkévejsódu. Aane páneere ñná ámuha meméénune múu ímíñeúvú meenú dííbyeke ámuha Jetsocríjtoj téeveri maávyéjyútsóne. Áábedívú ihdyu metsu meíhvéjtsámeíñe dííbyeke maávyéjyútsó mújyú níjkeváityúne. Ehdu teéne.

Críjtoéjté ícúbáhrámeíñe

12 Ámuúha táñahbémut, tsá múu mávaríjchojúúné ámuháma íjcyánetu íjtsámeityú tene ámuháma íjcyáityuróne.

13 Íllure múu ímíjyúú Críjtóo ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeíñeri tsiíñe íavyéjuma díbye tsáácooca ámuha meímíjyúúveki.

14 Áánéllii dííbyeéjté ámuha meíjcyáné hallútú ámuhákye tsaate úhbáhajchíí múu ímíjyúú Píívyéébé Apííchó ámuhá pañe íjcyánéllíihye.

15 Árónáa ihdyu núcojpitóhreyó teene ímityúné ámuha tsíjtye éhné menániñee, tsaatéké ámuha medsíjvetsónee, tsíjtyé ihjú pañevú ámuha meúcaavénee, éhdúné hallútú ámuha meícúbáhrámeíñe.

16 Áánetu ihdyu Críjtoéjté meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíñe tsá núcojpitóne. Íllure Píívyéébeke téené hallúvú dúúrúvaméré météhdútsó dííbyeéjté meíjcyánéllíihye.

17-18 Muurá tsúúca muhdú meícyahíjcyáné díbye meéma ímíbájchóíñe éévé úújéteéhi. Aane méhdityu tujkénúibye ihñéjté meíjcyámedityu. Aabéjii awáá ¿muhdívanéami íhya tsáma ímíbájchooi eene dííbyé uwááboju cáhcújtsótúmema, ímiáámé íjcyarómé íhtsútúnetu pájtyetéíñááca?

19 Ahdícyane dííbyedívú meíhvéjtsámeíñe díbye ímillédú meíjcyá ámuha meícúbáhrámeíyónááca. Muurá meke ípívyéjtsóobe íñéhdújuco méénune.

5

Cahcújtsó múnáá túkevjtsoju

1 Téhdure ó imíllé cahcújtsó múnáá túkevjtsojtéké o úwaabóné téhdure túkevjtsoobe o íjcyabe muhdúhjáa Críjto ícúbáhrámeíñe o ájtyúmiíbe. Aabe téhdure ó íjcyá dííbyé avyéjuri tsiíñe díbye tsáácooca.

2 Áánéllii ámuhákye o nées ímíñeúvú ámuha metúkévjtso Píívyéébeéjté ámuhá hójtsí pañe íjcyámeke. Tsá múu díbyéé ámuhákye níwáávéne íjyeveríyé téené wákimyéí méénutúne. Áhdure tsá múu téené hallúvú ámuha medsídsívakíyé méénutúne. Múu ímíñeúvú meenú Píívyéébe ímillédu.

3-4 Tsá múu tsíjpánécoba diityéké úwáábotúne. Choocóré múu úwaabó pañétúejpi Métehméébé tsáácooca ámuha maávyéjuuté dííbyema mújyú níjkeváityúne.

5 Téhdure ováhtsámú máavyéjuulle ámuhá túkevjtsojtéke. Panéjcuavú máavyéjúullejatsí mítyájkímyeityúmére. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: Píívyéébe píaabó idáátsóméhjíúvú néémeke. Áánetu 'mityáhmityá' néémedi tsá díbye íícúvetúne.

6 Áánéllii mítyájkímyeityúmére meíhvéjtsaméí íhtsútuube Píívyéébedívú dííbyere ámuhákye ityúkévjtsoki. Áijyu muurá ámuhákye ávyéjyútsóibye díbye meke ávyéjyútsóíñe éévé úújetéijyu.

7 Áánéllii íñerí áábímyeityúmére dííbyedívú mécatsipááve. Muurá imíllebe meke ípíaabóne.

⁸ Áronáa ihdyu téibúwá meíjcyá Naavéné ámúhake imújtátsótuki. Muurá mémunáajpi íjcyabe meke imújtátsóiyóneri íjyáacunú éhne múúne bájú oohíbyé iyámeke idyóóiyóneri íjyáacunúdu.

⁹ Áróobeke ihdyu metáhjá Píivyéébeke ámuha mecáhcújtsónej tééveri. Muurá méwaajácú pahúllevaré ííñújiri ménahbémú téhdure ténéhjiri ícúbáhrámeíhijcyáne.

¹⁰ Áronáa ícyooca wahájchotaré meícúbáhrámeíñé níjcautu Mépiivyéébé meke ávyéjuutétsoó múijyú níjkéváityúné Jetsocíjtoj tééveri. Aabe muurá mewájuryi meke ímbajchó íhtsutúme meíjcyame íínevú metáhjátsámeítyuki.

¹¹ Áánéllii ihdyu metsu íhtsútuube íjcyáábeke maávyéjútso pajyuvaré múijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Nihñéeneré pityájcoju

¹² Aane íñe íhyaami o cáátúnuháámí ámúha éllevu ó wallóó ménahbe Píivyéébeke ímí úráávyebe Tsibáánoma. Áhaamí pañe ámúhake ó ítsáávetsó ímíáané ímí Píivyéébe ámúhake píáábohíjcyáne. Áánéllii múu tsaímíyé dííbyema ijcyáhi.

¹³ Ámúhake Babiróóniá cóómiyi íjcyáne cahcújtsó múnaa duurúvá ámúhake íújcudu téhdure Píivyéébe diityéké újcume. Téhdure tájtsiménédú néébe Mááco ámúhake duurúváhi.

¹⁴ Téhdure ámúhake táicyánéjcutu o néé ámuha Críjtoéjté tsané nahbémú meíjcyame medúúrúvájcatsíki. Ahdícyane óví íbúwajíí ámuha méijcyáhi. Áyu tehdújuco.

2 PÉÉDORO

Hállúvúeháámí Péédoro cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Tsimóo Péédoro Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyáábekée oke dííbyere picyóó úwááboobéré o péhíjcyaki. Aabe íñe íhyaami ámúha éllevu ó caatúnú Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtoj téeveri Píívyéébe meke ájcúné uwááboju muha mecáhcujsódú idyé ámuha mecáhcujsóme éllevu.

² Aane óví Píívyéébe tsúúca ámuha mewáájácuube Jetsocríjtoj téeveri ámúhakye píaabó tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

Muhdú Críjtoéjté íjcyane

³ Muurá dibye íhnháori meke píaabómé ímiááméré meíjcyá dibye ímillédu. Muuráhjáa meke újcuube dibye íjcyadu meíjcyá dííbyema maávyéjuutéki.

⁴ Aabe meke íñéhdú píáábohíjcyá dííbyedu meíjcyá íñújiri ímityúné meke tútávátsohíjcyánéhjiri meúmúúpívyétuki.

⁵ Áánéllí ímiááméré Píívyéébeke mecáhcujsóne méwaajácú muhdú ámuha tsaímíyé meíjcyáiyóne.

⁶ Ááne météhmeméí ámuha panévare ímityunéhjí maáábúcuúne íñevú táhjatsámeítyúme díbye ímillédu meíjcyaki.

⁷ Múu wajyújcatsí pamévamáyé muhdú tsané nahbémú wájyújcatsídyu.

⁸ Ehdu ámuha tsaímíyé Máavyéjuube Jetsocríjtoke meúraavyémé ímí dííbyé wákimyéí meméénúhajchíí tsá ámuha dííbyedi mebánúmeítyúne.

⁹ Áánetu ehdu íjcyáiyóné ímíletúme íjcyá hállúvatúme íjcyadu. Aame ílluréjuco ábájñvéne muhdúhjáa Píívyéébe díityéké ímjpyetétsoné ímityutu.

¹⁰ Ahdícyane ihdyu tsúúcajáa dibye ámúhakye újcume métsúúraméí ímiááméré ámuha meíjcyáiyóneri ámúhadítú tene íbóhówaúcunú dííbyedítú ámuha memújtátuki, ámuha táñahbému.

¹¹ Áijyu ihdyu ámúhakye waatsúcúpéjtsóiby ímíjyuri Máavyéjuube Mépájtyetétsoobe Jetsocríjtó avyéjuri mújyú níjkéváityúné dííbyema tsaímíyé ámuha meíjcyaki.

¹² Áánéllí éhníñevu ámúhakye ó ítsáávétsohíjcyáá muhdú Píívyéébeke meúraavyéné tsúúca ámuha mewáájácúne tehdújuco meíjcyárónááca.

¹³ Ímí ó íjtsúcunú ói o dsíjívétúné hajchótá ámúhakye téenevu o ítsáávétsohíjcyáne.

¹⁴ Muurá tsúúca Máavyéjuube Jetsocríjtó oke úúballé lléváhréjuco o dsíjívéíñe.

¹⁵ Áánéllí ó ímíllé ímíñevú ámúhakye o úwaabóné o dsíjívéné boone ámuha teene maábájívétuki.

Críjto ávyéjújtsámeíñe

¹⁶ Tsá muurá álliu tene íjcyatú Máavyéjuubée Jetsocríjtó íhtsútuube íjcyabe íñújiri úlléjébedítú ámúhakye muha meúúbállehíjcyáne.

¹⁷ Muuráhjáa ávyeta muha meíténeríyé Cááni Píívyéébe dííbyeke ávyéjujtsóhi. Áhdurée muha melleebó dibye dííbyedítú nééneé: “Áánu Hájchíwúuke o wájyúúbedi mítyane ó ímíjyúúhíí.”

¹⁸ Ehdúu níjkyéjitu dibye nééne muha melleebó cámeháuvú Jetsóo múúhadívú tsíhdyúréévécoca dííbyema muha meíjcyame.

19 Áánéllii Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaáhjáa dííbyedítúyú néhijcyáné tsá álliu íjcyatúne. Áánéllii melléébó dííbyedítúyú ditye úwaabóne. Muurá ditye úwaabóné meke waajácútsó mewáájácútúnehjívú éhne múúne peete cúúvétsihdyu ájchúcunúdu. Áánetu méwaajácú ímiáábé dibye íjcyane éhne múúne ííne imíjyaú tsítsívé mícúruwa ájchúcunúdu.

20 Téhdure muurá méwaajácú Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaáhjáa dííbyé waajácuháámitu cáatunúné diityé tujkéveeju íjcyatúne.

21 Tsáháhjáa íjtsaméiyíyé íná pájtyeíñe iwáájacúné ditye cáatúnutúne. Muuráhjáa ihdyu Píívyéébé Apííchóré diityéké tükévéjtsóneri caatúnuhjicyáme.

2

Álliu múnáá uwááboju

1 Áronáacáhjáa téhdure íjcyámé téjyju álliu múnaa iiye Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáadi díllómeíhijcyáme. Téhdure ícyooca diityédú néeme ámúháj pñe íjcyáá ámúhakye álliúúné átéréenéhjí uwááboímye. Aame íllure ehdííválleé Máavyéjuube Jetsocrijtó díibyéjuco ípájtyetétsoobe íjcyáróobe. Ááneri iiye íellevu líicyúhcoímyé Píívyéébé diityéké ícúbáhraíñe.

2 Aane mítyame diityéké icyáhjútsóne ímityúné méénuúhi. Crijtoke cáhcújtsotúmé ímityúné ihjyúvaá dííbyé uwáábotu.

3 Aane diitye átéréenéhjí uwáábojte íllure ámúhakye állihjicyáá ámúha dsíídsí iújcúroki. Áróme hallúrí tsúuca íjcyáné ícúbáhraméí Píívyéébé tsúúcajátújuco ehdu néémé wáábyuta méénune.

4 Muuráhjáa níjkyéji múnaa íjcyárómedítúyú ímityúné méénumedi ídáátsóvétuubéré íllure diityéké waagóó ditye ícúbáhrámeíki. Aame ícyooca cúúvétsii dóhjinúmeímyé téhmehjicyá múijyú Píívyéébe pámeemáyé muhdú ditye ícyahjicyáné ímíbájchoíñe.

5 Téhduréhjáa muurá éjyuuwúvú ímityúmé íjcyámedi tsá díbye ídáátsóvetúne. Muuráhjáa ííñuji díbye cáájávetsóneri májcanúmedítúyú apáábyekéré pájtyetétsoobe dityéé ímíjpyetéro diityéké uwáábohíjcyabe Noéeke 7-meva ítsíímema.

6 Téhduréhjáa idyé Tsodóómaa, Gomóóraa, íjcyácoomícyu múnáake áíúcuúbe. Ehdúhjáa imyéénúneri meke úújétsoobe íñe ícyooca téhdure ímityúné méénuhíjcyámeke muhdú ícúbáhraíñe.

7-8 Téhduréhjáa muhdú ímiáámeke ípájtyetétsoíñe úújétsoobe ípyée íáiúcurócoomícyutu Róóke ípájtyetétsoneri. Muuráhjáa diityéj pñe íjcyároobe ímiáábé íjcyánéllii múhdurá ítsúcunúhijcyá ímityúné imyéénúneri ditye íhjúvuhíjcyáne.

9 Áánéllii muurá méwaajácú Píívyéébe meke pájtyetétsoné meke mújtátsóiyónetu dííbyedívú meíhvéjtsámeímyeke. Áánetu ihdyu ímityúmé tsúuca ícúbáhraméí pañe íjcyá díbye muhdú meícyahjicyáné mééma ímíbájchóíñévújuco.

10 Muurá ícúbáhráiibye eene ímíllédú ímityúné imyéénúne dííbyeke ávyejúúllehíjcyátúmedi. Muurá uuhívatéhijcyámé íhtsutúmé níjkyéjiri íjcyárómedi núhnévetúmére.

11 Muurá níjkyéji múnaa diityé ehnííñevu íhtsutúmé íjcyarómé tsá múijyú ávyéjujtédítúyú ímityúné íhjúvatú Píívyéébé úmíwávu.

12 Áronáa diitye álliu múnaa átéréenéhjí uwáábojte nehníwu uuhívatéhijcyá iwáájácútúneri. Ávyeta iyámédú néeme wáájácúmeítyúmé ímíllédú dáríívemeíhijcyáhi. Árome wágóóóveé diitye iyámé wágóóóvehíjcyádu.

13 Muurá ímillédú íjcyáne itsúcunúhijcyámé ímí tehdújuco íjcyane. Árome múhdurá ícyahíjcyáneri tsíjtyeke ityútávátsohíjcyáne áhdó újcuúhi. Aame ávyétá nucójpitso néeme ámúhama nahbévahíjcyá ímiáámeúvúdu.

14 Muurá tenáhtsíré itéme. Aame tsá mújyú íhvetéityú ímityúné imyéénuhíjcyánetu. Muurá dúhcú íbúwámeke ténejcúvúré íbúwátsohíjcyáme. Aame panévare íehnévályóneri úmúúpívyehíjcyá ímityúmé íjcyame.

15 Muurá ímiájító iúráávyérónetu imújtáne ímityúné pañéréjuco ditye ícyahíjcyáne tsaapíhjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Beóóuvú hajchi Baraáá íjcyadu. Diíbyéhjáa imíllerá ímityunéhjí imyéénúné hallúvú idsíídsiváne.

16 Áronáacáhjáa ñju mújyú íhjúvahíjcyátuube íñe meíhjúvájuri dííbyeke úhbánetu íhvetéébé téénetu.

17 Aane muurá diitye állíu múnaa átéréénéhjí uwáábojte éhne múúne nújpacyo íjcyátúné nupáhyejuúdu, áhdure diitye éhne múúne ojtso kííjyeba íhdícyáhullévú tsájtyedu. Aame bañú múnaa íjcyame tsá íñetú píáábotúne. Aame wágóóóveé ávyéta cúuvé néhullévú mújyú níjkéváityúne.

18 Muurá ímityunéhjí íhjúváneeri tsúúcajáa téénetu íhvetéjúcórómeke tsiíñe íbúwátsohíjcyámé ténejcúvu.

19 Muurá nehíjcyáme: “Tsúúca mepájtyetémé hallúrí ñná íjcyájúcoótúnéllí mépiivyété meímillédú meíjcyane.” Áronáa tsá ditye wáájácúmeityú ímityúné pañe íjcyane. Muurá tsáneevu metáhjátsámeíñe pañe méíjcyáhi.

20 Aane muurá ímityúné meícyahíjcyánetu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveri meímíjpyetéjúcoorómé bîwáhdúré íhdée meícyahíjcyádú meíjcyáhajchíí éhnííñevu ídátsóréjuco meíjcyane.

21 Aame tsáháa ihdyu ímiájító Píívyéébé taúhbaju méhdivu bóhówájtsónejcúvú meíbúwáávéityuróne. Muurá teene mewáájacújúcooróné meéhdîválléhíjcyámé úmîwa ídátsóhree.

22 Ehdu méíjcyá íllu tsaate néhdújuco: “Oohímýé íllímutúhcú tsiíñe majchóhi. Téhdure meénimu nítyááverómé bîwáhdúré íñújcáámîri cávíhyíñúmeíhi.”

3

Jetsocríjto tsiíñe tsááiñe

1 Ahdícyane, ámuúha táñahbému, íhyaami ámúha éllevu o cáátúnúháámí pañe tsiíñe ámúhakye ó úwaabó íhdééháámí pañe ámúhakye o úwaabónere.

2 Aane ihdyu tsáma máábájíívedí Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaáhjáa tsúúcajátújuco meke nehíjcyáne. Téhdure máábájíívedí Mepájtyetétsoobe Jetsocríjto uwááboju dííbye uwáábojte ámúhakye úwáábohíjcyáne.

3 Áanéllí wajácútsi méíjcyaco dityeé néene Jetsóo tsiíñe tsááiñe íhdéwu tsaate ímillédú ímityúné imyéénúne dííbyedi úúhívatéíñe.

4 Muurá neeímýe: “¿Mújyúami tsááiíbye Críjto idyéjuvúá tsááiíbyej? Muurá íñe méíhdé múnáaúvú íjcyáijyu ícyahíjcyádúré ííñuji ícyoocápivu ípyée ípívyéévétsihdyu.”

5-6 Ehdu neeímýe Píívyéébéhjáa íñújîma páneere íévéhóówari íjcyanéhjí íhjúváneeríyé ípívyejtsóné wáájacuróme. Muuráhjáa díbye neéjuríyé nújpacyo tsatsíhvú dóbeevé íñuji íbóhówááveki. Téhduréhjáa muurá íñéhdújuco díbye éjyúvúvú íñuji icyájáávetsóneri míamúnáake májcanútsóné diitye ímityú hallútu. Aane wáájacurómé állíu múnaa átéréénéhjí uwáábojte tsá téeneri íícúvehíjcyatúne.

⁷ Áronáa muurá Píívyéébe néé íimílléijyu ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhjí iwáágóoiñé cúujúwari. Áijyu muhdú meícyahíjcyané mééma díbye ímíbájchócooca dííbyeke cáhcújtsotúme ímityú ícyahíjcyámé ílluréjucu wágóóóveíñe.

⁸ Cáhawáá méijtsúcunu, ámuúha táñahbémuj. Muurá Píívyéébedívú 1,000 píjcyá tsájcoojí hajchótáre. Muurá tsájcoojíuvúdúré ijtsúcunúúbé éhdúné pijcyábá íjcyaróne.

⁹ Áánéllii tsá múu néétu íveekí Jetsóó íicúu tsáátune. Muurá ihdyu téhmehíjcyaaabe míamúnaa ímityúné íicyahíjcyánetu íhveténe ímíjpyeténe. Tsá díbye ímilléturó tsaatéuba wágóoovéne.

¹⁰ Aabe muurá ihdyu méijtsótúnáa tsaá éhne múúne naní múnáajpi meke ábájínejcúdu. Téijyu páneere íévéhóowari íjcyanéhjí áiivyéné ihjyúváá ávyetá apíúcho. Téhdure ííñuji cámaráúúveé páneere tééjé hallúrí íjcyanéhjimájucu.

¹¹ Ehdu páneere cúujúwari wágóóóveéhi. Áánéllii téñbúwá meíjcyáne ímíñeúvú Píívyéébeke méuráávyé dííbyedívuréjucu mecátsípáávéne.

¹²⁻¹³ Ááne météhmehíjcyá múijyú tehdu tene pájtyeíñé díbye nééneé. Muurévá páneere íévéhóowari íjcyanéhjí ííñújimájucu cúujúwari chócoovéné wágóóóvéne boonétú béhjíréjucu ííñuji díbye ípívyéjtsóíñé páneere íévéhóowari íjcyanéhjimájucu. Áájí hallúriiva páneere tsáimiyéjucu íjcyáíñe. Tsáhájucová íná ímityúné íjcyáityúne.

¹⁴ Ahdícyane teene ámuha metéhméné hajchótá ímíááméré meíjcyá íñetú ámuha menéétsámeityúmeke Críjto íajtyúmívaki, ámuúha táñahbémuj.

¹⁵ Muurá Píívyéébe téhmehíjcyá pámeere míamúnaa ípájtyetéíñé uwááboju cáhcujtsóne. Áánéllii tsáhái Críjto tsáátune. Ehdu téhdure ménahbe mítyane mewájyuuube Páávoró ámúhake caatúnuhíjcyá Píívyéébe dííbyeke túkévéjtsóneri.

¹⁶ Muurá pahúllevaré íjcyané cahcújtsó múnáa éllewu iwállóhaamíjí pañe téeneri íhjúvahíjcyaaabe. Áronáa tsane túhú díbye úwaabóné tsá páneere ímí melléébohíjcyatúne. Aane íjcyámé tsaate dííbyé uwáábó wáájácurómé tsíñejcúvúré úwáábohíjcyané Píívyéébeke ímí iúráávyetúnéllííhye. Aame ehdu dííbyé ihjyu íúníutúré iúwáábóneri íhyallúvúré ímityúné méénuhíjcyáhi.

¹⁷ Ahdícyane ámuha táñahbémú tsúúca ámuha íñehjí mewáájacúme ímíñeúvú météhmeméí állíu múnaa ámúhake ímíáájú ámuha mecáhcújtsónetu imújtátsótuki.

¹⁸ Áánéllii éhniíñevu Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtodívú mecátsípáávé ámúhake díbye ípíáábo ámuha mewájyújcatsíki. Ahdícyane ihdyu óví dííbyeke máávyéjutsó múijyú níjkéváityúne. Áyu tehjújucu.

1 JÓÁA

Tujkénú Jóaa cáátúnuháámi

Mepájtyeténé uubálleju

¹ Ámúhake ó caatúnú Críjtodítýú dííbyej tééveríi Píívyéébe meke pájtyetétsóóbedítýú íjcyáné uubálle. Diibyéhjáa ihdyu íjcyaduré ícyahíjcyá ipíívyema íjcyátuube ííñújíi ípívyéévévétúné ihdéjuco. Áábekée muha maájtyúmíibe íhjuváné muha mélleebóhi.

² Aabée bóhówáávéébedítýú íjcyáné uwááboju íñe ámúhake ó úúbállehíjcyá múijyú medsíjívéjúcúoóítýúne bóhí dííbyedítýú meújcúné uwááboju. Aabéhjáa ihdyu íjcyaduré Cááníma ícyahíjcyároobe botsíi méhdivu bóhówaavéhi.

³ Aanée páneere dibye méénunéhjí muha maájtyumíhi. Áhdurée dibye íhjuváné muha mélleebóhi. Aane ámúhake ó úúballé ímí tsame meíjcyame menáhbévájcatsí íñe muhdú muha Cááni Píívyéébeé, diibye Ílli Jetsocríjtoó, íjcyámútsima meíjcyadu.

⁴ Aane ámúhake ó úúballé tééneri ámuha meímíjyuúki.

Píívyéébedi ímiáájju

⁵ Áané uwáábojúu dííbyere Jetsocríjtó múúhake úwaabóné íñe ámúhake ó úúballé Píívyéébe ímiáábé íjcyáábébedi ííne ímítýú íjcyatúne.

⁶ Áábeke ‘ímí ó úraavyé’ menéérome ímítýunéhjí meméénúhajchíi íllure máallíhi.

⁷ Áánetu ímiáábé dibye íjcyadu meíjcyáhajchíi ímí ménahbévájcatsí pamévamáye. Áijyu tsá íná máhallurí íjcyájúcootú tsúúcajáa Ílli Jetsocríjtó ítyujpácyó iwáágóóneri páneere meímítýú ímíbájchónéllíihye.

⁸ Áánetu ímítýumé meíjcyarómé ‘tsá ímítýuube o íjcyatúne’ menéhajchíi íllure máállímeyéimyé pañe tsá ímiáájú íjcyatúne.

⁹ Árónáa ihdyu Píívyéébe ímiáábé íjcyaaabe íñehdu méénúúbeke meímítýuháñe meúúbálléhajchíi méhdi ídáátsóvéne mééma ímíbájchoobe páneere.

¹⁰ Áánetu ‘tsá múijyú ííne ímítýú o méénutúne’ menéhajchíi Píívyéébeke állíu múnáájpidi médillóhi. Aane ehdu menéeme tsá ímí dííbyé uwááboju mecáhcújtsotúne.

2

Críjto mépiááboobe

¹ Ámuúha Llihíúmuj, ícyooca íñe ámúhake o cáátúnúné pañe o néé ámuha ímítýuné meméénútuki. Árónáa ihdyu ímítýuné meméénúhajchíi Jetsocríjtó ímiáábé mépiááboobe íjcyaaabe meke Méécááni húmíj pínévú píaabóhi.

² Muuráhjáa pájámeíbyé meímítýuháñe mééma ímíbájchoki. Árónáacáa tsá apáámyéllíihyére méhllíi dibye dsíjívétúne. Muuráhjáa pámeere míamúnáa ííñújíri íjcyáméllíi dsíjívéébe.

³ Aane muurá ihdyu Píívyéébe taúhbajúúné néhdu meíjcyánetu méwaajácú ímiááné dííbyéjté meíjcyane.

⁴ Áánetu tsaate ‘dííbyéjté muúha’ néérome dííbyé taúhbajúúné néhdu íjcyatúmé állíu múnáa. Áámé pañe tsá ímiáájú íjcyatúne.

⁵ Muurá ihdyu Píívyéébe néhdu meíjcyame dííbyeke méwajyúhi. Áánetu méwaajácú ímiááné dííbyéjté meíjcyane.

6 Áánéllii múu tsaate 'Píivýéébeke ímí ó úraavyéhi' néeme ijcyá muhdúhjáa ííñújiri Jetsocríjto ícyahíjcyádu.

Tsiiñe taúhbaju bóhówaavéne

7 Ámuúha táñahbému, íñe ámuha éllevu o cáátunúne tsá béhne taúhbaju íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco ámuháma tene íjcyane. Áánéllii tsúúca ámuha teene méwaajácúhi.

8 Áronáa béhneuvúdu ámuhákye ó nehíjcyá muhdú Críjto meke wájuudu ámuha mewájujycatsíki. Muurá tsúúca ímityúne ámuha meícyahíjcyané meíhvéjtsóne ímiáájuréjuco meúraavyéne.

9 Aane muurá 'ímiáájú ó úraavyéhi' menéérome ménahbému me néhniálléhajchíí ímityunéjcuréi méúraavyéhi.

10 Áánetu ihdyu ímiááne ímiáájú meúraavyémé mewáju ménahbému. Aame tsáhájucó ímityúne pañévú memújtatúne.

11 Áánetu ménahbému me néhniállémé ímityúne pañe méijcyáhi. Aame teene meke mújtatsómé méijcyá éhne múúne hállúvatúme íjcyadu wáajácúmeítýme.

12 Aane íñe ámuha áatsimédú menéémeke ó caatúnú tsúúca Jetsocríjtoj téeveri Píivýéébe ámuhádi ídáátsóvéne ámuhá ímityú ímíbjchómeke.

13 Aane ámuha kéemejtéké ó caatúnú tsúúca Jetsocríjtoke páneeréikyéé ípívyéévétúné ihdéjuco íjcyáábeke ámuha mewáajácúnéllíihye. Áhdure ámuha ováhtsámuke ó caatúnú tsúúca ámuha Naavéneke metáhjánéllíihye. Áhdure ámuha tsiméké ó caatúnú tsúúca Méécáánikyé ámuha ímí mewáajácúnéllíihye.

14-15 Áhdícyane pámeere kéemejtémá ováhtsámú tsúúca Píivýéébeke ímí ámuha meúraavyémé Naavéneke metáhjame tsá múu íjyácunújucootú ííñújiénéhjiri. Muurá tsaate ténéhjíryé íjcyame tsá Píivýéébeke wájuutúne.

16 Muurá páneere ííñújiene tsá Píivýéébedítýú tsáátune. Naavénédítyuré tsááne méjpiíyi ímityúne meméénúiyóneri meúmúúpivyéne, íñá meíténeri meúmúúpivyéne, meéhnéváneri memítýájkímyeíñe.

17 Áronéhjí muurá páneere tééjima wágóóóveéhi. Áánetu ihdyu Píivýéébe ímillédú ícyahíjcyámé tsá múijyú muhdú íjcyáítýúne.

Ímiáájú

18 Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsúúca ííñuji mééma níjkévaáhi. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú téené ihde Críjtoke múnáátsohíjcyaaabe bóhówááveíñe. Muurá tehdu néeme mítyaméjuco méhdivu bóhówáávénetu méwaajácú tsúúca ííñuji mééma níjkévaíñe.

19 Muuráhjáa tujkénú meke íñahbévahíjcyároné méhdítýu íhvetémé ímiá nahbému íjcyátúnéllíihye. Ímiá nahbému íjcyaca tsá dítye méhdítýu dówáávéítýuróne. Áánetu méwaajácú ménahbému dítye íjcyatúne.

20 Áánetu ihdyu tsá ámuha dítyédú menéétune. Muurá ihdyu tsúúca Píivýéébe Apííchó ámuhá pañe íjcyánéllii ámuha méwaajácú ímiáájú.

21 Tsá idyé ámuha mewáajácútúnéllii ámuhákye o cáátúnutúne. Muurá tsúúca ámuha méwaajácú keená álliuré íjcyane. Áánéllii ámuhákye ó caatúnú ámuha maállítsámeítýuki.

22 ¿Aane caatyé íñe dítye állíu múnaa? Jetsóó Críjto Mépájtyetétsoobe íjcyatúné nehíjcyámé muurá állíu múnaa. Aame íllure díbyeke ehdíívállehíjcyá Cááni Píivýéébema dítyétsikyé icyáhjútsótúnéllíihye.

23 Muurá Íllíkye cáhcújtsótúmema tsá Cááni Píivýéébe íjcyatúne. Áánetu ihdyu díbyeke cáhcújtsómema íjcyáábe.

²⁴ Aane muhdúhjáa ámuha tsúúcajátújuco teene melléebone ímí mecáhcújtsóhajchíí ííne ímíjyaú ámuha méjcyaa Méécááni Píívyéébeé, Ílli Jetsocríjto, íjcyámútsima.

²⁵ Muuráhjáa dííbyere Jetsocríjto néé mújyú medsíjívéjúcúóóítyúne bóhívu meke íajcune.

²⁶ Ehdu ííne ámuhakye ó caatúnú tsaate ámuhakye mújtátsóíyóné íhdétu.

²⁷⁻²⁸ Áronáa tsá múha ámuhakye állítyuró Píívyéébé Apííchovu tsúúca Jetsocríjto ámuhakye ájcúmeke. Áánéllíi tsá múha ámuhakye úwáábóítyuró téenere ámuhakye úwáábohíjcyánéllíihye. Áané uwááboju muurá tsá állíu íjcyatúne. Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, ímííneúvú méjcyá Críjtoma muhdú Píívyéébé Apííchó ámuhakye túkévejtsódú mújyú tsiííne díbye tsáácooca íínerí núcójpívetúme tsáímíyé dííbyeke ámuha mewáátsúcúpéjtsoki.

²⁹ Muurá ámuha méwaajácú Jetsocríjto ímíáábé íjcyabe mújyú ímityúné méénutúne. Ahdu íjcyame Píívyéébej tsíímé íjcyáhi.

3

Píívyéébej tsííme

¹ Cáhawáá méjtsúcunu muhdú Píívyéébe mítyane meke iwájyúnéllíi íítsíímedi díllone. Aame ímíááné dííbyej tsíímé méjcyáhi. Áánetu dííbyeke cáhcújtsotúme tsá wáájacutú dííbyeéjté méjcyane dííbyeke iwáájacutúnéllíihye.

² Ámuúha táñahbému, ímíááné tsúúca dííbyej tsíímé méjcyarómé tsáhái ímí mewáájacutú muhdú méjcyaiíne nihñévúre. Áronáa méwaajácú Críjto meke újcúvácooca dííbyedúrējuco méjcyaiíne dííbyeke maájtyúmíííneéllíihye.

³ Muurá ímíááné dííbyeke mecáhcujtsómé métsúúrámeíhíjcyá ímíáámerējuco méjcyáíyóneri díbye íjcyadu méjcyaki.

⁴ Áánetu ímityúné meméénuhíjcyámé Píívyéébé taúhbaju íllure méehdíívalléhi. Muurá tsá díbye ímíletú ímityúné meméénune.

⁵ Muurá ámuha tsúúca méwaajácú Jetsocríjtó mújyú ímityúné méénútuube ííñujívú tsááne méímítyuháíne méhdityu iwáágóoki.

⁶ Aane pámeere ímí dííbyema íjcyame tsá ímityúné méénutúne. Áánetu ímityúné méénuhíjcyámé tsá dííbyeéjté íjcyatúne. Aame tsá dííbyeke wáájacutúne.

⁷ Ahdícyane, ámuúha Llihíúmuj, tsáma tsaatédívú máállítsámeídííne. Muurá ímíáánéré méénuhíjcyámé ímíáámé íjcyá Jetsóó íjcyadu.

⁸ Áánetu Naavéneéjté íjcyame ímityúné méénuhíjcyá tsúúcajátújucóo díbye íjcyadu íjcyánéllíihye. Áánéllíihyé muurá Píívyéébé Hajchi tsáá ííñujívú dííbyeke ityáhjáne díbye tútávájtsónéhjí íímíbjchoki.

⁹ Aane ímíááné Píívyéébej tsíímé méjcyame tsáhájucó ímityúné meméénutú béhne íjtsaméivúréjuco díbye meke ájcúnéllíihye. Aame tsáhájucó ímityúme méjcyatú tsúúca íítsíímedi díbye meke díllome.

¹⁰ Aane muurá méwaajácú caatyé Píívyéébej tsíímé íjcyane. Áhdure méwaajácú caatyé Naavénej tsíímé íjcyane muhdú dítye íjcyánetúre. Muurá ímityúné meméénuhíjcyámé ménahbémuke mewájyutúme tsá Píívyéébejté méjcyatúne.

Méwájyújcatsííne

¹¹ Muurá ámuha méwaajácú tujkénúu meúwáábójcatsííne muhdú mewájyújcatsííyóne.

¹² Aame tsá méjcyatú Caiíúvúhjáa íjcyadu. Muuráhjáa Naavéneéjpi íjcyánéllíi íñáhbeke lííhyanúube. Aanée ¿íveeki lííhyanúube íñáhbeke? Díbyéhjáa múhdurá méénúnáa íñáhbe ímí méénune itsáílléne dííbyeke lííhyanúube.

13 Ahdícyane múhdurá méijtsúcunúdí ámúhake Píivyéébeke cáhcújtsotúme néhnílléhajchíjyu, ámuúha táñahbémej.

14 Muurá méwaajácú Píivyéébeéjté meijcyame ménahbémeke mewájjyume mújjyú medsíjívéjúcóóityúne bóhíima meijcyane. Áanetu íñahbémeke wájjyutúme tsá téenema íjcyatúne.

15 Muurá dsíjívétso múnaádú néeme íñahbémeke nehnílléhi. Aane muurá ámuha méwaajácú tsíjtyeke idsíjívétsóiyóneri íjjácunúhíjcyámema mújjyú medsíjívéjúcóóityúne bóhí íjcyatúne.

16 Muurá méwaajácú muhdúhjáa Jetsocríjtó meke iwájjyune úújétsóné idsíjívéneri. Ahdu téhdure ménahbémeke méúújétsóiyá díityéké mewájjyune.

17 Ditye píhtónetu díityedí meídáátsóvéne mepíáábótúhajchíí tsá ímiááneturé Píivyéébeke mewájjyutúne.

18 Ámuúha átsíímédú ámuha menéemeéj, tsá múu apááñéré íhjjyúri íñahbémeke wájjyutúne. Múu ímiááané díityéké iwájjyune úújétsó díityéké ípíáábóneri.

Píivyéébema ímí meijcyane

19 Ehdu meméénune ímiáánéjucó ímiáájú meúraavyéne. Aame méwaajácú ímiááané ímí Píivyéébema meijcyane.

20 Muurá ímityúné meméénune méwaajácúhi. Aane Píivyéébe ínná túhúúlléébejjíí waajácú muhdú meícyahíjcyáne.

21 Ámuúha táñahbémej, muurá ímityúné meméénútúcooca méwaajácú ímí Píivyéébe meke íjtsúcunúne.

22 Aabe meke ajcú páneere dííbyeke metáúmeíñé dííbyé taúhbjajúúné mecáhcújtsóne díbye ímillédú meíjcyámeke.

23 Meke muurá táúhbaabe Ílli Jetsocríjtóke mecáhcújtsóne mewájjyújcatsí muhdú meke díbye wájjyudu.

24 Díbye meke néhdu meijcyame ímí dííbyema méijcyáhi. Aame méwaajácú mééma díbye íjcyane Ípííhó mépañévvú ípícyóónej tééveri.

4

Ímiáájú Píivyéébedítyú tsááneé

1 Ámuúha táñahbémej, tsá múu peecútéré cáhcújtsotú tsaate ámúhama Píivyéébé icyánéjcuri íhjjyuváne. Tujkénú múu ímíñéúvvú íjtsó iwáájácu ímiááané dííbyedítyú tene íjcyáhajchíjyu. Muurá mítyame állíu múnaa dííbyé íhjjyú uubáalle múnáadi idíllómeíñe úwáábohíjcyáhi.

2 Aane cáhawáá ámúhake o nées muhdú mewáájacúné ímiááané Píivyéébé Apííhó túkevéjtsori úwáábohíjcyámeke. Muuráhjáa íhdyu Jetsocríjtó Píivyéébé Hajchí íjcyaaabe Míamúnáájpidívú ípíivyéévéne ííñujívú tsááne cáhcujtsómé úwáábohíjcyá Píivyéébé Apííhó túkevéjtsóneri.

3 Áanetu teene cáhcújtsotúme tsá téené túkevéjtsori úwáábotúne. Críjtó munáajpi Naavéné apííhó túkevéjtsoríyé úwáábohíjcyáme. Aane díityé uwááboju tsúúca íjcyá ííñujiri éhnée éjjyújucó téené uubáalle ámuha melléébone.

4 Ámuúha Llíhíúmuj, muurá Píivyéébeéjté ámuha meijcyame tsúúca díityéké métahjá díityémá íjcyáábé íhnáhó éhnííñevu ámúhama íjcyáábé íhnáhó íjcyánéllííhje.

5 Íjí múnaaré íjcyánéllíí míamúnáadítyuré tsááne íjtsaméí ditye úwaabóné díitye míamúnáa lleebúcunúhíjcyá téhdure tééjjí múnaa íjcyánéllííhje.

⁶ Áánetu ihdyu Píívyéébeéjté meíjcyánéllii téhdure dííbyeke wáájacúmé meke lléébohíjcyáhi. Áánetu dííbyeke wáájacútúmé tsá meke lléébotúne. Ááneturé méwaaajácú caatyé ímiááné Píívyéébé Apííchó túkevėjtsori úwáábohíjcyáne, áánetu caatyé álliúré Naavéné apííchó túkevėjtsori úwáábohíjcyáne.

Píívyéébe meke wájyune

⁷ Áánéllii metsu Píívyéébedítúyú tsááné íjtsaméima meíjcyame mewájýújcatsíki, ámuúha táñahbé muj. Muurá mewájýújcatsíñeri méúújsetsó ímiááné dííbyej tsíímé meíjcyame dííbyeke mewáájacúne.

⁸ Áánetu tsíjtyeke wájyutúmé tsá dííbyeke wáájacútúne. Muurá dííbyej tsíímé íjcyaca tsíjtyeke wájýúiyá muhdú dibye meke wájyudu.

⁹⁻¹⁰ Muuráhjáa méicyánéjcutu dííbyeke mewájýútúrónáa meke mítyane iwájyune úújétssoobe apáábyéré Ílli íjcyáábeke ííñujívú dibye wáalloobe dsíjívénej tééveri méimítyuháñé ábájíívéméimyé múijyú medsíjívéjúcúóóityúné bóhi meújcuki.

¹¹ Áánéllii méwájýújcatsíiyáhi, ámuúha táñahbé muj.

¹² Muurá dííbyeke múijyú maájtyúmíturómé mewájýújcatsíhajchíí méwaaajácú Íapííchó mépañe íjcyane.

¹³ Áánevu meke dibye ájcúnéllii méwaaajácú ímiááné dííbyééjté meíjcyane.

¹⁴ Muuráhjáa muha Jetsocríjtoke maájtyumímé íñe méúúbállehíjcyá Méécááníi dííbyeke ííñujívú wáalloone dííbyej tééveri pámeere míamúnáake ipájtyetétsoki.

¹⁵ Aane Jetsóó Píívyéébé Hajchi íjcyane mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípaavémé tsáimíyé Píívyéébema méíjcyámé pañe íjcyaaabe Íapííchoj tééveri.

¹⁶ Aane dibye meke wájyune mewáájacúnéllii dííbyeke mecáhcújtsóne dííbyedívú mecátsípáávehíjcyáhi. Muurá ihdyu íjcyaduré meke wájyúube. Aane pámeekéré mewájyume ímí dííbyema meíjcyámema idyé íjcyaaabe Íapííchoj tééveri.

¹⁷ Muuráhjáa muhdú Jetsocríjtó ííñujíri íjcyadu meíjcyáneri méúújsetsó ímiááné dííbyeke mewájyune. Aabe meke wájýúnéllii tsá meíllityétú nihñéétsihvúré mééma dibye muhdú méicyahíjcyáne ímíbájchóíñeri.

¹⁸ Muurá meke wájýúmedi tsá meíllityétúne. Áánetu meke wájýútúmeke méillí ditye meke ímítyú dáríívéiyónéllíihye. Muurá tsaate meke wájyune mewáájacútúnéllii diityéké méillíiyáhi.

¹⁹ Árónáacáa ihdyu Píívyéébe tsúúcajátújuco meke wájyune mewáájacúnéllii dííbyeke méwajyúhi.

²⁰ Áánetu 'Píívyéébeke ó wájýúhi' menéérome ménahbé muke menéhnílléhajchíí íllure máallíhi. ¿Muhdú maájtyúmírómeke mewájýúmejííva Píívyéébeke méwájýuú awáá maájtyúmííbekéjívári?

²¹ Árónáacáa meke neebe dííbyeke mewájýúne téhdure ménahbé muke mewájýuki.

5

Ímityúné metáhjane

¹ Muurá Jetsóó Mepájtyetétsóóbeke mecáhcújtsóóbedívú mecátsípaavémé méijcyá Píívyéébej tsííme. Aane dííbyeke wájyume téhdure ítsíímeke wájýúhi.

² Aane dííbyeke mewájýúnéllii dibye meke néhdu meíjcyame téhdure tsijtye dííbyej tsíímé íjcyámeke ménahbé muke méwajyúhi.

³ Muurá dibye néhdu meíjcyáneri méúújsetsó dííbyeke mewájýune. Aane tsáháturo túhuutúne.

⁴ Muurá dííbyej tsíímé meíjcyame ííñújí imítuyháñé métahtjá Jetsóoke mecáhcújtsóneri.

⁵ Píívyéébé Hajchi dibye íjcyane mecáhcujtsómé métahtjá panéváré meke tútávájtsóiyóne.

Jetsóó Píívyéébé Hajchi

⁶ Muurá méwaajácú Jetsóó Píívyéébé Hajchi íjcyane dibyée tsójtsótsámeícyooca Ílli dibye íjcyane dííbyere Píívyéébe cáámetu néenéliíhye. Áhdurée dibye dsíjívécococa úújétsoobe Ílli dibye íjcyane. Aane muurá Íapííchó méhdivu bóhówátsohíjcyá ímiááné tene íjcyane.

⁷ Muurá íjcyámé níjkyéjiri pápíhchúúmeva Píívyéébé Hajchi Jetsóó íjcyane néémeé: Dííbye páñetu Ílli Jetsocríjtoó, Cáánií, Íapííchoo, éhdume. Aame pápíhchúúmeva íjcyame tsáápiiyéro.

⁸ Téhdure íñe ííñújiri pápíhchúúmeva teene bóhówajtsóhi: Dibyée tsójtsótsámeícyooca Cááni nééneé, dibyée dsíjívécococa tsííñe dííbyere nééneé, Íapííchó meke néhíjcyáne, éhdune. Aane pápíhchúúmeva íjcyane tsanééré méhdivu bóhówajtsóhi.

⁹ Muurá mecáhcujtsó míamúnaa meke nééneé. Aanéjji muurá mecáhcújtsóiyá Píívyéébe meke nééneé. Muurá dííbyere meke néé Jetsóó Ílli íjcyane.

¹⁰ Áánélii pámeere dííbyeke cáhcujtsómé waajácú íííbúuri ímiááné Píívyéébé Hajchi dibye íjcyane. Áánetu teene cáhcújtsotúmé állíu múnáájpidi dilló dííbyeke.

¹¹ Áronáa neebe Íllij téeveri meke íájcuíñé mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhívu.

¹² Aane pámeere dííbyé Hájchima íjcyame tsúuca teene ujcúhi. Áánetu dííbyema íjcyátúmedi tsá tene íjcyatúne.

Nihñéeneré túkevétsoju

¹³ Ehdu íñe ámuhákye ó caatúnú Píívyéébé Hájchikye ámuha mecáhcújtsómeke ámuha mewáájácú tsúuca ámuha mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhíma meíjcyane.

¹⁴ Muurá méwaajácú Píívyéébe ímillédújuco tene nehajchíí dííbyeke metáúmeíñe dibye meke lléébone.

¹⁵ Áánélii méwaajácú dibye meke píááboíñe páneere dííbyeke metáúmeíñetu.

¹⁶ Aane tsaapi ménahbe ímityúné méénúhajchíí múu dííbyé hallúvú píáábó táúmeí Píívyéébeke dibye dííbyedi ídáátsóvéne dííbyé imítuyú íábájíve dibye téené déjúcotu ídsíjívétuki. Áronáa íjcyané tsane ímityúné meméénúné déjúcotu medsíjívéiyóne. Aane téenéeméné dibye méénúhajchíí metáúmeídí píáábó dííbyé hallúvu.

¹⁷ Muurá páneere Píívyéébe ímíletúné meméénunéhjí ímityúne. Áronáa íjcyané tsane téené déjúcotu medsíjívéiyóne.

¹⁸⁻¹⁹ Áronáa méwaajácú ímiááné Píívyéébeke mecáánívahíjcyámé ímityúné pañevú meúcaavéjúcootúné dííbyé Hajchi meke Naavéné mújtátsóiyónetu téhmehíjcyánéliíhye. Áánélii muurá tsá dibye meke mújtátsóítyuró Píívyéébejté meíjcyámeke. Áánetu íñe múhdumé ííñújiri íjcyané míamúnaa Píívyéébeke cáhcújtsotúmé dííbye Naavéné hójtsí pañe.

²⁰ Muurá méwaajácú Píívyéébé Hajchíi tsááne ííñujívú meke iwáájácútso muhdú ímiáábé Cááni íjcyane dííbyema ímí meíjcyaki. Aame ícyooca ímí dííbyema meíjcyá Ílli Jetsocríjtoma meíjcyánéliíhye. Aane ímiáábé Píívyéébe íjcyabe meke ajcú mújyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhívu.

²¹ Áhdícyane, ámuúha Llihíúmuj, óvíjacóóné dííbyedítuyú ámuhákye mújtátsóiyonéhjí ámuha mecáánívahíjcyáne. Áyu tehjújuco.

2 JÓÁA

Hállúvúeháámí Jóáa cáátúnuháámí

Muhdú mewájjune

¹ Muúllej, Píívyéébé cahcújtso múnáá túkevjtsoobe o íjcyabe díitsíímema ámúhake o wájyumeke tsúúca Píívyéébe újcúme éllevu íñe íhyaami ó caatúnúhi. Aane tsá apáábyéré ámúhake o wájyutúne. Pámeere ímiáájú úraavyémé ámúhake wájyúhi.

² Aane ímiááné ámúhake ó wájyú ímiáájú mújyú muhdú íjcyáityúné mépañe íjcyánélliíhye.

³ Ahdícyane óví Méécááni Ílli Jetsocríjtoma ámúhake wájyumútsí ámúhadi ídáátsóvéne píaabó íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

⁴ Mítýane ó ímíjyuuvé tsaate díitsíímédítýú ílle ímí tehdújuco ímiáájú úráavyémeke o ííténema. Muurá Píívyéébé taúhbaju néhdújuco dítye íjcyane.

⁵ Aane, muulle, uke o néé mewájjújcatsíki. Tsá béhné taúhbaju tene íjcyatúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe meke táuhbané mewájjújcatsíki.

⁶ Muurá ímiááné dííbyeke mewájjúhajchíí díbye meke néhdu méijcyáhi.

Állú múnáa

⁷ Aane téííbúwá méijcyaco állú múnáake. Muurá mítýame íjcyá íñújiri Jetsocríjtóo íñújívú itsáane ímiááné mehdu míamúnáajpi íjcyane cáhcújtsótúme. Aame íllure dííbyeke ehdíívallehíjcyá icyáhcújtsótúnema.

⁸ Ahdícyane téííbúwá méijcyaco ámuha mebánúmeítyu ámúhá wákimyéi áhdori Píívyéébe meke ájcune ámuha meújcuki.

⁹ Muurá ámuha Críjtó uwááboju íjcyané tsíjtoréjuco meúráávyéhajchíí tsá Píívyéébé icyánéjcuri ámuha meíjcyatúne. Áánetu téené uwáábóré ímí ámuha meúráávyéhajchíí Píívyéébéé, Ílli Jetsocríjtóo, íjcyámútsima ímí ámuha méijcyáhi.

¹⁰ Aane tsaate Críjtó uwááboju cáhcújtsótúmé ámúha éllevu ámúhake iúwáábo péhajchíí tsá múu ihjyávu wáátsúcúpéjtsótúne.

¹¹ Muurá díityéké ámuha mepíáábóhajchíí tsúúca ímityúné ámuha mémeenúhi.

Jóáa pítyajcóné

¹² Aane íjcyaróné mítýane ámúhake o nééiyóne. Árónáa tsáhájucó ó ímííletú éhnííñevu íhyaamí pañétú o cáátunúné lléváhréjuco ámuha éllevu o pééíñélliíhye. Téijyu botsíi ámúhake ó néé éhnííñevu meímíjyúúki.

¹³ Aane díñaalle ímí Píívyéébeke úráávyéíllej tsíímé mítýane ámúhake duurúváhi. Áyu tehdújuco.

3 JÓÁA

Nihñéeháámíré Jóáa cáátúnuháámí

Gááyo ímiáábe

¹ Oo Píívyéébé cahcújtso múnáá túkevjtsoobe o íjcyabe íhyaami diéllevu ó caatúnú uke o wájuube Gááyó éllevu.

² Aane Píívyéébeke, muube, piáábó ó táúmeíhijcyá díhyallúvú panévatúré ímí u íjcy muhdú tsaímíyé dííbyeke u úraavyédu.

³ Mítyane ó ímíjuuvé uuva tsaímíyé ímiáájú u úraavyéné tsaate ellétú tsááme oke úúbálléneri.

⁴ Téhdure ávyetá mityané ó ímíjuuvé ópée ímiáájú o úwaabómé ímí úraavyéné oke ditye úúbálléneri.

⁵ Aane, muube, ímí tehdújuco u piáábohíjcyáné ménahbémuke ímichi tsiéllétu tsááme Píívyéébé ihju úwáábóméré péhíjcyámeke.

⁶ Muurá íllevu ménahbémú dóbéévemeke úúballémé muhdú diityéké u wájuúne u piáabóne. Aane ímí tehdújuco diityéké u piáábohíjcyáné Píívyéébe ímillédújuco.

⁷ Muurá dííbyé ihjyú uwáábori úllehíjcyámé tsá ímilléturó cáhcújtsotúmé diityéké piáabóne.

⁸ Áánéllii metsu meere mepiáábohíjcyá diityéké ditye ímiáájú iúwááboki.

Dióóterépé ímityuné íjcyane

⁹ Muuráhjáa éjyju waajácuháámí ó wallóo elle íjcyané cahcújtso múnáa éllevu diityéké o túkevjtsoháámí. Áronévaa tétsíi túkevjtsoobe Dióóterépé iye íhtsútuube íjcyane ímillénéllii tsá lléébotú táuwáábo. Imílleebévaa iye iúwaabóne.

¹⁰ Áánéllii téhullévú o péecooca dííbyeke ó díllóo táhallúvuváa díbye álliñe. Aabévá muurá tsá wáátsúcuhijcyatú Píívyéébé ihjyú uwáábo múnáa téhullévú úújetémeke. Muurévá ímí diityéké wáátsúcúmeke íbóhíjcyúróné tsaméhjikéjuco díbye íchívyétsohíjcyáne.

¹¹ Tsá múu ihdyu, muube, ehdu ímítyuube íjcyatúne. Ímiáábéré múu íjcyáhi. Muurá ímiáánéré méénume Píívyéébeéjte. Áánetu ímityuné méénume tsá dííbyeke wáájácutúne.

Demétrio ímiáábe

¹² Áánetu pámeere nehíjcyá Demétrio ímiáábé íjcyane. Téhdure o íjcyároobe ó waajácú ímí díbye íjcyane. Aane ímiááné tehdújuco dííbye. Muurá uure wájácú u nééne tsá múijyú álliu o íhjuúvatúne.

¹³ Aane íjcyaróné mítyane uke o nééiyóne. Áronáa tsá o ímíllétú éhniñevu o cáátunúne.

¹⁴ Muurá lléváhréjuco maájtyúmíjcatsíiñe botsíi ímíñeúvú meíhjuúvájcatsíki.

¹⁵ Ahdícyane óvíi íbúwajíí u íjcyáhi. Ílle íjcyame ménahbémú uke duurúváhi. Áhdure óóma duubállé ménahbémuke diityéké o dúúruváne. Áyu tehdújuco.

JÓÓDAAÁ

Jóóda cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Jóóda Jacóóbó nahbe Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyabe íñe íhyaami ó caatúnú ámúhakyé Méécááni ímíbájchóne újcúmeke Jetsocríjtó téhmehíjcyáme éllevu.

² Aane ihdyu óvíi ámúhakyé ñdaatsólléne píááboobe íbúwajíí ámuha meíjcyame mewájuújcatsíki.

Állú uwáábo múnaa

³ Ámuúha táñahbémuji, ó imíllerá éhniíñevu ámúhakyé o cáátunúne muhdúhjáa mepájtyetéíñe Píívyéébe mééma méénúnetu. Áronáa tsaate ámúhakyé pátsáricyohíjcyánéllii ó imíllé íllure ámúhakyé o tsápijtsóné Píívyéébe meke ájcune ímiáájú icyánéjcutu ámuha meítsútúúveki.

⁴ Muurá íjcyámé tsaate ímityúme Píívyéébeke cáhcújtsóturómé íllure íállíñe ámúhá pañévú úcaavéme. Aame Máavyéjuube Jetsocríjtoke íéhdñválléne nehíjcyá Píívyéébe meke iwájuúnéllii muhdú meke méénúityúne ímityúme meíjcyáromeke. Tehdu néeme muurá wágóóveé Píívyéébe waajácuháámi pañétú tsúúcajájucó tene néhduú.

⁵ Aane ó imíllé tsúuca ámuha mewáajacújucooróné ámúhakyé o ítsáávetsóné muhdúhjáa Píívyéébe íjraéémú íhñéjté íjcyáromeke méénune dííbyeke dítye cáhcújtsótúnéllííhye. Muuráhjáa Ejíhtó íiñúji múnáa hójtsí pañétú díityéké díbye íjchívyétsórónáa díityédítýú tsaate dííbyeke cáhcújtsótúmeke dsíjívétsoóbe.

⁶ Téhduréhjáa muurá níjkyéji múnaa ímí dííbyema íjcyatúme múhdurá dáríívemeímyeke waagóoobe íjcyátsihdyu. Áamekéhjáa pícyoobe cúúvétsíí pañévú úwáñehííñeri íchíjchúmeke dítye tétsii íjcyá díbye muhdú meícyahíjcyáné ímíbájchóíñévújuco.

⁷ Téhduréhjáa muurá Tsodóómaa, Gomóóraa, íúníúécoomíji múnaa, íjcyámeke ícúbáhraabe cúújúwari íhdícyáméhjima dítye dómácócatsíhíjcyáné déjúcotu. Áánetu méwaajácú Píívyéébe ímityúmeke ícúbahráné cúújúwari mújyú níjkéváityúne.

⁸ Ehdúhjáa íhdé múnáaúvuke díbye ícúbahránáa ¿íveekí dííbyé taúhbajúúné íéhdñválléne ímityúne íhjuvahiíjcyámé níjkyéjiri íhtsútujte íjcyámedítýu? Aame ímityúne íjcyáneri íjpííhañe íllure tútávátsohíjcyáhi.

⁹ Muuráhjáa íhtsútuube níjkyéji múnaa avyéjuube íjcyároobe Migyééré tsá ímityúne íhjuvatú Naavenedítýú dííbyema Moitséeúvú íitémhó hallúvú ityáhjácatsícyoóca. Tsáháa díbye dííbyedi íúúhíváténe néétu díbye ímityuube íjcyane. Ílluréhjáa neebe dííbyeke: “Óví ihdyu muhdú Píívyéébe uke nééhií.”

¹⁰ Áronáa muurá díitye állú múnaa tsá tehdu néétune. Muurá ímityúne íhjuvahiíjcyámé iwáajácútúnéhjiri íúúhíváténema. Aame iyámédú dáríívemeíhijcyáhi. Ehdú ímíllédú íjcyáneri íiye íhyallúvú líicyúhcohíjcyámé iwágóóveíñe.

¹¹ ¡Máidáátsoju ihdyu díityéké tene pájtyeíñe! Éhnehjáa Caíí íñáhbeke dsíjívetsó díívane muurá méénuhíjcyáme. Áhdure éhnehjáa Baraáa ímityúne méénu díívane ídsíídsíváiýoneri íjyácutuhíjcyáme. Aame muurá múhdurá idyáíívemeíhíjcyáné níjcaúvú wágóóveé éhnehjáa Coréé ílleebótú níjcaúvú dsíjíveebe wágóoovédu.

¹² Muurá eene ámuha menáhbévájcatsíñe wañéjhinévú nucójpitsówu ímiáámeúvúdu múúbaké áveyjúúletúme ípyééne majchóháñe íiye óróhcohíjcyá tsíjtyéjtane díityéké

ítsáávetúme. Aame éhne múúne maálléítyúcooca ojtso kííjyeba pevénéré tsájtyedu. Áhdure diitye éhne úmehééné iñéeváíyótsihvu néévátúnéllii íllurējuco meíllone tébajkyéjímájucu mewáágoódu.

13 Áhdure diitye éhne nohji páné ihdéene móóá úniúvú íjchívyetsódu. Áhdure diitye éhne míicuru wáájácúráityúmerējuco íjcyáíhullévú áákityédu. Aame wágóóóveé cúúvétsíí pañévú mújyú níjkéváityúne.

14-15 Muuráhjáa Enóó Adáaúvúj tsíménémúhaabe 7-íjyúvájucóo dílbyeúvudítyú ditye lílyaaténáa íjcyabe Píívyéébe túkévéjtsóneri néé ehdu néémedítyu: “Ávyéjuube tsájucóo mítyame ihñéjtema pámeere míamúnáama muhdú ditye ícyahíjcyáné ímíbájchoki. Muurá pámeere ímityúné méénuhíjcyámema ímityúné dílbyedítyú íhjúvuhíjcyámé íáhdó újcuúhi.” Ehdúhjáa Enóóúvú nééhi.

16 Aame muurá tsá mújyú íjtsúcunútú tsíeméné ímí tehdújuco íjcyane. Páneere múhdurá íjcyane nehíjcyáme. Ááne ímillédú ímityúné íjcyáne mítyákímyeíhíjcyáme. Aame ímiáámeúvúdú tsaatémá tsaímíyé íhjúvuhíjcyá diityé tsíeméné diityédítyú iújcúroki.

Cáhcújtso múnáá túkevéjtsuju

17 Ámuúha táñahbému, cáhawáá méítsáávé éhnéhjáa Jetsocríjto mamýémú nééneé:

18 “Muurá Jetsocríjto tsiíñe tsááíñe pííhícooca íjcyáímyé tsaate ímillédú ímityúné íjcyame íllure dílbyedi úúhívatéimye.”

19 Aamējuco muurá eene míamúnáake páhduvaré íjtsámeíchóne ímityúneríyé tsúúrámehíjcyáne. Áámé pañe tsá Píívyéébe Apííchó íjcyatúne.

20 Áánetu ihdyu imíchi meíjcyáne Píívyéébe meíhjúvuhíjcyá dílbyé Apííchó píáábori ámuha metéhmemeí Críjtoke mecáhcújtsónetu ámuha memújtátuki, ámuúha táñahbému.

21 Áhdícyane ímiááméré meíjcyá díbye ámúhakye iwájyúne ípíááboki. Óóchévetúmeré météhmehíjcyá Jetsocríjto meke ídaatsóllédú íjcyabe mújyú medsíjivéjucóóítyúne bóhívu íájcuuki.

22 Múu tsaate páhduvaré íjtsámeímyeke úwaabó ditye iwájácúúvéne ímíñeúvú ícyáhcújtsoki.

23 Ehdu múu pájtyetétsó cúújúwá pañévú ditye wágóóóvéíyónetu. Árónáa ihdyu múu téííbúwá íjcyá ditye ímityúné méénúnetu ámuha meívatuki.

Duurúvaju

24-25 Aane ihdyu óví Píívyéébe Mepájtyetétsoobe Jetsocríjtoj tééveri ámúhakye tehmé ámuha dílbyedítyú memújtátuki. Áhdure óví ámúhakye túkévéjtsóobe íínetú ámuha menéétsámeítyu dílbyedívú ámuha meúújetécooca ímíjyuuri ámuha meíjcyaki. Áánéllii metsu Píívyéébeke apáábyekéré maávyéjútso panévatúré íhtsútuube íjcyabe mújyú níjkéváityúúbeke. Áyu tehdújuco.

APOCARÍHTSI Muhdú pájtyeíñéhjí Jóáa ájtyumíne

Jetsocríjtó úúballéné tújkeváne

¹ Oo Jóáa Jetsocríjtó ñcúve múnáajpi o íjcyaaabe íñe íhyaami o caatúnuube ó úúballé muhdú lléváhréjuco tene pájtyeíñe. Píívyéébéhjáa Jetsocríjtóke néé díbye ñcúve múnáadívú teene íbóhówájtsoke. Áanéé óhdivu bóhówájtsoobe naavédú nééne pañe níjkyéji múnáájpij tééveri.

² Aane íñe ícyooca o úúballéné muurá ímiááné Píívyéébé ihjyu Jetsocríjtóo óhdivu bóhówájtsoné o ájtyumíne.

³ Aane ihdyu maímijyu teene éevemej. Áhdure maímijyu teene illéébone cáhcujtsómej. Muurá lléváhréjuco téhaami úúballenéhjí pájtyeíñe.

7-hava cahcújtso múnáa íjcyáme éllevu Jóáa cáátunúne

⁴ Aane íñe ó caatúnú ámuha 7-hava elle Áátsiá íñújiri meíjcyané cahcújtso múnáa éllevu. Aane óvíi Píívyéébe ípíívyema íjcyátuube íjcyadúré íjcyaaabe ámúhake píaabó íbúwájíí ámuha meíjcyaki. Áábé Apííchó 7-nevádú nééne óvíi téhdure ámúhake píaabóhi.

⁵ Téhdure óvíi Jetsocríjtó pañétúejpi dsijívetúu bóhítujkénuube ámúhake píaabó pámeere íñújiri íjcyané avyéjujé avyéjuube íjcyaaabe. Díibye ímiáábé íjcyaaabe méhdivu ímiáájú bóhówátsohíjcyahi. Muuráhjáa mítyane meke iwájyúnéllii ítyujpácýo waagóoobe téénej tééveri méimítýú méhdítýu iwáágóoki.

⁶ Aabée meke picýoó Cááni Píívyéébé avyéjujéte meíjcyaki. Áhdurée meke pícyoobe llúúvájte meíjcyame dííbyeke meíicúveki. Aabe íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábeke ihdyu metsu maávyéjútsohíjcyapaíjyuvaré mújyú níjkévátýúne. Ehdu teéne.

⁷ Ámuúhaj, muurá pámeere míamúnáa dííbyekée cáváájcomema maájtyúmíí ojtsó pañe tsáabeke. Aane dííbyeke cáhcújtsoótúmé íájtyúmíne taáhi. Ehdu pájtyeíñe ímiááne.

⁸ Muurá Píívyéébe nééhií: “Oo panévatúré íhtsútuube tapíívyema o íjcyátuube íjcyadúré o íjcyaaabe muurá ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsoííbye.” Ehdu muurá Píívyéébe nééhií.

Críjtóke Jóáa ájtyumíne

⁹ Aane íñe ámúhá nahbe o íjcyaaabe ámuha meícúbáhrámeídyuré ó ícúbáhrámeíhijcyá téhdure dííbyé avyéjujépi o íjcyaaabe. Áhdure ámuha teene maáábucúdúré ó aabúcuhijcyá Jetsocríjtó oke píáábóneri. Okée muurá waagóomé móóáj pñétú páhbau ‘Páhmoó’ némeítsihvu Píívyéébé ihjyu Jetsocríjtódítyú íjcyane o úwáábohíjcyané hallútu.

¹⁰ Aabée tétsihyi o íjcyaaabe Píívyéébé wáábyuta íjcyajcóójí dííbyeke o dúúruvahíjcyánáa tsaapi táhallú éhnéjcutu kéévánécoba óóma ihjyúvá éhne múúne rojrocó mellíjchune íhjyuvádu.

¹¹ Okée neébe:

—Ímichi oo téhijpi páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsoííbye. Áhdícyane páneere ícyooca u ájtyumíne waajácúháámitu u cáátunúne ú wálloó Áátsiá íñújiri 7 coomívá Éépetsoo, Ejmíínaa, Péégamoo, Tiatííraa, Tsáadíí, Piradéépiiaa, Raodítséaa, éhdú coomívari íjcyané cahcújtso múnáa éllevu.

¹² Ehdú oke díbye néénéllii ó révoové múha óóma íhjyuváne o wáájácuki.

13 Aabée ó ájtyumí 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéihcyúnéj piine tsaapi míamúnáajpídyú néébe íjtyúháacyú hallúvú íwajyámú íjcyabe íjyócunúúbeke. Áábéj piinetúu óóro míhé chiúcunú íjpiújívújuco íjcyamííhe.

14 Áábé níiwacóo ávyéta tsítsí obééjá ihjínédu. Áánetúu íhyálluúúcú éhne múu cúújuwa péétécunúdu.

15 Téhdurée íjtyúhaacyu ávyeta ‘rutúrútú’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu. Áánetúu díbye íhjuváné keeváwu téhiñe níívácunúné íhjuvádu.

16 Aabée ímiánéjcéhójtširi ejécunú 7-meváké mícúruke. Áánetúu íhjuútu nñtsúwá kéhiúcunú ‘pajtyo’ nééwa panéjcuvaré tsúhjívawa. Áábé húmí ámítsaráhcóo nuha ájchúcunúdu.

17 Áábekée o ájtyúmíne dííbyé lliiñévú ó áákityeíñú múu dsíjívédu. Árónáacáa íhyójtširi ímiánéjcéhójtširi táhallúvú ipícyóóne oke neébe:

—Díhllyédíñe. Muurá ímichi téhijpi oo páneerée o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátšoiíbye.

18 Muuráhjáa o dsíjívéebe tsiiñe ó bohíí. Aabe tsáhájucó mújyú o dsíjívéityúne. Aabe míamúnáake cúújúwá pañévú ó waagóóhi.

19 Áhdícyane páneere íñe ícyooca tsúúca íjcyánema bóónétu pájtyeíñé u ájtyumíne caatúnú waajácúháámitu.

20 Muurá táímiánéjcéhójtširi 7-meva mícúruke u ájtyumíne 7-hava cahcújtso múnáa uwáábojte íjcyane nééiyóne. Áánetu 7-ihcyúvá peetéihcyúné u ájtyumíne diitye 7-hava cahcújtso múnáa íjcyane nééiyóne.

2

Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

1 Áhdícyane Éépetsóri íjcyáné cahcújtso múnáa uwáábóóbe éllevu íllu caatúnu: “7-meva mícúruke ímiánéjcéhójtširi ejécunúúbé 7-ihcyúvá óórótu méénúmeíñé peetéihcyúnéj piine úllehíjcyabe ámúhake néehíí:

2 Ó waajácú muhdú ámuha meíjcyame ímí táwákimyéí meméenuhíjcyáné panévaré ámuha maáábúcúnema. Téhdure ó waajácú ímí tehjújuco ámuha meúwáábohíjcyáné ímityúmeke. Muurá Píívyéébe uwáábo múnáadi iiye díllómeíyómeke ámuha méwaajácuhíjcyá állíu múnáaré ditye íjcyane.

3 Aane ímiáané ó waajácú táwájyuri ámuha meícúbáhrámeíhíjcyáné oke íhvéjtsotúmére.

4 Árónáa íjcyáné tsane ímityúné ámúhá hallúri: ¿íveekí tsáhájucó oke ámuha mewájyutú tujkénúu oke ámuha mecáhcújtšóijyu mewájyudu?

5 Aane meítsáávéne méihvété ímityúné ámuha meméenuhíjcyánetu. Ááne méímibáávye éjyúu ámuha meícyahíjcyádu. Muurá ámuha meímíjpyetétúhajchíí ílluréjuco ámúhake o íhvéjtsóíñe wáájácúratúmeréjuco ámuha meíjcyaki.

6 Árónáa tehjújuco ámuha metsárllehíjcyáné nicoraitámú ímityúné méénuhíjcyanéjhi téhdure idyé o tsárlíle.

7 Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcújtso Píívyéébe Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne. Muurá íínerí táhjátsámeityúme ímí ícyahíjcyámeke nihñéétsihvúré ó ájcuú mújyú ditye dsíjívéjúcóóityúne bóhívu Píívyéébe avyéjuri tsaímíyé ditye íjcyaki.”

Ejmítnari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

8 Téhdure Ejmínari íjcyané cahcújtso múnáá uwáábóobe éllewu illu caatúnu: “Ímichi téhijpi páneeréé ípívyéjtsoobe téhdure níjke íjcyaaabe páneere níjkévátsóibye éhnée dsíjívéebe tsiíne bóhíbe ámúhake nééhií:

9 Ó waajácú ídátsó ámuha meícúbáhrámeíhijcyané oke ámuha meúráávyéné déjúcotu. Muurá tsaate íllure íállíne Píívyéébeéjtedi díllómeíyómé nehniwu ámúhadítú ihjyúvahíjcyá Naavéneéjtéré íjcyánéllíihye. Ehdu ídátsó ámuha ííñújiri meíjcyarónáa ámúhá avyéjú níjkyéjiri íjcyáhi.

10 Ahdícyané mááábímeyéidí éhniíñevu ámuha meícúbáhrámeíñeri. Muurá ámúhadítú tsaatéke Píívyéébere wáajácúllémeke Naavéné cuvéhoójánutsómé ámuha meícúbáhráméí pahójtscúj coojíva. Áronáa ihdyu íhvéjtsotúmé tsaímíyé oke meúráávyeco ámuha medsíjívétsihvújuco ámúhake o ávyéjutsómé ámuha meíjcyá mújyú dsíjívéityúmeréjuco.

11 Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne. Muurá íñeri táhjátsámeityúme tsá nihnéétsihvúré wágóóóvéityúne.”

Péégamóri íjcyané cahcújtso múnáa éllewu cáátúnúmeíñe

12 Téhdure Péégamóri íjcyané cahcújtso múnáá uwáábóobe éllewu illu caatúnu: “Nítsúwá ‘pajtyo’ néewa panéjcuvaré tsúhjíváwama íjcyaaabe ámúhake nééhií:

13 Ó waajácú ámuha muhdú meícyahíjcyané Naavéné ávyéjújkímeyéíñe ííñújiri. Árome ímí tehdújuco oke ámuha meúráávyehíjcyané oke ámuha mecáhcújtsónema. Muuráhjáa táuubállé meénuhíjcyaaabe Atíípake dítye dsíjívétsorónáa tsá oke ámuha meíhvéjtsotúne.

14 Áronáa íjcyané tsane ímityúné ámúhá hallúri: Ámúháj pñine íjcyámé tsaate Baraáa uwáábó cáhcujtsóme. Muuráhjáa díibye Baráake úwááboobe íjraéémuke ímityunévú íbúwajtsómé níjcyotájté ícúvé máchohíjcyáhi. Téhdurée íhdícýámema dómácócatsíhijcyáme.

15 Áhdure idyé íjcyámé tsaate ámúháj pñine nicoraítámú uwáábó o tsáílléné cáhcujtsóme.

16 Aane ímityúné ámuha meméénuhíjcyané ihdyu meíhvéjtsóne méímibáávyé. Muurá ámuha meímibáávyétúhajchíí lléváhréjuco ámúhá éllewu o pééíne ílluréjuco ámúhadi o ícúbáhraki.

17 Aane ihdyu óví ímiáané lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake nehíjcyáne. Muurá íñeri táhjátsámeityúmeke ó ájcuú ímiáájuvu wáajácúratúné majchódú néénevú. Áhdure díityéké ó ájcuú tsítsij néené neewáyuvu wáajácúratúne mémé tééutu cáátúvaúvu. Aane apáámyéré teeu újcume waajácúú mumémé íjcyane.”

Tiatíírari íjcyané cahcújtso múnáa éllewu cáátúnúmeíñe

18 Téhdure Tiatíírari íjcyané cahcújtso múnáá uwáábóobe éllewu illu caatúnu: “Píívyéébé Hajchi cúújuwa péétécunúdu íhyálluúúcu néébéj tuháácýú ávyeta ‘rutúrútu’ éhne múúne cúújúwari úwááñewa péétécunúdu néébe ámúhake nééhií:

19 Ó waajácú páneere muhdú ámuha meíjcyame tehdújuco mewájyúcatsíhijcyáne, ímí oke ámuha mecáhcujtsóne, ímí táwákimyéí ámuha meméénúné déjúcotu ámuha meícúbáhrámeíyóné maáábúcu híjcyáne. Áhdure ó waajácú táwákimyéí ímí tehdújuco ámuha meméénuhíjcyané tujkénúu ámuha meméénuhíjcyané éhniíñevu.

20 Áronáa íjcyané tsane ímityúné ámúhá hallúri: Ámúháj pñine Jetsabée íjcyalle Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáálledi díllómeílleke íñá ámuha menéétulle táíicúve múnáake íuwaábori állíhíjcyáhi. Muurá nehíjcyalle íhdícýáméhjima dítye dómácójcatsíyóné ímityúné íjcyatúne. Áhdure nehíjcyalle dítye níjcyotájté ícúvé májchoróné ímityúné íjcyatúne.

21 Aane ó téhmehíjcyará dille múhdurá íicyahíjcyané íhvéjtsóne ímiááalleréjuco íjcyaki. Áronáa tsá dille ímíletú ímíjpyeténe.

22-23 Áánéllii ó ihvéjtsóó dílleke dille cheméri ávyetá ihnáhó ícúbáhrámeíki. Téhdure díllej tsíimé dsíjiveéhi. Áhdure díllema ímityúné méénuhíjcyámé ícúbáhráméíi teene íhvéjtsótúhajchíjyu. Áánetu pámeere cahcújtso múnáa waajácuú ímiááné míamúnáá íbuúúné íjtsaméi o wáájacúne. Aabe ámúhake ó ájcuú muhdú ámuha meícyahíjcyáne áhdovu.

24 Árónáa íjcyámé tsaate ámúhadítýú Tiatíírari diille Jetsabéé uwáábó úráávyetúme. Aame tsá wáájacutú álliúré íjcyane Naavenedítýuré tsááne íhtsútúneri idíllone ditye úráávyehíjcyáne. Áyu éhdunéré téeneri ámúhama ó ihjyúváhi.

25 Áhdícyane tsúúca oke ámuha meúraavyémé ímíneúvú météhmémeícyó tsiíne o tsááíneévújuco.

26 Muurá ínerí táhjátsámeítýúme o ímillédú nihñéétsihvúré ícyahíjcyámeke ó pícyoó íñujíne avyéjute ditye íjcyaki.

27 Aame míamúnáake íhtsútú táuhbaá éhne múúne núpájkityu méénúmeíne lliyíhllóné úmehéiyi mewápújuhódu. Ehdu ávyéjuutéimye Llihíyóo oke ávyéjutsódu.

28 Áámeke ó ájcuú éhne tsítsívé mícúruwa ímíwu ájchúcunúdu néébedívu.

29 Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

3

Tsáádíyi íjcyáne cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíne

1 Téhdure Tsáádíyi íjcyáne cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Píívyéébé Apííchó 7-nevádú nééne dílbyedi íjcyaaabe 7-meváké mícúruke éjécunúhíjcyaaabe ámúhake néehí: Ó waajácuú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ámuha mékévaúcunúhíjcyará Píívyéébeke ámuha meúraávyenetu. Árónáa tsá ámuha ímí meúraávyetúme.

2 Áánéllii téibúwá meíjcyáne métsúúraméi ímí dílbyeke ámuha meúraávyéiyóneri dílbyedítýú ámuha memújtátuki. Muurá ó waajácuú díbye ímillédú ámuha meíjcyatúme.

3 Méitsáávé éjyúu ámúhake ditye úwaabóné tsúúca ámuha mecáhcujsóne. Ááne meímíbaávyéne tsiíne ímíneúvú dílbyeke meúraávyé. Muurá ámuha meímíbaávyétúhajchíí éhne múúne naní múnáajpi wáájacúratúné tsáhdu o tsáábe ámúhake ó tuvááóvaáhi.

4 Árónáa íjcyámé tsaate ámúhadítýú ímityúné méénutúme. Aame ímiáámé íjcyánéllii óóma íjcyaaá tsaímíyé tsítsij nééne wajyámuunévú iújcámeíne.

5 Ínerí táhjátsámeítýúme ehdu íjcyaaáhi. Ááme mémeháñé tsá o páácyúityú wágóóovéityúme mémeháñé cáátúváne waajacúháámitu íjcyane. Áámeke ó bóhówájtsoó Llihíyodívu, téhdure níjkyéji múnáadívu.

6 Aane ihdyu óví ímiááné lléébome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtso múnáake néhijcyáne.”

Piradéepiári íjcyáne cahcújtso múnáa éllevu cáátúnúmeíne

7 Téhdure Piradéepiári íjcyáne cahcújtso múnáa uwáábóobe éllevu íllu caatúnu: “Ímiáábé állíúútuube Dabíiúvú avyéjú dílbyedi íjcyaaabe pááyucúné tsá múha wátájcóityuróne. Áhdure díbye wátájcóné tsá múha pááyucúityuróne. Aabe ámúhake néehí:

8 Ó waajácuú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá dúhcú íbúwá ámuha menéérome ímí táuwáábó meúraávyehíjcyá oke tóónutúme. Áánéllii ámuha meúwáábóíne uwááboju ámúhama o pááyucúné tsá múha wátájcóityúne.

9 Árónáa íjcyámé tsaate jodíómú íjcyarómé Naavéné icyánéjcuré úraavyémé íllure íállíne tahñéjtedi díllómeímye. Árome ícúbáhrámeínetu ámúhá lliíneévú ímíhmóúbáne ámúhake ávyéjútsoó ámúhake o wájyune iwáájacúnema.

10 Muurá íhnáhóóróné pañe ímí oke ámuha mecáhcújtsónéllii ámúhake ó téhmeé ííñújiri ícúbáhraméí íjcyánetu.

11 Aane lléváhréjuco o tsááiñe. Áánéllii múu muhdú ámuha meícyahíjcyádú tsaímíyé íjcyá ámúhá wáábyutájucó íjcyáneri ámuha mebánúmeítuyuki.

12 Muurá íínerí táhjátsámeítuyúmeke ó pícyoó Tápiivyéébé duurúvájá apíhájcyúnédú néeme ditye íjcyaki. Aame tsá mújyú dííbyedítuyú ííneítuyúne. Áamedítuyú ó caatúnuú dííbye mémema íhcyoómi béhne Jerotsarée níjkyéjiri íjcyácóómi méme. Áhdure ó caatúnuú béhne tamyémé díityédítuyú.

13 Aane ihdyu óví ímiááné llééboome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsó múnáake néhijcyáne.”

Raoditséari íjcyáné cahcújtsó múnáa éllevu cáátúnúmeíñe

14 Téhdure Raoditséari íjcyáné cahcújtsó múnáa uwáábóóbe éllevu íllu caatúnu: “Píívyéébe páneeréé ípívyéjtsóobe íjcyaduré ícyahíjcyaaabe allíútuube ámúhake néehíí:

15 Ó waajácú muhdú ámuha meícyahíjcyáne. Muurá ímí oke ámuha meúraávyéturómé tsá oke meíhvéjtsotúne. Aane ihdyu ó imíllerá tsaímíyé oke ámuha meúraavyéne. Aane ámuha meímíllétúhajchíí óvíjyacóóne.

16 Ehdú múhdurá oke ámuha medáríívénéllii ílluréjuco ámúhake o wáágóoíñe.

17 Muurá ámuha ménehíjcyá íhtsutúme ámuha tsaímíyé meíjcyame íínetú mepíhtotúne. Áronáa tsá ámuha mewáájácúmeítuyú nucójpítsówu íevejte múúne íjcyadu ámuha meíjcyane. Áhdure tsá ámuha mewáájácúmeítuyú hállúvatúme múúne íjcyadu ámuha meíjcyane.

18 Áánéllii oke métáuméí ámúhake o ímíbájcho núcójpítsó nénéhíjtu ámuha mebohówaúcunújucóótuki. Muurá ámúhake o píáábóneri botsíi ámuha mewáájácúúveé ímiánejcúvú éhne múúne íhyálluúúné ímityúme ítyáábótsámeíñe botsíi ímíñeúvú íitedu. Óhdi ímiá uwááboju íjcyane ímíñeúvú mecáhcújtsóne meímíjpyeté éhne múúne óoro cúújúwari chócóóvénetu íñéhní wágóóóvéne boone ííne ímíjyaú tene íjcyadu ámuha meíjcyaki.

19 Muurá o wájyúmeke ó úwaabó ditye óóma íímíbaávyeki. Áhdícyane ímiááméré meíjcyáne meímíbaávyé múhdurá ámuha meícyahíjcyánetu.

20 Ámúhake ó píúvahíjcyá éhne múúne llééhówatu mepíuvádú oke ámuha mecáhcújtsóhajchíí ámúhake o ímíbájcho tsaímíyé menáhbévájcatsíki.

21 Muurá íínerí táhjátsámeítuyúme ímí ícyahíjcyámeke ó pícyoó táúniúvú muhdú líhíyó oke íúniúvú íavyéjuvu pícyohdu.

22 Aane ihdyu óví ímiááné llééboome cáhcujtsó Píívyéébé Apííchó cahcújtsó múnáake néhijcyáne.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

4

Píívyéébe ávyéjtsámeíñe

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjitu llééhówa pááyúcnúne. Áané pañétúu oke tsiíñe éhnée íhde rojrocó mellíjchúnej kéévádú íhjúvaabe néehíí:

—Cáhawáa taéllevu dícha muhdú pájtyeíñehjívú uke o úújétsoki.

2 Ájyúu Píívyéébé Apííchó píáábori ó ájtyumí teene níjkyéjí pañe ávyéjú íjyáwá hallurí tsaapi ácuúcunúúbeke.

3 Áábé ámítsaráhcóo jájpeé, conarínaa, íjcyáné neewáyúúcú ‘rutúrútú’ néené ámítsaráhcódu. Aanée teewa íjyáwá hallútú tuuhi pajtsícunú ímíwu ‘ejmerááda’ némeíñe neewáyú áchaúcunúdu.

⁴ Ááwá úníúúcuríí tsíwahji 24-wava íjcyane idyé ó ájtyumíhi. Áwáhjí hallúríí téhduméré 24-meva túkevjtsojte óóró चाहíwáánema íjcyame ácuújcatyéme wajyámúúné tsítsíjáhjiúvu.

⁵ Aanée pañétúewatu rórihcyóné íhnáhó ihjyúvá éhne múúne chijchi íhjuváu. Áánetúu tééwá úmíwari 7-neva peetéháñé 7-neváu nééne Píívyéébé Apííchó íjcyáne nááve.

⁶ Téhdurée tééwá úmíwari nújpacýódú 'rauráu' nééneé. Átsihyí 4-meva iyámédú néémé hálluúúné panéjcuwátú íjcyame tééwá hallúrí panéjcuwári.

⁷ Áámedítýúu tsaapi bájú oohíbyécobádu. Áánetúu tsijpi jééú ocájídyu. Áánetúu tsíjpi húmí míamúnáájpi humídu. Ááne tsíjpi méwáájicobádú néébe wállúríjícunúhi.

⁸ Áámedítýúu 6-wava íhñúwaane tsáápiitsádítýú íjcyámé hálluúúné patsíhjiwátúre. Aamée 'dáj' néétune cójíchajchótá pécóhajchótá nehíjcyáhi:

Panévatúré íhtsútuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyaaabe íjcyadúré ú íjcyá dipíívyema íjcyátuúbe.

⁹ Ehdúu diitye 4-meva íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbé mújyú dsíjívéítýúúbeke duurúvahíjcyá téhdújtsomére.

¹⁰ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevjtsojte dííbyé úmíwávú ímíhmóúbáne dííbyeke duurúváhi. Aamée íchahíwááné dííbyé lliñéwú iwájójcóne nééhií:

¹¹ Píívyéébe múúhá avyéjuube u íjcyaaabe ihdyu tehdujco panévatúré íhtsútuube u íjcyaaabe u ávyéjúúne. Áábeke ihdyu uke muha máávyéjútsohíjcyá páneerée u ímillédú u ípívyéjtsonéhjí dityájpíyé íjcyáábeke.

Ehdúu nehíjcyáme.

5

Obééjáuúdu néébeé

¹ Áhdurée ó ájtyumí diibye íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbé panéjcuwáre cáátúvaháámí waajácuháámí éjécunúné ímiánéjcuéhójtširi. Áhaamí 7-neva wáúmíñúmeíháámí ténevádú ejké múha íhdícyame téhaami ipááyútuuki.

² Ájyúu níjkyéji múnáajpi íhtsútuube kéévánécoba nééhií:

—¿A íjcyámé tsaate ímiáámé téhaami pááyúcuíyóme?

³ Tsá muurá tsáápiuba níjkyéjima íñújiri íjcyámedítýú ímiáábé íjcyatú téhaami ipááyúcuúne éévéiyóme. Téhdure tsúúcajáa dsíjívemedítýú tsá tsáápiubáre íjcyatúne.

⁴⁻⁵ Ehdúu dibye nééneri o táhíjcyárónáa tsaapi diitye túkevjtsojtédítýú oke nééhií:

—Tahdíñe bóhoj. Muurá íjcyaaabe tsaapi Jodáa dohjíba múnáajpi Dabíúwáj tsíménémúhaabe bájú oohíbyédú íhtsútuube íjcyaaabe. Aabe ihdyu óví téhaami paayúcu ímiáábéé íjcyane úújétsóobe.

⁶ Ehdúu oke dibye néérónáa teene ávyéjú íjyáwá úníuri diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj píine ó ájtyumí obééjáuúdu néébe íjyócunúúbeke. Áábekée boohówáné dityéé ídsíjívétso dííbyeke méénunéhji. Áábejtóóné 7-jtoova íjcyáábé hálluúúné téhdunéré 7-uva Píívyéébé Apííchó 7-neváu nééne páneere íñújívú wállómeíñe náávé íjcyane.

⁷ Aabée diibye obééjáuúdu néébe íavyéjú íjyáwá hallúrí ácuúcunúúbe éllevu ipyééne ujcú téhaami dííbyé ímiánéjcuéhójtširi íjcyaháami.

⁸ Aabée téhaami újcuúbé lliñéwú diitye 24-meva túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééme míhmóúbáhi. Aamée ítyujkévevu íjcyumúbáánema íjcyámedi téhdure óóróihllóne. Áihllóji pañée tsanééré pácuúcu wahpécunú muhdú Píívyéébema dííbyééjté meíhjuváné dííbyedívú úújéthíjcyáne nááve.

⁹⁻¹⁰ Aamée dííbyeke idyúúruváné béhju majtsíjyú májtsívaju íllu nééhií:

Apáábyéré ímiáábé u íjcyaaabe ihdyu ú piivyété téhaami u pááyucúne. Úpée muurá múúha wájuryi u ícúbáhrámeíñe ú dsíjívéhi. Aabée dítyujpácyó u wáágóónej tééveri múúhakye panévá íñújñe múnaa páhduvaré íhjuvámema ú ímíbajchó ímí Píívyéébema muha meíjcyaki. Áánemáa múúhakye ú picyóó dííbyé avyéjújte muha meíjcyaki. Áhdurée múúhakye ú picyóó llúúvájte muha meíjcyame dííbyeke meíicúveki. Aame muha meíjcyaa avyéjújte íñújiri.

Ehdúu nééju májtsiváme.

11-12 Áámekée o íítehíjcyánáa avyétá mityámé níjkyéji múnaa eevératu íjcyame téhdure kéévánécoba íllu nééju májtsiváhi:

Obéejáuudú néébeé ícúbáhrámeíbyé ihdyu tehdújuco panévatúré íhtsútuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áhdure tehdújuco díbye avyéjúúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjújtso dúúrúvamére.

Ehdúu nééju májtsiváme.

13 Téhdurée idyé ó lleebó páábé íhdéejpi níjkyéjiri, íñújiri, íñújí pañe, nújpacýó pañe, íjcyame íllu nééju májtsiváne:

Eene avyéjú íyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, obéejáuudú néébeé, íjcyamútsí panévatúré íhtsútujtési íjcyámútsikye ihdyu tehdújuco metsu maávyéjújtso dúúrúvaméré mújyú níjkéváityúne.

14 Ehdúu nééju dítye májtsiváne boone díitye 4-meva iyámédú nééme nééhií:

—Ehdu teene tehdújuco. Áánetúu díitye túkevjtsojte ímíhmoúbáne díityétsikye dúurúváhi.

6

Waajácuháámí páyuuvéne

1 Átsihdyúu o íténáa tsúuca díibye Obéejáuudú néébe teene waajácuháámí éjketá tujkénúene idyóváajcárone paayúcúhi. Áánáacáa ó lleebó chíjchi múu íhjuvádú oke tsaapi díitye 4-meva iyámédú néémedítyú nééneé:

—Éje, cáhawáá díhtécunuj.

2 Ahdújucóo o ítéccunúne díbye pááyucúháámí pañe tsítsíbeúvú íjju hallúrí tsaapi tubóowama íjcyáabeke. Aabée íhtsútuube méénujcátsityu íjcyáabeke cháhiwávú dítye ávohjácoobe péé méénujcátsivu tsíjtyeke ityáhjaki.

3 Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcárone díbye pááyucúnáa idyé oke tsijpi díitye 4-meva iyámédú néémedítyú nééhií:

—Éje, cáhawáá díhtécunuj.

4 Ahdújucóo o ítéccunúne téhaamí pañe tsijpi íju tújpáábyeúvú néébeke. Áábé hallúrí íjcyáabeke némeíñé díbye pámeere íñújiri míamúnaa íjcyámeke ityútávájtsó dítye il-líhyánújcátsíki. Áábedí avyétá íhtsútú nééneé cávaájco.

5 Ááné hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcárone díbye pááyucúnáa idyé díitye 4-meva iyámédú néémedítyú tsijpi oke nééhií:

—Éje, cáhawáá díhtécunuj. Ahdújucóo o ítéccunúne téhaamí pañe tsijpi íju cúúvéébeúvú néébe hallúrí íjcyaaabe eevéji éjécunúúbeke.

6 Áánáacáa ó lleebó díitye 4-meva iyámédú nééméj píñétú tsaate nééneé:

—Ícyooca tsájcoojí wákimyéí hallúvú tsáne áámuréjuco tríigo újcúmeíñe. Áánetu tse-báadá 3 áámuréjuco újcúmeíñe. Áánéllí tsáhájco múu íjyácunújúcootú bíínójpácýoma dúúrúbajpácýó újcúyóneri.

⁷ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúnáa idyé diitye 4-meva iyámédú néemedítúyú nihñéejpíyé oke néehíí:

—Éje, cáhawáá dihtécunuj.

⁸ Ahdújucóo o íitécunúné téhaamí pañe tsijpi iiju llijcyáabeúvú néébé hallurí Dsijívé imyémé ijcyáabeke. Áabe déjutúu tsijpi tsáabe mémé ícúbáhraméi. Áamútsikyée némeíñé tsahdúnéécuéllé míamúnaa ííñújiri íjcyámeke dityétsí idsíjívétso méénujcatsii, ájyabaa, chemee, íjcyáneri. Áhdurée diityétsikye némeíñé iyámedi diityéké dityétsí idsíjívétso téhdure tsahdúnéécuélle.

⁹ Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe idyé ó ájtyumí Píívyéébé ícúvé waijí lliiñe dííbyé ihjyúu íhvéjtsotúmé ímí úwáábohíjcyané hallútú ditye dsíjívétsóméhjike.

¹⁰⁻¹¹ Áámé wajyámúúnée tsítsijáhjí íjcyame wáníjcyámeí kéévánécoba ílluú:

—Ávyéjuube Píívyéébe ímiáábé u íjcyaaabe muhdú u néhdújuco u méénúúbeke uke muha menéé ¿múijyú ííñújiri íjcyame míamúnaa múúhakyée dsíjívétsómeke téené hallútú u ícúbáhraíñe? Áánéllihyée diityéké némeíñé diityékée idsíjívétsódú téhdure íñahbémú Críjtó ícúve múnáake dityéi dsíjívétsóné ditye ityéhmeki.

¹² Áané hallúvúéháámí éjketáa idyóváajcáróne dibye pááyúcúháámí pañe ó ájtyumí ávyétá íhnáhó ííñuji váúmeíñé tujkéveri cóójíejpi nuhba cúúvenúné ávyeta kímóóvé wajyámuj cúúvédu. Áánetúu péjcoejpi tújpacjóduréjuco íjcyane.

¹³ Áanáacáa mícúru dojco ííñujívú éhne múúne higyééráhe néévá tsíjpáné kiijyébari dójcodu.

¹⁴ Áijyúu caame íévehóówá pevétsiyéjuco éhne múúne waajácuháámí mepívíyoácódu. Áhdurée cáme wajúnema móóáj piine íjcyáhbaújí íiné tsiéllévuréjuco.

¹⁵ Áijyúu pámeere míamúnaa ííñújiri íjcyame ávyéjutee, ehnéva múnaa, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, éhdume páátánúmeí néwáyúcobáné raahóvú wáhyejúné pañévu.

¹⁶ Aamée teene néwáyúcobáneke, cáme wajúneke, néehíí:

—Múúhá hallúvú méuhnóbá íavyéjú íjyáwá hallurí ácuúcunúúbé múúhakyé íájtyúmítuki, áhdure Obééjáwuúdú néébe múúhadi ícúbáhráíyóné íhdétu.

¹⁷ Muurá tsúúca múúhadívú ícúbáhraméi wajtsí múha áábúcuíturóne. Ehdúu nééme téhaamí pañe o ííte me.

7

Ijraéemudítúyú tsaate Píívyéébeéjte

¹ Átsihdyúu idyé tsiíñe naavédú néené pañe ó ájtyumí 4-meva níjkyéji múnaa ííñújiri patsíhjívárí íjyócújcatyémeke. Téhmehíjcyámée ííñujíi, móañee, bájunee, íjcyane kíjyeba ivááútuki. Áámekée némeíñé ííñújima nújpacjó ditye ityútávájtso.

² Árónáacáa tsijpi diityédítúyú nuhba tsáhícyánéjcutu Píívyéébe mémé cáátúnúmeíñema tsáabe néé kéévánécoba:

³—Métútávájtso dííñéi ííñujíi, móañee, bájunee, íjcyane Píívyéébé ícúve múnáá úmicóónetu dííbye mémé mepícyóótúné hajchóta.

⁴⁻⁸ Aanée oke tsaate néé 12 dohjíba múnaa ijraéemú íjcyámedítúyú 144,000-mevá úmicóónetu teene Píívyéébe mémé tsúúca pícyámeíñe: Jodáa dohjíbatu 12,000-mevaa, Robéé dohjíbatu 12,000-mevaa, Gáa dohjíbatu 12,000-mevaa, Atséé dohjíbatu 12,000-mevaa, Netaríi dohjíbatu 12,000-mevaa, Manatséé dohjíbatu 12,000-mevaa, Tsimeóó

dohjibatu 12,000-mevaa, Revíi dohjibatu 12,000-mevaa, Itsacáá dohjibatu 12,000-mevaa, Tsaboróó dohjibatu 12,000-mevaa, Jotséé dohjibatu 12,000-mevaa, Bejamíi dohjibatu 12,000-mevaa, ehdu.

Tsítsijáhjima íjcyame

⁹⁻¹⁰ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tétsihyi diibye íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, Obééjáuúdu néébeé, íjcyámútsí úmíwari ávyétá mityané míamúnaa eevératu panéva íñujúine múnaa íjcyame páhduvaré íhjúvameke. Áámé wajyámúúnée tsítsijáhjúvú nééme wájjuhóónema íjcyame kéévánécoba nééhií:

Muurá pajtyéteju tsáá íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbee, Obééjáuúdu néébeé, íjcyámútsidítu.

¹¹⁻¹² Téhdurée idyé tétsihyi diitye túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú nééméj piíne pámeere níjkyéji múnaa íjcyame imíhmóúbáne Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

Tehdújuco ihdyu Mépiivyéébé múijyú níjkéváityuube panévatúré íhtsútuube ávyéjuube íjcyaaabe pane wáájacúne. Áábeke ihdyu metsu maávyéjújtsu dúúruvamére. Ehdu teéne.

Ehdúu nééme níjkyéji múnaa.

¹³ Áánáacáa tsaapi túkevjtsojtdítuú oke nééhií:

—¿Aca aatye eene tsítsijáhjima íjcyameke ú waajácú kiátú ditye tsááneé?

¹⁴ Áánélliihyé o nééhií:

—Tsáha, Ávyéjuúbej, u ihdyu ú waajácú diityéke.

Áánélliihyé oke neébe:

—Íjtyéé imíbaavyé Obééjáuúdu néébe tujpácýó wágóóóvénej tééveri. Aamée ávyétá íhnáhó nééne ícúbáhraméí íñujúiri íjcyánetu pajtyéhi.

¹⁵ Áánéllii ícyooca Píívyéébema íjcyame dííbyeke íícúvehíjcyámeke ííne imíjyaú pícyoóbe.

¹⁶ Aame tsáhájucó múijyú ájyabáavatéityúne. Téhdure tsáhájucó ditye ádópívyenúityúne. Tsáhájucó múijyú nuhba diityéké áñúityúne.

¹⁷ Muurá ávyéjú iyyáwá úníuri íjcyaaabe diityé tehmeébé Obééjáuúdu néébe tsaímíyé diityéké túkévejsómé ííne imíjyaú íjcyáhi. Áámedítuú Píívyéébe kímóóve wáágoómé tsá íínerí kímoovéjúcootúne. Ehdúu oke túkevjtsojtdítuú tsaapi néé naavédú nééne o ííténé pañe.

8

Nihñéeháámíre waajácúháámí páyuuvéne

¹ Ájyúu idyé nihñéeháámí éjketaré idyóváajcáróne diibye Obééjáuúdu néébe pááyúcúháámí pañe ó íté níjkyéji dáíhañéréjuco íjcyane wahájchotáwu.

² Áánáacáa ó ájtyumí 7-meva níjkyéji múnaa ítyujkévevu rojrócóónema íjcyame Píívyéébé úmíwari íjcyámeke.

³ Áánetúu tsaapi dííbyé íícúvé wáíjí úníúvú íjyócuuvévá dííbyeéjté dííbyema íhjúvahíjcyáne náávé mityane pácúúcu óoróíhlló pañe íjcyánema teene ícyóvájtsóneri dííbyeke íícúveki.

⁴ Aanée teene pácúúcu díbye cóvájtsóne ójtsó úújeté Píívyéébedívu.

⁵ Átsihdyúu dííbyeke íícúvéíjitu teene lílýíhlló pañévú cújúwayúúhá íújcune díbye ííñújí hallúvú wááónemáyé apííchówu chíjchímuba ‘roríhrorí’ dóvájaavéhi.

Rojrócóóné líjchúmeíñe

⁶ Áánáacáa diitye 7-meva níjkyéji múnaa tsúúca ímíbájkímyeí írojrócóóné illíjchuki.

⁷ Aanée tujkénú tsaapi írojrócó llíjchúné tujkéveri cúújúwama tújpacyo úmeváné páwahji nééne dójconeri tsahtúnéécuéllé ííñuji áiivyé bájúnemájucu.

⁸ Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri caméhbáucobádú nééne péétécunúne móóá pañévú áákityéné nújpacyo tsahtúnéécuéllé píivyetétsó tújpacyoóvuréjuco.

⁹ Ááneríi tsahtúnéécuéllé téjpacyo pañe íjcyame dsíjívéhi. Áhdurée tsahtúnéécuéllé téjpacyoóri úllénéj cujúwamíine wágóoovéhi.

¹⁰⁻¹¹ Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri níjkyéjitu 'Paapáwa' némeíñé mícúruwácoba áákityé péétécunúubéré páneere téhíñé pañévu. Ááneríi tsahtúnéécuéllé nújpacyo páapañújpacyo mítyame míamúnaa iádóne dsíjívéhi.

¹² Áané boonétúu idyé tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri nuhba cóójíejpii, péjcoejpii, mícúruu, íjcyame tsahtúnéécuéllé áábatémé tsá ímí ájchújúcootúne.

¹³ Áijyúu méwaajídú néébe íévéhóowari wáhpeebe kéévánécoba néehí:

—¡Máidáátsoju ihdyu ííñují hallurí íjcyané míamúnáake tene pájtyeíñé nihñéjtéré 3-meva níjkyéji múnáa írojrócóóné llíjchúcoóca!

9

¹ Ároné illúhwuúree tsúuca tsijpi írojrócó llíjchúné tujkéveri mícúruwa níjkyéjitu ííñujívú áákityé wáhyéjúcoba ávyéta pañé néhejú watájcó ipááyúcuki.

² Aabée téhejúcoba pááyúcúnetu mítyane ojtso íjchíivyé éhne múúne wájcyoha pééte ne ójtsodu. Aanée cóójíejpi núhbake wátajcó cúúvénéécobaúvuréjuco.

³ Aanée teene ojtso pañétú tséreemu cájtume tsújaavé páneere ííñujiri óóvímú núúodu míamúnáake íñúúoki.

⁴⁻⁵ Áámekée némeíñé apáámyekéré Píivyéébe mémé íumicóónetu íjcyátúmeke ditye ícúbáhra 5 nuhbává hajchótá diityéké dsíjívétsotúme. Téhdurée diityéké némeíñé ííñujiri páneere úmehéenema bajtsóháñé íjcyane ditye ícúbáhrátuki.

⁶ Ehdu tene pájtyécooca míamúnáa idsíjívéiyóneri íjyacunúromé tsá dsíjívéityúne.

⁷ Aamée diitye tséreemu panéjuco míamúnáa humínédú ihyúmíne néeme óoró chahíwaanédú néénema íjcyame tsúuca íjcyátsíivyé éhne múúne méénujcátsíllíi íjcumu íjcyátsíivyédu.

⁸ Áámé níwacóóné walléemú níwacóóné hajchónéhjí íjcyámé ihwájíne bájú oohíbyécóbá ihwájínedu.

⁹ Ááméj píujíneé úwáñé mihónédú néénevu wátájcámeímyé wáhpene ihjyúvá apííchówu éhne múúne méénujcátsívu íjchíemíne íjcumu llícyuhcóné íhjuváu.

¹⁰ Áámé nuówánéé óóvímú nuówaanédú téeneri ditye míamúnáake tsáhojtsí nuhbává hajchótá ícúbáhraíñe.

¹¹ Áámé avyéjuubée íjcyabe téhdure wáhyéjúcoba ávyéta pañé néhejú avyéjuube íjcyáabe mémé heeberéomú ihjyurí Abadóo. Áánetúu gríéégómú ihjyurí Aporió 'tútavájtso múnáajpi' nééiyóne.

¹² Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe ícúbáhraméi pájtyene. Áronáacáa némeíñé tsiíñéi míñéecu íjcyane.

¹³⁻¹⁴ Átsihdyúu idyé tsiíñe téhaamí pañe tsijpi diitye níjkyéji múnáadítýú írojrócó llíjchúné tujkéveri Píivyéébe ícúvú wájí óorótu méénúmeíjí hallurí ócájij tóónédú néénéj píñétú tsaapi dífbyeke néehí:

—Tsiíñaácó aatye 4-meva naavémuke eene Eoparáátej téehí úníutu dóhjívámeke.

15 Ahdújucóo dibye tsíñaácómé tsahtúnéécuéllé míamúnáake dsíjívetsóné ímichíi ihdyu téjyú wáabyutájucó pícyámeímye.

16 Ájyúu némeíñé diityé tsodáhómú ñjúmudi úlleme 200 millóóné íjcyane.

17 Ááméj píujíinetúu ímyéenujcatsí mihóné chíajcatyé páhduváre némiíhóji tújpámíhójiúvuu, líjcyámíhójiúvuu, ajtyúvámíhójiúvuu, íjcyane.

18 Áánetúu diityé ñjúmú níwaúúné bájú oohímyé níwaúúnédú néémé ihjyúháñetu cúújuwaa, ojtsoo, atsóóperee, íjcyane íjchívyéneri tsiíñe mítyane míamúnáa dsíjívé tsahtúnéécuélle.

19 Muhdú íhjáa íhjyúháñema íbówaañe íñimíyémú níwaúúnédú nééneri míamúnáake líihyánuhíjcyáme.

20 Áronáacáa dsíjívétumé tsá ímityúné ímyéenuhíjcyané íhvéjtsotúne. Tsáháa ditye naavémuke icyáánívahíjcyané íhvéjtsotúne. Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú íbóhíúbamáyé íjcyátúmeke óórotu, úwááñéwatu, nééwáyutu, úméhetu, méénúmeímyéhjike icyáánívahíjcyane.

21 Áhdurée tsá ditye íhvéjtsotú ídsíjívétsócatsíhijcyáne, iwáábyénúcatsíhijcyáne, íhdícyámema ídyómácócatsíhijcyáne, íñánícyatsíhijcyáne. Ehdúu ó ájtyumí téhaamí pañe.

10

Níjkyéji múnáajpi waajácúháámíma íjcyane

1 Átsihdyúu idyé tsiíñe naavédú nééné pañe ó ájtyumí tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi íhyallútú tuuhi cápátsíucunúúbé ojtsó pañe cáámetu níityéébeke. Áábe húmíi ajchúacunú cóójíejpi nuhba ajchúacunúdu. Áánetúu íjcyúbaacu peetéacunú cúújuwa peetéacunúdu.

2 Aabée waajácúháámíwu wájihítúacunúháámí éjécunúúbé ímiánéjécúejtúhá túvaúacunú móóatu. Áánétúu náníñéjécúejtúhá túvaúacunúúbé íñújitu.

3 Aabée éhne múúne bájú oohííbyécoba íhjuvádú ávyetá íhnáho íhjuváné tujkéveri 7-meva chíjchimu íhjuvává ávyetá íhnáho.

4 Aanée ditye muhdú nééne o cáátúnúyónáa tsaapi oke cáámetu nééhií:

—Caatúnudí ditye íhjuváne. Téhdure muucá dúúbállédí teéne.

5 Áané boonétúu diibye níjkyéji múnáajpi eenée móóama íñújitu tárívajaúacunúúbé ímiánéjécúehójsí cáámevu íhbúcuhi.

6 Áánemáa mújyú dsíjívéítyuube páneere íévéhóówari íjcyánéhjíma íñúji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyanéhjí ípívyéjtsóóbe mémeri neébe:

—Ímiáané tsúúca páneere níjkévaíñe éévé úújetéhi.

7 Muurá 7-meva níjkyéji múnáa íjcyámedítú níhñéejpíyé írojróco líjchúcucooca páneere ílluréjucó níjkévaíñe Píívyéébé múha wáájacutúné íhjuú uubálla múnáake néhdújucó. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi eenée móóama íñújitu tárívajaúacunúúbe.

8 Áánetúu cáámetu óóma íhjuúvaabe tsiíñe oke nééhií:

—Aadi níjkyéji múnáajpi eene móóama íñújitu tárívajaúacunúúbedítú éhaami waajácúháámíwu duúcu.

9 Ahdújucóo o pééne o táúmeíñé téhaamíwu dííbyeke. Áánéllíhyée oke neébe:

—Áju, májcho téhaamí. Muurá u májchone íimúwu néérone díhbaú pañévú páápáñúhi.

10 Ahdújucóo o újchúháámíwu o májchone ímiáané íimúwu néérone táhbaú pañévú páápáñúhi.

11 Átsihvúu oke neébe:

—Íjcyanéi díhyallúrí tsiíñe pámeere míamúnáake u úúballeíñe íná diityéké pájtyeíñe panévá íñújíne múnáa páhduváre íhjuvámeke pámeere íavyéjútémájucó.

11

Míityétsi uubálle múnáajtétsi

¹ Ehdúu oke iñééné boonétu eevéivu oke iájcúne neébe:

—Íiyyi dehvété Píivyéébé duurúvájama dílbyé ñcúvé waiji. Áhdure ú ééveé múhdúmevá tééjari dílbyeke dúúrúvahíjcyámeke.

² Áánetu ihdyu tééjá llahájtí tsúuca tsííñé iñúji múnáá hójtí pañe íjcyane tsá u éévéityúne. Muurá 42 nuhbává tétsii Píivyéébé cóomiyyi íjcyame técoomi tútávajtsoóhi.

³ Áijyu ó wálloó míityétsi kímóóvé wajyámuma íjcyamútsi táuubállé méénúimútsikye dityétsi tamyémeri 1,260 coojívá hajchótá iúúbálle ñná pájtyeíñe. Ehdúu oke neebe cáámetu óóma íhjuváabe.

⁴ Aane diityétsi íjcyane neéiyóné eene páné iñúji avyéjuubéré Píivyéébe íjcyáábé úmíwari orívoheécuma míñéecu peete íjcyane.

⁵ Áámútsikye múnáájtsoóromeke dsíjívétsóimútsi cúújuwa diityé hallúvú írípiácóneri.

⁶ Ehdú ñná pájtyeíñe iúúbálléne hajchótá neéimútsi tene iállétuki. Téhdure nújpacyo tújpacyoóvuréjuco dityétsi píivyetétsoíñe íñújiri íjcyámeke páhduváré neéne chémeháñeri íchémétsoki.

⁷ Áronáa teene iúúbállehíjcyané dityétsi níjkévacooca iyáábécobádú neébe teene wáhyéjúcóbá déjúcotu íjchíivyebe diityétsima imyéénújcatsímútsikye dsíjívétsoóhi.

⁸ Áámútsi ítemehóócú dómájcóratúné ícyahíjcyáa íhtsútu cóomí Máavyéjuubée wátyétyécúmeícyóomí uulléjítónéj pñne técoomíyé Tsodóóma, Ejíhto, némeícóomí pañe.

⁹ Áhóócuúvuke pápíhchúuj coojíváj pñnévújuco panévá íñújine múnáa ítehíjcyáhóócuke tsá múha ímíllétyú tsaate cúúune.

¹⁰ Aame ávyeta téeneri ímíjyúúvéne iwáñehjíváténé pañe tsíeménehjívú bohbanújcátsiíhi. Ehdú ímíjyúúveímyé íjyévéhreváa dityétsi diityéké Píivyéébé íhjuu iúwáábóneri pátsáricyohíjcyánéllííhye.

¹¹ Áronáa téhdune 3 coojíváj pñnévú Píivyéébe tsííñe diityétsikye bóhítsómútsikye íajtyúmíne míamúnáa ávyetá íhnáhó íllítyeéhi.

¹² Áámútsikye tsaapi cáámetu kéévánécoba neéhi:

—Métsa íllevu. Áhdújuco diityétsi pééíñe cáámevu ojtsó pañévú ímunáa diityétsikye íiténááca.

¹³ Áijyu ávyetá íhnáhó íñúji vááúmeíñeri técoomítyú tsátsii jááhañe cáhvyábáneri 7,000-meva míamúnáa dsíjiveéhi. Ááneri cóejte ávyetá íhnáhó íllítyéne Píivyéébe níjkyéjiri íjcyáábeke ávyéjútsoóhi.

¹⁴ Ehdú míjyúújuco ícúbáhraméi pájtyeíñe. Áronáa íjcyanéi tsííñe ñcúiyé tééné boonétú pájtyeíñe.

Níhñéjpyé írojrócó llíjchune

¹⁵ Aanée níhñéjpyé níjkyéji múnáajpi írojrócó llíjchúné tujkéveri cáámetu tsaate kéévánécoba neéhi:

Naavéné avyéjú íñújiri íjcyaróné Mépiivyééberéjuco cáavacúné iyéjuco Críjtoma íavyéjuutéki. Ááberéjuco tééji avyéjuube íjcyáíñe múijyú níjkéváityúne.

¹⁶⁻¹⁸ Áanáacáa 24-meva túkevjtsojte Píivyéébé úmíwari íavyéjú íjyáwáané hallúrí ácújcatyéme dílbyé lliñnévú ímíhmoúbáne dílbyeke dúúrúvámé neéhi:

Téhdújuco Ávyéjuube Píivyéébe íhtsútuube íjcyaduré u ícyahíjcyáabe dííhnáhoru u avyéjuuténe. Aabe íñújiri íjcyané míamúnáa úhdivu cááyóbahíjcyámeke u ícúbáhráíñe éévé úújetéhi. Áhdure tsúuca dsíjívéjúcóórómema muhdúhjáa ditye ícyahíjcyané u ímíbájchóíñe éévé úújetéhi. Aabe dííccúve múnáa íhtsútujtémáyé

ídaátsojte uke iávyejúúlléne ímí díwákimyéí méénuhíjcyámeke tééne áhdovu ú ájcuúhi. Áánetu íllure ííñújiri míamúnáake tútávátsohíjcyámedi ú ícúbáhraáhi.

19 Ehdúu Píívyéébeke ditye dúúrúvánáa níjkyéjiri íjcyaja dííbyé duurúvaja páyúcúúvéne pañe ó ájtyumí dííbyé pityájcoju téhbá pañe íjcyané cajóónaba. Áánaacáa chíjchímuba dówájaavéné ávyeta ‘roríhróri’ néénáa ííñuji vááúmeíhi. Áhdurée mítyane nújpacýowááné dojcóhi.

12

Wálleemútsí apíchó néené iyáábema

1-2 Ááné boonétúu idyé tsiíñe muhdú tene pájtyeíñe uubállé ó ájtyumíhi: Tsáápillée éévalle íévéhooavú óhdivu bóhówaavé cóójieppi núhba ájchúdú íwajyámú néélleé. Aallée péjcoéjpi núhbá hallúrí íjyócunúllé चाहíwá 12-meva mícúru. Aallée ihjyúcunúhijcyá íavyéneri.

3 Áánaacáa idyé apíchówu níhbácobádú néébe tújpáábyécoba bóhówaavéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyánetu íchahíwááné ávójcatyéhi. Áánétúu íjtyóóne 10-jtoova.

4 Aabée íbówari tsahtúnéécuéllé mícúruke wájojcó ííñújí hallúvu. Átsihdyúu íjyócúúvetéébé diille eenée ítsímáváiñeri íjcyállé úniúvú dille tsímávátsike idyóókií.

5 Áánaacáa tsúuca tsímáváalle wájpíwúuke páné íñújíne ávyéjuube íhtsútuube íjcyáííbyeke. Áábekée Píívyéébe íavyéjuvu ujcú díbye dííbyemáyéjuco íjcyaki.

6 Ááné boonée tsíju úmivá íñeubará píívyétúné ííñújívu tsátsii Píívyéébe dííllema íhdénútsihvu. Átsihyí íjcyálleke dííbyere tehme 1,260 coojívá hajchóta.

7 Ááné boonée níjkyéjiri níjkyéji múnáa ávyéjuube Migyééré íhyájkímuma dííbye apíchówu níhbácobádú néébe téhdure íhyájkímuma íjcyáábema méénújcatsíhi.

8-9 Aabée Migyééré dííbyeke ityhájáne waagóó tétsihdyu ííñújí hallúvú pámeere íhyájkímumájucó éhnéhjáa éíjyuúvú ííñimyédí míamúnáake tútávátsohíjcyaaabe Naavéneke.

10 Ááné boonétúu tsaapi níjkyéjitu kéévánécoba nééhií:

—Tsúuca Píívyéébe íhtsútuube íjcyaaabe íavyéjúéjtéké pájtyetétsóíñe éévé úújetéhi. Muuráhjáa Ílli Críjtoke pícyoobe téené ávyéjuube díbye íjcyaki. Aane tsúuca dííbyeke dííbyé cahcújtso múnáa hallúvú pájyuvaré cójáhajchótá pécohajchótá álliúúnuhíjcyaaabe wágóoovéjucóó níjkyéjitu.

11 Dííbyé tsúuca táhjátsámeí Obééjáuudú néébe tújpácýó wágóóóveneri. Aanée dííbye Obééjáuudú néébe uwááboju cáhcujtsómé téhdure tsúuca dííbyeke tahjáhi. Áánéllihyée tsá ditye íllityétú idsíjívéíñeri.

12 Áhdícyane méimíjyúu pámeere níjkyéjiri íjcyame. Áánetu ihdyu máídaátsoju tene pájtyeíñe ííñújiri íjcyámeke. Muurá tsúuca Naavéné wahájchotáréjuco íúmíwa íjcyane íwáájácúne ávyétá íhnáhó icyáyobáávaténe nihñéréjuco míamúnáadi ícúbáhraíñe. Ehdúu tsaapi kéévánécoba néé níjkyéjitu.

13 Aabée dííbye níhbácobádú néébe tsúuca ííñújívú iwágóóóveíñe iwáájácúne imíllerá eenée wájpíwúuke tsímáváalleke ídsíjívetsóne.

14 Áronáacáa Píívyéébere nééjuri méwáájí núwácobácúdú nééne dííllédítýú íjcyáneri wááménelle ípyée íicyahíjcyáhullévú íñeubará píívyétúné ííñújívu tsiíñe ííñimyédiyéjuco díbye díílleke ípátsárijcyótuki. Aallée 3 píjcyábáj píñévú téhulle íjcyálleke dííbyere Píívyéébe téhmehíjcyáhi.

15 Áánéllihyée idyé dííbye níhbácobádú néébe dííbyere ííñimye íjcyaaabe íllímútuhjácó nújpacýo páneere icyáájávétsóneri díílleke ímájcanútsóroki.

16 Áronáacáa ííñuji wácaavéné nújpacyo adúcúhi.

17-18 Áánetúu awáá éhniíñevu dííllédívú icyáyobáávaténe díílle hájkímumáyéjuco dibye méénújcatsíñe Jetsocrihtó uwááboju tsaímíyé úraavyémé Píívyéébé taúhbaju néhdújuco icyahíjcyámema.

13

Ápíchó néené iyáábemútsícyobácu

1 Átsihdyúu móóá úniúvú dibye íjyócúúveténáa téémó pañétú apííchówu néené iyáábécoba íjchívyéhi. Áábé níwaúúnée 7-uva íjcyáúhjitú nehniúwu Píívyéébedítýú íhjuváné caatúváhi. Áánetúu íjtyóóne 10-jtoova íjcyánetu íchahíwááne.

2 Aabée bájú oohíbyécobádú néébéj tuhááñe bájú íjúj tuhááñédú néébé íhju apííchówu. Áábekée diibye níhbácobádú néébe picyóó ávyéjuube dibye íjcyaki.

3 Áábé níwaúúnetúu tsau tsaate cáváájcou dsíjívérou tsiíñe bóhíñeri panévá íñújíne múnaa mítyane iúllévénúne dííbyeke ávyéjujtsóhi.

4 Áhdurée diibye níhbácobádú néébeke ávyéjujtsómé dibye iyáábécóbake ávyéjuutétsónéllíhíhíe. Áánemáa diibye iyáábécóbádítýú néémeé:

—¿Aca íhya íjcyabe tsaapi áádidívú úújetéébe? Tsáháubá muurá múha íjcyatú dííbyeke táhjáiyóme.

5-7 Áábekée diibye níhbácobádú néébe picyóó dibye ííñújí avyéjuube íjcyá 42 nuhbává hajchóta. Áánemáa táúhbaabe dibye ímityúné Píívyéébedítýú íhjuvákí. Áhdújucoo ávyéta néhni dibye íhjuváné dííbyedítýuu, dííbyé duurúvájatuu, níjkyéjiri íjcyámedítýuu, íjcyane. Áánemáa dííbyéjtema imyéénújcatsímyeke táhjaábe. Áábé hójtsí pañée pámeere páné íñújíne múnaa páhduváré íhjuváme.

8 Aamée pámeere dííbyeke ávyéjujtsó dúúrúvamé. Áánetúu apáámyéré tsá dííbyeke ávyéjujtsotú ííñújíkyée ípívyéévétúné íhdéjuco ídsíjívéíñe pítyájcámeíbyé Obééjávúúdu néébedi íjcyáháámitu imyéemeháñe íjcyame.

9 Aane íhdyu óví ímíááné lléébome cahcújtsóhi.

10 Muurá tsíjtyeke cúvéhojánúmeke téhdure cúvéhojánúmye. Tsíjtyeke dsíjívétsómeke idyé dsíjívétsómye. Áhdícyane tsúuca Píívyéébejité íjcyame múu ímíñeúvú dííbyeke icyáhjútsóne ehdu nééronéhjí aabúcúhi.

11 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi iyáábécoba ííñújí pañétú íjchivyéné obééjávúuj tódú íjtyóócu néébeé. Aabée íhjuvává ávyétá apííchó níhbácobádúu néébe íhjuvádu.

12 Aabée íhtsútuube éhnee tsau íhñíwau cáváájcameíú tsiíñe bóhíbe iyáábécoba íhtsútuube íjcyadu. Aanée diibye obééjávúuj tódú íjtyóócu néébe táuhbá pámeere míamúnaa ííñújíri íjcyámeke ditye diibye eenée íhñíwau tsau cáváájcameíú tsiíñe bóhíbeke idyúúrúvákí.

13-14 Áánemáa dííbyé úmíwávú méénúráityuróné méénuhíjcyáabe. Aabée míamúnaa íténeríyé cáámetu níityétsó cúújuwa ííñújívu. Áánerí míamúnáake íállíñe táúhbaabe ditye diibye íhñíwáuu cáváájcameíú tsiíñe bóhíuma íjcyáábé níjcyota imyéénuki.

15 Áhdújucoo ditye níjcyóné pañévú dibye íhñáhoori íbóhí pícyoobe íhjuváváhi. Áánemáa neebe pámeere múhdumé diibye níjcyotáabeke dúúrúvatúmeke ídsíjívétsóíñe.

16 Téhdurée táúhbaabe pámeere ídáátsojte tsíjtyé hójtsí pañe íjcyamee, tsíjtyé hójtsí pañe íjcyatúmee, íhtsutúme éhneva múnaa, íjcyámeke íúmícoónetu ímíánéjícúéhojtsíjúbatu dííbye mémé íjcyaki.

¹⁷ Ájyúu teene díbye mémema íjcyatúmé tsá píivyetétú ìná ìñáhjìhenúne. Apáámyéree díbye mémema, díbyé nóómerómá, íjcyame piivyeté tsíeméné ìñáhjìhenúne.

¹⁸ Aanée díbyé nóómero 666 íjcyane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú ímichi cáábyé nóómeró teene íjcyane, ìná nééiyóne.

14

144,000-meva májtsiváne

¹ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí Obééjáuúdu néébe Tsióó caméwájú hallúrí íjyócunúúbeke. Áábemáa 144,000-meva míamúnaa íjcyámé úmicóónetu díbye mémema Cááni mémé caatúváhi.

² Áánáacáa níjkyéjitu tsane ihjyúvá éhne múu teehe níwácunúné íhjuváu. Áhdurée ó lleebó chijchi íhjuváu. Áronáacáa botsíi ímíñeúvú ó lleebó éhne múu cúmubáané ditye áámune íhjuváu tene íhjuváne.

³⁻⁴ Áánáacáa Píivyéébe íavyéjú íjyáwá hallúrí íjcyáábé úníuri 4-meva iyámédú néémema túkevjtsoje íjcyámé úmíwari diitye 144,000-meva íjcyame májtsivá béhju majtsíjyu. Aajúu tsá múha tsijtye píivyetétú imájtsiváne. Apáámyéree tsúuca Píivyéébe újcume tsaímíyé Obééjáuúdu néébeke úraavyémé ímityúné méénújúcootúmé piivyeté teeju imájtsiváne. Muuráhjáa díbyej tééveri íñújiri íjcyané míamúnáadítyú tsúuca pájtyetémeke Cááni Píivyéébema ímí íjtsúcunúmútsí tehdújuco ímíá ìcúvédu.

⁵ Aamée tsá állíuutúne. Áhdurée tsá ditye íínerí néétsámeítyúne.

Níjkyéji múnaa úúballéne

⁶ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi íévéhóowari wáhpéébeke. Aabée panéva íñújìne múnaa páhduváré íhjuvámeke ímíáájú pajtyéteju múijyú níjkéváityúné úwaabóhi.

⁷ Aabée kéévánécoba nééhií:

—Píivyéébeke ímíñeúvú mecáhcújtsóne máavyejújtso. Muurá tsúuca míamúnaa muhdú ícyahíjcyané diityemá díbye ímíbájchóíne éévé úújetéhi. Áhdícyane díbyeke méduurúva páneeree íévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji, móañe, téhíwuúné, méénúúbeke.

⁸ Aané boonée idyé tsijpi bóhówááveebe nééhií:

—Tsúuca Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóoové panéva íñújìne múnáake técoomí múnaa ímityúnejcúvúré íbúwátsohíjcyané déjúcotu.

⁹⁻¹¹ Átsi ehóowari íjcyánéhjima ííñuji, móañe, téhíwuúné, méénúúbekehdyúu idyé tsijpi bóhówááveebe téhdure kéévánécoba nééhií:

—Téhdure pámeere múhdumé diibye iyáábécóbama íñíjcyota dúúrúvahíjcyámé úmicóónetu, íhyójtsínéúbatu, díbye mémé cáatúnútsámeímyedívú Píivyéébe ávyetá íhnáhó icyáyobáávaténe cúújuwa atsóóperemá péétécunúwá pañévú diityéké waagóóhi. Aame ícúbáhráméí múijyú níjkéváityúné Obééjáuúdu néébema níjkyéji múnaa íjcyámé úmíwávu. Aane ditye tééwá pañe ícúbáhrámeíne ójtsó tsá múijyú níjkéváityúne.

¹² Ááné íhdétú múu pámeere íñe múhdumé tsúuca Píivyéébeéjité íjcyame díbyé taúhbaju néhdu ícyahíjcyámé ímíñeúvú Jetsóoke úraavyé panévaré mávaríjchojúúné íáábúcúnema.

¹³ Átsihdyúu idyé tsaapi oke níjkyéjitu nééhií:

—Íllu nééne caatúnu: “Maímijyu ihdyu diitye Ávyéjuube Jetsocríjtoke cáhcujtsómé dsíjívémé íjcyanej. Muurá Píivyéébé Apííchó néé íwákimyéityu ditye wáyéeevéne. Ááné wákimyéí ímí diityemá níjkéváhi.”

Íñújiri íjcyame újcúmeíñe

14 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí iévéhóowari tsitsíwu néene ójtsó hallurí tsaapi míamúnáajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée imíwu óóró chahíwama íjcyabe ejécunú tsuhjíváwu nééwa niitsúwa.

15 Áánáacáa tsijpi níjkyéji múnáajpi Píívyéébé duurúvájá pañétú íjchíívyeebe kéévánécoba dííbyeke nééhií:

—Tsúúca ííñújiri bajtsóháñé íjcyane keeméhi. Aaneaajpídyú néébe ácuúcunúúbeke. Aabée imíwu óóró chahíwama íjcyabe ejécunú tsuhjív ílluréjuco wáhdáhinúne daahívetso. Tsúúca teene u ááhívetsóíñe éévé úújetéhi.

16 Ahdújucóo díbye iwáhdáhinúne ááhívetsóne.

17 Ááné boonée idyé tsijpi Píívyéébé duurúvaja níjkyéjiri íjcyájá pañétú íjchívyé téhdure tsuhjíváwu nééwa niitsúwá ejécunu.

18 Áábekée tsijpi cúujúwá tehmeébé Píívyéébé ícúvé waijji íjcyátsihdyu tsáabe kéévánécoba nééhií:

—Tsúúca óóva néévá naamé ííñújiri. Aane ílluréjuco péene daahívetsóte.

19 Ahdújucóo díbye ipyéene iújcune wájojcóné tééné dotsúhcúihcyú pañévú muhdú Píívyéébe ímítyúmedívú icyáyobáávaténe diityéké ícúbáhráíñe nááve.

20 Ahdújucóo díbye míamúnáake Jerotsarée tsiéllévuré ícúbáhrámé tujpácýó caajávé tétsii íjsumu íjcyámé ihjyúháñé tujkévevu 300 kiróómetró hajchótá ííñújí hallurí.

15

Nihñéene 7-neva ícúbáhraméi íjcyane

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsiíñe apíichówu néene iévéhóowari. 7-meváa níjkyéji múnáa bóhówaavé Píívyéébe icyáyobáávaténe nihñéré míamúnáadi páhdúvare ícúbáhráíñéhjima tsáameé.

2 Ahdurée ó ájtyumí éhne múúne tsane nújpacýo ávyeta ‘rauráú’ néhdu néené pañétú cúújuwa péétécunúne. Ááné únuríi diitye iyáábécóbá níjcyotáa duurúvahíjcyatúmé téhdure dííbye mémema íjcyatúme.

3-4 Aamée Píívyéébe diityéké ájcúné cumúbáánema íjcyame májtsivá dííbyé ícúve múnáajpi Moitséeúvú majtsíjyú Obééjáuúdu néébedítyú íllu nééjuú:

Panévatúré íhtsútuube Píívyéébe apáábyéré ímiáábé u íjcyabe u állíúútuube pané avyéjuubéré ú íjcyáhi. Áábeke uke panévá íñújine múnáa íavyejuúlléne durúvahíjcyáhi. Muurá waajácúmé ímiáábé u íjcyánéllii muhdú u néhdújuco u méénune.

Ehdúu nééju májtsiváme.

5 Ááné boonée idyé ó ájtyumí Píívyéébé duurúvájá pañétú pañétúeho míjcoho páyúcuuvéné dííbyé taúhbajúúné cáátuvané tééhó pañe íjcyaho.

6 Téhdurée tééjá pañétú diitye 7-meva níjkyéji múnáa íjchívyé Píívyéébe míamúnáadi ícúbáhráíñéhjima. Áámé wajyámúúnée ávyéta ‘namínámí’ néémé ocájímíhéné óórómíhéné diityéké íjpiújinevújuco íjcyane.

7 Áámekée diitye 4-meva iyámédú néémedítyú tsaapi ajcú diityé tujkévevu óórótu méénúmeíhllóju. Áihllóji pañee teene Píívyéébe múijyú muhdú íjcyáítyuube míamúnáadi ícúbáhráíñe.

8 Áánáacáa dííbyé íhtsútú ojtsódú néene wahpécunú duurúvájá pañe. Áijyúu tsá múha tééjá pañévú úcáávetú diitye níjkyéji múnáa míamúnáadi ícúbáhrané níjkévátúné hajchóta.

16

Icubáhraméíhllóne

¹ Áanáacáa tééjá pañétú tsaapi kéévánécoba diitye 7-meva níjkyéji múnáake nééhií:

—Íñujívú mepéene eene éihllóji pañe íjcyane Píivýéébe míamúnáa wáabyuta méénune mécahpíñú ditye ícúbáhrámeíki.

² Ahdújucóo tsaapi ipyéene ihñéihlló pañe íjcyane cáhpíóneri pámeere iyáábécobá níjcyotáa dúúrúvahíjcyámé téhdure dííbye mémema íjcyame áhllávatéhi.

³ Áané boonétúu tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane móóacóbá pañévú cáhpíóneri éhne múúne dsíjívémé tujpácýódú nújpacýo íjcyáneri pámeere téjpacýo pañe íjcyame dsíjívéhi.

⁴ Áané boonétúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane íayáhíhjí pañévú cáhpíóneri nújpacýo píivýeté tujpácýovuréjuco.

⁵ Áánemáa neébe:

—Tehdújuco ihdyu Píivýéébe ímiáábé íjcyaduré u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁶ Muuráhjáa díhjúu uubáalle múnáama tsijtye ímí uke cáhcújtsómé tujpácýo waagóome. Áánéllii tehdújuco diityéké tujpácýovúu u íjchone.

⁷ Áané boonéé tsijpi Píivýéébe ícúvé waíjí íjcyátsihdyu nééhií:

—Tehdújuco ihdyu Píivýéébe panévaturé íhtsútuube ávyéjuube u íjcyaaabe míamúnáake u ícúbahráne.

⁸ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane cóójíejpi núhbá hallúvú cáhpíóneri nuhba éhniíñevu állóocoténé míamúnáake áiúcúhi.

⁹ Ááne j tsárii nehníwu Píivýéébedítýú íihjúváne ímityúné imyéénuhíjcyánetu tsá ditye ímíllétú íhveténe. Áánemáa tsá dííbyeke ditye ávyéjúúllétúne.

¹⁰ Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane diibye iyáábécobá eenéé móóá pañétú íjchíivýéébe avyéjú íjyáwá hallúvú cáhpíóneri dííbye avyéjú tútávaavéhi. Áijyúu míamúnáa ávyeta ícúbáhrámeíñe ávyeri íhníjwáañé íhdóhi.

¹¹ Aamée éhniíñevuré nehníwu íhjúvává níjkyéjiri íjcyaaabe Píivýéébedítýú ahlláháñema tsíñéhjiri ícúbáhrámeíñe déjúcotu. Áánemáa tsá ditye íhvéjtsotú ímityúné imyéénuhíjcyáne.

¹² Átsihdyúu idyé tsijpi ihñéihlló pañe íjcyane Eoparááté pañévú cáhpíóneri teehi áraavé ávyéjujte nuhba tsáhícyánéjcutu ítsodáhómuma méénujcátsivu tsáame tsíñejcúehívú ípájtyeki.

¹³ Áanáacáa diibye níhbácobádú néébeé, tsijpi iyáábécobádú néébeé, Píivýéébe íhjúu uubáalle múnáájpidi díllómeíbyee, éhdúme íhjúháñetu naavémú ahcómúdú némehjí cájtume méénúráítýúronéhjí méénuhíjcyáhi.

¹⁴ Aamée panévá íñújíine múnáake íavyéjujtemá pihjúcú íhtsútuube Píivýéébe muhdú ditye ícyahíjcyané diityémá ímibájchócooca dííbyema imyéénújcatsíki.

¹⁵ Áanáacáa Jetsóo oke nééhií:

—Pecútétsihdyuré muurá ó bóhdíí múha íjtsótúnáa éhne múúne naní múnáajpi tsáhduú. Aane ihdyu íjtsome maímijyu tsá íñnerí núcójpívéityú éhne múúne íévejte íjcyame núcójpívédu.

¹⁶ Aanée diitye naavémú tsúuca pihjúcú pámeekéré míamúnáake íavyéjujtemájucó tsátsihvu heeberéómú íhjúurí ‘Amagedóo’ némeítsihvu.

¹⁷ Átsihdyúu idyé nihñéejpíyé íhñéihlló pañe íjcyane íévéhoowávú cáhpíóné tujkéveri Píivýéébe níjkyéjitu ídyuurúvájá pañétú kéévánécoba nééhií:

—Áyu ícyooca ihdyu tsúuca páneere níjkéváhi.

18 Áanáacáa ávyetá ihnáhó chíjchímuba dónávaavéné ‘roríhróri’ néené tujkéveri ávyetá ihnáhó ííñuji váúmeí ihdée ivááúmeíhíjcyáné ehniíñevu.

19 Áánerí Babiróonia íhtsútu cóomí íjcyárocóomí wáhcabá 3-neva panéjcuvávu. Ehdúu técoomí múnaa ímityúné méénuhíjcyáné déjúcotu Píívyéébe icyáyobáávaténe ávyetá ihnáhó diityedí ícúbahráhi. Áhdurée páneere ííñújiri íjcyácoomíjí wáhcávyabáhi.

20 Áhdurée páneere móáñej piine íjcyáhbaújima íjchí ííñújí caméwajúné tsáhájucó íjcyatúne.

21 Áijyúu Píívyéébedítýú nehníwu míamúnaa uhbá dibye diityé hallúvú nújpácyówácobáné dójcoótsóneri ícúbáhrámeíñé déjúcotu.

17

Nahtsíwamééwa ícúbáhrámeíñe

1 Átsihdyúu tsaapi diitye níjkyéji múnaa 7-meva íjcyámedítýú oke néehíí:

—Dícha uke o úújétso aalle eene nújpácyó hallúrí íjcyalle íhtsútulle nahtsíwamééwá muhdú ícúbáhrámeíñe.

2 Muurá panévá íñújíine múnaa íavyéjútémáyé ímityúné dííllema imyéénúneri íjtsaméí tútávajtsóhi.

3 Ehdúu naavédú néene o ííténé pañe oke íñéene tsajtyéébé íñéubará píívyetúné ííñújivu. Áhullée ó ájtyumí tújpáábyécoba néébe iyáábeke íhñíwaúúné 7-uva íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábeke. Áábedítýúu mítyane meméháñé caatúvá nehníwu Píívyéébedítýú íhjuváne.

4 Áábé hallúrí diille walle ácuúcunúllé wajyámú ávyéta ímí duujínuúdú nééja tsániíñe tújpájuúvu. Aallée ícyaavé tsaímíyé óórótu, péérátu, páhduvaré ímíwu néené newáyúúnetu, méénúmeíñehjivu. Aallée ejécunú óóróíhlló pañe páhduvaré néené ímityuháñé imyéénuhíjcyanéjhi wáhpécunúne.

5 Áállé úmícotúu caatúváné íñáhjáubáhjáa nééiyóné íllúu: “Íhtsútu cóomí Babiróonia pámeere nahtsíwamééwámúj tsíju; téhdure páneere ímityunéhjí ííñújiri íjcyánéj tsíju técoómi.”

6 Áállekée o ííténe ó waajácú Píívyéébeéjté ímí Jetsóoke iúráávyéné déjúcotu dsíjívéhíjcyámé tujpácyori dille líyíicyavéne.

7 Áánerí mítyane o úllévenúbeke oke níjkyéji múnáajpi néehíí:

—¿Íveekí ayájú ihnáhórá u úllévenúne? Cáhawáá eene dííbyé hallúrí dille íjcyáné iyáábé 7-uva íhñíwaúúné íjcyáábej tóóné 10-jtoova íjcyáábema diityétsidítýú uke o úúbálleki.

8 Muurá diibye tsáhájucó íjcyájúcootúne. Ároobe tsííñe íbóhííne wáhyéjúcóbá pañétú íjchívyéé mújyú tsííñe íbóhíjúcóóítyúhullévú iwágóóóveki. Áábedi míamúnaa ullévénuú ííñújí ípívyéévéjyújuco pájtyetéme mémeháñé cáatúváné waajácúháámítu imyéemeháñé íjcyatúne.

9 Aane ihdyu óví wájácúnejcúmé waajácú íínerí tene íhjuváne. Muurá eene 7-baúvá cámeháúné hallúrí diille walle ácuúcunúhbaújí nééiyóné eene 7-uva íhñíwaúúne.

10 Áhdure 7-meva ávyéjute íjcyane nééiyóne. Áámedítýú ícyooca tsaapi ávyéjuube íjcyáhi. Áánetu 5-meva tsúúca téénetu pájtyéhi. Áánetu tsíjpi nihñéejpíyé ávyéjúúteé wahájchotáwuúre.

11 Áábedítýú diibye iyáábécoba tsúúcajáa dsíjívéroobe tsííñe bóhííbe cáamáaveéhi. Áábema 8-mevájúcooí teene 7-neva íjcyáné avyéjutu pájtyeíñe. Ároobe bóónétu ávyetá wágóóóveréjuco méénuíñe.

12 Áábema tsijtye 10-meva wahájchotáwu ávyéjuutéiñe nééiyóné eene 10-jtoova íjtyóóne íjcyane.

13 Aame ipítýácójcatsíñe dííbyeke píááboó dibye éhniíñevu ìhtsútúúveki.

14 Aame Obééjáwuúdu néébema méénújcatsíyómeke tsanéjcuuré táhjáiibe pámeere ávyéjuté ehniíñevu ìhtsútuube ávyéjuube íjcyaaábe. Áánetu ihdyu ípyée ityújkevéeéllémeke dibye újcume ímí dííbyeke úráávyehíjcyámé dííbyema íjcyáahi. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

15 Átsihdyúu idyé tsiíñe oke neébe:

—Muurá eene nahtsíwamééwá nújpácyó hallúrí ácuúcunújpácyó ú ájtyumí mítyane miamúnaa panévá iñújíñe múnáa páhduvaré íhjuvámé dóbééveíñe nééiyóne.

16 Áánetu eene iyáábé 10-jtoova íjtyóóne íjcyaaábema téhduméré ávyéjute íjcyame diille nahtsíwamééwake nehnílleéhi. Aame díílleke ityútávájtsóne íhvéjtsolle íjcyaa íícúvérátulléréjuco. Áálleke bóónétu ílluréjuco ditye cóvájtsóíñe.

17 Píívyéébere diityéké tééné íjtsaméivu ájcuú dibye muhdú néhdújuco tene ipájtyeki. Áánéllii diitye ávyéjute 10-meva iyáábeke ìhtsútúúvétsoó dííbyere Píívyéébe néhdújuco.

18 Áánetu diille wáleeke u ájtyumíne panévá iñújíñe avyéjú comíñe nééiyóne. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

18

Babiróonia wágóoovéne

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi ìhtsútuube íjcyaaabe cáámetu níityéébé ámítsaráhcó ííñuñi ájchúacunúúbeke.

2 Aabée kéévánécoba nééhií:

—Tsúuca Babiróonia ìhtsútu cóomí íjcyárocóomí wágóóóvéne boone téápajyúrí naavémuréjuco nehníwu nééné wahpéjtema. Aane ihdyu óvi tehdújuco técoomi wágóoovéne.

3 ¿íveekí panévá iñújíñe múnáake ímítyunévú íbúwátsohíjcyacóomí? Téhdure ¿íveekí técoomíyí álliúré úwááboméíñe iñújíñe avyéjute icyáhcújtsóne ávyetá ímítyúné méénuhíjcyáhi? Áhdure técóomí múnáa mítyane íéhnévályóneri íjyáacunúne panévá iñújíñe nahjíhe múnáake mítyane dsídsínuhíjcyáhi.

4 Ehdúu dibye néénáa idyé tsijpi téhullétúré cáámetu nééhií:

—Méijchívyé écoomítyú múhdumé tahñéjté íjcyame técoomí múnáa ímítyúné méénuhíjcyáné ámuha meméénútuki, áhdure tééné hallútú ditye ícúbáhrámeídyú ámuha meícúbáhrámeítyuki.

5 Muurá técoomí múnáa ímítyúcoba éhniíñevúré lílyaaténé oo Píívyéébe múhdurá o íjtsúacunúnéllii tééné déjúcotu diityéké ó ícúbáhraáhi.

6 Áhdícyane óvi ihdyu diityéké ó ícúbáhra muhdúhjáa ditye tsíjtyeke ícúbáhraíjcyáne áhdó ditye iwáájacuki.

7-8 Muurá ííbúwá pañe ímítyájkímyeíñe nehíjcyámé ìhtsutúmé íjcyámeke mújyú kímóóve pájtyéityúne. Áhdure nehíjcyámé mújyú muhdú íhcyóomí íjcyáityúne. Áámeke ihdyu tééne áhdó óvi o kímóvejtsómé ícúbáhrámeí ájyáháñema dsíjiveri. Muurá panévaturé ìhtsútuube Píívyéébe o íjcyaaabe diityé ímítyú déjúcotu diityéké o ícúbáhráme cóomí áíívyeéhi.

9 Aane muurá panévá iñújíñe avyéjute técoomí múnáama ímítyúné méénuhíjcyámé tsaimíyé ímíjyuuri íjcyarómé técoomi ámópácyoovéné íájtyúmícooca kímóóveéhi.

10 Aame téeneri íllityéne tsíhyullétúré ííteme neéhi:

—¡Máidaátsoju muhdú íveekí íhtsú cóomijíí Babiróónia ìiná pajtyej! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúuca wágóóóvecóómi! Ehdu neeímye.

11 Ááneri panévá iñújííne nahjíhe múnaa mítyane kímóóveé ihñénéhjí kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri.

12 Muurá técoomi nahjíhénuhíjcyámé óoroó, páráátaá, bóróótseé, iéeroó, péeraá, tsíñehjí panévare mítyane áhdómeíñé néwayúúnee, íjcyane. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé ímiá wajyámúúné ríinoó, tséedaá, íjcyane tújpájáhjíúvú néénema duujínuúdúnéjahjí. Áhdure nahjíhénuhíjcyámé páhduvaré nénehjí imyéwu cúváané uméhéénema imíwu néené néwayúúnetu méénúmeíñéhjí.

13 Áhdure páhduvaré néené pacúúcuhañé imyéwu cúvanéhjí mííraá, ijtsiéétsoo, íjcyane nahjíhénuhíjcyáme. Majchóháñé nahjíhénuhíjcyámé bíinoó, dúúrubaá, haríínaa, tríigoó, íjcyane. Téhdure teene majchó uménú nahjíhénuhíjcyámé canéérama tsíñehjí. Téhdure nahjíhénuhíjcyámé jéemú ocájímuu, obééjámuu, íjyumuu, íjchíemíínee, míamúnaa, íjcyane. Ánehjí kiá iñáhjíhenújúcóóityúneri kímóóveímye.

14 Aame técoomíúvutu neéhi:

—¿Kiávújuco icyooca técoomíúvú íhtsútuj? Tsúuca páneemáyé técoomi wágóoovéné tsá mújyú maájtyumíjúcóóityúne.

15-16 Aame téeneri íllityéne técoomíúvú íjcyátsí kémuélléturé ííte me ikímóóvéne neéhi:

—¡Máidaátsoju íveekí íhtsú cóomijíí Babiróónia muhdú íjcyá ehne múúne walle imíwu néené wajyámúúnema íjcyalle tsaímíyé icyáávellédú nécoómi! ¡Ávyeta muhdú meíjtsótútsihdyu peecútéré tsúuca wágóóóvecóómi! Ehdu neeímye.

17 Aane muurá muhdú técoomi wágóoovéné cújúwamííneri úllehíjcyámé pámeere íavyéjútémá íwákimyéi múnaa ájtyúmííhi.

18 Aame técoomi áiivyéne ámópácyoúacunúne ííténe neéhi:

—¿A íjcyacóómí tsícyoomi écoomíúvúdú nécoómij?

19 Aame ikímóóvéne ihñíwaúúné íbállííñúmeíñé neéhi:

—¡Máidaátsoju muhdú íveekí écoomi íhtsú cóomijíí ìiná pajtye técoomíújuco múúhá wákimyéi cújúwamííneri muha metsájtyéne hallúvú medsídsívahíjcyacóómi! Ácoomi ¿íveekí peecútéré tsúuca wágóoovéhi?

20 Ehdu dítye kímóóvénaa pámeere níjkyéji múnáama múhdumé tahñéjté íjcyame táuwaáboju úwáábohíjcyámé imíjyúúhi. Áánetu técoomí múnáadi ó ícúbáhraá tahñéjteke díbye ímityúné dáríívehíjcyáné déjúcotu. Ehdúu Píívyéébe neéhií.

21 Átsihdyúu idyé o ííténáa tsijpi íhtsútuube níjkyéji múnáajpi nééwayúcoba móóá pañévú íwááóne neéhií:

—Eene móóá pañévú nééwayu o wááodu muurá íhtsútu cóomí Babiróónia wágóóóvecóómi tsáhájucó mújyú maájtyúmíityúne.

22 Tsáhájucó mújyú técoomí múnaa iwáñehjívaténe cúmubáánema chíiyóro líjchune melléébóityúne. Téhdure tsáhájucó técoomíyí ípyéé imyéénuhíjcyádú panévá wákimyéi dítye méénune maájtyúmíityúne.

23 Tsáhájucó mújyú técoomi tsaímíyé péétécunúityúne. Tsáhájucó técoomívú dítye ityáábávájcatsíñé wañéhjíne méénúityúne. Páneere técoomí íhtsútú níjkévaáhi. Muuráhjáa técoomí nahjíhe múnaa íhtsutúmé tsíjtyé nahjíhe múnáá ehnííñevu íjcyame panévá iñújííne múnáake mútátsohíjcyá waabyénujúúneri.

24 Áhdurée técoomívú Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáama pámeere dííbyeéjteke dsíjívetsóme. Ehdúu níjkyéji múnáajpi néé naavédú nééne o ííténe pañe.

19

¹ Átsihdyúu idyé téené pañéré ó lleebo cáámetu mítyame míamúnaa kéévánécoba nééneé: Métsu Mépiivyéébé íhtsútuube ávyéjuube íjcyáábedítýú pajtyéteju tsáábeke maávyéjújtsoki.

² Muurá muhdú tene íjcyadújuco dibye muhdú míamúnaa ícyahíjcyáné ímíbajchóne. Muuráhjáa nahtsíwamééwá panévá iñújíine múnáake ímítýúneri ityútávájtsóne dííbyé íicúve múnáake dsíjívétsóné déjúcotu díílledi ícúbáhraábe.

³ Átsihdyúu idyé tsiíne néémeé:

—íMétsu maávyéjújtso Píívyéébeke! Muurá técoomi íhtsútu cóomí áíívyéne ójtsó tsá mújyú íhvetéityúne.

⁴ Áhdurée idyé diitye 24-meva túkevjtsojtémá 4-meva iyámédú néeme Píívyéébe íavyéjú ijyáwá hallúrí ácuúcunúúbé lliíñévú ímíhmoúbáne néehíí:

—íMétsu maávyéjújtso Píívyéébeke!

⁵ Áhdurée idyé tsijpi tétsihyi íjcyaaabe néehíí:

Métsu pámeere ídáátsojtémá íhtsútujte múhdumé Mépiivyéébé ícúve múnáa meíjcyame dibye ímillédú meíjcyame dííbye maávyéjújtsoki.

Obééjáwuúdú néébe wáñehjíváténe

⁶⁻⁸ Átsihdyúu idyé tsiíne ó lleebo éhne múúne teehi níívácunúné tujkéveri mítyane chíjchimu íhjuvádú míamúnaa íhjuváne. Íllúu néémeé:

Panévatúré íhtsútuube Ávyéjuube Píívyéébe íjcyáábeke ihdyu metsu maávyéjújtsóneri meímíjyuúki. Muurá Obééjáwuúdú néébe tsúuca íhñéjtema wáñehjívátéé éhne múúne tsaapi ityáábáváné wáñehjí méénudu. Áánéllii tsúuca íjcyátsíiivyémé ímiá wajyámúúné tsítsíjahjívú iújcámeíñema.

Ehdúu néémeé. Aane teene tsítsíjahjí Píívyéébeéjté ímiáámé meíjcyane nééiyóne.

⁹ Átsihdyúu tsaapi níjkyéji múnáajpi oke néehíí:

—Íllu caatúnu: “íMaímijyu ihdyu Obééjáwuúdú néébe méwadyu néeme íhñéjteke ímíñútsómema wáñehjíváténej!”

Átsihdyúu oke neébe:

—Ehdu ímiááné Píívyéébere néehíí.

¹⁰ Áánélliihyé dííbyé lliíñévú o mí móúúvéne dííbye o dúúrúváyónáa oke neébe:

—íOke duurúvadíñe! Muurá ámuháduré oo Píívyéébé ícúve múnáajpi eene ámuha díñahbémuma Jetsocríjtoke ímí meúraavyémé meíjcyadu. Áánéllii ihdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúváy dííbyé uwááboju Jetsóodi íjcyane ámuha meúwáábohíjcyáábeke. Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

Tsítsíbeúvú nééne íjju hallúrí íjcyáábe

¹¹⁻¹³ Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéjiri íjju tsítsíbeúvú néébeke. Áábé hallúríí ácuúcunúúbe mémé ímiáábé Állíúútuúbe. Tsiíñé dííbye mémé Píívyéébé Ihjyu. Aabe muurá míamúnaa muhdú meícyahíjcyáné mééma ímíbájchoó muhdú meícyahíjcyadújuco. Aabée íchahíwáánema íjcyáábé hálluúúcú cúújúwayúdú peetécutúhi. Áánetúu imyémé dííbyedítýú cáátúnúmeíñé íná nééiyóné tsá múha wáájacutúne. Apáábyéree dííbye waajácúhi.

¹⁴ Áábekée mítyame míamúnaa tsítsijte íjju mudi úraavyé ímiá wajyámúúné tsítsijáánema íjcyame.

¹⁵⁻¹⁶ Aabée tsuhjíváwu nééwa níitsúwá díbeúcutú téewari panévá iñújíine múnáake ícúbáhráíwa. Áábedítýúu íwajyámutuu, íjcyúbatuu, caatúváne íllu nééneé: “Páne avyéjújte

éhnííñevu íhtsútuube avyéjuube.” Aane muurá dílbyé hójtsí pañe panévá iñújíine múnáa íjcyáahi. Áhdure dílbyej téeveri íhtsútuube Píivyéébe icyáyobáávaténe míamúnáadi ícúbáhraá éhne múúne óóva íjtyúhari ditye dótsuhcúdu.

17-18 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí níjkyéji múnáajpi cóójiejpi núhbá hallúrí íjyóocunúúbeke. Aabée wahpéjteke kéévánécoba néehíi:

–Píivyéébe néé pámeekéré ídáátsojtékee, íhtsútuajtékee, íjjúmuke diityédí méénújcatsímyéhjimáyé ámuha medóókií. Áámeke wa metsááne medóóvaj. Ehdúu neebe níjkyéji múnáajpi wahpéjteke.

19 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí diibye iyáábécóbama ihyájkímú panévá iñújíiné avyéjujte píhcyaavéné diibye íjjú hallúrí íjcyaaabe téhdure ihyájkímuma íjcyáábema imyéénújcatsíki.

20 Áronáacáa diibye iyáábécóbama Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpidí díllómeíbyé méénúraítyuróné méénúúbema tsúúca diityétsikye ékeevéme. Diibyé eene Píivyéébe ihjyú uubálle múnáajpidi díllómeíbyé íllure állihíjcyá míamúnáake diibye iyáábécóba mémema íjcyame dílbyé níjcyota dúúrúvahíjcyámeke. Áromútsíi bóhíimútsíyé wágóoové ávyetá íhnáhó atsóóperemá péétécunúné cuujúwá pañévu.

21 Áánetúu tsijtye ímunáajtéke diibye íjjú hallúrí ácuúcunúúbé íñitsúwari dsíjívétsómeke diitye wahpéjte dóóhíi.

20

Jetsóó ávyéjuube íñújiri íjcyane

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsijpi níjkyéji múnáajpi cáámetu íñújívú níityene ápíchó néheju wáhyéjúcoba lláávee, úwááñéhícyobaa, íjcyánema.

2 Aabée níhbácobádú néébeke dílbyere íñimye íjcyaaabe Naavéneke téehiyi idyóhjinúúbeke waaó teene wáhyéjúcobá pañévu.

3 Áábé hallúvúu cóhpéj wátájcoobe dibye míamúnáake 1,000 píjcyá hajchótá íállíjyúcoótuki. Ááné boonétúu tsiiñe ácádsíveebe wahájchotáwuúrējuco.

4 Áhdurée ó ájtyumí muhdú míamúnáa ícyahíjcyané ditye ímíbájchóiñévú Píivyéébe níwaavémé íavyéjú iyyáwáané hallúrí ácuújcayémeke. Téhdurée idyé ó ájtyumí Píivyéébe ihjyú Jetsóodi íjcyane úwáábohíjcyámeke téené hallútúu ditye íhñíwaúúné kípyúúcu híjcyámeke. Diityé e muurá tsá mújyú diibye iyáábécóbake íñíjcyotámá dúúrúvatúne. Áánéllihyé dílbye mémé tsá diityéké íumicóónetu íhyójtínéúbatu íjcyatúne. Aamée tsiiñe bóhíime Críjtoma ávyéjuuté téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

5 Aane cahcújtso múnáa dsíjívémé bóhítujkénúñe nééiyóne. Áánetúu tsijtye cáhcújtsotúmé téhdune 1,000 píjcyá boonéturéjuco bóhíne.

6 Maímijyu ihdyu tsaimíyé Píivyéébema ícyahíjcyámé tujkénú bóhíicunúñej. Áámeke tsáhájuco bóónétu íjcyané ícúbáhraméí dómájcóityúne. Aame Píivyéébema Críjtomútsí íjcyánéjcu lluvájté íjcyame ávyéjúúteé íñújiri téhdune 1,000 píjcyá hajchóta.

7 Ááné boone tsiiñe Naavéné ácádsíjcaáyóméíhi.

8 Aabe ípyé imyéénuhíjcyádú tsiiñe páné iñújíine múnáakéré íállíne mújtátsoóhi. Ááne Góóó, Magóoo, íjcyané iñújícú múnáa ávyetá mityámé eevératu íjcyame Críjtome néhníllehíjcyámema íucújcatsíñe dílbyema méénújcatsíime.

9 Aanée naavédú néene o íténáa pahúllevátú tsáame Píivyéébe íhcyóomi wájyú nécoomi tsúúca mícaavévá pámeere dílbyéjteke ípírújtsóroki. Áronáacáa Píivyéébe cúújuwa cáámetu diityé hallúvú íjcaáyóné pámeekéré áíucú tsáápíúbá coéváratu.

10 Áánetúu diibye Naavéné míamúnáake állihíjcyáábeke waagóoobe cúújuwa atsóóperemá péétécunúwá pañévu téewá pañe tsúúca iyáábécobaa, iye Píivyéébe ihjyú

uubálle múnáájpidi díllómeíhíjcyáabee, íjcyamútsí íjcyáwá pañévu. Aamée tsúúca tééwá pañe ícúbáhrámeí mújyú níjkéváityúne.

Ímbájchoju

11 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí tsítsij néené avyéjú iyyáwá hallúrí tsaapi ácuúcunúúbeke. Áábedityúu ííñújima íévéhóowari íjcyanéhjí peíñú pevétsiyéjuco.

12 Ájyúu dííbyé úmíwari íhtsútúméhjimáyé idáátsojte dsíjivehíjcyámé tsiíñe bóhíimedívu pááyuube muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúváné waajácúhaamíne. Áhdurée paayúcuube pájtyeteme mémeháñé íjcyaháámi. Áánemáa diityémá ímbájchoobe téhaamíjí pañétú muhdú ditye ícyahíjcyáné cáátúnúmeidyújuco.

13 Téjyúu pámeere dsíjivémé ijchívyécunú móañé pañétuu, ííñújí pañétuu, íjcyane. Áámemáa ímbájchoobe muhdúhjáa ditye ícyahíjcyánéhji.

14 Ájyúu tsáhájucó dsíjivé íjcyájúcootúne. Téhdurée ímityúmé dsíjivémé úújetéhíjcyatsíí tsúúca wágóoové cúújuwá pañévu ditye wágóoóvéíwá pañévu.

15 Ááwá pañévu wágóoóvéme íñe múhdumé pájtyeteme mémeháñé íjcyaháámitu imyémé íjcyatúme.

21

Béhné ííñújima níjkyejí

1 Átsihdyúu idyé ó ájtyumí béhné ííñújí íévéhóowari íjcyánéhjima bóhówaavéné íhdéénéhjí tsúúca wágóoóvéne boone. Áronáacáa tsáhájucó móañe íjcyatúne.

2 Ájyúu o íiténáa béhné Jerotsarée níitye níjkyejítu Píívyéébedityu. Ácoomíi tsaímíyé ííne imíjyaú éhne múúne walle ityájíváné wañéhjí pañe ímbájkímyeídyu.

3 Áanáacáa tsaapi níjkyejítu kéévánécoba néehíí:

—Ícyooca Píívyéébe ihñéjtéj pñe íjcyaabéréjuco diityéké túkévéjtsoíñe. Áábema íjcyáímyé tsaímíyéjuco.

4 Áámema tsáhájucó kímóóve, dsíjivé, panévá ícúbáhrameí, íjcyájúcoóityú tsúúca díbye páneere tsíhdyuréjuco cápáyoácónéllííhye.

5 Ehdúu díbye néené boone íavyéjú iyyáwá hallúrí ácuúcunúúbé néehíí:

—Panévare béhnéréjuco o ípívyejtsóne.

Átsihdyúu oke neébe:

—Cáátunu íñe úúma o íhjuváne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Muurá ímiáánéré teene. Aane múu cáhcujtsóhi.

6-7 Átsihdyúu tsiíñe oke neébe:

—Áyu tsúúca páneere muhdú o néhdújuco pájtyene. Aabe panévaturé íhtsútuube tapíívyema o íjcyátuube íjcyaduré o íjcyabe ímichi téhijpi oo páneeré o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóíbye. Aabe áátsímédú néeme ímityunévú táhjátsámeityúmé tsaímíyé íjcyáíyóneri tsúúráméímyeke o ájcuú ímiá bóhíívu áhdóratúne. Áámé Píívyéébé o íjcyááhi.

8 Áánetu oke íuráavyéné déjúcotu ícúbáhrámeíyóneri ííllityéne cáhcújtsoótúmee, dsíjivétso múnaa, íhdícyámema dómácócatsíhijcyáamee, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyáamee, waabyénu múnaa, állíu múnaa, éhdume wágóoóvé cúújuwa atsóóperemá péétécunúwá pañévu. Ehdú botsíí ávyetá wágóoóveréjuco ditye méénuíñe. Ehdú oke Píívyéébe néehíí.

Béhcóomi Jerotsarée

9 Átsihdyúu tsaapi níjkyejí múnáajpi éhnée 7-mevadítyú nihñéénéré ícúbáhrameí íjcyáíhlloma íjcyabe oke néehíí:

—Cáhawáá uke o úújétso Obééjáuúdu néébé uráávye múnaa éhne múúne tsáápi taaba íjcyadu néémedívu.

¹⁰ Aanée teene naavédú nééne o ííténé pañe oke tsajtyéébé caméhbáú níjcaúvu. Átsihdyúu oke úújétsoobe Píívyéébe cóomí Jerotsarée imíwu nécoomi níjkyéjitu íñújívú nítyécoomívu.

¹¹ Ácoomítyúu ávyeta Píívyéébé amítsaráhcó cádiúcunú éhne ‘jájpeé’ némeíñé neewáyú ‘rauráú’ nééu imíwu ‘rutúrútu’ néhduú.

¹²⁻¹³ Ácoomí mǐjcóo cáámé mǐjcócoba ávyeta píímí némǐjcótú 12-wava lléhowááne. Panéjcuvatúu 3-wavátsá 4-tsihǐvatu. Áwáhǐtúu ijraéémú dohǐbá 12-neva íjcyáne mémeháñé caatúvá téwavádu. Áwahǐí níjkyéjǐ múnaa tsáápiitsa tehméhi.

¹⁴ Áhdurée idyé témǐjcótú 12-uva newáyúcobáné ímichi témǐjco éjkeúhǐ. Áuhǐtúu idyé téuvádú tsáápiitsa Obééjáuúdu néébé mamýému mémeháñé caatúváhi.

¹⁵ Ájyúu diibye níjkyéjǐ múnáajpi óoma íhǐyúváábedi óórówa eevéwá díbye téewari técoomi íééve páneere témǐjco ílleshówáánemájuco.

¹⁶⁻¹⁷ Ácoomí ávyeta tsahtú cóomíyé páhǐyáwá nécoomi muhdú míamúnaa meéevéhǐcyádú panéjcuvaré icyáámema íwatyúúve éhnéjcu ééveebe tsahájchotaré 2,200 kíróómetro. Áánetúu técoomí mǐjcóǐ píímí ééveebe 64 ééveta.

¹⁸ Ámǐjcóo méénúmeí tsanééré ‘jájpeé’ némeíñé newáyúúnetu. Áánetúu ipácóomí tsanééré óórótu méénúmeícyóomí mǐícúmǐjǐdú íñé imǐjyaú ‘rutúrútu’.

¹⁹⁻²⁰ Ácoomí mǐjcóo ímichi éjkéné newáyúcobáné icyáávétsámeí ‘jájpeé, tsapííroo, áágataa, ejmeráádaa, óónitsee, coonariínaa, critsóóritoo, berííroo, topáátsioo, critsopráátsaa, jatsǐjto, amatǐjtaa’, némeíñé newáyúúné imíwu páhduvaré néuhǐtu.

²¹ Áánetúu técoomí mǐjcó lléhowááne 12-wava méénúmeí téhdunéré 12-uva péerá newáyúúnetu. Áánetúu pañétúejǐtó técoomí ulléjǐtó téenere óórótu méénúmeíjǐtó mǐícúmǐjǐdú imíwu ‘rutúrútu’.

²² Áronáacáa ihdyu tsá o ájtyúmitú duurúvaja técoomíyí panévatúré íhtsútumútsí Obééjáuúdu néébema Píívyéébemútsí tééjadu néémutsi íjcyánéllíhǐye.

²³ Ácoomi muurá tsahájuco núhbmútsí ájchúnej téeveri íjcyáityúne. Muurá ihdyu Píívyéébé amítsaráhcoréjuco Obééjáuúdu néébedítyú ájchúcnúnej téeveri técoomi íjcyáíñe.

²⁴ Áábej téeveri pámeere míamúnaa panévá íñújǐíne avyéjútémá tsaimíyé íjcyame técoomi avyéjútsoóhi.

²⁵ Ácoomí lléhowááne tsá wátáhájcatyéityú tene mújyú íjyunúityúnéllíhǐye.

²⁶ Muurá técoomívu panévá íñújǐíne avyéjú dóbééveéhi.

²⁷ Ácoomíyí tsá íná ímityúné íjcyáityúne. Tsá núcǐjǐtsó nénehǐ méénúmema állíúúmé téhullévú úújetéityúne. Apáámýéré ihdyu múhdumé pájtyeteme mémeháñé Obééjáuúdu néébedi íjcyáháámitu cáátuvámé técoomívu úújéteéhi.

22

¹ Átsihdyúu diibye níjkyéjǐ múnáajpi oke úújetsó tééhívu Obééjáuúdu néébema Píívyéébemútsí avyéjú íjcyátsihdyu íñécunúhí pañétúejǐtó técoomí ulléjǐtóǐ pñétú nívahívu. Aahí nujpácýóo ávyéta ímí ‘rauráú’ néjpacýo meke bohǐvú ajcúhi.

² Ááhí únírúí tsanéjcuuri úmehééné meke medsíjívéjúcóóityúne bóhǐvu ájcuéhǐjǐ ténuhbávádú néévahǐjcyahéhǐ. Áhéhǐhaamíneé panévá íñújǐíne múnáake bohǐvú ajcúhi.

³ Aane Obééjáuúdu néébema Píívyéébemútsí avyéjú técoomí pañe íjcyánéllí tsá íñé ímityú íjcyáityú téhulle. Aane téhulle Píívyéébé ícúve múnaa íjcyame díibyeke duurúváhi.

⁴ Aame dííbyeke ájtyúmíí múhdumé dííbye mémé íumicóónetu cáátuváme. Aame ávyéjúúteé dííbyema mújyú níjkéváityúne.

⁵ Tsáhájucó mújyú téhulle íjyunúityúne. Áánéllii tsáhájucó peetéháñé íjcyáityúne. Áhdure tsáhájucó nuhba íjcyáityúne. Píívyéébe íhtsútuube íjcyaabéréjucó peete íjcyáiñe.

Jetsocríjtó tsááiñe pííhíjucóóne

⁶ Átsihdyúu diibye níjkyéji múnáajpi oke néehíí:

—Íñe uke o néene muurá ávyeta ímiááne. Tsá álliu tene íjcyatúne. Aane múu cáhcujtsóhi. Píívyéébe Íapííchoj tééveri íhjúu uubálle múnáake ñná pájtyeíñé íhdétújucó wáájácútsóhíjcyaaabe oke wallóó téhdure dííbyé ñcúve múnáake o úubálle muhdú lléváhréjucó tene pájtyeíñe.

⁷ Muurá Jetsóó néehíí: “Ílléváhréjucó o tsááiñe! Áhdícyane íhdyu maímijyu ditye íjcyáiñé íñe íhyaamí pañétú muhdú tene pájtyeíñé cáátuvané cáhcujtsóme.” Ehdúu oke neebe níjkyéji múnáajpi.

⁸⁻⁹ Aanée ó ájtyumí ehdu páneere muhdú pájtyeíñé oke úubállémeíñéhji. Áánélliihyéé diibye níjkyéji múnáajpi oke ténehjívú úújétsóóbé lliiñévú o mímóúúvéne dííbyeke o dúúrúváyónáa oke neébe:

—ÍOke duurúvadíñe! Muurá ámuhádúré oo Píívyéébé ñcúve múnáajpi ámuha díñahbémuma dííbyé íhjúu uubálle múnáa meíjcyame íhyaamí pañe íjcyané uwááboju ímí ámuha mecáhcujtsómé meíjcyadu. Áánéllii íhdyu dííbyekéré Píívyéébeke duurúva.

¹⁰ Átsihdyúu idyé oke neébe:

—Tsá múu íñe u cáátúnuháámí páátánutúne. Muurá muhdú téhaamí pañe tene néene lléváhréjucó pájtyeíñe.

¹¹ Áhdícyane óvíi Píívyéébebema ímí íjcyáíyóneri tsúúrámeímyé ímíñeúvú íjcyá dííbyema. Áánetu íhdyu óvi ímityúmé ímillédú íjcyáhi. Ehdúu níjkyéji múnáajpi oke néehíí.

¹² Ááné boonétúu idyé Jetsóó oke néehíí:

—ÍMuurá lléváhréjucó o tsááiñe! Aabe ó ájcuú pámeekéré muhdú ditye ícyahíjcyáne áhdovu.

¹³ Aabe panévatúré íhtsútuube o íjcyaaabe tapíívyema o íjcyátuube ímichi téhíjpi oo páneeréé o ípívyéjtsoóbe. Áhdure níjke oo páneere o níjkévátsóííbye.

¹⁴ Áhdícyane maímijyu ditye íjcyáiñé tsaímíyé ícyahíjcyáme. Muurá béhné Jerotsaréevu íúújetécooca bohíívú ájcúné uméhe néévá llééneímye.

¹⁵ Áánetu ímityúmé waabyénu múnáa, íhdícyámema dómácócatsíhíjcyámee, dsíjívétso múnáa, níjcyotájteke dúúrúvahíjcyámee, állíu múnáa, íjcyame tsá técoomívú úújetéityúne.

¹⁶ Aane íñe níjkyéji múnáajpikye diéllevu ó wallóó díbye úhdivu íbóhówájtso páneere muhdú pájtyeíñéhji uuréjucó tácahcújtso múnáake u wáájácútsoki. Muuráhjáa páneere o ípívyéétsóroobe Dabííúvúj tsííménémúhaabe o íjcyá tsítsívé mícúruwádú o neébeé. Ehdúu Jetsóó oke néehíí.

¹⁷ Áhdícyane Píívyéébé Apííchó íhjúu uubálle múnáaj tééveri míamúnáake píuváhi. Áhdure Obééjáuúdu néébe cahcújtso múnáa éhne múúne tsáápí taaba íjcyadu néeme míamúnáake píuváhi. Aane íhdyu óvíi lléébome itsááne adóvá bohí nujpácýotu áhdóratúne.

¹⁸ Aane íñe tsúúca íhyaamí pañe cáátuvané uwááboju lléébómeke o neé ditye éhnííñevu íiyéjucó tsíñéhji íáméjtsótuki. Muurá tehdu méénúmeke Píívyéébe ávyétá íhnáhó ícúbáhraá muhdú téhaamí pañétú tene néhdújucó.

¹⁹ Áhdure idyé tééné uwáábójutu tsane wáágóome mémé páácyúibye tsúuca pájtyetéme mémeháñé cáátúváháámitu. Aame tsá dííbyé cóómivu úújetéityú íñe íhyaamí pañétú úúbállémeícyoomívu.

²⁰ Aanée diibye íhyaamí pañe dííbyé uwááboju íjcyabe nééhií:

—Ímiáané lléváhréjuco o tsááiñe.

Áánélliihyée dííbyeke o nééhií:

—Juújuj, tehdújuco Ávyéjuube Jetsóoj, wa íícúí tsaácoj.

²¹ Aabe ihdyu óvíí ámúhake píaabó paíjyuváre. Áyu tehdújuco.